

John Adams
Library.

IN THE CUSTODY OF THE
BOSTON PUBLIC LIBRARY.

SHELF NO
ADAMS
170.10

CHRONICON SAXONICUM.

EX

MSS Codicibus

NUNC PRIMUM INTEGRUM EDIDIT,

AC

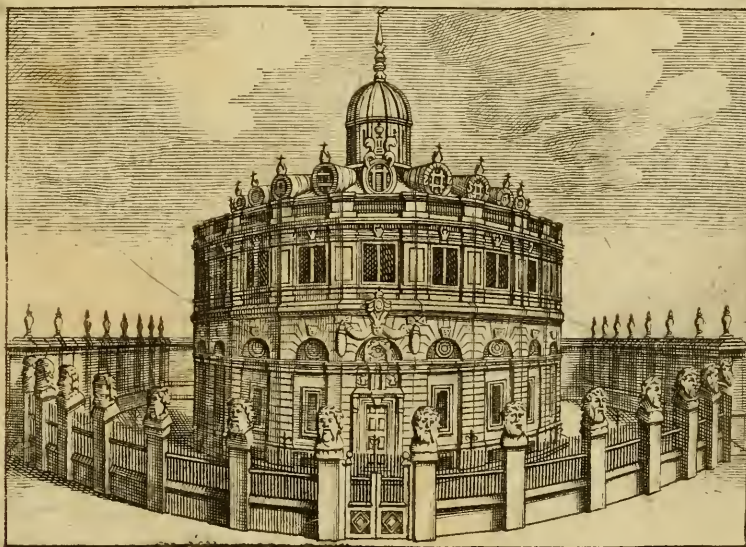
LATINUM FECIT

EDMUNDUS GIBSON. A. B.

è Collegio *Reginæ*.

Ælcum men gebýnað þe ænigne gosne cræft hæfð. þ he þone so nytne oðrum
mannum: *Ælfrici Præf. ad Grammat. Lat. Sax. i. e.* Omnes homines oportet, qui ul-
lam bonam artem callent, eam aliis utilem reddere.

Mihi quidem nulli eruditi videntur, quibus nostra ignota sunt. *Cicero de Finibus
boni & mali.*

O X O N' I I,

E THEATRO SHELDONIANO A. D. MDCXCII.

Imprimatur,

JONATH. EDWARDS

Vice-Can. OXON.

Aug. 15.
1692.

CHRONICON Saxonicum,

SEU

ANNALES RERUM

IN

ANGLIA PRÆCIPUE GESTARUM,

A Christo nato ad Annum usque MCLIV. deducti,
ac jam demum Latinitate donati.

CUM

INDICE RERUM CHRONOLOGICO.

ACCEDUNT

REGULÆ

AD INVESTIGANDAS NOMINUM LOCORUM
ORIGINES.

ET

NOMINUM LOCORUM AC VIRORUM
IN CHRONICO MEMORATORUM
EXPLICATIO.

Operâ & Studio EDMUNDI GIBSON. A.B.
è Collegio *Reginæ*.

O X O N I I,

E THEATRO SHELDONIANO A.D. MDCXCII.

CHRONOLOGICAL TABLE

1870

1870-1871

1871

1871-1872

1872-1873

1873-1874

ADAMS 170.10

1874-1875

1875-1876

1876-1877

1877-1878

1878

1878-1879

1879-1880

1880-1881

1881-1882

1882-1883

1883-1884

P R Æ F A T I O.

POSTQUAM hortatu Viri doctissimi mihique amicissimi, Joannis Millii, Linguae Saxonicae studio nonnihil temporis dedissem, & in ea mediocrem facultatem fuisset consecutus; ille, ne sui esset dissimilis, hoc est ne ullum vitae spatium curâ literarum vacaret, multis verbis accurate mecum egit, ut de edendis Annalibus Anglo-Saxonicis cogitarem. Esse nimirum Annales istos augustissimum plane Antiquitatis monumentum, ac quale frustra apud gentes vicinas quaesiveris; fontem ipsum è quo hausta sunt & ad quem exigenda, quae de rebus istorum temporum tradunt Florentius, alique posteriores Historici. Chronicon hoc mirifice praedicare, ejusque editionem Cantabrigiensi multo auctiorem, & quidem omnibus numeris suis absolutam flagitare eruditos. De eo publicando cogitasse jam olim eximium illud Collegii nostri & Academiae decus, Gerardum Langbanium, ut apparet ex Schedis ejus MSS. in Bibliotheca Bodleiana; in quibus dicit, ad prelum destinanti sibi hos Annales, Wheelocum palmam praeripuisse. Wheelocum, qui tanto viro, in Literis omne genus, Saxonice speciatim longe versatissimo, Opus isthoc infeliciter praeripuerat, non integros Annales edidisse, sed ad fidem Codicis mutili ac mendosi, Annalium fragmentum duntaxat; quin & Saxonice mutilis adjunxisse Interpretationem Latinam admodum vitiosam, & quae sermonis Saxonici genium & nitorem minime repraesentat. Observatum hoc eruditis: & quidem Junium & Mareschallum nostrum, Viros suis in hac ipsa literatura scriptis celeberrimos, auctores fuisse Praesuli amplissimo D. Joanni Fello, τῷ παναρχῆν, ut eximium hoc monumentum Historicum, maxima parte in MSS membranis jam sepultum, ad Codicum quos habemus in Oxoniensi Bibliotheca proborum & integrorum fidem excuderetur; adhibita Versione Latina, quae textum Saxonice accuratè ac fideliter ubique redderet, exprimeretque. Annuisse Episcopum: Statimque horum rogatu ac consilio, mandasse provinciam istam egregio viro, qui ad suos ex Germania jam tum advenerat, idiomate Teutonico plenus, Saxonice si quis unquam instructissimus, Guil. Nicolsono. Huic paulo post susceptum opus, ad munus quoddam honorificum in Ecclesia Cathedrali procul ab Oxoniensibus suis posita, quo hodieque summa cum laude defungitur, accersito, per ingentem loci intercapedinem, plurimasque quibus urgetur occupationes, haud deum licuisse telam exorsam texere; imo ne nunc quidem licere. Mihi gloriam, quam vocabat, operis istius omnem, quanta quanta est, relictam esse. Petere omnino opem & operam nostram Chronicon Saxonice, clathris Bodleianis inclusum, ut jam deum integrum in lucem prodeat, & à Studiosis intelligatur. Abunde mihi in hoc ipsum otii esse, suppetere vires ac parem in Lingua Saxonica facultatem. Neque vero dimitti ullo pacto debere occasionem quam adeptus sum, Annalium istorum editione Antiquariae rei studiosos, jurisconsultos, universam denique gentem Anglicanam demerendi.

PRÆFATIO.

Hæc atque alia in eandem sententiam Vir eruditissimus. Quibus certe per-
motus, seu potius inflammatus, Provinciam hanc suscepi. Sumto verò in ma-
nus opere, facile statim perspexi qua præsertim difficultate, præter cæteras, im-
plicaretur. Ante istud tempus nemo Grammaticam Saxonicam ediderat: adeoque
circa singulas pæne voces hæsi, veritus ne iis subesset idiotismi nescio quid, mihi ad-
huc non quidem plane incogniti, sed tamen haud satis bene intellecti. Verum cum,
re prope desperatâ, totum consilium tantum non abjecissem, omne hoc incommodum op-
portune sustulit Cl. Georgius Hickefius, editâ Grammaticâ, quæ istius linguæ arca-
na luculentè aperuit. Magnum hoc erat beneficium, sed mecum orbi commune. Ve-
rum mihi multis modis privatim etiam perspecta est Viri optimi humanitas: hæren-
tem consiliis adjuvit, labantem confirmavit, voluit denique, abjectâ omni ratione sive
sue dignitatis, sive meæ tenuitatis, ut sese, quacunquẽ in re sua opera mihi esset ne-
cessaria, uterer familiariter.

Omnibus tandem sublatis, quæ me à proposito opere deterrere potuissent, meipsum
ad illud summa animi constantia accinxi. Cumque illa est hujus materiæ ratio, ut
de nulla re prius cogitare oporteat, quàm textum omni ex parte integrum ob oculos
habeamus; omnem meam curam converti ad Codices Manuscriptos comparandos. An-
te aliquot annos Chronicon Saxonicum ediderat ex duobus manu scriptis libris Vir
doctissimus Abrahamus Wheelocus, Linguæ Arabicæ apud Cantabrigienses Profes-
sor publicus. Horum altero illum instruxit Bibliotheca Cottoniana, Londini; altero
Benedictina, Cantabrigiæ. Verùm malo fato evenit, ut neuter integrum Chro-
nicon complecteretur, sed ipsius fragmenta (quod integrum nacti jam discimus)
hinc inde parum feliciter excerpta. Ad hæc, non longe ultra annum millesimum
hujus gentis Historiam deducunt; in rebus vero ita paucis discrepant, ut alterum
alterius Apographum esse omnino videatur. Non hoc certè dico, quòd de Wheelocianæ
editionis gloria quidquam detractum velim. Edidit Vir doctissimus qualia habuit, pri-
musq; omnium præclarum istud hujus nationis monumentum à blattis ac tineis vindicavit.
Ex eo autem tempore, tria alia Exemplaria comparuerunt. In his, Codici quem Laud.
dicimus (inter eos utpote Libros reposito, quos D. Gulielmus Laud, Archiepiscopus
Cantwarensis, Bibliothecæ Bodleianæ donavit) primum merito locum tribuimus. Huic
uni plus debent Annales Saxonici, quàm cæteris omnibus. Missò enim quòd ab an-
no MLXX. non alio quovis Codice usi sumus; ante istum etiam annum, ex illo nova quam-
plurima adjecimus, lacunas multas supplevimus, vitia item infinita, quæ in alios Co-
dices irrepsierant, istius beneficio emendavimus. In membranis nitide ac eleganter
scribitur; ita ut in eo neque auctoris diligentiam, neque Librariorum curam quijquam
facile desiderare possit. A diversis Librariis, diversis etiam temporibus scriptum fuisse,
Characterum differentia testatur. Ut enim illius idioma ad nostrum sermonem paul-
latim desleclit, ita etiam literarum formæ ad nostrum scribendi morem sub finem
propius accedunt. De Bibliotheca ad quam olim pertinuit, etsi nulla fiat mentio,
(quæ quidem in vetustis manu scriptis Codicibus fere conspicitur,) dubitari tamen non
potest quin ad Monasterium Petroburgense spectaverit. Istius enim Ecclesiæ negotia,
ab aliis omnibus Codicibus prætermissa, frequenter attingit. Quid quod tres integras
Chartas, ad eum locum pertinentes, suis locis insertas conspicimus? Restat unum de
hoc Codice monendum, quod quidem tacere nefas esse arbitror. Ad calcem Anni DCIII.
post pœca, adduntur hepinshurran runu lædde pone hepe piden, quæ tamen à me
casu

P R Æ F A T I O.

casu aliquo prætermiffa sunt. Casu, inquam, nec enim illud deditâ operâ factum fuisse, (quod, scilicet, vocabuli ^{Wepinghurstan} sensum ignoravi,) satis testantur alia quædam Chronici loca, in quibus meam inscitiam liberè profiteor. Codicem quem Cant. dicimus eadem Bibliotheca Bodleiana nobis suppeditavit, idem Archiepiscopus Bibliothecæ donavit. Hic etsi priori sit longe inferior (in chartis enim describitur, manu item recentiori, ac à Librario Lingue Saxonice imperito) non tamen omnino eum contemnendum esse opinabar. Haud pauca enim exhibet, quæ in reliquis omnibus desiderantur; adeoque ad exemplar aliquod descriptus est, hodie sive vetustate, sive casu, sive incendio extinctum. Qui in hac Editione, nomine Cot. Codex cognoscitur, reperitur in Bibliotheca D. Joh. Cotton, Londini. Hunc cum Chronico Wheelociano contulerat, ac variantes illius Lektionen suo Libro inseruerat Cl. Franciscus Junius, novam, opinor, Chronici Saxonici editionem orbi daturus. Inde nos eas descripsimus, singulari hominis in his rebus religione meritò innixi.

Codicibus quos dixi conquistis, factaque eorum diligenti collatione, ita rem totam institui, ut si quæ, sive sententia, sive etiam vocabulum, in uno aliquo inveni-retur, quod à reliquis abesset, illud in textum conjecerim, facta mentione Codicis cui debetur. Quod si diversi Codices rem eandem diverso modo exprimant, quæ mihi lectio visa est potissima, in textu reposui, cæteris in imam paginam conjectis. Nullas enim earum spernendas esse existimavi; quæ etiam si mendosæ sint, magnam sæpe-numero lucem ad verum eruendum afferunt; sine veræ, maximi semper præcii æstimandæ sunt. Hujus rei exemplum unum & alterum accipe. An. DLXXI. Cuthwulfus dicitur cepisse oppidum, quod Bennington appellatur. Cujus loci situs esset omnino incertus, nisi Codicis Laudensis lectio nobis succurreret. Bennington enim, ut is Codex habet, rem extra dubium ponit, docetque non alium esse posse, quam Bennington, in agro Oxoniensi. An. DXXX. Cerdicus & Cynricus dicuntur interfecisse reala men on Wihthgarabyrig; i. e. complures homines in Wihthgarabyrig: Codex Cant. legit rea men, i. e. paucos homines. Pro hac Lektionum differentiâ, quæ in Chronicis Saxonis conspicitur, eandem planè apud rerum Anglicanarum Scriptores deprehendimus; quorum nonnulli paucos homines, nonnulli multos habent. Ex hoc perspicuum est, eos Scriptores ex Annalibus Saxonis suas Historias consarcinasse; nec in illis istam varietatem aliter evenisse, quàm quod prius in exemplaribus Saxonis contigerat. Nô-runt certè qui in hujus generis rebus aliquid peritiæ habent, in vetustis exemplaribus haud quidquam ita minutum reperiri, quod non aliquando eruditus usui esse potest. Verùm unde factum, inquires, ut tot Codices, ad diversas Bibliothecas pertinentes, ita paucis discrepent, ut in unum Chronicon haud incommodè reduci possint? Id enim casu contigisse, non est sani cujusvis sive dicere sive opinari. Equidem ista dubitatio me diu vehementer torfit, donec Scotichronici auctoritas expediisset. Ejus verba hæc sunt. Statutum est convenienter in Anglia (ut audivi) quod unumquodque Monasterium à Regibus fundatum, haberet de ipso loco suum certum scribam, vel scriptorem, quo omnia notabilia tempore Regis, saltem in regno vel è vicinis contingentia, secundum quod veritas facti se haberet, cum data annotarentur: ad proximum generale Concilium, post obitum Regis omnes illi Chronographi convenirent, & sua vere dicta, sive scripta in medium producerent, & delectis à Concilio sagacioribus, & in talibus peritis & expertis, scripta examinarent, & diligenti habitâ collatione de congestis

P R Æ F A T I O.

summariū extraherent, & Chronicam compingerent, ac in Cœnobicis Archivis Librariū, pro authenticis Chronicis, quibus fides daretur, scripta reponerent, ne temporū labilitate memoriæ gestorū in Regno deperirent. Sed neque hīc sistendum. Istud enim testimonium ex altera parte haud minus incommodum parit. Si enim publico decreto constitutum fuerit, ut ex uno aliquo exemplari omnes Codices describerentur; quī factum ut in ullis rebus Codices discreperent? Hujus rei causse variæ sunt, pro diversis differentiarum generibus, quæ in Libris manu scriptis deprehendimus. Vel enim 1°. Nonnulla in uno Codice reperiuntur, in reliquis omnibus desiderata. Ea autem haud raro sunt res ejusmodi, quæ loci alicujus peculiaris, non autem regni totius negotia exhibent. Sub hoc capite cadunt, quæ in Codice Laudensi de rebus Ecclesiæ Petroburgensis adjiciuntur. Ex quibus perspicuum est, pleraque Monasteria in Chronicis componendis hunc ferè ordinem tenuisse, ut illis, de quibus in Concilio generali convenerat, sui Cœnobii Historiam immiscerent. Vel 2°. Rem eandem iisdem vocabulis exprimunt, mutatis solum modis, temporibus, aut casibus. Ita Codex Cant. pro on tertiæ personæ pluralis terminatione, habet fere anlans item pro lond. man pro mon. cing pro cýning, &c. Vel 3°. Ordinem vocabulorum immutant. Proxima duo easdem omnino causas agnoscunt; partim Librariū incuriam, partim longa temporū intervalla, quibus Codices descriptos fuisse existimo. Sæcula scilicet aliquantum inferiora, senescente jam Lingua Saxonica, vetustiorum Librorum materiam, sui temporis sermone expressisse videntur.

Textu hunc in modum disposito, proximè me exercuit Versio Latina; quippe quodnam interpretandi genus præsertim sequi deberem, non statim perspexi. Video enim nonnullos, qui in sermonem Latinum alias linguas traduxerunt, Romanæ locutionis fuisse in primis studiosos, atque elegantiae quam materiæ propositæ majorem longè rationem habuisse. Illi ut ut de Lingua Latinâ bene meriti fuerint, suo certe, hoc est, Interpretum, officio defuisse videntur. Ad id enim nihil æque pertinere videtur, ac istum quem vertimus scriptorem vivis coloribus depingere. Ego equidem ita mecum constitui, nihil prius mihi esse ducendum, quam ut Annalium Saxonorum mentem sensumque, quin & ipsum (quantum fieri posset) Linguae Saxonicae genium, versio mea repræsentaret. Quæ mihi causa fuit, ut nec temere ab ipso ordine recederem, in quo sua vocabula idiotismus Saxonicus disponit; etsi istum Romanis scriptoribus inusitatum esse cognoverim. In hanc viam ut me duxit rei ipsius ratio ac natura, ita in ea vehementer confirmavit summorum in re Saxonica virorum auctoritas. Cl. Junius, in Catalogo Librorum Anglo-Saxonorum, quem Evangelii Gothicis addidit, de Archaionomia Lambardi hæc habet. Archaionomiam, i. e. per antiquas Anglo-Saxonorum Regum Leges à se translatas vulgavit olim Guilielmus Lambardus; nobis tamen magis arridet antiqua versio quam habet Job. Bromton: neque ipsi tantum sequimur illam, sed auctores quoque sumus omnibus, genuina venerandæ Antiquitatis monumenta diligentibus, veterem potius horrentis incultique sæculi versionem amplecti, quam novitiis atque in speciem cultioribus temerè adhærere. Eodem nomine Versionem istam notavit his verbis Cl. Somnerus, in Præfatione sua ad Lexicon Saxonicum. In tyronum & aliorum in hac Lingua prorsus imperitorum, aut parum versatorum gratiam & utilitatem, Saxonorum in Latinum Sermonem translationes meas plerunque verbatim dedi: studio politum illum & elaboratum fugiens stylum

P R Æ F A T I O.

à D. Gul. Lambardo in sua Legum Saxonicarum versione tantopere affectatum, ut parum aut nihil inde Lector ad Linguam Originalem (Saxonicam scil. qua scribuntur,) intelligendam commodetur.

De Indice Rerum Chronologico hoc tantum moneo, me eo consilio non solum paginas, ac lineas, sed & annos adjecisse, ut Annales Saxonicos compendio exhiberem; quod me non sine magno eruditorum commodo fecisse arbitror. Hujus enim beneficio, (quoties fuerit occasio) primo intuitu non solum perspicunt quicquid isti contineant quod in suos usus transferri possit, sed etiam sub quo anno ponatur. Satis autem non habui, summam curam adhibere in hoc Indice colligendo; sed etiam, ne error meus quenquam seduceret, ante quàm prelo committeretur, recognovi totum, ut certò scirem, singula ad debitos annos esse relata. Cujus rei non ideo à me mentio facta est, ut laudem aliquam captem diligentia; sed ut viri in his rebus versati, ei intrepide fidem adhibeant; adeoque res singulas ad ipsum Chronicon exigendi molestia liberentur. Quod Regulas generales de origine Nominum Locorum adjeci, non illud à me factum, quia mei propositi ratio postulavit; (nec enim mihi quicquam erat negotii cum nominibus hodiernis;) sed cum non essent ab eo prorsus aliena, magna item cum utilitate Eruditorum conjuncta, nolui hanc occasionem illas tradendi prætermittere. Quod sequitur, (Explicatio nempe Nominum Locorum) meo instituto ita necessarium duxi, ut nisi istud accederet, non viderem qui fructus ex illo perciperetur. Cum enim ex locis nonnulla penitus extinguantur; quæ autem hodiè supersunt, nomen sive prorsus aliud, sive longe diversum obtineant; fieri non potest ut sine summo tædio, ne dicam operæ dispendio, Historia legatur. Quam ob causam acerbè sæpe tuli, omnibus in hoc genere libris, qui adhuc in lucem prodierunt, istiusmodi præsidium deesse. Hinc est quod homines ab eorum studio deterrentur; adeoque nostræ gentis Historiæ tot jam annos spretæ neglectæque jacuerunt. Quod postremo Lectorem nolim latere, hoc est. Nomina Virorum, quæ in hoc Chronico occurrunt, in ordinem Alphabeticum digesta, typis Saxonice excudere me destinasse; sed cum numerus figurarum idoneus nostræ typographiæ deesset, satius omnino duxi voces Saxonice Latinis characteribus imprimere, quàm orbem literarium istius Indicis auxilio privare. De causis operis suscepti, deque ejusdem ratione, hætenus breviter dictum.

Verum ne quisquam arbitretur, me in materia tenui posuisse nimium diligentia, aut operam meam rebus aliis melius impendere potuisse; videamus tandem quæ sit auctoritas horum Annalium, supra cæteros omnes, qui res Angliæ gestas describunt; adeoque quantum non modo communis utilitatis ratio, verum etiam patriæ caritas suadet ut in publicum emittantur. Quò autem de eâ re melius possimus judicare, in medium omnino proferendos esse arbitror; qui ante An. MCLIV. (quo scil. nostri Annales exeunt) suorum temporum Historias scripserunt. Primus omnium Gildas, circa An. DXXXIV. de Britannorum excidio scripsit non quidem Historiam, (nec enim prælii alicujus tempus aut eventum attingit) sed hoc unum sibi habet propositum, ut gravissimas patriæ calamitates conqueratur. Post illum, circa An. DCCXXV. Ecclesiasticam Historiam edidit Beda. Deinde, temporibus Ælfredi Magni, res gestas istius Regis composuit Asserius. Ælfricus, qui mortem obiit Anno MXVI. dicitur condidisse Chronica Saxonica, quæ in primis agebant de Ecclesia Cantuariensi. Quam ob causam nonnulli hosce Annales Ælfrico tribuerunt; à quibus tamen ego prorsus dissentio.

P R Æ F A T I O.

dissentio. Tantum enim abest ut cujusvis Ecclesiæ negotia contineant, ut nihil fere præter res bellicas enarrent; obiter subinde factâ mentione Archiepiscopi aut Episcopi sive sedem capessentis, sive morientis. Turgotus Dunelmensis, qui floruit sub Henrico I. dicitur contexuisse Annales sui temporis; sed cum illi, ut etiam alii complures, injuriâ temporis perierint, nulla nobis habenda est eorum ratio. Florentius, Wigorniensis Monachus, qui claruit circa Annum MCX. Chronicon composuit ex Chronicis; atque res eas omnes quæ ad Anglicam nationem pertinent, ita manifestò ex Chronico Saxonico decerpit, ut illud etiam *κρηπίδας* sit secutus. Quod si quisquam mihi minus credat, ipsum habet confitentem ad An. DCCXXXIV. sese res gestas tradidisse, prout Anglicarum Chronicarum textum reperiit.

Pauca hæc de illorum temporum Scriptoribus eo consilio præmisi, ut facilius existimare possimus quantum fere ii ex Chronico Saxonico pendeant, quantis etiam in tenebris sine istius auxilio versentur. Cum vero variis sæculis, adeoque stylo dissimili scriptum fuerit, ac plures auctores agnoscat; quò fiat perspicuum, quantum adjumenti ex eo habituræ sunt hujus gentis Antiquitates, necessarium duxi singulas illius partes curiosius expendere.

De eâ igitur Britannix descriptione, & Commentariolis de Romanis Imperatoribus, de Saxonum item in hanc terram adventu; dubitandum (opinor) non est, quin ex Bedâ fuerint desumpta. Eidem acceptam refero aliquam partem eorum, quæ ante An. DCCXXXI. (in quo suam Historiam claudit) ad res Ecclesiasticas pertinent. Verùm bella Anglo-Saxonum cum Britannis, quæ per multos annos duraverunt, unde petenda sint, idoneum auctorem habemus neminem. In Gildâ, in Bedâ, frustra illarum Historia queritur; ita ut Chronico Saxonico debeamus, quòd aliqua illorum temporum notitia ad nostram ætatem pervenerit. Etsi enim non putem partis istius Scriptorem, testem fuisse belli oculatum; verisimile tamen est eum in vetustos aliquos Annales fortè incidisse, unde earum rerum notitiâ fuerit instructus. Quæ causa esse potuit, ut ea pars in omnes Codices admitteretur; merito certè rejicienda, nisi aliunde quàm vanis vulgi opinionibus illius auctoritas sustentaretur. Idem etiam dicendum est de illis, quæ ante An. DCCXXXI. hi Annales exhibent, apud Bedam neuti-quam occurrentia. Nec aliud sentiendum esset de iis quæ sequuntur, ad initia usque Regis Ælfredi, nisi inveciam fuisse sub hæc tempora consuetudinem res notatu digniores in Codices publicos referendi, nonnulla suaderent; literarum incrementum, Monasteriorum fundatio, otii abundantia. Quanquam enim, durante Anglo-Saxonum heptarchia, Anglia crebris vastationibus, bellisque civilibus divexaretur; postquam tamen Reges Christianam Religionem suscepissent, sacris ædibus, quæ Annales ejusmodi asservarunt, ita magnus honos habitus est, ut illæ etiam inter cædem ac rapinas inviolatæ permanerint. Ab infantia ad mortem Ælfredi M. cum Afferii Menevensis Historiâ Annales Saxonici in multis conveniunt; ut omnino ex his alterum existimandum sit, aut Monachos illius Librum in Linguam Saxoniam transfuisse, aut illa, quæ ii in Commentarios regesserant, Historiæ Afferianæ materiam præbuisse. De illis quæ Ælfredi M. obitum sequuntur, ad tempora Willelmi Conquestoris, hoc tantum habeo dicere, multa deprehendi indicia Scriptorum, qui rerum verissimam scientiam habuerunt. Sententiarum brevitatis, materiæ varietatis, rerum Ecclesiasticarum, civilium, bellicarum mixtura, videntur abundè testari res gestas anni cujusque diversis temporibus, memoriæ juvanda causâ, in Scripta relatas fuisse. Quid quod sepe-

numero

P R Æ F A T I O .

numero non contenti sunt tradere, quo anno, quove etiam mense res facta fuerit, sed ad diem ac horam descendunt. Rem eandem confirmant Virorum Nomina; quæ non alio modo in Chronico Saxonico scribuntur, quàm incisa in Numismatis conspiciamus. Quòd verò idioma Saxonicum in ea parte quæ vitas tradit Hardacnuti ac Edwardi Confessoris, haud parum immutari incipit, ac rejectis vocalibus, syllabis item quibusdam, ad nostrum efferendi morem paulatim vergere; id etiam pro nobis facit. Iis enim temporibus revera mutari cœpisse, testem habemus Edwardi Confessoris Numisma, in quo Regis istius nomen EDWARD exaratur; cùm tamen nominis origo, & antiqua scriptio EADWEARD postulent. Eiusdem numismatis pars adversa, in qua LEFFINE scriptum conspicitur pro LEOFFINE, idem testatur. Res gestæ Willelmi Conquestoris describuntur stylo à præcedentibus longè diverso, & ad sermonem nostri temporis multò propius accedente. Idioma in plerisque Gallicum, in scribendo brevitas concisa sive Gallica, Gallica etiam vocabula paulatim subrepunt. Styli hæc diversitas quæ post Normannorum tempora in Chronico Saxonico deprehenditur, diversos fuisse partis istius Scriptores luculentè probat. Sed & idem ostendunt ipsa Scriptorum verba. Ad Annum MLXVI. ubi monasterii Petroburgensis calamitates describit, addit *GOD HIT GEMILTJE: i. e.* Deus illius misereatur. Ex quibus verbis apertè colligitur, istam Ecclesiam, cùm hæc scriberentur, sub iis angustis laborasse. An. MLXXXV. postquam istius anni miseras tradidit, accedunt *GEBETE HIT GOD ELMHTIGA þONNE HIR PYLLA JY: i. e.* In melius vertat Deus omnipotens quum ipsi visum fuerit. An. MLXXXVI. Willelmi Conquestoris mores, indolem, imperium depicturus, ab his verbis incipit *EIF hpa gepunigeo to gepitane hu gedon man he pær. oððe hplcne purðrice he hæpde. oððe hu pela land he pær hlaforð. þonne pille pe be him appitan sra sra pe hine ageaton. þe him on-locoban. ⁊ oðne hpile on hira hipede punedon: i. e.* Si cui libet cognoscere qualis vir fuit, sive quantis honoribus afficiebatur, sive quot terrarum fuit dominus, volumus nos eum describere, quatenus scimus, qui eum vidimus, & nonnunquam in ejus curia fuimus. An. MCVI. *Geþylce sædon þ hig ma on þiron timon un-cuðpa scepna gesapon. ac pe hit openlicor ne appiton. forðam þe pe hit sylpe ne sapon: i. e.* Plerique dicebant se plures sub id tempus insolitas stellas conspexisse, verum nos illud pro certo non scribemus, propterea quòd ipsi non vidimus. An. MCXXVII. describit Henrici, Abbatis Petroburgensis, accessum ad Abbatiam, additque, *Ðis pas hira in-gang. of hira ut-gang ne cunne pe jett noht seggon. God srape þone: i. e.* Hujusmodi erat illius accessus: de discessu ejus nihil adhuc dicere possumus. Deus prævidet. *Alia etiam hujus generis testimonia occurrunt ad Annos MCXXVIII. MCXXX. MCXXXVII.*

Atque de Chronico hætenus. De Tabula Chronico accommodatâ sciat Lector benevolus me nihil in eâ, nisi firmis rationibus, in Explicatione Nominum Locorum traditis, adductum statuisse. In quâ quidem nec frustrâ operam posuisse, facillè (opinor) concesserit, qui eam cum Camdenianâ conferre dignabitur. Perpendat autem nostram non esse Heptarchiæ tabulam, sed ex iis solum nominibus confectam, quæ in Annalibus Saxonice continentur. Quòd si hanc Viris eruditissimis non ingrati esse resciero, operæ pretium arbitrabor, vetusta omnia locorum nomina, ex Anglo-Saxonum monumentis eruta, ampliori Tabulâ representare.

TESTIMONIA DE CHRONICO SAXONICO.

Florentius Wigorniensis ad An. DCLXXII.

K Enwalchius Rex West-Saxonum, 30 anno regni sui defunctus est. Cujus uxor Sexburga Regina secundum *Anglicam Chronicam* uno post illum regnavit anno: secundum verò Bedam, Subreguli regnum inter se divisum annis circiter x. tenuerunt.

Idem ad An. DCCXXXIV.

Hic [Beda] suæ gentis quamplurima gesta hucusque luculento descripsit sermone, unumque temporalis vitæ, modumque terminavit Historiæ. Nos verò Deo aspirante ab ejus vitæ felici exitu, prout *Anglicarum Chronicarum* reperimus textum, fideliūque virorum credibili relatu, vel quæ nos ipsi indubitata audivimus, vel quædam quæ oculis aspeximus, amodo fideliter notata, fidelium successiorum relinquenda dignum duximus memoriæ.

Idem in Genealogia Regum West-Saxonum.

Deinde [i. e. post Sexburgam] Kenfus duobus annis secundum dicta Regis Alfredi, juxta verò *Chronicam Anglicam* filius ejus Ælswinus fere tribus annis regnavit.

Idem in eadem Genealogia.

Anno Dominicæ Incarnationis secundum Dionysium DXXIX. Cerdicus & Kenricus filius ejus, secundum *Anglicam Chronicam* in West-Saxonia regnare cœperunt.

Willelmus Malmesburiensis Lib. I. Cap. I.

Æthelbertus, filius Ermerici, rerum potitus 53. annos juxta *Chronicam*, juxta Bedam 56. transegit.

Vossius de Historicis Latinis.

Florentius Wigorniensis composuit Chronicon ex Chronicis. Atque id opus eo majoris duci convenit, quòd Latinè ei inserantur suis locis antiqui *Anglo-Saxonum Annales*.

Prefatio ad Vitam Regis Ælfredi.

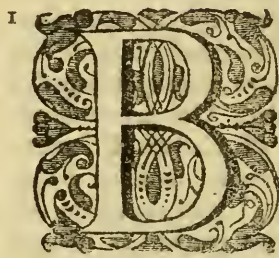
Chronicon Saxonicum quod Codice bono destitutus edidit doctissimus Wheelocus, addita etiam (sed oscitanter facta) interpretatione Latinà, si à medica quapiam manu ad primævum nitorem & sanitatem restitueretur (quod desperandum non est) nescio quænam è vicinis gentibus par habeat Antiquitatis suæ monumentum.

CHRONICON SAXONICUM.

RITTENE Igl-
land is ehta hund
mila lang. 7 tpa
hund bpad. And
hep rind on þis 5
Iglande þis ge-
deode. Englisc. 7
Britisc. 7 Fylisc.

7 Scyrtisc. 7 Pýhtisc. 7 Bocleden. Eper
pepon bugend þisef landef Britter. þa
coman of Armenia. 7 gerætan ruðepearde
Bryttene æporc. Ða zelamp hit þ Pýht-
taf coman ruþan of Scitþian. mid langum
rcipum na manegum. 7 þa coman æporc
on norð Ybernian up. 7 þær b bædo
Scottar þ hi þer mofton punian. Ac hi
noldan heom lýfan. forðan hi cwædon
þa Scottar. pe eop magon þeah-hpaðere
pæð c zelæpon. 7e pitan oðer Eglanð
hep be earþon. þer ge magon earþian
zif ge pillað. 7 zif hpa eop piðrcent.
pe eop fultumiað. þ ge hit magon ge-
ganzan. Ða ferdon þa Pýhtar. 7 ge-
ferdon þis land norðanpearð. and ru-
ðanpearð hit heþbon Brittar. rpa pe
ær cpebon. And þa Pýhtar heom abæ-

RITANNIA Insu-
la 2 longa est mil-
lia passuum octin-
genta, & 3 ducenta,
lata. In hac au-
tem Insula sunt
quinque nationes;
Anglica, Britanni-

ca seu Wallica, Scotica, Pictica & Latina.
1 Primi hujus terræ incolæ fuere Britanni,
qui ex 4 Armenia profecti, in Australi parte
Britanniæ primum sedem posuerunt.
5 Postea contigit Pictos ex Australi parte Scy-
thiæ, longis navibus, haud ita multis, ad-
vectos, ad Hiberniæ Septentrionales partes
primum appulisse, ac à Scotis petisse, ut ibi
habitare sibi liceret. Cæterum iis veniam da-
re nolebant; respondent autem Scoti: possumus
nihilominus nihil fecius consilio vos juvare. Aliam
15 novimus Insulam hinc ad Orientem, ubi (si
visum fuerit) habitare possitis; & si quispiam
[armis] restiterit, nos vobis subveniemus, quo
eam expugnare valeatis. Tum solvebant Pi-
cti, & hanc terram à parte Boreali ingressi
sunt; Australia enim Britones occupaverant,
25 uti antea diximus. Tum Picti sibi uxores

res

a Totum hoc usque ad An. I. traduximus huc ex Chronico MS. Laud. b l. bædon. c l. zelæpan.

1 Descriptionem Britannię prolixiorē habet Ven. Beda Hist. Eccl. l. i. c. 1. 2 A loco
Wentwithstert vocato, qui situs est 15. leugis ultra Michaelstowe in Cornwalas, usque
ad Cathenes trans Scotiam. Simeon Dunelmensis. 3 300. à Depiestowe usque
Dofre. Id. 4 Armorica Bed. l. i. c. 1. 5 Post intervallum 800. annorum. Henricus
Huntingdoniensis. Pictorum in Britanniam adventum sub An. Dom. 75. ponit Matthæus
Westmonasteriensis.

res à Scotis impetrabant, ea conditione, ¹ ut suam Regalem profapiam semper à parte fœminea eligerent; quem morem longe postea fervarunt. Contigit deinde annorum decursu, Scotorum aliquos ex Hibernia profectos in Britanniam, hujus terræ partem aliquam expugnasse. Dux autem eorum ² Reoda vocabatur, à quo ipsi dicti sunt ³ Dælreodi. Sexaginta ante annos quam Christus nasceretur, Caius Julius, Romanorum Imperator, cum ⁴ octoginta navibus Britanniam petiit. Ibi acri primum pugna fuit oppressus, ac magnam partem sui exercitus amisit. Tum suas legiones apud Scotos reliquit, & in Gallias transvectus, ibi sexcentas naves comparavit, cum quibus postea in Britanniam transibat. Ubi primum congressi sunt, occisus est Cæsaris Tribunus, qui vocabatur ⁵ Labienus. Sudibus deinde comparatis, [Britanni] toto cujusdam fluminis vado eas acutas quidem ac magnas sub aquis defigebant; flumen autem vocatur Tamesis. Id ubi Romani deprehenderant, vadum transire nolebant; ideoque Britanni in sylvas densas confugerunt. Cæsar autem oppida primaria bene multa gravi prælio expugnavit; ac in Gallias postea revertebatur.

don riƿ æt scottum. on þa Ʒeƿad þ hi Ʒecurpon heona kýne-cin áá on þa riƿ healƿa. þ hi heolbon rpa lange rýððan. And þa Ʒelamp hit imbe Ʒeapa rina þ ⁵ Scotta sum dæl Ʒeƿat of Ybennian on Brittene. Ʒ þeƿ landeƿ sum dæl Ʒeodon. Ʒ þeƿ heona heƿatoƷa Reoda Ʒehaten. fƿom þam heo rind Ʒenemnode "Dælreodi: "Sixtigum rintum ær þam þe ¹⁰ Lriƿt þeƿe acennes. Grauf Juluf Romana Karepe mid hund ehtatigum rciƿum Ʒeƿohte Bpýtene. Ðeƿ he þeƿ æƿoƿt Ʒeƿpenced mid Ʒrimmum Ʒeƿehte. Ʒ micelne dæl hiƿ hepeƿ 'ƿoplaðde. And ¹⁵ þa he ƿoplet hiƿ hepe abiban mid scottum. Ʒ Ʒeƿat into Galpalum. Ʒ þeƿ ƷeƷadonode riƿ hund rciƿa. mid þam he Ʒeƿat eft into Bpýtene. And þa hi æƿoƿt toƷedone Ʒeƿærðon. þa man ofƿloh þeƿ ²⁰ LaƷeƿeƿe Ʒeƿeƿan. þe þeƿ Labienuf Ʒehaten. Ða Ʒenamom þa palaf. and abriƿon sumpe ea ƿopð ealne mid rceappum "pílum Ʒreatum innan þam þeteƿe. rý ea hatte Temeƿe. Ða þ onƿundon þa Romani. þa nolðon hi ²⁵ 'ƿanon ofeƿ þone ƿopð. þa flugon þa Bpýtpalar to þam puðu fæƿſtenum. Ʒ þe Karepe Ʒeode þel manega heh-buƿh mid mýcelum Ʒeƿinne. Ʒ eft Ʒeƿat into Galpalum".

Anno

a Dalpeadingar. *Regius Bedæ Interpres.* *b* Hoc paucis complectitur Chronicon *Whe-*
loci: Ær Lriƿter Ʒeƿeƿeƿeƿe rýxti rintpa. Grauf Juluf þe LaƷepe æƿeƿt Romana
Bpýtene lond Ʒeƿohte. Ʒ Bpýttar mid Ʒeƿehte cniƿede. Ʒ hý ofeƿrýððe. Ʒ rpa
ðeah ne meahthe þæƿ riƿe Ʒeƿinnan: *Ante Christi incarnationem sexaginta annis,*
Caius Julius Cæsar primus Romanorum Britanniam petiit, Britannosque pugna op-
pressit, & illos devicit; veruntamen haud potuit regno potiri. *c* l. ƿoplaet. *d* l. pa-
lum. *e* l. ƿapan.

1 Ut ubi res veniret in dubium, magis de fœminea Regum profapia, quam de masculina,
Regem sibi semper eligerent. *Bed.* *2* Reuda. *Bed. Hunt.* *3* Dalreudini. *Bed. Hist. Eccl.*
l. 1. c. 1. cujus etiam nominis ibi rationem subjicit, quia (inquit) Lingua eorum dal partem
significat; ut sit, cohors hominum sub Reoda. A.S. dæl portio, dælan dividere. Goth.
ΔΑΛΙΑ pars, ΔΑΛΓΑΝ dividere. Alaman. teilen. Cimbr. ad teila. *4* Præter octoginta
onerarias, in quibus duæ legiones erant transportatæ, tradit Cæsar se octodecim naves equiti-
bus distribuisse. *Bell. Gall. lib. 4.* *5* Mendose (uti suspicor) Labienus; is enim multo tem-
pore post pugnam Britannicam Cæsaris extitit legatus, ac demum, defectione ad hostes facta,
in Bello, quod habuit cum Pompeii filii Cæsar, Hispanico periit. *A. Hirtius de Bell. Hispan. c. 4.*
Legendum vero fortasse Laberius, nam Q. Laberium Durum, tribunum militum, à Britannis
occisum memorat Cæsar in Comment. de Bell. Gall. l. 5. c. 5.

a riƿaðe.

Anno I. Octavianus ^a microde ^b LVI. pinter. 7 on þam ^c XLII. gearpe hys ricef Lpirt pær acenned. ^d Ða ^e tuncgel-pitigan of eart bæle ^f cuomon to s þon þ hý Lpirt ^h peorðedon. And þa cild on Beðleem ⁱ ofplegene pærpun ^j for Lpirtes ehtnerre ^k fram Herode:.

II.

^l Anno III. Her rpealt Herodes ^m fram him ⁿ rselsum ofreticod. 7 Archelaus hys ^o runu feng to rice. ^p And þ cild Lpirt pearð gebopen agean of Egiptan:.

IV.

V.

^q An. VI. Fram frýmðe middan- gearpdes oð hys gear pærnon agan v. ^r þurenðu pinter 7 tpa hund pinter:.

VII.

VIII.

IX.

X.

^s An. XI. * Her onfeng Herodes Antipatres runu to rice in Judea:.

An. XII. Philippus 7 Herodes ^t to-ðæl-ðun ^u Judeam ^v feoðericum ^w to-ðæl-ðun:.

XIII.

XIV.

XV.

An. ^x XVI. Her feng Tiberius to rice:.

XVII.

XVIII.

XIX.

XX.

XXI.

An. I. Octavianus regnabat annis ¹ LVI. anno autem regni sui quadragesimo secundo natus est Christus. ² lis temporibus, Magi ex partibus Orientalibus, Christi colendi causa, sunt profecti: ³ infantes item Bethlemitici ab Herode interfecti sunt, dum is Christum persequeretur.

An. III. ⁴ Hoc anno, Herodes sua manu confossus perit, & Archelaus ejus filius regnum capessit. ⁵ Christus item infans ex Ægypto relatus est.

An. VI. Ab initio mundi in hunc annum quinquies mille & ducenti anni effluxerunt.

⁶ An. XI. Hoc anno, Herodes Antipatri filius, Procuracionem Judææ suscepit.

⁷ An. XII. Philippus & Herodes partiti sunt Judæam; in quatuor autem regna distribuerunt.

An. XVI. Hoc anno, Tiberius imperium capessit.

XXII.

XXIII.

XXIV.

XXV.

¹ An.

^a paxabe. Laud. Cot. ^b Sic Laud. Cot. mendose Wheel. & Cant. rýx 7 rýxrti. ^c Sic Laud. mendose Wheel. LXII. vitio fortasse Librarii literis transpositis. XLV. Cant. ^d Referuntur usque ad anni finem ad An. 2. Laud. Cot. Cant. ^e tuncgol. Cant. ^f coman. Laud. Cant. ^g þan. Laud. Cant. ^h purðoben. Laud. peorðoban. Cant. ⁱ ofplegene pærnon. Laud. Cot. ^k fram. Laud. ^l An. 2. Laud. ^m fram. Laud. ⁿ rylsum. Laud. ^o rune. Laud. ^p Ex MS. Cot. ^q An. 2. Laud. ^r eapdes. Laud. ^s þurenð. Laud. ^t Referuntur ad An. 6. Ben. * Cod. Petroburg. Notandum, quod in MS. Ben. quo usus est Wheelocus, occurrunt subinde caractere recentiori descripta quedam, manu fortasse Jocelini, ex Cod. Petroburgensi (uti putat Wheeloc.) exarata; ea nos per totum opus designamus hac nota --- Cod. Petroburg. ^u to-ðælðon. Laud. * Post to-ðælðun legunt Wheeloc. & Cant. 7 Lýriam. quæ tamen rectius opinor omisit Cod. Laud. hinc enim errorem Codd. Ben. & Cot. quibus usus est Wheelocus, irrepsisse existimo, quod Lyfias unus ex iis fuerit cui tetrarchie erant attributæ. ^x 4. picu. Laud. Hæc quæ ad An. 12. habet Wheelocus, sic se habent (sed ad An. 7.) in Cot. Her pearð Judea to-ðæled on foupe tetparchan: Hoc anno divisa erat Judæa in quatuor tetrarchias. ^y to-ðælðon. Laud. deest Cant. ^z 15. Cant.

¹ 56. annos, 6. menses, aliquantosque dies. Florentius Wigorn. 56. an. 6. mens. Bed. de sex ætatibus mundi. ² Ad an. 2. Mat. Westmonast. ³ Ad an. 4. Flor. secundum Computum Evangelii, quem sequimur ad an. 181. hujus Chronici; inde vero Computum secundum Dionysium. ⁴ Ad an. 6. Flor. ⁵ Ad an. 7. Flor. ⁸ West. ⁶ An. 7. Flor. ⁷ An. 7. West.

¹ An. XXVI. Hoc anno, Judææ procurationem suscepit Pilatus.

² An. XXX. Hoc anno, Christus baptizatus est: Petrus, Andreas, Jacobus, Joannes & Philippus, ac reliqui ex duodecim Apostolis convertebantur.

³ An. XXXIII. Hoc anno*, cruci suffixus est Christus, ab initio mundi quinque circiter millesimo, ducentesimo, vigesimo sexto.

⁴ An. XXXIV. Hoc anno, conversus est Sanctus Paulus, & Sanctus Stephanus lapidibus obrutus.

⁶ An. XXXV. Hoc anno, beatus Petrus Apostolus Sedem Episcopalem in Antiochena civitate constituit.

⁷ An. XXXVII. Hoc anno, Pilatus manu sua seipsum confodit.

An. XXXIX. Hoc anno, Caius imperium cepit.

An. XLIV. ³Hoc anno, beatus Petrus Apostolus Romæ Sedem Episcopalem constituit. Item Jacobus, Johannis frater, ab Herode morte multatus est.

An. XLV. Hoc anno, mortem obiit Herodes, qui anno uno ante suum obitum Jacobum interfecit.

An. ^aXXVI. Hæp onfeng Pilatur ^bgy-munge ofer ^cþa" Judæar:.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

An. XXX. Hæp þær Eþur ^dgeful-luhtub. 7 Petrus 7 Andreas ^egehpyrþon. 7 Jacobur 7 oanner ^f7 Philippur". 8 7 þa xii. Apoytolar":.

XXXI.

XXXII.

An. XXXIII. Hæp þær Eþur ahangen ^hþrom fruman" midban-ⁱgearþer ymb þær ^kðurfendo-pintpa ^l7 cc. 7 ^mxxvi". pintpa:.

An. XXXIV. Hæp þær ⁿrcr" Paulur ^ogehpyrþed. 7 rcr Stephanur ^pþar" ^qof-15 ^rtopþod:.

An. XXXV. Hæp þe eadiga Petrus þe Apoytol geræt ^rBirceop-þetl ^sin Antiochia ^tþære" ceapþre:.

XXXVI.

²⁰ An. XXXVII. Hæp Pilatur ofrloh hyne rylne mid hir agenpe handa":.

XXXVIII.

An. XXXIX. Hæp ^x onfeng Traur ^yrice":.

25

XL. XLI. XLII. XLIII.

¹ An. XLIV. Hæp þe eadiga Petrus þe Apoytol geræt ^rBirceop-þetl on Rome:.

² Hæp Jacobur. Johanner broþer. þearð ofrlagen fram Herode":.

30

^a An. XLV. Hæp Heroder ^bapealt. þe þe Jacobum ofrloh. ^cane geape ær hir ^dag-num ^edeape:.

^a An.

^a 25. Cant. ^b gymene. Laud. Cot. ^c Ex Laud. Cot. ^d gefulpað. Cant. gefullod. Laud. Cot. ^e gehpyrþede. Laud. gehþeuede. Cot. gehpyrþede. Cant. ^f Deest Laud. ^g Sic Laud. & Cant. Sed Codd. Benedict. & Cot. quos secutus est Wheelocus, hæc ultima verba mendose ponunt post gefulluhtub, tanquam sensus esset --- Hoc anno, Christus, cum duodecim Apostolis, baptizatus est. ^h fram þrýmðe. Cant. ⁱ earþer. Laud. ^k ðurfend. Laud. ^l Mendose Wheelocus. 7 tpa 7 rýx 7 tþenti. ^m 23. Cant. ⁿ Ex Laud. Cot. Cant. ^o gehpyrþed. Cot. ^p Ex Cot. ^q oftopuod. Cot. ^r birceop-þtol. Cot. bishop-þetl. Cant. ^s on. Laud. Cant. Cot. ^t Deest Laud. ^u Ex Cot. ^x Traur þeng to rice. Cot. ^y An. 45. Laud. ^z Ex Cot. ^a An. 46. Laud. ^b rþealt. Laud. ^c anum. Laud. ^d agenum. Laud. ^e deape. Cant.

¹ An. 29. Flor. ² An. 31. Flor. ³ An. 34. Flor. * 8. die Aprilis. Flor. West. ⁴ An. 35. Flor. ⁵ An. 35. West. ⁶ An. 38. Flor. & an. 34. West. hæc ita tradunt --- S. Petrus cathedram Antiochenæ Ecclesiæ tenet annis 7. ⁷ An. 42. Flor. ⁸ Ad an 46. Petrus Apostolus, cum primus Antiochenam Ecclesiam fundasset, Romam mittitur, ubi Evangelium prædicans, 25. annis, mensibus 6. diebus 13. Episcopus ejusdem urbis perseverat. Flor.

^a An.

^a An. XLVI. ^b Hæp Claudiur. oðer Romana cýninga. Bpætene 'lonð" zepohte. 7 þone ^d manan dæl 'ðær ealonder" on hys zepealb onfeng. 7 eac ƿilce Orchadur ða ealond Romana cýnedome under-
 5 ðiobde. ^f Ðis ƿær feopðer zeaper hys ricef. ^g 7 on hys ylcan zeape zepearð re mycela hungur on Sýria" þe Lucas recð on þape boc Actur Apoftolorum". ^h Ða feng Nepo to rice æfter Claudie. re

10 ⁱ An. XLVII. Marcus re Godþellepe in Ægypta aginð ƿritan þ Godþpell".

XLVIII. XLIX.

^k An. L. Hæp Paulur gebunden pearð zepend to Rome".

LI. LII. LIII. LIV. LV. LVI.

An. LXII. Hæp Jacobur. ^l Crifter broðer". ^m þropode.:

20 An. LXIII. Hæp Marcus re Godþellepe forðþerde.:

LXIV. LXV. LXVI. LXVII.

An. LXIX. ⁿ Hæp Petrus 7 Paulur þropodon".

An. XLVI. ¹ Hoc anno, Claudius ex Romanis Imperatoribus secundus qui Britannorum terram petebat, majorem hujus Insulæ partem suæ fecit potestatis, atque Orcadum Insulas sub imperium Romanorum subjunxit". Hoc gestum est anno quarto sui imperii. ² Eodem ipso anno, magna fames in Syria contigit, quam memorat Lucas in libro [qui inscribitur] ACTUS APOSTOLORUM. Post Claudium Nero imperium cepisset, qui propter suam ignaviam Britannæ Insulam prope amisit.

³ An. XLVII. Marcus Evangelista in Ægypto suum Evangelium scribere instituit.

15 ⁴ An. L. Hoc anno; Paulus Romam vinctus mittebatur.

LVII. LVIII. LIX. LX. LXI.

⁵ An. LXII. Hoc anno, Jacobus, frater
 20 Domini, ⁶ passus est.

⁷ An. LXIII. Hoc anno, Marcus Evangelista ⁸ defunctus est*.

LXVII.

⁹ An. LXIX. Hoc anno, Petrus & Paulus
 25 ¹⁰ passi sunt.

¹ An.

^a An. 47. Laud. ^b Hæp Claudiur Romana cining zepat mid hepe on Bpætene. 7 þ igland zeeode. 7 ealle Pihtra. 7 Valar under-þeodde Romana rice. Laud. Hoc anno, Claudius, Romanorum Imperator, transibat cum exercitu in Britanniam, eamque Insulam subjugavit; omnes etiam Pictos & Britannos in Romanorum ditionem redegit. --- Hæp Claudiur re Kapene com to Bpætlande. 7 zeeode mycel þær eglanðer. 7 eac þ eglanð of Oncame he zeehte to Romanan. Cot. Hoc anno, Claudius Caesar Britanniam petiit, & magnam partem hujus Insulæ subjugavit; Insulam etiam Orcadum Romanis subdidit. ^c Deest Cant. ^d mærtan. Cant. ^e Deest Cant. ^f Cod. Petroburg. Desunt Cant. --- Ðis zepoht he zepemeðe þam feopþan zeape hys ricef. þam zeape zepearð re mycla hungur on Sýria. þe per foperezegad on Actibur Apoftolorum þuph Agabum þone ƿitegan. Laud. Prælium hoc confecit anno sui Imperii quarto; quo anno magna fames fuit in Syria, quæ prænunciata fuerat in Actibus Apostolorum, per Agabum Prophetam. ^g An. 47. On þruma zeape ƿær ƿriðe ƿrið hungur. Cot. Hoc anno fuit fames gravissima. ^h Ex Laud. ⁱ Ex Cot. ^k Ex Cot. ^l Sic Cot. ƿpater þni. Laud. Wheeloc. Cant. ^m þropode. Laud. ⁿ Hæp Petrus þropode on þode. 7 Paulur ƿær ofplagen. Cot. Hoc anno Petrus in cruce passus est, & Paulus fuit occisus.

¹ Ad an. 48. Flor. 44. West. ² Ad an. 48. Flor. ³ Ad an. 55. Marcus Evangelium quod Romæ scripsit, Petro mittente, in Ægypto prædicat. Flor. ad an. 42. Bed. -- Marcus Evangelista Evangelium, quod Petro narrante conscripserat, primum Aquileiæ prædicavit, ibique ordinato Hermagora discipulo suo, ad Ægyptum pervenit. West. ⁴ An. 60. Flor. ⁵ An. 64. Flor. ⁶ Lapidatur. Flor. West. ⁷ An. 67. Flor. 46. West. ⁸ Alexandriae Martyrium complevit. West. * ⁷ Maii, die Paschæ. Flor. ⁹ An. 72. Flor. 66. West. ¹⁰ Petrus crucifixus, Paulus gladio cæsus. Flor.

¹ An. LXX. Hoc anno, Vespasianus imperium cepit.

² An. LXXI. Hoc anno, Titus, Vespasiani filius, Judæorum undecies centum millia Hierosolymis interfecit.

LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV.

³ An. LXXXI. Hoc anno, post Vespasianum Titus imperio potitus est, qui solebat dicere, diem se perdidisse in quo nihil boni fecisset.

⁴ An. LXXXIII. Hoc anno, Domitianus, Titi frater, imperium suscepit.

⁵ An. LXXXIV. Hoc anno, Johannes Evangelista in Insula Patmo Librum exaravit, qui vulgo appellatur APOCALYPSIS.

LXXXV. LXXXVI. LXXXVII.

An. XC. ⁶ Hoc anno, Simon Petrus, Christi † propinquus, cruci affixus est *; & Johannes Evangelista Ephesi vitam finivit.

⁷ An. XCII. Hoc anno, Clemens Papa ⁸ defunctus est.

XCIII. XCIV. XCV. XCVI. XCVII. 25

CIII. CIV. CV. CVI. CVII.

⁹ An. CX. Hoc anno, ¹⁰ passus est * Ignatius Episcopus.

CXI. CXII.

¹ An. CXIV. Alexander hic constituit aquam benedictam fieri.

An. LXX. ^a Hæp Vespasianus ^b onfeng rice":

An. LXXI. Hæp Titus. Vespasianus sunu. ^c in Hierusalem ofroloh ^d Jubea ^e end-lyuan ^f ʒan hund ^g f þurenba:.

LXXVI. LXXVII. LXXVIII. LXXIX. LXXX.

An. LXXXI. Hæp ^h Titus ⁱ þeng to rice" ^j æfter Vespasiane". ^k se þe ʒæde. ^l þ he þone dæg forlure. ^m þe he ⁿ noht to 10 ʒode on ne ^o ʒedybe:.

LXXXII.

^m An. LXXXIII. Hæp Domicianus. Titer þnoðor. þeng to rice:.

An. ⁿ LXXXIV. Hæp Johanne ʒe ^o Grod- 15 ʒpellepe ^p in Patman þam ^q ealonde" ^r ʒpat þa boc ^s þa man clpað" Apocalyps:.

LXXXVIII. LXXXIX.

An. ^t XC. Hæp Simon ^u Petrus ^v Eþurtes mæi" ^w pær ahangen. ^x ʒ Johanne ʒe Grod- 20 ʒpellepe ^y hine ʒeþerte" ^z in ^a Eþferio":.

XCI.

An. ^b XCII. Hæp Clemen ^c re" Papa ^d þorðþerde:.

XCVIII. XCIX. C. CI. CII.

CVIII. CIX.

An. ^e CX. Hæp Ignatius ^f re" ^g biþceop ^h þropode:.

CXIII.

CXV.

a Hæp agann Vespasianus to ʒixiende. *Cot.* Hoc anno Vespasianus incæpit regnare. *b* þeng to rice. *Cant.* *c* on. *Cant.* *Cot.* *d* Judeiscpa manna. *Cot.* *e* Sic MS. *Cot.* Mendose Laud. *Wheeloc.* cxi. *f* þurenð. *Laud.* *g* þeng Titus to rice. *Cant.* *h* ʒixað. *Cot.* *i* Ex *Cot.* *k* naht. *Cant.* *l* dybe. *Laud.* *m* An. 84. *Laud.* *n* 87. *Laud.* *o* Aportol. *Cot.* *p* on Patmo þæm ealande. *Cant.* *q* ʒlande. *Laud.* *r* appæt. *Cant.* *s* Ex *Cot.* *t* 100. *Laud.* *Cant.* *u* se Aportol. *Laud.* *Cant.* *x* Ex *Cot.* *y* þorðþerde. *Cot.* ʒeþerte on þam dæge hi Eþfero. *Cant.* *z* Deest *Cot.* *a* Eþferia. *Laud.* *b* 101. *Laud.* *Cant.* *c* Ex *Cot.* *d* þorþerde. *Laud.* *e* 109. *Cant.* *f* Deest *Laud.* *g* biþchop. *Cant.* *h* þropade. *Laud.* þropode. *Cot.* *Cant.* *i* Ex *Laud.* quæ sic habet Florentius Wigorn. Alexander Papa constituit aquam sparsionis cum sale benedicto in hominum habitaculis spargi.

¹ An. 74. Flor. 71. West. ² An. 76. Flor. ³ An. 84. Flor. ⁴ An. 86. Flor. ⁵ An. 100. Flor. ⁶ Ad an. 114. Flor. † Cleophas enim, cujus filius iste fuit, frater erat Joseph. Bed. in Martyrol. * 12. Cal. Martii. Bed. Martyrol. ⁷ An. 100. Flor. ⁸ passus est. Flor. ⁹ Ad an. 115. Flor. ¹⁰ bestiis traditur. Flor. * Kal. Febr. West. Bed. in Martyrol.

CXV.

* An. CXVI. *Deþ* Adrianuſ ſe Laſene
agan to piſienne:.

¹ An. CXVI. Hoc anno, Adrianus Im-
perator regnare incœpit.

CXVII. CXVIII. CXIX. CXX. CXXI. CXXII. CXXIII.

^b An. CXXIV. Syxtus Papa hic conſtituit ymnum decantare SANCTUS, SANCTUS, SAN-
CTUS, in officio Miſſæ.

CXXV. CXXVI. CXXVII. CXXVIII. CXXIX. CXXX. CXXXI.
CXXXII. CXXXIII.

^c An. CXXXIV. Teleſphorus Papa hic conſtituit ymnum Angelicum decantari GLORIA
IN EXCELSIS DEO diebus feſtis.

CXXXV. CXXXVI. CXXXVII. CXXXVIII. CXXXIX. CXL. CXLI.

An. ^d CXLV. *Deþ* Marcuſ Antoniuſ
ʒ Aupeliuſ hiſ bpo^þer ſenʒon to pi^ce":.

An. CXLV. Hoc anno, Marcus * Anto-
nius & Aurelius frater ² regno potiti ſunt.

CXLVI. CXLVII. CXLVIII. CXLIX. CL. CLI. CLII. CLIII.
CLIV. CLV. CLVI. CLVII. CLVIII. CLIX. CLX. CLXI.
CLXII. CLXIII. CLXIV. CLXV. CLXVI. CLXVII. CLXVIII. CLXIX.
CLXX. CLXXI. CLXXII. CLXXIII. CLXXIV. CLXXV. CLXXVI. CLXXVII.
CLXXVIII. CLXXIX. CLXXX. CLXXXI. CLXXXII. CLXXXIII. CLXXXIV. CLXXXV.
CLXXXVI. CLXXXVII. CLXXXVIII.

An. CLXXXIX. *f* *Deþ* Seuenuſ ſenʒ
to pi^ce. ʒ ſen^þe mi^þ hepe on Bpýtene. ʒ
mi^þ ʒeſeohte ʒeeode þer iſlander mý-
celne ðæl. ʒ þa ʒepohte he peall mi^þ tur-
fum. ʒ bped peall þær on uſon. ꝥſam ʒæ 25
to ʒæ. Bpítalumu to ʒebeorʒe. *De* pi-
xabe xvii. ʒear". *ʒ* ʒa ʒeendode on
Eveppic. ^b ʒ " Baſſianuſ hiſ ſunu ſenʒ
to pi^ce":. ¹ Oþer hiſ ſunu þer ʒehaten
¹ Geza ſe ƿoppearð". ¹ *Deþ* Eleu^þer on 30

³ An. CLXXXIX. Hoc anno, Severus
Imperium ſuſcepit, & profectus cum exer-
citu in Britanniam, magnam hujus Inſulæ
partem pugna ſubegit. Tum ⁴ vallum fecit
de ceſpitibus, ac deinde latum murum, de-
mari ad mare, Britannis quod eſſet præſidio.
Regnavit annis ſeptendecim, & Eboraci diem
obiit ſupremum, eique Baſſianus filius in Im-
perio ſucceſſit. Ejuſdem filius natu minor
³⁰ Geza appellatus, ⁵ interiit. ⁶ Hoc anno Eleu-
therius

a Ex Cot. *b* Ex Laud. *c* Ex Laud. *d* 155. Laud. Deeſt Cant. *e* Cod. Petroburg.
f Hæc paucioribus complectitur Wheeloc. *Deþ* Seuenuſ onſenʒ pi^ce. ʒ pi^crode ƿeoſentine
pinter. ſe Bpeten lond mi^þ ðice beʒýpde ꝥrom ʒæ oð ʒæ. Hoc anno, Severus Imperium
capellit, & annis ſeptendecim imperavit. Is Britanniam vallo cingebat de mari ad mare.
Quæ iuſdem pene verbis exprimit Cod. Cant. anno 188. verum pro ƿeoſentýne legit 14. ac
pro beʒýpde legit ƿorʒýpde. Ad Annum vero 178. Sic Cot. *Deþ* Seuenuſ on Bpýtene
ʒepohte peall oꝝ turfum. ƿiððan he ꝥ land mi^þ ʒeſeohte ʒepann. ʒ bpeden peall þær
on uſon ꝥſam ʒæ to ʒæ. ʒ he pi^xabe 17. ʒear. Hoc anno, Severus in Britannia fecit mu-
rum de ceſpitibus, poſtea quam eam terram prælio ſuperaveſſet, & deinde latum murum de
mari ad mare; atque 17. annis imperavit. *g* Cod. Petroburg. uſque ad Oþer &c. *h* Deeſt
Laud. *i* Ex Laud. *k* l. Geza. *l* Ad an. 167. Cant. Laud. An. cXLVII. (pro CLXVII.
literis fortaffe vitio Librarii tranſpoſitis.) *Deþ* Eleu^þer ſenʒ to Pappome. ʒ heold 15.
pinter. And on ðýran ylcan ʒeape ſen^þo Luciuſ cinʒ Bpítalana ʒ bæð ƿulpihter. ʒ

1 An. 124. Flor. 118. Weſt. * l. Antoninus. 2 Conſules facti ſunt. 3 Ad an. 181.
Flor. 192. Weſt. 4 Vide Camd. Britanniam. An. Dom. 205. vallum hoc fecit. Weſt.
5 à Baſſiano interfectus. 6 Ad an. 162. Flor. 185. Weſt.

therius Romæ suscepit Episcopatum, quem
 1 quindecim annorum spatio gloriose tenebat.
 2 Ad eum Lucius, Britannorum Rex, literas mittebat, oratum ut Christianus fieret;
 3 eiusque factus est petitionis compos; ac ii inde ad imperium usque 4 Diocletiani in Orthodoxa fide permanserunt.

CXC. CXCI. CXCL. CXCLII.

5 An. CXCIX. Hoc anno, inventa est sancta Crux.

CC. CCI.

6 An. CCII. Victor Papa hic constituit ut Pascha die Dominico celebretur sicut prædecessor ejus Eleutherus.

CCIII. CCIV. CCV. CCVI. CCVII. CCVIII. CCIX. CCX.
 CCXI. CCXII. CCXIII. CCXIV. CCXV. CCXVI. CCXVII. CCXVIII.
 CCXIX. CCXX. CCXXI. CCXXII. CCXXIII. CCXXIV. CCXXV. CCXXVI.
 CCXXVII. CCXXVIII. CCXXIX. CCXXX. CCXXXI. CCXXXII. CCXXXIII.
 CCXXXIV. CCXXXV. CCXXXVI. CCXXXVII. CCXXXVIII. CCXXXIX. CCXL. CCXLI.
 CCXLII. CCXLIII. CCXLIV. CCXLV. CCXLVI. CCXLVII. CCXLVIII.
 CCXLIX. CCL. CCLI. CCLII. CCLIII.

7 An. CCLIV. Cornelius Papa 8 de catacumbis 9 levavit per noctem corpora Apostolorum. & posuit Pauli quidem via Ostensi ubi decollatus est. Petri autem juxta 10 locum ubi crucifixus est.

CCLV. CCLVI. CCLVII. CCLVIII. CCLIX. CCLX. CCLXI.
 CCLXII. CCLXIII. CCLXIV. CCLXV. CCLXVI. CCLXVII. CCLXVIII.
 CCLXIX. CCLXX. CCLXXI. CCLXXII. CCLXXIII. CCLXXIV. CCLXXV.
 CCLXXVI. CCLXXVII. CCLXXVIII. CCLXXIX. CCLXXX. CCLXXXI. CCLXXXII.

11 An. CCLXXXIII. Hoc anno, 12 passus est Sanctus Albanus Martyr.

13 An. CCLXXXIII. 14 Dep 15 ðropade Sanctur Albanur martýr 16.

CCLXXXIV.

he him 17 ðona 18 ðende. 19 7 he 20 punode on 21 ðihtan 22 ðeleauan 23 oððe Diocletianer 24 timan. Cot. Hoc anno, Eleutherus Papatum suscepit, & 15. annos tenebat. Hoc ipso anno, Lucius, Britannorum Rex, mittebat, qui sibi Baptismum peterent; quem quidem ei statim Papa transfudit; & mansit in rella fide usque ad Diocletiani tempora.

a 25 purðlice. Laud. b 26 ðeheold. Laud. Cant. c 27 þam. Laud. Cant. d 28 Bpýtpalana. Laud. e 29 men. Laud. f 30 Sic Cot. Cant. mendose Wheel. bet. -- 31 7 beað 32 fulluhter. 7 he him 33 ðona 34 ðende. Laud. Et Baptismum petiit, quem ei statim misit [Papa]. g 35 þæt 36 þæt he 37 bæð. Cant. h 38 Cod. Petroburg. ad finem anni. Desunt Cod. Cant. i 39 heo. Laud. k 40 ðihtan 41 ðelepan. Laud. l 42 Diocletianur. Laud. m 43 Ex Cot. n 44 Ex Laud. o 45 Ex Laud. p 46 Sic Florent. Mendose MS. Laud. decatacumbas. q 47 In templo Apollinis, in monte aureo, in Varicano Palatii Neroniani, 3. die Cal. Julii. Florent. r 48 286. Laud. s 49 Cod. Petroburg. Desunt Cant.

1 Per 15. annos & mensum unum. Flor. An. 25. menses 6. dies 5. Spelman. 2 De Epistola Lucii, Eleutherii responso, ac Britannorum conversione vide Spelman. Concil. Tom. 1. p. 31, &c. 3 Missis Fagano & Duoviano Monachis ab Eleutherio. 4 De Persecutione Christianæ Religionis in Britannia sub Diocletiano, vide Bed. Hist. Eccl. l. 1. c. 6, 7. & Spelman. Concil. Tom. 1. p. 37. 5 An. 224. West. * 10. Cal. Julii, Bed.

CCLXXXIV.	CCLXXXV.	CCLXXXVI.	CCLXXXVII.	CCLXXXVIII.	CCLXXXIX.
CCXC.	CCXCI.	CCXCII.	CCXCIII.	CCXCIV.	CCXCV.
CCXCVI.	CCXCVII.	CCXCVIII.	CCXCIX.	CCC.	CCCI.
CCGII.	CCGIII.	CCGIV.	CCGV.	CCCVI.	CCGVII.
CCGVIII.	CCGIX.	CCGX.			

^a An. CCCXI. Sanctus Silvester Papa xxiii. Hujus tempore celebratur Nicænum Concilium: Arelatenſe quoque primum, in quo fuit Avitianus, Rotomagi Archiepiſcopus.

CCCXII.	CCCXIII.	CCCXIV.	CCCXV.	CCCXVI.	CCCXVII.	CCCXVIII.
CCCXIX.	CCCXX.	CCCXXI.	CCCXXII.	CCCXXIII.	CCCXXIV.	CCCXXV.
CCCXXVI.	CCCXXVII.	CCCXXVIII.	CCCXXIX.	CCCXXX.	CCCXXXI.	CCCXXXII.
CCCXXXIII.	CCCXXXIV.	CCCXXXV.	CCCXXXVI.	CCCXXXVII.	CCCXXXVIII.	CCCXXXIX.
CCXXL.	CCXXLI.	CCXXLII.				

^b An. CCCXLIII. Hier forðferbe S. Nicolaus:

CCXXLIV.	CCXXLV.	CCXXLVI.	CCXXLVII.	CCXXLVIII.	CCXXLIX.	CCCL.
CCGLI.	CCGLII.	CCGLIII.	CCGLIV.	CCCLV.	CCCLVI.	CCCLVII.
CCCLVIII.	CCCLIX.	CCCLX.	CCCLXI.	CCCLXII.	CCCLXIII.	CCCLXIV.
CCCLXV.	CCCLXVI.	CCCLXVII.	CCCLXVIII.	CCCLXIX.	CCCLXX.	CCCLXXI.
CCCLXXII.	CCCLXXIII.	CCCLXXIV.	CCCLXXV.	CCCLXXVI.	CCCLXXVII.	CCCLXXVIII.

^c An. CCCXLIII. Hoc anno, mortem obiit S. Nicolaus.

An. CCCLXXIX. ^e Dep Gratianus feng 20 to rice":

An. ² CCCLXXIX. Hoc anno, Gratianus capessit Imperium.

^d Hoc tempore celebratur Constantinopolitanum Concilium cl. Patrum, adversus Macedonium & Eunomium sub Damaso.

CCCLXXX.

An. ^o CCCLXXXI. Dep Maximus se 25 Larepe" feng to rice: ^b He pær on Breden londe geboren. ^j i þanon ^k he" for into Gallia". ^m ^j he þær offloh þone Larepe Gratianum. ^j hys broðer ⁿ adpær of eðele. se pær ^o gehaten Valentinianus. ³ ^j se Valentinianus eft gesamnode ^p pepob. ^j offloh Maximum. ^j feng to rice: ^q In ^r ðam ^t týman. apær Pelagius gebpýlb geond midban ^s eapb:

An. ³ CCCLXXXI. Hoc anno, Maximus Imperator potitus est Imperio. Is in Britannia natus est, atque inde contendit in Galliam; atque ibi Gratianum Imperatorem interfecit, ejusque fratrem, qui dictus est Valentinianus, à patria expulit. Postea vero Valentinianus exercitum coegit, Maximoque occiso, Imperio potitus est. ⁴ Illis temporibus, exorta est toto terrarum orbe ^s Pelagiana hæresis.

CCCLXXXII.	CCCLXXXIII.	CCCLXXXIV.	CCCLXXXV.	CCCLXXXVI.	CCCLXXXVII.
CCCLXXXVIII.	CCCLXXXIX.	CCXC.	CCXCI.	CCXCII.	CCXCIII.
CCXCIV.	CCXCV.	CCXCVI.	CCXCVII.	CCXCVIII.	CCXCIX.
CCCC.	CCCI.	CCCGII.			

^a An.

^a Ex Laud. ^b Ex Cot. ^c Cod. Petroburg. defunt Cant. ^d Ex Laud. ^e 380. Laud. ^f Sic Laud. Cot. Cant. Mendose Wheelocus Maximianus. ^g Deest Laud. Cot. ^h se. Cant. ⁱ þanon. Laud. Cot. ^k Ex Laud. Cot. ^l in Galpalas. Laud. Cot. ^m Ad finem hujus anni Cod. Petroburg. quæ quidem defunt Cant. ⁿ þpær. Cot. ^o geclýpob. Cot. ^p peopob. Laud. ^q on. Laud. ^r ðýrcr, hujus. Cot. ^s tidum. Laud. ^t gearb. Laud.

1 An. 362. Flor. 342. West. 2 387. Bed. 3 382. Flor. 4 Sub regno Arcadii, ad an. 394. Bed. Hist. Eccl. l. 1. c. 10. ad an. 404. West. 435. Spelman. 5 Vide Bed. Hist. Eccl. l. 2. c. 9.

^a An. CCCCLIII. Innocentius Papa hic misit Decretalem Epistolam Victricio Rotomagensi Archiepiscopo. Hic constituit Sabbato jejunare quia eo die Dominus jacuit in sepulchro.

CCCLIV. CCCLV. CCCLVI. CCCLVII. CCCLVIII. CCCLIX. CCCCLX.
 CCCCLXI. CCCCLXII. CCCCLXIII. CCCCLXIV. CCCCLXV. CCCCLXVI. CCCCLXVII.

An. CCCCLXVIII. Hoc anno, Romani coacervarunt omnes qui essent in Britannia auri thesauros, ac partim in terram occultabant, ubi postea nullus reperire posset, partim in Galliam secum asportarunt.

CCCLXIX. CCCLXX. CCCLXXI.

An. CCCCLXXIII. Hoc anno, Theodorus Junior Imperium cepit.

CCCLXXIV.

^b An. CCCCLXXV. Hujus temporis ætate extitit exordium Regum Francorum: Primus Faramundus.

CCCLXXVI. CCCLXXVII. CCCLXXVIII.

¹ An. CCCCLXXIX. Hoc anno, Palladius Episcopus à Cœlestino Papa ad Scotos mittebatur, ut eorum fidem confirmaret.

² An. CCCCLXXX. Hoc anno, Patricius missus est à Cœlestino Papa ad prædicandum Scotis baptismum.

^{*} An. CCCCLXXXI. Hoc tempore, Diabolus in Creta Judeis in specie Moysi apprensus, ad terram repromissionis per mare pede sicco perducere promittit: sicque plurimis necatis reliqui ad Christi gratiam convertuntur.

CCCLXXXII.

^y An. CCCCLXXXIII. Cœlestinus Papa. Hujus tempore aggregata est Ephesina Synodus ducentorum Episcoporum, cui præfuit Cyrillus Alexandrinus Præful, adversus Nestorium Constantinopolitanum Episcopum.

CCCLXXXIV.

An.

^a Ex Laud. ^b ȝeromnaban. Cant. ^c ealle. Laud. ^d þa. Cant. ^e pæpan. Cant. ^f ahýðban. Cant. ^g behýðban. Laud. ^h Cot. ⁱ heo. Laud. ^j nan man. Laud. ^k i fínbon. Laud. ^l k mihton. Laud. ^m l heom. Laud. ⁿ m læðban. Cant. ^o Cod. Petroburg. Desunt Cant. ^p ȝeongra. Cot. ^q Ex Laud. ^r Deest Laud. ad an. 430. Cant. ^s ȝer pær Palladius arend þam Celestine þam Papan to bodianne Scottum fulpiht. Cot. Hoc anno, fuit Palladius missus à Cælestino Papa ad prædicandum Scotis Baptismum. ^t to bodianne Scottum fulluht. Cod. Petroburg. quæ quidem Wheelocus post verba þam Papan perperam subjunxit, tanquam aliquid à superioribus diversi denotantia: quod etiam alibi fecit ad Ann. 565, 603, 604. ^u ȝer pærmebe. Cant. ^v Ex Laud. ^w Ex Laud. ^x Ex Laud. ^y Ex Laud.

¹ An. 431. Flor. ² An. 432. Patricius sanctus, genere Brittas, à sancto Cælestino Papa consecratur, & ad Archiepiscopatum Hiberniæ missus; ibi per annos 60. signis atque mirabilibus prædicans, totam Insulam Hiberniæ convertit ad Fidem. Flor.

An. ^aCCCCXXXV. ^bƆep Ɔotan abpæcon Rome buph. 7 næfpe Ʊððan Romane ne ƱpƱoðon on Bpŷtene. ^dƆæt pæf embe xi. hund Ʊntpa. 7 x. Ʊntpa ðæf þe heo Ʊetimbped pæf. Ɔalley hi 5
 Ʊixobon on Bpŷtene" feoƱep hund Ʊntpa 7 hund Ʊ feouanti Ʊntpa. Ʊŷððan
 Ʊ Gauŷ Juliuŷ þ̅ lond æpoŷt Ʊerohte.:

CCCCXXXVI. CCCCXXXVII. CCCCXXXVIII.

^bAn. CCCCXXXIX. Leo Papa hic fancivit Calchedonenŷem Synodum.

CCCCXL. CCCCXLI. CCCCXLII.

An. CCCCXLIII. ⁱƆep Ʊenðon ^koƱep Ʊæ" Bpŷtpalaŷ to Rome. 7 heom Ʊul-
 zomeŷ bæðon Ʊð Peohtaŷ. Ac hi þaŷ næfðan nanne. Ʊoŷðam þe hi ^mƱŷpðeðon 15
 Ʊð "Ætla Huna cŷninge. And þa Ʊenðon hi to Anglum. 7 Angel-cŷnner æþelinaŷ þæf Ʊlcan bæðon.:

^oAn. CCCCXLIV. Ɔep Ʊoŷðfeŷpe Ʊcŷ Ɔapŷtinaŷ.:

CCCCXLV. CCCCXLVI. CCCCXLVII.

^pAn. CCCCXLVIII. Ɔep Johanneŷ Bap-
 tista atŷpeðe tpaŷ munecon. þa comon Ʊpaŷ eaŷt ðæle to Ʊebiddenne hi on Iepu-
 ŷalem. hiŷ heauoð. on þæŷe Ʊtope þe hpilan 25
 paŷ Ɔepoðeŷ Ʊunung.:

An. CCCCXLIX. ^qƆep " Ɔapŷtinaŷ 7
 Valentinianuŷ" onfeŷgon Ʊice. 7 Ʊicűo-

ⁱAn. CCCCXXXV. Hoc anno, Gothi expugnabant Romæ urbem; nec unquam postea Romani regnabant in Britannia. Hoc [gestum] fuit undecies centesimo circiter anno, & decimo anno quo Urbs condita est. Omnino regnabant in Britannia quadringentis annis & septuaginta annis, ex quo tempore Gaius Julius eam terram primum petebat.

²An. CCCCXLIII. Hoc anno, mittebant trans mare Romam Britanni, ³ac sibi subsidia rogabant adversus Pictos. Verum inde non ulla habebant, propterea quod ipsi proficiscerentur contra Ætlam, Hunnorum Regem. Deinde mittebant ad Anglos, & ab Anglicæ gentis Optimatibus idem flagitabant.

An. CCCCXLIV. Hoc anno, diem obiit 20 sanctus Martinus.

⁴An. CCCCXLVIII. Hoc anno, Johannes Baptista, duobus Monachis, qui devenerant ex plaga Orientali Hierosolymas, orandi causa, caput suum exhibuit, quo in loco superioribus temporibus fuerant Herodis domicilia.

⁵An. CCCCXLIX. Hoc anno, Martinus & Valentinianus potiti sunt Imperio, & impera-

a 409. *Laud. Cot.* *b* Ɔep pæf tobpocon Romana buph Ʊpaŷ Ɔoŷum. Ʊmb xi. hund Ʊntpa 7 x. Ʊntpa. þæf þe heo Ʊetimbped pæf. Ɔiððan oƱep þ̅ ne Ʊixoban lenz Romana ciningaŷ on Bpŷtene. *Laud.* *Hoc anno, expugnata est Romanorum urbs à Gothis, undecies circiter centesimo anno, & decimo anno, quo ea condita fuit. Post id factum haud diu regnabant Romanorum Reges in Britannia.* --- Ɔep paŷ tobpocon Rome feo buph Ʊpaŷ Ɔoŷum. 7 Ʊŷððan ouep þ̅ na Ʊixoban Romana cŷnzaŷ on Bpŷtene. cccc 7 lxx. Ʊeapa hi Ʊixoban Ʊiððan Ɔauŷ Juliuŷ æpoŷt þ̅ land Ʊerohte. *Cot.* *Hoc anno, expugnata est Roma urbs à Gothis, & post id nunquam regnabant Romanorum Reges in Britannia: cccc & lxx. annis regnabant, postquam Gaius Julius primum eam terram petebat.* *c* Ʊixeðan. *Cant. d Cod. Petroburg. ad anni finem. Desunt Cant.* *e* þæp Ʊixoban. *Laud.* *f* feoƱenti. *Laud.* *g* Post Ʊŷððan legit *Wheel.* æpoŷt, quod rectius omiserunt *Codd. Laud. Cot.* *b* *Ex Laud.* *i* Hunc annum desumpsit *Wheelocus* ex *Cod. Petroburg.* *Deest Cant.* *k* *Ex Laud.* *l* Ʊultomeŷ. *Laud.* *m* feoŷoðan. *Laud.* *n* Ætlan. *Laud.* *o* *Ex Cot.* *p* *Ex Cot.* *q* *An. 448. ea sic exprimit Cod. Cot.* Ɔep Ɔapŷtinaŷ 7 Valentinianuŷ Ʊixoban. 7 on þaŷ tŷiman com Angelcŷnn to þiŷum lande Ʊelaðoðe Ʊpaŷ Ʊŷpŷtegeopne cinge him to helpe hiŷ

¹ *An. 409. Bed.* ² *An. 446. Flor. Bed. Simeon Dunelm. 434. West.* ³ *Tertium jam petunt auxilia à Romanis; eos enim Britannis subsidio bis venisse & Pictos repulisse tradunt Historici.* ⁴ *An. 458. West. 452. Flor.* ⁵ *Vide Bed. Hist. Eccl. l. 1. c. 15.*

imperabant septem annis. Eorum ætate, Hengeſtus & Horſa à ¹ Vortigerno, Britan-
norum Rege, acciti in ejus ſubſidium, appule-
runt in Britanniam in loco qui dicitur Yp-
wines-ſleot*; primum Britanniſ auxiliaturi:
verum poſtea contra eos depugnabant. Rex
præcepit illis ut præliarentur contra Piſtos,
quod ipſum fecerunt, & victoria potiti ſunt
quoquo pervenerunt. Deinde mittebant ad
Anglos, jubebantque ut ſibi tranſmitterent
plus auxilii, ac iis exponebant Britannorum
ignaviam, atque terræ opulentiam. Tunc
mittebant iis plus auxilii; ac venerunt viri
† de tribus Germaniæ provinciis, de Anti-
quis Saxonibus, de Angliſ, de ² Jutiſ. ² Ju-
tis oriundi ſunt Cantuari & Vectuarii; hæc
eſt ea gens quæ nunc incolit Vectam, quæ-

don vii. pintep. On heopa ðaſum Hæn-
geſt 7 Hoſra ſrom ſſyrtgeopne zelaðode
Bretta cýninge to ſultume. * geroh-ton
Brytene on þam ^a ſtæðe þe iſ ^b genemned
5 Yppiner-ſleot. æreſt Bryttum to ſul-
tume. ac hý eſt on hý ſuhton. ^c Se cing
het hi ſeohtan agien Pihtaſ. 7 hi ſpa
ðýban 7 riſe hæfðon ſpa hpaſ ſpa hi com-
mon. Hi ða renbe to Angle. 7 heton
10 heom renban mape ſultum. 7 heom ſeſ-
gan Brytpalana nahtneſſe. 7 ðæſ lanbeſ
cýrta. Hi þa renban heom mape ſultum.
ða com þa menn of ðrim mægðum
Germanie. of ^d Calb-Seaxum. of An-
15 glum. of Jotum. Of Jotum comon
Lantpape. 7 ^f ſihtpape. þ iſ ſeo
æ mæið þe nu earþað on ſiht. 7 þ
cýnn

ſýnde to ouercomende. Hi coman on þiſ lanbe mid þrim lanſan ſcipan. 7 heopa hepe-
tozan pæron Hengeſt 7 Hoſra. Calpa æpoſt hi ðer cingef ſýnd ofplogon 7 apeſ
þriuan. 7 ſýðþan hi pendan agean þone cýng agean þa Bryttar. 7 hi ſonþýdon þurh
ſýpe. 7 þurh ſpýnbeſ eſſe. Hoc anno, Martianus & Valentinianus regnabant, atque iis
temporibus peruenit Anglorum gens hanc in terram accita à Vortigerno Rege ipſi auxilio in
hoſtibus ſuperandis. Appulerunt in hanc terram cum tribus longis nauibus, & eorum Duces
fuerunt Hengeſtus & Horſa. Omnium primum ii Regiſ hoſtes occiderunt ac repulerunt, atque
poſtea conuerſi aduerſus Regem [&] aduerſus Britannos, eos debebant incendio gladiique acie.
— Hæp Martianuſ 7 Valentinuſ onſenſon riſe. 7 riſabon vii. pintep. 7 on heopa ða-
ſum zelaðode ſſyrtgeopne Angelcýn hidep. 7 hi þa coman on þrim ceolum hidep to
Brytene. on þam ſtæde Heoppiner-ſleot. Se cýning ſſyrtgeopn zeſ heom land on
ſuðan-earþan þiſrum lanbe. pið þan þe hi ſceoldon ſeohton pið Pýhtaſ. Heo ða ſuh-
ton pið Pýhtaſ. 7 heoðon riſe ſpa hpep ſpa heo comon. Hý ða renbon to Angle he-
ton renbon mapa ſultum. 7 heton heoma ſeſgan Brytpalana nahtſcipe. 7 þeſ lanbeſ
cýrta. Hý þa ſona renbon hidep mape peoþe þam oðrum to ſultume. Ða comon &c.
Laud. Hoc anno, Martianus & Valentinus ſuſceperunt Imperium, & imperabant vii. annis;
& eorum ætate acciuit huc Vortigernus Anglorum gentem; ac ii in tribus nauibus pervenerunt
in Britanniam, in loco [vocato] Heopwines-ſleot. Rex Vortigernus attribuit iis terras in Euro-
Auſtrali parte hujus terræ, ea conditione, ut præliarentur aduerſus Piſtos. Illi idcirco depugna-
bant contra Piſtos, & potiti ſunt victoria quoquo pervenerunt. Tunc mittebant ad Anglos, qui
juberent tranſmitti plus auxilii; ac præceperunt ut iis exponeretur Britannorum ignavia, &
terræ opulentia. Ii deinde ſtatim huc mittebant majorem exercitum alteri in auxilium. Tum
venerunt &c. r Mendose Wheeloc. & Cant. Maupiciuſ 7 Valentinuſ. s riſoban.
Cant.

* 7 hie geroh-ton Wheeloc. mendose, niſi poſt zelaðode legeret pæron. 7 hie omittit
Cant. a ſtæde. Cant. b nemned. Cant. c Cod. Petroburg. ad finem hujus anni; quæ
deſunt Cant. d alb. Laud. e Lantpapa. Laud. f ſihtpapa. Laud. g meſð. Laud.

1 Vortigerio. Flor. * Tribus longis nauibus quas illi ciulas (al. ceolas) vocant. Hunt.
† Cum 16. nauibus. Malmesb. 2 Vitis. Bed.

a Seaxum.

cynn on Ƴert-ſexum Ƴe man gýt het
 Jutna cýnn: Of Eald-^aSaxon comon
 Eart-^bſexa. 7 ſuð-ſexa. 7 Ƴert-^cſexan:
 Of Angle comon. 7e á riððan ^dƳtod
 Ƴertig. betƳix Jutum 7 ſeaxum". Eart-
 Engle. Miðdel-Angla. Meapca. and
 ealle Norðýmbra: 3 Heopa hepe-to-
 gan Ƴænon tƳezen gebroðra Hengert
 and HoƳra. þ Ƴænon Ƴihtgilſes ſuna.
 Ƴihtgilſ Ƴæs Ƴittinſ. Ƴitta Ƴectinſ.
 Ƴecta Ƴoðninſ. ſnam ðan Ƴoðne
 apoc eall upe cýne-cýnn. 7 ſuðan-hým-
 bra eac":.

que gens apud Occidentales Saxonas adhuc
 vocatur Jutarum progenies. Ab Antiquis
 Saxonibus originem duxerunt Orientales Sa-
 xones, & Auſtrales Saxones, & Occidenta-
 les Saxones. Ab Anglis (quorum patria ab
 eo uſque tempore manſit deſerta inter Jutas
 & Saxonas) originem duxerunt Angli Ori-
 entales, Mediterranei, Mercii, ac omnes North-
 hymbri. Eorum Duces fuerunt duo fratres,
 Hengeſtus & Horſa, qui erant filii Wiht-
 gilſi, Wihtgilſus Wittæ, Wittæ Weſtæ,
 Weſtæ Wodeni. A Wodeno originem du-
 cebat omne noſtrum genus Regale, item-
 que Suth-hymbrorum.

^bHujus tempore celebratur Calchedonenſe Concilium DCXXX. Epiſcoporum, adverſus
 Eutychem Abbatem & Dioſcorum.

CCCCL. CCCCLI. CCCCLII. CCCCLIII. CCCCLIV.

An. CCCCLV. Heþ Hengert 7 HoƳra
 ſuhton rið Ƴýrtgeopne þam cýninge.
^kin þære Ƴtope þe iſ Ƴceþen ^mÆgeleſ-
 foþo. ⁿ7 hiſ broþoþ man ofſloh HoƳ-
 ran". 7 æfter þam Hengert ſenſ to
 rice. 7 Ærc hiſ ſunu:

An. CCCCLV. Hoc anno, Hengeſtus
 & Horſa præliati ſunt cum Vortigerno Re-
 ge in loco qui appellatur ¹Egeleſford; &
 frater ejus Horſa occiſus eſt, atque poſtea
 Hengeſtus & ſuus filius ²Æſca potiti ſunt
 regno.

CCCCLVI.

An. ¹CCCCLVII. ⁹Heþ Hengert 7
 Ærc ſuhton rið BƳýttar. ⁱin þære
 Ƴtope þe iſ Ƴceþen "LƳeccanfoþo. 7
 þær ^{*}ofſlogon feoþeþ Ƴpepaſ". 7 ða
 BƳýttar ^zþa foþleton Lentlond". 7 mið
³micelle ege Ƴlugon to Lunden býniſ: 3o

An. CCCCLVII. Hoc anno, Hengeſtus
 & Æſca depugnabant contra Britannos in
 loco qui dicitur Creccanford, & ibi inter-
 fecerunt ³quatuor ⁴viros; atque Britanni
 deinde cedebant Cantio, ac cum magno
 timore confugerunt Londinum.

CCCCLVIII. CCCCLIX. CCCCLX. CCCCLXI. CCCCLXII. CCCCLXIII.
 CCCCLXIV.

An.

^a Seaxum. Laud. ^b Seaxa. Laud. ^c Sexa. Laud. ^d Ex Cod. Laud. ſupplevimus lacu-
 nam Wheeloci. ^g Ex Laud. ^h Ex Laud. ⁱ Ƴýrtgeopne. Laud. ^k on. Laud. Cant. Cot.
^l zeclýpoþ. Cot. Ƴceþen. Cant. ^m Ægeleſþpeþ. Laud. Ægeleſþpeþ. Cot. Ægleſþpeþ.
 Cant. ⁿ 7 man hiſ broþoþ HoƳran ðan ofſloh. Cot. 7 hiſ broþoþ HoƳran man þær
 ofſloh. Cant. ^o þæm. Cant. þonn. Laud. ^p 456. Laud. ^q Heþ Hengert 7 Ærc mið
 ƳƳýpdeþ ege ofſlogon feoþeþ peþoþ BƳýtta. Cot. Hoc anno Hengeſtus & Æſca gla-
 dii acie peremerunt quatuor cohortes Britannorum. ^r zeſuhton. Laud. ^s on. Laud. Cot.
 Cant. ^t zenemned. Cot. ^u LƳeccanfoþo. Cant. LƳecganfoþo. Laud. ^x ofſlogan.
 Cant. ^y pepaþ. Laud. peþoþ. Cot. (i. e. cohorts, legio, agmen:) rectius fortaffe pepaſ.
 Iſto enim tempore, copia Britannorum in 4. phalanges diuiſæ erant, quarum Ducibus 4. oc-
 ciſis, reliqui fuga ſalutem petebant. Hunt. ^z foþleton þa Lentland. Laud. ^a myc-
 clum. Laud.

1 Egeleſþrep. Flor. 2 Oiſc. Bed. Oſca. Brompt. 3 4. millia virorum. Flor.
 4 ſcil. Duces.

An. ¹CCCCLXV. Hoc anno, Hengeſtus & Æſca præliati ſunt cum Britannis prope Wyppedes-ſleot; atque ibi duodecim Præfectos, Britannos eodem omnes, interfece-
runt; unus etiam ex ſuis vir prænobilis, cui
nomen fuit Wipped, ibi interfectus eſt.

CCCLXVI. CCCLXVII. CCCLXVIII. CCCLXIX. CCCLXX. CCCLXXI.
CCCLXXII.

An. CCCCLXXXIII. Hoc anno, Hen-
geſtus & Æſca cum Britannis prælio con-
greſſi ſpolia ceperunt innumera; ac Walli
ab Anglis diffugiebant, tanquam ibi ignis
fuiffet.

CCCLXXIV. CCCLXXV. CCCLXXVI.

An. CCCCLXXXVII. Hoc anno, Ælla ¹⁵
Britanniam petebat, & ſui tres filii Cyme-
nus, ²Wlencingus & Ciſſa, cum tribus na-
vibus, in eo loco qui appellatur Cymenes-
ora; atque ibi complures Britannos inter-
fecerunt, ac nonnullos in fugam diſce-
runt eam in ſylvam quæ vocatur Andredes-
leage.

CCCLXXVIII. CCCLXXIX. CCCLXXX. CCCLXXXI.

An. CCCCLXXXII. Hoc anno, beatus
Abbas Benedictus per gloriam virtutum in ²⁵
hoc mundo claruit, quemadmodum bea-
tus Gregorius narrat in Dialogorum ³Li-
bro.

CCCLXXXIII. CCCLXXXIV.

An. CCCCLXXXV. Hoc anno, Ælla ³⁰
depugnabat contra Britanos prope Mear-
cres-burnan-ſtede.

CCCLXXXVI. CCCLXXXVII.

An. CCCCLXXXVIII. Hoc anno, Æſ-
ca regnum capeſſit, ac fuit ⁴XXIV. annis ³⁵
Cantwarorum Rex.

CCCLXXXIX.

An. ⁴CCCCLXV. Hær Hengeſt and
Ærc gefuhton rið ^bſealar ^cneah ſýp-
pedes-ſleote. ⁷ðær tpeſ ^deal ^eſýlſce
ealborþmen ofſlogon. ^fand ^gheopa ^han
⁵þegn hæp þearð ofſlægen ðam þær ⁱno-
ma ſipped:

An. CCCCLXXXIII. Hær Hengeſt and
Ærc fuhton rið ſealar. ⁷zenamon
^kunapimeðu hepe-þear. and þa ſealar
flugon þa ^lEnglan ^mſpa ðær ſýp
þære:

An. CCCCLXXXVII. Hær ⁿcuom Ælle
^oto Bneten lond ⁷hær ^{iii.}ſuna. Lymen.
⁷ſlencing. ⁷Lýſſa mid ðným ^pſcý-
pum. on ða ſtope þe ⁷ſ nemned Ly-
mener-ora. ⁷ðær ofſlogon ^rmonige
²⁰ſealar. ⁷ſume on ſleame beþnýpon on
ðone þuðu þe ^sgenemned ⁷Andþedes-
^tleage:

An. CCCCLXXXII. Hær ſe eabiga
²⁵Abbot Benedictus þurh þulþor ðara
mihta þurum midþan earþe ſcan. eal ſpa
ſe eabiga Gregorius ſceð on Dialogo-
rum þære boc:

An. CCCCLXXXV. Hær Ælle gefeah
rið ^{*}ſealar neah Mearcþedes-burnan-
⁷ſtede:

An. CCCCLXXXVIII. Hær Ærc ſeng
^{to}riþe. ⁷þær ^{xxiv.}z þinter ⁴“Lantþara”
cýning:

⁴An.

a 461. Cant. b ſealar. Laud. c neh. Laud. d Deeſt Laud. Cant. e ſýlſce. Laud.
f Cod. Petroburg. ad anni ſæm. g heopa. Laud. h Ex Laud. Cant. anne. Cor. i nama.
Laud. k unapimeþicu. Cant. unapimenþicu. Laud. l Engle. Cant. m ſpide þearle.
Laud. Admodum vehementer. ſpa man þlýcð ſýp. Cor. ſicut quiſpiam fugit ignem. ſpa
ſpa ſýp. Cant. n com. Laud. Cant. o on. Laud. Cant. Cor. p ſcýpon. Cor. q zenem-
nab. Laud. genemned. Cor. r manige. Cant. manige. Laud. s nemned. Laud. Cant.
t lege. Laud. leaga. Cant. u Ex Cor. x ſealum. Cant. y ſtede. Laud. z þinterþa.
Cant. a Deeſt Laud.

¹ 473. Weſt. ² Pleting. Hunt. ³ Vide Lib. 2. Dialog. Greg. ⁴ 34. Hunt.

⁴ Ad

^a An. CCCCXC. ðer Ælle 7 Lirra ymb-ƿæton Andƿeðer-certer. 7 oƿflogon calle þa þe ^b þær inne earðedan". ^c ne ƿearð þær ƿorðon an Bpýt to lafe".

^d Hoc tempore, beatus Mamertus, Episcopus Viennensis, solennes Letanias instituit Rogationum.

CCCCXCI. CCCCXCII. CCCCXCIII.

An. CCCCXCV. ^e ðer ^f cuomon tpe-zen ealþorpen on Bƿetene. ^g Leþdic 7 ^h Lýnƿic hƿ ƿunu. mid ƿif ƿicpum. ⁱ in þone ƿtebe þe ƿ ^k ƿeƿeden ^l Leþdicer-^m oƿa. ⁿ 7 ðý ilcan dæge ^o ƿið ƿealum ƿe-^p huhtan". ^q And Leþdic ƿær Eleƿing. Eleƿa Eƿling. Eƿla Lƿiƿing. Lƿiƿ ƿi-^r zing. ƿiƿ Freapining. Freapine Freoðo-^s ƿaring. Freoðoƿari Bƿanding. Bƿand Bældæging. Bældæg ƿodening: And þær embe vi. ƿear þe hie upp-coman. hie ƿeodan ƿert-Sexna land. 7 þ ƿæron þa æ-^t ƿertan cinƿar þe ƿert-Sexna land æt ƿealum ƿenaman. And he hæƿde þ ƿice xvi. ƿinter. Ða ƿeƿon he 7 ƿenz hƿ ƿu-ⁿ nu Lýnƿic to þam ƿice. 7 heold xvi. ƿintƿa. Ða he ƿorðƿeðe þa ƿenz Leap-^l lin to hƿ ƿunu. 7 heold xvii. ƿear. ^u Ða he ƿeƿon. þa ƿenz Leol to þam ƿice. 7

An. ¹ CCCCXC. Hoc anno, Ælla & Cif-
sa obfederunt Andredes-cestre, & interfece-
runt omnes qui id incolerent; adeo ut ne
unus Brito ibi superstes fuerit.

CCCCXCIV.

An. ² CCCCXCV. Hoc anno, appule-
runt duo Præfeti in Britanniam, Cerdicus
& Cynricus ejus filius, cum quinque navibus,
eo in loco qui appellatur Cerdices-ora, at-
que eo ipso die cum Britannis acie dimica-
bant. Cerdicus vero fuit filius Eleſæ, Ele-
ſa Eſlæ, Eſla Giwiſi, Giwiſus Wigi, Wi-
gus Freawini, Freawinus Freothogari,
Freothogarus Brandi, Brandus Bældægi,
Bældægus Wodeni. Annis circiter ſex qui-
bus advenerant, expugnabant Occidenta-
lium Saxonum terram, ³ & primi Reges ex-
titerunt quos Occidentalium Saxonum terra
ex peregrinis habebat. Is autem [Cerdicus]
illud regnum tenuit ⁴ xvi. annis: tum deceſ-
ſit; & filius ejus Cynricus regno potitus eſt,
tenuitque ⁵ xxvi. annis: is ubi mortem obiit,
Ceawlinus ejus filius ſucceſſit, & tenuit ⁶ xvii.
annis: ⁷ is ubi deceſſit, Ceolus ſuſcepit re-
gnum,

^a Ad an. 491. Cant. Laud. ^b þær inne ƿæpan. Cant. þær innan ƿæpan. Cot. ^c na belax þær an Bpýt to lafe. Cot. þ ƿær ne ƿearð ƿurðum an Bpýt to lafe. Cant. ^d Ex Laud. ^e Ex Bibl. Cot. Volumine 155. Regum Occidentalium Saxonum genealogiam, quæ ſequitur, deſcripſit Cl. Junius. Eandem etiam reperio ad calcem MS. Cant. In utroque autem MS. hunc in modum orditur. Ða ƿær aƿangen ƿram Lƿiƿter acennedneƿre 494. ƿintƿa. Ða Leþdic 7 Lýnƿic hƿ ƿunu coman upp æt Leþdicer-oƿan mid v. ƿicpum. 7 ƿe Leþdic ƿær Eleƿing. &c. Effluxerant à Chriſti natiuitate 494. anni, cum Cerdicus & Cynricus ejus filius appulerunt ad Cerdices-oran cum quinque navibus. Cerdicus autem fuit filius Eleſæ, &c. ^f coman. Laud. Cant. Cot. ^g Leþtic. Laud. Cot. ^h Lýnƿic. Cot. ⁱ on. Cant. Laud. ^k ƿeaten. Cot. ^l Leþticer. Laud. Cot. ^m Mendose Wheel. hopa. ⁿ 7 on þam ýlcan dæge ƿuhton ƿið ƿealar. Cot. ^o ƿeƿuhton ƿið ƿealar. Laud. hie ƿe-
ƿuhtan ƿið ƿealum. Cant. ^p Ex Codd. Cot. Cant. hanc deſumpſimus Genealogiam; in Codd. reliquis deeſt. ^q Deſunt Cod. Cant. vitio Librarii, uti ſatis conſtat ex ſequentibus: Ceol-
wulfus enim non fuit frater Ceawlini, ſed Ceoli (al. Ceorli & Ceolrici,) filius Cuthwulfi,
qui fuit frater Ceawlini.

1 492. West. 2 494. West. 3 Vide infra An. 519. 4 Vide hujus Chronici An. 519. quo regnare incæpit, & An. 534. quo deceſſit. 5 Vid. An. 534. & 560. --- 36. Florent. Genealog. Regum Weſt-Sax. 6 33. Flor. Geneal. & ſecundum noſtrum Chronicon. Vid. An. 560, & 593. 7 --- contra quem [Ceawlinum] Ceolus, filius fratris ſui Cuthwulfi, quem ante bien-
nium Regem ſub ſe fecerat, immerito rebellavit, regnoque expellens, loco ejus 5. annis regna-
vit. Flor. Geneal. Vid. An. 592, & 597.

^a Hæc,

gnum, & tenuit v. annis : is ubi decessit, suscepit Ceolwulfus ejus frater, & regnavit ¹ xvii. annis ; eorum autem profapia Cerdico est oriunda. Tum capessit regnum Cyne-
 gilsus, Ceolwulfi fratris filius, & regnavit ² xx. annis ; is autem suscepit baptismum primus Regum Occidentalium Saxonum. Tum capessit Cenwallus, & tenuit ³ xxxi. annis ; Cenwallus fuit Cyne-
 gilsus filius : tum Sexburga uxor uno anno post eum regnum tenebat : tum capessit regnum Æscwinus, cujus profapia est oriunda Cerdico, & tenuit ⁴ ii. annis : tum capessit Occidentalium Saxonum regnum Centwinus, filius Cinegilfi, & regnavit ⁵ ix. annis : tum capessit regnum Ceadwalla, cujus profapia est oriunda Cerdico, & tenuit ⁶ iii. annis : tum capessit Occidentalium Saxonum regnum Ina, cujus profapia oriunda est Cerdico, & tenuit ⁷ xxxvii. annis : tum successit Æthelheardus, cujus profapia oriunda est Cerdico, & tenuit ⁸ xvi. annis : tum successit Cuthredus, cujus profapia oriunda est Cerdico, & tenuit ⁹ xvii. annis : tum capessit Sigebrihtus, cujus profapia oriunda est Cerdico, & tenuit ¹⁰ i. anno : tum capessit Cynewulfus, cujus profapia oriunda est Cerdico, & tenuit ¹¹ xxxi. annis : tum capessit regnum Brihtricus, cujus profapia oriunda est Cerdico, & tenuit ¹² xvi. annis : tum Ecgbrihtus capessit regnum, & tenuit ¹³ xxxvii. annis & vii. mensibus : tum capessit Athelwulfus ejus filius, & tenuit ¹⁴ xviii. annis cum dimidio. Athelwulfus fuit filius Ecgbrihti, Ecgbrihtus Ealhmundi, Ealhmundus Eafæ, Eafa Eoppæ, Eoppa Ingildi, Ingildus Cenredi, & Ina Cenredi, & Cuthburga Cenredi, & Cwenburga Cenredi, Cenredus Ceolwaldi, Ceolwaldus Cuthwulfi, Cuthwulfus Cuthwini, Cuthwinus Celmi, Cel-

heold v. gear". Da he gefor ða fenz Leolpulf to hir broðor. 7 nuxode xvii. gear. 7 heopa cynn gæð to Leþdice. Da fenz Lÿnegilf to. Leolpulfes broðor sunu. to rice. 7 nuxode xx. pintpa. 7 he onfenz ærper fulphte fers-Sexna cingæ. And þa fenz Lenpahl to. 7 heold xxxi. pintpa. 7e Lenpealh pær Lÿnegilfes sunu. 7 þa heold Sexbuph cpen an gear þ f rice æfter him. Da fenz Ærcpine to rice. þær cynn gæð to Leþdice. 7 heold ii. gear. Da fenz Lentpme to fers-Sexna rice Linegilfing. 7 nuxode ix. gear. Da fenz Leabpalla to þam rice. þær cynn gæð to Leþdice. 7 heold iii. gear. Da fenz Ine to fers-Sexna rice. ðær cynn gæð to Leþdice. and heold xxxvii. pintpa. Da fenz Æðelheapð to. þær cynn gæð to Leþdice. and heold xvi. gear. ⁴ Da fenz Luðped to. ðær cynn gæð to Leþdice. 7 heold xvii. pintpa". Da fenz Sigebriht to. ðær cynn gæð to Leþdice. and heold i. gear. Da fenz Lÿnepulf to. ðær cynn gæð to Leþdice. and heold xxxi. pintpa. Da fenz ⁶ Brihtpic to rice. þær cynn gæð to Leþdice. and heold xvi. gear. Da fenz Ecgbriht to ðam rice. and heold xxxvii. pintpa. and vii. monað. Da fenz Adelpulf hir sunu to. and heold ixteode healp gear. Se Adelpulf pær Ecgbrihting. Ecgbriht Ealhmunding. Ealhmund Eafing. Eafa Eopping. Eoppa Ingilding. Ingild Lenpeding. 7 Ine Lenpeding. 7 Luðbuph Lenpeding. 7 Lenbuph Lenpeding. Lenped Leolpalding. Leolpald Luþpuling. Luðpulf Luðpining. Luðpine Lelming. Elm

a Hæc, uti adnotavit Cl. Junius, manu recentiori in Cod. Cotton. interjiciuntur. *b* Brihtpic. Cant.

1 14. Flor. Geneal. Vide An. 597. & 611. 2 31. Flor. Vid. An. 611. & 643. Laud. 641. 3 Vid. An. 643. & 672. 4 fere tribus. Flor. Vid. An. 674, 676. 5 8. annis. Flor. 6 Vid. An. 685. & 688. Cot. & Wheel. 689. 7 Vid. An. 688. & 728. Laud. Cot. 726. 8 14. Flor. Vid. An. 728. & 741. Laud. 740. 9 15. Flor. Vid. An. 741. & 754. 10 Vid. An. 754. & 755. 11 30. Flor. Vid. An. 755. & 784. 12 15. Flor. Vid. An. 784. & 800. 13 Vid. An. 800. & 836. 14 Vid. An. 836. & 854. Laud. 855.

Eelm Lÿnricing. Lÿnric Lreoding. Lreo-
 da Lepdicing. And þa fenz Æðelbald
 hiſ ſunu to. 7 heold v. gear. Ða fenz
 Æþelbriht hiſ broðor to. 7 heold v.
 gear. * Ða fenz Ælfred heoſia broðor 5
 to. 7 heold oðran healſan geara læſ þe
 xxx. pintpa. Ða fenz Eadweard to. Æl-
 fpeding. 7 heold xxiv. pintpa. Ða he
 forðſepde þa fenz Æþelſtan to hiſ
 ſunu. 7 heold xiv. gear. 7 vii. pucan. 7 10
 iii. ðagar. Ða fenz Eadmund to. hiſ
 broðor. 7 heold ſeofoðe healſ gear.
 butan ii. nihtum. Ða fenz Eadred hiſ
 broðor to. 7 heold ix. gear. 7 vi. pucan.
 Ða fenz Eadrig to. Eadmunder ſunu 15
 cinger. 7 heold iii. gear. 7 xxxvi. pucena.
 buton ii. ðagum. Ða he forðſepde. þa
 fenz Eadgar to. hiſ broðor. 7 heold
 xvi. gear. 7 viii. pucan. 7 ii. niht. Ða
 he forðſepde. þa fenz Eadweard to. 20
 Eadgarer ſunu. 7 heold †-----

ccccxcvi. cccxcvii. cccxcviii.

An. DI. Heſ cuom Poſt on Bſetene.
 7 hiſ ii. ^a ſuna ^b Bieda 7 ^c Mægla. mid
 tſam ſcipum ^e on þæſe ſtore þe iſ ^d ge- 25
 cpeben ^e Poſter-muðe. ^f 7 ſona land na-
 mon. 7 ^g þær ^h ofſlogon ænne ⁱ geongne
^j Bſettſcne ^k monnan ſpýðe æþelne ^l mon-
 nan".

DII. DIII. DIV. DV.

An. DVIII. Heſ Leſdic 7 Lÿnric of-
 ſlogon ænne Bſyttſcne cýning. ^m þam
ⁿ þær nama ^o Natanleod. 7 ^p fiſ ^q ðuſendo

mus Cynrici, Cynricus Creodæ, Creoda
 Cerdici. Tum caſſit Æthelbaldus filius
 [Athelwulfi], & tenuit ¹ v. annis: tum ca-
 ſſit Æthelbrihtus ejus frater, & tenuit ² v.
 annis: tum caſſit Ælfredus, illorum fra-
 ter, & tenebat ³ i. anno cum dimidio minus
 triginta annis: tum caſſit Eadweardus, fi-
 lius Ælfredi, & tenebat ⁴ xxiv. annis: ubi is
 mortem obiit, caſſit Æthelſtanus ejus
 filius, & tenebat ⁵ xiv. annis, vii. hebdomadis,
 ac iii. diebus: tum caſſit Eadmundus ejus
 frater, & tenebat ⁶ vi. annis cum dimidio,
 dempto biduo: tum caſſit Eadredus ejus
 frater, & tenebat ⁷ ix. annis, ac vi. hebdoma-
 dis: tum caſſit Eadwigus, Eadmundi Re-
 gis filius, & tenuit ⁸ iii. annis, atque xxxvi.
 hebdomadis, dempto biduo: is ubi mortuus
 eſt, caſſit Eadgarus ejus frater, & tenuit
⁹ xvi. annis, & viii. hebdomadis cum biduo:
 is ubi vita functus eſt, caſſit Eadwardus,
 filius Eadgari, & tenuit -----

ccccxcix. d.

An. DI. Hoc anno, Porta atque duo filii
 ſui, ¹⁰ Bieda & Mægla, in Britanniam appule-
 runt cum duabus navibus, eo in loco qui
 appellatur Portes-muthe, ac ſtatim litus oc-
 cupabant, & ibi interfecerunt adoleſcen-
 tem quendam Britonem, virum præno-
 bilem.

DVI. DVII.

An. DVIII. Hoc anno, Cerdicus & Cynri-
 cus interfecerunt quendam Britannum ¹¹ Re-
 gem, cui fuit nomen ¹² Natanleod, & quin-
 que

* In utroque Cod. MS. unde hanc Genealogiam deſumpſimus, omittitur Æthelredus, fra-
 ter ac ſucceſſor Æthelbrihti, qui ſecundum Florentii Continuat. 8. annis regnavit; ſecundum
 noſtrum Chronicon, regnum caſſit An. 866. deceſſit An. 871. † Deſiderantur aliqua. Ge-
 nealogiam hanc uſque ad Henricum I. deducit Florentii Continuator. a ſunan. Laud.
 b Biedda. Cot. c in. Laud. d nemned. Cant. e Poſtermuða. Cant. f Ex Cot. g Ex
 Cant. h Deefſ Cant. ſunzne. Laud. i Bſyttſcne. Laud. k man. Cant. Laud. l Deefſ
 Cant. Laud. m ſe þær gehaten Nazaleod. Cot. qui nominatus eſt Nazaleod. n Deſunt
 Cant. ad verba þan þær, &c. vitio certe librarii, cui opinor occaſio errandi fuit vocum dua-
 rum ſimilitudo. o Nazaleod. Laud. p ðuſend. Laud. Cot.

1 tribus. Flor. Vid. An. 854. & 860. 2 Vid. An. 860. & 866. 3 Vid. An. 871. & 901.
 4 Vid. An. 901. & 925. 5 Vid. An. 925. & 941. 6 Vid. An. 941. & 946. Laud. 948.
 7 Vid. An. 946. & 955. 8 Vid. An. 955. & 957. Laud. 959. 9 Vid. An. 957. & 975.
 10 Bida. Flor. Bleda. Weſt. 11 Uther, Rex Britonum, valetudine minus proſpera uſus,
 Ducem Natanlioth, principem Britonum conſtituit. 12 Nazaleod. Hunt.

que millia virorum cum eo; ¹ a quo tempore regio ea nuncupata est Natanleag usque ad Cerdices-ford.

An. DIX. Hoc anno, sanctus Benedictus Abbas, omnium Monachorum pater, coelos ascendit.

DX. DXI. DXII. DXIII.

An. DXIV. Hoc anno, appulerunt Occidentales Saxones, Stufus & Wihtgarus, in Britanniam cum ² tribus navibus, in loco qui nuncupatur Cerdices-ora: & praeliati sunt contra Britannos, atq; eos in fugam dederunt.

DXV. DXVI. DXVII. DXVIII.

An. DXIX. Hoc anno, Cerdicus & Cynricus Occidentalium Saxonum regnum susceperunt; & eo ipso anno, depugnabant contra Britannos in loco qui vulgo hodie dicitur Cerdices-ford; a quo usque die regnavit Occidentalium Saxonum proles Regia.

DXX. DXXI. DXXII. DXXIII.

An. DXXVII. Hoc anno, Cerdicus & Cynricus depugnabant contra Britannos, in loco qui dictus est Cerdices-leah.

"An. DXXXVIII. Hoc tempore Dionysius in urbe R. Circulum Paschalem composuit. Tunc Priscianus profunda Grammatica rimatus est.

DXXXIX.

An. DXXX. Hoc anno, Cerdicus & Cynricus ceperunt Vectam Insulam; & interfecerunt ³ complures homines in Wihtgarabyrig.

DXXXI. DXXXII. DXXXIII.

An. DXXXIV. Hoc anno, Cerdicus, primus Occidentalium Saxonum Rex, mor-

pera misit hum. æfter þan þær þ lonð genemned ^b Natanleag á oð" Leþdices-ƿorþ:

"An. DIX. þer ƿer Benedictur ƿe Abub. ealra Muneca fæder. ƿerþe to heouenan:

An. DXIV. þer ^d cƿomon "ƿert-Seaxe" in Bƿetene mis III. ƿcƿum. ^s on ðam "ƿtope þe is ^b gecƿeden ⁱ Leþdices-ora. ^k ður 7 ^l ƿitgar. 7 ^m fuhtun" ƿið Bƿyttaf. 7 hie ⁿ geflymþon:

An. DXIX. þer Leþdic and Lyncic ¹⁵ "ƿert-Seaxna" ƿice ^p onfengun. 7 ðy ylcan geape hie ^m fuhton ƿið Bƿyttaf. ^q þær mon ^{nu} nemneð Leþdices-ƿorþ". ^r 7 ƿiðþan ƿicraþon ƿert-Seaxa. cýnebearn of þam ðæge:

DXXXIV. DXXXV. DXXXVI.

An. DXXXVII. þer Leþdic 7 Lyncic "fuhton ƿið Bƿyttaf. ^{*} in ðære ^v ƿtope þe is gecƿeden Leþdices-leah:

An. DXXX. þer Leþdic and Lyncic genamon ^b ƿihte "þ" ealond". and ofƿlogon ^d feala "men" on ^f ƿihtgara-byrig:

An. DXXXIV. þer Leþdic. ^s ƿe ƿorþma ƿert-Seaxana cýng". ƿorðƿerþe.

7

^a Ex Laud. & Ben. ^b Nazanleog á oð. Laud. Nazanleot á oð. Cot. i.e. Nazanleot usque ad. Mendose autem Wheelocus Natanleaga oð. ^c Ex Cot. ^d com. Laud. comon. Cot. coman. Cant. ^e ƿert-Seaxa. Laud. ƿert-Seaxa. Cot. ^f on. Cant. ^g in þa. Laud. Mendose on þar Wheeloc. ^h genemnuð. Cot. ⁱ Leþdices. Laud. Cot. ^k 7 ður 7 ƿihtgar fuhton. Laud. ^l ƿihtgar. Cot. ^m gefuhtan. Cant. ⁿ geflymþan. Cant. ^o Ex Cot. ^p onfengon. Cant. ^q on þære ƿtope ƿe ƿr genemned Leþdices-ƿorþ. Cot. In loco qui dicitur Ceirdinges-ford. ^r Deeð Cant. ^s Cod. Petroburg. ad anni finem. Desunt Cant. ^t Seaxna. Laud. ^u gefuhton. Laud. fuhtan. Cant. ^x on. Cant. ^y ƿtope. Laud. ^z ƿorþ. Laud. leag. Cant. ^a Ex Laud. ^b ƿihtland. Laud. ^c Ex Cot. ^d Deeð Cod. Cot. quo usus est Wheelocus. fea men. Cant. paucos homines. ^e manna. Laud. ^f ƿihtgar. Laud. ^g Ex Cot.

¹ A quo regio illa dicta est Nazaleoli, que modo dicitur Certichesforde. Hunt. ² dusbus. West. ³ paucos. Flor. ⁴ 533. West.

7 Cynric hys sunu ^a fenz to rice. 7"
micpode ^b forð" ^c xxvi. rintpa. 7 ^d hi
^e realbon hiopa" ^f tram ^g nefum. ^h 8tuſſe
7 ⁱ ſihtzape. ^k eall" ^l ſihtz ^m kþ" ealonð:.

DXXXV. DXXXVI. DXXXVII. 5

An. DXXXVIII. Hæp sunne ^a aþyrtpode
^m feoſertýne ðagum æp kl. Martu".
ſrom ⁿ æp ^o menzene oð ^p undepn:.

DXXXIX.

^q An. DXL. Hæp sunne ^r aþyrtpode on 10
xii. kl. ^s Juliuſ. 7 ^t ſteorpan hý ^u oþýpdon
ſul neah healfe tiz ^v oþep undepn:.

DXLI. DXLII. DXLIII.

An. DXLIV. Hæp ſihtzæp forðfeþde.
7 ^x hine mon bebýrigde" on ^y ſihtzapa"- 15
býrig:.

DXLV. DXLVI.

An. DXLVII. Hæp Ida fenz to rice.
^z þonon ^a Norðan-hymbra cýne-cýn" ^b æ-
poſt" ^c onpoc: ^d Ida pæf Eopping. Eop- 20
pa ^e pæf" Ering. Eſa ^f pæf" ^g Inging.
^h Ingin Angenpzing. Angenpiz Aloching.
Aloc ⁱ Beonocing. Beonoc" Bpanding.
Bpand Bælbæging. Bælbæz Wodening. W-
den ^k Fpeoðolaſing. Fpeoðolaſ" ^l Fpiðo- 25
pulfing. Fpiðopulſ" Finning. Finn ^m God-
pulfing. Godpulſ" Geating". ⁿ 7 micpode
tpeſf gear. 7 he ^o timbode Bebbanbuph.
reo paf" æpoſt mid hezge betýned. 7
þap æfter mid pealle:.

DXLVIII. DXLIX. DL. DLI.

An. ^p DLII. Hæp Cynric ^q zeſeaht pið

tem obiit, & Cynricus ejus filius caeſſit re-
gnum, & exinde regnabat xxvi. annis. ^l i au-
tem dederunt duobus ſuis nepotibus, Stoffo
& Wihtgaro, omnem Infulam Veſtam.

An. DXXXVIII. Hoc anno, Sol obſcura-
tus eſt decimo quarto die ante Calendas Mar-
tii, à primo mane uſque ad horam ^t tertiam.

An. DXL. Hoc anno, Sol obſcuratus eſt
xii. Cal. Julii*; & ſtellæ ſefe exhibuerunt
hora prope ^z dimidia poſt tertiam.

An. DXLIV. Hoc anno, Wihtgarus
mortem obiit, & ſepultus eſt in Wihtgara-
byrig.

An. ^z DXLVII. Hoc anno, Ida regnum
caeſſit, unde Northan-hymbrorum Regalis
proſapia primum oriunda eſt. Ida fuit filius
Eoppæ, Eoppa Eſæ, Eſa fuit Ingi, Ingus
Angenwitæ, Angenwita Alochi, Alochus Be-
onoci, Beonocus Brandi, Brandus Bæl-
dægi, Bældægus Wodeni, Wodenus
Freotholaſi, Freothelaſus Frithowulfi, Fri-
thowulſus Finni, Finnus Godwulfi, God-
wulſus Geati. Regnabat autem is duode-
cim annis, & conſtruxit Bebbanburh, quod
primum ſepto fuit munitum, ac poſtea
30 muro.

An. DLII. Hoc anno, Cynricus depugna-
bat

a Ex Cot. *b* Deeft Cant. *c* 27. Cot. Cant. *d* heo. Laud. hic. Cant. *e* realbe heope.
Cot. gerealdan heopa. Cant. *f* neuum. Cot. *g* Stupe. Laud. Cant. *h* Ex Laud. *i* ſiht-
land. Laud. *k* Ex Cot. *l* aþertpode. Laud. aþeortpode. Cot. Cant. *m* on xiv. kal.
Martu. Laud. Cot. *n* æpan. Cot. *o* morzene. Laud. Cot. morzenne. Cant. *p* undepne.
Laud. *q* Deeft hic Annus Laud. *r* aþertpode. Laud. aþeortpode. Cant. *s* Julu. Cant.
t aþýpedon. Laud. æteorþan. Cant. *u* ouep. Cot. *x* paf bebýriged. Cot. *y* ---zapaſ.
Laud. ---zapeſ. Cot. *z* of him com Norðhumbra cýnn-cýne. Cot. *a* Norð-hymbra.
Laud. *b* Ex Laud. *c* apoc. Laud. *d* Deeft hæc Geneal. Laud. *e* Deeft Cant. *f* Ex Cant.
g Inguing. Cant. *h* Ingui. Cant. *i* Benocing. Benoc. Cant. *k* Ex Cant. *l* Fpeoðul-
ping. Fpiðulſ. Cant. *m* Godpulfing. Godulſ. Cant. *n* Cod. Petroburg. ad finem anni. De-
ſunt Cant. *o* zetimbpaðe Bebenbuph rý pæf. Cot. *p* 551. Cant. *q* feaht. Laud.
Cot. Cant.

1 *i. e.* nonam matutinam. * *à* tertia pene uſque ad nonam. Hunt. *i. e.* à nona matutina
ad tertiam pomeridianam. 2 *i. e.* dimidia poſt nonam matutinam. 3 548. Weſt.

bat contra Britannos in loco qui dicitur Searobyrig, & Britannos in fugam dedit. Cerdicus fuit Cynrici pater, Cerdicus Elefa, Elefa Eflæ, Efla Gewifi, Gewifus Wigi, Wigus Freawini, Freawinus Frithogari, Frithogarus Brandi, Brandus Bældægi, Bældægus Wodeni. ¹Egelberhtus natus est, Eormenrici filius, & ----gefimo anno sui regni suscepit baptismum primus Regum in Britannia.

DLIII. DLIV. DLV.

An. DLVI. Hoc anno, Cynricus & Ceawlinus acie dimicabant contra Britannos apud Beranbyrig.

DLVII. DLVIII. DLIX.

DLX. Hoc anno, Ceawlinus regnum cepit in Occidentalibus Saxonibus; & Ælla suscepit ²Northan-hymbrorum regnum (Ida defuncto) ac illud tenuit annis xxx. Ælla fuit filius Yffi, Yffus Uscfrea, Uscfrea Wilgifi, Wilgifus Westerfalcni, Westerfalcna Sæfugli, Sæfuglus Sæbaldi, Sæbalduſ Sigegæti, Sigegætuſ Swæfdægi, Swæfdægus Sigegæri, Sigæruſ Wægdæi, Wægdægus Wodeni, Wodenuſ Fritho-

Bryttar ^a in ^b ðære rtope þe iſ ^c genemned ^{*} ^d Seapobyrig. 7 þa ^e Brytt-pealar geſlymde: ^f Lepdic pær Lenpiceſ ræðer. Lepdic Eleſing. Eleſa Eſling. Eſla Geſyring. Geſyr ſyng. ſyng Freapining. Freapine ^g Fpidoſarung. Fpidoſar ^h Bpanding. Bpand Bælbægung. Bælbæg ſodening: ⁱ Egelberht pær ð geboſen Eormenpiceſ ynuu. 7 on ðam ^j ----tigoðan geape hiſ riceſ he underſenſ ſulpiht æpeſt cinga on Bryttene: ^k

An. DLVI. Hær Eynric 7 ^l Leaplin ſuhton pið Bryttar æt Bepanbyrig:

An. DLX. Hær Leaplin ^m ſenſ to rice on ſerⁿ Seaxum. 7 Ælle ⁿ ſenſ to ^o Norðan-hymbra rice. ^p Iban ſopð-geſaroum. ^q 7 ^r þ ^s heold xxx. ^t pintep. ^u Ælle pær Yffing. Yffe Urcſneing. Urcſneap ſylgiring. ſylgir ^v ſerterſalcing. ſerterſalca ^w Særuſing. Særuſl Sæbalding. Sæbalb ſigegeating. ſigegeat ^x Særbægung. Særbæg ^y ſigegeaping. ^z ſigeap ſægbæing. ſægbæg ſodening. ^{aa} ſoden Fpidoſulping: ^{ab} Hær ſenſ ^{ac} Æhelbriht

^a on. *Laud. Cot. Cant.* ^b þape. *Cot.* ^c geclyped. *Cot.* ^{*} *Mendose hic inferitur æt in Chron. Wheeloci, quod omittunt Laud. Cot.* ^d Sælepberic. *Cot.* *Seapobuph. Cant.* ^e Bryttar. *Laud. Cant.* ^f *Deest hæc Genealogia Cod. Laud.* ^g *Freoðogapung. Freoðogap. Cant.* ^h *Ex Cot.* ⁱ *Sic forsan supplenda est lacuna on þam feorþon 7 þrititigoðan, i. e. trigesimo septimo. Anno enim 560. regnum cepit; anno vero 597. in Britanniam appulit Augustinus: Primo autem ejus adventus anno Æthelbrihtum fuisse baptizatum tradunt Anglicarum rerum Scriptores. Quanquam secundum Cod. Cot. on ðam tþam 7 ðrititigoðan. Vid. infra. An. 560.* ^k *Leapling. Laud.* ^l *rice onſenſ. Laud. Cant.* ^m *Seaxan. Cot.* ⁿ *Deest Cant.* ^o *Norð-hymbra. Laud.* ^p *Ex Laud. quod sic habet Cot. rýðþan Iba pær ſopðſapen.* ^q *7 hýra ægðer þixade xxx. pintþa. Laud. Cot.* ^r *Et uterque regnavit triginta annis.* ^s *Ex Cant.* ^t *Deest hæc Genealogia Cod. Laud.* ^u *---ſalcing. ---ſalca. Cant.* ^x *Spebbægung. Spebbæg. Cant.* ^y *Quæ in hoc anno sequuntur desunt Cod. Cant.* ^z *Ad An. 565. sequentia refert MS. Laud. quæ ex Cod. Petroburg. sunt desumpta. Ea autem quæ ad Columbanum spectant alter MS. quo usus est Wheelocus, ut & Cod. Cant. paucioribus complexi sunt An. 565. Hær Columba Mæſſe-ſpeoſt of Scottum com in Bryttar. to læpanne Peohtar. 7 he on þam ealonde mynſter þophite. Hoc anno, Columba Presbyter è Scottis venit in Britannos ad docendos Pictos, & in ea Insula Mona-*

¹ *al. Æthelberhtus & Æthelbrihtus.* ² *Deirorum: regnante enim in Deiris Ælla, Berniciis præfuerunt Adda, primogenitus filius Idæ, 5. annis, Clappa 7. Theodulphus 1. Freo- thulphus 7. Theodoricus 7. Æthelricus 2. teste Florentio.*

ʒpilit to Lantpapa nice. 7 heolb "hit"
 LIII. pintpa: On hir ^bdagum renbe ^ere
 halga Papa" Gregorius ^dur" fulluht. ^eʒ
 par on þam tþam 7 þritta^oðan 7earne hir
 nicef": And Columba ^f Mæsse" ppeort
 com to Pihum 7 hi 7ecýrbe ^gto Lpirtes
 zeleanan". ʒ rýnd ^hþonne ⁱpærtepar be
^k noprðum mopum. 7 heopa ^lcýng him 7e-
 realbe ʒ ^migland þe man línemnað: Ðar
 rýndon þif hýða. þær þe ⁿman 7e7gað"
 þar se ^oLolumban 7etimbpaðe mýnrtes.
 7 he þar par ^pAbbað xxxii. ^qpintpa". 7
 þar forðfeþe. þa ^rþa" he par lxxvii.
 pintpa: Ða 7tope habbað ^snu" 7ýt hir
^týrþnuman: Suð-Pihtar pæron ^u"mýcle"
 ær 7eþullobe ^vof Ninna bycpe". 7e par
 on Rome 7elæpeð: ^wÐær cýnice 7"^x hir
 mýnrtes" ýr ^yæt" ʒpirtene on ^z"S."
 Martines naman 7ehalgob. þar he ^eper-
 teð mib manegum halgum ^dpæpum": Nu
 7ceal beon ^eæþe on li Abbod. 7 ^fna By-
 cop. 7 ^gþan 7culon ^hbeon" ⁱunþerþeobde
 ealle ʒcotta ^kBycopar. ^lforðan þe ^mLó-
 lumban par ⁿAbbað. ^ona Bycop:

DLXI. DLXII. DLXIII. DLXIV.

An. DLXVIII. ʒep ^pLeaplin 7 Luða.
 ʒ Lepliner bpoðep". 7eþuhton pið ʒþel-

twarorum regnum, ac illud tenuit ^lLIII. an-
 nis. Ejus diebus, sanctus Papa Gregorius
 nobis baptismum mittebat, hoc est, anno tri-
 gesimo secundo ejus regni. ²Columba Pres-
 byter venit ad Pictos, & eos convertit ad
 Christi fidem; eos dico, qui degunt prope
 paludes ³Aquilonares; & illorum Rex ei at-
 tribuit Insulam istam quæ vulgo appellatur
 li. Ibi sunt quinque hydæ, quibus, uti
 fertur, Columbanus erexit Monasterium,
 & ipse ibi Abbas fuit xxxii. annis, ac ibi
 vita defunctus est, cum esset lxxvii. an-
 norum. Is locus etiamnum habet il-
 lius successores. ³Australes Picti longe
 antea fuerant baptizati à Ninna Episco-
 po, qui Romæ fuit institutus. Illius
 Ecclesia ac Monasterium est apud Hwi-
 terne, sancti Martini nomine consecrata,
 ubi is requiescit cum compluribus san-
 ctis viris. Deinceps perpetuum in li Ab-
 bas erit, non autem Episcopus; atque ei
 debent esse subditi omnes Scotorum Epif-
 copi, propterea quod Columbanus fuerit
 Abbas, non Episcopus.

DLXV. DLXVI. DLXVII.

An. DLXVIII. Hoc anno, Ceawlinus &
 4 Cutha, Cewlini frater, prælium committe-
 bant

*ferium erexit. Vide An. 429. ad Not. s. ʒep Columba Ppærbiten com of Scottum on
 Bpirtar. Peohtar to læpenne. 7 on Hii þam ealande mýnrtes pophte. Cod. Cant. Hoc
 anno, Columba Presbyter venit de Scotis in Britannos ad Pictos docendos; & in Hii Insula
 monasterium erexit. a ʒþelbýpht. Cot.*

*a Ex Cot. b dagan. Cot. c Ex Cot. d Ex Laud. Cot. e Ex Cot. f Mæssa. Laud.
 g to pihitan zeleanan. Cot. h þone. Laud. Deest Cot. i pærteper. Laud. peartæper.
 Cot. k noprðan mopan. Cot. l cýnung. Laud. m eglanð. Laud. Cot. n men cpeðað.
 Laud. o Lolumba. Laud. p Abbod. Laud. q Ex Laud. r Ex Laud. s Ex Laud.
 t eþeþæpþer. Laud. u Ex Laud. mýcel. Cot. x þuph Ninna bycpe. Cot. heom bo-
 ðaðe þulpiht Ninna bycop. Laud. Iis baptismum prædicabat Ninna Episcopus. y Ex Laud.
 þar cýnice. Cot. z Desunt Cot. a Ex Laud. at. Cot. b Deest Laud. c peþað. Laud.
 d Ex Laud. e æþer. Laud. f næþ. Laud. nan. Cot. g þam. Laud. h Deest Laud.
 i unþerþæðde. Laud. k bycper. Laud. l forðam. Laud. m Lolumba. Laud. n Ab-
 bod. Laud. o neþ. Laud. næþ. Cot. p Epealn mendoþe Wheel. q Ex Cot. quæ ad cal-
 cem anni 571. sic habet Laud. 7e Luða pær Leapliner bpoðop:.*

1 56. West. 2 Vide Bed. Hist. Eccl. l. 3. c. 4. 3 Septentrionales Picti sunt, qui arduis
 montium jugis ab Australibus eorum regionibus sunt sequestrati; Australes, qui intra eosdem
 montes sedes habent. Bed. 4 al. Cuthwulfus, qui anno proxime sequenti interficitur, atque
 infra ad an. 597. dicitur filius Cymrici.

bant cum Æthelbyrhto, atque eum in Cantium fugabant, ac duos Præfectos in Wibbandunæ peremerunt, Oslacum & Cnebbam.

DLXIX. DLXX.

An. DLXXI. Hoc anno, Cuthwulfus depugnabat contra Britannos apud Bedicanford, atque quatuor oppida cepit, Lygeanburh, & Egelesburh, & Benningtun, & Egonesham: & eo ipso anno is decessit.

DLXXII. DLXXIII. DLXXIV.

An. DLXXVII. Hoc anno, Cuthwinus & Ceawlinus præliati sunt contra Britannos, & tres Reges interfecerunt, Commail, & Condidan, & Farinmail, in loco qui dictus est Deorham; ac ceperunt tres civitates, Gleawancester, Cyrencester, & Bathancester.

DLXXVIII. DLXXIX. DLXXX.

An. DLXXXIII. Hoc anno, Mauricius capessit Romanorum Imperium.

An. DLXXXIV. Hoc anno, Ceawlinus & Cutha pugnabant adversus Britannos in loco qui vulgo dicitur Fethanleag, & Cutha ibi occisus est; Ceawlinus vero multa oppida cepit, ac innumera spolia, thesaurosque: deinde ad suos revertebatur.

DLXXXV. DLXXXVI. DLXXXVII.

An. DLXXXVIII. Hoc anno, Ælla Rex mortem obiit, & Æthelricus regnavit post eum v. annis.

DLXXXIX. DXC.

An. DXCI. Hoc anno, magna strages facta est in Britannia apud Wodnesbeorge; &

býrhte. 7 hine ^a in Lent 7 eplýmbon. 7 tpegen ^b ealþorpmen ^c on ^d ƿibbandune ^e of ƿlogon". Oslac 7 Cnebban:

An. DLXXI. Hef ^f Luþpulf ƿeaht ƿið ^g Bpýttar ^h æt ^b Bedican-ƿorþa. 7 iv. tunar 7 enam. Lygean-ⁱ burh. 7 ^k Ægeles-burh. ^l 7 ^m Benningtun. 7 Egoner-ham. 7 ⁿ ðý" ilcan 7 earc he ^o 7 eƿor:

10 DLXXXV. DLXXXVI.

An. DLXXVII. Hef Luþine 7 Ceaplin ƿuhton ƿið Bpýttar. 7 ^p hý" iii. cýningar of ƿlogon. ^q Commail 7 ^r Condidan. 7 ^s Farinmail. in þære ƿtope þe is ^t 7 epeben Deorham. 7 7 enamon iii. ^u ceƿtro ^x Gleapan- ceƿter. 7 ^y Lýpen- ceƿter. 7 ^z Baþan- ceƿter:

DLXXXI. DLXXXII.

An. DLXXXIII. Hef Mauricius ƿenȝ to Romana ƿice:

An. DLXXXIV. Hef Ceaplin 7 Luþa ƿuhton ƿið ^a ða" Bpýttar in þam ƿtebe þe mon nemneð ^b Feðanleag. 7 ^c Luþan mon ^d þær" of ƿloh. 7 Ceaplin ^e monȝe tunar ^f 7 enam". 7 ^g unapimeðlicu hefe ƿearf ^h 7 ýrfe. 7 ehpearf ⁱ þonan to his aȝenum:

An. DLXXXVIII. Hef Elle ^k cýning ƿorðfepe. 7 Eþelpic ƿicrode æfter 30 him v. 7 ear:

An. DXCI. ^l Hef micel ƿæl-^m ƿill" ⁿ ƿær ^o on Bpýtene" æt ^p ƿodner-beorȝe. and ^q Leap-

a on. Cant. b ælþorpmen. Laud. c of. Cot. d ---duna. Laud. e Deest Cant. f Luþa. Laud. Luþulf. Cant. g Bpýttar. Cant. h Bieðcanƿorþa. Cant. Laud. i býrȝ. Laud. k Ægelesbýrȝ. Laud. Ægelesburh. Cant. l Ex Laud. m Benerȝtun. Laud. n on ðam. Laud. o ƿorðƿor. Laud. p Deest Cant. q Commail. Laud. Conmægl. Cant. Commail. Cot. r Condidan. Laud. Cot. s Farinmail. Laud. Cot. Farinmægl. Cant. t 7 enemned. Cot. u ceƿtra. Laud. Cant. ceƿtre. Cot. x Gleapceƿtre. Laud. Gleapceƿtre. Cot. Gleapceƿter. Cant. y Lýpenceƿtre. Cot. Lýpenceƿter. Cant. z Baþanceƿter. Cot. Baþanceƿter. Cant. a Ex Laud. b ---lea. Laud. c Sic Laud. Cant. Luþon Wheel. mendose. d Ex Cant. e manȝa. Laud. f Ex Laud. Cant. g ---lice. Laud. ---lic. Cant. h Desunt Laud. ad finem anni. i þonan. Cant. k cinȝ. Cot. l Ad Annum 592. Laud. Cant. m Deest Laud. n 7 ehpærð. Laud. ƿearð. Cant. o Ex Laud. p ---beorȝe. Wheel. mendose.

1 580. West. 2 al. Cutha, qui anno 584. occiditur. 3 582. Flor. 584. West. a Hæc

ƒeaplin pær ut-abryfen". 4 ƒeolric
nuxade vi. ƒeap".

^b An. DXCII. Hæp Gregorius ƒenz to
Pardome on Rome.

^c Gregorius Papa hic augmentavit in prædicatione Canonem **DIESQUE NOSTROS IN
TUA PACE DISPONAS.**

An. DXCIII. Hæp ƒeaplin 7 ƒrichelm
7 ƒryða forpurdon. 7 ^d Æþelƒrið ƒenz
to rice on Norð-hymbnum". ƒre pær
Æþelƒric. Æþelric ƒing".

DXCIV. DXCV.

An. DXCVI. Hæp Gregorius Papa ƒende
to ^e Bpetene Augurinum mid pel mone-
zum ^b muncem. ⁱ ða Godeƒ poþð Enġla
þeode ^k ƒodƒpellian".

^l Hoc tempore Monasterium sancti Benedicti à Longobardis destructum est.

An. DXCVII. Hæp ^m onġon ƒeolpulf
nucian on ƒeƒt-Deaxum. 7 ƒymbble he
ƒeahƒ. 7 ⁿ pou oðþe pið ^o Angel-cyn.
oðþe pið. ƒealar. oðþe pið ^p Peohtar. 20
oðþe pið ^q Scotƒar. ^r ðe pær Luþanġ. Lu-
þa Lyncing. Lyncic ƒendic. ƒendic
ƒeling. ƒlera ƒring. ƒrla ƒeping. ƒe-
pƒ ƒing. ƒig ƒreapning. ƒreapine ^r ƒri-
ðugaping. ƒriðugap ^s Bronþing. Bronþ 25
Bælbæging. Bælbæg ƒodening". Hæp
com Augurinum 7 hiƒ ƒeƒepan to Enġla-
lande".

DXCVIII. DXCIX. DC.

An. DCI. Hæp ƒende Gregorius ^t ƒe" 30

Ceawlinus [regno] pulsus est; atque Ceolri-
cus [regno potitus] v. annis regnavit.

An. ¹ DXCII. Hoc anno, Gregorius sus-
cepit Episcopatum Romæ.

An. DXCIII. Hoc anno, Ceawlinus, &
² Cwichelmus, & ³ Cryda interibant; & Æ-
thelƒrithus capeſſit regnum in Northymbris;
10 is fuit filius Æthelrici, Æthelricus Idæ.

An. ⁴ DXCVI. ⁵ Hoc anno, Gregorius
Papa miſit in Britanniam Auguſtinum cum
Monachis ⁶ bene multis, ad Dei Verba An-
15 glorum genti prædicanda.

An. ⁷ DXCVII. Hoc anno, incœpit Ceol-
wulfus regnare in Occidentalibus Saxonibus;
& bella continenter agens, præliatus est ſive
contra Anglicam gentem, ſive contra Britan-
nos, ſive contra Piſtos; ſive contra Scotos. Is
fuit filius Cuthæ, Cutha Cynrici, Cynricus
Cerdici, Cerdicus Eleſæ, Eleſa Eſlæ, Eſla
Gewiſi, Gewiſus Wigi, Wigus Freawini,
Freawinus Frithugari, Frithugarus Bronði,
Bronðus Bældægi, Bældægus Wodeni. Hoc
anno, Auguſtinus ac ejus focii in Angliam
appulerunt*.

An. ⁸ DCI. Hoc anno, mittebat Gregorius
Papa

a Hæc ſic habet Wheel. Hæp ƒeol nuxade v. ƒeap. & ad An. 590. perperam refert; Ceo-
la enim (al. Ceolricus) filius Cuthwulfi, fratris Regiſ Ceawlini, Ceawlinum expulſit, atque
illius regno potitus eſt. *b* Ex Laud. *c* Ex Laud. Male autem Codex iſte ad An. 591. re-
fert; quia Papatum ſuſcepit anno 592. Ea ſic habet Flor. ad an. 597. & Weſt. ad an. 592.
Gregorius adjecit in Miſſa: dieſque noſtros in tua pace diſponas, atque ab æterna damna-
tione noſ eripias, & in electorum tuorum grege jubeas numerari. *d* -- ƒepð. Laud. Cant.
e Cod. Petroburg. Deſunt Cant. *f* Ex Laud. *g* Bpýtene. Cant. Laud. *h* muncem.
Laud. *i* ðe Godeƒ poþð Enġla ðeoda ƒodƒpellodan. Laud. *l* Qui Dei verbum Anglorum
genti prædicabant. -- þa Godeƒ poþð ƒolban bodian Angelcynn. Cot. *m* Qui Dei verbum
prædicarent Angliæ nationi. *k* ƒodƒpelledan. Cant. *l* Ex Laud. *n* onġan. Cant. Laud.
o pan. Laud. *p* Angel-cynn. Cant. Laud. *q* Pyhtar. Laud. *r* Deſunt Laud.
s ƒreodogaping. ƒreodogap. Cant. *t* Ex Cot. *u* Ex Cot.

1 589. Radulph. de Diceto inter X. Scriptores. 2 frater Ceawlini. 3 al. Cræoda, Rex
Merciorum. 4 590. Dicet. 588. Brompt. 598. Thorn. 5 Vide Bed. Hiſt. Eccl. l. i. c. 23.
6 ferme quadraginta. Bed. Brompt. Weſt. 7 598. Flor. * Ad Orientalem Cantie pla-
gam, in Inſula Thanet diſta. 8 603. Thorn.

Papa Augustino Archiepiscopo ¹ Pallium in Britanniam, & divinos ² Doctores bene multos qui ei subsidio essent: ac Paulinus Episcopus convertit Edwinum, Northymbrorum Regem, ad Baptismum.

DCII.

An. DCIII. ³ Hoc anno, ⁴ Ægthanus, Scotorum Rex, acie decertabat cum Dælreodis, & Æthelfertho, Northymbrorum Rege, apud ⁵ Dægstane, ac deletus est pene omnis ejus exercitus. Ibi occisus est Theodbaldus, Æthelferthi frater, cum tota sua acie. Non ausus est postea quispiam è Regibus Scotorum ducere exercitum in hanc terram.

An. DCIV. ⁶ Hoc anno, Augustinus consecravit duos Episcopos, Mellitum & Justum; Mellitum mittebat ad prædicandum Orientalibus Saxonibus Baptismum, ubi Rex appellatus est ⁷ Sæbyrhtus, Ricolæ filius, Æthelberhti sororis, quem Æthelbyrhtus ibi constituerat Regem; Æthelbyrhtus autem dedit Mellito Episcopalem sedem in Lundo-
nia, & Justo dedit Episcopalem sedem in Hrofescester, quod abest xxiv. millia passuum à Dorwitceaster.

"Papa" ^b Augustine Arcebyrceope Pallium in Bretene. 7 þel ^c monize godcunde ^d la-
reopar him to fultume. ^e 7 Paulinus byr-
ceop ^f gehþyrþe ^g Eþpne ^h Norð-hymbra
5 cýning to ⁱ fulþhte:

An. DCIII. ^k Hær Ægþan. Scotta cýng.
feah t ^l Dælreoda 7 t ^m Æþelþerþe.
Norð-hymbra cýnge. æt ⁿ Dægstane. 7
10 man ofloh mæst ^o calne hys hepe. ^p Dær
man ofloh Deobald. Æþelþerþer bro-
þor. mid eallan hys peoþode. Ne dorste
t ^q ðan nan Scotta cýninga lædan hepe
on þar þeoda:

15 An. DCIV. ^r Hær Augustinus gehalgot
II. Byrcopar. Mellitum 7 Justum. Mel-
litum he sende to ^s bodianne Eart-Seaxum
fulluht. þar pær se cýng ^t gehaten ^u Sæ-
byrht. Ricolan sunu. Æþelberhter
20 t ^v þyrter. ^w Done ^x Æþelbyrht getette
t ^y þær" to ^z cýnge. 7 ^{aa} Æþelbyrht "ge-
realde Mellite byrcop-æt l on ^{bb} Lund-
pic. 7 Justo "he realde" ^{cc} byrcop-æt l
"on" ^{dd} Hrofescester ^{ee} se yr xxiv. mila
25 fram Doppitceastre:

DCV.

a Deest Cant. *b* Augustino. Wheeloc. Augustine. Cant. *c* manega. Laud. Cot. *d* la-
reopar. Laud. *e* 7 betpýnam þam par Paulinus þe t ^ð þan Byrcop gehþyrþe to Lpirste
Eþpne Norðumbra cýng. Cot. *f* inter eos fuit Paulinus, qui postea Episcopus constitu-
tus, Edwinum, Northymbrorum Regem, ad Christum convertit. *g* gehþyrþe. Laud. *h* Eþ-
pne. Cant. Laud. *i* Norðan-hymbra. Cant. *j* fulluhte. Laud. *k* Cod. Petroburg. ad
verba Dær man &c. quæ desunt Cod. Cant. Ea autem paucioribus habet alter Wheeloci MS.
& Cant. Hær pær gefeoh t Egeranrtane. (mendose pro Dægstane sive Dæggranrtane.)
Hoc anno, factum est prælium apud Egesanrtane. Vide An. 429. s. *l* Deolreba. Laud. De
vocis origine vid. pag. 2. *m* Dæggranrtane. Laud. *n* ælne. Laud. *o* Ex Laud. *p* Cod.
Petroburg. ad anni finem; quæ desunt Cant. De conversione autem Saxonum Orientalium bre-
viter alter MS. quo usus est Wheelocus, & Cant. Hær Ert-Seaxe onþengon geleafan. 7
fulþhter bæð. under Sæbyrhte cýninge. Hoc anno, Orientales Saxones susceperunt fidem
& Baptismi lavacrum sub Sæbyrhto Rege. Addit Cant. 7 Mellite byrceope. i. e. & Mellito
Episcopo. Vide An. 429. ad not. s. *q* bodiande. Cod. Petroburg. mendose. *r* geclyped. Cot.
s Sæberht. Laud. *t* þyrter. Laud. *u* þan. Petroburg. *x* ---berht. Laud. *y* Ex Laud.
z cýninga. Laud. *a* gife. Cot. *b* Lundapic. Cot. *c* Ex Laud. he gief. Cot. *d* Ex Cot.
e Deest Laud. *f* Rouercyrtre. Cot. Hroveceste. Wheel. mendose. *g* seo. Laud.

1 De Pallio, v. Bed. Hist. Eccl. l. 1. c. 29. & l. 2. c. 8. inter notas quas adjecit Wheelo-
cus. 2 Quorum præcipui erant Mellitus, Justus, Paulinus & Ruffinianus. 3 Vid. Bed.
Hist. Eccl. l. 1. c. 34. 4 Edan. Bed. 5 Degfasten. Bed. Degfastan. Hunt. 6 Vid. Bed.
Hist. Eccl. l. 2. c. 15. 7 al. Sigebertus.

DCV.

An. ¹DCVI. Hēr forð-ferðe Grēgo-
riur ⁶ymb tyn gear þær þe he ur ful-
pilt ferðe. 7 hir fæder þær haten Gor-
dianur. ⁶7 hir modor Sylua⁷.

An. DCVII. Hēr Leolulf ⁴gefeah
pið Suð-Seaxum. ⁷ And hēr Æþelfrið
lædde hir fæder to ³Leger-cieſtre. 7
þær of-floh unrim ſalena. 7 ſpa pearð
geſylb Auguſtīnūſ pitegunge þe he ¹⁰
⁶cpæð. Grif ſealar nellað ſebbe pið ur.
¹hi ſculon æt ⁸Seaxna handa for-purðan.
Ðar man floh cac cc. Ppeorſa. þa comon
þyðer þ̄ hi ſcolban gebiddan for ſalena
hepe. ¹Brocmail þær gehaten ³heora ¹⁵
⁷ealðor-man. ſe ⁹ætþærſt þanon firtiga
rum:

DCVIII.

DCIX.

DCX.

An. DCXI. Hēr Lyncgylf ſenſ to
rice on ⁷ſeart-Seaxum. 7 heolb xxxi. pū-
tra. ⁹Lyncgylf þær Leolng. ⁷Leol Lu-
þanſ. Luþa Lyncpīcīng⁷.

DCXII.

DCXIII.

An. DCXIV. Hēr Lyncgylf 7 Lpichelm
gefuhton on Beamdune. 7 of-flogon tra ²⁵
⁷þurenð ⁴ſeala 7 ⁴xlvi.

DCXV.

An. DCXVI. Hēr Æþelbýpht. ⁵Łant-
papa cýnīng. forð-ferðe. ⁷ſe æporſt ful-
pilt under-ſenſ Englyſca cīnga. 7 he ³⁰
þær Eorpenriceſ ſunu. ²De pīxade ⁴lvi.

An. ¹DCVI. ²Hoc anno, decessit Grego-
rius, anno circiter decimo quo nobis Baptif-
mum mittebat: ejus autem pater dictus est
5 Gordianus, atque mater Sylvia.

An. DCVII. Hoc anno, Ceolwulfus præ-
liatus est cum Australibus Saxonibus. Et
hoc anno, Æthelfrithus ducebat exercitum
suum ad Legercieſter, & ibi Britannos inter-
fecit innumeros. Atq; ita impletum est quod
Augustinus edidit præſagium: ³Si Britanni
pacem nobiscum haud inirent, Saxonum ma-
nibus essent perituri. Ibi etiam occisi sunt
⁴cc. Sacerdotes, qui eo venerunt ad precan-
dum pro Britannorum exercitu. Brocmail
dictus est eorum Dux, qui cum quinquaginta
plus minus inde evasit.

An. DCXI. Hoc anno, Cynegilfus ca-
pessit regnum in Occidentalibus Saxonibus,
& tenuit ⁵xxxii. annis. Cynegilfus fuit filius
Ceolæ, Ceola Cuthæ, Cutha Cynrici.

An. DCXIV. Hoc anno, Cynegilfus &
Cwihelmus depugnabant in Beamdune, &
peremerunt duo millia & xlvi. Britannorum.

An. DCXVI. ⁶Hoc anno, Æthelbryhtus,
Cantwarorum Rex, decessit*, ⁷qui primus
Anglicorum Regum Baptifmum ſuſcepit:
fuit autem ⁸Eormenrici filius. Regnabat

LVI. an-

a 605. Laud. b Defunt Laud. c Ex Cant. d feah. Cant. e Seaxe. Wheeloc. men-
dofe. f Cod. Petroburg. ad Anni finem. Defunt Cant. Ad An. 605. refert Laud. g Le-
gaceartre. Laud. h cpað. Laud. i heo. Laud. k Seaxena. Laud. l Scpomail. Laud.
m hýpa. Laud. n ealðor. Laud. o ætþærſt. Laud. p ſeart. Laud. q Defunt Laud.
r Leola. Cant. s þurenð. Laud. t ſalena. Laud. u 65. Laud. 45. Cant. x Łant-
pape. Laud. Cot. y Ex Cot. z Ex Laud. Cot. a 53. Cot.

1 605. Bed. 2 Vide Bed. Hist. Eccl. l. 2. c. 1. 3 Augustinus Britonum Sacerdotes in
colloquium certo die convocavit, ut de observatione Paschæ cum iis ageret: verum illi (quod
appropinquantes non vicissim saluaret, sed in Sella, more Romanorum, resideret) Archiepisco-
pum humilitatis spiritu minime præditum putantes, objurgantes discesserunt; unde prædixit
Augustinus quod Si pacem cum fratribus accipere nollent, bellum essent cum hostibus ac-
cepturi; & si sibi, cum nationibus Anglorum, prædicari viam vitæ dedignarent, per ho-
rum manus ultionem essent mortis passuri. Brompt. 4 mille ducenti. Flor. West. 5 32.
Flor. 6 Vide Bed. Hist. Eccl. l. 2. Cap. 5. & 6. * die 24. Febr. Bed. Flor. 7 Vide sup.
Ann. 552. & 560. 8 Hirmerici. Brompt. Irminrici. Bed. Ermerici. Will. Malmesb.

D

a ſenſ

LVI. annis, & post eum ¹ Eadbaldus ejus filius capessit regnum. Et eodem anno, effluerant ab initio mundi quinque millia annorum, & sexcenti anni, & xviii. Is abnegabat Baptismum suum, ac vivebat more pagano, adeo ut haberet patris sui ² relictam in uxorem. Quare statuit Laurentius, qui tum fuit Archiepiscopus in Cantio, ad Australia trans mare contendere, ac omnia derelinquere. Verum eum noctu advenit Apostolus Petrus, atque vehementer castigavit, propterea quod Dei gregem eo modo esset relicurus. Jussit etiam Regem adire, ac ei prædicare rectam Fidem; quod quidem fecit, atque Rex conversus est ad rectam fidem. Hujus Regis diebus, idem Laurentius Archiepiscopus, qui fuit in Cantio [Archiepiscopus] post Augustinum, decessit 3 iv. Non. Febr. & sepultus est 4 juxta Augustinum. Sanctus Augustinus, dum integra ipse uteretur valetudine, eum ordinavit Episcopum, ne Christi Ecclesia, quæ tum recens modo fuit in Anglia, ullo temporis spatio post sui obitum careret Archiepiscopo. Deinde post eum suscepit Mellitus Archiepiscopatum, qui antea fuerat 25 Lundeniæ Episcopus (⁵ Pagani autem erant incolæ Lundeniæ, ubi antea fuit Mellitus);

þintpa. 7 æfter him" ^a Eadbald his sunu þenz to rice". ^b And þý ylcan ȝeape. pær aȝan fram frýmðe middan-ȝeapdes frif ðurendu þintpa. ^c 7 vi. hund þintpa. 7 xviii". ^d Se for-let his e fulluht. ^f 7 ȝ leo-vode" on hæþenum þeape". rpa þ ^b he" hæfde his fæder lave to rive. ⁱ Ða mynt Laurentiur. þe þa par Ercceb'. on ^k Lent. þ he polde ruð ofer ræ 7 'þ" eall for-læten. Ac him com to on niht se Apl'. Petrus. 7 hine hetelice rpanȝ. forðan ^m þe he polde " rpa þa" Godes hyrde for-leton. 7 het hine ȝan to þam cýnȝe. 7 bodian him ^o rihtne ȝeleafan. 7 he rpa dýde. 15 7 se cing ^p ȝecýrde to ^q rihtan ȝeleavan": On þýres cinges dagum. ^r se ylca" Laurentiur Arceb. ^s se par on Lent æfter ^t Augurine. " forð-ferde iv. Non. Febr. 7 he par bebýrȝed be Augurine". ^u Se halȝa Auguriniur be his halan lue hine hadode to byrcope. to þi þ Eriurter ȝelaþunȝ. þe þa ȝit pær riþe on Engla-lande. nane hpile æfter his forð-riðe næpe butan Arcebýrcope". ^v Ða" æfter him þenz 25 Mellitur to Arceb.-^w dome ^x se par ^y "ær" byrcop of Lunden. ^z þa purdon Lunden-pape hæþene. þær Mellitur ær pær". ^a 7 ðar

^a þenz Eadbald to rice his sunu. *Laud.* þenz to rice Eadbald his sunu. *Cot.* ^b Deest *Laud.* *Cot.* ^c 7 dccc. *Cant.* ^d *Cod. Petroburg. ad finem anni. Desunt Cant.* ^e Eriurterdom. *Cot.* ^f Deest *Cot.* ^g hþode. *Laud.* ^h Deest *Laud.* ⁱ To þam týman par Laurentiur Arceb. 7 for ðape rannerre þe he hæfde for ðær cýnȝes ungeleauon. he hæfde ȝemýnt eall þis land for-lætan. 7 ouer ræ rapan. Ac rær Petrus se apl anes nihtes hine hearðlice rpanȝ. forði þe he polde Godes heorðe rpa for-læton. 7 het hine þam cýnȝe hearðlice rihtne ȝeleauan tæcan. *Cot.* *Illo tempore, fuit Laurentius Archiepiscopus: & propter animi ægritudinem quam percepit ex Regis infidelitate, animo statuerat omni hac terra cedere, ac transfretare. Verum Sanctus Petrus Apostolus quadam nocte eum vehementer flagellavit, propterea quod Dei gregem adeo vellet derelinquere, atque eum jussit Regi propere rectam fidem prædicare.* ^k *Lænt. Laud.* ^l *Ex Laud. Cot.* ^m þ. *Laud.* ⁿ *Ex Laud.* ^o rihte. *Laud.* ^p ȝeceþde 7 peapð ȝefulod. *Laud.* *Conversus, & baptizatus est.* ^q rihte. *Laud.* ^r *Ex Cot.* ^s þe. *Laud.* ^t --- timur. *Laud.* ^u forð-ferde 7 pær bebýrȝed be Augurine in die iv. Nonajum Febr. *Laud.* ^x *Ex Cot.* ^y *Ex Laud. Cot.* ^z rtole. *Cot.* ^a *Ex Laud. Cot.* ^b *Ex Laud.* ^c 7 þer þa ýmb v. þintpa. *Laud.*

1 *al.* Ethelbaldus. 2 *i. e.* Emmam, filiam Regis Francorum, ex qua suscepit Ercombertum. 3 7. *Cal. Junii.* Brompt. 4 S. Augustinus in porticu Ecclesiæ S. Petri, quæ est Doroberniæ sepultus jacet. *Bed.* 5 Mellitum Londinenses abjecerunt, idololatris magis Pontificibus servire gaudentes. *Brompt.*

eo sicarium antea miserat. Deinde iter fecit in Occidentales Saxones cum exercitu, atque ibi prostravit v. Reges, & populum multum occidit. Hoc anno, Eanfleda, Edwini Regis filia, baptizata est in sanctis vigiliis Pentecostes; atque Rex intra XII. menses baptizatus est tempore Paschali, cum tota sua Procerum classe; tum vero fuit Pascha II. Idus Aprilis. Hoc factum est in Eboraco, ubi antea iusserat exaedificari Ecclesiam de ligno, quæ consecrata est in nomine sancti Petri. Ibi Rex dedit Paulino Episcopatum; ac ibi postea iussit majorem construi Ecclesiam de lapide. Et hoc anno, Penda regnum cepit, & regnavit xxx. annis; quinquaginta vero annos natus est cum regnare incæpit. Penda fuit filius Wybbæ, Wybba Crydæ, Cryda Cynewoldi, Cynewoldus Cnebbæ, Cnebbæ Iceli, Icelus Eomæri, Eomærus Angeltheowi, Angeltheowus Offæ, Offa Wærmundi, Wærmundus Wihlægi, Wihlægus Wodeni.

An. 2 DCXXVII. 3 Hoc anno, Edwinus Rex baptizatus est à Paulino cum sua gente, 4 tempore Paschali. Item iste Paulinus prædicabat baptismum in Lindisse, ubi fidem primus amplexus est quidam vir potens cum omni sua Procerum classe: is appellatus est Blecca. 5 Illo etiam tempore, Honorius cepit Papatum post Bonifacium, atque huc mittebat Paulino Pallium: 6 & Justus Archiepiscopus deceffit iv. Id. Nov. atque Honorius fuit consecratus à Paulino in Lincolla, in Archiepiscopatum Cantwarensis. 7 Isti

fyllan. þe þone scapan þiber ær sende. And he þa for on Ƴert-Seaxum mid fýrde. 7 afýrde þær v. ciningar. 7 þær folcer mycel ofslah": "Hær Eanfleda. 5 Eðpines dohtor cýninges. þær 6 gefulpað in þone halgan æfen Pentecosten". 7 re cining binnan XII. monað þær gefullod on Eartum. mid eallum his dugode. þa pæron Ærtan on II. Idus Apr. Ðis þær gedon on Eoferric. þær he ær het getimbrian cýrican of tneope. seo þær gehalgode on Ƴce. Petres naman. Ðær re cining sealbe Pauline biscop-Ƴetl. 7 þær he het eft timbrian manan cýrican of rtane". 15 "And hær fenz Penda to rice. 7 riæde xxx. pinstra". 7 he hæfde firt pinstra þa "þa" he to rice fenz". Ƴ Penda þær fýbbing. fýbba Ƴ Lpýding. Lpýða" Lýnepolding. Lýnepold Lnebbing. Lnebbæ Iceling. Icel 20 Eomæring. Eomær Angelþeoring. Angelþeop Offing. Offa Ƴærmunding. Ƴærmund Ƴihlæging. Ƴihlæg Ƴodening":

An. DCXXVII. "Hær Eðpine Ƴ cining" þær Ƴ gefulpað Ƴ fram Pauline". mid his 25 ðiode. "on Eartan": "And eac þer Paulinur bodað fulluht on Lindisse. þær gelifde ærert sum rice man mid ealne his duguþe. re þær gehaten Blecca": "And Ƴ in þar tid". Honorius fenz to Pape dome "æfter Boniface". þe sende Pauline Ƴ hiber" Pallium. And Justus Ercesbiscop forð-Ƴerde iv. Id. Nov. 7 Honorius þer gehalgod fram Pauline on "Lincollan. Ƴ to Arceb. to Cant. And" 4 þam

a Hæc ad An. 627. refert Cod. Cot. quæ sic habet Cod. Laud. 7 Paulinur gefullade his dohtor on Pentecosten telpsa sum. Et Paulinus baptizavit illius filiam cum duodecim circiter aliis ad Pentecosten. b gefullod. Cant. c Ex Laud. d Sic Laud. 7 Penda hæfde xxx. pinstra rice. Wheeloc. e Deest Cant. f Desunt Laud. g Lpæoding. Lpæoda. Cant. h Hær Paulinur gefullode Eðpines. Nonðumbra cing. on Eartan mid his þeode. Cot. Hoc anno, Paulinus baptizavit Edwinum, Northymbroorum Regem, ad Pascha, cum illius gente. i Ex Laud. king. Cant. k gefullod. Laud. Cant. l Ex Laud. m Deest Laud. n Ex Laud. o Ex Laud. Cot. p on þisan geape. Cot. q Deest Cot. r Deest Cot. s Lincoln. Cot. t Ex Cot.

1 In die Pentecostes. Bed. 2 628. Flor. 3 Vide Bed. Hist. Eccl. l. 2. c. 14. 4 Eboraci, die Paschæ pridie Id. Aprilis in Ecclesia S. Petri. Bed. Die Paschæ qui tunc fuit Idus Aprilis. Thorn. 5 Ad An. 622. Dicet. 6 Ad An. 629. Dicet. 7 Vid. Bed. H. E. l. 2. c. 18. a þam

þam Honorium þe Papa þende eac Pallium". 7 he þende Scotum zepuit. þ hi rcolbon zecerpan to nihtum Eastrum:.

An. DCXXVIII. Þer Lyncgylf 7 Eri-
chelm ^b zefuhtun þið Pendan æt ^c Lync- 5
pen-earþre. ^d 7 ^e zefingodan þa":.

DCXXIX. DCXXX. DCXXXI.

An. DCXXXII. Þer ^f þær Eorppalþ
^g zefulpaþ:.

An. DCXXXIII. Þer Eþine ^b cining" 10
ⁱ þær kor-þlegen ^l fram Leabpallan 7 Pen-
dan on ðeð-þelþa. on II. Iþur Octob. 7
he riþaðe ^m xvii. 7p. 7 eac man riþh hi
runu Orþrið mid him. And þa riþþan
þoran Leabpala 7 Penda. 7 þor-ðyðan eall 15
Norð-hymbra land":. "Ða þ Paulinur
zereah. þa zenam Æþelburge. Eaðpiner
lafe. 7 zepaþ on riþe to Lent. 7 Eað-
bold and Honorium him onþengon riþe
apþurðlice. 7 reabon him biþcop-þeþle 20
on Roþer-earþre. 7 he þær punode to hi
ende:.

An. DCXXXIV. ^o Þer þeng to ^p Deap-
ne riþe Orþic. þone Paulinur ær ^q zeful-

Honorio Papa etiam mittebat Pallium; ¹ ac
mittebat ad Scotos literas, ut converteren-
tur ad rectum Pascha.

An. ² DCXXVIII. Hoc anno, Cynegilfus
& Cwihelmus pugnabant cum Penda apud
Cyrenceaster, ac ibi foedus percussum fuit.

An. DCXXXII. ³ Hoc anno, fuit ⁴ Eorþ-
waldus baptizatus.

An. ⁵ DCXXXIII. Hoc anno, Edwinus
Rex fuit interfectus à Ceadwalla & Penda
in Hethfelda, ⁶ secundo Idus Octob. Is re-
gnavit xvii. annis; ac occisus est ejus filius
Osfrithus cum eo. Deinde profecti sunt
Ceadwalla & Penda, ac devastabant totam
Northymbroorum terram. ⁷ Id ubi Paulinus
deprehendit, accepit Æthelburgam, Edwini
relictam, ac navigavit ad Cantium: Ead-
boldus autem & Honorius eum suscepe-
runt admodum honorifice, ac dederunt illi
Episcopalem sedem in Rosfes-earster: atque
is ibi ad finem [vitæ] degebat.

An. DCXXXIV. Hoc anno, suscepit Dei-
rorum regnum Ofricus, quem Paulinus antea
baptizarat.

a Ðam eac þe Papa Honorium þende Pallium. *Cot.* *Ei etiam Papa Honorius mittebat Pallium. Illo enim tempore, Honorius dictus est qui Papatum, & qui Archiepiscopatum Cantuariensem obtinuit.* *b* zefuhton. *Laud.* zefuhtan. *Cant.* *c* Lync-land. *d* riþþan zefingodan. *Cant.* *e* --godon. *Laud.* *f* þearð. *Cant.* *g* zefullob. *Laud.* zefullab: *Cant.* *h* Ex *Laud.* cing. *Cot.* *i* þearð. *Cant.* *l* orþlagan. *Laud.* *l* Ex *Laud.* *m* Mendose *Laud.* vii. regnum enim suscepit anno dcxvii. *n* Ad finem Anni secundum *Cod.* *Laud.* *quæ quidem paucioribus complectitur Chronicon Wheeloci.* And Paulinur hþerþe to Lant-papum 7 zepaþ þ biþcop-þeþl on Hroþer-earþre. Et Paulinus reversus est ad Cantuaros, & tenuit Episcopalem sedem in Hroþe-earster. *Isdem pene verbis ea exprimit Cod. Cant. verum pro hþerþe to legit hþearþ eft to. & pro Hroþer-earþre legit Hroþ-earþre.* --- And Paulinur hþyrþe angean mid Æþelburge. Eaðpiner laue. to Lant-papum. 7 Honorium Arcb. undep-þeng hi mid mycelan þurðrcþe. and 7ip Pauline biþcop-þeþl on Hroue-earþre. 7 he þær punode. 7 zepaþ þ biþcop-þeþl on Hroþe-earþre. *Cot.* Et Paulinus reversus est cum Æthelburga, Edwini relicta, ad Cantuaros, ac Honorius Archiepiscopus suscepit eos cum magno cultu, deditque Paulino Episcopalem sedem in Hroþe-earster; atque is ibi degebat, & tenuit Episcopalem sedem in Hroþe-earster. *o* Ex *Laud.* *p* *Supra vocabulum Deapne scribitur Deina in Cod. Laud.* *q* *l.* zefullobe.

¹ Vide Bed. H. E. l. 2. c. 19. & l. 3. c. 25. --- Eo tempore xiv. annorum errorem in observatione Paschæ apud Scotos exortum Honorius Papa per Epistolam redarguit. Flor. --- Observandum esse Pascha putarunt à 14. luna usque ad vicesimam Dominicæ Resurrectionis diem. Bed. 2 629. West. ³ Vide Bed. H. E. l. 2. c. 15. ⁴ Eorþenwaldus. West. ⁵ 634. West. ⁶ die Iduum Octobris, Flor. --- ⁷ Vid. Bed. H. E. l. 2. c. 20.

baptizarat. Is fuit filius Ælfrici, patruī Edwini; Beorniciorum vero [regnum] suscepit Æthelfrithi filius Eanfrithus. ¹ Hoc etiam anno, Byrinus Episcopus prædicabat primum Occidentalibus Saxonibus baptismum sub 5 Cynegilfo Rege. Birinus eo pervenit Honorii Papæ iussu, ac ibi fuit Episcopus usque ad vitæ suæ terminum". Oswaldus etiam hoc anno capeffit Northymbrorum regnum, ac regnavit ix. annis. * Numeratus est in e- 10 jus [regno] nonus [annus] propter Paganismum quo [vitam] ii traxerant, ² qui isto uno anno regnabant inter ipsum & Eadwinum.

An. DCXXXV. ³ Hoc anno, Cynegilfus Rex fuit baptizatus à Byrino Episcopo Dorcestrensi; & Oswaldus, Northymbrorum Rex, eum [ad lavacrum] suscepit.

An. DCXXXVI. Hoc anno, Cwichełmus Rex fuit baptizatus in Dorces-cestre; & eodem anno is decessit: ac Felix Episcopus 20 prædicabat Orientalibus Anglis Christi fidem.

DCXXXVII.

DCXXXVIII.

An. DCXXXIX. Hoc anno, Byrinus baptizavit Cuthredum Regem, in Dorces-cestre, 25 & suscepit eum [ad lavacrum] sibi in filium.

An. DCXL. Hoc anno, ⁴ Eadbaldus, Cantwarorum Rex, decessit: is autem regnavit xxv. annis. Habuit duos filios, Ermenredum & ⁵ Ercenberhtum; ac ibi Ercen-

lob. Se pær Ælfrices sunu Æðþines pæðepan. 7 to Bærnicum pæng Æthelfrithes sunu Eanfrith: And eac" her Býrinur ^a bircop" ^b bodude ^c æpærτ" Ƴerτ-Seaxum ^d fulpýht ^e under Lýnegilfe cininge: Se Býrinur com þider be Honorius forðum þer Papan. 7 he þær pær bircop" oð hir lýfes ende. And Orpold eac her pæng to Norðan-hýmbra pice. 10 7 he ruxaðe ix. pinter. Man gætealde him þ̅ nigonðe forðan heþenscipe þe hi ðrugon. þe hi þet an gear ruxodon betrix him 7 Eaðpine":

An. DCXXXV. Her Lýnegily ^f king" ^g pær ^h gefulpað fram ⁱ Býrine þam ^k bircope in ^l Dorc-cestre. 7 ^m Orpold." Norð-hýmbra cining". hir onfæng:.

An. DCXXXVI. Her Epcihelm ^o cing" pær ^p gefulpað ^q in Dorces-cestre". 7 ^r þy ilcan geare ^s he" forðfærde. And Felix bircop bodaðe Eart." Englum Epriter 20 "geleafan:.

An. DCXXXIX. * Her Býrinur ^t fulpade Luþped" ^u king" on Dorces-cestre. ^v 7 onfæng hine him to ^w runa":

An. ^x DCXL. Her ^y Eadbald. Cant. papa cýning. forðfærde. ^z 7 he micode xxv. pinter": ^a He hæfde tpegene sunu. Ercmenped 7 Ercenberht". ^b 7 þer Ercenberht

^a Deest Laud. býrceop. Cant. ^b bodade. Cant. ^c Ex Laud. ^d fulluht. Laud. Epriter geleanan. Cot. ^e Ex Laud. ^f Ex Laud. ^g pærð. Cant. Cot. ^h gefullos. Laud. gefullad. Cant. Cot. ⁱ Býrino. Wheeloc. Cant. ^k Mendose Wheel. bircop. ^l Dorca-cestre. Laud. Dopke-cestre. Cant. ^m Orpald. Cant. ⁿ Ex Cot. ^o Ex Cot. ^p gefullos. Cant. Laud. ^q on Dopke-cestre. Cant. ^r þam. Laud. ^s Ex Laud. ^t Englum. Laud. ^u geleafan. Laud. ^x Her Luþpe cing pærð gefullos. Cot. Hoc anno, Cuthredus Rex fuit baptizatus. ^y fullade. Cant. ^z Ex Cant. ^a 7 eac hir onfæng him to runa. Cant. ^b runu. Laud. ^c DCXXXIX. Laud. ^d Sic Laud. Cant. Eabold. Cot. Mendose Wheel. Reðbald. ^e se pær cining xxiv. pinter. Laud. Cot. ^f Cod. Petroburg. Deest Laud. Cot. Cant. ^g Cod. Petroburg. Desunt Cant. --- þa pæng hir sunu Ercenbriht to þam pice. Laud. Tum suscepit regnum Ercenbrihtus ejus filius. 7 pæng hir sunu Ercenberht to pice. Cot.

¹ Ad An. 633. Dicet. * Cunctis placuit, Regum tempora computantibus, ut ablata de medio Regum perfidorum memoria, idem annus sequentis Regis, i. e. Oswaldi, viri Deo dilecti, regno assignaretur. Bed. ² Osfricus & Eanfrithus; de quibus vide Bed. H. E. l. 3. c. 1. ³ Vid. Bed. H. E. l. 3. c. 7. ⁴ al. Æthelbaldus. ⁵ al. Ercomberhtus, & Arcenbrihtus.

a Ex

berht nixode æfter hys fæder". ^a Se to-
peapp ealla þa ^b deoƿel-gylb on hys rice.
7 æporƿe ^c Englyrcpa cuninga he ƿeretƿe
^d Eartop-^e færtten. Ðær ^f dohtop ƿær ƿe-
haten ^g Ercongota. hali femne. 7 pun-
doplic man. ^h þære modop ƿær Sexbuph.
Annan dohtop. Eart-Engla ⁱ cunƿer. ^k And
Ercmenƿed ƿerƿtƿynde tƿegen ſunu. þa
ſyððan ƿarðan ƿemarƿode of Ðu-
noper".

DCXLI.

An. ^l DCXLII. ^m Ðer Orƿald. Norþan-
hymbra cuning. ofſlegen ƿær" ⁿ fram
Pendan Duð-hymbpum on Maref-feld.
on þam dæge Non. Aug. 7 hys lic ƿær be-
býrƿed on Bearþan-ege. Ðær halney 7
^o pundop ƿæron ſyðþan manig-ƿealde ƿe-
cýbde ƿeond ^p hys eƿland. 7 hys handa
ſindon on Bebban-buph ungebƿornode.
And þam ilcan ƿeape þe Orƿald ƿær of-
ſlagen. ƿenƿ Orƿiu hys bƿoðop to Nor-
ðan-hymbpan rice. 7 he nixode tƿa læƿ
xxx. ƿeara".

An. ^q DCXLIII. ^r Ðer Lenpahl ƿenƿ
to ƿerƿe-Seaxna rice. 7 ^s þ" heold ^t xxxi.
ƿintra". ^u And ^v ƿe Lenpahl het ^w atým-
bpan ^x þa ^y ealban ^z cýpican on ƿintan-
cearƿe". ^a on ƿce. Petƿer naman". ^b 7 he
ƿær Eýnegilſing".

berhtus regnavit post patrem. ¹ Hic de-
struxit omnia Idola [quæ essent] in suo re-
gno; & primus Anglorum Regum constituit.
² Paschale jejunium. Illius filiarum [3 una]
dicta est ⁴ Ercongota, sancta mulier, præclaro
viro [nata,] ⁵ *cujus mater fuit Sexburga, filia
Annæ, Orientalium Anglorum Regis. Er-
menredus autem genuit duos filios, qui
postea martyrium passi sunt à Thu-
noro.*

10

An. ⁶ DCXLII. Hoc anno, Oswaldus,
Northymborum Rex, occisus est à Penda
Suthymbro, in ⁷ Maserfeld, die Non. Aug.
& illius corpus fuit sepultum in Bearthan-
ege. ⁸ Ejus sanctitas ac miracula fuerunt
postea multis modis celebratæ per suam
Insulam; ejusque manus [servatæ] sunt in
Bebban-burh incorruptæ. Et eodem ipso
anno quo Oswaldus fuit occisus, suscepit
Oswiu, ejus frater, Northymborum re-
gnum; isque regnavit biennio minus xxx.
annis.

An. DCXLIII. Hoc anno, Cenwallus ca-
pessit Occidentalium Saxonum regnum, &
id tenuit xxxi. annis. Cenwallus autem jus-
sit exædificari veterem Ecclesiam in Win-
tanceaster, sancti Petri nomine: & fuit fi-
lius Cynegilfi.

An.

^a Ex Laud. Cot. usque ad verba 7 Ercmenƿed. ^b deouol- Cot. ^c Engla. Cot. ^d Eartop. Cot. ^e Perperam Laud. færtten. ^f dohter. Cot. ^g Ercengota. Cot. ^h þære. Cot. ⁱ Mendose Laud. cuningar. ^k Cod. Petroburg. Desunt Laud. Cant. Cot. ^l DCXLI. Laud. Cant. ^m Ad An. DCXLI. Cant. Ðer ƿær Orƿald of-ſlagen Norðýmbra cuning. Laud. ⁿ Ex Laud. ^o forte puldop. ^p Legendum fortasse hys. ^q DCXLI. Laud. ^r Ad An. DCXLI. Cant. ^s Pro Lenpahl semper legit Cod. Cant. Kenpealh. ^t Ex Cant. ^u XXI. Laud. mendose; *vita enim defunctus est* An. DCLXXII. ^x Deest Laud. ^y Hæc ad An. DCXLII. Cant. ^z ƿetymbpan. Cot. atýmbrpan. Laud. ^a þ. Cot. ^b Ex Cant. ^c cýpican. Cant. mýnrƿer. Cot. ^d Ex Cot. ^e Ex Laud.

1 Vide Bed. H. E. l. 3. c. 8. --- *Quantquam Æthelberhtus & Edbaldus, avus ac pater Erconberhti, fidem amplexi fuerant, tamen (teste Malmesb.) citra destructionem idolorum eam colebant.* 2 i. e. *Quadragesimale.* 3 *Aliam nempe filiam habuit, nomine Ermenildam, quæ nupta est Wulfhero, Merciorum Regi.* 4 al. *Ercongeca.* De hujus vita ac morte vide Bed. H. E. l. 3. c. 8. 5 *Æthelberhtum & Æthelvedum.* Vide Capgrav. in *Æthelbrihto & Æthelredo. Monast. Angl. Tom. 1. p. 84.* Sim. Dunelm. *initio Historiæ.* 6 644. West. 7 *Maserfeld.* Brompt. *Maserfeld.* West. 8 *De Oswaldi Religione ac pietate, vid.* Bed. H. E. l. 3. c. 6. *De virtute reliquiarum l. 3. c. 9, 10, & c.*

a DCXLIII.

An. DCXLIV. ¹ Hoc anno, Paulinus decessit in Hroveceaster (² qui fuerat Archiepiscopus in Eboraco, ac postea in Hrofesceaster) vi. Id. Octobr. Is fuit Episcopus s̄ undeviginti annis, & duobus mensibus, & 5 xxxi. diebus. Hoc item anno, capessit Oswini patruī filius, filius Osfrici, Deirorum regnum, atque regnavit vii. annis.

An. DCXLV. Hoc anno, Cenwallus Rex pulsus est suo regno à Penda Rege.

An. DCXLVI. Hoc anno, Cenwallus Rēx fuit baptizatus.

DCXLVII.

An. DCXLVIII. Hoc anno, Cenwallus 15 dedit Cuthredo suo cognato ⁴ter mille ^hidas terræ" juxta Æscesdune. Cuthredus fuit filius Cwichelmi, Cwichelmus Cyne-gilfi.

DCXLIX.

An. DCL. ⁵ Hoc anno, Ægelbýrhtus, Gallis [oriundus,] post Byrinum, Romanum Episcopum, suscepit Occidentalium Saxonum Episcopatum.

An. DCLI. ⁶ Hoc anno, Oswinus Rex 25 fuit interfectus, xiii. Kal. Septembris; & abhinc circiter duodecim diebus, Aidanus Episcopus decessit, secundo Kal. Septembris.

An. ^aDCXLIV. ^b Hēr ^c Paulinur ^d forð-
fēnde ^e on ^f Hroue-ceartrne". ^g re ^h ðe" pær
Ærcebyrcop ^e on ^f Eoferric-ceartrne. ^g 7 ^h efrt"
on ^f Hrofer-ceartrne. ^g vi. Ib. Octobr."
5 ^h Se pær byrcop an lær xx. rintna. ^g 7 ii.
monþar ^g 7 xxi. ðaga": ⁱ And her fenz Or-
pinef fēðnan runa runu Orpicer. ^o to Deap-
ne rice. ^g 7 rixabe vii. rintep":

An. ^kDCXLV. Hēr ^l Cenpahl ^m king" pær
10 ⁿ adpýfen ^o of hir rice" ffrom Pendan cy-
ninge:

An. ^pDCXLVI. Hēr ^q Cenpahl ^r cing"
^s pær ^t gefulpað:

An. ^vDCXLVIII. Hēr ^w Cenpahl ^x gerealde
15 ^y "Luppede hir mæge iii. * þurendo ^z hida"
^z londonþe be Ærcef-dune: ^a "Se Lupped
pær ^b Epichelming. ^c Epichelm ^d Lýnegil-
ring":

An. ^bDCL. ^c Hēr ^d Ægelbýrht of
^e Galpalum æfter Býrime. þam ^f Roma-
niscan ^g byrceope. onfenz ^h fērt-ⁱ Seaxna
^k byrcopdome:

An. ^lDCLI. ^m Hēr Orpine cýning" pærð
25 ⁿ of-ryegen" ^o on xiii. kl. Septembriþ". ^g
^p þær ymbe xii. niht". ^q Aidan byrceop
forð-fēnde ^r on ii. kl. Septembriþ":

An.

a DCXLIII. *Laud. Cant.* *b* forðfēnde Paulinur Ærcebyrcop. *Laud.* *c* Ex Cot.
d Ex Cant. *e* Deest *Laud.* *f* Hrofceartrne. *Cant.* *g* Ex *Laud.* *h* Ex *Laud.* & *Cot.*
he. *Cot.* *i* Ex *Laud.* *Mendose proculdubio; non enim Oswini patruelis, sed ipse Oswinus*
in Deiris hoc anno regnum adeptus est. Locus sic fortasse emendandus, And her fenz Or-
pinur. Eðpiner fēðnan runa. runu Orpicer. &c. i. e. Et hoc anno, capessit Oswinus, Ed-
zwini patruelis [&] Osfrici. filius, &c. Osfricus enim, teste Willelm. Malmesb. fuit filius
patruī Edwini. k DCXLIV. *Cant. Laud.* *l* Ex *Cant.* *m* pærð. *Cant.* *n* ut-adpýfen.
Cant. *o* Ex *Laud.* *p* DCXLV. *Laud. Cant.* *q* Ex *Cot.* *r* pærð. *Cot.* *s* gefullod. *Laud.*
Cot. gefullad. *Cant.* *t* DCXLVII. *Cant.* *u* Eadpede. *Laud.* *x* þurenda. *Laud.* *y* Ex
Cant. *z* londonþe. *Laud.* *a* Deest *Laud.* *b* DCXLIX. *Cant. Laud.* *c* *Aliter hunc Annum*
habet Cod. Cot. Hēr forð-fēnde Býrinur byrcop. 7 Ægbertur re frencisca pær geha-
ðod. Hoc anno, mortem obiit Birinus Episcopus, & [in illius sedem] Ægbertus Francus con-
secratus est. d ---briht. *Cant. Laud.* *e* Galpealum. *Cant. Mendose Wheel. Gappalum.*
f ---niscan. *Laud.* ---niscan. *Cant.* *g* Sic *Cant. Mendose Wheel. byrcop.* *h* byrceopdomey
on *fērt-Deaxum. Cant.* *i* Sexena. *Laud.* *k* ---domar. *Laud.* *l* DCL. *Laud.* *m* Hēr
het Orpiu cining ofplean Orpine cining. *Laud.* *Hoc anno, jussit Oswiu Rex occidi Oswi-*
num Regem. n pær. *Cant.* *o* Ex *Laud.* *p* Ex *Laud.* *q* Aidanur. *Laud.* *r* Ex *Laud.*

1 *Vide Bed. H. E. l. 3. c. 14.* 2 *Vide supra Ann. 625. & 633.* 3 *18. annis, mens. 2.*
& 21. diebus. Flor. 4 *ter mille villas. Hunt.* 5 *Vid. Bed. H. E. l. 3. c. 7.* 6 *Vid. Bed. l. 3. c. 4.*

a DCLII.

An. DCLII. Hef Lenpallh gefeahc æt
Bpaden-ƿorða be Afene:.

An. ^aDCLIII. Hef ^bMiddel-^cEngle on-
fengon under ^dPeadan ^eealdor-man riht-
ne geleafan:.

An. ^fDCLIV. Hef Anna cýning^gƿearð
^hof-ƿlegen. 7 ⁱBotulf ^kongon ^lþæt
mýnſter timbrian ^mæt Icanhoe. ⁿAnd
hef ƿorð-ferðe Honorius Ercbiſcop.
^oon II. kl. Octobr.

An. ^pDCLV. ^qHef Penda ƿor-ƿearð
^ron ƿinrið-ƿelða. 7 xxx. cýne-bearna mið
him. 7 þa ƿæron ſume ciningar. þe
ſum ƿær Æþelhefe. Annan broðer. Eart-
Engla cininges. 7 Mýrcce ƿurðon Eri-
ſtene: . Ða ƿær ^saƿan ƿrom ƿuman
miðban-gearðes v. "þurſen" ƿintra. 7
dccc. ^x7 l. "ƿintra. 7 Peada ƿen^y to
Mýrcna rice ^zPenðing: . ^aOn hiſ time
þa comon toƿadene heo 7 ^bOſſin. Oſ-
palder broðor cýningar. 7 ƿƿrecon þ
hi
ƿolðen an mýnſtre aƿeren Eriſte to
loue. 7 ſce. Petre to ƿurðminte: . And
hi ƿƿa biðen. 7 nama hi^c ƿauen Mebe-
ſhamſtebe. ƿorðan þe^d þær iſ an ƿæl.
þe iſ gehaten Meber-ƿæl. And hi ongun-
non þa þ^e ƿrund-palla. 7 þær on ƿrohten.
behten hi^f þa an munc. Saxul^g ƿær
gehten. He ƿær ƿriðe Goder ƿreond.
7 him luuede al þeode. 7 he ƿær ƿriðe
æþel-boren on ƿeorulde 7 rice. he iſ nu
mýcelne riçcepe mið Eriſte. Oc ſe ki-
ning Peada ne riçabe nane hpile. ƿorðan
he ƿær beſƿicen þurh hiſ aƿen cƿen on
Eſten-tide: . ^hHef Iðamar. ⁱRofe-

An. DCLII. Hoc anno, Cenwallus pugna-
bat apud Bradenford juxta Afene.

An. DCLIII. Hoc anno, Mediterranei
Angli amplexi sunt sub Peada Præfecto re-
tam fidem.

An. DCLIV. Hoc anno, Anna Rex fuit
¹interfectus; & Botulfus incœpit istud Mo-
nasterium ædificare [quod est] apud Icanhoe.
²Hoc item anno, decessit Honorius Archie-
piscopus, secundo Kal. Octobris.

An. DCLV. Hoc anno, Penda ³periit
in Winwidfelda, & xxx. è prole Regia [Du-
ces] cum eo; quorum quidem erant aliqui
Reges. Ex his unus Æthelherus, Annæ fra-
ter, Orientalium Anglorum Regis: ⁴ac Mer-
cii facti sunt Christiani. Tum effluerant ab
initio mundi v. millia annorum, & dccc. &
l. anni; atque Peada filius Pendæ, cepit
Merciorum regnum. Ejus tempore, ipse &
⁵Oswin, Oswaldi Regis frater, convenie-
bant, & sermonem habebant de Monaste-
rio ædificando in Christi laudem, ac sancti
Petri honorem. Id quod fecerunt, ac no-
men ei indiderunt MEDESHAMSTEDE; prop-
terea quod ibi est quidam puteus qui nun-
cupatur Medes-wæl. Jecerunt deinde fun-
damenta ac opus provexerunt, atque illud
committebant cuidam Monacho [qui] Saxul-
fus appellatus est. Is fuit admodum Deo
charus, atque eum dilexit universa gens; fuit
etiam valde nobilis & dives in sæculo; nunc
vero longe ditior est cum Christo. Rex au-
tem Peada haud diu vivebat, propterea
quod proditus est à sua ipsius uxore, Paf-
chatis tempore. ⁶Hoc anno, Ithamarus, Rof-
fenſis

a DCLII. Laud. *b* middel-Laud. *c* Sic Codd. Laud. & Cant. Mendose Wheel. Seaxe.
d Peadan. Laud. *e* ---mæn. Laud. ---mon. Cant. *f* DCLIII. Laud. *g* ƿearð. Laud. *h* of-
ƿlagen. Laud. *i* Botulf. Laud. *k* ongan. Cant. aƿan to maciende þ mýnſter. Cot.
Incœpit extruere illud monasterium. *l* Ex Cant. *m* Ex Laud. on Ikanhou. Cot. æt Ycean-
ho. Cant. *n* Ex Laud. Cot. Sed ad. An. DCLIII. habet Cod. Cot. *o* Ex Laud. *p* DCLIV.
Laud. *q* Hef Oſſin cing ofſloh Peðan. Laud. Hoc anno, Oswin Rex occidit Pendam.
r Ex Laud. *s* ƿurðane. Cant. *t* aƿangen ƿram ƿrýmðe. Cant. *u* Ex Laud. Cot.
x Deest Laud. *y* to rice on Mýrcum. Cant. *z* Ex Laud. Cant. *a* Chartam quæ sequi-
tur ex Cod. Laud. desumpsimus. Codd. reliquis deest. *b* l. Oſſi. *c* Ex Laud. Cot. *d* Desunt Cot.

¹ A Penda prælio superatus. ² Ad An. 653. Flor. Bed. Thorn. West. ³ Dum cum
Oswio Rege pugna congregaretur. ⁴ Vid. Bed. H. E. l. 3. c. 21. ⁵ Ad An. 653.

tensis Episcopus, consecravit Deus-dedit ad [Archiepiscopatum de] Cantwarabyrig, VII. Kal. Aprilis.

An. DCLVI. ¹ Hoc anno, fuit Peada occisus; & Wulfherus, filius Pendæ, capessit Merciorum regnum". Ejus tempore, auctum est admodum divitiis Medeshamstede, quod ejus frater [ædificare] incœperat. Ei enim favebat Rex magnopere, gratia fratris sui ² Peadæ, & gratia ³ Oswii, dilecti ⁴ in Christiana fide con-fratris", & gratia Saxulfi Abbatis. Quocirca dixit se id insigne facturum & ornaturum, [adductus] hortatu fratrum suorum, Æthelredi & Merwalæ; & hortatu sororum suarum, Kyneburgæ & Kynefwithæ; & hortatu Archiepiscopi, qui dictus est Deus-dedit; & hortatu omnium suorum Optimatum, Clericorum & Laicorum, qui in regno suo essent: quod quidem fecit. Tum mittebat Rex ad Abbatem, ut is ⁵ quam celerrime ad se veniret: quod & factum. Tum dicebat Rex Abbati; Dilecte Saxulfe, accersivi te ob animæ meæ utilitatem; idque cujus rei causa [factum sit,] diserte enarrabo. Frater meus Peada, meusque dilectus amicus Oswius incœperunt quoddam Monasterium, Christi in honorem, ac sancti Petri. Verum frater meus decessit ex hac vita, uti Christo visum est; atque te oratum velim, dilecte amice, ut occupentur ⁶ sedulo in isto opere; ego autem tibi eam in rem subministrabo aurum & argentum, terras & possessiones, & quicquid isti [operi] usui futurum est. Tum profectus est

ceastre byrcop". gehalgode Deuf-debit to Lant-papa-byrig. on VII. kl. Aprillij".

An. "DCLVI. ^b Hef pæf Peada of-
5 rlagen". 7 ^c Fulfere Pendig fenz to
^d Mýrcna rice: "On hif time pæx het
Medeshamstede rþide rice. þ hif bro-
ðor hafde ongunnen. Ða luvete ye ki-
ning hit rþide for hif broðer luven
10 Peada. 7 for hif ped-broðer luven
Orri. 7 for Saxulfer luven þer abbodes.
Lpeð þa þ he polde hit porðminten 7
appurðen. be hif broðre næd. Æþel-
ped and Mæppala. 7 be hif rþurte
15 ped. Kýneburger and Kýnerþider. and
be ye Ærcebycoper næd. ye pæf ge-
haten Deuf-debit. 7 be al hif zepiten
næd. læped 7 laped. þe on hif kýne-
rice pæron. and he rpa vife. Ða
20 reonde ye cýning æfter þone abbode.
þet he æverlice rcolde to him cumon.
and he rpa dýde. Ða cpæð ye cýning
to þan abbode. La leof Saxulf. ic have
zereond æfter þe for mine raule þurfe.
25 7 ic hit pile þe pæl reczon for hri. An
broðor Peada. 7 min leove fræond Orri
ongunnen an mýnrte Lpurre to loue
7 rce. Petre. Oc min broþer is fapen
of þurre live. rpa rpa Lpurr polde. oc
30 ic pile þe zebidden. la leove fræond.
þ hu rþice æorþlice on þere pence. 7
ic þe pile fenden þær to zold and ril-
uer. land and ahte. and al þet þær to
behofeð. Ða reonde ye abbot ham.
and

^a Quæ in hoc anno habet Wheel. nempe ad hæc verba On hif, &c. ad An. DCLVII. refert. ^b Hef forð-ferþe Peada. Wheel. Hoc anno, decessit Peada. ^c Fulfere. Cant. ^d Mærcna. Wheel. Mýrcna. Cot. ^e Quæ in hoc anno sequuntur, desumpsimus ex Cod. Laud.

1 657. West. 2 Vide supra An. 655. 3 Mendose habet Charta in Hist. Ecclesie Petroburg. Oswinus: Oswius enim fuit frater Oswaldi, & filius Æthelfrithi; Oswinus autem filius fuit Osrici, & interfectus est An. 651. 4 Sic Hist. Eccl. Petroburg. nuper edita. Vox ideo Saxonica ped-broðer eum designat qui eodem fœdere seu sacramento (v. g. Baptismi) cum alio astringitur; ped enim est pignus, unde nostrum **wedding**, contractus sive pignus matrimoniale. 5 Vocabulum æorþlice seu æporþlice proprie significat religiose; hic autem latius sumptum summam animi intentionem in agente designat; nempe, tanquam causâ Religionis aliquid ageretur.

and ongan to pircene. swa he swedde
 swa him Ljurt huðe. swa het in feo-
 na geape þær þ̅ mýnrte geape. Ða þa
 cýning heorða þæt gefecgon. þa wærð
 5 se swiðe glæd. heot feonden geond al hi
 þeode æfter alle his þægne. æfter
 Ærcbiſcop. 7 æfter biſcoper. 7 æf-
 ter his eopler. 7 æfter alle þa þe Gode
 luuedon. þ̅ hi ſcoldon to him cumene.
 7 feotte þa ða hponne man ſcolde þ̅
 mýnrte gehalegon. Ða man halgode
 seo mýnrte. þa wær seo cýning ſulſere
 þær. 7 his broðer Æþelred. and his
 ſwurtre. Kýneburg 7 Kýneruud. 7 seo
 mýnrte halgode seo Ærcbiſcop Deur-
 15 ðeot of Lant-pan-byrig. 7 seo biſcop of
 Roſe-cæſtre Iðamar. 7 seo biſcop of
 Lundone. þe wær ſina gehaten. and seo
 Mýrcene biſcop. Jeruman wær gehaten.
 7 Tuda biſcop. And þær wær ſilfrid
 20 ppeort. þe riþhon wær biſcop. 7 þær wær
 non ælle his þegnar þe wærnon on his
 kýne-riçe. Ða seo mýnrte wær gehalgod
 on pancte Petres nama. 7 ſce. Paule. 7
 ſce. Andſ. þa ſtod seo cýning up to-
 25 rofen ealle his þæгна. 7 cwæð luddor
 ſtærne. Ðancod purð hit þon hæge æl-
 mihtu God his purðſcipe þ̅ her is gedon.
 7 ic wile purðigen his ða Ljurt 7 ſce.
 Peter. 7 ic wille þ̅ ge ealle getiðe mine
 30 worde. Ic ſulſere ge to ða ſce. Pe-
 tre. 7 þone abbode Saxulf. 7 þa munc-
 ear of þe mýnrte. þær lander. 7 þær pa-
 teper. 7 meper. 7 ſenner. 7 weper. 7
 ealle þa lander þa þær abuton liggeð.
 35 þa of mine kýne-riçe ſindon. ſreolice.
 swa het nan man na haue þær nan on-
 ſting. buton seo abbot. 7 se muncer.
 Ðar is se ge. Fram Mederhamſtede
 to Norð-burh. 7 swa to þet ſtede þet
 40 man cleopeð Folier. 7 swa æl se feon
 riht to Eſendic. 7 swa Eſendic to þ̅
 ſteode þe man cleopeð Feþer-muþe. 7 swa
 þ̅ riht weie x. mile lang to Luggeðic. 7 swa
 to Raggewilh. 7 swa Raggewilh v. mile to

Abbas domum, coepitque operari, [&] eo
 provexit, ut (ei Christo favente) paucis an-
 nis eſſet Monasterium effectum. Ubi Regi
 id narraretur, admodum gaviſus eſt, [ac]
 5 juſſit indici per totam nationem, omnibus
 Thanis, Archiepiſcopo, Epiſcopis, Comiti-
 bus, omnibuſque qui Deum diligerent, ut
 ad ſe venirent; & conſtituit diem quo Mo-
 nasterium conſecraretur. Dum conſecra-
 10 rent Monasterium, adfuit Rex Wulfe-
 rus, ac ejus frater Æthelredus, ejuſque
 ſorores, Kyneburga & Kyneſwitha. Mo-
 nasterium autem conſecrabant Deus-dedit,
 Archiepiſcopus de Cantwarbyrig; & Epiſ-
 15 copus de Roſecæſter, Ithamarus; & E-
 piſcopus de Lundonia, qui dictus eſt Wi-
 na; & Merciorum Epiſcopus, Jeruman nunc-
 cupatus; & Tuda Epiſcopus. Interfuit e-
 tiam Wilfridus Presbyter, qui poſtea factus
 20 eſt Epiſcopus; & ibi fuerunt omnes il-
 lius Thani, quotquot eſſent in ſuo regno.
 Ubi Monasterium fuiſſet conſecratum ſan-
 cti Petri nomine, & ſancti Pauli, & ſancti
 Andreæ, de fede ſurrexit Rex coram omni-
 25 bus ſuis Thanis, ac dixit elata voce: Gra-
 tia ſunt altiſſimo omnipotenti Deo ob
 hunc honorem qui [ei] hic præſtitus eſt:
 ipſe autem hodie celebrabo Chriſtum &
 ſanctum Petrum; volo item ut vos omnes
 30 confirmetis mea verba. Ego Wulferus
 dono hodie ſancto Petro, & Abbati Saxul-
 fo, Monachiſque de Monasterio, has ter-
 ras, & aquas, & ſtagna, & paludes, &
 piſcinas, & omnes terras circumjacentes
 35 quæ de meo jure Regali ſunt, adeo immu-
 nes, ut non quiſquam habeat inde ullum
 vectigal, præter Abbatem, & Monachos.
 Hoc eſt donum: à Medeshamſtede ad
 Northburh, & inde ad eum locum qui
 40 appellatur Folies; inde omnis palus recta
 ad Eſendic, & de Eſendic, ad locum qui
 dictus eſt Fethermuthe; inde via recta
 x. ¹ mille paſſuum longitudine, ad Cug-
 gedie; inde ad ² Raggewilh, & de
 45 ² Raggewilh quinque milliaria ad magi-
 ſtrum

¹ Quod Charta Saxon. exprimit per mila, in Charta Lat. Hiſt. Petroburg. eſt leugia.
 Vide Spelman. Gloſſar. in voce leuca. ^b Raggewilh. Chart. Lat.

strum fluvium qui ducit ad Ælm, & ad Wifebece; inde III. circiter milliaria ad Throkonholt; & de Throkonholt in directum per totam paludem ad Derevorde, quæ est XX. millia passuum longa; & inde ad ¹Grætecros; & de ¹Grætecros per quendam pulchrum amnem Bradanea dictum; & inde VI. milliaria ad Paccelade; & inde per omnia stagna & paludes quæ jacent versus Huntenduni oppidum; stagna item & paludes, Scælfremere & Witlesmere, omnesque aliæ quæ circum ea loca jacent, cum terris & mansionibus quæ sunt ab Australi parte de Scælfremere; & inde omnes paludes ad Medeshamstede, [& inde] usque ad ²Welmesford; & de ²Welmesford ad Clive; & inde ad Æstune; & de Æstune ad ³Stanford; & de ³Stanford, sicut aqua decurrit, ad supradictum Northburh. Hæc sunt terræ atque paludes, quas Rex donavit sancti Petri Monasterio. Deinde dixit Rex: Exiguum hoc munus est; volo autem ut ii id teneant adeo regaliter, adeoque libere, ut inde nullum exigatur gildum, aut gavlum, nisi [quod penditur] Monachis solis. Hoc ita liberabo Monasterium, ut nulli subjiciatur, nisi soli Romæ: volo item ut hic quæramus sanctum Petrum universi, qui Romam haud poterimus proficisci. Dum hæc loqueretur [Rex;] rogavit Abbas ut sibi id concederet quod ab eo esset petiturus: Rex autem id ei concessit. Habeo hic [inquit Abbas] religiosos Monachos, qui vellent in his partibus agere vitam in Anachoresi, si ubi [id fieret] cognoscerent. Prope autem est quædam

5
10
15
20
25
30
35
40
45

þe rihte æ þe gād to Ælm 7 to Wifebece. 7 swa abutan III. mile to Þrokonholt. 7 swa Þrokonholt riht þurh al þe sen to Depeuorðe. þ 17 xx. mile lang. and swa to Grætecros. 7 swa Grætecros þurh an rýn pæter Bradan-æ hatte. 7 þeonon VI. mile to Paccelade. and swa forð þurh ælle þa mepes and þeonnes. þa liggen topanð Huntendune porste. 7 þar mepes and lacer Scælfremere 7 Witlesmere. 7 ælle þa oþre þa þar abutan liggan. mid land. 7 mid huses þa rindon on æst-halfe Scælfremere. 7 þeonen ælle þa þeonnon to Medeshamstede al to Felmer-forde. and swa Felmer-forde to Eliue. and þeonen to Æstune. and swa Æstune to Stanford. 7 swa Stanford swa swa þ pæter renneð to seo foren-rynecone Northburh. Ður rindon þa landes 7 þa þeonne þe seo kýning gef into sce. Petres mynstre. Ða cwæð seo cýning. Hit is litel þeos gife. ac ic wille þ hi hit hælden swa kýnelice 7 swa freolice. þ þær ne be numen of na gælb. ne gæule. buton to þa munecan ane. Ður ic wille freon þis mynstre. þet hit ne be under-þeð buton Rome ane. 7 hidep ic wille þ se recan sce. Petre. ealle þa þa to Rome na magen færen. Betrix þar postde. þa geornde seo abbod þet he scolde him týþian þet he at him geornde. 7 seo kýning hit him týðde. Ic hæwe hepe godefrihte muneces. þa wolden drohtien hepe lif on anker-setsle. gif hi wisten hwepe. Oc hep is an igrand þ man cleopeð Ancarig. and wile þes geornen. þ se moten þær wicen an mynstre sce. Marie to loue. þet hi moten þær wunen þa þa hepe lif wilen læden mid sibbe and mid werre. Ða and-rypede seo kýning 7 þur cwæð. Saxulfe la leof. ne þet an þ þu geornest. oc ealle þa þing þ ic wæc þet þu geornest on ure Drihtnes halfe. swa ic lufe 7 týðe. And ic bidde þe. broþer Æþelred. 7 mine spruere Lýneburh 7 Lýne-

ruuið.

a leg. týðde.

1 Gratescros. Chart. Lat. 2 Walmisfort. Chart. Lat. 3 Stamford. Chart. Lat.

a leg.

1 suuð. for ure saple alednesse. þet
 ze beon ritnesse. 7 þat heo hit prite
 mid ure ringre. And ic bidde ealle þa þa
 æfter me cumen. beon hi mine sunes.
 beon hi mine bneþne. ouþer cýningas þa
 5 æfter me cumen. þ̅ ure gýfe mote
 standen. swa swa hi pillen beon del-nimende
 on þa ece lif. 7 swa swa hi pillen æt-beor-
 stan þet ece pite. Swa hpa swa ure gýfe
 ouþer oþne godene manne gýfe panriað. 10
 panrie him seo heofenlice iate-pað on
 heofen-riçe. And swa hpa swa hit eceð.
 ece him seo heofenlice iate-pað on heo-
 fen-riçe. Ðas rindon þa ritnes þe þær
 pæron. 7 þe þ̅ zepitten mid hepe ringre
 15 on Lriſter mele. and ietten mid hepe
 tunge. Ðet pær riſt seo kýning ſul-
 ſere. þe þ̅ feorþnode riſt mid hir porþe.
 7 riþþon mid hir ringre zepitat on Lriſter
 mel. 7 þur cpæð. Ic ſulſere kýningz. mid
 20 þas cýningas. 7 mid eorles. 7 mid heoro-
 togar. and mid þaznar. þas zepitnesse
 mines gýfer. to-foran þone Ærcebiſcop
 Deur-debit ic hit feſtma mid Lriſter
 mel. ✠. And ic Orpi. Norð-humbje cý-
 ningz. þeor mýnſteres freond. 7 þer ab-
 botes Saxulſ. hit loue mid Lriſter
 mel. ✠. And ic Sighepe cýning hit týðe
 mid Lriſter mel. ✠. And ic Sibbi cý-
 ning hit prite mid Lriſter mel. ✠. And
 30 ic Æþelred. þer cýninges broþer. þet ilce
 týðe mid Lriſter mel. ✠. And pe þer
 cýningas rpuſtre. Lýneburh 7 Lýneruð.
 pe hit louen. And ic Kant-papa-býriſz
 Ærcebiſcop Deur-debit hit týðe. Siþ-
 35 þan þa zetton hit alle þa oþne. þe þær
 pæron. mid Lriſter mel. ✠. Ðet pæron
 be nam. Iðamar. biſcop of Roſe-cerþe.
 7 ſine biſcop of Lundene. 7 Jeruman re
 pær Mýrcene biſcop. 7 Tuda biſcop. 7 40
 ſulſerud ppeort. seo pær riþþon biſcop.
 7 Eoppa ppeort. þe seo kýningz ſul-
 ſere feonde to bodian criſtenbome
 on ſiht. and Saxulſ abbot. and Im-

switha, in animæ veſtræ redemptionem, ut
 ſitis teſtes, utque id ſcribatis veſtris di-
 gitis. Peto etiam ab omnibus qui mihi
 ſucceſſerint, ſint ii mei filii, ſint mei fra-
 5 tres, aut Reges [alii quicumque] mei ſuc-
 ceſſores, ut noſtrum munus [inviolatum]
 permaneat, ſicut vellent eſſe participes vite
 æternæ, & ſicut vellent evadere æternum
 ſupplicium. Quicumque noſtrum munus,
 10 aut alterius cujuſpiam boni viri munus di-
 minuerit, diminuat ejus partem cœleſtis Ja-
 nitor in regno cœlorum. Quiſquis autem
 id adauxerit, adaugeat ejus partem cœleſtis
 Janitor in regno cœlorum. Hi ſunt teſtes
 15 qui adfuerunt, quique ei ſubſcripſerunt cum
 ſuis digitis Chriſti crucem, ac confirmabant
 cum ſuis linguis. Id eſt, primus, Rex Wul-
 ferus, qui id confirmabat primum cum ſuo
 verbo, ac deinde cum ſuis digitis ſubſcripſit
 20 Chriſti crucem, atque ita locutus eſt. Ego
 Wulferus Rex, cum Regibus, & cum Comi-
 tibus, & cum Ducibus, & cum Thanis,
 teſtibus mei muneris, coram Archiepiſ-
 copo Deus-dedit, confirmo cum Chriſti cru-
 25 ce. ✠. Et ego Ofwi, Northymbrorum
 Rex, hujus Monafterii amicus, atque Ab-
 batis Saxulſi, illud laudo cum Chriſti cru-
 ce. ✠. Et ego Sigherus Rex iſti conſentio
 cum Chriſti cruce. ✠. Et ego Sibbi Rex
 30 iſtud ſubſcribo cum Chriſti cruce. ✠. Et
 ego Æthelredus, Regis frater, eidem con-
 ſentio cum Chriſti cruce. ✠. Et nos Re-
 gis ſorores, Cyneburga & Cyneſwitha, id lau-
 damus. Et ego Cantwareniſis Archiepiſcopus
 35 Deus-dedit iſti conſentio. Deinde id confir-
 mabant reliqui omnes, quotquot ibi eſſent,
 cum Chriſti cruce. ✠. Iſti fuerunt nomina-
 tim, Ithamarus, Epicoſopus de Roſeceſter; &
 Wina, Epicoſopus de Lundonia; & Jerumanus,
 qui fuit Merciorum Epicoſopus; & Tuda Epif-
 copus; & Wilfridus Preſbyter, qui poſtea fa-
 ctus eſt Epicoſopus; & 1 Eoppa Preſbyter,
 2 quem Rex Wulferus miſit ad prædicandum
 Chriſtianiſimum in Vecta; & Saxulſus Abbas;
 &

a leg. týðe.

1 Coppas. Chart. Lat. 2 Vide infr. An. 661.

1 Tiber,

& Imminus Præfectus; & Eadberhtus Præfectus; & Herefridus Præfectus; & Wilberhtus Præfectus; & Abon Præfectus; Æthelboldus, Brordanus, Wilberhtus, Ælhmundus, Frethegifus. Hi aliique multi, qui fuerunt Regis Optimates id confirmabant universi. Hæc Charta scripta est post Domini nostri nativitatem DCLXIV. Regis Wulferi septimo anno, Archiepiscopi Deus-dedit IX. anno. Denunciabant deinde Dei execrationem, & omnium Sanctorum execrationem, ac universi populi Christiani, [in eum] qui aliquid violaret quod ibi esset factum. Esto, respondēt omnes. AMEN. Ubi hoc factum esset, mittebat Rex Romam ad Papam, qui tum fuit Vitalianus, ac rogabat ut confirmaret suis literis, suaque benedictione, omnia hæc supradicta: Itaque Papa mittebat literas huiusmodi. Ego Vitalianus Papa concedo tibi, Wulfere Rex, ac Deus-dedit Archiepiscopo, & Saxulfo Abbati, omnia quæ rogatis: ipse etiam interdico ne Rex, aut alius quispiam habeat ullum vetigal, præter Abbatem solum: atque ne ulli subiciatur, nisi Papæ Romano, & Archiepiscopo Cantwarensi. Si quispiam de hoc aliquid violarit, sanctus Petrus cum suo gladio eum perdat: quisquis id observarit, sanctus Petrus cum cœlorum clave aperiat ei cœlorum regnum. Hoc modo fuit Monasterium Medeshamstede inceptum, ² quod postea dictum est Burh. Deinde capessit alius Archiepiscopus [Archiepiscopatum] de Cantwarbyrig, qui appellatus est Theodorus, vir admodum bonus ac prudens; & tenuit suam Synodum cum suis Episcopis, & cum Clericis. Tunc fuit Winfridus, Merciorum Episcopus, privatus Episcopatu; & Saxulfus Abbas in eam sedem fuit electus Episcopus; Cuthbaldus item, Monachus ejusdem Monasterii, electus est in Abbatem. Hæc Synodus habita est post Domini nostri nativitatem sexcentis annis, & tribus & septuaginta annis.

mine ealdor-man. and Eadberht ealdor-man. and Herefrid ealdor-man. 7 Wilberht ealdor-man. 7 Abon ealdor-man. Æðelbold. Bropðan. 7 Wilberht. Ælhmund. Freþegif. Ðar 7 seola oþre. þa pæron þær kýnzer þeoneft men hit geot-ton ealle. Ðer ppiet pær geprioton æfter ure Drihtnes acennednesse DCLXIV. þer kýningas 7 ulhæpene feoveþende gear. þer 10 Ærcebiſcopes Deuſ-debit IX. gear. Leidon þa Godes curf. 7 ealpe halgane curf. 7 al criſtene folces. þe an þing undýde þ þær pær gedon. Spa beo hit. feið alle. Am. Ða þis þing pær gedon. þa feonde 15 feo kýning to Rome to feo Papa Vitalianus þe þa pær. 7 geornde þ he feolde týþian mid his ppiet. 7 mid his bletýringe. eal þis for-ſpæcene þing. And feo Papa feonde þa his ppiet þis cræþend. Ic Vitalianus Papa geate þe 7 ulhæpene kýning. 7 20 Deuſ-debit Ærcebiſcop. 7 Saxulf abb. ealle þe þing þe ge geornon. 7 ic for-beðe þet ne cýning. ne nan man ne haue nan onſting. buton þon abb. ane. ne he ne heppumie nan man. buton þone Papa on 25 Rome. 7 fe Ærce-biſcop on Lant-pap-býrig. Líf hpa þis to-brekeð æni þing. fe. Petre mid his ſpæorn him adýlize. Líf hpa hit hælt. fe. Petre mid heofene keie undo 30 him heofen-ſice. Ðis pær feo mýnſtre Medeshamſtede agunnen. þ man riþhon cleopede Buph. Siþhon com an oþre Ærceb. to Lant-pap-býrig. feo pær gehaten Ðeodorus. ſpiþe god man 7 piſ. 7 heold his ſinoð mid his biſcopes. 7 35 mid þe lepede-folc. Ða pær ſinfrid. Mýrcene biſcop. don of his biſcop-ſice. and Saxulf abb. pær þær gecopen to biſcop. and Luðbald. munc of þe 40 ſelue mýnſtre. pær copen to abbot. Ðis ſinað pær gehalden æfter ure Drihtnes acennednesse feox hundþeð pinta. and III. and hund feofenti pinta.

An.

1 *Yitbert. Chart. Lat. inter Eadberhtum & Herefridum. Fortasse rectius; nisi ejusdem nominis duo essent, qui Chartæ sigilla apposuerint.* 2 *Quomodo hoc nomen ei inditum fuit, vide An. 963.*

An. DCLVIII. Hēr ^aLenpalh zēfeahƿ
æt Peonnum rið ſealar. 7 ^bhȳ zēfȳlȳmbe
oð ^cPeoƿidan. Ðiȳ pær zēfohten rið-
ðan he of Eart-^dEnglum com. He pær
þær ^eIII. gear. on ^fƿræce hæfde hine
Penda s abryfene. 7 ƿiceȳ ^gbenumene.
forþon ^hþ he ⁱhiȳ k ƿƿurtopan for-let :

DCLIX.

An. ¹DCLX. Hēr ^mÆþelbryht ⁿbiȳ-
cop ^ozepat ^pƿrom ^qLenpalle. 7 ^rſine heold
þone ^sbiȳcopdom III. gear. And ^tre ^mÆ-
ðelbryht onfeng ^vPaƿriana ^wbiȳcop-
domeȳ. on ^xGalpalum be ^ySiȳne :

An. DCLXI. Hēr ^vLenpalh ^zzēfeahƿ
^ain ^bEartƿon on Poſſenteȳ-bȳriȳ. 7 ^cze-
heƿgade ſulþhepe Pending ^doð Ærce-
dune. And ^eLufþed Lrihelming. 7 ^fLen-
bryht ^gcȳning on anum gear ^hforð-
feoðan. And on ſiht ⁱzeheƿgade ſulþ-
hepe Pending. and zēfealde ^jſiht-ƿapan
^kÆþelpalde. Ðuð-Seaxna ^lcȳninge. for-
ðon ^mþe ⁿſulþhepe ^ohine on-feng æt
ſulþhte. And Eoppa ^pŌæȳre-ƿreort.
be ^qſilſeƿdeȳ ^rƿorðe. 7 ^sſulþheȳeȳ cȳ-
ningeȳ. bpoht ^tſiht-^uƿapum ſulþht ^væ-
ȳeȳ ^wmanna :

DCLXII.

DCLXIII.

An. DCLXIV. Hēr ƿunne ^aabȳȳtþode

An. DCLVIII. Hoc anno, Cenwallus
pugnabat apud Peonne contra Britannos, &
eos fugavit ad Pedridan. Hoc [prælium]
commiffum est, poſtea quam ex Orientalibus
Anglis veniffet. Ibi fuit III. annis; [quippe]
in exilium eum Penda egerat, & regnum oc-
cuparat, propterea quod is ejus ſororem
repudiarat.

An. DCLX. ¹Hoc anno, ²Æthelbryhtus
Episcopus diſceſſit à Cenwallo; & Wina te-
nuit eum Episcopatum III. annis. Æthel-
bryhtus autem ſuſcepit Pariſienſem Episco-
patum in Galliis, juxta Sequanam.

An. DCLXI. Hoc anno, Cenwallus
pugnabat Paſchatis tempore in Poſſente-
byrig*: & vaſtavit Wulferus, filius Pen-
dæ, uſque ad Æſcefdune. Cuthredus vero
Cwichelmi filius, & Cenbryhtus Rex eodem
anno deceſſerunt. Et in Veſta devaſtavit
Wulferus, Penda filius, deditque Wiht-
waros Athelwaldo, Auſtraliſium Saxonum
Regi, quoniam Wulferus eum in Baptiſ-
mo ſulceperat. Eoppa item Preſbyter,
Wilferdi juſſu ac Wulferi Regis, pri-
mus omnium obtulit Wihtwaris Baptiſ-
mum.

An. DCLXIV. Hoc anno, ſol obſcuratus
eſt

a --pealh. *Laud. Cant.* *b* heo. *Laud.* *c* Peoƿedan. *Laud.* Peoƿedan. *Cant.* *d* Engla.
Laud. *e* on ƿræce III. gear þȳdeȳ hine hæfde Penda abryfene. *Cant.* *f* ƿreccen-rið.
Laud. *g* abryfedne. *Laud.* *h* ---menne. *Cant.* *i* Ex *Laud.* *k* ƿƿurtop. *Laud.* ƿre-
ƿtopan. *Cant.* *Fortaſſe ƿƿurtop an, i. e. ex ſororibus unam.* *l* DCLIX. *Laud.* *m* Ægl-
bryht. *Laud.* Ægelbryht. *Cant.* *n* Deeſt *Cant.* *o* ƿram. *Cant.* *p* --pala. *Laud.* Ken-
peale. *Cant.* *q* ---dome. *Laud.* biȳceopdome. *Cant.* *r* reo. *Laud.* *s* Peȳra. *Laud. Cant.*
t biȳceop- *Cant.* *u* Galpealum. *Cant.* *x* Siȳne. *Laud.* *y* --pealh. *Laud. Cant.* *z* feahƿ.
Laud. *a* on. *Laud. Cant.* *b* Eartƿan. *Cant.* *c* ---gode. *Cant.* *d* on. *Cant.* *e* Sic
Laud. Cant. *Mendofe Wheel.* Lufþede. *f* Lentbryht. *Laud.* *g* cing. *Cant.* *h* --fe-
oðan. *Cant.* *i* ſihtƿapum. *Laud.* *k* Æþelpalde. *Laud. Cant.* *l* cininga. *Laud.* cȳng.
Cant. *m* Ex *Cant.* *n* hiȳ. *Cant.* *o* Deeſt *Laud. Cant.* *Cot.* *p* ſilſeƿdeȳ. *Laud. Cant.*
ſilſeƿdeȳ. *Cot.* *q* hære. *Cot. i. e. juſſu.* *r* Sic *Laud.* --ſulþheȳeȳ cȳngeȳ. *Cot.* *Men-*
dofe Wheel. ſulþhepe cȳning. *ac Cant.* ſulþhepe cȳng. *s* --ƿapan. *Cant.* *t* æpoȳt.
Laud. æpoȳ. *Cot.* *u* Ex *Laud. Cot. Cant.* *x* abertþode. *Laud.* abeoȳtþode. *Cant.*

1 *Kemwalchius* West-Saxonicam provinciam in duas parochias diſiſit, & Episcopo Winæ
in civitate Wenta ſedem Episcopatus tribuit. Unde Agelberhtus Episcopus graviter offeſſus
in Galliam rediit, & Episcopatum Pariſiacæ civitatis accepit. Flor. Vid. Bed. H. E. l. 3. c. 7.
2 *al.* Ægelbryhtus. * cum Wulfero.

est v. Non. Maii, & ¹ Arcenbryhtus, Cantwarorum Rex, decessit*; atque ² Ecgbyrhtus ejus filius capessit regnum. ³ Colmannus etiam cum sociis profectus est ad suam nationem. Eodem anno, fuit magna hominum strages in Britannia Insula; & in ea strage periit Tuda Episcopus, ac sepultus est in ⁴ Wagele. ⁵ Ceadda item & ⁶ Wilverthus fuerunt consecrati. Et eodem anno, Archiepiscopus Deus-dedit decessit.

DCLXV. DCLXVI.

An. DCLXVII. ⁷ Hoc anno, Ofwiu & Ecbrihtus mittebant Wigheardum Presbyterum Romam, ut ibi consecraretur in Archiepiscopum Cantwarensium. Verum is decessit quam primum eo pervenisset.

An. DCLXVIII. Hoc anno, Theodorus consecratus est in Archiepiscopum †, & missus in Britanniam*.

An. DCLXIX. Hoc anno, Ecbyrhtus ²⁰ Rex dedit Basso Presbytero Raculf, in quo Monasterium ædificaret.

An. DCLXX. ⁸ Hoc anno, decessit Ofweo, Northymbrorum Rex, xv. kal. Martii; & ⁹ Ecverthus ejus filius regnavit post eum. Hlotherus item, Ethelbyrhti Episcopi nepos, capessit Episcopalem dignitatem super Occidentalium Saxonum terram, & te-

"on v. Non. Man". ⁷ ^b Arcenbryht. Cantwara cýning. forð-ferðe. ^d ⁷ Ecbryht hys sunu fenz to þam rice". And Colman mid hys geferum for to hys cýðþe. ⁵ ^e Ðy ylcan gearpe. pær" mucel man-cpealm f on Brytene igrand. ⁷ on þam cpealme forð-ferðe Tuda byscop. ⁷ pær bebryged on Wagele". And ^s Ceadda ⁷ ^b Wilverð' pærnon gehadode. And ^k þy ylcan gearpe. ¹reo ¹⁰ ^Ærccebyrcop" Deuþ-debit forð-ferðe :

"An. DCLXVII. "Hær Ofwiu ⁷ Ecbryht rendon ⁷ igræapd ppeort to Rome". þ hine man scolde halgian o þar" to ^Ærccebyrcope to Lantuarb." ac he forð-ferðe forna ⁷ rpa he þider com :

An. DCLXVIII. "Hær Ðeodoruþ man hadode to ^Ærccebyrcope". ⁷ ⁷ rende hme to Brytene ":

An. DCLXIX. Hær ⁷ Ecbryht "cýning realde Barre *mæsse"-⁷ ppeorte Raculf. mýnster ² on" to tymbrianne :

An. DCLXX. Hær forð-ferðe "Ofweo. ^b Nonðan-hymbra cýning. ^c on xv. kal. Mar." ⁷ ^d Ecverð ^e hys sunu" microde æfter him. And Hloðhepe fenz to byscopdome ofær ^f ⁷ ferð-ðeaxana ^s land". ^b ^Æþelbryhtes byrceoper nefa. and heold ^{vii.} gearp.

a Ex Laud. & Cot. *b* Arcenbryht. Laud. Earkenbryht. Cant. *c* cinz. Cant. *d* Ex Laud. *e* On hysum gearpe com. Laud. *f* Ex Laud. *g* Ceadda. Laud. *h* --ferð. Laud. Cant. *i* pærpan. Cant. *k* on þam. Laud. *l* Ex Laud. *m* Ex Laud. Cot. *n* Hær 7 igræapd ferðe to Rome ealra Ofwi cýng ⁷ Ecbryht hine rendan. Cot. *o* Hoc anno, Wigwardus profectus est Romam, prout Ofwi Rex & Egbryhtus eum miserunt. *p* Ex Cot. *q* þar. Cot. *r* Hær Vitalianuþ ye Papa gehadode Ðeodoruþ to Arccebyrcop. Laud. *s* Hoc anno, Vitalianus Papa consecravut Theodorum in Archiepiscopum. Ita etiam Cod. Cot. *t* verum pro gehadode Ðeodoruþ legit gehalgode Ðeodoro. *u* Ex Laud. Cot. *v* Ecbryht. Laud. *w* ^Ægþryht. Cant. *x* cinz. Cant. *y* Deest Laud. Cot. *z* Deest Laud. *a* Ofwiu. Laud. *b* Nonð- Cant. *c* Ex Laud. *d* ^Ægferð. Cant. *e* Ex Laud. *f* ⁷ ferð-ðeaxum. Laud. *g* Ex Cant. Deest Laud. Cot. *h* Wheeloc. *i* ^Ægþryhtes. Laud. *j* ^Ægþryhtes. Cant.

¹ *Erceberhtus ad An. 640. al. Ercomberhtus. * Pridie Iduum Julii. Thorn. 2 al. Egeberhtus, & Vigeberhtus. -- ad An. 673. Ecbryhtus. 3 Colmannus, qui fuit Episcopus Lindisfarnensis, cum Catholicum Pascha observare noller, de illa re Synodus apud Streoneshealth congregata est, unde dicitur is domum rediisse. Vide Bed. H. E. l. 3. c. 26. 4 Pegnath. Bed. 5 Vide Bed. H. E. l. 3. c. 28. 6 al. Wilfridus. 7 Vide Bed. H. E. l. 3. c. 29. † sub die vii. kal. Aprilis. Bed. * vi. kal. Junii. Bed. vi. kal. Julii. Thorn. 8 Vide Bed. H. E. l. 4. c. 5. 9 Ecgfredus. Bed.*

vii. gear. ^a 7 ^b Deobor þyrceop hine ^c gehalgode. ^d And 7e Orreo þær ^e Æþelverðing. Æþelverð" Æþelricing. Æþelric ðing. Iða Coppinġ":

An. DCLXXI. Hēr þær þæt ^f miccle 5 fugla pæl:

An. DCLXXII. Hēr forð-ferðe ^g Lenpahl ^h cing". 7 ⁱ Sexbuph ^k heold an gear rice. hī cpen". æfter him:

An. DCLXXIII. Hēr ^l Ecþryht. Lant- 10 papa cýning. forð-ferðe. ^m And ðy ⁿ ilcan" gearpe þær ^o rinoð æt ^p Heort-forðan. And 7ce. ^q Æþelþryð ^r ongon þ̅ mýn- rter æt ^s Ely:

An. DCLXXIV. Hēr fenz Ærcpine to 15 rice on 7ert-Seaxum. ^t 7e þær Lenfuring. Lenfur Lenferðing. Lenferð Luþgyl- ing. Luþgyl Leolpulfing. Leolpulf Lyncing. Lyncic Leþbicing":

An. DCLXXV. Hēr 7ulfhera Pendinġ. 20 7 Ærcpine "Lenfuring" 7efuhton æt ^x Bedan-heafde. And ^y þy ylcan gearpe 7ulfhera forð-ferðe. 7 Æþelred fenz to rice:. ^z On hīr time þa reonde he to Rome 7ilfrid byrcop to þam Pape þe þa 25 þer. Aġaðo he þær gehaten. 7 cyððe him mid þrit 7 mid þorðe. hu hīr þreðre. Peada 7 7ulfhera. 7 7e abbot Saxulf. heafðen þroht an minrte. Medesham- rtebe þær gehaten. 7 þ̅ hi hit heafðen 30 7efneod rið kýning. 7 rið byrcop of ealle þepdom. 7 beb him þ̅ he ſcolde þ̅ 7eten mid hīr þrit. 7 mid hīr bletŷunge. And 7eo Papa reonde þa hīr 7erute to Englan- lanbe þur cpeðenbe. Ic Aġaðo. Papa of 35

nuit vii. annis: Theodorus autem Episcopus eum consecravit. Osweo vero fuit filius Æthelverthi, Æthelverthus Æthelrici, Æthelricus Idæ, Ida Eoppæ.

An. DCLXXI. Hoc anno, fuit ¹ magna ista volucrum strages.

An. DCLXXII. Hoc anno, decessit Cenwallus Rex; & Sexburga ejus uxor uno anno regnum tenuit post illum.

An. DCLXXIII. Hoc anno, Ecþryhtus, Cantwarorum Rex, decessit. Et eodem anno ^{*}, fuit ² Synodus apud Heortfordan. Et sancta Ætheldrytha incoepit illud Monasterium apud Ely.

An. ³ DCLXXIV. Hoc anno, capessit Æscwinus regnum in Occidentalibus Saxonibus, qui fuit filius Cenfusi, Cenfusus Cenferthi, Cenferthus Cuthgilsi, Cuthgilfus Ceolwulfi, Ceolwulfus Cynrici, Cynricus Cerdici.

An. DCLXXV. Hoc anno, Wulferus, Pendæ filius, & Æscwinus, Cenfusi filius, pugnabant apud Bedanheafde: & eodem anno, Wulferus decessit, ac Æthelredus capessit regnum. Ejus [regni] tempore, mittebat Romam Wilfridum Episcopum ad eum qui tum fuit Papa, Agatho appellatus; atque eum certiore fecit literis, ac verbis, quod sui fratres, Peada & Wulferus, & Abbas Saxulfus erexerant Monasterium quoddam Medeshamstede dictum; quodque ii illud liberarant cum Rege ac cum Episcopo, ab omni servitute: & rogavit eum ut id confirmaret cum suis literis, ac cum sua benedictione. Unde Papa mittebat suas literas in Angliam, sic dicens. Ego Agatho, Papa Romanus

^a Ex Laud. Cant. ^b Deoborur. Laud. ^c halgode. Laud. ^d Desunt Laud. ^e --ferðing. --ferð. Cant. ^f miccle. Cant. ^g Kenpealh. Cant. ^h Ex Cot. ⁱ Sexbuph. Laud. ^k an gearpe nixabe hīr cpen. Laud. hīr cpen nixabe an gear. Cot. hīr cpen nixobe æfter him an gear. Cant. ^l Ecþryht. Laud. Æþbryht. Cant. ^m 7 Deoborur Æncebyrcop 7eromnode rinoð. Cot. ⁿ Theodorus Archiepiscopus coëgit Synodum. ^o Ex Cant. ^p --forðe. Laud. --forða. Cant. ^q Sic Cot. --þryð. Laud. Mendose Wheel. ^r Cant. --þryht. ^s aġan. Laud. onġan. Cant. aġann. Cot. ^t Helige. Laud. Elige. Cant. ^u Desunt Laud. ^v Ex Laud. ^x Biedan. Cant. ^y þa. Laud. ^z Chartam hanc Ecclesie Medeshamstedensi (bodie Petroburgensi) concessam ex Cod. MS. Laud. desumpsimus.

¹ maxima volucrum pugna. Hunt. ^{*} xxiv. die mensis Septembris. Spelman. Concil. ² Vide Bed., H. E. l. 4. c. 5. ³ 656. Dicet.

manus salutem dico Æthelredo, digno Merciorum Regi; & Theodoro Archiepiscopo Cantwarensi; & Merciorum Episcopo Saxulfo, qui antea fuit Abbas; omnibus item Abbatibus qui sunt in Anglia, Dei salutationem, & meam benedictionem [mitto.] Audi Regis Æthelredi petitionem, & Archiepiscopi Theodori, & Episcopi Saxulfi, & Abbatis Cuthbaldi; atque volo ut omni ex parte fiat, sicut vos illud proposuistis. Præcipio item in Dei gratiam, & sancti Petri, ac omnium Sanctorum, omniumque consecratorum capitum, ne Rex, aut Episcopus, aut Comes, aut alius quispiam habeat ullum tributum, gavlum, gildum aut feordingum, aut ullam servitutem exigat ab ista Abbazia de Medeshamstede. Præcipio item ne Episcopus Dioecesanus adeo sit audax, ut ordinationem aut consecrationem præstet in hac Abbazia, nisi id Abbas ab eo petierit: neque multam Episcopalem [exiget], neque Synodalem, neque de quacunque re ibi habebit tributum. Volo item ut Abbas æstimetur legatus Romanus per totam istam Insulam; & quisquis Abbas ibi fuerit electus à Monachis, ut is consecratur ab Archiepiscopo Cantwarensi. Volo & confirmo, ut si quis fidem dederit se Romam profecturum, nec poterit præstare; sive præ valetudine, sive præ Domini negotiis, sive præ inopia; sive præ aliis quibuscunque negotiis nequerit, Anglus fuerit, an alia quacunque de Insula: adveniat Monasterium illud in Medeshamstede, atque habeat eandem remissionem à Christo, & sancto Petro, & Abbate, ac Monachis, quam esset habiturus si Romam proficisceretur. Interim peto à te, frater Theodore, ut permittas tuo per totam Angliam edicto Concilium congregari; utque hæ literæ recitentur ac observentur. Etiam tibi dico, Saxulfe Episcope, quod sicut rogasti ut Monasterium sit immune, ita interdico tibi, & omnibus Episcopis qui tibi successerint, à Christo [missi] omnibusque ejus Sanctis, ne vos ullum tributum habeatis ex eo Monasterio, nisi quantum Abbas voluerit. Verbo demum pronuntiabo, quod quisquis observaverit has literas & hoc mandatum, in perpetuum habitaturus est

Rome. ȝnete pel reo purðfulle Æþelred. Mýrcene kýning. 7 se Ærcebyrcop Ðeodorum of Lant-pap-býrnig. 7 reo Mýrcene byrcop Saxulf. reo ær pær abbot. 7 alle þa abbotes þa sindon on Engla-lande 5 Godes ȝnretunge. 7 minre bletsunge. Ic haue ȝeþeod reo kýninges Æþelredes ȝeornunge. 7 þes Ærcebyrcopes Ðeodorus. 7 þes byrcopes Saxulfes. 7 þes abbotes Cuthbaldes. 7 ic hit pille þ hit on ælle þise beo. 10 rpa rpa ȝe hit rprecon hauen. And ic bebeode of Godes halfe. 7 r. Petres. 7 ealra halgan. 7 ealre hadode heafde. þet ne kýning. ne byrcop. ne eopl. ne nan man ne haue nan onrting. ne ȝarle. ne ȝeold. ne feorðing. ne nanes cinner þeudom ne nime man of þ abbot-riče of Mederhamrtebe. Ic beode æc þ þe rcrn-byrcop ne reo rpa dýrstelece. þ he ne habing. ne haleging ne to on 20 þis abbot-riče. buton reo abbot hit him biðde. ne byrcop-riče. ne rinað. ne nanes kinner þing na haue þær nan onrting. And ic pille þ reo abbot beo ȝehealden for legat of Rome ofers eal þ islande. 25 7 hpilc abbot þe beð þær copen of þe munecan. þ he beo ȝebletrad of þan Ærcebyrcop of Lant-pap-býrnig. Ic pille 7 týðe þ hpilc man rpa haued behaten to fapen to Rome. 7 he ne muȝe hit forþian. ouþer for untþunniſſe. ouþer for lauerdes neode. ouþer for haueleſte. ouþer for hpilces cinner ofers neod he ne muȝe þær cumon. beo he of Engle-lande. ouþer of hpilc oðer island beo he. cume to þ mýnrte on Mederhamrtebe. 7 haue þ ilce forȝuenerſe of Lmrte. 7 r. Peter. 7 of þone abbot. 7 of þone muneca. þ he rcolde hauen ȝif he to Rome pope. Nu biðde ic þe broþer Ðeodorus. þ þu lete bedon ȝeond æl Engle-lande þet reo rinað purðe ȝeȝadenod. 7 þis rrite purðe ȝeneod 7 ȝehealdon. Al rpa ic beode þe Saxulf byrcop. þ rpa rpa þu hit ȝeornert. þ reo mýnrte beo rneo. rpa ic forbeode þe 7 ealle þe byrcopas þe æfter þe cumon of Lmrte 7 of ealle þis halgan. þ ȝe nan onrting ne hauen of þ mýnrte. buton rpa micel rpa þone abbot pile. Nu pille ic hit reȝȝe mid porðe þ hpa rpa halt þis rrite 7 þis bode. þa purðe he cſre punende

puniende mid God ælmihtī on heuen-riče. 7 hpa swa hit to-bpēceð. þa purðe he aman-
 rumed. 7 anðroð mid Judas. 7 mid ealle
 deofle on helle. buton he cume to deo-
 bote. Amen. Ðar purt reonde reo Papa
 Agaðo. 7 an hundred 7 þur 7 tpencti by-
 copes bi wilfrid Ærcebyrcop of Eoferpic
 to Engla-lande: Ðis þær gedon æfter
 ure Drihtnes acennednesse DCLXXX. þes
 kiniges vi. gear Æþelredes. Ða heot reo
 kinig þone Ærcebyrcop Deodorus. þ he
 reolde setton ealle gepitene mot æt þone
 rtede þ man cleopeð Heatfelde. Ða hi
 þæron þær gegaderod. þa leot he sædon
 þa gepitete. þe reo Papa þider reonde. 7
 ealle hit getton. 7 sul-ferotnodon. Ða
 reide re kyning. Ealle þa þing þe min bro-
 þer Peada. 7 min broðer wilferes. and
 mine swurter. Lineburgh 7 Kynesuith.
 gearon 7 getton sce. Peter 7 þone abbot
 þa pile ic þ rtanbe. 7 ic pile on min dæi
 hit æcon for hepe swale. and for minne
 swale. Nu gife ic sce. Peter to dæi into
 his minstre Medeshamstede þar landes.
 7 eal þ þær to ligged. þet is. Bredune.
 Hrepingas. Ledehac. Spiner-hæfed. Hean-
 byrig. Lodeshac. Scuffanhalch. Lofter-
 þord. Stret-forð. Wættelle-burue. Luf-
 gearð. Ætheluniglonð. Barhanig: Ðar
 landes ic gife sce. Peter eal swa swale.
 swa ic reolf hit ahte. 7 swa þ nan min
 æfter-gengles þær nan þing of ne nime.
 Luf hpa hit doð. þes Papa cun of Rome.
 7 ealne byrcepe cun he hadde. 7 hepe
 ealne þe he be gepitnesse. 7 þis ic swertie
 mid Lufter tacne. ✠. Ic Deodorus.
 Ærcebyrcop of Lant-par-byrig. am pit-
 nesre of þar gepitete of Medeshamstede.
 7 ic swertie mid min gepitete. 7 ic aman-
 rumie ealle þa þær an þing of-bpēke. 7
 ic bletie ealle þa þe hit healben. ✠. Ic
 wilfrid. Ærceb. of Æferpic. ic eam
 pitnesre of þar gepitete. and ic gæte
 þær ilce cun. ✠. Ic Saxulf. þe þær
 þis abbot. and nu eam byrcop. ic

cum Deo Omnipotenti in regno cœlorum;
 & quisquis illud violarit, excommunicabi-
 tur & damnabitur cum Juda, & cum omni-
 bus Dæmonibus apud infernum, nisi venerit
 ad resipiscentiam. AMEN. Has literas mitte-
 bat Papa Agatho, & centum ac viginti quin-
 que Episcopi per Wilfridum, Archiepisco-
 pum Eboracensem, in Angliam. Hoc factum
 fuit post Domini nostri nativitatem DCLXXX.
 Regis Æthelredi vi. anno. Tum præcepit
 Rex Archiepiscopo Theodoro, ut indiceret
 omnium Optimatum Concilium apud locum
 qui appellatur Heatfelde. Ubi ii essent
 ibi congregati, permisit recitari literas,
 15 quas Papa eo miserat; atque universi eas
 confirmabant, ac stabilibant. Tunc dice-
 bat Rex: Omnia quæ frater meus Peada,
 & frater meus Wulferus, meæque sorores,
 Cineburga & Kynesuitha, dederunt ac
 20 confirmarunt sancto Petro, & Abbati, vo-
 lo ut permaneant: ipse etiam mea ætate
 illud aucturus sum ob eorum animas, & ob
 meam animam. Dono autem hodie sancto Pe-
 tro, in suum Monasterium Medeshamstede,
 25 has terras & omnia pertinentia, id est, Bre-
 dune, Hrepingas, Cedehac, 1 Swineshæfed,
 2 Heanbyrig, 3 Lodeshac, Scuffanhalch, Co-
 stesford, Stretford, Wættelleburne, 4 Luf-
 gearð, 5 Ætheluniglonð, 6 Barhanig. Has
 30 terras dono sancto Petro ita libere sicut ipse
 possedi, adeo ut nulli meorum successo-
 rum inde quicquam detrahere liceat. Si quis
 id fecerit, Papæ Romani execrationem, &
 omnium Episcoporum execrationem habeat,
 35 omnium item qui hic testes sunt; atque hoc
 ipse confirmo cum Christi cruce. ✠. Ego
 Theodorus, Archiepiscopus Cantwarensis,
 testis sum hujus Chartæ de Medesham-
 stede, & confirmo mea manu, excommuni-
 40 coque omnes qui de ista quicquam volaverint,
 & benedico omnibus qui id obseruarint. ✠.
 Ego Wilfridus Archiepiscopus Eboracensis,
 testis sum hujus Chartæ, & confirmo eandem
 execrationem. ✠. Ego Saxulfus, qui fui pri-
 mum Abbas, nunc autem sum Episcopus,
 meam

1 *Suineshened*. Chart. Petroburg. 2 *Heanbrig*. Chart. Pet. 3 *Lodeshale*. Chart. Pet.
 4 *Lufgerd*. Chart. Pet. 5 *Hetheluniglonð*. Chart. Pet. 6 *Barhanig*. Chart. Pet.

meam denuncio execrationem, & omnium meorum successorum, in eos qui hanc violarint. Ego Ostritha, Æthelredi Regina, eam confirmo. Ego Adrianus Legatus eam confirmo*. Ego Putta, Episcopus de Rofecester, isti subscribo. Ego Waldherus, Episcopus de Lundonia, eam confirmo†. Ego Cuthbaldus Abbas eam confirmo, ut quisquis violaverit, omnium Episcoporum execrationem & omnis Christiani populi ha-

beat. AMEN.

An. DCLXXVI. Hoc anno, Ælswinus decessit; & Hedda capeffit Episcopatum*. Et Centwinus capeffit Occidentalium Saxonum regnum. Centwinus autem fuit filius Cynegils, Cynegilsus Ceolwulfi. Æthelredus, Merciorum Rex, devastavit Cantium.

DCLXXVII.

An. DCLXXVIII. Hoc anno, apparuit stella, Cometa [dicta,] in [mense] Augusto; & effulsit per tres menses omni mane tanquam radius solaris. Et Wilfrithus Episcopus privatus est suo Episcopatu ab Ecgfertho Rege; ac consecrati sunt duo Episcopi in illius sedem, Bosa ad Deiros, & Eata ad Beornicos. Consecratus est etiam Lindiswari in Episcopum Eadhedus, qui fuit primus Episcoporum in Lindissi.

An. DCLXXIX. Hoc anno, Ælswinus fuit occisus juxta Trentam, quo in loco Ecgferthus & Æthelredus depugnabant. Hoc item anno, sancta Ætheldritha decessit.

* Et Coludesburh divino igne combusta est.

An. DCLXXX. Hoc anno, indixit Theodorus Archiepiscopalem Synodum in

5 7ife hi min cupp 7 ealle min æfter-
gengle. þe þis to-breket. Ic Ostritha.
Æþelþeðer cpen. hit týðe. Ic Adria-
nuf legat hit iete. Ic Putta. byscop
of Rofe-cerþe. ic hit ppite. Ic Wald-
hepe. byscop of Lundene. hit ferþnie.
Ic Luðbald abbot hit zeate ssa þet
hpa ssa hit breket. ealpe byscope cupp-
unge. and eal Eriþtene þoceþ he hafe.
10 Amen.

An. DCLXXVI. Hæp Ælþpne forð-
feþbe. 7 Hæbbe feþg to "byscopdome. 7
Lentþine feþg to "ferþ-Seaxna" rice".
15 "7 Lentþine þær Lüneþilþing. Lüneþilþ
Leolþulþing". And "Æþelþeð. Mýpcna"
cýning. f ofeþ-heþgæbe Lent-land:

An. DCLXXVIII. Hæp s ofipþe Come-
ta se rþeopna "on Augurte". 7 rcan
III. monþar ælce monþen" k rþilce runne
beam". And "Fylþrið" m byscop þær adri-
þen of his "byscopdome fþom "Ecþvenþe
cýninge. 7 man gehalgode II. byscopar
on his rþal. Boran to Depum. 7 Eatan to
Beornicum. And man gehalgode Lindiþ-
papum to byscope Eadhed. se þær on
Lindiþri æpoþt byscopa":

An. DCLXXIX. 7 Hæp Ælþpne þær of-
plegen" r be Trentan. þær þær Ecþferð
7 Æþelþeð gefuhton". And "hep" rce.
7 Æþelþrið forð-feþbe. "And Coluber-
buph * forþ-bapn mid 7 godcundum fýpe":

An. DCLXXX. Hæp geræt Deodo-
35 þur Arþebycoper z rinoð on Hæð-
þelba.

a byrceop. Cant. b Ex Laud. Cot. Cant. c Deest Cant. d Desunt Laud. se. Cant.
e Æþelþeð Mýpcne. Cant. f ---gode Lent-lond. Cant. g ateopþe. Laud. ofeopþe.
Cant. ætýpþe. Cot. h Ex Laud. i Ex Laud. Cot. 7 rcan þny monþar on æpne mon-
þen. Cot. & effulsit per tres menses primo mane. k Ex Laud. l Fylþerð. Laud. Cant.
m byrceop. Cant. n ---rþole. Cot. o Ecþerþe. Laud. Ecþriþe. Cot. Ecþerþe. Cant.
p Ex Laud. q Hæp man ofþloh Ælþpne. Laud. r Ex Laud. s Ex Laud. t --ðrið.
Wheel. mendofe. u Ex Laud. Cot. x forð-feþbe. Cot. y ---þan. Cot. z feonoð. Cant.

* Post Adrianum, addit Chart. Petroburg. & Johannes Romanus Legatus. † Post
subscriptionem Waldheri, addit Chart. Pet. & omnes Comites, & Principes terræ totius Ang-
liæ. 1 West-Saxonum Rex. * West-Saxonum; defuncto nempe vita Eleutherio. 2 Vide
Bed. H. E. l. 4. c. 25. 3 Ad An. 683. Dicet.

felba. "forðon þe" he polbe þone
 "Lpirtes" "geleafan" "gephtan". And þy
 "ylcan" "geape forð. ferbe Hild^f abbodysse
 "son Streoner-heale":.

An. DCLXXXI. ^b Her man halgode
 Trumbriht biſcop to Hagufstalber-ea.
 7 Trumwine kPih-ton. forðan hý hýrðon
 "þa" "hiber. oHer" "on þýſſum geape
 Lentwine geflymbe 9 Brýt-pealar" oð ræ":.

DCLXXXII. DCLXXXIII.

An. DCLXXXIV. Her on þýſſum
 geape renbe Ecgferð hepe on Scottar.
 7 Briht hiſ ealdor-man mið. 7 eapm-
 lice hi Goder cýnican hýndan 7 bærnbon:.

An. DCLXXXV. Her hæc Ecgferð
 cining gehalgian Luðberht to biſcope.
 7 Deodoruf Archiep. hine gehalgode on
 Eorpenic. þam forþan Earþor bæge
 to biſcope to Hagufstalber-ham. forþam
 Trumbriht pær adon of þam biſcop-
 dome. And þy ilcan geape "man of-ſloh
 Ecgferð cining" "be norðan ræ. 7
 mycelne hepe mið him on XIII. kl. Junii.
 He pær xv. pintes cining. 7 Albfrid hiſ
 broðor feng æfter him to rice". *Se
 Ecgverð pær Orpeoing. Orpeo Æðel-
 verðing. Æhelerð Æhelficing. Æhelfic
 lding. Iða Eopping. And her Leabpalla
 ongan æfter rice pinnan. 7re Leabpalla
 pær *Lenbýrhting. Loenbýrht Labing.
 Laba Luþaing". Luþa Leapling. Leaplin
 Lýnricing. Lýnric Leþdicing. 7 Mul pær

¹ Hæthfelde, ² ut [errores circa] Chri-
 ſti fidem corrigeret. Et eodem anno
 deceſſit 3 Hilda, Abbatiffa in Streones-
 heale.

An. DCLXXXI. Hoc anno, confecra-
 tus eſt Trumbrihtus Epifcopus ad Haguf-
 taldeſea, & Trumwinus ad Pictos; (ii enim
 huc eo tempore pertinebant.) Hoc anno,
 Centwinus fugavit Britannos uſque ad mare.

An. DCLXXXIV. Hoc anno, mittebat
 Ecgferthus exercitum in Scotiam, & una
 Brihtum ſuum Ducem; ii autem miſere
 Dei Eccleſias devaſtarunt & combufferunt.

An. DCLXXXV. Hoc anno, juſſit Ecg-
 ferthus Rex confecrari Cuthberhtum in Epif-
 copum; & Theodorus Archiepiſcopus illum
 confecravit in Eboraco, primo Paſchatis die,
 Epifcopum ad Hagufaldesham; quippe
 Trumbrihtus privatus eſſet eo Epifcopatu.
 7 Et eodem anno, occiſus eſt Ecgferthus.
 Rex juxta mare Boreale, & magnus exerci-
 tus cum eo, XIII. kal. Junii. Fuit xv. an-
 nis Rex; & Aldfrithus ejus frater poſt il-
 lum capellit regnum. Ecgverthus fuit
 Ofweoi filius, Ofweo Æthelverthi, Æ-
 thelverthus Æthelrici, Æthelricus Idæ,
 Ida Eoppæ. Et hoc anno, Ceadwalla in-
 cœpit pro regno contendere. Ceadwalla
 fuit Cenbyrhti filius, Cenbyrhtus Cadæ,
 Cada Cuthæ, Cutha Ceawlini, Ceawlinus
 Cynrici, Cynricus Cerdici. Molló fuit
 Cead-

a to gepihtanne Lpirtes geleanan. Cot. b Ex Laud. Cant. c Lhpirtes. Cant. d ge-
 læfan. Laud. e Deest Laud. f --deſſa. Laud. abbatiſſa. Cant. g Deſunt Cant. h Ex
 Laud. Cot. i Trumbýrht. Cot. k Sic Cod. Cot. Vihtum Laud. mendose; quia de Epif-
 copo Veſtlenſi nuſquam auditum eſt: adde quod ſequentia lectionem Cod. Cot. confirmant; Picti
 enim ad Epifcopatum Hagufaldenſem prius pertinebant. l hi hýpað. Cot. m Deest Cot.
 n þider. Cot. o Ex Laud. p Ad An. DCLXXXII. Laud. q Brýttaſ. Cant. r Ex Laud.
 s Ex Laud. ad verba And þy ilcan &c. t Ecgferð mon of-ſloh. Cod. Ben. quæ vitio
 librarii deſunt Cod. Cot. quem ſecutus eſt Wheelocus. Is enim Codex ea quæ narrantur de
 Egfertho ſic exprimit, And þy ylcan geape Ecgferð pær Orpeoing. &c. u. Ex Laud.
 x Genealogiam hanc deſumpſimus ex Wheeloc. & Cant. Deest Laud. y Deest hæc Geneal.
 Cod. Laud. z Lenbýrhting. Lenbriht Leabding. Leabba Luþing. Cant.

1 al. Hatfeld. 2 De hac Synodo fuſius Bed. H. E. l. 4. c. 17. 3 De Hildæ vita ac
 morte Bed. H. E. l. 4. c. 23. 4 683. Dicet. 5 Hiberniam. Flor. 6 Vide Bed. H. E.
 l. 4. c. 27.

Ceadwallæ frater, ¹ qui postea in Cantio incendio perii. Et Hlotherus, Cantwarorum Rex, eodem anno decessit. Et consecratus est Johannes in Hagustaldensem Episcopatum, isque ibi fuit ² donec Wilfrithus reversus esset. Postea cepessit Johannes Eboracensem Episcopatum, quippe Bosa Episcopus decesserat. ³ Deinde Wilferthus ejus Presbyter consecratus est in Eboracensem Episcopatum, & [Johannes] se recepit ad Monasterium suum in Derawude. Hoc anno, contigit in Britannia sanguinea pluvia; lac item & butyrum conversa fuerunt in sanguinem.

An. DCLXXXVI. Hoc anno, Ceadwala & Mollo ejus frater Cantium & Vectam devastabant. Iste Cædwala donavit sancti Petri Monasterio Medeshamstede vallem quæ est in quadam Insula Heabureahg dicta, dum esset Abbas in Monasterio [is qui] Egbalthus appellatus est, (fuit autem tertius Abbas à Saxulfo;) dumque esset Theodorus Archiepiscopus in Cantio.

An. DCLXXXVII. Hoc anno, Mollo fuit in Cantio crematus, aliique XII. viri cum eo. ⁴ Et postea eodem anno, Ceadwalla Cantium devastavit.

An. DCLXXXVIII. ⁵ Hoc anno, Ceadwala Rex profectus est Romam, & suscepit Baptismum à Sergio Papa, qui ei nomen indidit Petrum. Abhinc autem circiter VII. diebus decessit, XII. kal. Maii,

Leadbullan broðor. ^a 7" þone mon eft on Lent for-bærnde: And ^b hloðhepe. ^c Lantpapa cining". þy ylcan geape forð-fernde. And ^d man gehalgode Johanner on 5 Agurtað to bycpe. 7 he þær pær oþþe fylfpið in com. Sýððan fenz Johanner to Learþne-byrcopdome. forðan Bora byrcop pær forð-feren. Ða pær fylfepð hij ppeort sýððan gehalgod Learþne to 10 bycpe. 7 for to hij mynrtne on Deparuba": ^e hep peapð on Brytene bloði pen. 7 meolc 7 butep purþon gepende to blode":

15 An. DCLXXXVI. hep ^f Leadbulla and Mul ^g hij broðor" Lent 7 fylt ^h for-hepgebon. ⁱ Ðær Leadbala gef into see. Petpær mynrtne Mederhamrtebe hoge þ 17 in an igland heabureahg hatte. 20 þa pær abbot on þære mynrtne Egbalð pær gehaten. heo pær re þrisde abbot æfter Saxulfe. þa pær Deodoruf Ænceb. on Lent":

An. DCLXXXVII. hep Mul peapð 25 on Lent ^k for-bærned. 7 oþþe XII. men nuð hun. 7 þy ^l geape ^m Leadbulla eft Lent ⁿ for-hepgebe:

^o An. DCLXXXVIII. hep for ^p Leadbala ^q cining to Rome. ^r and onfenz ful- 30 luht æt ^s Serzium" þam Papan. 7 he him rcop Petpum to name". 7 he ^t sýþþan" ymbe VII. niht" forð-fernde ^u on XII. kal. Mái. undeþ

^a Deest Cant. ^b Lophere. Laud. Lophere. Cant. Hloþere. Cot. ^c Ex Laud. Cot. ^d Ex Laud. ^e Ex Cot. ^f --pala. Laud. Mul 7 Leadbulla. Cant. ^g Ex Laud. Cot. ^h --goda. Laud. Cot. Cant. ⁱ Ex Laud. ^k bærned. Laud. ^l geapa. Laud. ^m --gode. Cant. ⁿ Hic Annus secundum Cod. Laud. Ad An. DCLXXXIX. Codd. Cot. & Wheel. referunt; quorum quidem Wheelocus, ut & Cant. perperam, ac inverso ordine debito, primum Inæ (qui Ceadwallam in regno secutus est) successionem tradit, deinde Ceadwallæ mortem. ^o --palla. Cant. Wheel. ^p Deest Wheel. Cant. Cot. ^q 7 fulpihte onfenz fram þam Papan. 7 re Papa hine het Petpuf. Cant. Wheel. ^r Serzie. Cot. Deest Wheel. Cant. ^s Deest Wheel. þær ymb VII. niht. Cant. binnan VII. nihtan. Cot. ^t Desunt Cot. Cant. Wheel.

¹ Vide infra An. 687. ² Wilfrithus Archiepiscopatu Eboracensi primum ab Ecgrido, deinde ab Alfrido, Northymbrorum Regibus, fuerat privatus; tandem vero Hagustaldensis Ecclesiæ suscepit Episcopatum, Joanne ejus Episcopo Bosæ in Archiepiscopatu Eboracensi succedente. ³ Joanne nempe rebus Ecclesiæ administrandis propter senectutem minus idoneo. ⁴ Ut fratris sui mortem ulcisceretur. ⁵ Vide Bed. H. E. l. 5. c. 7.

unden *ƿriſter* claðum". *a* 7 he *ƿæ* Ʒe-
 býrged innan *ſce. Petre* cýrican". *b* 7
 Ine *ƿen* Ʒ to *ƿice* on *ƿæ* Ʒe-*ſæ*xna *æ*fter
 him". *c* 7e *d* *ƿi*xade *e* xxxvii. *ƿi*nt*ra*. *f* 7 he
 Ʒe*tý*mb*ra*de þæt *mý*n*ſ*ter æt *Glæ*ſtinga-
 býrig". *g* 7 *ſý*ðþan *h* Ʒe*pa*t to Rome. 7
 þær *i* *ƿu*node oð *h* 7 ende *o*ð Ʒe*g*". *k* Ðone
 ƿær 7e Ine *Len*peðing. *Len*peð *Leol*pað-
 ing. *Leol*pað ƿær *Lý*ne*g*il*ſ*er *l* b*ro*ður. 7
 þa ƿæron *m* be*ge*n" *Lu*ð*ſ*iner. *ſ*una *Leap*-
 ling*er*. *Leap*lin *Lý*n*ſ*icing. *Lý*n*ſ*ic *Le*n-
 ðic*ing* :

DCLXXXIX.

An. DCXC. Ðer Ðeodorus *a* Arce-
 biſcop ƿorð-*ſ*e*ſ*de. *b* Ðe ƿær xii. *ƿi*nt*ra* 15
 biſcop". *c* 7 he ƿær bebýrged innan *Lant*-
 ƿar-býrig". *d* 7 *ſ* *ƿen* Ʒ *Beo*ht*pa*ð to
 þam biſceop*o*me". *e* on *kl. Julii*. he ƿær
 "æ*ſ*" abbot on *Raculfe*". *f* *Æ*ſ" þ*ſ*yr*an*"
 Ʒæ*ſ*un *a* Roman*ſ*e biſcop*ar*. *b* 7" *ſ* ið- 20
 þan Ʒæ*ſ*un *En*gliſ*e*". *c* Ða ƿæron ii.
 c*un*gar on *Len*t. *d* *ſ*iht*ſ*eð and *ſ*æb-
 heað".

DCXCI. DCXCII.

a An. DCXCIII. Ðer ƿær *Bri*ht*pa*ð Ʒe- 25
 hal*g*oð to *Æ*ſ*ce*b. *ſ*am *Go*d*u*ne. *Lal*-
 pala *ſ* biſcope. on v. *Non. Julii*. *ſ* Innan þær
 Ʒyð" *Lif*e*m*und. *b* 7e ƿær" biſcop *a* on
Hroue-*c*i*e*ſ*ſ*re". ƿorð-*ſ*e*ſ*de. 7 *Bri*ht*pa*ð
k *Ar*cb." *l* Ʒe*hal*gode *m* *To*bian on *h* 7 30

An. DCXC. *a* Hoc anno, Theodorus Ar-
 chiepiscopus deceſſit*. Is fuit *xii.* annis.
 Episcopus, & ſepultus eſt in Cantwarby-
 rig; ac *ſ* Beorhtwaldus capeſſit eum Epif-
 copatum kalendis Julii; is autem antea fue-
 rat Abbas in Raculfe. Huc uſque fuerant
 20 Romani Episcopi [Cantwarenfes;] poſtea
 autem Angli. Tunc fuerunt duo Reges
 in Cantio, *4* Wihtredus & *ſ* Wæbhear-
 dus.

An. DCXCIII. Hoc anno, Brihtwaldus
 conſecratus eſt in Archiepiſcopum à *6* Godu-
 no, Gallorum Episcopo, *7* v. Non. Julii. Hoc
 tempore, *8* Gifemundus, qui fuit Episcopus
 in Hrovecieſter, deceſſit; & Brihtwaldus
 30 Archiepiſcopus conſecrauit Tobian in ejus
 ſedem.

a 7 he ƿærð bebýrged innan *S. Petre* *mý*n*ſ*ter. *Cot. Deſunt Cant. Wheel.* *b* *Æ*ſ-
 ter him undenƿen*g* *ƿice* Ina. *Cot. Ðer Ine ƿen* Ʒ to *ſ*e*ſ*t-*ſ*e*ſ*xna *ƿice. Cant. Wheel.*
c 7. *Cant. 7 he. Cot. Wheel.* *d* heold. *Cant. Wheel.* *e* *Sic Codd. Cot. Wheel. Cant. Men-*
doſe Cod. Laud. xxvii. *f* *Ex Wheel.* *g* *Deſunt Wheel.* *h* ƿe*ſ*de. *Cot. i* ƿorð-*ſ*e*ſ*de.
Cot. deceſſit. *k* *Ðonne. Cant. Deſunt Laud. quæ in hoc anno ſequuntur.* *l* --ðor. *Cant.*
m *Ex Cant.* *n* --ceop. *Cant.* *o* *Ex Laud. Cot.* *p* *Ex Laud.* *q* *Ad An. DCXCII. Laud.*
Cot. r *Bri*ht*pa*ð ƿær Ʒe*co*pen to *Ar*cb. *Laud. Brihtwaldus electus eſt in Archiepiſco-*
pum. -- ƿær *Bri*ht*pa*ð Ʒe*co*pen to *ar*cb. *Cot. s* *Bri*ht*pa*ð. *Cant. t* *Ex Laud. Cot.*
u *Deeſt Cot. x* *Ad An. DCXCII. Laud. y* *Ex Laud. þi*ron. *Cot. z* ƿæron. *Laud. Cant.*
Cot. a --*n*ican. *Cot. b* *Ex Laud. Cot. c* *Ex Codd. Laud. & Cot. quorum uterque ad*
An. DCXCII. refert. d *Mendoſe Laud. Ni*ht*ſ*eð. *e* *Ex Laud. Cot. f* *Sic Cot. Mendoſe*
Laud. biſcop. g *On þý*r *t*iman. *Cot. h* *Ex Cot. i* *Ex Cot. k* *Ex Cot. l* Ʒe*ha*ba*de.*
Cot. m þær to *To*bian. *Cot.*

1 *Vide Bed. H. E. l. 5. c. 8.* * *13. kal. Octobris. Flor. Thorn.* *2* *xxii. Bed. Flor.*
Brompt. rectius: Archiepiſcopatum enim ſuſcepit An. 668. *3* *al. Brihtwaldus.* *4* *Vi*ct*re-*
duſ. Bed. 5 *Suebheardus. Bed. Flor. Wedbard. Brompt. 6* *Godwino. Flor. 7* *iii. kal-*
Julii. Bed. 8 *Gibmundus. Bed.*

sedem. Brihtelmus item è vivis excessit.

An. DCXCIV. Hoc anno, Cantwari fœdus pepigerunt cum Ina, & ei dederunt xxx. millia librarum amicitia [conciliandæ] causa, quod ii antea Mollonem ejus fratrem cremaverant. Wihtredus item capeffit Cantwarorum regnum, ac illud tenuit xxxiii. annis. Wihtredus fuit filius Ecgbyrhti, Ecgbyrhtus Arcenbyrhti, Erconbyrhtus Eadbaldi, Eadbaldus Æthelbyrhti. Ubi primum Rex effet, iussit cogi magnum Concilium in locum qui dictus est Baccancelde. Ei interfuit Wihtredus, Cantwarorum Rex, & Archiepiscopus Cantwarensis Brihtwaldus, & Tobias Episcopus de Hroveceaster; & cum iis Abbates & Abbatissæ, multique viri prudentes ibi erant congregati, ut omnes consilium caperent de Dei Ecclesiarum reparatione, quæ sunt in Cantio. Tunc incepit Rex proloqui, ac dicebat; Volo ut omnia Monasteria & Ecclesiæ quæ fuerint datæ & legatæ Dei in gloriam, Regum fidelium, meorum prædecessorum, diebus; ac meorum propinquorum diebus, Ægelberhti nempe Regis, & eorum qui ei successerint; ita supersint Dei in honorem, & firmiter remaneant in sæcula sæculorum. Quum ego Wihtredus terrestri Rex à cœlesti Rege incitatus, & spiritu justitiæ accensus, à nostris avis illud didicerim, quod nullus Laicus jure debet seipsum immittere in quamvis Ecclesiam, aut aliquid earum rerum quæ ad Ecclesiam spectant: idcirco nos firmiter & fideliter constituimus ac decernimus; & Dei Omnipotentis nomine, omniumque Sanctorum, interdicimus

^a rteall. ^b And Brihtelm pær of lýfe zelæð:

An. DCXCIV. Hæp ^c Lant-pape ^d geþingodan wið Ine. 7 ^e him fgezealbon ^g xxx. þurēnda ^h punða ⁱ to freondscipe".
 5 forðon þe hi ær Mul ^k hiʒ broðor" for-bærndon. And Wihtred feng to Lant-papa rice. 7 heold ^l hit ^m xxxiii. rintpa".
 "De Wihtred pær Ecgbýrhting. Ecgbýrht Arcenbýrhting. Erconbýrht Eadbalding. Eadbald Æþelbýrhting":. ⁿ And rona þar þe he cing pær. he het gaderian mycel Loncilium on þare rtope þe is geclypōð Baccancelde. on þare pær Wihtred ritende Lant-pape cing. and se Arceb.
 15 of Lantuape-býri Brihtpald. 7 se bycop Tobias of Hroue-ceastre. 7 mid heom abbodas 7 abbeþren. 7 manige þre menn þær pæron zegaderade. ealle to rmeazende embe Godes cýrcan bote. þa beoð innan Lent. Nu azann se cing to rprecende 7 ræde. Ic wýlle þ̅ ealle þa mynrtra 7 þa cýrcan þa pæron giuene 7 becreðene Gode to wýrðmýnte be geleaffulra cinga ðagan. minra forþenglan. 7
 20 be minra magan ðagon. be Ægelberhtes cinges. 7 þara þe him æfter fylgðan. swa beluan Gode to wýrðmýnte 7 fæstlice rstandan á to ecrisse æupe ma. Forðon ic Wihtred eorðlic cing fram þam heouenlice cinge onbrýrð. 7 mid andan þare rihtwýrnisse anælb. ^{*} of upan ealðran fæderan ic habbe þ̅ geleornōð. þat nan læwede-man nah mid rihte to rtingan hine an anpe cýrcan. na anan þara þingan þe to cýrcan belimpð. And for þi rtrænglice 7 trýplice pe geseottað 7 demað. 7 on Godes naman þer ealmihtiges. 7 on ealra halgena pe forbeodað

a loh. Cot. *b* Ex Laud. *c* --papa. Laud. *d* þingodan. Cot. *e* hi giuan him. Cot. *f* --dan. Cant. *g* Sic Laud. Cot. *Mendose opinor Wheel.* xxx. manna. *Pecunias enim Cantwaros Inæ dedisse, apud Historicos convenit; quanquam de numero librarum discrepent.* *h* Ex Cant. *i* Ex Cot. *k* Ex Cot. *l* Ex Cot. *m* þre 7 tpent i rintpa. Laud. *mendose: quippe secundum ipsum Cod. Laud. Regnum incepit An. 694. decessit An. 725. n* Desunt Laud. *o* Quæ de Synodo Baccanceldenſi ſequuntur, deſumpſimus ex Cod. Cot. *** Poſt anælb in Cod. unde hæc deſcripſimus, ſequitur vel acend, i. e. natus; de Regeneratione nempe agens.

I Vide Spelman, *Concil. Tom. I, p. 189.* & Thorn, *de Evidentiis Ecclesiæ Christi Cantwarensis.*

beobað eallon upon æfter-zenzan cinzan.
 7 ealder-mannum. 7 eallan læþedan-man-
 num. æure ænne hlauordrice ouer cýrcan.
 7 ouer eallan heopa þingzan. þe ic oððe
 mine ylþan on ealbon ðagan zuan Eþurte
 to loue on ece eþþýrðnerre. 7 ure hlæf-
 dian ſca. Marian. 7 þan halgan Apolto-
 lan. Ac loc hþenne hit gepurðe þ þircop.
 oððe abbot. oþþe abbeþerre gepite of
 þýran lue. ry hit gecyðð þan Arcb. 7
 mid hýr næde 7 geþeahhte ry gecopen
 ſpilce purðe beo. And hýr hý þe man ſceal
 to ſpa gehonne þynge cýran. aþece ſe
 Arcb. 7 hýr clænnerre. 7 an ane
 piſan ne purðe gecopen nan. na to ſpa ge-
 þonan þingzan gehalgod. butan þer Arcb.
 næde: Lýngar ſceolan ſettan eoplar. 7
 ealþar-men. ſcipi-peuan. 7 ðomeſ-menn.
 7 Arcb. ſceal Goder zelapunge piſſian 7
 næðan. 7 biſcopar 7 abbotar 7 abbeþer-
 ran. 7 ppeoſtar 7 diaconar ceoſan 7 ſet-
 tan. 7 halgian and zetþýman mid godan
 mynegunza 7 þoreþýrre. þe lærte þe æni
 of Goder heorðe ðpelle 7 lorie:.

DCXCV. DCXCVI.

^a An. DCXCVII. Hæp Duðan-hvmbpe
 of-ſlogon ^b Oſtryðe. Æþelreþer ^c cpen.
 Ecgfrider ^d ſpurter:.

DCXCVIII.

^e An. DCXCIX. Hæp Pýhtar ſlogon 30
 Berht ealþor-man:.

DCC. DCCI.

^f An. DCCII. Hæp Kenreþ ſeng to Duð-
 hvmbpa rice:.

An. DCCIII. Hæp ^g Hedde biſcop ^h þorð- 35
 ſepðe. 7 he heold þone biſcopdom ⁱ xxvii.
^k piſter on Vinzan-ceaſtre:.

An. DCCIV. Hæp Æþelreþ Penþing.
^l Mercna cýning. on-ſeng munuc-hade. 7
 þ rice heold xxix. piſtra. þa ſeng Len- 40
 reþ to:.

omnibus noſtris ſucceſſoribus Regibus, &
 Præſectis, omnibuſque Laicis in perpetuum
 dominatione omni in Eccleſias, & in omnes
 earum poſſeſſiones, quas ipſe aut mei deceſ-
 ſores antiquitus dederint ad Chriſti gloriam
 in ſempiternam hæreditatem, ac [gloriam]
 Dominæ noſtræ ſanctæ Mariæ, & ſanctorum
 Apoſtolorum. Ubi vero contigerit Epiſco-
 pum, aut Abbatem, aut Abbatiffam hac vi-
 ta cedere, nunciatur Archiepiſcopo, atque
 ejus conſilio & præceptis eligatur qui dignus
 fuerit. Ejus porro vitam qui ad munus tam
 ſacrum eligitur, exploratam habeat Archie-
 piſcopus. ejuſque caſtitatem; neque
 15 ullo modo electus ſit aliquis, aut ad munus
 tam ſacrum conſecratus, abſque Archiepiſ-
 copi conſilio. Regum eſt conſtituere Comi-
 tes, Duces, Vice-Comites, & Judices: &
 Archiepiſcopi eſt Dei Eccleſiam gubernare,
 eique conſulere; Epiſcopos item, & Abba-
 tes, & Abbatiffas, & Presbyteros, & Diaconos
 20 eligere & conſtituere, conſecrare etiam &
 confirmare bonis præceptis ac exemplo, ne
 ullus de Dei grege aberret & pereat.

An. ¹ DCXCVII. Hoc anno, ² Suthym-
 bri interfecerunt Oſtrytham, Æthelredi Re-
 ginam, Ecgfridi fororem.

An. DCXCIX. Hoc anno, Piçti pere-
 merunt ð Berhtum Præfectum.

An. DCCII. Hoc anno, Kenredus capeſ-
 ſit Suthymbrorum regnum.

An. ⁴ DCCIII. Hoc anno, Hedda Epiſ-
 copus deceſſit; is tenuit Epiſcopatum in
 Wintanceaſter xxvii. annis.

An. DCCIV. Hoc anno, Æthelredus,
 Penðæ filius, Merciorum Rex, ſuſcepit Mo-
 nachatum: regnum vero tenuit ⁵ xxix. an-
 nis; ac deinde capeſſit Cenredus.

An.

^a Ex Laud. Cot. ^b Oſtreþe. Cot. ^c cpene. Cot. ^d ſpýrter. Cot. ^e Ex Laud.
^f Ex Laud. Cot. ^g Hæde. Laud. Hædde. Cant. ^h þor-þepðe. Cant. ⁱ xxxvii. Cant.
 mendoſe: quippe ſecundum iſtum Cod. regnum incæpit An. 676. ^k piſtra. Laud. ^l Oþþi-
 cena. Cot. Mercna. Cant.

¹ 696. Weſt. ² Mercii, qui dicuntur Suthumbri, id eſt, illa pars Merciorum, quæ eſt à
 parte Boreali Trent fluminis. Weſt. ³ Brihtricum. Weſt. ⁴ 704. Weſt. ⁵ xxx. Weſt.

An. DCCV. Hoc anno, ¹ Ealdferthus, Northymbrorum Rex, decessit xix. kal. Januar. in Driffelda; & Saxulfus [Merciorum] Episcopus. Tum capessit regnum Ofredus [Ealdferthi] filius.

DCCVI. DCCVII. DCCVIII.

An. DCCIX. Hoc anno, Aldhelmus Episcopus decessit, qui fuit juxta Westwudam Episcopus. Divisa est autem, prima Danielis ætate, in duos Episcopatus West-Saxonum terra; (olim enim unus fuerat;) quorum alterum tenuit Daniel, alterum Aldhelmus Episcopus. Post Aldhelmum capessit ² Fortherus: & Ceolredus Rex capessit Merciorum regnum. Cenredus profectus est Romam, atque Offa cum eo; Cenredus autem ibi fuit usque ad vitæ terminum. Et eodem anno, Wilferthus Episcopus decessit in Undale, ejusque corpus delatum est ad Ripum: ³ is fuit Episcopus, quem Ecgferthus Rex olim ad Romam adegerat.

An. DCCX. ⁴ Hoc anno, ⁵ Acca, Wilferthi Presbyter, capessit Episcopatum, quem [Wilferthus] antea tenuerat". Hoc item anno, Beorhtfrythus Dux pugnavit adversus Pictos inter Hæfe & Cære. ⁶ Ina & Nun ejus propinquus pugnant cum Gerento, Britonum Rege; ⁷ & eodem anno, occisus est Hygwaldus.

DCCXI. DCCXII. DCCXIII.

An. DCCXIV. Hoc anno, decessit sanctus Guthlacus*; ⁸ & Pipinus [Francorum] Rex.

An. DCCXV. ⁹ Hoc anno, Ina & Ceol-

An. DCCV. *Deþ* ^a *Ealdferþ*. *Nopðan* *hymbra cýning*. *forþ-ferþe* ^b *on* *xix. kl. Janr. on Driþfelba*". ^c *7* *Seaxulf byrceop*". ^d *Ða* *fenz* *Ofred* *hij* *runu* *to* *rice*".

5

An. DCCIX. *Deþ* ^e *Aldhelm* *byrceop* *forþ-ferþe*. ^f *7e* *pær* *be* *7* *ferþan-puda* *byrceop*. ^h *And* *pær*" *to-dæled* *in* ⁱ *forþe-peardum* ^k *Daniheleþ* *dagum* ^l *in* *þra* *byrceop-cira* *ferþ*" ^m *Seaxna* ⁿ *lond*. ⁷ *ær* *hit* *pær* *an*. ^o *þeþ* ^p *heold* *Daniel*. ^q *þeþ* ^r *Aldhelm* ^s *7* *byrceop*". ^t *Æfter* ^u *Aldhelme* *fenz* ^v *Forþ-hepe* *to*. ^w *And* *Leolþeð* ^x *king*" *fenz* *to* ^y *Wýrcna* *rice*. ^z *And* *Lenþeð* *for* *to* *Rome*. ⁷ *Ofra* *mid* *him*. ⁷ *Lenþeð* *pær* *þær* *oð* *hij* *liþeþ* *enbe*". ^a *And* ^b *þi* *ilcan* *geape* ^c *7* *vilferþ* *byrceop* *forþ-ferþe* ^d *in* *Undalum*. ^e *7* *hij* *lic* *man* *lædde* *to* *Ripum*. ^f *De* ^g *pær* *byrceop*. ^h *þone* ⁱ *Ecgferþ* ^j *cining* ^k *ær* ^l *bedpær* *to* *Rome*".

15

20

An. DCCX. ^a *Deþ* *Acca*. *Vilferþeþ* *preoþt*. *fenz* *to* *þam* *byrceopdome* *þe* *he* *ær* *heold*". ^b *And* ^c *þeþ*" ^d *Beorhtfryþ* ^e *ealþop-man* *feah* *wið* ^f *Peohtar* ^g *þetrix* ^h *hæfe* ⁱ *7* *Lære*". ^j *And* *Ine* ^k *7* ^l *7* *Nun* ^m *þi* ⁿ *hij* ^o *mæg* *gefuhton* *wið* *Gerente*. ^p *7* *þeala* *cýninge*. ^q *7* *þam* *ilcan* *geape* *man* *ofþloh* *hýgþald*".

25

An. DCCXIV. *Deþ* *forþ-ferþe* *Guð-lac* ^m *7e* *halga*. ⁿ *7* *Pipinur* *cing*".

An. DCCXV. *Deþ* *Ine* *and* *Leolþeð* ^a *fuhton*

^a *Alþfrið*. *Laud*. ^b *Alþfrið*. *Cot*. ^c *Ex Laud*. ^d *Deest Laud*. *Cot*. ^e *Ex Laud*. ^f *7* *Ofred* *hij* *runu* *fenz* *to* *rice*. *Cot*. ^g *Alþelm*. *Laud*. ^h *reo*. *Laud*. ⁱ *7* *ferþan* *relepuda*. *Cant*. ^j *þ* *pearþ*. *Cant*. ^k *forþe-pýrdum*. *Cot*. ^l *Danieleþ*. *Cot*. ^m *on*. *Laud*. ⁿ *Seaxana*. *Cot*. ^o *lanþeþ*. *Laud*. ^p *heald*. *Cot*. ^q *Alþelm*. *Laud*. *Cot*. ^r *Ex Laud*. ^s *7* *Forþhepe*. *Laud*. *Cot*. ^t *Ex Cant*. ^u *Ex Laud*. *Cot*. ^v *þam*. *Cot*. ^w *Vilþfrið*. *Cot*. ^x *Ecgþrið*. *Cot*. ^y *Ex Laud*. *Cot*. ^z *þam* *ýlcan* *geape*. *Laud*. ^a *Byþht-ferþ*. *Cant*. ^b *ealþeþ*. *Cant*. ^c *Pýhtar*. *Laud*. ^d *Ex Laud*. ^e *Nunna*. *Cant*. ^f *þi* *hij* *mæg* *desunt* *Cant*. ^g *mæi*. *Laud*. ^h *þam* *king*. *Cant*. ⁱ *Ex Laud*. ^j *reo*. *Laud*. ^k *Ex Cot*.

¹ *Alþfridus*. *Flor*. *Aelfridus*. *West*. ² *Forthredus*. *West*. ³ *Vide supra An. 678*. ⁴ *Ad An. 711*. *West*. ⁵ *Eatta*. *West*. ⁶ *Ad An. 708*. *West*. ⁷ *--- cujus initio pugna Dux Higebaldus peremptus est*. *West*. ⁸ *3. Id. Aprilis*. *Flor*. ⁹ *Ad An. 715*. *Flor*. ⁹ *716*. *West*.

* fuhton æt ʒodnes-beorhe: . ʒep forð-
ferde Dagobert re cinzʒ:.

An. DCCXVI. ʒep Orped. Norðan-
hýmþra 4 cýning. pearð of-ʒlæzen e be
ruþan ʒemæpe. re hæfde f xi. ʒintep 5
ʒ rice ʒ æfter Ealþereþe. Ða þenʒ Len-
ped to rice. ʒ heold ii. ʒear. b Ða Orpic.
ʒ heold xi. ʒear. And ʒ eac on þam
k ilcan ʒeape 1 Leolped. Mýpcna ʒ cýning.
forð-ferde. ʒ hir lic ʒ h ʒ on ʒ Licet- 10
felda. ʒ Æþelneþer Pendinʒer on ʒ Bear-
dan-izze. ʒ And þa þenʒ ʒ Æþelbalð to
rice on ʒ Mercum. ʒ heold xli. ʒintep.
ʒ Se ʒ Æþelbalð þær Alpeoinz. Alpeo E-
ping. Eapa ʒ Vybing. þær cýn is beforan 15
ʒ appiten. ʒ And ʒ Eþýpht re ʒ arpeor-
ða e þer on Mii þam ealonde þa mune-
caþ on nyht ʒecýpde. þ ʒ hi Eartþon
on niht e heoldon. and þa f cýpcligan
rcapeʒ:.

DCCXVII.

An. DCCXVIII. ʒep Ingild ʒ forð-
ferde. Ineþ broðor. ʒ ʒ hiopa ʒpeor-
þur þerun ʒ Epenbuph ʒ Luðbuph. ʒ
ʒ io Luðbuph k þ lýf æt Vinbupnan 25
aræpde. ʒ ʒ hio þær for-ʒifen ʒ Nor-
þan-hýmþra cýninge Ealþereþe. ʒ ʒ hi

redus pugnabant apud Wodnesbeorh. Hoc
anno, decessit Dagobertus [Francorum] Rex.

An. DCCXVI. 1 Hoc anno, Olfredus,
Northymbrorum Rex, fuit interfectus iuxta
fines Australes, qui regnum tenuit xi. annis
post Ealdferthum. Tum capessit regnum
Cenredus, & tenuit ii. annis; tum Ofricus,
& tenuit xi. annis. 2 Eodem etiam anno,
Ceolredus Merciorum Rex decessit, ejus-
que corpus jacet in Licetfeld, & Æthel- 10
redi, filii Pendæ, in Beardanig. Deinde
Æthelbaldus capessit regnum in Merciiis,
tenuitque xli. annis. Æthelbaldus fuit fi-
lius Alweoi, Alweous Eapæ, Eapa Wy-
bæ, 3 cujus genealogia antea descripta est.
4 Egbyrhtus autem, Venerabilis ille vir,
Monachos in Hii Insula ad rectam [fi-
dem] convertit, adeo ut Pascha Ortho-
doxum observarent, & Ecclesiasticam ton- 20
suram.

An. DCCXVIII. Hoc anno, 5 Ingildus,
Inæ frater, decessit: eorum autem sorores
fuerunt Cwenburga & Cuthburga; & Cuth-
burga illud Monasterium apud Winburnan
exstruxit; quæ ipsa etiam data est [in uxore] 30
Northymbrorum Regi Ealdfertho; ii
autem,

a ʒefuhton. Laud. Cant. b --beorʒ. Laud. ʒodder-beorʒe. Cant. c Ex Cot. d ci-
ninga. Laud. cinz. Cant. e Ex Laud. f Mendose Wheel. iv. & Codd. Laud. ac Cant. vii.
Vita enim defuncto Ealdfertho successit Ofredus An. dccv. Vide supra. g Deest Laud. h Ex
Laud. i Ex Laud. k Deest Cant. l Leolpold. Cant. m kinz. Cant. n þerstað. Laud.
o Liccet-felða. Cant. p Bearðan-eze. Laud. Bearðan-eze. Cant. q Ex Laud. Cant.
r ---bold. Cot. s Mýpce. Cot. Mýpcum. Cant. t þintpa. Laud. Cot. Cant. u Ex Cant.
Deest hæc Genealogia Cod. Laud. x Vybbing. Cant. y Deest Cant. z ʒ Eþþerht re
appurða þer le hipan to nihton Eartþan ʒ to þce. Petþer ræpe ʒepende. Cot. i. e.
Et Egbertus venerabilis Vir lienses Monachos ad Catholicum Pascha & sancti Petri tonsu-
ram convertit. In eundem fere modum exprimit Cod. Laud. verum pro Eþþerht cum Wheel.
legit Eþýpht. & pro nihton Eartþan habet nihtum Eartþum. a --þpht. Cant. b ap-
þpþða. Cant. c Sic Cant. Mendose Wheel. þærþon in. d hie Eartþan. Cant. e heal-
dan. Cant. f cýpcligan rcape. Cant. g Ineþ broðor. forð-ferde. Cant. h heo
rþurþra þærþon. Laud. heopa rþurþor þærþon. Cant. i þeo. Laud. Cant. k aræpde þ
lýf æt Vinbupnan. Cant. macian het þ mýnþter æt Vinbupnan. Cot. l Sic Laud. Men-
dose Wheel. þær. ʒ hio. --- ʒ heo þær. Cant. m Norðýmþra. Laud. Ealþereþe. Norþan-
hýmþra kinze. Cant. n heo. Laud. hie. Cant.

1 717. West. 2 Ad An. 719. West. 3 Vide supra An. 626. 4 Vide Bed. H. E.
l. 5. c. 23. 5 Ingilfus, Flor. Ingilfus, West.

autem, eo vivente, sibi mutuo renuntiavere.

DCCXIX. DCCXX.

An. DCCXXI. Hoc anno, Daniel Episcopus profectus est Romam. Eodem item anno, Ina interfecit Cynewulfum Clitonem. Et hoc anno, ¹ decessit sanctus Episcopus Johannes, qui Episcopus fuit [Hagustaldensis] XXXIII. annis, & VIII. mensibus, & XIII. diebus; ejus autem corpus requiescit in Beoferlic.

An. DCCXXII. Hoc anno, Æthelburga Regina destruxit [castrum] Tantun, quod Ina olim exædificarat. ² Ealdbryhtus etiam exul abiit in Suthrie & Australes Saxones; & Ina depugnabat cum Australibus Saxonibus.

DCCXXIII. DCCXXIV.

An. DCCXXV. Hoc anno, Wihtrudus, Cantwarorum Rex, decessit, ³ IX. kal. Maii, qui regnavit ⁴ XXXII. annis: ⁵ ejus genealogia supra [descripta est;] & ⁶ Eadberhtus post eum capessit Cantii regnum. Ina etiam præliatus est adversus Australes Saxonas, & ibi interfecit Ealbyrhtum Clitonem, quem antea exilio multarat.

DCCXXVI.

An. ⁶ DCCXXVII. Hoc anno, decessit Tobias, Episcopus Roffensis, cujus ad sedem Brihtwoldus Archiepiscopus consecravit ⁷ Aldulfum in Episcopum.

An. ⁷ DCCXXVIII. Hoc anno, Ina profectus est Romam, & ibi animam efflavit; atque Æthelheardus ejus propinquus capessit

be him " hƿiendum ' hī " Ʒebælbun:.

An. DCCXXI. Hƿer Daniel ' bƿrcop " ^d ƿerþe to Rome. And hƿ ylcæn Ʒearpe Ine of-ƿloh Lȳnepulƿ ' þone æþeling ". ^f And " hƿer " ƿorð-ƿerþe se halƷa bƿrcop Iohƿ. se ƿær bƿrcop xxxiii. Ʒearpa. Ʒ VIII. monþar. Ʒ XIII. ðaƷar ". ^b Ʒ hƿ lċ ƿerþað in Beoƿerlic ":

10

An. DCCXXII. Hƿer Æþelbuph cƿen ⁱ to-ƿearp Tantun. ^k þone Ine ær tȳmbreþe. And Ealdbryht ^l ƿrecca Ʒepat oð ^m Suþrie. Ʒ on Duð-ðeaxe. " Ʒ Ine Ʒeræht ¹⁵ ƿið ' Duð-ðeaxum ":

An. DCCXXV. Hƿer ƿihtrud. Lant-ƿara ^p cȳning. ƿorð-ƿerþe Ʒ on IX. kl. Mai. se ƿixaðe ' XXXII. ƿintra ". ' þær cȳn iƿ beƿoran. " Ʒ Eadberht ƿenƷ " " æfter him " * to Lent ƿice ". And Ine ƿæht ƿið ' Duð-ðeaxan ". Ʒ þær ^z of-ƿloh Ealbȳht " þone æþeling. þe he ær ut-aflemde ":

An. ^b DCCXXVII. Hƿer ƿorð-ƿerþe Tobias. bƿrcop ' in ^d Roƿe-ceſtre. ' Ʒ on hƿ ƿtal Bƿihtƿold Ærceƿrcop Ʒehalgode Aldulƿ to bƿrcope ":

An. ^f DCCXXVIII. Hƿer Ine ^s ƿerþe to Rome. ^b and þær hƿ ƿeoph Ʒe-ƿealde ". Ʒ ƿenƷ Æðelheapð to ƿerþe Seaxna

a hƿiendum. *Laud.* hƿiendum. *Cant.* *b* Deest *Laud.* hic. *Cant.* *c* Ex *Cot.* *d* ƿor. *Laud.* *e* Ex *Laud.* *f* Ex *Laud.* *Cot.* *g* Deest *Cot.* *h* Ex *Laud.* *i* to-ƿearp. *Laud.* *k* Sic *Laud.* þe. *Cant.* *l* Wheel. *l* ƿrecca. *Cant.* *m* Suþriege. *Laud.* Suþriege. *Cant.* *n* Desunt *Laud.* *o* ---Seaxan. *Cant.* *p* cing. *Cant.* *q* Ex *Laud.* *Cot.* *r* XXXIII. *Cot.* *s* Deest *Laud.* ad And Ine &c. *t* Cod. *Pet.* Desunt *Cant.* *u* Ex *Cot.* *x* Cod. *Petroburg.* Desunt *Cant.* *y* --Seaxum. *Laud.* *z* of-ƿloze. *Cant.* *a* Ex *Laud.* *b* DCCXXVI. *Cot.* Deest hic *Annus* *Cod.* *Cant.* *c* of. *Cot.* *d* hƿoue-cearþer. *Cot.* *e* Ʒ Bƿihtƿold *Apb.* on hƿ loh Ʒehalgode Aldulƿ to bƿrcope. *Cot.* *f* DCCXXVI. *Laud.* *Cot.* Hƿer ƿorð-ƿerþe Ine cing. Ʒ ƿenƷ &c. *Cot.* *g* ƿor. *Cant.* *Laud.* *h* Desunt *Laud.* *Cant.*

¹ Sanctus Johannes, Eboracensis Ecclesie Episcopus, cum præ majore senectute minus Episcopatus administrando sufficeret, ordinato pro se Wilfrido Presbytero suo, secessit ad monasterium suum quod dicitur In silva Deirorum, ibique vitam in conversatione Deo digna complens, cælestia Nonis Maii conscendit. Flor. ² Eadbertus. West. ³ die Cal. Maii. Flor. ⁴ XXXIV. semis annos. Flor. ⁵ Vide supra An. 694. ⁶ 726. Flor. ⁷ 727. West.

Seaxna rice "hif mæi". ⁊ heold ^bhit" xiv. gear. "And þý ilcan gearpe ^dgefehton Æþelheard. ⁊ Orpald se æþeling. "⁊" se Orpald pær Æþelbalðing. Æþelbalð Lýnebalðing. Lýnebalð Luðþining. Luðþine 5 Leaplining":

An. DCCXXIX. *f* Hef Lometa se rteopra hine s oþepte. ⁊ ^brcf ⁱ Ecgbýrht ^k in lí" forð-ferðe:

An. DCCXXX. Hef Orpald ⁱre" æþe- 10 ling forð-ferðe:

An. DCCXXXI. *m* Hef " pær of-plegen Orpic". ^areo pær xi. rintep" ^lNorðanhymbra" cýning. ^qand" fenz Leolulf to ^rþam" rice. and heold viii. gear". ^sre 15 Leolulf pær ⁱLubaing. Luba Luðþining. Luðþine Leodpalðing. Leodpald Ecgpalding. Ecgpald ^aEadhelming. Eadhelm Ocging. Ocgæ" Iðing. Iða Eopping. And ^xBeophhtald Arcebyrceop ^ygefor ^zon 20 Iður Janr. se pær byrcop xxxvii. rintpe. ⁊ vi. monðar. ⁊ xiv. ðagar". ^a⁊" ^bþý ilcan gearpe. ^cTatpne pær gehalgod to Arcebyrceope". ^dreo pær æp in Mercum ppeort in Breodune". ^ehine ^fhalgodan 25 Daniel ^gƿæntan byrcop. ^h⁊ Ingpald Lunden byrcop". ⁊ Alþine ⁱLicet-þelba byrcop. ⁊ Albulf ^kRofes-cearþe byrcop. die x. Junii mensis". ^lHe hæfde ^mArb.-rice iii. gear":

Occidentalium Saxonum regnum, tenuitque illud xiv. annis. Et eodem anno præliati sunt Æthelheardus & Oswaldus Clito; Oswaldus autem fuit filius Æthelbaldi, Æthelbaldus Cynebaldi, Cynebaldus Cuthwini, Cuthwinus Ceawlini.

An. DCCXXIX. Hoc anno, Cometa stella seipsam exhibuit, & sanctus Ecgbyrhtus in li decessit*.

An. DCCXXX. Hoc anno, Oswaldus Clito decessit.

An. ¹DCCXXXI. Hoc anno [†], occisus est Ofricus, qui fuit xi. annis Northymbro- rum Rex: Ceolwulfus autem cepit illud regnum, & tenuit viii. annis. Ceolwulfus fuit filius Cuthæ, Cutha Cuthwini, Cuthwinus Leodwaldi, Leodwaldus Ecgwaldi, Ecgwaldus Eadhelmi, Eadhelmus Ocgæ, Ocgæ Ida, Ida ²Eoppæ. Beorhtwaldus item Archiepiscopus decessit ³Idibus Januarii, qui fuit ⁴Episcopus xxxvii. annis, vi. mensibus, & xiv. diebus; & eodem anno, ⁴Tatwinus consecratus est in Archiepiscopum, qui antea fuerat in Merciiis Presbyter in ⁵Breodune. Eum consecrabant Daniel, Wintoniensis Episcopus; & ⁶Ingwaldus, Londinensis Episcopus; & ⁷Aldwinus, Licetfeldensis Episcopus; & Aldulfus, Roffensis Episcopus; die x. Junii mensis. Is 30 tenuit eum Archiepiscopatum iii. annis.

DCCXXXII.

a Ex Laud. *b* Ex Cot. *c* Desunt Cod. Laud. ad Anni finem. *d* ---tan. Cant. *e* Deest Cant. *f* Hef atepoden tpegen Lometan. Laud. Hoc anno apparuerunt duæ Cometæ. Hef ætýþban tpegen Lometan. Cot. *g* oþeopde. Cant. *h* se halga. Cot. Saunt. Cant. *i* --briht. Laud. --bepht. Cot. *k* Ex Laud. of ii. Cot. *l* Deest Laud. *m* Ad An. dccxxix. Laud. Cot. Breviter ad calcem Anni dccxxix. post forð-ferðe ea sic exprimit Cot. ⁊ Orpic cing eal-ƿpa. *n* pær Orpic of-plegen. Cant. *o* Ex Laud. *p* Deest Laud. *q* þa. Laud. *r* Deest Laud. *s* Deest hæc Genealogia Cod. Laud. *t* Iuþing. Cant. *u* Ealdhelming. Ealdhelm Oging. Ocgæ. Cant. *x* Brihtpald. Laud. Brihtpald. Cot. Býphtpald. Cant. *y* forð-ferðe. Laud. Cot. *z* Ex Laud. Cot. *a* Deest Cot. *b* hef. Cot. *c* man gehalgode Tatpne to Ærcebyrcop. Laud. man gehalgode Tætpne to Arcebyrcop. Cot. par Tatpne gehalgod to Arcebyrceop. Cant. *d* Ex Laud. *e* Ex Laud. Cot. ad verba He hæfde &c. *f* --gedon. Cot. *g* ƿentan-cearþe. Cot. *h* Desunt Cot. *i* Liceþelb. Cot. *k* Hrou-cifc. Cot. *l* Ex Cot.

* 8. Cal. Maii, ipso die Paschæ. Flor. 1 729. Flor. 730. West. † Idibus Maii. Bed. 2 Hujus Genealogiam vide supr. ad An. 547. 3 5. Id. Januar. Flor. Bed. 5. Id. Junii. Thorn. 4 Tadwinus. Flor. West. 5 al. Bredone. -- Brindun. Bed. 6 Ingoldus. West. 7 Alwinus. West.

a Su-

DCCXXXII.

An. DCCXXXIII. ¹ Hoc anno, Æthelbaldus expugnavit Sumurtun; atque sol obscuratus est *". Acca item pulsus est Episcopatu.

An. DCCXXXIV. Hoc anno, visa est luna quasi sanguine suffusa †: ac decessit ² Tatwinus Archiepiscopus *, etiamque Beda †; ³ consecratus est autem Ecgbrihtus in [Eboracensem] Episcopum.

An. DCCXXXV. Hoc anno, Ecgbrihtus Episcopus Pallium accepit à Roma.

An. DCCXXXVI. Hoc anno, Nothelmus Archiepiscopus accepit Pallium ⁴ à Romanorum Episcopo.

An. DCCXXXVII. Hoc anno, Fortherus [Scireburnensis] Episcopus cum Frithogitha [West-Saxonum] Regina profectus est Romam. Ceolwulfus etiam Rex suscepit Petri tonsuram, & tradidit suum regnum Ederherto patrii filio, qui regnavit xxxi. annis. Æthelwoldus item Episcopus atque Acca decesserunt, & Cynewulfus consecratus est in Episcopum: & eodem anno, Æthelwoldus devastavit Northymbrorum terram.

An. ⁵ DCCXXXVIII. Hoc anno, ⁶ Eadbryhtus Eatæ filius, Eatæ Leodwaldi, capessit Northymbrorum regnum, & tenuit xxi. annis: ejus autem frater fuit Ecgbyrhtus, Eatæ filius, Archiepiscopus [Eboracensis]; qui quidem ambo [sepulti] requiescunt in Eboraci civitate, in eadem porticu.

An. DCCXXXIII. *De* Æðelbalð geæode ^a Sumurtun. ^b and runne ^c aþirtode". ^d And Acca pær adripen of byrcop-
5 dome":.

An. DCCXXXIV. *De* pær se mona
rylce he pære mid blode beȝoten. and
^e ferde forð" Tatwine f Ærceb. " ȝ eac'
Beda. ^b and man gehalgode Ecgbriht to
10 byrcope":.

¹ An. DCCXXXV. *De* on-feng Ecgbriht byrcop pallium æt Rome:.

An. DCCXXXVI. *De* Noþelm Arce-
byrceop on-feng pallium ^k fram Romana
15 byrceop:.

An. DCCXXXVII. *De* ^m Forþere" byr-
cop. and ⁿ Fryþoȝið cpen. ^p ferðan to
Rome. ^q And Ceolwulf cining feng to
^r Petres ȝære". ^s ȝ realde his rice Eð-
20 bephhte his feðeran runu. se riæde
^t xxxi. rintep". "And Æþelpold byrcop
^u ȝ Acca forð-ferðon. ȝ Eýnepulfe *man
gehalgode" to byrcope". ^v and þý ilcan
ȝeape Æþelpold heȝode Noþ-hýmþra
25 land":.

An. DCCXXXVIII. *De* Eðbryht
Eatmȝ. Eatæ Leodpaldmȝ. feng to
^z Noþþan-hýmþra rice. ȝ heold xxi. ^a rin-
terp. ȝ his broþor pær ^b Ecgbryht Eat-
30 mȝ. Arcebyrceop. "and" ^d hi pertað
beȝen on ^e Eoþoppic-ceartpe on anum
portice:.

DCCXXXIX.

a Sumertun. *Cant. Cot.* *b* ȝ pearð eall þape runnan tpendel ælce ȝpeart ȝcýld. *Cot.*
ð totius solis orbis tenebris velatus est. *c* aþeortode. *Cant.* *d* Ex Laud. *Cot.* *e* forð-
ferðe. *Laud. Cant.* *f* Ex Laud. *g* Ex Laud. *h* Ex Laud. *Cot.* ȝ Eȝceþiht pær ge-
halgod to byrcop. *Cot.* *i* Ex Laud. *k* fram. *Cant.* *l* byrcope. *Laud.* *m* Forðþere.
Cant. *n* byrceop. *Cant.* *o* Fryþeȝið. *Laud.* Fryþoȝið. *Cant.* *p* --don. *Cot.* foran.
Cant. *q* Ex Laud. *Cot.* *r* clepic-hæde. *Cot.* *s* Ex Laud. *t* leg. xxi. Regnum enim
Oswulfus, ejus filius ac successor, incipit An. DCLVII. *Vide Annum proxime sequentem.*
u Ex Laud. *Cot.* *x* pær gehadod. *Cot.* *y* Ex Laud. *z* Noþð-hýmþra. *Laud.* *a* pin-
tra. *Laud. Cant.* *b* --briht. *Cant.* *c* Deest *Cant.* *d* heo. *Laud.* *e* Eueppic- *Cot.*
Eoþeppic- *Cant.*

¹ 734. West. * 18. Cal. Septembris, circa horam diei tertiam. Flor. 19. Cal. Septembr.
West. † 2. Cal. Febr. circa galli cantum. Flor. Dunelm. ² Tadwinus. Flor. West. * 3. Cal.
Aug. Flor. Dunelm. † 8. Cal. Junii, circa horam decimam. Flor. ³ Ad An. 725. Du-
nelm. ⁴ Gregorio tertio. ⁵ 739. West. ⁶ Eadbertus. West.

a DCCXL.

DCCXXXIX. DCCXL.

An. ^aDCCXLI. *Ɔep ^bÆþelhearð cýning ^cƆorð-Ɔerþe. 7 Ɔenz Luþneb ^dhir mæg" to ƆerƆ-Seaxna riçe. and heold ^exvi. Ɔripta. 7 hearplice ^fhe" ^gƆeponn k pið" ^hÆþelbalð ⁱƆýpcena" cýning. ^jAnd Nopelm ^kƆreþ. Ɔorð-Ɔerþe". 7 ^lLuðbrýht Ɔær to Arceþyrceope ƆehalƆoð. 7 ^mDun biƆcop to ⁿƆroƆer-ċearƆre: ^oƆep Ɔor-barn ^pƆoƆer-piç".*

^rAn. DCCXLII. *Ɔep Ɔær mýcel Ɔinoð ƆeƆaberþoð at Clouerhou. 7 Ɔær Ɔær Aþelbalð. Ɔýpcena cing. 7 Lutberht Arþ. 7 Ɔela oðre piƆe menn:*

An. DCCXLIII. *Ɔep Aþelbalð. ^aƆýpcena cining". 7 Luþneb ^bƆerƆ-Seaxna cining" ^cƆuhton pið Ɔealar:*

An. DCCXLIV. *Ɔep Daniel Ɔeræt on ^aƆintan-ċearƆre. 7 ^bHunferð Ɔenz to biƆceopðome. ^cAnd Ɔteorþan Ɔoran Ɔpýðe ƆcoƆienda. And Ɔilferð Ɔeo iunƆa Ɔe Ɔær biƆcop on ^dƆoƆer-piç Ɔorð-Ɔerþe on III. kl. ^eƆai. Ɔe Ɔær xxx. piçpa biƆcop":*

An. DCCXLV. *Ɔep Daniel Ɔorð-Ɔerþe. Ɔa Ɔær ^axliii. piçpa aƆan piðþan he on-Ɔenz biƆcopðome:*

An. DCCXLVI. *Ɔep ^amon Ɔloh Sel-^bpeð cýning:*

DCCXLVII.

An. DCCXLVIII. *Ɔep Ɔær oƆ-Ɔlegen ^aLýnriç. ƆerƆ-Seaxna æþeling. and*

An. ^aDCCXLI. *Hoc anno, Æthelhardus Rex decessit; & Cuthredus ejus propinquus cepit Occidentalium Saxonum regnum, tenuitque ^bxvi. annis; qui acriter bellum gessit in Æthelbaldum, Merciorum Regem. ^cNothelmus item Archiepiscopus decessit*; ^d& Cuthbryhtus fuit in Archiepiscopum consecratus; ^eac Dunus in Episcopum Roffensem. Hoc anno, igni incensum est Eboracum.*

An. DCCXLII. *Hoc anno, magna ^aSynodus coacta est apud Cloueshou: & ibi fuit Athelbaldus, Merciorum Rex; & Cutberhtus ^bArchiepiscopus, multique alii viri prudentes.*

An. ^aDCCXLIII. *Hoc anno, Æthelbaldus, Merciorum Rex, & Cuthredus, Occidentalium Saxonum Rex pugnabant adversus Britannos.*

An. DCCXLIV. *Hoc anno, Daniel ^aresedit in Wintanceaster, & Hunferthus cepit [illius] Episcopatum: ^bstellæ item [de cælo] frequentes deciderunt. ^cEt Wilferthus junior, qui erat Episcopus in Eboraco, decessit III. kal. Maii; is fuit xxx. annis Episcopus.*

An. ^aDCCXLV. *Hoc anno, Daniel decessit, ubi ^bxliii. anni effluerant, ex quo suscepit Episcopatum.*

An. DCCXLVI. *Hoc anno, occisus est Selredus [East-Saxonum] Rex.*

An. ^aDCCXLVIII. *Hoc anno, occisus est Cynricus, ^bOccidentalium Saxonum Clito; &*

a DCCXL. *Laud. Cot. b* --hapð. *Laud. Cot. c* Ɔor-Ɔerþe. *Laud. d* Ex *Laud. e* Sexna. *Cant. f* Mendose *Cant. xxvi. g* Ɔear. *Laud. h* Ex *Cant. i* Ɔeþann. *Cant. pann. Cot. k* Hanc vocem desumpsit *Wheoloc. ex MS. Ben. Deest MS. Cot. quem secutus est ille. l* Æþelbold. *Laud. m* Ex *Laud. Ɔýpcena. Cot. n* Ex *Cot. o* Ɔabþerht. *Laud. p* Dunn. *Cant. q* Ex *Laud. r* Ex *Cot. s* Ex *Laud. t* Ex *Laud. u* Ɔuhtan. *Cant. x* Un. *Laud. y* Ex *Laud. z* xlii. *Laud. a* man. *Cant.*

¹ 739. West. ² 15. West. ³ *Ad An. 739. Dunelm. * 16. Cal. Novembris. Flor. 4 Ad An. 749. Dicet. 5 Vita scilicet defuncto Eadulpho. 6 De hujus Synodi decretis vide Evidentias Ecclesiæ Christi Cant. inter X. Scriptores, p. 2209. l. 32. Spelman. Concil. Tom. I. p. 230. 7 744. West. 8 Etate confectus sponte Præsulatum dimisit. 9 Ad An. 747. West. 10 Ad An. 743. West. 11 746. West. 12 44. West. 13 749. West. 14 Filius Regis Cutbredi.*

& Eadbryhtus, Cantwarorum Rex, decessit, ¹atque Æthelbryhtus, Wihtredi Regis filius, capessit regnum.

DCCXLIX.

An. DCCL. Hoc anno, Cuthredus, Occidentalium Saxonum Rex, pugnavit contra Æthelhunum, animosissimum illum Ducem.

DCCLI.

An. DCCLII. Hoc anno, Cuthredus, Occidentalium Saxonum Rex, duodecimo anno sui regni, pugnavit apud ²Beorgfordam contra Æthelbaldum, Merciorum Regem, eumque fugavit.

An. DCCLIII. Hoc anno, Cuthredus, Occidentalium Saxonum Rex, præliatus est adversus Britannos.

An. DCCLIV. ³Hoc anno, Cuthredus, Occidentalium Saxonum Rex, decessit: Cyneheardus etiam capessit Episcopatum Wintoniensem post Hunferthum: & Cantwarorum civitas combusta est eo anno. ⁴Sigebryhtus autem [Cuthredi] propinquus capessit Occidentalium Saxonum regnum, & tenuit uno anno.

An. DCCLV. Hoc anno, Cynewulfus & Occidentalium Saxonum Proceres, ob iniqua facta regno [toto] privarunt Sigebryhtum, [Cynewulfi] propinquum, præter Hamtunscire; quam quidem [provinciam] tenuit, quoad interfecisset Ducem, ⁵ qui apud se om-

Eadbryht Cant-papa cýning forð-ferðe. ^a 7 Æþelbryht. 7 ihtreðer sunu cingef-ferg to þam rice":.

An. DCCL. Hef Luðred. ^b 7 ært-Seaxna" cýning. ^c 7 efeaht rið Æþelhun þone ^d ofep-medan ealdor-mon:.

An. DCCLII. Hef Luþred. ^e 7 ært-Seaxna cýning". 7 efeaht þý ^f 7 trelftan 7 eape hir ricef æt ^g Beorþ-þorða rið Æþelbald. ^h Mýpcena cing. and hine 7 eflýmde":.

An. DCCLIII. Hef Luðred. 7 ært-Seaxna cýning. feaht rið 7 ealar:.

An. DCCLIV. Hef Luðred. ⁱ 7 ært-Seaxna cýning". forð ferðe. And Lýneheard ^k on-ferg bycopdome" æfter Hunferðe on 7 intan-earþre. and Cant-papa-^l buph for-barn þý 7 eape. And ^m Sigebryht "hir mæg" ferð to 7 eart-Seaxna rice. 7 heold an 7 eap:.

An. DCCLV. Hef Lýnepulfr benam ^p Sigebryht ^q hir mæge" hir ^r ricef. and 7 eart-Seaxna ^s riotan for unryhtum bædum "buton Hamtun-ryce". and he hæfde þa oð he of-ryloh þone ^t ealdor-man þe him ^u lenget" punode.

And

a Cod. Petroburg. Desunt Laud. & Cant. *b* Ex Laud. *c* feaht. Cant. *d* Legendum fortasse ofep-medan vel ofep-moban. --eofer-mobigan. Laud. *e* Ex Laud. *f* xxii. Laud. mendose: Anno enim regni xiv. mortem obiit. *g* Beorþ- Cant. *h* Ex Laud. *i* Ex Laud. *k* ferð to byceopdome. Cant. *l* býrig. Laud. *m* Sigebryht. Laud. *n* Ex Laud. *o* Gesfa hujus anni breviter sic complexus est Cot. Hef Lýnepulfr benam Sibephte cinge hir rice. 7 Sibephter broðer. Lýneheard gehaten. of-ryloh on Mearantune Lýnepulfr. 7 he riode xxxi. 7 eap. And þar ylcan 7 eapef man of-ryloh Æþelbald. Mýpcena cing. on Hreopan-dune. 7 Offa 7 eferð Mýpcena rice 7 eflýmdeon. *i. e.* Hoc anno, Cynewulfus Siberhtum Regem regno privavit; & Siberhti frater, nomine Cyneheardus, occidit Cynewulfum in Merantune; is autem regnarat xxxi. annis. Eodem anno occisus est Æthelbaldus, Merciorum Rex, in Hreopandune; & Offa Merciorum regnum suscepit. Perperam hic additur 7 eflýmdeon, nisi quidpiam desideretur. Videtur certe vox referre ad Beormredum ab Offa fugatum. *p* Sigebryhte. Laud. Cant. *q* Ex Laud. *r* rice. Laud. *s* Seaxna. Cant. *t* ritan. Laud. *u* butan Hamton-ryce. Cant. *x* ealder. Cant. *y* lengef. Laud.

¹ Cujus regnum Beorna & Æthelbryhtus inter se dividerunt. West. ² Beorhtford. Flor. Beorford. West. ³ Ad An. 756. West. ⁴ Ad An. 750, Dicet. ⁵ scil. Cumbrianum.

a Deest

And hine þa Lȳnepulf on Andþeod ad-
 þæfde. 7 he þær punode. "oð" þ̅ hine
 an rpan of-rtanġ æt ^bPrūuter-ƿloban.
 7 he ƿræc þone ealþor-man Lumbpan.
 And "re" Lȳnepulf of̅t "m̅s" miclum
 5 ơeƿeohtum ƿeah̅t ƿið ^fBri̅t-ƿealum. And
 ymb s̅xxx̅i. ^bƿinter þær ⁱþe he ƿice
 hæfde. he polde adþræfan ænne æþeling
 ƿe þær Lȳneheard ^khæten. ^l7 ^mre Lȳne-
 heard ⁿ þær þær Sȳgebr̅ihtes br̅oður.
 10 And þa "ơeacr̅ode he þone ^ocining ^plȳt-
 tle ^qƿeƿede on ƿiſ ^rcȳðþe on Meran-
 tune. 7 ^she ^thine þær ^uinne ^vbeþað. 7
 "þone buþ" ^xutan ^ybe-eode. ær hine
^zþa-men ^aon-ƿunden þe mid þam cȳ-
 15 ninge ƿærnun. ^bAnd ^cþa onġeat ƿe cȳ-
 ning ^dþ̅. 7 ^ehe ^fon þa buþu ^gut-eode. 7
 þa unheanlice hine ^hƿeƿede oð he on þone
 æþeling ⁱlocude. and þa ^jut-ƿæfde on
 hine. 7 hine ^kmiclum ơeƿundade. And
 20 ^lhi ealle on þone cȳning ^mơærnun ƿeoht-
 ende. ⁿoð ^oþæt ^phȳ hine ^qof-ƿlegenne
 hæfðon. ^rAnd þa on þær ƿiſer ^sġebæ-
 ƿnum on-ƿundan þær ^tcȳninges þeġnar
 þa ^uun-ƿt̅ilneſſe. 7 þa þider unpon ^vſpa
 25 ^whpelc ſpa þonne ơeapn ^xþær. And
^yþaðort ^zheopa ^are ^bæþeling ^cġe-
 hpelcum ^dƿeoh 7 ^eƿeoph ^fġebeað. and
^gheopa ^hƿnæniġ hit ġeþingian nolde. ac

nium diutissime manserat. Deinde vero
 eum Cynewulfus in Andred compulit,
 ubi moratus est, quoad illum quidam
 subulcus lancea trajecisset apud Pruutes-
 5 flod, dum ulcisceretur Ducis Cumbrani
 [necem.] Cynewulfus autem frequenter
 gravi prælio oppressit Britannos. Post
 xxxi. etiam circiter annos quam regno
 potiretur, conatus est [suo regno] ex-
 10 pellere quendam Clitonem, qui Cynehear-
 dus nuncupatus est; Cyneheardus vero
 fuit Sygebrihti frater. Cognovit interim
 ille Regem cum parva turma mulieris in-
 vivendæ causa [iter fecisse] ad ²Meran-
 15 tune, eumque ibi obsedit, & cameram
 circumegit antea quam id deprehenderent
 viri qui tunc cum Rege essent. Id
 ubi Rex comperuisset, ostio egressus est,
 ac sese viriliter defendit, donec Clito-
 20 nem conspiceret; & in eum impetum fe-
 cit, eumque vehementer vulneravit. Tunc
 autem universi Regem opprefferunt usque
 dum eum interfecissent. Tandem qui intra
 mulieris domicilium erant Regis Thani,
 25 cognito tumultu, eo accurrebant, quisque
 ut primum esset paratus. Statim autem
 Clito eorum singulis pecunias ac vitam
 spondit, quorum tamen nullus pacisci
 voluit; sed continenter in eum [omnes]
 præ-

a Deest Cant. b Pr̅y̅peter-Be̅n. Pr̅iſeær-Cant. c ƿe rpan. Laud. ƿe. Cant. d Deest
 Cant. e Ex Cant. f --pealar. Laud. g xvi. Laud. mendose. Vid. infra An. DCCLXXXIV.
 h ƿintpa. Laud. Cant. i te. Wheel. mendose. k ġehaten. Laud. l Deest Laud. m De-
 sunt Cant. n ơeahrode. Cant. acrode. Laud. o cȳninc. Wheel. vitiose. p lȳt. Laud.
 q ƿeorode. Cant. r cȳðþan. Laud. s Ex Cant. t Ex Cant. u þa buþh. Cant. x uton.
 Laud. y be-eodon. Laud. ymb-eoban. Cant. z þe. Laud. a aƿundon. Laud. on-ƿun-
 dan. Cant. b Deest Cant. c Deest Cant. d Ex Cant. e ƿeorode. Laud. f locade.
 Laud. Cant. g ut on hine ƿæfde. Cant. h mȳcclum. Laud. i he. Laud. k ƿeoh-
 tende ƿærnon. Cant. l Deest Cant. m hitġ. Laud. n of-ƿlegen. Laud. o hæfðan.
 Cant. p þa on-ƿundan þ̅ þær kinges ġeƿepan on þær ƿiſer un-ƿt̅ilneſſe. 7 þider un-
 nan. Cant. Ubi id deprehensum est à Regis sociis ex mulieris clamore, eo accurrebant. q ġe-
 bæpon. Laud. r cȳningas. Laud. mendose. s un-ƿt̅ilneſſa. Laud. t hpelc. Laud. Cant.
 u ƿeapð. Laud. Cant. x Deest Cant. y Ex Cant. z Ex Laud. Cant. a Cod. Petroburg.
 ad and &c. b ġehpilcan. Laud. æġhpilcum. Cant. c ƿeoph 7 ƿeoh beað. Cant. d beað. Laud.
 e heo. Laud. heopa. Cant. f næniġ þicġan nolban. Laud. nan þær on-ƿon polde. Cant.

1 Habens eum suspectum ne aspiraret ad regnum, vel necem fratris sui in ipsum vindica-
 ret. West, 2 Meretun, Flor, Meriton, West.

præliati sunt, usque dum omnes periissent, præter unum Britonem obsidem, qui quidem vehementer vulneratus est. Mane interim quum intellexissent Thani Regis, qui domi erant, Regem esse occisum, eo equis contendunt, Dux [nempe] Osricus, & Wiverthus Thanus, virique quos antea domi reliquerat; ac Clitonem in civitate, qua occisus jacuit Rex, offenderunt; forefque ipsis obseratas inveniētes, ad eas appropinquabant. Tunc pollicitus est [concessurum se] iis proprias ipsorum libertates, bona ac terras, modo ei regnum transferent; monens insuper eorum propinquos apud se esse, qui ab ipso deficere nollent. Respondent autem ii nullum ex propinquis sibi esse chariorem quam ipsorum Dominum, seque nunquam ejus interfectoribus obsequi velle. Juebant deinde suos cognatos, ut Ducem incolumes relinquerent; à quibus responsum est, id ipsum illorum sociis, qui antea cum Rege essent, fuisse oblatum: dicebantque quod ipsi ad hoc non magis parati erant, quam eorum socii qui cum Rege fuerunt interfecti. Idcirco ad portas eo usque depugnabant, donec intra eas se fuga reciperent. Clito autem interfectus est, virique qui cum eo una fuerunt omnes præter unum; is erat Ducis filius initialis, cui (quanquam graviter vulnerato) vitam Dux

“heo”^b on hine” rymle feohtende pæron.
 oð”^c þ”^d hi ealle lægon” butan anum
 f Bpýt-pylrcum gylre. 7 je s rpyðe” gepun-
 ðað pær. Ða on^b morgene i gehýrdun þ
 5 þær cýninges þeznar^k þe him^l bæftan
 pæran”. þ je cýning^m of-plegen pær. þa
 nydonⁿ hý” þýðer. 7 hys ealdor-man Or-
 ric. 7° fiverð hys^p þezn. 9 7 þa men þe
 he bæftan him læfde ær”. 7 þone æþeling
 10 on þære býrig^r metton. þær je cýning
 of-plegen læg. 7^s heo” þa^t þa”^u gatu^x him
 to^y belogene^z pæron. 7^a þa þær to eodan.
 b And” þa^c gebeað he^d him” heora^e agene
 dom. feor 7 londer. gyl^f hý him þær ricef
 15 s uðon. 7^b himⁱ cýðþe þ^k hiora^l maðar
 him mid^m pærun. þa þe himⁿ fram nolbon.
 n And” þa^o cpædon^p hi^q heom nenig^r mæg
 leoþra nære^s þonne heora hlaforð. 7^t þ^u
 d hý” næfne hys banan folgian nolþan. And
 20 þa budon hý heora^v maðum þ^w hý” heom”
 gefunde^x fram eodon”. 7 hý cpædon” þ
 þ ilce heora gefepum geboden pære þe
 ær mid þam^z cýninge pærun. Ða cpæ-
 don hý^a þ^b þ^c” hý hý þær ne^c on-munden
 25 þon ma” þe^d heora gefepan þe mid þam
 cýninge pæron of-plegene. e And” hý þa
 ýmb þa^f gatu feohtende pæron s oð”^b þ^g
 hýⁱ þær in flugon”. 7 þone æþeling of-fo-
 gon. 7 þa men þe^k him mid” pærun ealle bu-
 30 tan anum. l je pær þær ealdor-monner god-
 runu. 7 he hys feorh genepede 7^m þeah”ⁿ he”
 pær

a Ex Laud. hic. Cant. b Ex Cant. c Ex Cant. d hys ealle of-plegene pæron. Laud. i. e. ñ omnes occisi erant. e lazan. Cant. f Bpýt-pylrcum. Laud. g Cod. Petroburg. h morgen. Laud. menzen. Cant. i ---don. Laud. k þa bæftan him pæron. Cant. l bæfton. Laud. m pær of-plegen. Cant. n Deest Laud. o --ferð. Laud. Cant. p þegen. Cant. q 7 þa mon þe he ær him bæftan læfde. Cant. r gemetton. Laud. s Ex Laud. hic. Cant. t Ex Cant. u geatu. Cant. x heom. Laud. y belocen. Cant. z hæfðon. Laud. hæfðan. Cant. a hic. Cant. b Deest Cant. c beað. Laud. Cant. d Deest Laud. e agenne. Cant. f heo. Laud. hic. Cant. g zeuþan. Cant. h heom. Laud. Cant. i cýðþe þæt heora maðar. Cant. k maða. Laud. l pæron. Cant. m fram nolbon. Cant. n Deest Cant. o cpædan. Cant. p hic. Cant. hys. Laud. q him nan. Cant. r þone. Laud. s Ex Cant. t maðon. Laud. u Ex Laud. him. Cant. x fram eodan. Cant. y þa cpædon hic. Cant. z cing. Cant. vitiofe. a þ^h hic þær hie rylfe ne amundan þe ma. Cant. b Ex Laud. c gemundon. Laud. d eoppe. Wheeloc. vitiofe. e Deest Laud. f geatu. Cant. g Deest Cant. h Deest Laud. i Sic Laud. þær inne purþon. Cant. Wheeloc. mendose þær Ine fulgon. k mid him. Cant. l þ. Cant. m Deest Laud. n Deest Cant.

pær oft Ʒepunðod. "And" Ʒe LȳnepulƷ
 6 micƷode xxxi. ƷintƷa. 7 hiƷ lic 'lið on
 Ʒintan-cearƷe. 7 þær d'æþelinger æt 'Ac-
 ran-mȳnrƷeƷ. 7 heoƷa Ʒiht^f Ʒæðen-cȳn
 Ʒeð to Lerdice. And þȳ ilcan Ʒeape man
 of-Ʒloh Æþelbalð. & Mȳrcna cȳning. on
 6 Seccan-dune. 7 hiƷ lic 'lið on Hreopan-
 dune. 7 he Ʒixade xli. ƷintƷa. 7 þa"
 BeorƷneð ƷenƷ to Ʒice. 7 'hiƷ "lȳtle hƷile
 heold. 7 unƷeƷealice. And m þȳ ilcan Ʒeape
 10 Offa "cȳning" o Ʒerlȳmðe BeorƷneð. 7"
 ƷenƷ to þam "Ʒice. 7 9þ" heold xxxix.
 ƷintƷa. 7 hiƷ Ʒunu 'EƷƷerð 'heold "xl.
 ðaƷa. 7 an hund ðaƷa. Se "pær Offa"
 * ðincƷerþing. 7 ðincƷerð EanpulƷing. 15
 EanpulƷ OƷmobiƷing. OƷmobi Eaping. Eapa
 ƷȳbiƷing. Ʒȳbba EneobiƷing. Eneoda Lȳne-
 palðing. Lȳnepalð Enebbing. Enebba Icel-
 ing. Icel Eomæring. EomæƷ Angelþeoping.
 Angelþeop Offring. Offa ƷæƷmunding. 20
 ƷæƷmund Ʒȳhtlæing. ƷihtlæƷ ƷoðeniƷing.:

DCCLVI.

2 An. DCCLVII. HæƷ Eaðberht. NoƷð-
 hȳmbra cining. ƷenƷ to Ʒeape. 7 OƷulƷ
 hiƷ Ʒunu ƷenƷ to þam "Ʒice". 6 Ʒixade 25
 i. Ʒeap. 7 hine of-Ʒlogon hiƷ hiƷan on ix.
 kl. AuguƷti":

An. DCCLVIII. e HæƷ Luðbȳht AƷce-
 biƷcop ƷoƷð-ƷeƷeð. "7 he heold þ AƷce-
 biƷceop-Ʒice xviii. Ʒeap":

An. DCCLIX. HæƷ BƷeƷoƷine pær to
 AƷcebiƷcop e Ʒehaðoð to Ʒe. Michaeler
 f tȳðe. & 7 heald hiƷ Ʒeopen Ʒeap". 6 And
 Moll ÆþelƷoð ƷenƷ to Ʒice on NoƷð-
 hȳmbƷum. 7 Ʒixade vi. 'ƷintƷa". 6 7 hiƷ 35
 þa ƷoƷ-let":

conceffit. Cynewulfus vero regnavit xxxi.
 annis. Ejus corpus jacet in Wintanceaster;
 Clitonis autem apud Aclfanminster: illo-
 rum genus paternum recta descendit ad
 5 Cerdicum. Eodem item anno, occisus est
 Æthelbaldus, Merciorum Rex, in Seccan-
 dune; ejusque corpus jacet in Hreopan-
 dune: regnavit autem xli. annis: deinde
 Beornredus capessit regnum, quod per tem-
 pus modicum & moleste tenuit. Et eodem
 anno, Offa Rex fugavit Beornredum, ac
 regnum capessit, idque tenuit xxxix. an-
 nis; ejus etiam filius Egverthus tenuit xl.
 diebus & centum diebus. Offa fuit Thinc-
 ferthi filius, Thincferthus Eanwulf; Ean-
 wulfus Osmodi, Osmodus Eawæ, Eawa
 Wybæ, Wybba Creodæ, Creoda Cyne-
 waldi, Cynewaldus Cnebbæ, Cnebbæ Iceli,
 Icelus Eomæri, Eomærus Angeltheowi, An-
 geltheowus Offæ, Offa Wærmundi, Wærmundus
 Wihtlægi, Wihtlægus Wodeni.

An. 1 DCCLVII. Hoc anno, Eadberhtus,
 Northymbrorum Rex, suscepit tonsuram;
 & Oulfus ejus filius capessit regnum, ac
 regnavit i. anno: eum autem interfecerunt
 sui domestici ix. kalend. Augusti.

An. 2 DCCLVIII. Hoc anno, Cuthbryhtus
 Archiepiscopus decessit*: tenuit autem
 30 Archiepiscopatum xviii. annis.

An. DCCLIX. Hoc anno, Bregowinus
 fuit in Archiepiscopum consecratus ad fe-
 stum sancti Michaelis, tenuitque quatuor an-
 nis. Item Mollus Æthelwoldus capessit re-
 gnum in Northymbris †, regnavitque vi.
 annis: tunc autem illud dimisit.

An.

a Deest Cant. b Ʒixade. Laud. c liƷð. Laud. d ---ƷaƷ. Laud. vitioŷe. e Æxan-
 minƷe. Cant. f Ʒæðen- Laud. g Mȳrcene. Laud. h SeƷƷan- Cant. i ƷeƷað.
 Laud. k Ex Laud. l Ex Cant. m þa. Laud. n Deest Laud. Cant. o Ex Laud. p Ex
 Laud. q Ex Cant. r EƷƷerð. Laud. s Deest Cant. t xli. Laud. Cant. u Offa
 pær. Laud. Cant. x ðingƷerðing. Laud. ðingƷerþing. Cant. y ðingƷerð. Cant.
 Quæ ŷequuntur ad anni finem deŷunt Laud. z Ex Laud. Cot. a Deest Cot. b Ex Laud.
 c Ad An. 757. Cant. d Ex Cot. e ƷehalƷoð. Laud. Cot. f mæƷƷan. Cot. Cant. g Ex
 Cot. h Ex Laud. Cot. i Ʒeap. Cot. k Ex Laud.

1 758. Dunelm. 2 760. West. * 7. Cal. Novembr. Flor. Thorn. † Nonis Au-
 guŷti. Dunelm.

An. ¹DCCLX. Hoc anno, Æthelbryhtus, Cantwarorum Rex, decessit: is fuit Wihtredi Regis filius. ²Ceolwulfus etiam decessit.

An. DCCLXI. Hoc anno, fuit aspera ⁵ hyems. Et Mollus, Northymbrorum Rex, interfecit Ofwinum apud Edwinesclife, octavo Id. Augusti.

An. ³DCCLXII. Hoc anno, decessit Bregwinus Archiepiscopus*.

An. DCCLXIII. ⁴Hoc anno, ⁵Anbryhtus consecratus est in Archiepiscopum, quadragesimo die post natales Christi. Frithewaldus item Episcopus apud Witerne decessit Nonis Maii: is consecratus est in Eboraco, xviii. kal. Septembris, sexto anno regni Ceolwulfi; & Episcopus fuit xxix. annis. Tum consecratus est ⁶Pyhtwinus in Episcopum ad Hwiterne apud Ælfet-ee, xvi. kal. Augusti.

An. DCCLXIV. Hoc anno, Jeanbryhtus Archiepiscopus accepit Pallium*.

An. DCCLXV. Hoc anno, capessit Alhredus Northymbrorum regnum, & regnavit octo annis.

An. DCCLXVI. Hoc anno, decessit Egeberhtus Archiepiscopus in Eboraco, ⁷xiii. kal. Decembris; qui fuit Episcopus xxxvi. annis: & Fritheberhtus in Hagustaldes-ee †, qui fuit Episcopus xxxiv. annis. Consecratus est autem ⁸Æthelberhtus in Eboracum, & Eathmundus in Hagustaldes-ee*.

An. DCCLX. *Deþ Æþelbryht. Cantwara cýning. forð-ferde. "re þær ƿiht-þeder^b cing runu". "ƿ Leolpulƿ eac forð-ferde":.*

An. DCCLXI. *d) Deþ þær re micle ƿintep". "And Moll. f Nonð-hýmbra cýning". of-rlah Orpine æt s Æðƿiner-clife". b) on octauo Id. Augurta".*

ⁱ An. DCCLXII. *Deþ forð-ferde Breg-10 ƿine Arcebyrcop:.*

An. ^kDCCLXIII. *Deþ l) Anbryht þær gehaðoð to Arcebyrceope. on þam feo-þerþeganⁿ dæge ofeþ^o midne ƿintep. l) And Fniðeþalð byrcop "æt ƿiterne" forð-15 ferde "on Non. Mai". re þær gehalgod on Leaftrum. "on xviii. kl. Sept. þam vi. ƿintpa Leolpulƿes ƿicef. ƿ he þær byrcop xxix. ƿintpa". "ða man gehalgode ƿýhtƿine" "to byrcope" æt Ælfet-^eé. 20 * on xvi. kl. Augurta to Hƿiterne":.*

An. DCCLXIV. *Deþ j) Jeanbryht Arcebyrceop on-feng pallium:.*

An. DCCLXV. *z) Deþ fenð Alhred to Nonð-hýmbra ƿice". "ƿ ƿixade eahra 25 ƿintep":.*

^b An. DCCLXVI. *Deþ forð-ferde Ecgbepht Ærcebyrcop in^c Eoƿerpic. d) on xiii. kl. Decemb. re þær byrcop xxxvi. ƿintpa". ƿ Fniðebepht in^e Hagurtales-éé. 30 f) re þær byrcop xxxiv. ƿintpa". And man s gehalgode Æþelbepht to^c Eoƿerpic. ƿ Ealhmund to^e Hagurtales-éé":.*

DCCLXVII.

a Cod. Petroburg. *b* cinger. *Cot. rectius.* *c* Ex Laud. *d* Cod. Petroburg. *e* Ex Laud. *Cot.* *f* Deest *Cot.* *g* Eadƿiner-clive. *Cot.* *h* Ex Laud. *i* Ex *Cot.* *k* DCCLXII. *Laud. Cot.* *l* Janbepht. *Laud.* *Eanbryht. Cant.* *m* Sic *Cot.* *þon. Laud. þone. Cant. Vitiose Wheel. þonne.* *n* dæg. *Cant.* *o* mide. *Laud.* *p* Ex *Laud. Cot.* *q* Deest *Cot.* *r* Deest *Cot.* *s* Deest *Cot.* *t* ƿ ƿýððan þent to ƿihtƿine. *re þær gehalgod. &c. Cot. i. e. Et postea [Episcopatum] suscepit Pihtwinus, qui consecratus est, &c. u* Deest *Cot.* * *Post Ælfæt legit Cod. Cot. vel Adelfæt. x* Deest *Cot.* *y* Janbepht. *Ben. Eanbryht. Cant.* *z* Ex *Laud. Cot.* *a* Ex *Laud.* *b* Ex *Laud. Cot.* *c* Eueppic. *Cot.* *d* Deest *Cot.* *e* Hagurtales-*Cot.* *f* Deest. *Cot.* *g* halgode. *Cot.*

¹ 762. West. Thorn. ² Is Northymbrorum Rex fuerat, & anno regni septimo sese tonsuræ Ecclesiasticæ subjecerat. *Vide supr. An. 731. & 737.* ³ 765. Dunelm. * ⁸ Cal. Sept. Thorn. ⁹ Cal. Sept. Flor. ⁴ Ad An. 765. Dunelm. 762. Dicet. ⁵ al. Jeanbryhtus, Janberhtus & Lamberhtus. ⁶ Pechtwinus. Flor. * *A Papa Paulo. Flor. 7* XIV. Flor. † ¹⁰ Cal. Junii. Dunelm. ⁸ Alberhtus. Dunelm. *Eanbaldus. West. * 8. Cal. Maii. Dunelm.*

a Cod.

DCCLXVII.

An. DCCLXVIII. ^a Ɔep Ɔopð-Ɔepðe Eadberht ^b Eatinz" cinz". ^c on XIV. kl. SeptembriƆr".

^d An. DCCLXIX. Initium Regni Karoli Regis.

DCCLXX. DCCLXXI.

An. DCCLXXII. Ɔep ^e Ɔilðped biƆcop Ɔopð-Ɔepðe:

DCCLXXIII.

An. DCCLXXIV. ^f Ɔep Norð-hýmbrā 10 Ɔopð-ðriƆon heopā cinz Alhped of EoƆƆepƆic on Eartep-tið. Ɔ zenamon Æþelped. Ɔolley Ɔunu. heom to hlaƆopðe. Ɔ Ɔe niƆade iv. gear. Anð" ^g heƆ ^h oþieped þeað EƆriƆter mæl on heoƆonum æƆter 15 Ɔunnan Ɔetl-Ɔonze. Anð" ⁱ þy geare" ^m zeƆuhton Ɔýpce Ɔ Ɔant-pape æt ^o Ot-tan-Ɔopða. Ɔ ^p punðeplice ^q næððpan þæƆon ^r Ɔeregene on Suð-Seaxna ^s lonðe:

An. DCCLXXV. ^t Ɔep EýnepulƆ Ɔ 20 OƆƆa "zeƆuhton ýmb ^x BýnƆintun. anð OƆƆa ^y nam þone tun". ^z On þar kingeƆ ðæi OƆƆa. þæƆ an abbot of ƆeðeƆham-Ɔteðe. Beonne zehaten. Se ilca Beonne. þuþ ealle þa muneke þeð of þeƆe min- 25 Ɔtpe. þa læt he Luððriht ealðop-man x. bonðe-land at SpineƆ-heafðe. mið læƆpe. Ɔ mið mæðpe. Ɔ mið eal þ þæƆ to læi. anð Ɔpa þ þeo Luððriht gear þone ab- 30 bote L. punðe þæƆ þope. Ɔ ilca gear Ɔ0 aneƆ nihteƆ Ɔeopme. ouðer xxx. Ɔýl-linge þeneza. Ɔpa eac þ eartep hiƆ ðæi Ɔcolðe þeo land on gear into þa mýnƆtpe.

An. DCCLXVIII. Hoc anno, decessit Eadberhtus Rex, Eatae filius, ¹ XIV. kal. Septembris.

An. ² DCCLXXII. Hoc anno, Mildredus ³ Episcopus decessit.

An. DCCLXXIV. Hoc anno, Northymbri expulerunt suum Regem Alhredum de Eboraco, Paschatis tempore, & ceperunt ⁴ Æthelredum, Molli filium, ipsis in Dominum: is autem regnavit iv. annis. Hoc item anno, apparuit rubra Christi crux in cœlis post solis occasum. Eodem etiam anno, præliati sunt Mercii & Cantwari apud Otanford: & mirabiles serpentes visi sunt in Australium Saxonum terra.

An. DCCLXXV. ⁵ Hoc anno, Cynewulf & Offa prælium habuerunt propter Bynsingtun; Offa autem oppidum cepit. Regis Offæ temporibus, fuit Abbas quidam de Medeshamstede, Beonne appellatus. Is ipse Beonne, consilio omnium Monachorum de Monasterio, elocavit Cuthbrihtu Duci x. tributarium terram apud Swinesheafde, cum pascuis & cum pratis, & cum omnibus adjacentibus; ea conditione, ut Cuthbrihtus solveret ob hoc Abbati L. libras, & singulis annis unius noctis hospitium, aut xxx. solidos in pecuniis numeratos: itemque ut post ejus obitum reverterentur terræ in Monasterium.

^a Cod. Petroburg. Desunt Cant. ^b Ex Laud. Cot. ^c Ex Laud. ^d Ex Laud. ^e Milped. Cant. ^f Ex Laud. quæ paucis sic complexus est Cod. Cot. Ɔep Æþelped. Ɔolley Ɔunu. niƆian azann on Norð-hýmbrān. ^{i. e.} Hoc anno, Æthelredus, Molli filius, cepit regnare in Northymbria. ^g Quæ sequuntur ad An. 773. refert Cod. Cant. ^h oþeopðe. Cant. men zeregon. Laud. ^{i. e.} visa fuit. men zeregan. Cot. ⁱ LhriƆter. Cant. ^k zange. Cant. ^l on þan ýlan gear. Cot. ^m þuhton. Cot. zeƆuhtan. Cant. ⁿ --papa. Laud. ^o Occan. Cant. ^p punðop. Cant. Cot. ^q næðpan. Laud. næðpa. Cot. ^r zereogene. Laud. zepapene. Cot. Cant. ^s lande. Cant. ^t Ad An. DCCLXXVII. Laud. Cant. ^u zeplyton. Laud. zepuhtan. Cant. ^v Benepington. Laud. Benrington. Cant. ^y zenam. Laud. Cant. ^z Quæ in hoc Anno sequuntur desumpsimus ex Cod. Laud. qui quidem ad An. DCCLXXVII. refert.

¹ 13. Flor. ² 775. Flor. ³ Huicciorum. ⁴ Æthelbertum. Flor. ⁵ Ad An. 778. Flor. 779. West.

sterium. Hujus rei testis fuit Rex Offa, & Rex Egferthus, & Archiepiscopus Hygeberhtus, & Ceolwulfus Episcopus, & Inwona Episcopus, & Beonna Abbas, & multi alii Episcopi & Abbates, aliique multi viri potentes. Hujus ipsius Offæ temporibus, fuit Dux quidam Brordan nuncupatus. Is à Rege petebat ut ejus gratia liberaret ipsius quoddam Monasterium Wocingas appellatum, propterea quod id dare destinaret [Ecclesiæ] Medeshamstedeni, & sancto Petro, & ei qui tunc fuit Abbas; Pusa is dictus est. Iste Pusa successit Beonnæ, ac Rex eum vehementer dilexit. Tunc Rex liberavit Monasterium Wocingas cum Rege, & cum Episcopo, & cum Comite, & cum omnibus hominibus; adeo ut non quispiam inde haberet ullum vectigal præter sanctum Petrum atque Abbatem. Hoc factum est in Regio oppido Freoricburna dicto.

An. DCCLXXVI. ¹Hoc anno, decessit Pehtwinus Episcopus [de Hwiterne] ¹¹¹¹. kal. Octobris, qui fuit Episcopus ^{xiv}. annis: & eodem anno consecratus est Æthelberhtus in Episcopum ad Hwiterne in Eboraco, ^{xvii}. kal. Julii.

An. DCCLXXVIII. Hoc anno, Æthelbaldus & Hearberhtus interfecerunt ⁱⁱⁱ. summos Præfectos; Ealdulfum, filium Bosæ, apud Cyningesclife; & Cynewulfum ³⁰ Ecgamque apud Helathyrn, ^{xi}. kal. Aprilis. ³Tum capessit Alfwoldus regnum, Æthelredo de terra expulso, & regnavit ^x. annis.

^bKarolus in Hispanias intravit. Karolus Saxoniam venit. Karolus Pampileniam urbem destruxit atque Cæsar-Augustam: exercitum suum conjunxit, ac acceptis obsidibus, subjugatis Sarracenis, per Narbonam Wasconiam Franciam rediit.

DCCLXXIX.

An. DCCLXXX. Hoc anno, Antiqui Saxones & Franci præliati sunt. Northymbro- rum item summi Præfecti combusserunt ⁴⁰ Beornum Ducem in Seletune, ^{ix}. kal. Janua-

At hys geþitnerre pær reo kining Offa. 7 reo kining Egferð. and reo Ænceb. Hýgeberht. 7 Leolpulf byrcop. 7 Inpona byrcop. 7 Beonna abbot. 7 seola oðre byrcoper and abboter. and seala oðre rice men. On þer ilca Offa ðaer pær an ealþop-man. Bropþan pær gehaten. He geornbe æt se kýning þ he seolbe for hys luuen fpeon hys ane mýnrþre forcingar het. forði þet he hit seolbe giuen into Medeshamstede. 7 rice. Peter. 7 þone abbote þe þa pær. he pær Pusa gehaten. Seo Pusa pær æfter Beonna. 7 reo kining hine luuede spide. And reo kýning fpeode þa þ mýnrþre forcingar rið cining. 7 rið byrcop. 7 rið eopl. 7 rið ealle men. swa þ nan man ne hafde þær nan on-rcing buton r. Peter 7 þone abbot. Ðis pær ðon on þe cininges tune Freopic-burpa hatte :

An. DCCLXXVI. ^aÐer forð-ferþe Pehtwine byrcop on ^{xiii}. kl. Octobr. se pær byrcop ^{xiv}. rintpa ¹: ^b 7 hý ilcan geape man gehalgode Æþelberht to byrcope to hwiteþne in Eoferpic ¹. on ^{xvii}. kl. Julii : DCCLXXVII.

An. DCCLXXVIII. ^dÐer Æþeald. 7 heapberht of-flogon ⁱⁱⁱ. heah-geþeran. Ealdulf Boring æt Lininges-clife. and Lýnepulf and Ecgan æt Hela-hýmnum on ^{xi}. kl. Apr. ^e And þa feng ^f Alfpold to rice. ^g 7 Æþelred be-þraf on lande ¹. 7 he riuxade ^x. rintep ¹.

Karolus Saxoniam venit. Karolus Pampileniam urbem destruxit atque Cæsar-Augustam: exercitum suum conjunxit, ac acceptis obsidibus, subjugatis Sarracenis, per Narbonam Wasconiam Franciam rediit.

An. DCCLXXX. ⁱ Ðer ^k Ealþ-Seaxe 7 Fpuncan gefuhtan ¹. ¹ And Norð-hýmþra heah-geþeran for-beapþon Beorn ealþop-man on Seletune. on ^{ix}. kl. Janj.

And

^a Ex Laud. ^b Ex Cod. Laud. qui ad An. DCCLXXVII. refert vitiose. Ðer pær Æþelbýþht gehalgod to byrcope to hwiteþne on Eueppic. Cot. ^c Ex Laud. ^d Ex Laud. ^e Ex Laud. Cot. ^f Alfpold. Cot. ^g Deeft Cot. ^h Ex Laud. ⁱ Ad An. DCCLXXIX. Laud. ^k Ealþe-Laud. Cant. ^l Ex Cod. Laud. quæ refert ad An. DCCLXXIX.

¹ Ad An. 777. Flor. Dunelm. ² 3. Cal. Octobris. Dunelm. ³ Ad An. 779. Dunelm.

And "Æþelberht Ercceþ. forð-ferde ^b in
Leartre". ^c 7 on þær ſtall Eanbald þær
gehalgob". 7 Lýnebald "biſcop" geſæt
in "Lindisfarra-ée". ^f Her Alchmund
biſcop in Hagurſtald-ée forð-ferde. on
vii. idus Septembri. 7 Tilberht man ge-
halgode on hir ſtall on vi. Non. Oc-
tobri. 7 Higbald man gehalgode to biſcop
æt Socca-býrig to Lindisfarra-ée. ^g 7
Alpold cinz rende to Rome æfter pal-
lium to Eanboldey Arcebiſcopey behoue.

DCCLXXXI.

^b An. DCCLXXXII. Her forð-ferde
ſwærburh. Ceolſeðer cpen. 7 Lýnepulſ
biſcop in Lindisfarra-ee. And ſeonob þær
at Aclea:

DCCLXXXIII.

An. DCCLXXXIV. Her Lýneheard
of-ſloh Lýnepulſ cýning. 7 he þær pearð
of-ſlegen. 7 LXXXIV. monna mid him. And
þa on-ſenð Býrhtic 'ſerð-Seaxna ricey".
7 he riceode xvi. ^k gear. 7 hir lic lið æt
ſerþham. and hir 'riht" ^m fæðeren-cýn-
geð to Leþdice. "To þýran timan ri-
xode Ealhmund cinz 'innon Lent". ^p Her
Ealhmund cinz þær Egeberhter fæðer. 7
Egeberht þær Aðulſer fæðer":

An. DCCLXXXV. Her forð-ferde
Botwine abbot on Hripum. And" her
þær geſlitfullic ſinob æt Cealc-hýde.
7 'Janbýrht Arcebiſcopey for-let 'rumne

rii. ¹ Æthelberhtus Episcopus deceſſit in
Eboraco, & in ejus ſedem Eanbaldus con-
ſecratus eſt: & ² Cynebaldus Episcopus pri-
vatus reſedit in Lindisfarra-ee. Hoc anno,
5 Alchmundus Episcopus in Haguſtald-ee de-
ceſſit, vii. Idus Septembris, & Tilberhtus
conſecratus eſt in ejus ſedem, vi. Nonarum
Octobris; & Higbaldus conſecratus eſt apud
Socabyrig in Episcopum de Lindisfarra-ee.
10 Alwoldus item Rex Romam miſit * ad peten-
dum Pallium pro Eanboldo Archiepiſcupo.

An. ³ DCCLXXXII. Hoc anno, deceſſit
Wærburga, Ceolredi Regina, & Cynewul-
fus Episcopus Lindisfarnenſis. Synodus item
15 fuit apud Acleam.

An. DCCLXXXIV. ⁴ Hoc anno, Cyne-
heardus occidit Cynewulfum Regem: ipſe
item [Cyneheardus] ibi fuit interfectus &
cum eo LXXXIV. viri. Deinde Brihtic
capeſſit Occidentalium Saxonum regnum, &
regnavit xvi. annis: ejus vero corpus jacet apud
Werham, & paternum genus recta de-
ſcendit ad Cerdicum. Illis temporibus regna-
vit Ealhmundus Rex in Cantio. Iſte Ealh-
mundus Rex fuit Egberhti pater, & Eg-
berhtus fuit Athulfi pater.

An. DCCLXXXV. Hoc anno, deceſſit
Botwinus Abbas Hripenſis. Hoc item anno
fuit litigioſa ⁵ Synodus apud Cealchythe;
6 & Janbyrhtus Archiepiſcopus amiſit ali-
quam

*a Ex Laud. Cot. Uterque ad An. DCCLXXIX. refert. b Deest Cot. c 7 Eanbald þær
gehalgob on hir loh. Cot. d Deest Cot. e Lindisfarra-ee Cot. f Ex Laud. Cot. qua
paucis sic exprimit Cod. Cot. Alchmund biſcop on Hagurſtald-ée forð-ferde. 7 Tilberht
þær gecopen þær to. 7 Higbald to Lindisfarra-ée. g Hæc, inſerſo ordine debito, ſic ha-
bet Cod. Laud. And Ælpold cýning rende man æfter pallium to Rome. 7 Eanbald
dýde Ærcceþ. i. e. Et Alfwoldus Rex ad petendum Pallium [Eanbaldi] Romam miſit;
& Eanbaldus factus eſt Archiepiſcopus. h Ex Laud. i ſerð-Seaxna cinz to rice.
Laud. k pinter. Cant. l Deest Cant. m fæðer- Laud. n Cod. Petroburg. Deſunt
Laud. Cant. o on. Cant. p Ex Cot. q Ex Laud. r Eanbýrht. Cant. Lanberht. Cot.
s rum. Cot.*

1 Ad An. 781. Flor. 2 Legendum fortasse Cynewulfus. Vide infra An. 782. * Ad
Adrianum Papam. Flor. 3 781. Flor. 4 De morte Cynewulfi & Cyneardi vide supra
An. 755. 5 Vide Spelman. Concil. Tom. 1. p. 302. 6 Diocesim nempe Lichfeldensem,
cum sex aliis Archiepiſcopo Lichfeldensi ſubditis.

quam partem suæ Provinciæ. Ab Offa item Rege Higebrichtus electus est, & Ecgverthus in Regem consecratus. Is etiam temporibus legati missi sunt à Roma ab Adriano Papa in Angliam, ad renovandam fidem ac pacem, quam sanctus Gregorius nobis mittebat per Episcopum Augustinum; ii autem cum honore fuerunt suscepti.

DCCLXXXVI.

An. DCCLXXXVII. Hoc anno, cepit [in uxorem] Beorhtricus Rex Offæ filiam Eadburgam. Ejus autem temporibus venerit primum tres naves Norwegiorum de Herethorum terra. Tum eo [Regis] Præpositus equo vectus, illos molitus est compellere ad Regis villam, propterea quod nesciret unde essent: ibi autem is occisus est. Istæ primæ fuerunt naves Danorum quæ Anglorum nationem peterent.

An. DCCLXXXVIII. Hoc anno, Synodus coacta est in Northymbrorum terra apud Pincanheale, iv. Non. Septembris: & Aldberhtus Abbas decessit.

^a Karolus per Alemanniam venit ad fines

Bavariæ. An. DCCLXXXIX. Hoc anno, Alfwoldus, Northymbrorum Rex, interfectus est à Siga, ix. kal. Octobris; & cœlestis lux frequenter conspecta est quo in loco fuerat occisus; sepultus autem est in Hagustald-ee, in Ecclesia; & Osfredus, Alchredi filius, cepit regnum post eum: is autem fuit Alfwoldi nepos. ² Et Synodus coacta est apud Acleam.

An. DCCXC. Hoc anno, Janbryhtus Ar-

dæl "of" hys byrceopdomeſ. 7 fram Of-
ſan cýninge ^b Higebrýht pær gecopen. 7
Ecgverð to cýninge gehalgod. ^d And
"in þaſ tid" ^f pæren ærend-pacen zereñd
5 ^ſ of Rome" fram ^b Adrianum papan to
Ængla-lande. to-ⁱ nýrianne þone zeleaſan
^k 7 þa ribbe". ^l þe ſcſ Gregoriuſ uſ rende
^m þuſh þone byſcop Auguſtinum". 7 hi
man mid purðſcipe under-ſenz":

An. DCCLXXXVII. Hæp ⁿ nom ^o Beorh-
tric cýning Ofſan dohton Eadburhge.
And on hys ^p ðaſum ^q comon æreſt iii.
^r ſcipu ^s Norð-manna" ^t of Hæpeða
lande". And þa ſe zereſa þær to rað. 7
15 "hi polde ðýſſan to þær cýningeſ tune.
þý ^x þe" he niſte hſæt hi pæron. 7 hine
mon ^y of-ſloh ^z þa". Ðat pæron þa æreſ-
tan ſcipu Deniſca monna þe Angel-cýn-
neſ lond zehohton:

An. DCCLXXXVIII. ^a Hæp pær ſinoð
gezaderod on Norð-hýmbra lande æt
^b Pincanheale". ^c on iv. Non. Sept. 7 Alb-
berht abb. þorð-ſeþde":

An. DCCLXXXIX. Hæp Alſpolð.
Norðan-hýmbra cýning. pær of-ſlaſan
^f fram Sigan on ix. kl. Octobr." 7 heo-
ſenlic leoht pær zelome ^g zeogen ^h þær
þær he of-ſlaſen pær. ⁱ 7 he pær bebýr-
zed on Haguſtald-ée. innan þære cýnican".
7 Orped. Alchreder ſunu. ſenz to rice
^k æreſer him". ^l ſe pær hys neſa". ^m And
ſinoð pær gezaderod æt Aclea:

An. DCCXC. Hæp ⁿ Janbýrht Arce-
byſcop

^a Ex Cot. ^b Hýgbýrht. Cot. ^c Perperam Cant. cýning. ^d Ex Laud. Cot. ^e on
hys timan. Cot. ^f pæron. Cot. ^g Deeft Cot. ^h Adriane. Cot. ⁱ zenýrianne. Cot. ^k Deeft
Cot. ^l þa. Cot. ^m Deeft Cot. ⁿ nam. Laud. Cot. Cant. ^o Bpeohtric. Laud. Býrht-
tric. Cant. ^p ðaſan. Cot. ^q coman. Cant. Cot. ^r ſcipa. Cot. Cant. ^s Ex Laud. Cot.
Cant. ^t Ex Laud. Cot. ^u he. Laud. ^x Ex Cant. ^y þær of-ſloh. Cant. ^z Ex Laud.
^a Ex Laud. Cot. ^b Forte legendum cum Cl. Spelmanno Fincanheale. ^c Ex Laud. ^d Ex
Laud. ^e Ex Laud. Cot. ^f Deeft Cot. ^g zerafen. Cot. ^h þaſ þaſ. Cot. ⁱ Deeft Cot.
^k Deeft Cot. ^l þorðan he pær hys neua. Cot. ^{i. e.} quoniam ipſius erat nepos. ^m 7 mý-
cel ſinoð pær æt Aclea. Cot. Et magna Synodus fuit apud Acleam. ⁿ --briht. Laud.
Lanbýrht. Cot. Jaenbriht. Cant.

1 Vide Spelman, Concil. Tom. 1. p. 304. & Dunelm. inter X. Scriptores. p. 114. l. 56.
2 Vide Spelman, Concil. Tom. 1. p. 305.

a þaſ

biscop forð-ferðe. 7 ^a þý ilcan ^b zeape
pær gecopen Æþelheard abbuð to ^c Arce-
byscpe. ^d And Orped. ^e Norðan-hýmbra
cining. pær ^f berpican. 7 ^g of rice ^h adre-
fed. 7 Æþelred. Æþelpalder sunu. eft 5
fenz to rice^h:

^b An. DCCXCI. Her pær ⁱ Baldpulf ge-
halgod to byscpe ^k to ðriterne ^l on xvi.
kl. Aug. ^m fram Eanbalde Arceb. 7 fram
Æþelberhte byscpeⁿ:

An. DCCXCII. Her Ofra. Mýrcna
cýning. het Æþelbýrhte ^m cýninge ⁿ þ
hearod of-arlean. ^o 7 Orped. þe pær Nor-
þan-hýmbra cining. æfter pæc-ryðe
ham cumenum zelæht pær. 7 of-rlagen 15
on xviii. kl. Octobr. 7 hýr lic ligð æt
Tinan-muðe. And Æþelred cining fenz
to nýpan pife. seo pær Ælflæd gehaten.
on iii. kl. Octobr. ^p:

^q An. DCCXCIII. Her pæron reðe 20
^r fope-becna cumene ofep Norðan-hým-
bra land. 7 ^s þ ^t folc eapmlice ^u bpegdon.
þ pæron ormete ligpærcaþ. And pæron
^v gereopene fýnene ðpacan on þam lýfte
fleogende. ^w þam tacnum fona ^x fýligðe
mýcel hunger. And ^y "litel" æfter þam
þær ilcan zeapeþ. ^z on vi. idur Januar.
"eapmlice hæþenþa ^a manna ^b hergung ^c ad-
ligode Godes cýning in Lindisfarena-ee
þurh pærflac. 7 ^d man-þleht. ^e And Sicga 30
forð-ferðe on viii. kl. Mar. ^f:

An. DCCXCIV. Her Adrianur Papa
7 ^g Ofra ^h "Mýrcna" ⁱ cýning. ^j on iv.
idur Augur. þe nixode xl. pintpa.
^k forþ-ferðon. 7 Æþelred. Norþan-hýmbra 35
^l cýning. pær of-rlagen fram hýr agenpe

chiepiscopus decessit*; & eodem anno ele-
ctus est Æthelheardus Abbas in Archiepif-
copum. Ofredus item, Northymborum
Rex, proditus est, ac regno pulsus; & Æ-
thelredus, Æthelwaldi filius, proxime ca-
pessit regnum.

An. DCCXCI. Hoc anno, fuit ¹ Bald-
wulfus consecratus in Episcopum ad Hwi-
terne, xvi. kal. Augusti, ab Eanbaldo Ar-
chiepiscopo, & Æthelberhto Episcopo.

An. DCCXCII. ² Hoc anno, Offa, Mer-
ciorum Rex, iussit Æthelbyrhto Regi ca-
put abscindi³: & Ofredus, qui fuerat North-
ymborum Rex, ³ post exilium domum re-
versus, prehensus est & interfectus, xviii.
kal. Octobris; ejusque corpus jacet ⁴ ad
Tinanmuthe. Æthelredus item Rex novam
uxorem accepit, quæ Ælfleda dicta est,
iii. kal. Octobris.

An. DCCXCIII. Hoc anno, extiterunt
immania portenta per Northymborum ter-
ram, quæ populum istum misere terrue-
runt; nempe, immodica fulgura. Visi sunt
item igniti dracones in aëre volitantes:
quæ quidem signa statim secuta est gravis
fames. Paulo item post hæc, hoc ipso an-
no, vi. Idus Januarii, Pagani homines mi-
sere vastarunt ac destruxerunt Dei Ec-
clesias in Lindisfarena-ee, rapinis ac ho-
miciidiis [omnia miscentes.] Sicga etiam de-
cessit viii. kal. Martii.

An. DCCXCIV. Hoc anno, Adrianus
Papa, & Offa Merciorum Rex, (hic, ⁵ iv.
Idus Augusti cum regnasset xl. annis,) de-
cesserunt; & Æthelredus, Northymbro-
rum Rex, fuit interfectus à propria gen-
te,

^a þar ýlcan zeapeþ. Cot. ^b zepe. Cot. ^c Sic Laud. Cot. byscpe. Wheel. Arcebý-
ceop. Cant. ^d Ex Laud. Cot. ^e Norð-. Cot. ^f Deest Cot. ^g arlymed. Cot. ^h Ex
Laud. Cot. ⁱ Baldpulf. Cot. ^k Hæc post verba Æþelberhte byscpe habet Cod. Cot.
^l Deest Cot. ^m Deest Laud. Cant. ⁿ Ex Laud. ^o Ex Laud. Cot. ^p --býcna. Cot.
^q Deest Cot. ^r ðpehtan. Cot. ^s gerapene. Cot. ^t 7 fona. Cot. ^u Deest Cot. ^x Deest
Cot. ^y Deest Cot. ^z adýligodan. Cot. ^a --þliht. Cot. ^b Defunt Cot. ^c Ad An.
dcccxvi. Offæ mortem habet Laud. ^d Ex Laud. ^e Deest Laud. ^f Ex Laud. ^g forð-
ferðe. Laud. ^h Cod. Petroburg.

* 2. Idus Augusti. Flor. 1 Beadulfus. Flor. 2 Ad An. 793. Flor. 3 Vide supra
An. 790. 4 In Monasterio ad ostium Tinæ fluminis. Flor. 5 4. Cal. Aug. Flor.

te, ¹XIII. kal. Maii. Ceolwulfus item Episcopus & Eadbaldus Episcopus ea natione cesserunt. Et Ecgferthus capeffit Merciorum regnum, ²eodemque anno decessit: atque Eadbryhtus capeffit regnum in Cantio, cui cognomen fuit Præn. Æthelheardus etiam Dux decessit kal. Augusti. Et pagani in Northymbris devastabant; & Ecgferthi Monasterium, quod est ad ostium [Weri fluminis,] expilarunt. Ibi vero ex eorum Ducibus unus interfectus fuit; & eorum naves quædam per tempestates fractæ fuerunt, & eorum multi ibi demersi erant; aliqui autem vivi portum attigerunt, qui statim interfecti sunt ad fluminis ostium.

An. DCCXCV. Hoc anno, luna obscurata est inter gallicinium & auroram, v. kal. Aprilis. Eardwulfus item capeffit Northymbrorum regnum, II. Idus Maii, & postea consecratus est, & ad folium levatus, VII. kal. Junii, in Eboraco, ab Eanbaldo Archiepiscopo, & Æthelberhto, & Higbaldo, & Badewulfo, Episcopis.

An. DCCXCVI. Hoc anno, decessit Eanbaldus Archiepiscopus, IV. Idus Augusti; ejusque corpus jacet in Eboraco. Eodem item anno, decessit Ceolwulfus Episcopus, & consecratus est Otherbaldus in alterius sedem, XIX. kal. Septembris. Hoc etiam anno, Cenwulfus, Merciorum Rex, devastavit Cantwarorum [terram] usque ad Merciam, &prehendit Eadberhtum Præn illorum Regem, eumque vincitum in Merciam duxit,

þeode". "on XIII. kl. Mai". And Leolpulf byrceop 7 Eadbald byrceop of þam londe ^b aþoran. And ^c Ecgferþ ^d fenz to ^e Mýrcna rice". 7 ^f þý ilcan gearpe" forþ-
 5 ferþe. 7 Eadbryht on-fenz rice on Lent. þam þær oðer nama nemned ^g Præn. ^h And Æthelheard ealþor-man forþ-ferþe on kal. Aug. And þa hæþenan on Norþ-hýmbrum heþgodon. 7 Ecgferþer-mýnfter æt þone
 10 muþe beþeþodon. And þær heora heþetogena rum of-rlægen þearþ. 7 eac heora rícu rume þurh ofer-þeþer purþon toþrocene. 7 heora feala þær aðruncon. 7 rume cuce to þam ræþe comon 7 þa man
 15 rona of-rlah æt hæpe ea muþan:

ⁱ An. DCCXCV. heþ þær ^kreo mona ^laþerþeod betpux ^mhan-creþ 7 ⁿðaþunþe. ^oon v. kal. Apr. And ^pEardpulf fenz to Norþan-hýmbrum ^qcinedome ^ron II. idur
 20 Mai". 7 ^she þær rýððan" ^tgebletrod. 7 to hir cine-rtole aþoren" ^uon VII. kal. Junii on Eoferþic" fram Eanbalde Arceb. 7 Æthelberhte. 7 Higbalde. 7 Badepulfe" ^vbyrcopum:.

An. DCCXCVI. ^wheþ forþ-ferþe Eanbald Arceb. on IV. idur Aug. 7 hir lic liþð on Eoferþic. And þer ilcan gearpe forþ-ferþe Leolpulf byrceop. 7 man gehalþode ^xoþerþald on þær oþer rcal on XIX. kal. Sept. And ^yheþ ^zLenpulf. ^{aa}30 "Mepna cýning. ofer-heþgode ^{bb}Lantpapa" ^{cc}oð Meprc." and ^{dd}geþenz ^{ee}Eabberht" Præn heora cýning. and ^{ff}geþundene hinc on Mýrcce læddon.

" 7

^a Ex Laud. ^b þoran. Cot. ^c Ecgferþ. Cot. ^d fenz to rice on Mýrcum. Cant. ^e Mýrcene. Laud. ^f on þan gearpe. Cot. ^g Prænn. Cant. ^h Ex Cod. Laud. *desumptissimus quæ in hoc anno sequuntur.* ⁱ Ex Laud. Cot. ^k re. Cot. ^l aþerþeod. Cot. ^m hancre. Cot. ⁿ --þunþ. Cot. ^o Deest Cot. ^p Eardpulf. Cot. ^q rice. Cot. ^r Deest Cot. ^s Deest Cot. ^t gebletrod to cinþe. Cot. ^u Deest Cot. ^x Deest Laud. ^y Ex Laud. ^{*} Sic Cod. Laud. *Legendum opinor oþer Eanbald. i. e. alter Eanbaldus; Eanbaldus enim secundus primo defuncto successit.* ^z Codd. MSS. Laud. Cot. & Codd. impress. *Wheeloc. mendose habent Leolpulf, & Cod. Cant. Leolulf. Kenwulfus enim sive Kenulfus successit Ecgfertho, anno DCCXCIV. defuncto, Kenwulfo Kenelmus, Kenelmo autem Ceolwulfus circa an. DCCCXIX.* ^a Mýrcna. Cant. ^b Lantpape. Cant. Lent. Cot. ^c Deest Cot. 7 Meprcpape. Laud. Cant. *i. e. & Mercii.* ^d Sic Cot. Cant. *mendose Wheel. geþenzon.* ^e Ex Cot. ^f ---þen. Laud.

47 let him pýcan ut hý eagan. 7 ceoþfan
 of hý handa: Onð Æþelard Arcb. of
 Lant-papeb. sette ynoð. 7 zetpýðe.
 7 zetpætnode. þuþ þar Papan hære Leo-
 ner. ealle þa þing be Godeþ mýnŕtan. 5
 þa pænon zetett be þihtgaper bæge. 7
 be oðra cingæ bæge. 7 þur cpæð. Ic
 Aþelard. eadmod Arb. of Lant-pape-
 beþu. mið anmodan pæde ealles ynoðer.
 and mið ealpa þape zegaderungæ ealpa 10
 þapa mýnŕta. þam be ealdan daþan
 frýgneþre þar geauen fram geleaffullan
 mannum. on Godeþ namian. 7 þuþ hý
 biþigenþan dom ic bebeode. ŕpa ŕpa ic
 hære habbe of þan Papan Leone. þ heo- 15
 non-þorð nan ne dýpŕtæce ceoþan him
 hlauorþar of læpedan mannan ouer Godeþ
 erþþýðnyþre. Ac eal ŕpa ŕpa hit ýr on
 þan zepþite þe ŕe Papa hæfð giuuen.
 oðþe þa haligan þeþar zetettan. þe beoð 20
 upe pæþeþar. 7 upe laþeþar. be haligum
 mýnŕtum. ŕpa hi beluan un-apeþmeð
 butan ælcne anŕæce. Gif æni man ýr þ
 þýr Godeþ. 7 unþar Papan. 7 upe bebod
 healþan nelle. ac þar-þeod and þar naht 25
 healþað. pítan hi þ hi ŕculon gýþan ge-
 ŕcead to-þonan Godeþ dom-þetle. And ic
 Aðelhard Arb. mið XII. biþcopan. 7 mið
 þrim 7 tpenþigan abbodan. þýr ýlce mið
 þode tacne Lpŕþer zetþummað 7 b'ze- 30
 þættn....

An. DCCXCVII. Þeþ Romane Leone
 þam Papan hý tunþan þor-cupþon. 7
 hý eagan e artunþon. 7 hine of hý þetle
 aplýmþon. 7 þa þona eþt. Gode f þultu- 35
 mienþum. he s meahþe b'þerion 7 i þpþe-
 can. 7 eþt kþar Papa ŕpa he æþ þar.
 'And Canþalb on-þenþ Pallium on vi.
 iþur Sept. 7 Æþelþerht biþcop þorð-
 þeþe on III. kal. Nov.":

ac permittit erui ejus oculos, & præcidi ejus
 manus. Æthelardus item, Archiepiscopus de
 Cantwarberi, indixit Synodum*, ac stabili-
 vit & confirmavit, mandato Papæ Leo-
 nis, omnia Dei Ecclesias [ŕpectantia,] quæ
 fuerant constituta Wihtgari diebus, aliorum-
 que Regum diebus, & sic dixit: Ego A-
 thelardus, humilis Archiepiscopus de Cant-
 wareberi, cum unanimi consilio totius Syno-
 di, & totius congregationis omnium Mona-
 steriorum, quibus superioribus temporibus
 libertas concessa est à fidelibus viris; in
 Dei nomine, & per ejus tremendum judi-
 cium præcipio, sicut mandatum habeo
 à Papa Leone, ne deinceps aliquis audeat
 sibi eligere dominos ex laicis hominibus
 super Dei hæreditatem. Verum sicut est
 in Cartis, quas Papa concessit, aut sancti
 viri constituerunt, nostri nempe Patres &
 Domini, de sanctis Monasteriis, ita illa
 permaneant inuiolata absque omni recu-
 satione. Si quispiam fuerit, qui hoc Dei,
 & nostri Papæ, nostrumque mandatum
 observare noluerit, verum ŕpreverit ac
 pro nihilo duxerit; sciat ille quod red-
 diturus sit rationem ante Dei tribunal.
 Ego autem Athelhardus Archiepiscopus
 cum XII. Episcopis, & cum tribus & vi-
 ginti Abbatibus, hoc ipsum cum signo
 crucis Christi confirmo atque stabilio.

An. DCCXCVII. Hoc anno, Romani
 Leoni Papæ linguam absciderunt, & oculos
 evulserunt, eumque de fede deturbarunt;
 verum statim postea, Deo auxiliante, potuit
 & videre & loqui, ac deinde factus est Pa-
 pa sicut antea fuerat. Eanbaldus item ac-
 cepit Pallium, vi. Idus Septembris, & Æ-
 thelberhtus Episcopus decessit III. kal. No-
 vembri. 40

An.

a Quæ sequuntur ex Cot. desumpta sunt. b l. zetpættnað. c --cupþan. Cant.
 d eþan. Cant. e ut-artunþon. Laud. ut-artunþan. Cant. f zetþultumiendum. Laud.
 g mihte. Laud. Cant. Cot. h þeþeon. Laud. Cant. Cot. i þþeþan. Cot. k þeapð. Cant.
 l Ex Laud.

* Apud Bacanceld. Spelman. Concil. & ad An. 798. refert. i 17. Episcopus enumerat
 Spelmannus in Concil. Tom. I. p. 317.

An. DCCXCVIII. Hoc anno, fuit grave prælium in Northymbrorum terra, in Quadragesima, iv. Non. Aprilis, apud Hweal-læge; atque ibi occisus est Alhricus, Heardberhti filius, & alii multi cum eo.

An. DCCXCIX. Hoc anno, Æthelheardus Archiepiscopus, & Cynebryhtus, Occidentalium Saxonum Episcopus, profecti sunt Romam. Alfunus Episcopus decessit in Suthberi, & sepultus est in Domuca; atque Tidfrithus fuit electus post eum: item Siricus Orientalium Saxonum Rex profectus est Romam. ¹Hoc ipso anno, Wihtburgæ corpus repertum est omnino integrum & incorruptum in Deorham, post quinque & quin-
5 10 15

An. DCCC. Hoc anno, fuit luna obscurata secunda hora noctis, xvii. kal. Febr. Hoc item anno, Beorhtricus Rex decessit, atque Worrus Præfectus: & Ecgbryhtus capessit Occidentalium Saxonum regnum. Et eodem ²die, Æthelmundus, Dux ³Wicciorum, equo transiit [flumen] apud Cyne-mæresford. Tum ei obviam venit Weoxtanus Dux cum Wilfætis, atque ibi fuit gra-
20 25

vis pugna, ibique interfecti sunt ambo Duces; & Wilfæti potiti sunt victoria.
^aKarolus Rex Imperator factus est, & à Romanis appellatus Augustus, qui illos, qui Leonem Papam dehonestaverant, morte damnavit; sed precibus Papæ, morte indulta, exilio retransiit. Ipse enim Papa Leo Imperatorem eum sacraverat.

DCCCI.

An. DCCCII. Hoc anno, obscurata est luna sub auroram, xiii. kal. Januarii. Hoc item anno, consecratus est Beornmodus in Episcopum Roffensem.

An. DCCCIII. ⁴Hoc anno, decessit Higbaldus, Lindisfarnorum Episcopus, viii. kal. Julii; & consecratus est in ejus sedem Ecg-

^aAn. DCCXCVIII. Hæp pær mycel ge-
fæoht on Nonð-hymbra lande. on Leng-
tene. on iv. non. Apr. æt Hweallæge. 7
hær man of-rløh Alhric. Hæarbephter
5 sunu. 7 oðre mænige mid him":

An. DCCXCIX. Hæp ^bÆþelheard Arce-
biscop. 7 Lÿnebryht. ^cFert-^cSexana bis-
cop. ^dforan to ^eRome. ^fAlfun biscop
forð-fende on Suð-beru. 7 he pearð
10 bebryged in Domuce. 7 Tidfrith pearð
gecopen æfter him. and Siric. East-
Sexana cing. fende to Rome. In þýrum
ýlcan gearpe. Fihþburge lichama pearð
gefunden eal gehal. 7 unforrotted. a
Deopham. æfter fíf 7 fífri gearon. þar
þe heo of þýrum lue gearot":

An. DCCC. ^gHæp pær se mona aþyr-
træd on þære oðre tid on niht. on xvii.
kl. Febr. And" hæp ^bBeophtric cýning
20 forð-fende. ⁱ7 for ealþor-man". 7 ^kEcg-
bryht feng to Fert-^lSexana rice. And þý
ýlcan ^mðæge. pæd Æþelmund ealþor-man
of Hriccum ofer æt Lÿnemæfer-forða.
Ða" mette hine ^oFeoxtan ealþor-man mid
25 fylætum. ^p7" hær pearð micel gefeohht.
7 hær begen ^qof-rlægene ^rpæron" ^sþa
ealþor-men. 7 ^tFylætton" namon fýge:

An. DCCCII. ¹Hæp ^zaþeortpæde se
mona on dagunge". ^aon xiii. kl. Janr.
And" hæp pær ^bgehadod Beornmod ^cto"
35 biscoop to Hrofer-ceartpe:

An. DCCCIII. ^dHæp forð-fende Hig-
balð. Lindisfarna biscop. on viii. kal.
Julii. 7 man gehalgode on hif rteal Ecg-
bepht.

*a Ex Laud. b Æþelred. Laud. c Sexna. Laud. Sexana. Cot. Sexna. Cant. d þer-
don. Cot. e Roma. Cot. f Ex Cot. g Ex Laud. Cot. h Bphtic. Laud. Cant. Cot.
i Deest Cot. k --bepht. Laud. --byphc. Cot. l Sexana. Cot. m ðæg. Laud. n ge-
mette. Laud. Cant. o Feohrtan. Laud. Fihrtan. Cant. p Ex Laud. Cant. q Mendo-
se Cant. of-rlægen. r Ex Laud. purðan. Cant. s þe. Laud. t --fæte. Laud. Cant.
u naman. Cant. x Ex Laud. y Ex Laud. Cot. z aþýrtpode. Cot. a Ex Laud. b ge-
halgod. Laud. c Ex Laud. d Ex Laud.*

1 Ad An. 796. Flor. 2 Anno. Flor. 3 Merciorum. Flor. 4 Ad An. 802. Flor.

a Ex

berht. on III. idus Junii. And" her
Æþelheard Arcebiſcop forð-ferðe "on
Lent". 7 Fulſreb^b pær to Arcebiſceope
"gehadod^d on his loh". "7 Forðred ab-
bud forð-ferðe":

An. DCCCIV. Her Fulſreb Arcebiſ-
ceop pallium on-ſeng:

An. DCCCIV. Her Luðred cýning
forð-ferðe on Lent-panum. 7 Leolbuh
^fabbodſſre. 7^g Heabyrhte^b ealdor-man":

An. DCCCVI. Her^k ſe mona aþiſ-
trod^e on kl. Sept. 7^l Earþulſ. "Non-
þan-hýmbra cining". pær of his rice
aðriſen. 7 Earberht "Haſurteald biſ-
cop" forð-ferðe". "Eac on þýrum ýlcan
geape. II. Non. Junii. rode-tacu pearð
ateoped on þam monan. aneſ ſodner bæ-
ger. innan þare dagenge. And eft on þý-
rum geape III. kl. Sept. an pundelic tpen-
del pearð ateoped abutan þare runnan":

^pAn. DCCCVII. Her ſeo runne aþeſ-
trod^e on an gýnne þare fiſte tide þar
dager xvii. kl. Aug.":

DCCCVIII. DCCXCIX.

^qAn. DCCCX. Karolus cum Nicephoro Imperatore Conſtantinopolitano pacem fecit.

DCCCXI.

An. DCCCXII. Her Karl cýning forð-
ferðe. "7" he microd^e fiſ 7 keoſertig
pintpa. And Fulſreb Arcebiſcop. and
"ſiðbrýht. ſer^t Seaxna biſcop. foron
"bezen" to Rome.

* Cireneius Karolo Imperatori legatos ſuos cum pace mittit. Karolus Imperator
obiit.

An. DCCCXIII. Her^v Fulſreb Arce-
biſcop. mid bletrunge þær Papan Leon.
^z hpearſ "eft" to his^b agnum biſceop-
dome. And þý geape "gehergade Ecg-
býrht cýning on ſer^t-ſealar. ^d ſrom
ear^te-pearðum oð^d per^te-pearðe":

berhtus, III. Idus Junii. Hoc item anno,
Æthelhardus Archiepiſcopus deceſſit in
Cantio*; & Wulfredus fuit in Archiepiſ-
copum conſecratus ejus loco: & Forthre-
dus Abbas deceſſit.

An. DCCCIV. Hoc anno, Wulfredus
Archiepiſcopus Pallium accepit.

An. DCCCIV. Hoc anno, Cuthredus Rex,
deceſſit in Cantwaris; Ceolburga item Ab-
batiffa, & Heabyrhtus Præfectus.

An. DCCCVI. Hoc anno, luna obſcura-
ta eſt kalend. Septembris: & Eardwulfus,
Northymborum Rex, fuit regno ſuo pul-
ſus: Eanberhtus etiam Haguſtaldenſis Epiſ-
copus deceſſit. Hoc ipſo etiam anno, II.
Non. Junii, crucis ſignum oſtenſum eſt in
luna, quodam Mercurii die, ſub auro-
ram. Poſtea item hoc anno, III. kal. Septem-
bris, mirabilis circulus conſpicuus fuit circa
ſolem.

An. DCCCVII. Hoc anno, ſol obſcu-
ratus eſt, ſub initium quintæ horæ diei
xvii. kal. Auguſti.

An. DCCCXII. Hoc anno, Carolus Rex
deceſſit: is autem regnavit quinque & qua-
draginta annis. Wulfredus item Archiepiſ-
copus, & Wigbryhtus Occidentalium Saxo-
num Epiſcopus profeſti ſunt Romam.

* Cireneius Karolo Imperatori legatos ſuos cum pace mittit. Karolus Imperator
obiit.

An. DCCCXIII. Hoc anno, Wulfredus
Archiepiſcopus, cum benediſtione Papæ
Leonis, reverſus eſt poſtea ad ſuum Epiſco-
patum. Et eodem anno devaſtavit Ecgbryhtus
Rex in Occidentalibus Britannis ab Au-
ſtrali parte uſque ad Occidentalem.

An.

a Ex Laud. b pearð gecopen. Cot. c gehalgod. Laud. Cant. d Ex Cot. e Deeft
Laud. f abbatiffa. Cant. g Heapðberht. Laud. Heabpiht. Cant. h Deeft Laud. i Ex
Laud. Cot. k pær ſa mona aþiſtrod. Cot. l Earþulſ. Cot. m Deeft Cot. n biſcop
of Haſurteald-éé. Cot. o Ex Cot. p Ex Cot. q Ex Laud. r Deeft Cant. s --berht.
Cot. t Sexan. Cot. u Deeft Laud. x Ex Laud. y ſlured. Cot. z gehpýrðe. Cot.
a Ex Laud. b agenum. Laud. c ---gode Ecgbriht. Cant. d ſfram ear^tan-pearðan to
per^te-pearðan. Cot.

* Idibus Maii. Thorn.

a Pap-

An. ¹ DCCCXIV. Hoc anno, Leo nobilis ille Papa ac sanctus decessit; & post eum Stephanus capessit regnum.

DCCCXV.

An. ² DCCCXVI. Hoc anno, Stephanus Papa decessit; & post eum fuit Paschalis in Papam consecratus: eodemque anno combusta est Angliæ gentis schola.

DCCCXVII.

DCCCXVIII.

An. DCCCXIX. Hoc anno, Cenwulfus, Merciorum Rex, decessit; & Ceolwulfus capessit regnum: Eadbyrhtus etiam Dux decessit.

DCCCXX.

An. DCCCXXI. Hoc anno, fuit Ceolwulfus suo regno privatus.

An. DCCCXXII. Hoc anno, duo Præfetti interfecti sunt, Burhhelmus & Muca: & Synodus fuit apud Clofeshoo.

An. DCCCXXIII. Hoc anno, fuit Britannorum pugna & Domnaniensium apud Gafulford. Eodem item anno, pugnavit Ecbryhtus, Occidentalium Saxonum Rex, & Beornwulfus, Merciorum Rex, in Ellendune; atque Ecbryhtus victoriam adeptus est: ibi vero magna strages facta est. Deinde dimisit Æthelwulfum filium suum ab exercitu, & Ealstanum suum Episcopum, & Wulfheardum suum Præfectum, ad Cantium cum magno exercitu; atque ii Balredum Regem ad partes Boreales trans Thamesin fugarunt. Cantuari deinde ad eum conversi sunt, & Suthregiensis, & Australes Saxones, &

An. DCCCXIV. Hēr Leo Ƴe æþela Pa- pa Ƴe halga Ƴorð-þerþe. Ƴ æfter him Steþhanur þenȝ to "Ƴice:.

An. ⁶ DCCCXVI. Hēr Steþhanur Papa Ƴorð-þerþe. " Ƴ æfter him þær ^d Paſcaliſ to Papan " ȝehaðoð. Ƴ þý ýlcan ȝearpe Ƴor-barn ^f Onȝel-^s cýnner" Ƴcolu:.

An. DCCCXIX. Hēr ^b Lenpulf. Merc- na cýning. Ƴorð-þerþe. and Leolpulf þenȝ to Ƴice. Ƴ Eaðbýrht ealþor-mon Ƴorð-þerþe:.

An. DCCCXXI. Hēr þearð Leolpulf hiſ Ƴiceſ ⁱ beſcipeð:.

An. DCCCXXII. Hēr tpeȝen ealþor- men þurdon of-ſlegene. Burhhelm Ƴ Mu- ca. Ƴ ^k Ƴrinoð " þær" æt Cloſeſ-^m hoo":.

An. DCCCXXIII. Hēr þær þeala ȝe- feoht Ƴ " Dena. æt " Gaſul-þorða. ^b And ðý ýlcan ȝearpe. ȝeſeahȝ Ecbþýht. " Ƴeſt-^s eaxna" ^r cýning". and Beorn- pulf. ^s Mýrcena" cýning. ^t on Ellen- dune". Ƴ Ecbþýht riȝe nam. Ƴ þær þær micel þæl ȝeſlegen. Ða renþe " he" ^x Æ- þelpulf hiſ ſunu of þære Ƴýrþe. and Ealhſtan hiſ biſceop. and Ƴulfheard hiſ ealþor-man to Lent ^z micle þe- þeþe". and hý " Balþeð þone cýning norð ofeþ Temere ^b adþýron. And " Lant-pape him to cýrdon. and Suð- riȝe. and Suð-^s eaxe. and Eaſt-^d Seaxe þý

a Papdome. Cot. *b* DCCCXV. Laud. *c* Ƴ Paſcaliſ þenȝ æfter him to Papdome. Cot. *d* Paſcaliſ. Cant. *e* ȝehalȝoð. Laud. Cant. *f* An- ȝel. Cant. *g* Ex Laud. Ben. Cant. *Deeſt* Cod. Cot. *quem ſecutus eſt Wheelocus.* *h* Lenulf. Cant. *i* --ſceþeð. Laud. *k* Ƴeonoð. Cant. *l* *Deeſt* Laud. *m* Sic Ben. Cant. *Deeſt* Cot. *quo uſus eſt Wheeloc.* ho. Laud. *n* Deþena. Laud. Deþna. Cant. *o* Gaſol. Cant. *p* Ƴ þýr ýlceſ ȝearpe. Eȝceþeþt Ƴeſt-^s eaxna cing. Ƴ Beornpulf. Mýrcna cing. þu- þton at Ellendune. Cot. *q* Ex Laud. Cot. *r* *Deeſt* Cant. *s* Ex Laud. Cot. *t* æt. Cant. *u* *Deeſt* Cant. *x* Apulf. Cant. *z* mýcclum þeopode. Cant. *a* Balþeð. Cot. Cant. *b* adþýren. Laud. adþýuon. Cot. adþýfan. Cant. *c* Lant-papa. Laud. *d* Sexe. Cant.

1 816. Flor. 2 819. Flor. 3 *Cenwulfo ſucceſſit Kenelmus, cui eodem anno interfecto ſucceſſit Ceolwulfus.* 4 *Huius Synodi decreta vide apud Spelman. in Concil. Tom. 1. p. 332.* 5 *Britones in loco qui dicitur Gafulford à Domnaniensibus caſi ſunt.* Flor.

n maȝum.

þý hý fram hýr ^a mægum ær mid un-
 nyhte anibbe ^b þærun. And þý ylcan
 gearpe Earþ-Engla cýning and reo þeod
^c gearohte Ecþryht cýning him to frýðe
 7 to mundbopan. for Mýrcna ege. 7 5
 þý ^d ilcan " gearpe flogon Earþ-Engle
^e Beornpulf. ^f Mærcna cýningz:

DCCCXXIV.

An. ^g DCCCXXV. Hæp Lubecan. ^h Mærcna
 cýningz. 7 hýr v. ealþor-men ' mon of- 10
 floh mid him". 7 frýglaf fenz to rice:

DCCCXXVI.

An. DCCCXXVII. Hæp kye " mona ' a-
 þýrtrode on middes-pintnes ^m mærrer-
 niht. And þý " ylcan " gearpe gearode Ecþ- 15
 bryht cýningz ^f Mærcna rice. 7 eal þ þ be
 fuban Humbre þær. 7 he þær " re " ^p eah-
 teða cýningz. ^q re " þe ' Bpæt-palða þær.
^r And " æporc " þær " Ælle. * Suð-Seax-
 na cýningz. ^s þe þur " mýcel " rice hæfde. 20
 re " æftera þær Ceaplin. ^t ferþ-^b Seaxna
 cýningz. ^e re " ^d þryðða " þær " Æþelþryht.
 Cant-papa cýningz. ^f re " feorþa ^s þær "
 Ræþpald. Earþ-Engla cýningz. frýta
^h þær " ⁱ Eþpine. ^k Northan-hymbra cýningz. 25
 frýta þær Orpald. þe æfter him ric-
 rode. ^l feorþða þær ^m Orpio. Orpaldes
 broðor. eahþoþa " þær " Ecþbryht. ⁿ ferþ-
 Seaxna cýningz. ^o And " re Ecþbryht
 lædde frýðe to Dore pið ^p Northan- 30
 hýmbre. 7 hý ^q him " ^r þær eahmedo bu-
 don". 7 ^s gearþærnesse. 7 hý ^t on þam "
 to-hpuffan:

An. DCCCXXVIII. Hæp eft " frýlaf

¹ Orientales Saxones; qui ab ejus propinquis
 antea injuste extorti fuerant. Eodem item
 anno, Orientalium Anglorum Rex & ista
 gens rogabant Ecþryhtum Regem ut pacem
 ferret, ac [ipsis esset] protector, propter
 Merciorum metum: & eodem anno, inter-
 fecerunt Orientales Angli Beornwulfum,
 Merciorum Regem.

An. DCCCXXV. Hoc anno, Ludecanus,
 Merciorum Rex, ejusque v. Duces interfecti
 sunt cum eo: & Wiglafus cepisset regnum.

An. DCCCXXVII. Hoc anno, luna ob-
 scurata est festi Natalium nocte. Eodem
 item anno, subjugavit Ecþbryhtus Rex
 Merciorum regnum, & totum quod fuit
 ab Australi parte Humbri: is autem fuit
 octavus Rex, qui toti Britannæ imperavit.
 Primus vero fuit Ælla, Australium Saxo-
 num Rex, qui tantum imperium habuit:
 secundus fuit Ceawlinus, Occidentalium Saxo-
 num Rex: tertius fuit Æthelbryhtus,
 Cantwarorum Rex: quartus fuit Rædwal-
 dus, Orientalium Anglorum Rex: quintus
 fuit Edwinus, Northymbrorum Rex: sex-
 tus fuit Oswaldus, qui post eum regnavit:
 septimus fuit Oswio, Oswaldi frater:
 octavus fuit Ecþbryhtus Occidentalium
 Saxonum Rex. Iste item Ecþbryhtus duxit
 exercitum ad Dore contra Northymbros,
 qui ei ibi subjectionem obtulerunt & con-
 cordiam; atque invicem deinde divisi
 sunt.

An. DCCCXXVIII. Hoc anno, rursus
 Wilafus

^a mægum. Cant. ^b þæran. Cant. ^c --rohtan. Cant. ^d Ex Laud. ^e Beornpulf. Laud.
 Cant. Cot. ^f Mýrcna. Laud. Mýrcna. Cot. ^g DCCCXXIV. Cot. ^h Mýrcna. Cant.
ⁱ mid him man of-floh. Cant. ^k Ex Laud. Cot. ^l aþeortrode. Cant. ^m mærra. Laud.
ⁿ Deest Laud. Cant. ^o Deest Cant. ^p eahþoþa. Cant. ^q Deest Cant. ^r Bpýten-peal-
 ða. Laud. Bpýten-palða. Cant. Bpýten-peald. Cot. ^s Ex Laud. ^t æperc. Cant. ^u Ex
 Laud. Cot. Cant. ^x ferþ- Cant. vitiose. ^y re. Cant. ^z Deest Laud. ^a oþer. Laud.
 Cot. ^b Sexna. Cant. ^c Deest Laud. ^d þryðde. Laud. ^e Deest Laud. ^f Deest Laud.
^g Deest Laud. ^h Deest Laud. ⁱ Eþpine. Cot. Cant. ^k North-hymbra. Cant. ^l feo-
 roþa. Cant. ^m Orpio. Laud. Orpio. Cant. ⁿ Deest Cant. ^o Deest Cant. ^p --hým-
 bra. Laud. --humbre. Cant. ^q Deest Cant. ^r þær to bugan. Cot. ^s þærnesra. Laud.
^t mid þam. Laud. ^u frýglaf. Laud. Cant.

1 Orientales Angli. Flor.

a rice.

Wilafus adeptus est Merciorum regnum; & Æthelwaldus Episcopus decessit. Eodem item anno Ecgbryhtus Rex duxit exercitum in Boreales Britonas, & eos omnes sibi sup-
pliciter obediens fecit.

An. DCCCXXIX. Hoc anno, Wulfredus Archiepiscopus decessit; & Feologildus Abbas post eum electus est in Archiepiscopalem sedem, vii. kal. Maii; consecratus est autem v. Id. Junii, quodam die Solis; & mortem obiit iii. kal. Septembris.

An. DCCCXXX. Hoc anno, Ceolnothus electus est in Archiepiscopum, itemque consecratus*; & Feologildus Abbas decessit.

An. DCCCXXXI. Hoc anno, Ceolnothus Archiepiscopus accepit Pallium.

An. DCCCXXXII. Hoc anno, pagani devastarunt Scephige.

An. DCCCXXXIII. Hoc anno, pugnavit Ecgbryhtus Rex cum xxxv. navibus piraticis apud Carrum, & ibi magna strages facta est; verum Dani stragis locum adepti sunt. Herefrithus etiam & Wigenus, duo Episcopi, mortem obibant; & Dudda ac Oimodus, duo Præfecti, decesserunt.

DCCCXXXIV.

An. DCCCXXXV. Hoc anno, magnus navalis exercitus appulit in Occidentales Britonas, qui cum iis foedere junctus contra Ecgbryhtum, Occidentalium Saxonum Regem, prælium commisit. Ubi is illud dividisset, cum exercitu adversum eos progreditur, & cum iis pugnavit apud Hengestdune, ibiq; fugavit tum Britannos, tum Danos.

on-fenz Mýrcna "ricef. 7 Æþelpald biſceop forð-ferþe. And þý ylcan 7earne læbbe Ecgbryht cýning fýrþe on Nonð-ſealar. 7 he e hý "ealle" e him "f to" e ead-
5 modþe "hýrrumnyre 7eþýde:.

An. DCCCXXIX. Hef Wulfred Ærcebiſceop forð-ferþe. 7 Feologild abbuþ pearþ æfter him 7ecopen to þan Arþ-ſtol vii. kl. Mái. 7 he pearþ 7ehalgub
10 v. id. Jun. anef runnan ðægef. 7 he pearþ ðeað iii. kl. Sept.":.

An. DCCCXXX. * Hef Ceolnoþ þæ 7ecopen to Arcebiſceope 7 gehaðob. 7 Feologild "abbuþ forð-ferþe:.

An. DCCCXXXI. Hef Ceolnoþ Arcebiſceop on-fenz pallium:.

An. DCCCXXXII. Hef hæþene men "ofer-herþabon " Sceph-ige:.

An. DCCCXXXIII. " Hef 7eþeahc Ecgbryht cýning" riþ "xxxv. riþ-hlærta æt Carrum. 7 þær "pearþ micel þæl 7erlegen. 7 þa Denýcan ahton þæl ſtope 7eþeald. And Hefereþ 7 "ſýgen tpegen biſceopar forð-ferþon. 7 Dudda 7 Oimod
25 mod tpegen ealþon-men forð-ferþon:.

An. DCCCXXXV. Hef "cpom micel riþ-hepe on Feft-ſealar. 7 he to anum 7ecýþon. 7 riþ "Ecgbryht". Feft-Seaxna cýning. " pinnende þæron. Ða he þ hýrþe. " and " mid fýrþe ferþe" e him togeanner". 7 e him riþ feahc" æt " Hengert-dune. 7 e þær" f ægþer" e 7e-
þlymbe 7e þa ſealar. 7e þa Denýcan:.

An.

a rice. I aud. Cant. b Æþelpald. Laud. Cot. --pald. Cant. c heom. Laud. d Ex Laud. e Ex Cant. f Sic Ben. Laud. Cant. Deest Cot. quo usus est Wheel. g --modepe. Laud. h ---nyre. Cant. i Ex Cot. * Hic Annus, debito ordine inverso, prius electionem & consecrationem Ceolnothi, quam Feologildi, ejus decessoris mortem tradit. k Sic Laud. Cot. Perperam Wheel. & Cant. byrceope. l Sic Laud. Cant. Mendose Wheeloc. feologid. m --bot. Laud. n ---goban. Cant. o ---ege. Laud. Cant. p Hef Ecgbryht cing feht. Cot. q xxv. Laud. r pærhð. Laud. s ſýgeþeð. Laud. Cot. ſýþ þegn. Cant. t com. Cant. u Ecgbryht. Cot. Deest Cant. x puniende. Laud. mendose. y Deest Laud. z þa ferþe he þideþ mid fýrþe. Cant. a fýrþode. Cot. b Ex Laud. c heom riþ 7eþeahc. Cant. d Hengert-fer- Laud. Cant. e Deest Cant. f Ex Laud. Cot. Cant. g þlymbe. Laud.

* Cal. Septembris. Flor. i al. Theologildus.

a Býrht-

An. DCCCXXXVI. Hēr Ecgbryht cýning forð-ferde. 7 hine hæfde ær Of-
fa. Mýrcna cýning. and ^a Beorhtric.
ƿert-Seaxna cýning. ^b aſlýmēd III. gear
of Angel-cýnner lande ^c on Fronc-lond". 5
ær he cýning ƿære. ^d And ^e þý fultu-
mode ^f Beorhtric Ofƿan. þý ^g ƿe" he
hæfde hīr dohtor him to cƿene". ^h And"
re Ecgbryht ⁱ rýððan com agean. 7 he"
microde xxxvii. rintƿa. 7 vii. ^k monað. 10
7 feng Æþelƿulf ^l Ecgbryhting to ƿert-
Seaxna rice. ^m 7 he realde hīr suna Æþel-
ſtane Lant-papa rice. 7 Eart-Seaxna
ⁿ rice". 7 Suþrigea. 7 Suð-^o Seaxna".

An. DCCCXXXVII. Hēr ƿulfhearb
ealdor-man gefeahƿæt æt Hamtune pið
xxxiii. riƿ-hlæƿta. 7 þær micel ƿæl ^p ge-
rlōg 7 riƿe ^q nom. And þý gearo forð-
ferde ƿulfhearb. ^r And ^s ðý ^t ylcan" 20
gearo gefeahƿæt ^u Æþelhelm "dux pið
^v Denircne hepe on Port mid ^w Dorræt-
tum. ^x 7 goðe ^y phile þone hepe geflym-
de". ^z 7 þa Denircan ^a ahton ƿæl-ſtope
gepealb. 7 þone ealdor-man of-rlōgon". 25

^a An. DCCCXXXVIII. Hēr Henebryht
ealdor-mon ^c ƿær of-ſlegen ^f fƿom hæþe-
num" monnum. 7 monige ^g menn" mid
him on Meryc-papum. And þý ylcan 30
gearo eft on ^b Lindberre 7 on Eart-^e Æn-
glum. 7 on Lant-papum. ƿurdon ^k mo-
niƿe men" ^l of-ſlegene fƿom þam hepiƿe:

An. DCCCXXXIX. Hēr ƿær micel ƿæl-

An. DCCCXXXVI. Hoc anno, Ecg-
bryhtus Rex deceffit: eum autem olim Of-
fa, Merciorum Rex, & Beorhtricus, Occi-
dentalium Saxonum Rex, expulerant per
triennium de Anglorum terra in Fran-
ciam, antea quam Rex esset. Beorhticus
autem auxiliatus est Offæ, quoniam habuit
ejus filiam in uxorem. Ecgbryhtus vero
postea reversus est, & regnavit xxxvii.
annis, ac vii. mensibus: & capessit Æthel-
wulfus, Ecgbryhti filius, Occidentalium Sa-
xonum regnum; tradidit autem filio suo
Æthelstano Cantwarorum regnum, & Occi-
dentalium Saxonum regnum, & Suthreien-
15 sium & Australium Saxonum.

An. DCCCXXXVII. Hoc anno, Wulf-
heardus Dux depugnavit apud Hamtun cum
^a xxxiii. piratarum classe, ibique magnam
stragem fecit, victoriamque adeptus est. Eo-
dem etiam anno deceffit Wulfheardus. Et
eodem anno præliatus est ² Æthelhelmus
Dux cum Danorum exercitu in Port, Dor-
setensibus adjutus, ac spatio temporis bene
magno exercitum fugavit; Dani autem ob-
tinuerunt loci ubi facta est strages potesta-
tem, Ducemque interfecerunt.

An. DCCCXXXVIII. Hoc anno, Here-
bryhtus Dux fuit occisus à paganis, & com-
plures cum eo in Merscwaris: Eodem item
anno, postea in Lindiffa, & Orientalibus
Anglis, & Cantwaris, multi occisi fuerunt
ab isto exercitu.

An. DCCCXXXIX. Hoc anno, fuit magna
cædes

^a Býrhtric. *Laud.* Bpíhtpic. *Cant.* ^b aſlýmde. *Laud.* ut-aſlýmēd. *Cant.* ^c into
Fřanc-lande. *Cot.* ^d Defunt *Laud.* ^e forðý. *Cant.* ^f Bpíhtpic. *Cant.* ^g Ex *Cant.*
^h Deeft *Cant.* ⁱ Ex *Cot.* ^k monðar. *Cot.* ^l hīr sunu. *Laud.* ^m 7 Æþelſtan hīr
oðer sunu feng to Lant-papa rice. 7 to Suðriƿan. 7 to Suð-Seaxna rice. *Laud.*
Et Athelstanus, illius filius natu minor capessit Cantiorum regnum, & Sutbrigensium, &
Australium Saxonum regnum. Defunt Cant. ad verba rice. 7. n Ex *Cant.* ^o Sexna. *Cant.*
^p --rlōh. *Laud. Cant.* ^q nam. *Laud. Cant.* ^r Defunt *Laud.* ^s Deeft *Cant.* ^t Æþelm.
Cant. ^u ealdor-mon. *Laud.* ealdep-man. *Cant.* ^x Denircan. *Laud.* ^y Dorrætān. *Cant.*
^z Defunt *Laud.* ^a hpile. *Cant.* ^b 7 re ealdor-man ƿærð of-ſlægen. 7 þa Denircan
ahton ƿæl-ſtope gepealb. *Laud.* ^c ahtan. *Cant.* ^d Deeft *hic Annus Cod.* *Laud.* ^e ƿearð.
Cant. ^f fƿam hæþnum. *Cant.* ^g Ex *Cant.* ^h --dýrre. *Ben.* ⁱ Anglum. *Ben.* ^k De-
ſunt Cant. ^l ---gen. *Ben.*

1 xxxiij. Flor. 2 Athelmus. Flor.

cædes in Lundonia, & in Cwantawic, & in Hrofesceafter.

An. DCCCXL. Hoc anno, Æthelwulfus Rex pugnavit apud Carrum cum XXXV. navibus piratarum: Dani autem obtinebant loci, ubi facta est cædes, potestatem. Ludovicus item Imperator deceffit*.

DCCCXLI. DCCCXLII. DCCCXLIII.

An. DCCCXLV. Hoc anno, Eanwulfus Præfectus pugnavit cum Sumurfætenfibus. Et Ealchstanus Episcopus, ac Ofricus Dux [una] cum Dorfætenfibus, præliati sunt ad Pedridæ ostium cum Danorum exercitu; ibique magnam stragem fecerunt, & victoria potiti sunt.

DCCCXLVI. DCCCXLVII. DCCCXLVIII.

An. DCCCLI. Hoc anno, Ceorlus Præfectus, [una] cum Devonensium Comitatu, pugnavit cum pagano exercitu apud Wiganbeorche; & ibi magnam stragem fecerunt, victoriamque sunt adepti. Eodem anno, Æthelstanus Rex & Ealcherus Dux prælium navale commiserunt, & magnum exercitum prostraverunt apud Sondwic in Cantio: IX. enim naves ceperunt, & reliquas fugarunt. Pagani etiam in Teneet primum in hibernis confederunt. Et eodem anno, venerunt ter centum naves cum dimidio in Tamisis ostium, atque [in terram] conscenderunt, expugnabantque Cantwaurh & Lundenburg, ac fugabant Beorhtwulfum, Merciorum Regem, cum illius exercitu. Progressi deinde sunt Austrum versus

rylht on Lunden. 7 on Epanta-pic. 7 on Hrofer-cærte:

An. DCCCXL. Hæp Æþelpulf: cýningz geþeaht æt Lappum pið XXXV. rcip-hlærta. and þa Deniscan ahton pælrtope geþeald. And Loðri re Larepe forð-ferde".

DCCCXLIV.

An. DCCCXLV. Hæp f Eanpulf ealbor-man " & geþeaht" mid Sumur-ætum. And Ealchstan byrceop 7 Orpic kealbor-man mid Doru-ætum gefuhton æt Pebridan " muþan pið Deniscne hepe. 7 þær micel pæl geflogon. and riþe namon:

DCCCXLIX. DCCCL.

An. DCCCLI. Eþ Leopl ealbor-mon geþeaht pið hæþene hepe mid Deþena rcýne æt Ficgan-beorche. 7 þær micel pæl geflogon 7 riþe naman. And þý ylcan geape Æþelstan cýningz and Ealchepe dux " gefuhton on rcipum. 7 micelne hepe of-flogon æt Sondpic on Lent". and IX. "rcipum gefengun. and þa oðre geflymðon". And hæþene men on Teneet " æper" ofer pinter æton. And þý ylcan geape ecom feorðe healp hund f rife on Temeþe muþan. 7 ferdan upp. 7 bræcon Lant-papa-burh. and Lundenburh". and geflymðon Beophulf. Mýrcna cýningz. mid hý fýrde. And foron þa " ruð ofer Temeþe on Suð-

a Lunbenne. Cant. b Lant-pic. Laud. c Rofer-cærte. Laud. d Aþelpulf. Cant. e Ex Cot. f Eanpulf dux. Laud. Eanpulf eopl. Cot. geþeaht Eanulf ealbor-man. Cant. g Deest Laud. h Sumur-ætton. Laud. Sumur-ætton. Cot. Sumur-ætum. Cant. i Ealchstan. Cant. Ælcstan. Cot. k dux. Laud. eopl. Cot. l Doru-ætton. Laud. Doru-ætum. Cant. m Pebridan. Cot. Pebridan. Cant. n muþe. Cot. o DCCCLIII. Cant. p men. Laud. menn. Cant. q Deþna. Cant. r Ficgan-beorh. Laud. Ficgan-beorþe. Cant. s genamon. Laud. t Quæ sequuntur ad verba 7 hæþene habent Codd. Laud. & Cant. ad calcem hujus Anni. u Ealchepe. Cant. Laud. x Ex Laud. Cant. y Deest Laud. z VIII. Cant. a rcipu. Laud. Cant. b Ex Laud. Cant. hep. Cot. c Deest Laud. d gefætton. Laud. e coman. Cant. f rcipa. Laud. Cant. g Ex Cot. h Deest Laud. i Bpithpulf. Laud. Cot. Beophpulf. Cant. k Deest Cant.

* 11. kal. Junii. Flor. 1 Eanulfus. Flor. 2 Ealstanus. Flor. 3 Wigganbeorh. Flor. 4 Sceapege. Flor.

* Suðrige. ⁊ him gefeahht wið ^b Æþel-
pulf cýning. ⁊ Æþelbalb hiſ runu æt
c Aclea. mid ſer̄t-Seaxna ſiþde. And
þær þ̄ mæſt pæl geflogon on ^d hæþenum
heþige". þe þe ^e ſecgan hýþdon ^f on
þiſne andþearðan dæg". ⁊ þær riġe na-
mon:

⁊ An. DCCCLII. Hæp on þiſ tīma leot
Leolned abb. of Medeſhamſtede. ⁊ þa
munecar ſulfræbe to hande þet land
of Sempigaham. to þ̄ ſore-pearðe þ̄ æf-
ter hiſ dæi ſcolde þ̄ land into þe min-
ſtre. ⁊ ſulfræb ſcolde ġifen þ̄ land of
Sliopa-ſorða into Medeſhamſtede. ⁊ he
ſcolde ġiġe ilca ġear into þe minſtre
ſixtiġa foðra puda. and tſælġ foður
ġræfan. ⁊ ſex foður ġearða. and tſa
tunnan fulle hlutſer aloð. ⁊ tſa ſlæġ
næt. ⁊ ſex hund hlæſer. ⁊ ten miſtan
ſælſer aloð. ⁊ ilca ġear an hoſſ. and
þriſtiġa ſcillinga. ⁊ ane næht ġeſeop-
miġe. Hæp þær wið ſe cýning Burhred.
⁊ Leolned Æpceb. ⁊ Tunberht biſcop.
⁊ Ceured biſcop. and Alhhim biſcop. ⁊
Berhtred biſcop. ⁊ ſihtred abb. and
ſerhtþeð abb. Æþelheard ealdor-man.
Hunberht ealdor-man. ⁊ ſeola oðre:

An. DCCCLIII. ^b Hæp bæd Burhred.
Mýrcna cýning. ⁊ hiſ witan. Æþelpulſ
cýning. þ̄ he him ⁱ ġeſultumade þ̄ him
Norð-ſealar ġehýpſumade. ^k he þa
ſpa dýde. ⁊ mid ſýþde ſop oſer Mýrcne
on Norð-ſealar. ⁊ ^l hie him ealle ġe-
hýpſume ^m dýdon. ⁿ And þý ylcan ġearpe
ſende Æþelpulſ cýning Ælfræd hiſ runu
to Rome. þa þær þonne Leo Papa on
Rome. ⁊ he hine to cýninge ġehalġode.

trans Tamefin in Suthrige, atque contra eos
pugnabant Æthelwulfus Rex, ejusque filius
Æthelbaldus apud Acleam, cum Occidenta-
lium Saxonum exercitu. Ibi autem majorem
ſtragem fecerunt in pagano exercitu, quam
fama accepimus [factam fuiſſe] in hunc
diem; ibique victoriam adepti ſunt.

An. DCCCLII. Hoc anno, elocarunt
Ceolredus, Abbas de Medeshamſtede, &
Monachi, Wulfredo in poſſeſſionem agrum
de Sempigaham, ea conditione, ut poſt ejus
obitum, iſte ager reverteretur ad Monaste-
rium; & Wulfredus daret agrum de Sliowa-
ford Medeshamſtedenſi [Eccleſiæ;] &
ſingulis annis daret Monasterio ſexaginta
plauſtra ligni, & duodecim plauſtra carbo-
num foſſilium, & ſex plauſtra ceſpitis, &
duo dolia meræ cereviſiæ, & duos occiſos
boves, & ſexcentos panes, & decem ſexta-
rios Wallicæ cereviſiæ, & ſingulis annis e-
quum, & ſolidos triginta, & unius noctis
hoſpitiū. Huic [pactioni] interſuerunt Rex
Burhredus, & Ceolredus Archiepiſcopus, &
Tunberhtus Epicoſus, & Ceuredus Epicoſus,
& Alhhimus Epicoſus, & Berhtredus
Epicoſus, & Wihtredus Abbas, & Werht-
herdus Abbas, Æthelheardus Dux, Hunberht-
us Dux, & multi alii.

An. DCCCLIII. Hoc anno, rogabant
Burhredus, Merciorum Rex, ejusque Proce-
res Æthelwulfum Regem ut iis auxilio eſſet
ad ⁱ Boreales Wallos ſubjugandos: quod
& fecit, cumque exercitu tranſiit per Mer-
ciam in Boreales Wallos, & eos omnes [Burh-
redo] ſubditos præſtitit. Eodem item anno,
Æthelwulfus Rex Ælfrædum ejus filium
mittebat Romam, dum eſſet Leo Papa Ro-
manus, qui eum in Regem confecravit;
ſibi

a Suþrei. Cot. b Aðelulſ. Cant. c Aclæ. Cot. d hæþene heþe. Laud. Deſunt Cant.
e ærpe ġeſecgan heþdon. Laud. ærpe ſecgan hýþdon. Cot. f æt. Cant. g Ex Cod.
Laud. integer hic Annus deſumitur. h Hæc paucis ſic compleſſitur Laud. Hæp Burhred.
Mýrcene cining. undeþ-þeodde him Norð-ſealar mid Æþelpulſer cininge ſultume.
i. e. Hoc anno, Burhredus, Merciorum Rex, ſubdidit ſibi Boreales Wallos, Æthelwulfi Re-
gis auxilio. i Vitioſe Cant. ġeſultumode. k Ex Cant. l he. Cant. m ġeþýde. Cant.
n Deſunt Laud.

sibi etiam Episcopus in filium adoptavit. Eodem ipso anno, ¹ Ealherus cum Cantwaris, & Huda cum Suthrigenibus depugnabant in Tenet cum pagano exercitu, & primitus victoria potiti sunt: multi autem ibi fuerunt occisi & aquis demersi ex utraque parte; atque Dux uterque periit. Burhredus etiam, Merciorum Rex, cepit [in uxorem] Æthelwulfi, Occidentalium Saxonum Regis, filiam.

An. DCCCLIV. Hoc anno, pagani viri primum in Sceapige in hibernis confederunt. Et eodem ipso anno tributis immunem præstitit Æthelwulfus Rex decimam partem terræ suæ per totum regnum, Deo in laudem & ipsi in æternam salutem. Eodem item anno, profectus est Romam cum magno honore, & ibi duodecim mensibus commoratus est. Deinde autem domum reversus est, eique Carolus, Francorum Rex, filiam dedit in uxorem, quæ quidem dicta est ² Leotheta: & postea ad gentem suam venit, quæ super ea re lætatus est. Duobus circiter annis quibus in Francos veniret, decessit*, ejusque corpus jacet apud Wintanceaster: regnavit autem octodecim annis cum dimidio. Æthelwulfus fuit Ecgbyrhti filius, Ecgbyrhtus Ealhmundi, Ealhmun-

7 hine him to byrcop suna nam". "Da þý ylcan zeape Ealhepe mid Lant-papum. 7 Huda mid ^b Suðrigum zefuhton on Tenet rið hæþenum hepiŷe". "7 æ-
 5 þerz riŷe namon". 7 þær e þearð manig mon of-ŷlegen" 7 aþruncen on ^f zehþæ- þepe honð. 7 þa ealdor-men ^b bezen deaðe".
ⁱ And Buphpeð. Mýrcene cýning. ŷenz to Æþelpulŷer dohtor þerz-Seaxna ciningez: An. ^k DCCCLIV. þer hæþene men æ-
 10 þerz on Sceapige ofez rintez ŷætun. And þý ilcan zeape ^l zebocude Æþelpulŷ cýning teoþan ðæl hir lonðez ofez eall hir riçe Gode to ^m lofe. 7 him ⁿ ŷelŷum
 15 "to" ^p ecepe ^q hælo. And þý ylcan zeape ^r þerðe to Rome mid ^s micle ^t þeopðnerre. 7 ^u þær þær tpeþ monað * puniende. ^v And þa him ham-peapð ^z þop". and him þa Lapl. ^a Fþancna cýning. hir dohtor zeaf him to cpene. ^b þe þaz zehaten Leoðete". 7 æfter þam to hir leobum cpom. 7 hie e þær ^d zefæzene þæ-
 20 pun. And ýmb tpa gear þær e þe he on Fþancum com he zefop. 7 hir lic lið ^f æt
 25 Wintan-ceaŷtre. 7 he ^g piçode ^h niçonteoþe healf gear: ⁱ Ond ^j þe Æþelpulŷ þær Ecgbýphzing. ^k Ecgbýphz Ealhmunding. Ealh-
 mund

a 7. Laud. b Suðrigum. Laud. c hæþene hepe. Laud. hæþnum hepe. Cant. d Deest Laud. e þæron ŷeala of-ŷlegene. Laud. f æzþre. Laud. g Ex Laud. Cant. h Sic Cant. --beze ðæde. Laud. i Sic Cod. Laud. Mendose Wheel. Ond þær ofez Eaŷtron gear Æþelpulŷ cýning hir dohtor Buphpeðe. cýninge of þerz-Seaxum. on Mýrcce. i. e. Et post Paŷcha, dedit Æthelwulfus Rex filiam suam Burhredo, Regi Occidentalium Saxonum, in Mercia. Ita etiam Codd. Cant. Cot. k DCCCLV. Laud. Cant. DCCCLVI. Cot. l --cabe. Cant. Laud. --code. Cot. m loue. Cot. n riŷum. Cant. o Deest Laud. p ecepe. Laud. Cant. ecepe. Cot. q hæle. Cant. Laud. r þop. Cot. s mýcclum. Laud. micelpe. Cant. mýcelum. Cot. t þurðriçe. Laud. Cot. u þær punaðe XII. monað. Laud. x puniçende. Cant. y And he ŷenz to Kaplez dohter. Fþancna cining. þa he ham-peapð þær. 7 zefund ham com. 7 þær ýmbe II. gear þopð. þerðe. 7 hir lic lið on Wintan-ceaŷtre. 7 he piçade IX. gear. þe þaz Ecgbýphzing. Laud. i. e. Et cepit [in uxorem] Caroli, Francorum Regis, filiam, dum domum reverteretur; incolumisque domum rediit: & intra duos abhinc circiter annos decessit; atque ejus corpus jacet in Wintanceaŷter: regnavit autem IX. annis. Fuit is filius Ecgbrihti. z. Deest Cant. a Fþancana. Cot. b Ex Cot. c hir. Cant. d zefæzne. Cant. vitioŷe. e Sic Cant. te. Wheel. f on. Cot. Cant. g piçode XX. geara. Cot. h niçenteoðe. Cant. i Deest Cant. k Deŷunt Laud. ad verba 7 þa þengen &c.

1 Alcherus. Flor. 2 al. Juditha. --Futhita. Flor. * Idibus Januarii. Flor.

mund Eafing. Eafa Eopping. Eoppa Ingilding. Ingild pær Iner bpoðop. Ver-Seaxna cýninges. "pær þe" ^b heold þ þ rice xxxvii. pintpa. 7" ferde eft to rce. Petre. 7 þær * hij feoph gerealde. And 5
 hic pæron Lenpedes runa. Lenped pær Leolpalding. Leolpald Lufping. Lufa Luf-pining. Luðpine Leaplining. Leaplin Lyncing. Lyncic Leodbing. Leoda Leobicing. Leodic "pær" Elering. Elera Erling. Erla Gepiring. Gepir 7izing. 7ig Freapining. Freapine eFridugaring. Friþugap Bronding. Brond Bældæging. Bældæg 7odening. 7oden fFridupalding. Friþupald Freapining. Freapine "eFridupul- 15
 ing. Fridupul" Finning. Finn Godpuling. Godpul Geating. Geat Tætparing. Tætpa Beaping. Beap Scelbpang. Scelpea Depemodring. Depemod Itepmoring. Itepmo ^b Nappang. ⁱ Nappa Hpalang. Hpala 20
 Bedpizing. Bedpig Sceaping. þer filius Noe". re pær geboren in þære earce "Noe. Lamech. Naturalem. ^l Enoh. Jared. ^m Malalabel. ⁿ Lainon. Enor. ^o Sed. Adam primus homo. et Pateri norter. ^p id" eft. 25
 Chriſtur. Amen. ^q And þa þengen Æþelpulſes runa tregon to rice. Æþelbald to Ver-Seaxna rice. 7 Æþelbryht to Cant-papa rice. 7 to Eart-Seaxna rice. 7 to ^r Suþrigean. 7 to Suð-Seaxna rice. And 30
 þa riceode Æþelbald v. gear": "Æþred hij þriððan runu he hæfde gefend to Rome. 7 þa re Papa gehýrd reſgan þ he pær forð-faren. þa bletrode he Alured to cinze. 7 heold hine to byrcop handa. 35
 eal ſpa hij fæder Aðepulſe hine þider rende 7 bæd :

DCCCLV. DCCCLVI. DCCCLVII.

An. DCCCLX. Hær Æþelbald cýning

us Eafæ, Eafa Eoppæ, Eoppa Ingildi, Ingildus fuit Inæ frater, Occidentalium Saxonum Regis, ¹ qui tenuit illud regnum xxxvii. annis, & postea profectus est ad sanctum Petrum, ibique animam suam efflavit. Ii fuerunt Cenredi filii, Cenredus fuit Ceolwaldi, Ceolwaldus Cuthæ, Cutha Cuthwini, Cuthwinus Ceawlini, Ceawlinus Cynrici, Cynricus Creodæ, Creoda 10
 Cerdici, Cerdicus fuit Elefæ, Elefa Eflæ, Efla Gewifi, Gewifus Wigi, Wigus Freawini, Freawinus Frithugari, Frithugarus Brondi, Brondus Bældægi, Bældægus Wodeni, Wodenus Frithuwaldi, Frithwaldus Freawini, Freawinus Frithuwulfi, Frithuwulfus Finni, Finus Godwulfi, Godwulfus Geatæ, Geatus Tætwai, Tætwaus Beawi, Beawus Sceldwæx, Sceldwea Heremodi, Heremodus Itermoni, Itermo- 20
 nus Hathræ, Hathra Hwalæ, Hwala Bedwigi, Bedwigus Sceafi, filii Noe, qui natus est in arca Noe. Lamech, Matusalem, Enoh, Jared, Malalabel, Cainion, Enos, Seth, Adam primus homo, & Pater 25
 noster, id est, Christus. Amen. Postea capesserunt regnum Æthelwulfi filii duo; Æthelbaldus Occidentalium Saxonum. regnum, & Æthelbryhtus Cantwarorum regnum, & Orientalium Saxonum regnum, & Suthrigenſium, & Auſtraliſium Saxonum regnum. Æthelbaldus autem regnavit v. an- 30
 nis. ² Ælfredum, filium suum [natu] tertium miserat Romam; & cum Papa fama accepisset Æthelwulfum fuisse mortuum, consecravat Aluredum in Regem, & obtulit eum Episcopo confirmandum, prout ejus pater Athewulfus illum eo mittens petierat.

DCCCLVIII. DCCCLIX.

An. DCCCLX. Hoc anno, Æthelbaldus

Rex

a 7 he. Cant. b Ex Cant. * Post þær legit Wheel. eft. Reclius omittit Cod. Cant. c Ex Cant. d Ex Cant. e Freoþogaring. Freoþogap. Cant. f Desunt Cant. g Frealaping. Frealap. Cant. h Nappang. Wheel. i Ex Cant. k Noer. Cant. l Enoc. Cant. m Malalabel. Cant. n Lainon. Cant. o Sed. Cant. p Ex Cant. q 7 þa þengen hij ii. runa to rice. Æþelbald to Ver-Seaxna rice. 7 to Suðrigean. 7 he riceode v. gear. Laud. r Suðrigea. Laud. s Ex Cot. ad Anni finem.

1 Vide supra An. 688. 2 Vide supra An. 853.

Rex decessit, ejusque corpus jacet apud Sciraburn, & capellit Æthelbryhtus ejus frater totum regnum, atque illud tenuit bona cum concordia, & magna quiete. Ejus autem temporibus advenit [de mari] magnus 5 navalis exercitus, & expugnavit Wintanceaster. Cum isto vero exercitu depugnabant Ofricus Dux cum Hamtunscyre, & Æthelwulfus Dux cum Bearwucscyre, eumque fugabant, & loci ubi facta est strages potestatem obtinebant. Æthelbryhtus vero regnavit v. annis, ejusque corpus jacet apud Scireburnan.

An. DCCCLXI. Hoc anno, decessit S. Swithunus Episcopus*.

DCCCLXII. DCCCLXIII. DCCCLXIV.

An. DCCCLXV. Hoc anno, paganus exercitus [in hibernis] defedit in Tenet, & foedus pepigit cum Cantwaris; Cantwari enim iis pecunias promiserunt, modo pacem 20 ferirent. Sub prætecto vero istius pacis, & pecuniæ promissæ, exercitus noctu se clam [castris] subduxit, & devastavit totum Cantium ex parte Orientali.

An. DCCCLXVI. Hoc anno, capessit 25 Ætheredus, Æthelbryhti frater, Occidentali Saxonum regnum. Et eodem ipso anno, pervenit magnus paganorum exercitus in Anglorum terram, & hiberna ceperunt in Orientalibus Anglis, ibique equites facti sunt: 30 is autem populus cum iis pacem inivit.

An. DCCCLXVII. Hoc anno, discessit exercitus ex Orientalibus Anglis per Humbri

forð-ferde. 7 his lic hð "æt Sciraburnan". 7 fenz ^b Æthelbryht to eallum þam rice his ^d bpoður. "7 he hit heold on godne geðræpnerre. 7 on micelpe 5 rýbrumnerre". And on his dæge com micel rcp-hepe up. 7 abraccon 8 Wintanceastre. And pið þone hepe ^b gefuhton ⁱ Orpic ealbor-man mid Hamtun-rcýpe. 7 Æþelpulfe ealbor-man mid ^k Beappuc-rcýpe. 7 þone hepe geflymðon. 7 pælrtope zepeald ahton. And ^re Æþelbryht microde v. gear. 7 his lic hð æt Scireburnan :

"An. DCCCLXI. Her forð-ferde" S. 15 Spriðun" byrcop.

An. DCCCLXV. Her fæt "re" hæfen hepe on Tenet. 7 ^pzenamon fpið pið Lant-papum. 7 Lant-pape ^qhim feoh 20 "zeheton pið þam fpyðe. "And under þam fpyðe" 7 þam "feoh "zehate. re hepe on niht "hine" up be-ftæl. and ofep-hepgoðe ealle Lent earþe-pearþe :

An. DCCCLXVI. Her fenz ^r Æþereð. 2 Æþelbryhter bpoður. to fere-ðeaxna rice. And þý ylcan geare com micel "hæfen" hepe on Angel-cýnner lond. 7 pintep-rcetl namon ^b on Earþ-Englum. 7 þær zehorþude purðon. and hi "him 30 "pið" fpið "namon :

An. DCCCLXVII. Her for re hepe of Earþ-Englum ofep Humbre mudan

to

a on Scýp-burnan. Cant. b --bepht. Cot. c eallan. Laud. d bpoðep. Cot. bpoðop. Cant. e Defunt Laud. ad verba 7 on his &c. f Defunt Cant. g ---ceastre. Cant. h fuhton. Laud. i fulyrheapð. Cant. k Bappuc-rcipe. Laud. Beappoc-rcipe. Cant. Beappuc-rcýpe. Cot. l þer. Cot. m Ex Cot. n Codex MS. mendose legit Orpiðun. o Ex Laud. p zenam. Laud. Cant. q heom. Laud. r beheton. Laud. s Deest Laud. t Sic Laud. Wheeloc. mendose zefeoht. u behate. Laud. x Deest Cant. y Æþelpeð. Laud. z --bryhter. Laud. a Ex Laud. b æt. Laud. c heom. Laud. d Ex Laud. Cod. Cant. habet post fpið. e zenamon. Laud. f Hunc Annum breviter sic habet Cod. Cot. Her purðon of-rlazene ii. cingar at Eueppic. 7 þýr ylcan geare forð-ferde Galhrtan byrcop. he þar byrcop on Scip-burn L. pintpe. 7 he þar peftað. i. e. Hoc anno, interfecti sunt duo Reges Eboraci: & eodem anno decessit Ealþstanus Episcopus, qui fuit Episcopus Scirburnensis L. annis; ibique [sepultus] requiescit.

* vi. Non. Julii. Flor. i 864. Flor.

a Non-

to Eorppic-*cear*þne on *Norð*-hymbre. *b* And *h* þær þær micel *e* un-geþpærney þære þeode *d* betpeox him rylfum. *g* 7 hý hæfdon hiora cýning *f* apoppene Or-
brýht. *h* *f* un-gecýnbne cýning under-
fengon *h* Ellan. And hý late on zeape
to þam gecýrðon. *i* 7 hý wíð þone hepe
k *b* *h*innende þærun". And hý þeah *l* *m* *n* *o*
fýrðe zezæderodon. *p* 7 þone hepe rohton
q *r* *s* *t* *u* *v* *w* *x* *y* *z* *aa* *ab* *ac* *ad* *ae* *af* *ag* *ah* *ai* *aj* *ak* *al* *am* *an* *ao* *ap* *aq* *ar* *as* *at* *au* *av* *aw* *ax* *ay* *az* *ba* *bb* *bc* *bd* *be* *bf* *bg* *bh* *bi* *bj* *bk* *bl* *bm* *bn* *bo* *bp* *bq* *br* *bs* *bt* *bu* *bv* *bw* *bx* *by* *bz* *ca* *cb* *cc* *cd* *ce* *cf* *cg* *ch* *ci* *cj* *ck* *cl* *cm* *cn* *co* *cp* *cq* *cr* *cs* *ct* *cu* *cv* *cw* *cx* *cy* *cz* *da* *db* *dc* *dd* *de* *df* *dg* *dh* *di* *dj* *dk* *dl* *dm* *dn* *do* *dp* *dq* *dr* *ds* *dt* *du* *dv* *dw* *dx* *dy* *dz* *ea* *eb* *ec* *ed* *ee* *ef* *eg* *eh* *ei* *ej* *ek* *el* *em* *en* *eo* *ep* *eq* *er* *es* *et* *eu* *ev* *ew* *ex* *ey* *ez* *fa* *fb* *fc* *fd* *fe* *ff* *fg* *fh* *fi* *fj* *fk* *fl* *fm* *fn* *fo* *fp* *fq* *fr* *fs* *ft* *fu* *fv* *fw* *fx* *fy* *fz* *ga* *gb* *gc* *gd* *ge* *gf* *gg* *gh* *gi* *gj* *gk* *gl* *gm* *gn* *go* *gp* *gq* *gr* *gs* *gt* *gu* *gv* *gw* *gx* *gy* *gz* *ha* *hb* *hc* *hd* *he* *hf* *hg* *hh* *hi* *hj* *hk* *hl* *hm* *hn* *ho* *hp* *hq* *hr* *hs* *ht* *hu* *hv* *hw* *hx* *hy* *hz* *ia* *ib* *ic* *id* *ie* *if* *ig* *ih* *ii* *ij* *ik* *il* *im* *in* *io* *ip* *iq* *ir* *is* *it* *iu* *iv* *iw* *ix* *iy* *iz* *ja* *jb* *jc* *jd* *je* *jf* *jj* *jh* *ji* *jj* *jk* *jl* *jm* *jn* *jo* *jp* *jq* *jr* *js* *jt* *ju* *jv* *jw* *yx* *yy* *yz* *za* *zb* *zc* *zd* *ze* *zf* *zg* *zh* *zi* *zj* *zk* *zl* *zm* *zn* *zo* *zp* *zq* *zr* *zs* *zt* *zu* *zv* *zw* *zx* *zy* *zz* *aa* *ab* *ac* *ad* *ae* *af* *ag* *ah* *ai* *aj* *ak* *al* *am* *an* *ao* *ap* *aq* *ar* *as* *at* *au* *av* *aw* *ax* *ay* *az* *ba* *bb* *bc* *bd* *be* *bf* *bg* *bh* *bi* *bj* *bk* *bl* *bm* *bn* *bo* *bp* *bq* *br* *bs* *bt* *bu* *bv* *bw* *bx* *by* *bz* *ca* *cb* *cc* *cd* *ce* *cf* *cg* *ch* *ci* *cj* *ck* *cl* *cm* *cn* *co* *cp* *cq* *cr* *cs* *ct* *cu* *cv* *cw* *cx* *cy* *cz* *da* *db* *dc* *dd* *de* *df* *dg* *dh* *di* *dj* *dk* *dl* *dm* *dn* *do* *dp* *dq* *dr* *ds* *dt* *du* *dv* *dw* *dx* *dy* *dz* *ea* *eb* *ec* *ed* *ee* *ef* *eg* *eh* *ei* *ej* *ek* *el* *em* *en* *eo* *ep* *eq* *er* *es* *et* *eu* *ev* *ew* *ex* *ey* *ez* *fa* *fb* *fc* *fd* *fe* *ff* *fg* *fh* *fi* *fj* *fk* *fl* *fm* *fn* *fo* *fp* *fq* *fr* *fs* *ft* *fu* *fv* *fw* *fx* *fy* *fz* *ga* *gb* *gc* *gd* *ge* *gf* *gg* *gh* *gi* *gj* *gk* *gl* *gm* *gn* *go* *gp* *gq* *gr* *gs* *gt* *gu* *gv* *gw* *gx* *gy* *gz* *ha* *hb* *hc* *hd* *he* *hf* *hg* *hh* *hi* *hj* *hk* *hl* *hm* *hn* *ho* *hp* *hq* *hr* *hs* *ht* *hu* *hv* *hw* *hx* *hy* *hz* *ia* *ib* *ic* *id* *ie* *if* *ig* *ih* *ii* *ij* *ik* *il* *im* *in* *io* *ip* *iq* *ir* *is* *it* *iu* *iv* *iw* *ix* *iy* *iz* *ja* *jb* *jc* *jd* *je* *jf* *jj* *jh* *ji* *jj* *jk* *jl* *jm* *jn* *jo* *jp* *jq* *jr* *js* *jt* *ju* *jv* *jw* *yx* *yy* *yz* *za* *zb* *zc* *zd* *ze* *zf* *zg* *zh* *zi* *zj* *zk* *zl* *zm* *zn* *zo* *zp* *zq* *zr* *zs* *zt* *zu* *zv* *zw* *zx* *zy* *zz*

ostium ad Eboraci civitatem [quæ est] in Northymbria. Ibi vero magna fuit discordia istius nationis inter ipsos [orta;] suum enim Regem Osbryhtum expulerant, & Ællam, Regem illegitimum acceperant. Ii vero sub anni exitum ad eum reversi sunt, & [uterque Regum] contra paganos præliatus est. Magnas enim copias coegerunt & paganos oppresserunt ad Eboraci civitatem; atque civitate expugnata, eorum aliqui ingressi sunt. Ibi autem facta fuit maxima strages Northymbrorum, [quorum] aliqui intus, aliqui extra; Reges itemambo ibi interfecti sunt; & superstites cum paganis foedus percusserunt. Eodem etiam anno, decessit Ealchstanus Episcopus: is autem eum Episcopatum apud Scireburnan habuit L. annis; ejusque corpus jacet isto in oppido.

An. DCCCLXVIII. Hoc anno, profectus est idem exercitus in Merciam ad Snotengaham, & ibi hiberna cepit. Burhredus autem, Merciorum Rex, ejusque Procere rogabant Ætheredum, Occidentalium Saxonum Regem, & Ælfredum ejus fratrem, ut sibi auxiliarentur dum contra paganos depugnarent. Ii deinde profecti sunt cum Occidentalium Saxonum exercitu in Merciam usque ad Snotengaham, & exercitum offenderunt in munitionibus, eumque obsederunt. Ibi autem pugna minime gravis facta est, Mercii enim foedus pepigerunt cum paganis.

An.

a *Norð*-hýmbre. *Laud.* b *Deest Cant.* c un-þpærney. *Laud.* d betuh. *Cant.* betpux heom rylfum. *Laud.* e apoppene. *Laud.* f un-gecýnbne. *Laud.* g þ. *Cant.* h þærnon þinnende. *Cant.* i myccle. *Laud.* k on. *Cant.* l *Deest Cant.* m *Deest Laud.* n *Deest Cant.* o þær. *Laud. Cant.* p un-gezet. *Laud.* q *Ex Cant.* r *Ex Laud.* s þeo lafe. *Laud.* s nam. *Cant. Laud.* t *Eal*þtan. *Laud. Cant.* u *æt* *Scý*rþurpan l. pin-
tra. *Cant.* x *De*þ þe *Den*þca hepe þerde to *Snot*inga-ham. *Cot.* y *Snot*ing-
Laud. *Snot*inga-
Cant. z nam. *Cant.* a heom. *Cant.* b *ful*tumodon. *Laud.* *ful*tumabon.
Cant. c 7. *Cant.* d *Sæ*xa. *Laud.* e *Sequentia sic habet Cod.* *Cot.* --- æfter þan hepe.
7 hine innan þam peorce *æt* *Snot*inga-ham *fund*an. 7 hine innon be-*æt*ton. *Ac* þær næ-
nabt hefæ *ge*feohht. butan *Mý*nce þærð namon þið þone hepe. i. e. --- *post exercitum,*
eumque in castello apud Snotingaham deprebenderunt, atque obsederunt. Ibi vero fuit pugna
minime gravis: Mercii autem pacem feriebant cum exercitu. in on. *Laud.* f *æt.* *Cant.*
g *Ex* *Laud.* *Cot. Cant.* h *Ex* *Cant.* i be-*æt*tan. *Cant.* k 7 þær ne þærð þeah nan
hefelc *ge*feohht. *Cant.* l hefelc. *Laud.*

1 *Non de Regali profapia progenitum.* Flor. 2 *Ealstanus.* Flor.

6 þop.

An. DCCCLXIX. Hoc anno, profectus est exercitus [paganorum] Eboracum, & ibi commoratus est uno anno.

An. DCCCLXX. Hoc anno, equis de-
5 vecti sunt pagani per Merciam in Ori-
entalem Angliam, & ibi in hibernis sese col-
locarunt apud Theodfordam. Eadem hye-
me, sanctus Eadmundus Rex cum iis de-
pugnavit; Dani autem victoria potiti sunt,
& Regem sanctum Eadmundum interfece-
10 runt*, eamque terram penitus subjugarunt,
atque destruxerunt omnia Monasteria quæ
inciderant. Principum nomina inter eos
qui Regem interfece-
runt, fuserunt Hig-
wais & Ubba. Eo ipso tempore pervenerunt
15 ad Medeshamstede; [quod quidem Monaste-
rium] combusserunt & diruerunt; interfece-
runt Abbatem & Monachos, omnesque quos
ibi offenderent. Effecerunt demum ut quod
antea fuit admodum opulentum, nullis opi-
20 bus esset præditum. Eodem item anno, de-
cessit Ceolnothus Archiepiscopus; & Æthe-
redus, Wiltunensis Episcopus, fuit electus
in Archiepiscopum ad Cantwareberi.

An. DCCCLXXI. Hoc anno, venerunt
5 pagani ad Readingum [quod est] in Occi-
dentali Saxonia; & intra triduum circiter e-
gressi sunt duo Comites. Tum iis obviam
venit Æthelwulfus Dux in Englafeld, & ibi
cum iis depugnabat, victoriaque potitus est:
30 ibi alter [Comitum] fuit interfectus, cui no-
men fuit Sidrac. Abhinc circiter quatrimum
Ætheredus Rex & Ælfredus ejus frater
magnum exercitum ad Readingum duxe-
runt, & cum [Danorum] copiis pugnarunt:
35 ibi autem magna strages ex utraque par-
te facta est. Æthelwulfus Dux occisus

An. DCCCLXIX. Hær for se hepe eft
to Eoƿoppic-cearƿe. and hæp ƿæt an
geap:

An. DCCCLXX. Hær *pad se hepe
5 oƿer Mýrce b innan Earƿ-Engle. and
"hær" ƿinter-ƿetl d namon æt Deod-
ƿorða. And "hý ƿinter" sƿce." Ead-
mund cýning him ƿið feaht. 7 þa De-
niƿcan riƿge namon. 7 þone cýning sƿce.
10 Eadmund" oƿ-ƿlogon. 7 þ lond eall gee-
odon. k 7 for-biden ealle þa minƿrte þa
hi to comen". Ðana heauod-manna na-
man þa þane cinƿ oƿ-ƿlogan ƿæpan Hý-
ƿar 7 Ubba". m On þa ilcan tuma þa
comon hi to Mæderhamƿtebe. beoƿn-
don and bƿæcon. ƿlogon abbot 7 mune-
car. and eall þ hi hæp fundon. Mæce-
don hit þa þ æp ƿær ful ƿice. þa hit
ƿearð to nan þing". And hý "ilcan"
20 geape gefor Leolnoð Aƿcebiƿceop: . o 7
Æþeƿed. ƿiltun-ƿciƿe biƿcop. ƿearð ge-
copen to Æƿcebiƿcope to Lantuaƿe-
beri":.

An. DCCCLXXI. Hær p cƿom se
5 hepe to Readingum on ƿert-Seaxe.
and hæp "eft" ýmb III. niht ƿidon II.
eoƿlar up. Ða gemette hý Æþelpulƿ
ealþoƿ-man on Engla-ƿelða. and "him
30 hæp ƿið gefeaht. 7 riƿge nam. * and
ƿearð hæp se oƿer oƿ-ƿlegen. hæp na-
ma ƿær Sidrac". * Ðær ýmb IV. niht
Æþeƿed cýning. and Ælƿed hý bƿo-
ður. hæp z mýcele fýrbe to "Readin-
35 gum zelæddon. 7 ƿið þone hepe ge-
ƿuhton. 7 hæp b ƿær mýcel ƿæl geflegen
on gehƿæðene hond. "And Æþelpulƿ eal-
þoƿ-man

a for. Laud. Cot. b on. Cant. c Ex Cant. d nam. Cant. e on þam geape. Laud.
g Ex Laud. i Ex Cot. k Ex Laud. l Ex Cot. m Ex Laud. n Ex. Cant. o Cod.
Petroburg. Desunt Cant. Laud. --- þa ƿerðe Æþeƿed to 7 Ælƿed hý bƿoðer. 7 naman
Æþelƿed ƿiltun-ƿciƿe biƿcop 7 ƿettan hine to Arb. to Lant-ƿape-beri. forþan he ƿær
æn munce oƿ þan ýlcan mýnrte oƿ Lant-ƿape-beri. Cot. i. e. Tum capessebant [regnum]
Ætheredus & Ælfredus ejus frater; & accersito Æthelredo, Comitatus Wiltunensis Epi-
scopo, constituerunt eum Archiepiscopum de Cantwareberi; quippe fuerat Monachus de Cantware-
beri. p pad. Laud. Cot. r Ex Cant. s heom. Laud. t Ex Laud. x Ða. Laud. Cant.
y Æþelƿed. Laud. z mýccle. Laud. micle. Cant. a Rædingum. Laud. b ƿearð.
Cant. c 7 hæp ƿearð Aðelpulƿ ealþer-man oƿ-ƿlegen. Cant.

500r-man pearð of-ſlegen. 7 þa Deniſcan
 ahton pæl-ſtope zepealb. "And ^b þær"
 ýmb" iv. niht. zeſeahƿt Æþereð cýning
 7 Ælfræd hiſ bpoðop. pið ealne þone
 hepe on Æſcer-dune. "7 þa Deniſcan pæ-
 non ouer-cumene. And hi hæddan ii.
 cingar hæþene. Baſſræc 7 Healfdene. 7
 eoplar ſela". 7 hý pærun on tſam ze-
 fylcum. on oþrum pær ^d Bachſecg and
 Healfdene. þa ^e hæþenan cýningar. 7 on
 oðrum pæron þa eoplar. And þa ^f ze-
 ſeahƿt re cýning Æþereð pið þara cý-
 ninga zetpuman. 7 þær pearð re cý-
 ning ^d Bachſecg of-ſlegen. 7 Ælfræd hiſ
 bpoðop pið þara eopla zetpuman. 7
 þær pearð ^g ðýðroc eopl of-ſlegen re
 ealða. 7 ^h ðýðroc ^e eopl" re ⁱ zeonza. 7
 Orbearn eopl. 7 Fræna eopl. 7 Hapold
 eopl. 7 ^j hie" þa hergar bezen ^m ze-
 flýmbe. 7 ⁿ þær pearð" ſeala þurenda
 "of-ſlegenpa. ^p 7 onfeohƿtende pæron oð
 niht. "And ^q þær ýmb" xiv. niht ze-
 ſeahƿt Æþereð cýning and Ælfræd hiſ
 bpoðop. pið þone ^r hepe" æt ^s Baſingum.
 7 þær þa Deniſcan riſe namon. "And
 þær ýmb" ii. ^t monað zeſeahƿt Æþereð
 "cýning" 7 Ælfræd hiſ bpoðop ^u pið
 þone hepe" æt ^v Mepe-tune. And hie pæ-
 ron on tſæm zefýlcum. 7 hý ^w þa" butu
 zeflýmðon. 7 longe on dæge riſe ahton.
 And þær pearð micel pæl-ſlýht on ^x ze-
 hþæþene honð. and þa Deniſcan ahton
^y pæl-ſtope zepealb. and þær ^z pearð"
^a Heahmund biſcop of-ſlegen. and ſeala
 godpa monna. And æfter þýrrum ^b ze-
 feohƿt com micel ^c ſumop-lida ^d to Rea-
 dingum". And þær ^e koſer Earþon ze-
 for Æþereð cýning. 7 he micode þær

eft; Danique locum ſtragis obtinebant.
 Abhinc circiter quadrivium, præliati ſunt
 Ætheredus Rex & Ælfredus ejus frater
 contra omnem [paganorum] exercitum in
 5 Ælſcedun, & Dani fuerunt ſuperati. Ii
 habebant duos Reges, Baſſæcum & Healf-
 denum, ac Comites complures. Diviſi
 autem ſunt in duas turmas; alteri præ-
 fuerunt Bachſæcgus & Healfdenus, paga-
 ni Reges; alteri Comites. Tum pugnabat
 Rex Ætheredus cum Regum [pagano-
 rum] cohortibus, ibique Rex Bachſæcgus
 interfectus eſt; & Ælfredus ejus frater
 cum Comitum cohortibus, ibique Sidro-
 10 cus ſenior Comes occiſus eſt, & Sidro-
 cus Comes junior, & Osbearnus Co-
 mes, & Fræna Comes, & Hareldus
 Comes; utriuſque autem [turma] legio-
 nes fugatæ ſunt, & ibi fuerunt multa
 20 millia occiſorum: pugnabant vero uſque
 ad noctem. Abhinc circiter dies quatuor-
 decim, præliati ſunt Ætheredus Rex &
 Ælfredus ejus frater contra paganos
 apud Baſingum, ibique Dani victoria
 25 potiti ſunt. Poſt duos circiter menſes
 depugnabant Ætheredus Rex & Ælfre-
 dus ejus frater contra paganos apud Me-
 retune. Diviſi autem fuerunt in duas
 turmas, quarum utraque [hoſtes] fu-
 30 gavit, & magna diei parte victorianæ
 adepta eſt. Ibi magna ſtragis utrin-
 que facta eſt, Danique locum ſtragis
 obtinebant; & ibi Heahmundus Epif-
 copus occiſus eſt, & complures boni
 35 viri. Poſt hanc autem pugnam venit
 magna quies æſtiva ad Readingum.
 Deinde poſt Paſcha deceſſit Ætheredus
 Rex: regnavit autem quinque annis,
 ejuſque

a 7 eft embe. Cot. b Deeft Laud. c Ex Cot. d Baſecg. Laud. Baſſræc. Cant.
 e hæþene. Laud. f ſeahƿt. Laud. Cant. g ðýðrac. Laud. h Deeft Laud. i zeonza.
 Cant. k Hapold. Laud. Cant. l Ex Cant. m zeflýmðon. Cant. n Ex Cant. o of-
 ſlegen. Cant. p 7 hie oð niht feohƿtende pæron. Cant. q 7 þær eft embe. Cot. r Sic
 Laud. Cant. Vitiſe Wheel. pær. s Deeft Cant. t Baſingum. Cot. u 7 eft embe. Cot.
 x monþær. Laud. Cant. Cot. y Deeft Laud. z pið þa Deniſcan. Cot. i. e. adverſus Da-
 nos. a Mepe-dune. Laud. Meþen-dune. Cot. Meþan-tune. Cant. b Ex Cant. c hþæ-
 þne. Laud. zehþeþne. Cant. d peal- Laud. e Deeft Laud. f Heahmund. Laud. g ze-
 feohƿte. Land. h Sic Cod. Ben. i Ex Laud. k æfter. Land.

ejusque corpus jacet ad Winburnæ Monasterium. Tum cepit Ælfredus, Æthelwulfi filius, ejus frater, Occidentalium Saxonum regnum: & intra unum mensem pugnabat [iste] Ælfredus Rex contra totum [paganorum] exercitum cum parva turma apud Wiltun, eumque magna dici parte fugavit; verum Dani obtinebant locum stragis. Hoc anno novem prælia plena commissa sunt cum paganis in illo regno [quod est] à parte Australi Tame-
 5 sis; præter factas frequenter ab Ælfredo Regis fratre, & singulis Ducibus, Regisque Thanis, excursiones, quæ numeratæ non sunt. Hoc autem anno, interfecti sunt novem Comites, ac Rex unus: eodemque anno lata est pax ab Occidentalibus Saxonibus cum paganis.

An. DCCCLXXII. Hoc anno, profecti sunt pagani ad Lundenbyrig à Readingo, ibique in hibernis sese collocarunt. Mercii etiam pacem fecerunt cum paganis.

An. DCCCLXXIII. Hoc anno, profecti sunt pagani in Northymbriam, & in hibernis confederunt in Lindesse apud Turcesige. Tum autem Mercii [secundo] foedus fecerunt cum paganis.

An. DCCCLXXIV. Hoc anno, pagani discesserunt à Lindesse ad Hreopedun, & ibi in hibernis sese constituerunt: Regem item Burhredum trans mare fugarunt, anno circiter XXII. quo regno fuerat potitus; totamque eam terram subjugabat. Burhredus vero profectus est Romam, & ibi commoratus est ad vitæ terminum; ejusque corpus
 30 jacet in sanctæ Mariæ Ecclesia, in Anglicæ gentis schola. Eodem etiam anno, commiserunt Ceolwulfo, cuidam imprudenti Regis Thano, regni Merciorum imperium; qui quidem iis juramentis præstitis, & obsidibus
 35

gear. 7 his lic lið æt Vinburnan "mýn-
 rter":. Ða þeæg Ælfred Æþelpulping
 his broður to Ƴert-^c Seaxna rice. 7
 þær ^dymb ænne "monað geƳeahƳ Æl-
 5 fped cýning Ƴið ealne ^f þone" hepe
 lýtle ^s pepebe æt ^b Ƴiltune. 7 hine longe
 on ðæg geflýmbe. 7 þa Denýcan ahton
 pæl-Ƴtope gepealb. And þær gearer Ƴur-
 don niæn folc-geƳeoht geƳohten Ƴið
 10 þone hepe on ⁱ þý cýne-Ƴice. be Ƴuðan
 Temere. * butan þam þe ^k him Ælfred
 þær cýninges broður. 7 ^l anlǫið ^m eal-
 dor-man. 7 cýninges þegnar of ⁿ þade
 on-Ƴidon. þe ^o monna ne ^r Ƴumbe. And
 15 þær gearer Ƴærun of-Ƴlegene ix. eor-
 lar. and an cýning. and þý geara na-
 mon Ƴert-^p Seaxe Ƴrið Ƴið ðone hepe:.

An. DCCCLXXII. Hæp Ƴop Ƴe hepe
 20 to Lunden-býrig. Ƴrom Readingum. 7
 þær ^q Ƴinter-Ƴetl nam". And þa namon
 Mýnce Ƴrið Ƴið þone hepe:.

An. DCCCLXXIII. "Hæp Ƴop Ƴe hepe
 on Nonð-hýmbe". "7 he" nam Ƴinter-
 25 Ƴetl ^r on LindeƳre" æt "Turces-ige. * 7
 ða namon Mýnce Ƴrið Ƴið ðone
 hepe":.

An. DCCCLXXIV. Hæp Ƴop Ƴe hepe
 Ƴrom LindeƳre to Hreope-dune. 7 þær
 30 Ƴinter-Ƴetl nam. 7 þone cýning ^z Bup-
 ped ofep Ƴæ adæƳdon ymb XXII. "Ƴin-
 ter þær þe he Ƴice hæƳde. and þ Ƴond
 eall geodon. And he Ƴop to Rome.
 and þær ^b gearæt "to his lifes ende".
 35 and his lic lið on Ƴca. Mapian cýri-
 can on Anzel-cýnnes Ƴcole. And ðý
 ýlcan geara he ^d realbon "Leolpulpe".
 anum unƳurum cýninges þegne. Mýnc-
 na Ƴice to healbanne. and he him
 40 aðar ƳƳop. and Ƴýlar ^f realb þ
^a hit

a Ex Laud. Cant. b Ƴenc. Cot. c Seaxana. Cot. d embe. Cot. Cant. e monð. Cot.
 f Deest Cant. g peopode. Cant. h Ƴiltune. Laud. i þam. Laud. þon. Cant. * Post
 Temere habet Wheel. 7. mendose. Deest Laud. Cant. k hi. Laud. l Deest Laud. Cant.
 m ---men. Laud. Cant. n þada. Laud. Cant. o man nane. Laud. Cant. p Seaxan. Cant.
 q. nam Ƴinter-Ƴetl. Cant. r Desunt Laud. s Hæp Ƴe hepe. Laud. t Deest Laud. u ---ege.
 Cant. x Deest Laud. y of. Laud. Cant. z Bupped. Laud. a Ƴintpa. Laud. b Ƴæt.
 Laud. punode. Cot. c Ex Cot. d gearalban. Cant. e Ex Laud. f realbe. Cant. Laud.

“hit him gearo þæpe. ^bƿpa hƿilce” dæge. ƿpa hie hit habban polben. 7 he gearo þæpe mid him ^cƿelƿum. 7 ^don eallum þam þe him ^elærtan polbon to þær heƿer ^fþæpfe :

An. DCCCLXXV. Hæp for ƿe hepe ƿrom Hreope-dune. 7 Healfdene for mid rumum þam hepe on ^gNorthan-hymbre. 7 nam ƿinter-ƿetl be Timan þæpe ea. And ƿe hepe þ̅ lond gecode. 7 of̅t he- 10 gade on Peohtar. 7 on ^hStræcled-ƿealar. And for ⁱGodrun. 7 ^kOſcýtel. 7 ^lAn- ƿind. þa III. cýningas of̅ Hreope-dune. to ^mGrantan-brycge mid ⁿmicle pe- ƿede”. 7 ƿæton þær an gear. And þý 15 ƿumera for Ælfreð cýning “ut on” ƿæ mid ƿcip-hepe. 7 gefeah̅t ƿið ƿeopon ^oƿcip-hlærtar. 7 hioƿa an ^pgefen̅g. 7 þa ^qoðru ^rgeflýmbe :

An. DCCCLXXVI. Hæp Rodla þurh- 20 ƿerþe Northan mid hý hepe. and he ƿixade ƿiſti ƿintpa. And ^s“hep hine bertæl ƿe hepe into ƿerham ƿert-Deax- na ƿerþe. And ^t“Northan” ƿið þone hepe ƿe cýning ƿruð nam. ^uand þa gýrlas 25 ƿealbon þe on þam hepe ƿeopdur̅te ƿæ- ƿon to þam cýninge”. 7 him þa aðar ƿƿopon on þam halgan beage. þe hie æƿ nanpe þeode nolbon. þ̅ hý hræðlice of̅ hý ƿice ƿopen. And hý þa under þam 30 hý nihter bertælon þæpe ƿýrþe ƿe ge- hioƿrade hepe. into Exanceartpe”. And þý ^výlcan” gearpe Healfdene Northan-

datis [pollicitus est] id se libenter redditu- rum, quocunque demum die deposcerent; paratum item se esse suani opem iis præ- stare, & omnia quæcunque exercitui ef- 5 sent necessaria.

An. DCCCLXXV. Hoc anno, pagani discesserunt à Hreopedun; & Healfdenus profectus est cum aliqua parte exercitus in Northymbriam, hibernaque posuit juxta Ti- nam fluvium. Exercitus vero eam terram subjugavit, & frequenter vastavit inter Pictos & ¹Stræcled-Wallos. Profecti sunt item Godrunus & Oſcytelus & ²Anwyndus, tres Reges, de Hreopedune ad Grantebrycge cum magno exercitu, & ibi commorati sunt uno anno. Eadem ætate, egressus est Ælfre- dus Rex in mare cum exercitu navali, & pug- navit contra VII. naves piraticas, quarum unam cepit, reliquas fugavit.

An. DCCCLXXVI. Hoc anno, ³Rodla peragravit Normanniam cum suo exercitu; regnavit autem quinquaginta annis. Hoc item anno, se clam subducentes pagani in Werham, Occidentalium Saxonum [castel- lum] iverunt. Postea autem cum paganis Rex fœdus fecit, Regique obsides dederunt qui in exercitu nobilissimi fuerunt; ei etiam jura- menta præstiterunt super sacram armillam (quod antea nulli genti præstare voluerunt) se statim ex ejus regno discessuros. Interea vero noctu se clam subduxit exercitus pars, cui equi superessent, in Exanceaster. Et eodem anno, Healfdenus Northym- brorum

^a Sic Laud. Cant. Vitioſe Wheel. he. ^b ƿilce. Cant. ^c ƿýlƿum. Laud. ƿilƿum. Cant. ^d mid. Laud. Cant. ^e zelærtan. Laud. Cant. ^f þæpfe. Laud. ^g Northan. Cant. ^h Stræcled- Laud. Cant. ⁱ Euðnam. Cant. ^k Anpend. Laud. Cant. ^l Grantan-brycge. Laud. Cant. ^m mycclum hepe. Laud. miclum hepe. Cant. ⁿ Sic Laud. Cant. Mendose Wheel. uton. ^o --hlærtar. Laud. ^p genam. Cot. ^q oðre. Laud. Cant. Cot. ^r aƿlýmbe. Cot. ^s Ex Cot. *Quæ ad hujus Anni calcem Latine sic habet Cod. Laud. Rollo cum suis Normanniam penetravit, & regnavit annis LIII.* ^t On þýran ýlcan gearpe. þæpe Dena hepe on Engla-lande Ælfreðe cinge aþar ƿƿopan uppam þan haligen beage. þe æƿ nanpe þeode don nolban. and eac gýrlas ƿealban þe on þan hepe ƿurðof̅t ƿæpan to ðan cinge. þ̅ hi polbon hræðlice of̅ hý ƿice ƿapan. and hi nihter þ̅ to-bpæcan. Cot. ^u Ex Laud. þý ilcan. Cant. ^x Ex Laud. Cot. ^y ƿapan polban. Cant. ^z Deest Laud. Cant.

1 Stratdutenſes. Flor. 2 Amundus. Flor. 3 al. Rollo.

brorum terram divisit, quam sui araverunt ac coluerunt.

An. DCCCLXXVII. Hoc anno, venerunt pagani in Exanceafter de Werham; navalis autem exercitus navigavit ad Occidentem versus in circuitu. Interea vero coorta est in mari magna procella, atque perierunt cxx. naves apud Swanawic. Rex autem Ælfrédus equis devecctam exercitus [partem] cum copiis infecutus est usque ad Exanceafter; verum eos prius præcurrere haud potuit, quam in castellum pervenissent, ubi nulli eos attingere licuit. Ibi vero ei obsides dederunt quotquot postuleret, & multa iuramenta præstiterunt, foedusque fæliciter [initium] servarunt. Deinde in Autumno profectus est exercitus [paganorum] in Merciorum terram, eamque partim dividerunt, partim Ceolwulfo commiserunt.

An. DCCCLXXVIII. Hoc anno, se clam subduxerunt pagani, sub tempus Natalium, post Epiphaniam, ad Cyppanham, & equitando peragrarunt Occidentalium Saxonum terram, [ibique] sedes posuerunt: complures item ejus incolas trans mare compulerunt; & reliquorum maximam partem equis circumdatam sibi subdiderunt, præter Regem Ælfrédum, qui cum parva turma difficulter sylvas ac propugnacula montana petiit. Eodem ipso anno, fuit Inwæri & Healfdeni frater in Occidentalibus Saxonibus, in Domnania, cum xxiii. navibus, atque ibi occisus est, & "dccc. viri & xl." viri de exercitu cum eo: ibi vero captum est vexillum, quod Corvus dicebatur. Postea ad Pascha construxit Ælfrédus Rex cum par-

humbra lond gedæbe. "7 b epzende pænon. 7 hiopa tilgende c pænon":.

An. DCCCLXXVII. Hæp epom se hepe d into Exan-cearþe pþom 7erþam. "7 5 re rcp-hepe f rezgelebe" þerþ ymbutan". And þa s mette hie micel yrþ on ræ. 7 b þær þop-þearþ cxx. rcpa æt Spanapic. And se cýning Ælþreþ ærþer þam "gehoppudan hepe mid þýrþe það oþ 10 Exan-cearþer. 7 hý hýndan of-riþan ne meahþe kær hie on þam rærþene pænon. þær him mon to 'ne" meahþe". And hie him "þær þope" gýrlar rcaldon. rpa rcala rpa he habban polþe. and 15 micelle aþar rþopon. 7 þa godne þriþ heoldon. And þa on hæpþerþe geþop se hepe on Mepna lond. and hit gedældon þum. and þum Leolþulþe rcaldon:.

An. DCCCLXXVIII. Hæp hine beþtæl se hepe on midne þinter ofþer tþerþtan niht to Gyppan-hamme. and geþidon 7erþ-Seaxna lond. "7 gerætan. 7 micel þær þolþer ofþer ræ, aþrærþan". and 25 ðær oþþer þone mærtan dæl hý geþidon. 7 him to gecýrþon. butan þam cýninge Ælþreþe. "7" "he" lýtle rþeþe "uneaðelice ærþer þudum þop. 7 on moþ-rærþenum. And ðær ylcan 30 rþintþa. þær "Inþærþer þroþur and Healþener on "7erþ-Seaxum". "on z Deþena rþýþe". "mid xxiii. b rcpum. 7 hine mon þær c of-þloh. 7 dccc. monna mid him. 7 "xl. monna hýr heþer. "7 þar þær se 35 guþ-þana genumen. þe hi f rærþen heþon". And þær on Earþron s þopþte Ælþreþ cýning

a þ hie riþþan epzende. 7 heopa tilgende pænon. Cant. b hepzende. Laud. c Ex Laud. d to. Laud. Cant. e Desunt Cant. f rezlobe. Laud. g gemette. Laud. h þear. Laud. i gehoppudum. Laud. k Desunt Cant. l Deest Laud. m Desunt Cant. n miccle. Cant. o Sic Cant. --7 geretton. 7 mýcel þær þolþer aþrærþon. Laud. 7 geræton mýcel þær þolþer. 7 ofþer ræ aþrærþon. Wheel. p Deest Laud. Cant. q Deest Laud. r þeopode. Cant. s uneaðelice. Cant. t þintþer. Cant. u Iþeþer. Laud. Inþeþer. Cant. x 7erþ-Seaxna rice. Cant. y Desunt Cant. z Deþenan. Laud. a Desunt Laud. ad 7 hine &c. b rþýþa. Cant. c þloh. Laud. of-þloh. Cant. d lx. Cant. e Ex Laud. Cant. f hþeþn. Cant. g þpohþe. Laud.

ning litle "pepede 7epeonc æt Æþelinga-
 17ge. 7 of þam 7epeonce pær pinnende
 pið þone hepe. 7 "Sumor-7ætna se ðæl
 "se þær "niht pær. Ða on þære peop-
 ðan pucan ofep Eartpon. he 7epad to
 Ecgbýrhter-7tane. be eartan "Seal-puda.
 7 him *comon þær fongen Sumor-7æte
 ealle. 7 7yl-7æte. and Hamtun-7cip. se
 ðæl 7re hýpe beheonon 7æ pær. 7 hi
 "7e7ægene pæpun. And he for ýmb ane
 niht of þam "pican to kIglea. and þær
 "e7t" ýmb ane niht to Æþan-dune. 7
 þær 7e7eagt pið ealne "þone" hepe. and
 hine 7e7lýmde. 7 him æfter pad oð
 þ 7epeonc. 7 þær 7æt xiv. niht. "And"
 þa realde 7e hepe him "7e7e" 7irlar. 7
 "micle aðar þ hi of hi 7rice polbon.
 7 him eac 7eheton þ hiora cýning ful-
 pihte on-7on polde. 7 he þ 7elæ7ton
 "7pa". And þær ýmb III. pucan. com se
 cýning "to him" "Godrun" þpittiga
 7um þara monna þe in þam hepe peop-
 ðurte pæpon. "æt Alre. 7" þ 7r pið
 Æþelinga-7ge. 7 hi 7e cýning þær on-
 7eng æt fulpihte. 7 hi 7cipm-7irung pær
 æt "7etmor. And "he" "þær" pær XII.
 niht mid þam cýninge. 7 he hine and
 hi 7e7epan mid "micelum" 7eo "pup-
 ðude":

"An. DCCCLXXIX. hep for se hepe
 to Lipen-7ear7pe "of "Lippan-hamme.
 and 7æt þær 7an "7eap. "And" þý kíl-
 can" 7eape. "7e7adpode on hloð "pi-
 cenga 7 7e7æt æt "Fullan-hamme be

va turma munimentum apud Ætheling-
 igge, de qua arce is, cum Sumorfætenu-
 sum ea parte quæ esset proxima, prælia-
 tus est contra paganos. Septima deinde
 hebdomada post Pascha, equitavit ad Ecgb-
 5 byrhtes-stan, [qui locus est] ab Orientali
 parte Sealwudæ, & ei ibi obviam venerunt
 Sumorfætenses omnes, & Wilfætenses, &
 Hamtunenſis Comitatus, (ea nempe pars om-
 10 nis) quæ cis mare esset,) & [vifo] illo læta-
 bantur. Tum discessit intra unam noctem
 ex eo castello ad Igleam, & inde intra unam
 noctem ad Ethandune, ibique depugnavit
 cum universo [paganorum] exercitu, quem
 15 etiam fugavit atque equis infecutus est usque
 ad castellum, ubi commoratus est XIV. dies.
 Deinde ei dederunt pagani obsides, multis ju-
 ramentis [præstitis] se ex ejus regno discessu-
 20 ros: illi etiam spondederunt suorum Regem
 baptismum suscepturum, quod & factum est.
 Abhinc enim hebdomadis circiter tribus, ad
 eum pervenit Godrunus Rex, cum triginta
 plus minus hominum qui in exercitu fuerunt
 nobilissimi, [dum esset] apud Alre, quod est
 30 prope Æthelingaike, eumq; Rex [Ælfredus]
 suscepit ad baptismum: ejus autem christi-
 anis solutio fuit apud Wetmor. Ibi vero mora-
 tus est XII. dies apud Regem, qui eum illius-
 que socios ingenti pecunia honestavit.

An. DCCCLXXIX. Hoc anno, profecti
 sunt pagani ad Cirenceaster de Cippanham,
 & ibi commorati sunt uno anno. Eodem
 item anno, in unum coacta est cohors paga-
 norum, & [in hibernis] refedit apud Fullan-
 hamme

a peopode. Cant. b Sumor-7ætena. Cant. c þe. Laud. d neht. Cant. e 7eal-
 Laud. Sele. Cant. * Post him habet Wheel. to. mendose. Deest Laud. Cant. f ongean.
 Laud. g þe. Laud. Cant. h 7e7ægne. Cant. i picum. Laud. Cant. k Æglea. Laud.
 l Ex Cant. m Deest Laud. n Deest Cant. o Deest Laud. p micle. Cant. q cýne-
 pice. Cant. r Deest Laud. s Deest Laud. Cant. t Guðpam. Cant. u þpittigum. Laud.
 þpittiga. Cant. x Desunt Cant. y 7etmor. Laud. 7etmor. Cant. z Ex Laud. Cant.
 a Deest Cant. b Ex Cot. myclum. Laud. myclum. Cant. quod uterque Cod. habet post
 hine. c 7epeonðede. Cot. peopðode. Cant. d Cod. Petroburg. e Mendose Wheel. oð.
 f Sic Laud. Cant. Mendose Wheel. Lippan- g anne. Cant. h pintep. Laud. Cant. i Deest.
 Laud. k Ex Cant. l 7e7adepoban. Laud. 7e7adpoban. Cant. m picinga. Cant.
 n Fulan. Cant.

hamme juxta Tamesin. Et eodem anno obscuratus est sol una hora diei. Hoc anno, discesserunt pagani de Cyrenceaster in Orientalem Angliam, eamque terram incoluerunt ac dividerunt. Eodem etiam anno, perrexerunt pagani, qui olim in Fullanham commorati fuerant, trans mare, in Franciam ad Gandavum, & ibi manserunt uno anno.

DCCCLXXX.

An. DCCCLXXXI. Hoc anno, pagani transibant in Franciam; & Franci cum iis praeliati sunt: ibi autem facti sunt pagani equites post eam pugnam.

An. DCCCLXXXII. Hoc anno, perrexerunt pagani per Mosam longe in Franciam, & ibi commorati sunt uno anno. Eodem item anno, egressus est Ælfrédus Rex cum navibus in mare, & depugnabat contra quatuor naves piraticas Danorum, exque navibus duas cepit, viris occisis qui in iis erant. Duæ vero naves piraticæ sese ei dederunt; viri autem fuerunt prælio prius vehementer attriti, ac vulnerati, quam sese dederent.

An. DCCCLXXXIII. Hoc anno, perrexerunt pagani per Scaldim ad Cundoth, & ibi commorati sunt uno anno. Marinus item, insignis ille Papa misit lignum Domini Ælfrédo Regi. Eodem item anno, detulerunt Sighelmus & Æthelstanus elemofynas Romam, quas Ælfrédus Rex eo [se missurum] voverat; in Indiam item ad

Temese. And þý ylcan zeape ^a aþier-
trode rió runne ^b an tid dæges". ^c Hef
þor se hepe ^d of Lþpen-ceartre on East-
Engle. 7 geræt þ lond. ^e and zedæbde.
5 And þý ylcan zeape þor se hepe oþer
ræ. þe f æp" on s Fullan-homme ræt.
on Fpronc-lond to Gent. 7 ræt þær an
zeap.:

An. DCCCLXXXI. Hef þor se hepe
uþor on Fpronc-lond. 7 þa Fpancan him
rið zefuhton. 7 þær ^b þa" þearð se hepe
^c zehorþod æfter þam zefeohte.:

An. DCCCLXXXII. Hef þor se hepe
15 up ^k onblong ^m ære' feor on ^m Fpronc-lond.
7 þær ræt an zeap. ⁿ And þý ylcan zeape".
þor Ælfréd cýning mid rcpum ut on ræ.
7 zefeahc rið feoþer rcp-hlæstas Denir-
cra monna. 7 þara rcpa tpa ^o zenam. ^p 7
þa men ^q of-rlæzene ^r pæron. ^s þe þær on
pæron". And ^t tpegen ^u rcp-hlæstas" him
on hond eodon. 7 þa ^x men ^y pæron ^z mi-
clum ^z þor-rlæzene. 7 þor-pundode ær
hie on hond ^a eodon.:

An. DCCCLXXXIII. Hef þor se hepe
^b up" on Scalb to Lundod. 7 þær ræt
an zeap. ^c And ^d Marinn ^e mæpa" Papa
^f rende ^g þa" liznum Domini Ælfréde cý-
ninge". And ^h þý ylcan zeape ⁱ læbbe
30 Sighelm. 7 Æþelstan þa ælmeþran to
Rome". ^j þe Ælfréd cing zehet ^k ði-
ber". and eac ^l kon ^m Inbea to rce. Do-
me.

^a a þýrtrode. Laud. Cant. ^b Sic Laud. ane. Cant. 7 tid dæges. Wheel. vitiofe. ane
tid on dæg. Cot. ^c Quæ in hoc Anno sequuntur ad An. DCCCLXXX. referunt Codd. Laud.
& Cant. ^d Sic Laud. & Cant. Perperam Wheel. to. ^e hit. Cant. ^f Deest Laud.
^g Fulan-hamme. Cant. ^h Deest Cant. ⁱ hoprad. Laud. zehoprad. Cant. ^k andlang.
Laud. Cant. Cot. ^l ofor. Laud. uþor. Cant. ^m Fpang-land. Laud. Cot. ⁿ þar ylcan
zeape. Cot. ^o zenamon. Laud. ^p 7 þa men of-rløh. 7 tpi ætburþtan. Cot. ^{i. e.} Et
homines occidit; duo autem effugerunt. ^q of-rløgon. Laud. ^r pupdan. Cant. ^s Desunt
Laud. ^t tpa. Laud. ^u Deest Laud. rcp-hepar. Wheel. vitiofe. ^x Ex Laud. ^y rpyðe.
Cot. ^z of-rlæzene. Laud. Cot. þor-rlæzene. 7 desunt Cant. ^a Deest Cant. ^b Ex Laud.
^c Ex Laud. Cot. Cant. Quæ sequuntur in hoc Anno desunt Wheel. ^d Ex Cot. re. Cant.
^e rende Ælfréde cinge of Lþrter þode. Cot. ^{i. e.} Mittebat Ælfrédo Regi [partem]
crucis Christi. ^f Deest Cant. ^g þa. Cot. ^h Ælfréd rende hý ælmeþran to Rome. Cot.
^{i. e.} Ælfrédus mittebat elemofynas suas Romam. ⁱ Desunt Cant. ^k to. Cot. ^l Inbia. Cot.

¹ Inter nonam & vesperam, Flor. ² Scaldad. Flor. ³ Cendath, Flor.

me. 7 to sce. Barðolomee". "Da hi 'ræton" pið þone hepe æt Lundene. 7 hi þær Godes þancey rpyðe 'bentiȝðe pæron" æfter þam ^dgehatum:.

An. DCCCLXXXIV. Hæp for þe hepe up on Sunnan to Embenum. 7 þær ræt an gear: . "Hæp forð-ferðe þe pel-pillen-da biȝcop Aðelpoð":.

An. DCCCLXXXV. Hæp to-dæle þe ^fforpe-rppecena hepe on tpa. oþer ^gdæl" ^bearc. oðer dæl" to Hrofer-earcne. And ymb-ræton þa earcne. 7 poþhton oðer fæsten ymbe hie selpe. 7 hý þeah ða earcne aperedon. oð þ Ælfred ⁱcýnȝ" com utan mið rpyðe. Ða ^{keode}re hepe to hiona rciþum. 7 ^{for-let}þ ^{zepeorc}. 7 hý purdon þær behorȝe. 7 sona þý ylcan rumeru ^{erf} oþer ræ geriton. "And" þý ylcan gearpe rende Ælfred cýning rciþ-hepe ^{of Lænt}" on ^{Cart-Engle}. Sona rpa hie coman on ^{Stupe-muðan}. Ða ^{metton} hie xvi. ^{rciþu} ^{picenȝa}. 7 ^{hie} pið þa ^{gefuhton}. 7 þa ^{rciþo} "eall geræhton. 7 þa men of-rlogon. Ða hý ^{þa} ham-peapð ^{pendon} mið þære hepe-hýðe. þa metton hie micelne rciþ-hepe picenȝa. 7 ^{þa} pið þa ^{gefuhton} þý ylcan dæȝe. 7 þa Denȝ-can ahton riȝe. "And" þý ylcan gearpe ær ^{miðdum} pinta forð-ferðe Lapl. ^{Francana} cýning. 7 hine ^{of-rlog} an eoþop. And ^{ane} gearpe ær hiȝ bnoður forð-ferðe. þe hæfðe eac þ ^{ferȝ}rice. ^{and} hie pæron bezen Hloȝȝer

¹ sanctum Thomam & ¹ sanctum Bartholomæum. Tum manserunt [Angli] contra exercitum Londini, ubi, Deo gratias, res prospere admodum cefferunt post [soluta] vota.

5 An. DCCCLXXXIV. Hoc anno, perrexerunt pagani per Sunnan ad Embenum, & ibi manserunt uno anno. Hoc anno, decessit benevolus Episcopus Athelwoldus.

An. DCCCLXXXV. Hoc anno, divisus ¹⁰ est supra dictus exercitus in duas [turmas;] altera pars ad ² Orientem [perrexit,] altera pars ad Hrofesceaster. Obsederunt autem eam civitatem, & ipsi exstruxerunt circa eam aliud propugnaculum: cives nihilominus urbem defenderunt, quousque Ælfredus Rex ¹⁵ superveniret cum copiis. Tum se contulit exercitus ad suas naves, dimisso munimento; ³ [Angli] autem ibi equites facti sunt: & statim [pagani] eadem æstate mare transibant. ²⁰ Eodem item anno, misit Ælfredus Rex copias navales de Cantio in Orientalem Angliam. Quum primum ad Sturemutham pervenisent, iis obviam venerunt xvi. naves paganorum, cum quibus depugnabant, ac naves ²⁵ omnes ceperunt, hominesque interfecerunt. Dum domum reverterentur cum præda, inciderunt in magnum exercitum navalem paganorum, cum quibus præliabantur eo ipso die; Dani autem potiti sunt victoria. Eodem ipso ³⁰ anno, ante Natales decessit Carolus, Francorum Rex; eum autem interfecit aper. ⁴ Unum item ante annum ejus frater decessit, qui etiam habuerat [Francorum] regnum Occidentale: hi autem ambo fuerunt Ludovici filii,

^a Ex Laud. Cant. ^b Deest Cant. ^c bentiȝȝe purðan. Cant. ^d gehate. Cant. ^e Ex Cot. ^f Sic Laud. Cant. for-rppecenan. Wheel. ^g Deest Laud. ^b Desunt Cant. ⁱ Ex Laud. Cant. ^k for. Cant. ^l for-leton. Laud. for-lætan. Cant. ^m Ex Laud. ⁿ Deest Laud. Cant. ^o Ex Laud. Cant. ^p Sic Laud. Stupe-Cant. Wheel. mendose. ^q gemæton. Laud. ^r rciþa. Laud. ^s picenȝa. Cant. ^t Ex Cant. ^u ealle. Laud. Cant. ^x Deest Cant. ^y pæron. Laud. Cant. ^z Deest Laud. ^a Ex Laud. ^b miððan. Laud. ^c Francana. Cant. ^d of-rloh. Laud. Cant. rloh. Cot. ^e anum. Cant. ^f Desunt Laud. ad verba 7 forð-ferðe &c. þa pæron. Cant.

¹ Hi nempe Indorum Apostoli censentur. Barðolomeuȝ pær Crisȝter æpend-paca in India mæȝþe. reo iȝ ealpa eoþðena reo ýtemýrte. MS. in Bibl. Cot. cui titulus Menologium. Bartholomæus fuit Christi nuncius in India, que est omnium terrarum extrema. ² Orientalem Franciam. Flor. ³ Ab Ælfredo inopinantes oppressi pagani, equos suos dereliquerunt. ⁴ Tertio ante anno. Flor.

fili, qui habuerat regnum Occidentale, ac decessit eo anno quo sol obscuratus est. Is fuit Caroli filius, ¹ cuius filiam Æthelwulfus, Occidentalium Saxonum Rex, habuit in uxorem. Eodem etiam anno, convenit magnus exercitus navalis in Antiquis Saxonibus, ibique bis uno anno commissum est acre prælium; verum Saxones potiti sunt victoria, quibus ibi [subsidio] fuerunt Frisii. Eodem anno, Carolus cepessit Occidentale [Francorum] regnum; & totum illud ad Occidentem regnum citra mare Mediterraneum, & ultra hoc [nostrum] mare, sicut illud ejus proavus habuerat; præter Armoricanos. Iste Carolus fuit Ludovici filius, Ludovicus fuit Caroli istius frater, qui fuit Juthytæ pater, ¹ quam Æthelwulfus Occidentalium Saxonum Rex, [in uxorem] habuit. II item [fratres] fuerunt Ludovici filii, ² Ludovicus fuit senioris Caroli filius, Carolus fuit Pippeni filius. Eodem item anno, decessit bonus ille Papa Martinus, qui ³ libera- vit Anglicæ nationis scholam, ad Ælfredi, Occidentalium Saxonum Regis, rogatum; eidemque misit multa munera de sanctorum reliquiis, & crucis partem in quam Christus passus est. Eodem item anno, pagani in Orientalibus Anglis violarunt pacem [factam] cum Ælfredo Rege.

An. DCCCLXXXVI. Hoc anno, profecti sunt pagani ad ⁴ Occidentem, qui antea in Oriente appulerant, adeoque per Sequanam; & hiberna ceperunt apud Parisiensem civitatem. Eodem anno, refecit Ælfredus Rex Lundenburgum; & ad eum omnis Anglica natio conversa est, nisi quæ pars esset

runa. ^a re hæfde eac þæt perþ-riçe". ^b 7 forþ-ferþde ðý "ilcan" geape þe rio runne "aþýrþrode. Se þær "þær" Lapler runu. þe Æþelpulþ. Verþ-Seaxna cýning. 5 hý dohtor hæfde f him" to cpene. ³ And þý ylcan geape. geþaðrode micel rcp-hepe on Eald Seaxum. 7 þær þearþ micel ge- reoht ^b tupa on geape. 7 þa Seaxan hæf- don riçe. 7 þær þæron Fþiran mid. Ðý ilcan geape. reoþ Lapl to þam perþ-riçe. 10 and to eallum þam i perþ"-riçe beheo- nan Venþel-ræ. 7 beþeondan þýrre ræ. rpa hit hý þþidda fæþer hæfde. bu- tan ^k Lidpiccum. Se Lapl þær Hloþ- 15 riçer runu. re Hloþriç þær Lapler bro- ðor. re þær ^l Juþeþtan fæþer. ^m þe Æþelpulþ "Verþ-Seaxna" cýning. hæfde. And hie þæron Hloþriçer runa. re Hloþ- riç þær "þær" ealban Lapler runu. re 20 Lapl þær Pippener runu". ^p And "ðý ylcan geape forþ-ferþde re ^q zoda Papa Martinuþ. re geþreode Onþel-cýnner ^r rcole 'be Ælþreþer bene. 'Verþ-Seax- na" cýningeþ. 7 he rende him "micla 25 gýfa" ^x on halidome". 7 þære rode ðæl þe Lriþ on þþopode. And ðý ylcan geape. ^y re hepe on Eþt-Englum þræc" fþýþ riþ Ælþreþ cýning:

An. DCCCLXXXVI. Hæþ for þe hepe eþt perþ þe æþ earþ zelende. 7 þa up on ^z Sihgene. 7 þær pintep-^a reþl namon ^b æt Papiþ þære býriç". Ðý ylcan geape. geþeþte Ælþreþ cýning 35 Lunden-burç. and him eall Anþel-cýn to cýþde. ^c þæt buton Deniþcia monna ^a hæþt-

^a Desunt Cant. ^b re. Laud. ^c Ex Cant. ^d aþeoptrode. Cant. ^e Ex Cant. ^f Deest Laud. ^g Desunt Laud. ad verba 7 þý ylcan geape forþ-ferþde &c. ^b Sic Cant. tua. Wheel. ⁱ Deest Cant. ^k --piccum. Cant. ^l Juþeþtan. Cant. ^m re. Cant. ⁿ Ex Cot. ^o Deest Cant. ^p Deest Laud. Cant. ^q eadiga. Cot. ^r rcolan. Laud. ^s þuph. Laud. ^t Desunt Cant. ^u miccle--Cant. mycclle geua. Cot. ^x Ex Cot. ^y for þe hepe on Eþt-Englum. 7 þræc &c. Laud. ^{i. e.} Exercitus in Angliam Orientalem profectus violavit, &c. ^z Signe. Cant. ^a rætu. Laud. rætu. Cant. ^b Ex Laud. Cant. ^c þe. Cant.

¹ Vide supra An. DCCCLIV. ² Ludovicus ille filius Pippini. Flor. ³ Omni nempe tri- buto. ⁴ Ex Orientali nimirum Francia in Occidentalem.

^a hæþ-

“hæfnebe pær. 7 ^bhe þa beferete þa
buph Æþenebe ealþor-men to heal-
donne:.

An. DCCCLXXXVII. Hær for þe hepe
up þurh þa ^dbrýcge æt Papiſ. 7 ^eþa 5
up fanlang Sige ne soð Mætern. ^b7
þa up on Mætern“ oð ⁱLaziei. 7 þa
fæton ^kþara. ^l7 innan Jonan ^mþra pin-
ter. on þam þram fædum. And þý yl-
can geape. forð-ferde Lapl. Francna 10
cýning. 7 ⁿEarfulf hir broðor runu
hine vi. ^opucum ær he ^pforð-ferde
^qbæpedde æt þam rice. And þa pearð
þ rice to-dæled on fuf. 7 fuf cýningar
^rþar pæron“ to gehalgode. ^sÐat pær 15
þeah mid Earfulfer“ ^tgeþarunge. 7 hie
“cpebon *þ hie þ to hir honda“ heal-
dan ^urcoldon. forþon ^vþet“ heora nan
nær ^won fæþren-healfe ^xto“ gebopen
buton him anum. Earfulf ^yþa“ punode 20
on þam lande be ^zEarþan-^oRin. 7 Hro-
fulf þa feng to þam middel-ricce. and
^fOda to ^sþæm pær-to-dæle. 7 Beorngar
7 ^friða to Long-bearðna londe. and to
^sþæm londum on þa ^hhealfe munter. 25
And þ heoldun mid ⁱmicelpe unribbe. 7
^ktu folc-^lgefeoh“ gefuhton. 7 þæt
lonð of 7 gelome for-hergodon. and
æghræðer oðerne of-þælice ^mut-
dræfde. And þý ylcan geape þe þe hepe 30
for forð ^upp“ of þa bricge æt
Papiſ. * Æþelhelm ealþor-mon lædde
ferþ-Seaxna ælmeſſan. 7 Æþreðer cý-
ningef to Rome:.

sub Danorum potestate: commisit autem
eam civitatem præsidio Ætheredi Du-
cis.

An. DCCCLXXXVII. Hoc anno, paga-
ni perrexerunt sub ponte Parisiensi; inde-
que per Sequanam usque ad Mæternam: in-
de per Mæternam usque ad ¹Cariei; ubi
quidem, & in Jona, duobus istis locis, com-
morati sunt duobus annis. Eodem item
anno, decessit Carolus, Francorum Rex: Ear-
nulfus autem fratris sui filius eum, vi. heb-
domadis antequam mortem obiret, regno
expulerat. Fuit deinde illud regnum di-
visum in quinque [partes,] in quas quin-
que Reges fuerunt consecrati. Verum id
factum est Earnulfi venia: dicebant enim se
illud [regnum] sub eo gubernaturos, pro-
pterea quod eorum nullus esset à paterna par-
te hæreditarius præter hunc unum. Ear-
nulfus idcirco sedes posuit in ea terra, ab
Orientali parte Rheni; Rothulfus autem
capeffit medium regnum, & Oda Occi-
dentales partes, & Beorngarus ac Witha
Longobardorum terram, ²terrasque ex hac
parte montis. Hoc autem [regnum] tenuerunt
cum magna discordia, & duo integra
prælia commiserunt, eamque terram persæ-
pe devastarunt, ac unusquisque alterum fre-
quenter expulit. Eodem item anno, quo
pagani transibant pontem Parisiensem, Æ-
thelhelmus Dux Romam deportavit Occi-
dentalium Saxonum elemosynas, ac Æl-
fredi Regis.

An. DCCCLXXXVIII. Hær lædde Beoc. 35 An. ³DCCCLXXXVIII. Hoc anno, Ro-
mam

^a hæfnebe. *Laud.* ^b Sic *Laud. Cant.* hie. *Wheel.* ^c l. ealþor-man. ^d brýcge, *Cot.*
^e rpa. *Cot.* ^f anlang. *Laud. Cant.* ^g æt. *Cant.* ^h Ex *Laud. Cant.* ⁱ Laziei. *Cot.* &
(*teste Wheel.*) *Wigorn. nescio quis Codex.* ^k þar. *Laud.* ^l Deest *Laud.* ^m Sic *Laud.*
Cant. ^{tu.} *Wheel.* ⁿ Arnuld. *Cot.* ^o pucan. *Laud. Cant.* ^p ferde forð. *Cant.* ^q Sic
Laud. Cant. bæpedne. *Wheel.* ^r Ex *Laud.* ^s 7 þ mid Arnulfer. *Cot.* ^t þarunge. *Laud.*
^u beheton. *Cot.* ^x þ hi him þet to handa. *Laud.* þ hi on hir handa. *Cot.* ^y rcolban.
Laud. ^z Ex *Laud.* ^a of. *Laud.* ^b Deest *Laud.* ^c Deest *Laud.* ^d Earþan. *Cant.*
^e Rine. *Laud. Ren. Cot.* ^f Odda. *Cant.* þa. *Laud.* deinde. ^g þan. *Cot.* ^h healþne. *Laud.*
ⁱ micel. *Laud.* ^k þra. *Laud. Cot. Cant.* ^l Deest *Cant.* ^m ut-adræfde. *Laud.* ⁿ Ex
Cant. * *Post Papiſ Wheeloc. perperam interserit 7.*

1 *Caziei. Flor.* 2 *i. e. Cis-alpinas.* 3 *DCCCLXXXIX. Flor.*

M

* *Post*

mam deportavit Beocca Dux Occidentalium Saxonum eleemosynas, ac Ælfredi Regis: Æthelwitha item Regina, quæ fuit Ælfredi Regis soror, decessit in itinere Romam versus, ejusque corpus jacet apud ¹ Pafiam. ⁵ Et eodem anno, Ætheredus, Archiepiscopus de Cantwareberi, & Æthelwoldus Dux eodem mense decesserunt.

An. DCCCLXXXIX. Hoc anno, à nemine itum est Romam, nisi duobus cursoribus, [quos] Ælfredus Rex mittebat cum literis.

An. ³ DCCCXC. Hoc anno, Romam deportavit Beornhelmus Abbas Occidentalium Saxonum eleemosynas, ac Ælfredi Regis. ¹⁵ Godrunus item, Northmannorum Rex, decessit, ⁴ cui prænomen erat Æthelstanus: is fuit Ælfredi Regis filius initialis; & habitavit in Orientalibus Anglis, eamque terram primitus incoluit. Eodem etiam anno, ²⁰ discesserunt pagani de Sequana ad Sandlaudam, qui [locus situs] est inter ⁵ Britannos & Francos. ⁵ Britones autem cum iis depugnabant, & potiti sunt victoria, eosque compulerunt in quendam fluvium, eorumque multos demerserunt. ⁶ Hoc anno, Plegemundus electus est à Deo omnibusque ejus sanctis ad Archiepiscopatum de Cantwareberi.

An. ⁷ DCCCXCI. Hoc anno, petierunt ³⁰ pagani Orientalem [Franciam,] & Earnulfus præliatus est cum ⁸ equestri exercitu prius quam naves adessent, [adjutus] ab Orientalibus Francis, ⁹ Saxonibus, & Bavaris, eosque fugavit. Tres item Scoti venerunt ad Ælfredum Regem, in una cymba sine ullo re-

ca ealbor-man ƿert-Seaxna ælmeƿran. 7 Ælƿreber cýningeƿ to Rome. 7 Æþelƿƿýð cpen. ƿeo ƿæƿ Ælƿreber ƿƿeor-
top cýningeƿ * ƿopð-ƿeƿbe "be Rom.
ƿeƿe". 7 hiƿe lic lið æt ^b ƿaƿian. And þý
ýlcan ƿeape Æþeƿeð "ƿe" Eƿcebiƿceop
"of Lantƿapa-beƿi" 7 ^e Æþelpoð ealbor-
man ƿopð-ƿeƿeƿon on anum monþe:.

An. DCCCLXXXIX. On þýƿƿ ƿeape
næƿ nan ƿæƿeð to Rome. butan ƿƿe-
ƿen hleapeƿaƿ Ælƿreð cýning ƿenbe mið
ƿeƿƿitum:.

An. DCCCXC. Ðeƿ læðbe Beorþhelm
abbad ƿert-Seaxna ælmeƿran to Rome.
7 Ælƿreber cýningeƿ. And Godƿun ƿe
Nopðeƿna cýning ƿopð-ƿeƿbe. Ðæƿ
^f ƿulƿiht-nama ƿæƿ Æðelƿtan. ƿe ƿæƿ
Ælƿreber cýningeƿ ƿob-ƿunu. and he
bude on Eart-Englum. and þæt lond
æƿeƿt ƿeƿæt. And þý ýlcan ƿeape ƿop
ƿe heƿe of ^g Ðýgene to ^b Ðanð-lauban.
þ ƿ ƿ "betƿeoh Bƿettum 7 ^k Fƿancum.
7 Bƿettaƿ him ƿið ƿeƿuhton. "7 hæƿ-
eƿon ƿiƿe". 7 hi ƿeðƿýƿon ut on ane
ea. and ^m "heopa" moniƿe ⁿ adƿencton:.
^o Ðeƿ ƿæƿ Plegemund ƿecopen of God.
and of ^p eallen hiƿ halechen" ƿ to þam
Aƿceb-ƿice on Lantƿape-beƿi":.

An. DCCCXCI. Ðeƿ ƿop ƿe heƿe
eart. 7 Eapnulf cýning ƿeƿeakht ƿið
þæm ƿæðe-heƿe æƿ þa ƿcipu comon.
mið Eart-Fƿancum. and Seaxum. and
Bæƿeƿum. and hine ƿeƿlýmbe. And
^o Ðƿý Scottaƿ cƿomon to Ælƿrebe
cýninge on anum bate butan ælcum
^q ƿeƿe-

* Post cýningeƿ habet Laud. 7 heo. unde sensus est, & Æthelwithæ Regina, Ælfredi Regis sororis, [eleemosynam derexit,] quæ obiit, &c. a Ex Cot. b Pauan. Laud. Paue. Cot. Cant. c Ex Cot. d Ex Cot. e Aþepoð. Laud. f ƿulluht- Laud. Cant. Cot. g Ðigne. Cant. h Ðanð- Laud. Ðanð-loðan. Cant. i betƿix. Laud. betuh. Cant. k Fƿancon. Cot. l 7 ƿiƿe namon. Cot. m Ex Cant. n adƿencton. Laud. adƿenctan. Cant. o Quæ sequuntur in hoc anno Latine habet Cod. Laud. Desunt Cant. p eallen ƿolce. Cot. i. e. omni populo. q Ex Cot. r Deest hic Annus Cod. Laud.

1 Ticinum. Flor. 2 Ad An. DCCCLXXXIX. Thorn. 3 DCCCXCI. Flor. 4 Vide supra An. DCCCLXXVIII. 5 Hic de Armoricanis est sermo. 6 Ad An. DCCCLXXXIX. Flor. 7 DCCCXCI. Flor. 8 pedestri. Flor. 9 Saxonibus antiquis. Flor.

"gepeðum. of ^bHibernia. "j" þonon hi
 hi bertælon. forðon þe hi polbon for
 Godeſ luſan on ^delþeodineſſe bion. hý
 ne pohton hþær. Se bat þær ^egepohlit
 of ^fþriððan healfre hýde. þe hie on for- 5
 non. 7 hi namon mid him þ̅ hie hæfðon
 to feorſ nihtum mete. 7 þa comon
 hie ^gymb feorſ niht" to londe on
 Lorn-^bpealum. 7 foran þa rona to Æl-
 frede cýninge. ⁱDur hie pæron ^kge- 10
 nembe". ^lDubplane ^mj" ⁿMacceþðu. 7
^oMaelinmun. And ^pSpineh ſe betſta
 lapeop þe on Scotum pær gefor. ^qAnd
^rðý ylcan zeape ofer Eartron ymb
 gang-ðagar oþþe ær. æteopde ſe feor- 15
 na þe mon on boc-leben Cometa hæc.
 rume men cpeðað on Englſc þ̅ hit ſý
^sfeaxede-feorþa. forðam þær ſtent
 lang leoma of. hþilum on ane healfre. hþi-
 lum on ælce healfre. 20

DCCCXCII.

An. DCCCXCIII. Heſt ^ton þýſſum
 zeape" for ſe micela hefe. þe ſe ze-
 fýſn "ær" ymbe ſpæcon. eft of þam
^uEarþ-ſice feſt-pearð to Bunnan. 7 þær 25
 purðon zeſcipode. ſpa þ̅ hie aſetton
^vhim on ænne rið ofer ^wzehorþode"
 mid horþum mid ealle. And þa coman
 up ^xon ^yLimme muðan. ^zmid ccl. ^aſci-
 pa". Se ^bmuða iſ on ^cearþe-pearþe 30
 Lent. ^dæt þær ^emicelan puða earþ-ende
 þe ſe Andpeð hatað. ſe puðu iſ earþ-
 lang. 7 peſt-lang hund ^ftepelſtizeſ
 mila lang oþþe lengra. 7 þpýttizeſ mila
 bpað. ſeo ea þe ſe ær ymbe ſpæcon lið 35
 ut of þam pealde. On þa ea. hie tuzon

mige, de Hibernia; inde autem feſe clam
 ſubdlexerant, propterea quod velent ob
 Dei amorem peregrinam agere vitam, quo
 in loco haud ſolliciti. Cymba in qua deve-
 cti ſunt, facta eſt ex duobus coriis cum di-
 midio; ſumpſerunt autem ſecum unius heb-
 domadæ viaticum; atque appulerunt poſt
 ſeptem circiter dies ad terram in Cornu-
 bia, ſtatimque progreſſi ſunt ad Ælfre-
 dum Regem. Hæc erant iis nomina, Dub-
 flanus, & Maccebethus, & Maelinmu-
 nus. Swifneſ etiam, præcipuus doctör
 qui inter Scotos fuit, deceſſit. Eodem
 ipſo anno, poſt Paſcha, circa Ambarvalia
 citiuſve, apparuit ſtella, quæ latine Co-
 meta dicta eſt; aliqui autem perhibent
 eam Anglice vocari comatam ſtellam, quip-
 pe ab ea longus radius exſurgit, nunc
 ex una [tantum] parte, nunc vero ex
 20 omni.

An. DCCCXCIII. Hoc anno, magnus
 [paganorum] exercitus, quem antea memo-
 ravimus, perrexit de regno [Francorum] O-
 rientali verſus Occidentem ad Bononiam, ubi
 naves conſcendit; adeo ut omnes tranſvecti
 fuerint ſimul cum ſuis equis uno trajectu.
 Tum appulerunt in Limeni oſtium, cum
 ccl. navibus. Iſtud oſtium eſt à par-
 te Orientali Cantii, ad terminum Orien-
 talem magnæ illius ſylvæ, quæ Andred
 appellatur: quæ [quidem] ſylva longa eſt
 ab Oriente ad Occidentem centum & vi-
 ginti milliaria ad minimum; & triginta mil-
 liaria, lata: Fluvius vero, quem diximus, de-
 currit de ea ſylva. Super eum fluvium traxe-
 runt

a neðrum. Cot. gepeðrum. Cant. b Yplande. Cot. c Ex Cant. d elðeodizneſſe.
 Cant. e gemacod. Cot. f þriðde. Cot. g binnan vii. nihtan. Cot. h -pealan. Cot.
 i heopa naman pæron zenembe. Cot. k zehatene. Cant. l --ylana. Cot. m Deeft Cant.
 n Macceðað. Cant. o Mælinnum. Cant. p Sniſne. Cant. q Quæ ſequuntur ad An.
 DCCCXCII. refert Wheeloc. Deſunt Cod. Laud. r feaxede-Cant. s DCCCXCII. Laud. t Deeft
 Laud. u Ex Laud. x peſt-Cant. vitioſe. y hi. Laud. hie. Cant. z Ex Cot. a Ex
 Laud. Cant. b Limenan. Cant. c mid þriðde healf hund ſcipa. Laud. mid tþam hund
 ſcipa. Cant. d ſcipon. Cot. e muð. Cot. f earþ-pearþe. Laud. earþe-pearþe. Cot. g on.
 Cant. h mucelan. Cot. ilcan. Cant. i tepelſtizeſ. Laud.

1 Mulmuninus, Flor.

runt suas naves usque ad sylvam, quatuor [nemp]e] milliaris ab exteriori parte æstuarii; ibique expugnarunt quoddam munimentum in ea palude [situm,] à paucis villanis habitatum, & semistructum. Haud multo post appulit Hæstenus cum LXXX. navibus in Tamisis ostium, & sibi exstruxit munimentum apud Middeltune; altera autem exercitus [pars] apud Apuldre.

^lHic obiit Wulfhere Northan-hymbrorum

An. DCCCXCIV. Hoc anno, duodecimo circiter mense, quo pagani in Orientali regno munimentum exstruxerant, Northymbri & Orientales Angli Ælfredo Regi juramenta præstiterunt; Orientales autem Angli etiam obsides sex [dederunt.] Foedere autem violato, quotiescunque alii prædatores cum omnibus copiis exirent, ipsi etiam aut una exhibant, aut in suis partibus [prædas egerunt.] Hinc coegit Ælfredus Rex suum exercitum, & profectus castra posuit inter duas [prædatorum] turmas, ubi locum maxime opportunum haberet propter sylvarum munitionem, & aquarum munitionem; ita ut alterutrum invaderet, si aliquem agrum [prædæ causa] peterent. Postea vero turmatim & catervatim latrocinati sunt in omnibus partibus quibus exercitus [Regis] abesset. Hi autem ab aliis turmis oppressi sunt, singulis pene diebus & noctibus, tam de [Regio] exercitu, quam de civitatibus. Rex copias suas in duas [cohortes] distribuerat, adeo ut dimidia earum pars semper esset domi, dimidia foris; præter viros quibus curæ fuit civitates defendere. Non sæpius prodierunt omnes simul pagani de castris, quam bis: altera vice, cum primum ad terram appellerent, prius quam copiæ [Regiæ] essent congregatæ; altera autem, cum castra essent relicturi. Tum autem amplam prædam ce-

up huora ꝛcipu oð þone pealb. iv. mila ꝛrom þam muðan ^aute-peapdum. 7 þær abꝛæcon an 7eꝛeoꝛc inne on þæm ^benne 7æton ^cane" 7eapa ^dciphꝛce men" on. 7 7ær 7am-pophꝛt. Ða 7ona æꝛter þam com ^ehæꝛten mid LXXX. 7 ꝛcipa s up on Temeꝛe ^bmuðan. 7 pophꝛte him 7 þær" 7eꝛeoꝛc æt ^lMiddel-tune. 7 7e oþer heꝛe æt ^kApulbꝛe.:

Archiepiscopus.

^mAn. DCCCXCIV. On þiꝛ 7eape. þ 7ær 7ymb tꝛelf monað. þær þe hie on þæm eaꝛt-7ice 7eꝛeoꝛc 7eꝛophꝛt hæꝛdon. "Nopð-hymbꝛe 7 Eaꝛt-Engle hæꝛdon ^oÆlꝛpede cýninge aþaꝛ 7eꝛealb. 7 Eaꝛt-Engle 7oꝛe-7iꝛla vi. And ^pþeh oꝛeꝛ þa tꝛeoꝛa. 7pa oꝛt 7pa þa oðꝛe ^qheꝛgær mid ealle heꝛiꝛge ut-7oꝛon. þonne 7oꝛon hie oðþe mid oðþe on heoꝛa heaꝛfe on. Ða 7egabꝛode Ælꝛped cýning 7iꝛ 7ýꝛbe. and 7oꝛ þ he ^rbeꝛicobe betuh þam ^stꝛam" heꝛgum. þær ðær he nehꝛt 7ýmæt hæꝛbe. 7oꝛ puðu-7æꝛtenne. 7 7oꝛ 7æter-7æꝛtenne. 7pa þ he mihte æꝛþeꝛne 7eꝛæcan 7iꝛ hie æniꝛne 7eꝛb 7ecan polden. Ða 7oꝛon hie 7iðþan æꝛter þam ^tpealða hloþum 7 7loc-7aðum. be 7pa hꝛæðene eꝛeꝛ 7pa hiꝛ þonne 7ýꝛð-leaꝛ 7ær. And ^uhim mon eac mid oþrum ^vflocum 7ohte mæꝛtꝛa ðaga ælce oðþe on niht. 7e oꝛ þære 7ýꝛbe. 7e eac oꝛ þam buꝛgum. Hæꝛbe 7e cýning 7iꝛ 7ýꝛð on ^wtu to-numen. 7pa þ hie 7æꝛon 7ýmle heaꝛfe æt ham. heaꝛfe ute. butan þæm monnum þe þa ^xbuph healdan ^y7cealðan". Ne com 7e heꝛe oꝛtoꝛ eall ute oꝛ þæm ^z7ætum. þonne tupa. oðꝛe 7iðe. þa hie æꝛeꝛt to londe comon æꝛ 7io 7ýꝛð 7e-7amnod 7æꝛe. oþꝛe 7iðe. þa hie oꝛ þæm ^a7ætum 7apan polðan. Ða hie 7eꝛenon ^bmi-cele

^a utan- Laud. ^b ute-peapdan. Cant. ^c 7æꝛtene. Cant. ^d Ex Cot. ^e ceoplaꝛ. Cot. ^f hæꝛting. Cot. ^g ꝛcipum. Cot. Cant. ^h up inne. Laud. upp on. Cant. ⁱ Mendose Whee-locus upon. ^j muðe. Cot. ^k Ex Cant. ^l Apulbꝛe. Laud. Cant. ^m Ex Laud. ⁿ Totus' hic Annus deest Cod. Laud. ^o Nopðan- Cant. ^p Sic Cant. ^q Mendose Wheel. Ælꝛped. ^r þeah. Cant. ^s heꝛgær. Cant. ^t 7eꝛicobe. Cant. ^u Deest Cant. ^v pealbe. Cant. ^w hie. Cant. ^x 7olcum. Cant. ^y tꝛa. Cant. ^z buꝛga. Cant. ^a Deest Cant. ^b 7e-7ætum. Cant. ^c mýccle. Cant.

cele hepe-hýð. 7 þa woldon ferman norð-
 pearðes ofer Temeze "in on" *Eart-Deaxe*
 on gearc þa fciþu. Ða forþað 10 110
 hie foran. 7 him wið gefeahht æt Feapn-
 hamme. 7 þone hepe geflymde. and þa
 "hepe-hýðe" hi þa ahredon. 7 hý fluz-
 on ofer Temeze buton ælcum forða.
 þa up be "Colne on ænne 173að. Ða be-
 ræt 110 110 hie þær utan þa hpile þe
 hie * lengert mete hæfdon. ac hie hæf-
 don þa hioþa *d* rtemn geyetenne. 7 hioþa
 mete "zenotudne. And þær ye cýning þa
 f hýðer-pearðes s on fære mid þære fcyne
 þe mid him fýrðedon. þa he þa þær þi-
 ðer-pearðes". 7 110 oðeru fýrð þær
 "ham-pearðes. And þa Denifcan fæton
 þær behindan. f forðæm hioþa cýning
 þær gefundod on þæm gefeohte. þ hie
 hine ne mihton ferman. Ða k zezadere-
 don "hie" þa þe in Norð-hýmbrum bu-
 zeað 7 on Eart-Englum. rum hund fci-
 pa. 7 foron fuð "ymbutan. "and rum
 feoþerig fciþa norð ýmbutan". 7 ýmb-
 fæton an gefeoþc on Deþena-fcyne be
 norð þære fæ. 7 þa þe "fuð ýmbutan"
 foron. ýmb-fæton Eaxan-cearþer. Ða ye
 cýning þ hýrðe. þa þende he hine þer
 wið Eaxan-cearþer mid eallre þære fýrðe.
 f buton gefealdenum dæle earþe þearðer
 þær folcer. Ða foron forð oðþe hie
 comon to Lunden-býrig. 7 þa mid þam
 buþh-papum 7 þam fulþume þe him þer-
 tan com. foron earþ to Beam-fleote.
 Fær hæften þa þær q cum mid hir he-
 ze. þe ær æt Middeltune fæc. 7 eac
 ye micela hepe þær þa þær to q cum. þe
 ær on "Limene-muðan" fæc. æt "Apul-
 dre. hæfde hæften ær gefoþht þ gef-
 feoþc æt Beam-fleote. 7 þær þa ut-ara-

perunt, & conabantur portare Boream ver-
 fus trans Tamefin in Orientalem Saxoniam
 navibus obviam. Eos vero prævenerunt
 copiæ [Regiæ,] & cum iis depugnarunt ap-
 pud Fearnham, ac paganos fugarunt, præ-
 damque eripuerunt: hinc fugerunt trans
 Tamefin absque ullo vado; inde per Colniam
 in quandam Insulam. Ibi obsedit eos exerci-
 tus [Regius,] quamdiu cibos haberent: ve-
 rum tempus iis fuit statutum, victusque pro-
 ratione temporis datus. Tunc vero Rex eo
 proficifcebatur cum ea provincia quæ unâ
 iret: cum autem is eo contenderet, altera
 exercitus [pars] domum revertebatur. Dani
 interim ibi adhuc resederunt, propterea
 quod suum Regem in prælio vulneratum
 [secum] ducere non potuerunt. Tum coe-
 gerunt, ¹qui in Northymbris habitabant
 & in Orientalibus Anglis, ²centum circi-
 ter naves, quibus partes Australes circum-
 navigarunt; & ²quadraginta circiter na-
 ves, quibus partes Boreales: [cum his]
 obsederunt quoddam munimentum in Dom-
 nania à parte maris Boreali; quæque ad
 Austrum versus circuibant, obsederunt
 Eaxanceaster. Id ubi Rex audiret, conver-
 sus est ad Austrum versus Eaxanceaster
 cum omnibus copiis, præter eam partem
 quæ ab Oriente obsedit paganos. Pro-
 gressi deinde sunt usque dum venirent ad
 Lundenbyrig; inde autem cum civibus,
 iisque qui ipsis ab Occidente auxilio vene-
 runt, pergebant Orientem versus ad Beam-
 fleote. Eo Hæstenus pervenerat cum coetu
 prædatorum, qui olim apud Middeltune con-
 fedit; etiamque magnus ille exercitus eo per-
 venerat, qui olim in Limeni ostio confedit,
 apud ³Apuldre. Hæstenus antea exstruxerat
 illud munimentum apud Beamfleote, de eo
 vero

a innan. Cant. b Sic Cant. Mendose Wheel. hepe. c Ealne. Cant. * Post hie legit
 Wheoloc. þær. Rectius omittit Cod. Cant. d rtemninge. Cant. e benotodne. Cant. f þý-
 ðer-pearð þær. Cant. mendose. g Desunt Cant. h ham-pearð. Cant. i forðon þe
 Cant. k zezadrodan. Cant. l Ex Cant. m onbutan. Cant. n Deest Cant. o fusan
 onbutan. Cant. p butan fpyðe gefealdenum. Cant. q cumen. Cant. r Limenan.
 Cant. s Apulþre. Cant.

1 Dani nimirum qui illas partes incolerent. 2 240. Flor. vitiose. 3 Apultrea. Flor.
 a forðon

vero exierat in prædam: fuit interim magnus exercitus domi. Tum eo profectæ sunt [Regis copix,] & fugarunt eum exercitum, illud munimentum destruxerunt, ceperunt quicquid intus fuit, tum pecunias, tum uxores, tum liberos, & duxerunt omnes in Lundenbyrig: naves item omnes partim confregerunt, partim combufferunt, partim ad Lundenbyrig deduxerunt, partim ad Hrofesceafter. Hæsteni vero uxor, ejusque duo filii delati sunt ad Regem, quos tamen ei postea reddidit, propterea quod eorum alter esset ipsius filius initialis, alter Ætheredi Ducis. Eos antea susceperant, quam Hæstenus ad Beamfleotam esset perventus: is autem illis dederat obsides & vota; Rexque ei vicissim non modicum pecuniæ donaverat; quod etiam fecit, cum liberos & uxorem reddidit. Quam primum vero ad Beamfleotam perventum est, illudque munimentum refectum, prædas egit in ipsis istius regni finibus, quod esset Ætheredi compatriis; postea etiam altera vice prædando occupatus erat in eo ipso regno, dum munimentum suum destrueretur. Tum Rex sese ad Occidentem convertit cum exercitu versus Exanceafter, uti antea dictum est, paganique civitatem obsederunt; cum autem eo is pervenisset, sese receperunt ad suas naves. Dum à paganis in Occidente esset detentus, latrocinantium turba utraque convenerat ad Sceobyrig in Orientalibus Saxonibus, & ibi castellum extruxerat. Deinde simul progressi sunt juxta Tamesin, plurimique iis conjuncti sunt tum ex Orientalibus Anglis, tum ex Northymbriis. Perrexerunt idcirco juxta Tamesin, donec pervenirent ad Sabrinam; deinde vero juxta Sabrinam. Tum [viros] coegerunt Ætheredus Dux, & Æthelmus Dux, & Æthelnothus Dux, Regisque Thani qui domi in munitionibus fuerunt, ex omni civitate ab Orientali parte Pedredan, & ab Occidentali parte Sealwudæ; ab Australi simul & Boreali plaga Tamesis; ab Occiden-

ten on hepzað. 7 pær se micela hepe æt ham. Ða foron hie to. 7 geflymðon þone hepe. 7 þæt zepeorc abraecon. 7 genamon eall þæt þær binnan pær. ze on feo. 5 ze on rifum. ze eac on bearnnum. and bpohton eall into Lunden-byrig. 7 þa rciðu ealle oððe to-bræcon oððe for-bærndon. oððe to Lunden-býrig bpohton. oððe to Hrofeſ-ceaſtre. Ant
 10 hæſteneſ riſe. 7 hiſ ſuna tpegen mon bpohte to þam cýninge. 7 he hie him eſt azeaf. "forðam þe" hioſa pær oðer hiſ zoð-ſunu. oðer Æþeþeþeſ caldon-monner. hæfðon hi hioſa on-ſangen ær
 15 hæſten to Beam-ſleote come. 7 he him hæfðe zeſeald ziflaſ 7 aðaſ. 7 ſe cýning him eac pel feoh ſealde. and eac ſpa þa he þone cniht ^bazeaf 7 þæt riſe. Ac ſona ſpa hie to Beam-ſleote comon. 7 þæt
 20 zepeorc zepoht "pær. ſpa hepgode he on hiſ riçe þone "ilcan" ende. þe Æþeþeþeſ hiſ cum-pæþer heoldan ſeolde. and eſt oðre riðe he pær on hepzað zelend on þæt ilce riçe. þa þa man hiſ ze
 25 peorc abraec. Ða ſe cýning hine "þa" peſt penðe mid þære rýrðe rið Exanceſtre. ſpa ic ær pæbe. 7 ſe hepe þa buþh beſeten hæfðe. þa he þær to zeſapen pær. þa eodon hie to hioſa rciþum. Ða he ^fþa" rið þone hepe þær peſt
 30 abifzoð pær. 7 þa ^ghepzaſ pærþon þa zezaðrode begen to Sceo-býrig on Eaſt-Sexum. 7 þær zepeorc pophtun. Foron ^hþa" begen-æt-zæþere up be Temere. 7
 35 him ⁱcom micel eaca to". æzþer ze of Eaſt-Englum. ze of Norð-hýmþrum. ^kForon þa up be Temere. oð þæt hie zedýdon æt Sæſerne. þa up be Sæſerne". Ða zezaðrode Æþeþeþeſ caldon-man. 7 Æþelmoð caldon-man.
 40 7 þa cýningeſ þeznaſ. þe þa æt ham æt þæm zepeorcum pærþon. of ælcpe býrig be eaſtan Peðreðan. ze be peſtan Sealpuda. ze be eaſtan ze eac be norþan Temere. 7 ^l"be" peſtan

a forðon þe. Cant. b azeaf. Cant. c hæfðon. Cant. d Deef Cant. e Deef Cant. f Deef Cant. g hepgear. Cant. h Ex Cant. i com to mycel eaca. Cant. k Defunt Cant. l Ex Cant.

perstan ðærfenn. Ze eac sum ðæl þær
 Norð. feal-cýnner. Ða hi þa ealle zega-
 ðeode þæron. þa of-þoron hie þone
 hepe hindan æt ^a Butdiging-tune on ^b ðæ-
 rfenn-ſtaðe. 7 hine þær utan beræton
 on ælce healfe on anum þærtenne. Ða
 hie þa ^c þær" feala pucena ræton on tpa
 healfe þære ea. 7 re cýningz þær perst
 on Deſenum pið þone ſcip-hepe. þa þæ-
 ron hie mið ^d "metelearfe zepæhte". and
 hæfðon micelne ðæl þara hopra fpeten.
 7 þa oðre þæron hunzre acpolen. Ða
 eodan hie ut to ^e þam" monnum. þe on
 eaft-healfe þære ea ^f piçodon. 7 him pið
 zefuhton. 7 þa Lpirtnan hæfðon riçe.
 And þær pearð Orðhelm cýningz
 þegn" of-ſlegen. ^g "eac monige oðre cý-
 ningz þeznar". 7 re ðæl þe þær ^h apez
 com purdon on fleame zenerede. Ða hie
ⁱ þa" on Eaft-Seaxe comon to hiora ze-
 peorce. 7 to hiora ſcýpum. þa zega-
 ðode ſio laf eft ^j on Eft-Englum. 7 of
 Norð-hýmbrum micelne hepe onþoran
 pinter. 7 beræfton hiora piſ 7 hiora
 ſcipu. 7 hiora feoh on Eaft-Englum. 7
 þoron ^k "on" anſtrecer ðægez 7 nihter.
 þ hie zebýdon on anre pertre ceartre
 on ſiphealum. ſio iſ ^l "Legacearter zeha-
 ten. Ða ne mihte ſio fýpð hie na
 hindan of-þaran. ær hie þæron inne on
 þam zepeorce. Beræfton þeah þ zepeorc
^m utan ſume tpezen ðazaf. 7 zenamon
 ceaper eall þ þær buton þær. 7 þa men
 of-ſlogon þe hie þoran þor-nyðan mýh-
 tan butan zepeorce. 7 þ corn eall þor-
 bærnðon. 7 mið hiora hoprum ⁿ þærton
 on ælce efenchðe. And þ þær ýmb
 tpeſf monað þær þe hie ær hiber ofep
 ræ coman:

^q An. DCCCXCV. Onð þa ſona æfter 40
 þam on ^r þiſ zeape. þor re hepe of

tali plaga Sabrinæ; & ex aliqua parte Wal-
 lorum Aquilonarium. Cum primum omnes
 congregati effent, paganos inſecuti compre-
 henderunt apud Butdigingtone in Sabrinæ
 5 ripa [ſitum,] eoſque ibi obſederunt ab om-
 ni parte in quodam munimento. Cum mul-
 tis jam hebdomadis reſediſſent in utraque
 parte fluminis, Rexque eſſet in Occidente
 inter Damnonienſes cum navali exercitu,
 10 pagani fuerunt cibi inopia oppreſſi, & ma-
 gnã partem equorum comederant; alii au-
 tem fame perierant. Eruperunt demum in
 eos qui in Orientali parte fluminis ſede-
 bant, cumque iis depugnabant; Chriſtiani
 autem potiti ſunt victoria. Ibi fuit ¹ Ord-
 helmus, Regis Thanus, interfectus; mul-
 tique alii Regis Thani; quæ autem [pa-
 ganorum] pars ibi fuit ſuperſtes, fuga
 evaſit. Cum in Orientalem Saxoniam per-
 20 veniſſet ad ſuas munitiones ſuaſque naves
 pars reliqua, congregarunt in Orientali-
 bus Angliſ & de Northymbris magnum
 exercitum ante hyemem, & commiſerunt
 ſuas uxores, ſuas naves, ſuaſque pecunias
 ſuas uxores, ſuas naves, ſuaſque pecunias
 25 Orientalibus Angliſ, iterque egerunt con-
 tinenter noctes & dies, donec ſedes pone-
 rent in Occidentali quadam civitate in
 Wirheale, quæ Legaceafter dicta eſt. Haud
 vero poſſent copiæ [Regiſ] eos aſſequi,
 30 prius quam eſſent in munimento. Obſe-
 derunt nihilominus eam munitionem, duo-
 bus circiter diebus, & ceperunt quicquid
 pecoris in iis partibus eſſet, homineſque poſ-
 interfecerunt quoſcunque prævenire poſ-
 ſent extra munimentum, ac omnem ſege-
 35 tem partim combuſſerunt, partim equiſ
 omnino junctim ſuis devorarunt. Hoc fa-
 ctum eſt duodecimo circiter menſe quo ii
 huc de tranſmarinis venerunt.

An. DCCCXCV. Statim poſt illa [ge-
 ſta,] hoc anno, diſceſſerunt pagani de

Wir-

^a Butdig- Ben. Cant. ^b ðærfenne- Cant. ^c Ex Cant. ^d metelearfe zepæhte.
^e Cant. ^e Ex Cant. ^f þæron. Cant. ^g Cod. Petroburg. ^h Cod. Petroburg. ⁱ onpeſ.
^j Cant. ^k Ex Cant. ^l of. Cant. ^m Ex Cant. ⁿ Leg- Cant. ^o Deeft Cant. ^p Deeft
^q Cant. ^q Deeft hic Annus Cod. Laud. ^r þýrum. Cant.

Wirheale in Boreales Wallos; ibi enim commemorari haud potuerunt, propterea quod essent spoliati pecore, ac segete, quam [ibi] occulerant. Postea vero ex Aquilonaribus Wallis discesserunt cum præda quam ibi ceperant. Inde transibant per Northymbrorum terram, & Orientalium Anglorum; adeo ut copix [Regis] eos assequi non possent, quousque pervenissent in East-Saxonix plagam Orientalem, in Insulam quandam in mari sitam, quæ Meresige appellatur. Dum interim domum reverterentur pagani, qui Exanceaster obsederant, prædas egerunt in Australibus Saxonibus prope Cisseceaster; verum cives eos fugarunt, & eorum plures centenos trucidarunt, eorumque naves aliquas ceperunt. Eodem item anno, ante hyemem, Dani, qui in Meresige confederunt, traxerunt suas naves sursum per Thamesin, ac deinde per Ligean: id factum secundo circiter anno quo huc de transmari-

nis venerant.
An. DCCCXCVI. Hoc ipso anno, erexit supra dictus [paganorum] exercitus munitionem juxta Ligean, xx. millibus passuum supra Lundenbyrig. Hac idcirco ætate [eo] profecti sunt magna pars civium, aliique populi, destruere conati Danorum munimentum: verum ibi fugati fuerunt, & quatuor aliqui de Regis Thanis interfecti. Hoc autem autumno, castra posuit Rex in vicinia urbis, quo tempore suas segetes demeterent, ne Dani eos à demetendo prohiberent. Quodam interim die, equitavit Rex juxta fluvium, & deprehendit quo in loco alveus obstrueretur, ne possent naves extrahere; quod & factum: exstruebant enim duo castella, [unum] ex utraque parte amnis. Postquam illud opus ince-

“Vipheale in on” Norð-ƿealar. ƿorðæm hie þær rittan ne mihton. þ þær ^b ƿorðy þe hie ƿæron e benumene. ægðer ge þær ceaper. ge þær corner. þe hie ^d gehelzod hæfdon. Ða hie ^e þa” eƿt fut” of 5 Norð-ƿealum pendon mid þære hepe hýðe. þe hie þær genumen hæfdon. Ða ƿorpan hie ofen Norð-hýmbra lond. ^g 7 Eart-Engla. ƿpa ƿpa ƿio ƿýpð hie” geƿæcan ne 10 mihte. oð þ hie comon on Eart-Seaxna lond eart-ƿearpð. on an rglond þ ƿ ƿte on þære ƿæ. þ ƿ Mæner-rg haten. And ^h ƿpa ƿe hepe eƿt ham-ƿearpð pende. þe ⁱ Exanceartre bereten hæfde. þa herzodon hie 15 up on Suð-Seaxum neah Lirre-ceartre. 7 þa buph-ƿape hie geflýmðon. 7 hioƿa moniz hund of-ƿlogon. 7 hioƿa ƿcipu ƿumu genamon. Ða þý ylcan zepe. ^k on ƿoran ƿinter. þa Denýcan. þe on Mæner-^l ige ƿæton. 20 tuzon heoƿa ƿcipu ^m up on” Temere. 7 þa up on” Ligean. þ þær ymb tpa zer þær ^o þe hie hider ofen ƿæ comon:

^p An. DCCCXCVI. On ^q þý ylcan zepe. ƿophzte ƿe ƿone-ƿƿecena hepe zepeoƿc 25 be” Lyzan. xx. mila bufan Lunden-býniz. Ða þær on ƿumeƿa ƿorpon micel bæl þara buph-ƿapa. 7 eac ƿpa oðner ƿolceƿ. þ hie zedydon æt þara ^r Denýcana zepeoƿce. 7 þær ƿurdon geflýmbe. 7 ƿume 30 ƿeoper cýningez þeznar of-ƿlegene. Ða þær on hæpferete. ^s þa” ƿicode ƿe cýning on neaperte þære býniz. þa hpile þe hie heoƿa corp zepýpon. þ þa Denýcan him ne meahton þær ƿýper ƿor-ƿýpnon. Ða ƿume 35 bæze ƿað ƿe cýning up be þære ea. 7 gehapade hþær mon mihte þa ea ƿor-ƿýpcan. þ hie ne mihton þa ƿcipu ut-brengan. 7 hie þa ƿpa dydon. ƿophhton ^t þa” tu” zepeoƿc on tpa ^u healfe þære ^v ear. Ða hie ^z þa” þ zepeoƿc

a Viphealan innan. Cant. b ƿorðon. Cant. c benumen. Cant. vitioſe. d gehelzod. Cant. e Deest Cant. f Deest Cant. g 7 ƿpa on Eart-Engle ƿpa þ hie ƿeo ƿýpð. Cant. h þa. Cant. i --ceartre. Cant. k on ƿone-ƿeðne. Cant. l ige. Cant. m upon. Cant. n Ligean. Cant. o Sic Cant. te. Wheel. p Deest hic Annus Cod. Laud. q þon. Cant. r Denýca. Cant. s Deest Cant. t Deest Cant. u tpa. Cant. x healfa. Cant. y ea. Cant. z Deest Cant.

1 Quo minus Dani illorum messem vi auferrent. Flor.

peorc furdum on-gunnen hæfdon. 7 þær
 to geficod hæfdon. þa " ongez se hepe
 þ he ne myhton þa fciƿu ut-brengan.
 þa forleton hi ^bhi. 7 eodon ofer land
 þ he gedȳdon æt Epat-bricge be ^cSæ-
 fern. 7 ^dþær gefeorc forhton. Ða ƿad
 feo fȳrd " perƿ-peard" æfter þam ^ehe-
 riƿge. 7 þa men of Lunden-byrig ^fgefe-
 tedon þa fciƿu. 7 þa ^galle þe" he alā-
 dan ne mihton ^hhe" to-bræcon. 7 þa þe
 þær fæl-ƿȳrðe ƿæron binnan Lunden-
 byrig gebrohton. And þa Denifcan hæf-
 don hioƿa ƿif beƿært ⁱinnan Eart-Engle.
 ær he ut of þæm gefeorce foron. Ða
 fæton he þone pintef æt ^kEpat-bricge. 15
 þ ƿær ^lmȳmb þreo gef" þær þe he on
 "Limene-muðan comon hider ofer fæ:

^mAn. DCCCXCVII. ⁿÐa ƿær" on ru-
 mena on þyrum gefe. to-for se hepe.
 rum on Eart-Engle. rum on Norð-hȳm-
 bre. And þa þe feoh-leare ƿæron him
 þær fciƿu ^obegeton. 7 ruð ofer fæ fo-
 ron to ^pSigene. Næfde se hepe. Godeſ
 þongef. Angel-^qcȳn ealles "for-ƿrīðe
 gebrocod. ac he ƿæron micle ƿrīðor
 gebrocede on þæm þrim gearum mid
 ceaper cribe. 7 monna ^realles ƿrīðort
 mid þæm. þ manige þara ^sfeleſtena cȳ-
 ningef ^tþegena þe þær on londe ƿæron.
 forð-ferdon on þam þrym gearum. 30
 Ðara ƿær rum Sƿiðulf birceop on Hro-
 fer-cearƿe. 7 Leolmund ealdor-man on
 Lent. 7 Beorhtulf ealdor-man on Eart-
 Seaxum. " 7 Fulƿed ealdor-man on Ham-
 tun-fcȳpe". and Ealheard birceop æt 35
 Dorce-cearƿe. 7 Eadulf ^ucȳningef þe-
 gen" on Suð-Seaxum. 7 Beornpulf pic-
 "gefeſa on ^vƿinte-cearƿe. and Ecgulf
 cȳningef hopy-þen. 7 manige ^weac mid
 him". þeh ic þa ^xgefungnerƿan ^yƿitan" 40

piſſent, & ibi eſſent caſtra metati, intellexit
 [paganorum] exercitus, ſe haud poſſe naves
 educere; adeoque eas reliquerunt, & pede-
 ſtri uſi ſunt itinere, quoad peruenirent ad
 5 Cwatbricge, juxta Sabrinam, ubi arcem
 fecerunt. Equis igitur inſecutæ ſunt co-
 piæ [Regiæ] verſus Occidentem paganos;
 & ciues de Lundenbyrig adibant naves,
 omneſque, quas abducere non poſſent,
 10 confregerunt; quæ uero captu dignæ fue-
 runt in Lundenbyrig adduxerunt. Dani au-
 tem ſuas uxores Orientalibus Angliſ com-
 miſerant, prius quam de arce diſcederent.
 Iſta igitur hyeme, commorati ſunt apud
 15 Quatbricge; tertio nempe circiter anno,
 quo in Limeni oſtium devenerant ex tranſ-
 marinis.

An. DCCCXCVII. Poſtea factum eſt
 æſtate huius anni, ut exirent pagani, par-
 tim in Orientalem Angliam, partim in
 Northymbriam: quique inopes pecuniarum
 fuerunt, ibi naves comparabant, & ad Au-
 ſtrum per mare contenderunt ad Sequa-
 nam. Nondum exercitus [paganorum,]
 25 Deo gratias, Anglicam gentem penitus per-
 fregiſſet; uerum ea multo magis fracta fuit,
 iſtis tribus annis, pecudum lue, etiamque, imo
 maxime, hominum: adeo ut multi de nobiliſ-
 ſimis Regis Thanis, qui in terra eſſent, mor-
 tem obirent iſtis tribus annis. Eorum u-
 nus fuit Swithulfus Epiſcopus de Hrofeſ-
 ceafter; Ceolmundus item Dux in Cantio,
 & Beorhtulfus Dux in Orientalibus
 Saxonibus, & Wulfredus Dux in Hamtun-
 ſcyre, & Ealheardus Epiſcopus apud Dor-
 ceceafter, & Eadulfus Regis Thanus ia
 Auſtralibus Saxonibus, & Beornwulfus op-
 pidi præfeſtus in Winteceafter, & Ecgul-
 fuſ Regis ſtrator, & complures alii cum
 40 iis; uerum nobiliſſimos Optimates recen-
 ſui.

^a ongez. Cant. ^b þa fciƿu. Cant. ^c Sæfȳrn. Cant. ^d þ. Cant. ^e Deef Cant.
^f hepe. Cant. ^g --todan. Cant. ^h Deſunt Cant. ⁱ Ex Cant. ^k on Eart-Englum.
 Cant. ^l Bricge. Cant. ^m embe III. gear. Cant. ⁿ Limenan. Cant. ^o Deef hic An-
 nus Cod. Laud. ^p Ond þær. Cant. ^q --geaton. Cant. ^r Signe. Cant. ^s þanceſ. Cant.
^t -cȳnneſ. Cant. ^u ful. Cant. ^x ealpa. Cant. ^y feleſtena. Cant. ^z þegna. Cant.
^a Deſunt Cant. ^b cingef þegn. Cant. ^c Sic Cant. Perperam Wheel. gefeſa. ^d ƿintan-
 Cant. ^e to eacan him. Cant. ^f --genertan. Cant. ^g Ex Cant.

lii. Eodem ipso anno, oppresserunt prædatores [pagani,] in Occidentalibus Angliis & Northymbris [residentes,] Occidentalium Saxonum terram; vehementer quidem juxta littus Australe prædâ furtivâ, omnium vero maxime navigiis, quæ multos ante annos fabricaverant. Tum præcepit Alfredus Rex fieri longas naves adversum ea navigia; quæ erant duplo propè longiores aliis istis: aliquot enim habuerunt ¹ LX. remos; aliquot, plures: fuerunt etiam tum celeriores, tum minus nutantes, tum etiam altiores quam cæteræ. Illæ neque [ad formam] Frisicarum navium factæ fuerunt, neque Danicarum, sed quo modo arbitrabatur eas maxime utiles esse futuras. Postea quodam tempore hujus ipsius anni venerunt naves sex ad Vectam, & ibi damnû haud leve dederunt tum Devonensibus, tum passim circa loca maritima. Tunc mandavit Rex ut prodirent cum IX. novarum navium, & præcluderent iis exitum è portu in alto. Tum exibant [piratæ] cum tribus navigiis adversum eos, tria autem stabant supra ostium in sicco, è quibus nautæ in terram exierant. Cepit vero [Regia classis] è tribus [prioribus] navigiis duo ad exterius ostium, & homines interfecerunt: tertium vero effugit, in quo pariter omnes nautæ præter quinque fuerunt interfecti. Quocirca reversi sunt qui alias naves infederunt: eæ autem fuerunt admodum incommode sitæ, tres locatæ sunt in ea parte maris qua Danicæ naves sedebant, reliquæ autem omnes in altera parte; adeo ut ad se invicem accedere non possent: aqua enim recesserat multis stadiis ab istis navibus. Tum egressi sunt Dani de tribus navibus ad alias [Anglorum]

nembe. Ðý ilcan geape. ðrehtan Ða
 "hepgeaf on East-Englum. 7 Northym-
 bnum feru-Deaxna lond. rriÐe be þam
 ruÐ-rtæÐe mid rtæl-hepnum. ealra rri-
 5 Ður mid þam ærcum þe hie feala ge-
 na ær timbpedon. Ða het Alfræd cý-
 ning ^b timbrian lange rcipu 'onzen þa
 ærcas. þa wæron ful-neah ^d tpa rpa lange
 rpa þa 'oÐru. rume hæfdon LX. sapa.
 10 rume ma. þa wæron ægÐer ze rri-
 pan ze unpealtpan. ze eac ^e hýpan þone
 þa 'oÐru. Næron ^f hie " napÐer
 ne on 'Frerisc zercæpene. ne on De-
 nisc. ^k bute rpa him rselfum þulte
 15 þæt hie 'nyt-rpýÐorte beon meakton.
 Ða æt rumum cýrpe þaf ýlcan geape.
 comon þær rcipu rix to fihht. 7 Ðær
 mýcel ýfel zedydon. ægÐer ze on De-
 penum ze pel hper be þam ræ.^m ruman. Ða
 20 het ze cýning rapan mid "nizonum to
 þara 'nirpena rcipa. 7 ⁱ for-ronon him
 þone muÐan ronan on uter mere. Ða ro-
 non hie mid þrým rcipum ut onzen hie.
 7 ^g hreo rtodan æt urepeardum þam
 muÐan on 'drizum. wæron þa men uppe
 on londe of agane. Ða zefengon hie þa-
 25 þa þneopa rcipa 'tpe æt þam muÐan ute-
 peardum. 7 þa men of-rlogon. 7 þ an oÐ-
 pand. on þam wæron eac þa men * of-
 rle-
 30 gene butan rísum. Ða comon ^r for Ðý on-
 peg þe þara "oÐra rcipu aræton. þa rri-
 dan eac * rpyÐe" unedelice aræten. þneo a-
 ræton on þa healfe ' þaf deoper" þe þa De-
 niscan rcipu z aræten wæron. 7 þa "oÐru"
 35 ealle on oÐre healfe. þ hiora ne mýhte nan
 to oÐrum. ac þa þ wæter waf ^u æbbab feala
 riplanga rrom þam rcipum. Ða eodan þa
 Deniscan rrom þam * þrým rcipum to
 þam

a hepgeaf. Cant. b timbrian. Cant. c onzean. Cant. d Sic Cant. tu. Wheel. e oÐre.
 Cant. f apena. Cant. g heappan. Cant. h Ex Cant. i Frerisc. Cant. k buton.
 Cant. l niht peopÐorte. Cant. m rimum. Cant. n nizonum. Cant. o nippa. Cant.
 p -ronon. Cant. q Deest Cant. r drizum. Cant. s Sic Cant. tu. Wheel. * Post
 men legit Cod. Cant. rpyÐe. t forÐon. Cant. u ofepna. Cant. x Deest Cant. y þæpe
 dypan. Cant. z zefæten. Cant. a Deest Cant. b zæbbob. Cant. * Post þam legit
 Cod. Cant. oÐrum.

þam oðrum þrym þe on heora healpe
 beebbude wæron. 7 hie þa gefuhton þær.
 Ðær wearð of-ſlegen Lucumon. cýning-
 ger geneſa. 7 Wulfheard Frýra. 7 Æbbe
 Frýra. 7 Æðelepe Frýra. 7 Æðelſerð
 cýninges geneat. 7 ealra monna Frýrſcra
 7 Engliſcra LXII. 7 þara Deniſcra cxx.
 Ða com þam Deniſcum ſcipum ^a þeh ær
 floð to. ær þa ^b Lſiſtanan myhton hiora
^c ut-aſcupon. 7 hie ^d forðy" ut-oþreo-
 pon. þa wæron hie to þam gefarþode. þ
 hie ne mihton ruð Seaxna lond utan be-
 ropan. ^e ac hiora þær ftra ſæ on lond
^f bebpaſ. 7 þa men mon lædde to Vin-
 ceapſtre to þam cýninge. 7 he hie þær
 15 ahon het. 7 þa ^g menn" comon on Ear-
 Engle. Ðe on Ðam anum ſcipe wæron
 ſpide for-pundode. Ðy ylcan ^h zeape.
 for-pearð kno lær þonne xx. ⁱ ſcipa mid
 monnum mid ealle. be þam ruð þyman.
 20 Ðy ilcan gere. forð-ferðe Wulfſic cý-
 ninges hoſſ-þegen. je wæs ^j "eac" ſealh
^k "gerefa":

^l An. DCCCXCVIII. Ðer on þurum
^m gere gefor Æðhelm. ſiltun-ſcipe eal-
 25 dor-man. niwon nihtum ær middum ſu-
 mera. And heſ forð-ferðe Heahſtan je
 wæs on Lundenne biſcop:

DCCCXCIX. DCCCC.

An. DCCCCI. Ðer ⁿ gefor Ælfræd
 Aðulſing. ſyx nihtum ær ealra halgna
 mæſſan. je wæs cýning ofær eall Ongel-
 cýnn. butan þam dæle þe under Dena
 onpealde wæs. And he heold þæt ſice
 oðrum ^o "zeape" healfum lær þe xxx.
 35 pintpa". 7 þa ſeng Eadweard hys ſu-
 nu to ſice. ^p "And" þa gefað Æþelpað

tres, quæ in ſua parte exſiccata fuerunt,
 ibique dimicarunt. Ibi interfectus eſt Lu-
 comon, Regius Præfectus, & Wulfheardus
 Friſo, & Æbba Friſo, & Æthelerus Friſo, &
 Æthelferthus Regis bubulcus; ex omnibus
 demum Friſonibus & Anglis LXII. & ex Danis
 cxx. Tum aſcendit prius ad Danicas naves
 æſtus maris, quam Chriſtiani poterant ſuas
 [in altum] extrudere; adeo ut Danicæ
 5 exirent: verum ita fuerunt laceræ, ut haud
 potuerint Auſtraliſium Saxonum terram præ-
 ternavigare: earum autem duas mare lit-
 tori impexit, homineſque ducti fuerunt
 ad Wintoniam ad Regem, qui eos ibi
 ſuſpendi juſſit: ii etiam viri appulerunt
 in Auſtralem Angliam, qui in uno iſto
 navigio fuerunt vehementer vulnerati.
 Eodem anno, perierunt non minus quam
 xx. ^q naves una cum nautis, juxta oras
 10 Auſtrales. Eodem ipſo anno, deceſſit Wul-
 fricus Regius ſtrator, qui etiam fuit Bri-
 tannicus Comes.

An. DCCCXCVIII. Hoc anno, deceſſit
 Æthelmuſ, Wiltunenſis Comes, novem
 noctibus ante mediam æſtatem. ^r Hoc item
 anno, deceſſit ^s Heahſtanus qui fuit in
 Lundonia Epiſcopus.

An. DCCCCI. Hoc anno, deceſſit Æl-
 fredus, Athulfi filius, ſex noctibus ante
 Omnium Sanctorum feſtum, qui fuit Rex
 ſuper totam Anglicam nationem, præter eam
 partem quæ ſub Danorum poteſtate erat. Is
 35 autem tenuit illud regnum ſeſquianno minus
 triginta annis; & tum capeſſit regnum Ead-
 wardus ejus filius. Poſtea inſaſit Æthelwal-
 dus

^a Deah. Cant. ^b Lſiſtanan. Cant. ^c --aſceapan. Cant. ^d þurh þ. Cant. ^e ah.
 Cant. ^f Sic Cant. tu. Wheel. ^g weapp. Cant. ^h Ex Cant. ⁱ ſumera. Cot. Cant. ^k na.
 Cant. ^l ſcipu. Cant. ^m Deefſt Cant. ⁿ Sic Cant. gerefa. Wheel. ^o Deefſt hic Annus
 Cod. Laud. ^p zeape. Cant. ^q Hæc ſic habent Codd. Laud. & Cot. Ðer gefor Ælfræd
 cýning VII. kal. Nouembur. 7 he heold þet ſice xxxviii. pintpa 7 healf gear. Hoc
 anno, deceſſit Ælfrædus Rex VII. kal. Novembris: is autem tenuit illud regnum xxxviii.
 annis, & dimidio anni. ^r geforð-ferðe. Cot. ^s Ex Cant. ^t Ex Cant. Quæ in hoc
 Anno ſequuntur deſunt Cod. Laud.

¹ Paganorum nempe, uti conſtat ex Florent. Wigorn. ² Ad An. DCCCC. Flor. ³ Ealh-
 ſtanus. Flor.

dus Clito, ¹ ejus patruelis, villam apud
 Winburnam, & [aliam] apud ² Tweoneam,
 absque Regis venia, ejusque Procerum.
 Equitavit idcirco Rex cum exercitu, & castra
 metatus est apud Baddanbyrig juxta Win-
 burnam; Æthelwaldus autem se continuit
 intra villam cum viris qui ei sese subdide-
 rant; omnesque portas intus obseraverat, di-
 cens se velle aut ibi vivere aut ibi occum-
 bere. Verum interea se clam subduxit no-
 stu, & contendit ire ad ³ exercitum in North-
 ymbria; Rexque mandavit [suis] eum in-
 sequi, quem tamen haud potuerunt assequi:
⁴ ii interim eum acceperunt in Regem, ei-
 que se subdiderunt. Tum prehensa fuit [e-
 jus] uxor, quam olim ceperat absque Regis
 licentia, & præter Episcoporum mandatum,
 propterea quod ipsa olim fuerat in Monia-
 lem consecrata. Hoc ipso item anno, de-
 cessit Ætheredus, qui fuit in Devonienfibus
 Præfectus, quatuor septimanis ante Ælfre-
 dum Regem.

An. ⁵ DCCCCII. Hoc anno, commissa
 est apud Holme pugna ista Cantwarorum
 & Danorum.

An. DCCCCIII. Hoc anno, decessit A-
 thulfus Dux, Ealhswithæ frater, Eadwardi
 Regis matris; & Virgilius Abbas de Sco-
 tia; Grimbaldus item Presbyter, viii. Idus
 Julii. Hoc ipso anno, consecratum fuit no-
 vum Monasterium in Winceaster, circa S.
 Judoci ⁶ adventum.

An. DCCCCIV. Hoc anno, venit Æthel-
 waldus de transmarinis cum tota classe, quam
 colligere posset, quæque ei subdita fuerat in
 Orientalibus Saxonibus. Hoc anno, luna
 obscurata est.

"æþeling". hi^b fæðþan sunu. þone ham
 æt fimbupnan. 7 æt Tpeoneam. ^d butan
 þæs cýninges leafe" 7 hi^r pítana. Ða
 þad se cýning mid fýrþe. þ he gericode
 æt Baddan-byrig wið fimbupnan. and
 Æþelpað sæt binnan þam ham mid þæm
 monnum þe him to gebugan. 7 hæfde
 calle þa ^e geatu for-porht in to him. 7
 fæde þ he wolde ^f oþer" oððe þær lib-
 ban oððe þær ^g licgan. Ða under þam
 þa ^h beftæl he hine" on niht ⁱ onpæg.
 and gerohte þone hepe on Norð-hým-
 þrum. 7 se cýning het ^k ríðan æfter. 7 þa
 ne mýhte hine mon of-ríðan. ^l 7 he hine
 under-fengon heom to cinge. 7 him to
 bugan". Ða beþad mon þ þæt he hæfde
 ær genumen butan ^m þær" cýninges leafe.
 7 oþer þara birceopa ⁿ gebod. forðon þe
 heo þær ^o ær to nunnan" gehalgod. And
 on þæt hi^r ilcan gere. forð-fereþe Æþereþ.
^p 7e" þær on ^r Deþenum ealdor-mon. feo-
 þer ^s pucum ær Æþereþ cýning:

An. DCCCCII. Hær þær þæt geseoht
 æt þam Holme Cant-para and þara De-
 nyrca.

An. DCCCCIII. Hær gefor Aðulf
 ealdor-man. Ealhfríðe broðor. ^a Ead-
 weardes modor cinges". 7 Virgilius ab-
 bud ^b of Scottum. 7 Grimbald Mæsse-
 preost. ^c viii. idus Julii". ^d Ðis ylcan
 gearæs þær gehalgod Nipe mýnreþer on
 fín-ceaster. 7 ^e Judocer cýme:

An. DCCCCIV. Hær com Æðelpað
 hider ^f oþer sæ mid eallum þam fлотan
 þe he ^g begitan mihte. 7 him to gebo-
 gen þær on East-Seaxum". ^h Hær mona
 æfeortrode:

An.

a Ex Cant. *b* al. fæðþan. *c* Tpeoxneam. Cant. *d* þæs cinges unþances. Cant.
e Rege invito. *e geatu. Cant. *f* Deest Cant. *g* liggean. Cant. *h* þad se æþeling.
 Cant. *i* apeg. Cant. *k* þadan. Cant. *l* Ex Cant. *m* Ex Cant. *n* gebodu. Cant.
o nunne ær. Cant. *p* þý. Cant. *q* Ex Cant. *r* Deþnum. Cant. *s* pucan. Cant. *t* Ex
 Cant. *u* Deest hic Annus Cod. Laud. *x* Ex Cant. *y* on. Cant. *z* Cod. Petroburg.
a Ex Cot. *b* Deest hic Annus Cod. Laud. *c* Sic Cant. þe he mid þær on East-Seaxe.
 Wheel. *d* Ex Cant.*

¹ nempe Eadwardi. ² Tweoxbeam. Flor. ³ Danorum. ⁴ i. e. Danorum exercitus.
⁵ DCCCCIV. Flor. ⁶ Sub diem nempe ejus Passionis, quæ fuit 13. die Decembr. An. DLXIII.

a ge-

An. DCCCCV. *De* ^a arpon Æðelpals þone hepe on Eart-Englum to unfrýðe. *þ* hie hergodon ofær ^b eall" Mýrcna lond ^c oð hie comon to ^d Eprecca-gelade. 7 forpon þær ofær Temeře. 7 namon ægðer ^e ge on Brædene ge þer ^f ymbutan eall *þ* hie gehentan myhton. 7 pendan þa eft ham-pearð. *Da* for Eadpearð cýning æfter. swa he raðort myhte hys frýð gegadrían. 7 ofær-hergade eall hiora lond betweoh ^g dicum 7 furan. eall oð þa pen-
 10 nar norð. *Da* he ^h þa" eft þanan ⁱ ut-
 fapan polde. þa het he beodan ofær ealle þa frýð. *þ* hie foron ealle ut æt ^j rom-
 ne. *Da* æt-^kætton þa Lentircan þær ^l be-
 æftan ofær hys bebod. 7 forpen ærend-
 nacan he him hæfde to ^m arenð. *Da* be-
 for þe hepe hie þær. 7 hie þær geful-
 15 ton. 7 þær pearð ⁿ Siwulf ealdor-mon
 of-rlægen. 7 Sigelm ealdor-mon. 7 Ead-
 20 polð cýninges þegen. 7 ^o Lenwulf abbot.
 7 Sigebryht ^p Siwulfes sunu. 7 Eadwold
 Accan sunu. 7 monige eac ^q mid him. þeh
 ic þa ^r gehungnerstan nemde. *And* on þa-
 25 þa ^s Denircena healfe ^t pearð of-rlægen
 Eohric ^u hýpa" cýng. 7 Æþelpald æþel-
 ling ^v þe hine to þam unfrýðe gefron".
 7 ^w Býphrige ^x Beornodes sunu æþel-
 30 ges. 7 Yropa hold. 7 Orcýtel hold. 7
 frýðe monige eac ^y mid" him þe þe nu
 genemnan ne magon. *And* þær þær on
 gehwæðepe hond micel wæl geflegen. 7
 þara ^z Denircena ^{aa} þær" pearð ma of-
 rlegan. ^{ab} þeh hie wæl-^{ac}rope gepeald ahton.
 35 ^{ad} *And* Ealhfrýð gefor þý ylcan geape".
^{ae} *De* þer ofþýrde Cometa:

DCCCCVI.

An. DCCCCV. Hoc anno, all xit Æthelwaldus ¹ exercitum in Orientalibus Angli-
 ad seditionem; adeo ut deprædarentur per
 totam Merciorum terram usque dum veni-
 5 rent ad ² Creccagelade; & ibi transibant
 Thamesin, ceperuntque in Brædena &
 ejus confiniis quicquidprehendere pos-
 sent; & postea domum reversi sunt. In-
 10 terim infecutus est Eadwardus Rex, quam
 primum posset exercitum suum congregare,
 devastavit omnes eorum terras ³ inter fos-
 sam & Usam, usque ad paludes Aquilo-
 nem versus. Postea cum exinde egredi vel-
 15 let, iussit mandari per totum exercitum, ut
 omnes simul exirent: verum commorati sunt
 ponè Cantwarenses, præter ejus mandatum;
 septem etiam nuncios ad eos miserat. Tum
 circumdederunt eos ibi Dani, ac præliati
 20 sunt; ibique Siwulfus Dux occisus est,
 & Sigelmus Dux, & Eadwoldus Regis
 Thanus, & Cenwulfus Abbas, & ⁴ Sige-
 bryhtus Siwulfi filius, & Eadwaldus Ac-
 cæ filius, & quamplures cum iis; licèt
 25 nobilissimos nominarim. Danorum item
 ex parte interfectus fuit Eohricus eorum
 Rex, & Æthelwaldus Clito, qui eum ad
 seditionem attraxerat, & Byrhtsigus Beor-
 nothi Clitonis filius, & Ysopa militiæ præ-
 30 fectus, & Oscytelus militiæ præfectus, &
 cum iis quamplurimi, quos nunc recen-
 sere haud possumus. Ibi ex utraque par-
 te magna strages facta est, Danorum ve-
 ro plures interfecti sunt: loco tamen fu-
 neris ipsi dominati sunt. Ealhswytha item
 35 decessit eo ipso anno. Hoc anno apparuit
 Cometa.

An.

^a zelædde. *Cant.* ^b Ex *Cant.* ^c þ. *Cant.* ^d Epac-gelade. *Cant.* ^e onbutan. *Cant.*
^f wicon. *Cant.* ^g Deest *Cant.* ^h Deest *Cant.* ⁱ ramne. *Cant.* ^k bæftan. *Cant.* ^l on-
 rend. *Cant.* ^m Siwulf. *Cant.* ⁿ Senulf. *Cant.* ^o Siwulfes. *Cant.* ^p to. *Cant.* ^q ge-
 hungnerstan. *Cant.* ^r Denircna. *Cant.* ^s þær. *Cant.* ^t Deest *Cant.* ^u þe hie heom
 to cinge gecupon. *Cant.* ^x Býphrige. *Cant.* ^y Bpýhtnodes. *Cant.* ^z Ex *Cant.*
^{aa} Deest *Cant.* ^{ab} þeah. *Cant.* ^{ac} Ad An. DCCCCII. *Cant.* ^{ad} Ex *Cant.*

¹ Danorum nempe, qui incoluit Orientalem Angliam. ² Creccanfordam. Flor. ³ Quæ
 inter terræ limitem sancti Regis Edmundi & flumen Usam sunt sitæ. Flor. ⁴ Sibiribus.
 Flor.

a DCCCCVI.

An. DCCCCVII. Hoc anno, decessit Ælfredus: is fuit in Bathonia Præfectus. Eodem ipso anno, firmata est pax apud Yttingaford (prout Eadwardus Rex decreverat) ¹ & cum Orientali Anglia, & cum Northymbria. ² Hoc anno, fuit ³ Ligceaster restaurata".

DCCCCVIII.

An. ⁴ DCCCCIX. Hoc anno, decessit Denulfus, qui fuit in Wintanceaster Episcopus. Hoc anno, fuit sancti Oswaldi corpus translatum de ⁵ Beardanigge in Merciam.

An. DCCCCX. Hoc anno, capessit Frihtestanus Episcopatum in Wintecester: & Asserus Episcopus decessit postea, qui fuit ¹⁵ apud Scireburnan Episcopus. Eodem item anno, mittebat Eadweardus Rex exercitum de Occidentalibus Saxonibus, tum de Mercii; qui quidem devastavit plurimum [in finibus] Aquilonaris exercitus, captis tum ²⁰ hominibus multis, tum cujusque generis bonis; multos etiam Danorum interfecerunt: fuerunt autem per quinque hebdomadas in [Northymbria.]

An. DCCCCXI. Hoc anno, pacem violavit exercitus [qui habitavit] in Northymbria, spremitque omnino foedus quod Eadweardus Rex ejusque filius iis obtulerant; & devastavit Merciorum terram. Interim Rex coegerat centum circiter naves: is tum ³⁰ fuit in Cantio; navesque profectæ sunt versus Euroaustrum per mare ei obviam. Tum putabant pagani copiarum maximam partem fuisse in navibus, adeoque ipsas ire posse sine

An. ^a DCCCCVII. ^b Hæp on ^c þis zeape zepor Ælfred. pær æt ^d Baðum zenera. ^e On þam ylcan zepe. mon færtnode / þone fpið æt Yttinga-forda. swa swa Eadweard cýng zepædde. ægðer ze pið East & Engle. ze pið Norð-hýmbre". ^b Hæp pær Lig-ceaster zeobneopad:.

An. DCCCCIX. Hæp zepor Denulf. ze pær on Wintan-cerþe bycop. ¹ Hæp pær sce. Orpalder lic zelæd of Beardanigge on Wýnce:.

An. DCCCCX. Hæp fenzg ^f Fpiðertan to bycopdome on ^l Winte-cerþe. and ^m Arrep "bycop" zepor æfter þam. ze pær æt Scire-burnan bycop. ^o And þý ylcan zepe. rende Eadweard cýng fýrðe ægðer ze of Fers-Seaxum ze of Wýrcum. ⁷ heo zeherzade swýðe micel on þan norð hepe. ægðer ze on mannum ze on ^r zehpelcer cýnnes ýrfe". and ^s manega men of-rogon ðara Deniscena. ⁷ þær pæron fýr pucan inne".

An. DCCCCXI. Hæp bræc ze hepe on Norð-hýmbum þone fpið. ⁷ foprapon ælc fpið þe Eadweard cýng ⁷ hý "runu him budon. ⁷ herzodon ofesr Wýrcna lond. And ze cýng hæfde zezadrod sum hund fciþa. ⁷ pær þa on Lent. ⁷ þa fciþu fopran be fuðan-east andlang fæ togener him. Ða rende ze hepe þ hý fultumer ze mæhta bæp pære on þam fciþum. ⁷ þ hie myhton fapan un-
befoh-

a DCCCCVI. Cant. *b* Desunt Laud. *c* þýrum. Cant. *d* Baðan. Cant. *e* ⁷ þý ilcan zeape. Cant. *Hæc ad An. DCCCCVI. sic habet Cod. Laud.* Hæp zepæftnode Eadweard cýng fop neode fpið ægðer ze pið East-Engle hepe. ze pið Norð-hýmbre. *i. e.* Hoc anno, firmavit Eadwardus Rex necessitate coactus pacem cum Orientalium Anglorum exercitu, & Northymbrensiuro. *f* þ. Cant. *g* Englum. Cant. *h* Ex Cant. *i* Ex Cant. *k* Fpaðofstan. Cant. *l* Wintan-cerþe. Cant. *m* Orrep. Cant. *n* Deest Cant. *o* *Quæ sequuntur videtur breviter sic complecti Cod. Laud.* Hæp Engle hepe ⁷ Dene hepe zepæhtan æt Teotanheale. *i. e.* Hoc anno, Anglorum exercitus & Danorum exercitus depugnabant apud Teotanheale. *p* zehpýlcum ýrfe. Cant. *q* manize. Cant. *r* Deniscna. Cant. *s* Deest hic Annus Cod. Laud. *t* --rapan. Cant. *u* pitan. Cant. *i. e.* Proceres.

¹ *Cum exercitu Danorum ista loca incolente.* ² *Ad An. DCCCCVIII. Flor.* ³ *Legceaster. Flor.* ⁴ *DCCCCX. Flor.* ⁵ *Barthoneig. Flor.*

a zeah-

berohdene þær þær hie polben. Ða ^age-
acraðe se cýng þ̅ þ̅ hie ^but on hergað
þorpon. þa renðe he hir fýrðe ægðer ge
of ƿert-Seaxum. ge of Mýrcum. and
hie of þorpon þonne hepe ^chindan þa he
ham-pearð þær. 7 him þa rið gefuhton.
7 þonne ^dgeflymðon. 7 hir feala þurenða
of-flogon. And þær þær Eopily cýng of-
flegon. ^e7 healfðen cing. 7 Ohter eopl.
7 Scurfa eopl. 7 Oþulf hold. 7 Bene-
ring hold. 7 Anlaf se rpearða. 7 Ður-
ferð hold. 7 Orferð hlytte. and Guð-
ferð hold. 7 Agmund hold. 7 Guð-
ferð ^f.

prælio quocunque vellent. Cum primum
intellexisset Rex eos deprædatum existiſſe, mit-
tebat is suum exercitum tum de Occidenta-
libus Saxonibus, tum de Merciiis, qui affe-
cuti sunt paganos à tergo, * dum domum
reverterentur, cumque iis ibi præliati sunt,
atque fugarunt, & eorum multa millia in-
terfecerunt. Ibi autem ¹Ecwilfus Rex oc-
cisus est, & Healfdenus Rex, & Ohterus Co-
mes, & Scurfa Comes, & Othulfus militiæ
præfectus, & Benefingus militiæ præfectus, &
Anlafus niger, & Thurferthus militiæ præ-
fectus, & Osferthus tributii exactor, & Guth-
ferthus militiæ præfectus, & Agmundus mi-
litiæ præfectus, & Guthferthus.

An. ¹DCCCCXII. Ðer ^fgefor Æðe-
ned ealdor-mon on Mercum. 7 Ead-
pearð cýng feng to Lundon-býrig. 7 to
²Oxna-forða. 7 to þam landum ^beallum
þe þær to-hýrðon. ^kÐer com Æþelflæð.
Mýrcna hlæfðige. on þone halgan æfen
inuentione rce. Lpucir. to Scerþeate.
7 þær þa buh getimbrede. 7 þær ilcan
geaper þa æt Bricege ^g.

An. DCCCCXII. Hoc anno, deceſſit Æ-
theredus Dux Merciorum; & Eadwardus
Rex caeſſit civitatem Londini & Oxna-
ford, terrasque omnes quæ ad eas ſpecta-
bant. ²Hoc anno, venit ³Ætheſſeda, Mer-
ciorum domina, in ſanctis vigillis [feſti, quod
dicitur] Inventio ſanctæ Crucis, ad Scer-
geate, & ibidem arcem exfruxit; & eo-
dem anno, eam quæ apud Bricege ^g.

¹An. DCCCCXIII. Ðer on þir geape
ymb Martiner mærran. het Eadpearð
cýng ^matymbpan þa ⁿnorðan buh æt
heopot-forða. ^obetpeox ^pMempan 7
Benefican 7 Lygean. And þa æfter þam
þær on ſumera. ^obetpeox gaurg-ðagum
7 ^qmidðum ſumera. ^rþa for Eadpearð
cýning mid ſumum hir ^rſultume on
Eart-Seaxe to Mældune. 7 picode þær
þa hpile þe man þa buh poþhte. 7 ge-
timbrede æt ƿitham. And beah him 7ob
ðæl þær folcer to. þe ær under ^tDenyca
manna anpealde þærpon. 7 ſum hir ſultum
poþhte þa buh þa hpyle æt heopot-for-
ða on ruð healfe Lygean. ^uÐer Lode

An. DCCCCXIII. Hoc anno, circa Mar-
tini feſtum, juſſit Eadwardus Rex exædi-
ficari Aquilonarem urbem apud Heort-
fordam, inter Memeran, ⁴Benefican &
Lygean. Poſtea item, eadem æſtate, in-
ter Ambarvalia & mediam æſtatem, pro-
fectus eſt Eadwardus Rex cum parte
aliqua copiarum in Orientalem Saxoniam
ad Mældune; ibique caſtra metatus eſt,
dum urbs ædificaretur & firmaretur apud
Witham. Subdita vero eſt ei magna pars
populi, qui antea ſub Danorum imperio
fuerat: interim aliqua pars copiarum
erexit urbem apud Heortfordam, ab Au-
ſtrali parte Lygeæ. Hoc anno, Deo ad-
juvante,

^a geahrode. Cant. ^b Deeſt Cant. ^c Deſunt Cant. ^d Ex Cant. ^e nccccx. Laud.
Cot. ^f Æþered Mýrcena ealdor þorð-ferðe. Laud. ^g Oxana-Cot. ^h ealle. Laud.
ⁱ gebýnedon. Laud. ^k Ex Cant. ^l Deeſt hic Annus Cod. Laud. ^m getymbpan. Cant.
ⁿ norðan. Cant. ^o betuh. Cant. ^p Mempan 7 Benefixean. Cant. ^q midðan. Cant.
^r Deeſt Cant. ^s --tome. Cant. ^t Sic Cant. Denyrcan. Wheel. ^u Ex Cant.

* In campo Wodneſfeld dicto. Flor. ¹ Eowilfus, Flor. ² Ad An. DCCCCXIII. Flor.
³ Ægelfleda. Flor. ⁴ Ficcean. Flor.

juvante, profecta est ¹ Æthelflæda, Merciorum domina, cum omnibus Mercii ad ² Tamaweorthige, arcemque ibi exstruxit prima æstate: & ante Festum primitiarum eam apud Stæffordam *. Sequenti anno [ædificavit] aliam apud Eadesbyrig in prima æstate; & eodem anno, sub finem autumni. aliam apud ³ Weringwicum. Sequenti deinde anno, post Natales, [ædificavit] aliam apud Cyricbyrig, aliamque apud Weardbyrig: & eodem anno, ante Natales aliam apud ⁴ Rumcofam.

DCCCCXIV.

DCCCCXV.

An. ⁵ DCCCCXVI. Hoc anno, fuit Egbrihtus Abbas innocens interfectus ante Solstitium, ⁶ XVI. kal. Jul. Quo etiam die fuit sancti Ciricii Martyris festum cum suis sociis. Et post tres circiter noctes mittebat ⁷ Æthelflæda exercitum in Wallos, qui expugnavit Breccenanmere, atque ibi cepit Regis uxorem, & quatuor ac triginta circiter homines [captivos.]

An. DCCCCXVII. Hoc anno, pagani equis devecti sunt post Pascha de Hamtune, & de Lygeraceaster; atque violantes fœdus, interfecerunt multos homines apud Hocneratune, & in ejus vicinia. Quamprimum etiam hi domum pervenissent, instruxerunt aliam latronum turmam, quæ equitavit versus Ligtune: de hoc autem fuerunt provinciales præmoniti, & cum iis præliati, illos in fugam universos dederunt: liberabant etiam quæcunque ceperant, etiamque eorum equis, eorumque armis magnam partem [ceperunt.]

An. ⁷ DCCCCXVIII. Hoc anno, transi-

forzigenendum for Æthelflæd. Mýrcna hlæfdrige. mid eallum Mýrcum to Tamapeorðrige. 7 þa buþh þær zetimbredde on fore-pearðne sumor. 7 þær foran to 5 hlaf-mærran þa æt Stæf-foþa. Ða pær oðre gearne þa æt Eades-býrig. on fore-pearðne sumor. 7 þær ilcan gearer. eft on ufe-pearðne hæpferþ þa æt Wæringwicon. Ða pær oðre gearne on ufan midne 10 rintep þa æt Lýric-býrig. 7 þa æt Weard-býrig. And þy ilcan gearne foran to midðan rintep þa æt Rumcofan ":

⁴ An. DCCCCXVI. Hær pearð Ecgbriht abbuð unrcýlðig of-plegen foran to midðan sumepa on XVI. kal. Jul. Ðy ilcan bæge. pær sce. Ligriceur tid þær þropeper mid hir zepereum. And þær ymb III. niht renðe Æthelflæd fýrð on Wealar. and abrac Breccenan-mere. and þær zenam þær cinger riþ. feoper 7 þritiga sume.

⁵ An. DCCCCXVII. Hær on þy geare nað se hepe ut ofep Eartron of Hamtune. 7 of Lýgera-cearþre. 7 bræcon þone fpyð. 7 ^d flohgon monige men æt Hocnera-tune. 7 þær on-butun. And þa fpiðepa þe æfter þam fpa þa oðre ham comon. þa fundan hie oðre floc-naðe. þ nað ut rið ^f Ligtuner. 3 7" þa purðon þa land-leode hir ^h pape. 7 him rið zepuh-ton. 7 zebrohton hie on fullum fleame. 7 ahredon eall þ hie zenumen hæfðon. 7 eac hioþa hoþra 7 hioþa pærna micelne 35 bæl:.

An. ⁱ DCCCCXVIII. ^k Hær on þýrrum geare

a Ex Cant. b Deest hic Annus Cod. Laud. c DCCCCXIV. Cant. d flozan. Cant. e Hocnera-Cant. f Ligtuner. Cant. g Deest Cant. h gepape. Cant. i DCCCCXV. Cant. Deest hic Annus Cod. Laud. k Gesta hujus Anni breviter sic complexus est Cod. Laud. An. DCCCCX. Hær mýcel rcip-hepe hider com ruðan of Lidpicum. 7 hepgebon fpiðe be Seþærn. ac hi þær mært ealle riððan for-foþon. i. e. Hoc anno, magnus navalis exercitus venit de plaga Australi ex Armorica, & deprædati sunt magnopere juxta Sabrinam: verum ibi prope omnes postea peribant.

¹ Egelsflæda. Flor. ² Tomewordinam. Flor. * In Septentrionali parte Stowi annis. Flor. ³ Werewic. Flor. ⁴ Rumcofam. Flor. ⁵ DCCCCXVII. Flor. ⁶ VI. Flor. ⁷ DCCCCXV. Flor.

a Hpaolb.

geape com micel ſcip-hepe hiber ofer
 ſuðan of Lidpiccum". 7 tpezen eoplar
 mid. Ohtor 7 ^a Hroald. 7 ſorpon ^b þa"
 per̄ on-butān. ꝥ hie geðyðon ^c innan
 Sæſerne muðan. 7 hergodon on Norð-
 ſealar æghæp ^d be þæm ſæ. þær ^e þær"
 hie þonne onhagode 7 gefengan ^f Lame-
 leac þone bycop on Ircinga-ſelba. 7 læd-
 don hine mid him to ſcipum. 7 þa alyr-
 de Eadweard cynz hine ^g æft" mid xl.
^h pundum. Ða æfter ⁱ þon" þa ſor ſe
 hepe eall up. 7 polde ſapan Ða gýt on
 hergað pið Yrcinga-ſelber. þa gemet-
 ton þa men hie of hepe-ſorða and of
 Gleape-cearpe. and of þam ^k nihtum
 buphum. 7 him pið gefuhton. 7 hie ge-
 flymðon. 7 of-ſlogon þone eopl ^l Hro-
 ald. 7 þær oðper eopler broðor Ohte-
 per. 7 mycel þær ^m heper. 7 bedripon hie
 on ænne pearpuc. 7 beræton hie ðær
 utan ⁿ oððe hie him ſealdon gylar ꝥ
 hie of ^o Eadweardes cýninges andwealde
 afapan woldon. And ſe cýning hæfde
 funden ꝥ him mon ſæt pið on ſuð-healfe
^p Sæſern-muðan. pertan ſrom ſealum.
 eart ^q oð Aſene muðan. ꝥ hie ne ^r dor-
 ton ꝥ land ^s nahær ^t gerecan on þa heal-
 fe". Ða bertælon hie hie þeah nihtes upp.
 æt ſumum tream ^u cýrpon. æt oðrum
 cýrpe be eartan ſeced. ^x "7" æt oðrum
 cýrpe æt Port-locan. Ða ſloh hie mon
 æt ægðrum cýrpe. ꝥ hioþa feopa onpe-
 comon buton þa ane þe þær ut-^y æt-ſpum-
 mon" to þam ſcipum. And þa ſæton hie
 ute on þam iglande. æt ^z Bradanſelice. oð
 þone fyr̄t þe hie purdon ſpiþe mete-leare.
 7 monige men hunzpe ^a acpælon. ſorðon
 hie ne meahton nænne mete gereacon. Fo-
 þan þa þonan to ^b Deomodum. 7 ^c þa ut" to

vit magnus navalis exercitus de partibus Au-
 ſtralibus ex Armorica, duoque Comites cum
 iis, ¹ Ohtorus & Hroaldus: & circumnavi-
 gabant Orientem verſus, quouſque ingreſ-
 ſi ſunt Sabrinæ oſtium, atque devaſtarunt
 in Borealibus Wallis ubique juxta mare, qui-
 bus in locis commode poſſent: prehende-
 runt item ² Cameleacum Epiſcopum in Ir-
 cingafeld, eumque ſecum ad naves deduxe-
 runt; quem tamen redemit Eadweardus Rex
 poſtea xl. libris. Poſt hæc egreſſi ſunt om-
 nes pagani [de navibus,] & contenderunt ire
 rurſum deprædationis cauſa verſus Yrcinga-
 feld: verum obviam venerunt viri de Here-
 ford, & de Gleawceaſter, viciniſque urbibus,
 & cum iis præliati ſunt, eoſque fugarunt, at-
 que interfecerunt Comitem Hroaldum, &
 alterius Comitum Ohteri fratrem, multum-
 que exercitus: coegerunt etiam eos in
 quendam ſaltum, eoſque ibi obſederunt,
 quoad obſides iis darent ipſos de Eadwear-
 di Regis regno diſceſſuros. Regi tandem
 viſum eſt ut contra eos homines diſpone-
 rentur ab Auſtrali parte Sabrinæ oſtii,
 ab Occidente à Wallis Orientem verſus
 uſque ad Avenæ oſtium, ne auderent iſtam
 terram ullibi petere ab ea parte. Nihilominus
 clam ſeſe ſubduxerunt noctu duabus
 circiter vicibus; altera vice, in plaga
 Orientali Weced, & altera vice apud
 Portlocan. Deviſti autem ſunt utraque
 vice; adeo ut eorum pauci eſſent ſuper-
 ſtites, niſi ii ſoli qui ibi enatarunt ad na-
 ves. Tum ſedebant ii in Inſula ³ apud
 Bradanrelic, donec vehementer labora-
 rent cibi inopia; & multi fame per-
 ibant, quoniam non poſſent ullum ci-
 bum conquirere. Poſtea profeſti ſunt
 ad Deomodum, ac deinde in Hiber-
 niam:

^a Hroald. Cant. ^b Ex Cant. ^c on. Cant. ^d be þam ſæðum. Cant. ^e Ex Cant.
^f Lameleac. Cant. ^g Deeft Cant. ^h pundon. Cant. ⁱ Ex Cant. ^k nehytan. Cant.
^l herper. Cant. ^m ꝥ. Cant. ⁿ þær. Cant. ^o ſapan. Cant. ^p Sæſýrn. Cant. ^q æt.
 Cant. ^r dorhytan. Cant. ^s Sic Cant. naper. Wheel. ^t healfe gerecean. Cant. ^u cýr-
 pam. Cant. ^x Deeft Cant. ^y æt-ſpýmman mihton. Cant. ^z Steopanſeolice. Cant.
^a acpolen. Cant. ^b Deomebum. Cant. ^c þanon. Cant.

¹ Ohterus. Flor. ² Cimelgeacum. Flor. ³ Quæ Reoric nominatur. Flor.

niam: hoc autem factum est in autumnno. Post hæc, eodem ipso anno, ante Martini festum, ivit Eadwardus Rex ad Buccinghamme cum suo exercitu, & commoratus ibi quatuor hebdomadis, extruxit munitio-
 5 nes ambas ex utraque parte fluminis, prius quam inde discederet. Et Thurcytelus Comes illum petebat in Dominum; militiæ item præfecti omnes, & nobiliores prope uni-
 10 versi qui ad Bedanfordam pertinebant, etiamque multi eorum qui ad Hamtune pertinebant. Hoc anno, Æthelflæda, Merciorum domina, Deo adjuvante, ante primitiarum festum, in deditionem accepit urbem, cum omnibus ad eam pertinentibus, quæ vocatur Deoraby: ibi etiam fuerunt
 15 interfecti ejus Thani quatuor, qui ei chariores fuerunt, intra portas.

An. ¹ DCCCCXIX. Hoc anno, Eadwardus Rex ivit cum exercitu ad Bedanfordam, ante Martini festum, & in deditionem accepit eam urbem; ad eum etiam redierunt omnes prope incolæ qui ei antea paruerant: ibi autem commoratus quatuor hebdomadis, iussit exædificari muniti-
 20 onem ex Australi parte amnis, prius quam inde discederet.

An. ² DCCCCXX. Hoc anno, ante mediam ætatem, profectus est Eadwardus Rex ad Mældune; & reædificavit urbem munivitque, prius quam inde discederet. Eodem item anno, ivit Thurcytelus Comes trans mare in Franciam cum iis viris qui ei auxiliari voluerunt, Eadwardi Regis pace ac præsidio. Hoc anno, Æthelflæda in suam potestatem, Dei auxilio, in principio anni, pacifice redegit urbem apud Legraceaster; & maxima pars prædatorum qui ad illam
 [urbem] pertinebant, [ei] fuit subdita: pol-
 30 liciti item fuerant qui Eboraci essent, (aliqui autem pignore dato, aliqui juramento
 40 firmaverant,) se in ejus familia futu-

Yrlande. 7 þis þær on hærfæst. And þa æfter þam on þam ylcan zeape. foran to Martines mærran. þa for Eadpearð cýning to Buccinga-
 5 hamme mid his fýrde. 7 ræt þær feoper pucan. 7 gepohhte þa ^bburga buta on ægðre healfe ^dear. ær he þonon forne. And Ðurcýtel eopl hine gepohhte him to hlaforde. 7 þa ^ehol-
 10 þar ealle. 7 þa ylberstan men ealle mæste þe to ^fBedan-forða hýrdon. 7 eac monige þara þe to ^gHamtune hýrdon. ^hÐer Æþelflæd. Mýrcna hlæfdrige. Gode fultumigendum. foran to hlafor-mærran. begeat þa burh. mid eallum þam þe þær
 15 to hýrde. þe is hatan Deoraby. 7 þær wæron eac of-þlegene hire þegna feoper. þe hire beforðe wæron. binnan þam gatun".

ⁱ An. DCCCCXIX. Ðer on þis zeape. Eadpearð cýning for mid fýrde to Bedan-forða. foran to Martines mærran. 7 beget þa burh. 7 him cýrdon to mæst ealle þa burh-pape þe hie ær budon. 7 he ræt þær feoper pucan. 7 het atým-
 25 brian þa burh on suð-healfe þære ear. ær he þonon forne:

^k An. DCCCCXX. Ðer on þis zeape foran to middum rumeru. for Eadpearð cýning to Mældune. 7 getýmbræde þa burh. 7 gertaðlode. ær he þonon forne. And þy ylcan zeape. for Ðurcýtel eopl ofen ræ on Fronc-lond mid þam mannum þe him zelæstan woldon. mid Eadpearðes cýninges frýde 7 fultume". ^m Ðer Æþelflæd begeat on hire zepeald. mid Grobes fultome. on forne-þendum gear gerunsumlice þa burh æt Legra-ceastre. 7 se mæsta
 35 ðæl þær hefter þe þær to hýrde wearð under-ðyded. 7 hæfdon eac Eoforwic gehaten. 7 rume on þeðde zereald. rume mid
 40 aþum zefæstnod. þ hie on hire wædenne beon

a --ham. Cant. b býrga. Cant. c ægðre. Cant. d ea. Cant. e eoplar. Cant. f Bede. Cant. g Hamtune. Cant. h Ex Cant. i Deest Codd. Laud. Cant. k Deest hic Annus Cod. Laud. l Desunt Cant. m Ex Cant.

1 DCCCCXVI. Flor. 2 DCCCCXVII. Flor. 3 Se ipsius voluntati & consilio in omnibus consensuros. Flor.

beon polban. Ac fpiðe hræðlice þær þe hie þær gefopden hæfde. heo gefop XII. nihtum ær middan sumera binnan Tamanpeorðe. þy eahtoðan geare þær þe heo Mýrcna anpald mid riht hlaford-dome healðende wæs. 7 hipe lic lið binnan Gleapceastre. on þam east-portice sce. Petres cipecean. Ðer eac weard Æþereder dohtor Mýrcna hlafordes ælces onpealder on Mýrcum benumen. 7 on Ƴerst-Sexe alædes. þrum pucan ær middum pintra. seo wæs haten Hælfwin.

^a An. DCCCCXXI. Ðer on þýrum geare foran to Easton. Eadweard cýning het gefaran þa burh æt Tofecceastre. 7 hie getýmbruan. And þa eft æfter þam on þam ilcan geare to gangdagum. he het atýmbruan þa burh æt Ƴisinga-mere. Ðy ilcan sumera betweox Hlaf-mærran 7 middum sumera. se hefe 20 bræc þone fýrð of Hamtune 7 of Lýgera-ceastre. 7 þonan norðan. 7 foron to Tofecceastre 7 ruhton on þa burh ealne dæg. 7 þohton þ hie sceolban. abrecan. ac hie þeah afeode þ folc þe þær 25 binnan wæs. oð him mara fultum to com. 7 hie forleton þa þa burh. 7 foron afez. And þa eft fpiðe naðe æfter þam hie foron eft ut mid fæl-hepige nihtes. 7 comon on ungearpe men. 7 genamon unlytel. ægðer ge on mannum. ge on ýrfe. betweox Burne-puda. 7 Ægler-býrig. Ðy ýlcan riðe for se hefe of Huntandune. 7 of East-Englum. 7 forhton þ 30 geare æt Temere-forða. 7 hit budon. 7 býtlebon. 7 forleton þ oðer æt Huntandune. 7 þohton þ hie sceolbon þanon of mid gearinne 7 mid unfýrðe. eft þær landes mare gearæcan. And foran þ hie gedýdon æt Bedan-forða. 7 þa foran þa 40 men ut on gear þe þær binnan wæron. 7 him rið gefuhton. 7 hie geflýmðon. and hiora godne dæl of-flogon. Ða eft æf-

ros. Quam primum vero id ab iis factum esset, ipsa decessit XII. noctibus ante mediam æstatem, in Tamanweorthe; octavo anno quo ea Merciorum imperium iusto moderamine tenuit: ejus autem corpus 5 jacet in Gleawceaster, in Orientali porticu Ecclesiæ sancti Petri. Hoc item anno, fuit filia Ætheredi, Merciorum domini, ¹ omni imperio in Mercis privata, & in 10 Occidentalem Saxoniam ducta tribus hebdomadis ante Natales: ea dicta est ² Hælfwina.

An. ³ DCCCCXXI. Hoc anno, ante Pascha, Eadweardus Rex jussit [suos] adire urbem apud Tofecceaster, eamque extruere. Post hæc etiam, eodem anno, circa Ambarvalia, jussit ædificari urbem apud Wigingamere. Eadem ætate, inter festum Primitiarum & mediam æstatem, pagani de Hamtune & Lygeraceaster, & inde Boream versus, violarunt pacem, & perrexerunt ad Tofecceaster, impugnantisque eam civitatem toto die, sperabant se expugnatos: verum eam defendit 25 populus qui intus fuit, quousque plures iis subsidio venirent; unde pagani reliquerunt urbem, ac discesserunt. Post hæc confestim egressi sunt deprædationis causa noctu, & opprimentes imparatos, ceperunt multum tum hominum tum jumentorum inter Burnewudam & Æglesbyrig. Eodem tempore, pagani de Huntandune & Orientalibus Anglis, egressi 30 erexerunt illud munimentum apud Temesford, quod incoluerunt & firmaverunt; reliquerant enim aliud istud apud Huntandune, opinati se inde prælio ac certamine postea hujus terræ majorem partem recuperaturos. Progressi deinde sunt, quousque pervenirent ad Bedanfordam; verum iis obviam venerunt viri qui intus erant, cumque iis præliati eos fugarunt, & eorum partem bene magnam interfecerunt. Post hæc

a Deest hic Annus Laud. Cant.

¹ Eam enim hæredem regni Merciorum moriens reliquerat Æthelfleda. ² Alfwinna. Flor. ³ DCCCXVIII. Flor.

hæc etiam rursùm coactus est magnus [pa-
ganorum] exercitus de Orientalibus Anglis
& Merciorum terra, qui adierunt civitatem
apud Wicingamere, eamque obsidentes impu-
gnarunt magna diei parte, & ceperunt
pecora circa eam: verum defenderunt ur-
bem viri qui intra eam fuerunt; unde [pa-
gani] reliquerunt urbem ac discesserunt. Post
hæc, eadem ætate, coactus est multus po-
pulus, [qui fuit] in Eadwardi Regis potesta-
te, ex civitatibus quibusdam maxime vicinis,
& perrexerunt Temesfordam, eamque ur-
bem obsederunt & aggressi sunt, quousque
expugnassent: interfecerunt etiam Regem,
& Toglosum Comitem cum Mannano Co-
mite ejus filio, ejusque fratrem, & omaes
qui intra eam fuerunt, urbem defendere co-
natos; ceperunt vero reliquos, & quicquid
intus fuit. Post hæc confestim congregavit
multus populus sese in autumno, tum de
Cantio, tum de Suthrigensibus, tum de O-
rientalibus Saxonibus, tum undique de
proximis civitatibus, & iverunt ad Colne-
ceaster, obsederuntque eam civitatem atque
impugnarunt quousque expugnassent: po-
pulum idcirco omnem interfecerunt, ac dir-
ipiebant quicquid intus esset, præter viros
qui evaserunt per murum. Post ea rursùm,
hoc ipso autumno, congregavit magnus
exercitus [paganorum] sese ex Anglis Ori-
entalibus, tam ex terrestribus copiis, quam
prædatoribus quos ipsis in auxilium allexe-
rant, sperantes se ulturos injuriam iis [ob-
latam:] quocirca iverunt ad Mældune, &
obfessa civitate, impugnabant eam, quousque
civibus supervenirent plures auxilio. Reli-
querunt idcirco pagani urbem, ac discese-
runt; verum infecuti homines qui in urbe
fuerunt, iique qui supervenerant ipsis subsi-
dio, fugarunt paganos, & interfecerunt plu-
res centenos, tum de piratis tum de cæte-
ris. Haud multo post ea, hoc ipso autum-
no, ivit Eadwardus Rex cum Occidenta-
lium Saxonum exercitu ad Passanhamme,
& commoratus est ibi dum cingeretur urbs

ter þam þa giet zezadonode micel hepe
hine of Eart-Englum. 7 of Wýrcna
londe. 7 þoran to þære býrig æt si-
zinga-mepe. 7 ýmb-ræton hie utan. 7
fuh-ton lange on dæg on. 7 namon þone
ceap on-butan. 7 þa men aþeþedon þeah
þa buþh þe þær binnan wæron. 7 þa þor-
leton hie þa buþh 7 þorpon aþeþ. Ða wæ-
ter þam þý ýlcan sumeþer. zezadonode
micel folc hit on Eadþearþer cýninges an-
þealde of þam nýhstum burzgun þe hit
þa zezapan mýhte. 7 þorpon to Temere-
þorþa. 7 beræton þa buþh. 7 fuh-ton þær
on oð hie hie aþræcon. 7 of-þlogon þone
cýning. 7 Tozlor eorl. 7 Mannan eorl
hiz sunu 7 hiz broðor. 7 ealle þa þe þær
binnan wæron. 7 hie wenzan woldon. 7 na-
mon þa oðre 7 eall þ þær binnan wæp.
Ða wæter þam þær þor-þaðe zezad-
node micel folc hit on hæpferet. æzðer
ze of Lent. ze of Suðrigum. ze of
Eart-Seaxum. ze æzþnonan of þam mýh-
tum burþgun. and þorpon to Colne-
ceastre. 7 ýmb-ræton þa buþh 7 þær
on fuh-ton oð hie þa zeeodon. 7 þ folc
eall of-þlogon. 7 namon eall þ þær bin-
nan wæp. buton þam mannum þe þær
oð-þlogon ofer þone weall. Ða wæter
þan þa gýt þær ýlcan hæpferter. ze-
zadnode micel hepe hine of Eart-En-
glum. æzðer ze þær land-heþer. ze þa-
þa picinza. þe hie him to fultume aþpa-
nen hæfdon. 7 þohton þ hie rceoldon
zepþecan hiopa teonan. 7 þorpon to Mæl-
dune. 7 ýmb-ræton þa buþh. 7 fuh-ton þær
on oð þam buþh-þarum com mapa ful-
tum to utan to helpe. And þor-let se
hepe þa buþh 7 þor þram. 7 þa þoran þa
men wæter ut of þære býrig. 7 eac þa þe
him utan comon to fultume. 7 zeplym-
don þone hepe. 7 of-þlogon hiopa moniz hund.
æzþer ze ærc-manna ze oþþerra. Ða þær
þor-þaðe. þær ýlcan hæpferter. þor Ead-
þearþ cýning mid wferet-Seaxna fýrþe to
Parran-hamme. 7 wæter þær þa hpile þe mon
pophete

1 Scil. Paganorum. 2 Togleam. Flor. 3 A parte scilicet Regis Eadwardi. 4 mul-
ta millia. Flor. 5 Passaham. Flor.

pophre þa buþh æt Toƿe-cearþre mid
 ƿtan ƿealle. And him cƿrde to Ðurƿerþ
 eoƿl. 7 þa holdar. and eal ƿe hepe þe to
 Hamtune hƿrde norþ oð ƿeolud. 7 roht-
 ton hine him to hlaƿorþe and to mund-
 bopan. And þa ƿe ƿrþ ƿremn ƿor ham.
 þa ƿor oðer ut. 7 gefor þa buþh æt
 Huntan-dune. 7 hie gebete. 7 geeðneopade
 þær hio ær to-brocen ƿær. be Eadƿearþer
 cƿninges hæfe. 7 þ ƿolc eall þ þær to
 lafe ƿær þara land-leoda beaƷ to Ead-
 ƿearþe cƿninge. 7 rohton hƿr ƿrþ. and
 hƿr mund-bƿrde. Ða gƿt æfter þam þær
 ylcan gefeƿ. ƿoran to Martines mæ-
 ran. ƿor Eadƿearþ cƿning mid ƿert-
 Seaxna ƿrþe to Colne-cearþre. 7 ge-
 bete þa buþh. 7 geeðneopade þær hio
 ær to-brocen ƿær. And him cƿrde micel
 ƿolc to. æƷðer ge on Earþ-Englum.
 ge on Earþ-Seaxum. þe ær under Dena
 anpealde ƿær. 7 eall ƿe hepe on Earþ-
 Englum him ƿor annerfe. þ hie eall þ
 ƿoldon þ he ƿolde. 7 eall þ ƿrþian ƿol-
 don þ he ƿrþode. æƷðer ge on ræ ge
 on lande. And ƿe hepe þe to Grantan-
 bƿrcge hƿrde hine gecear rƿnderlice him
 to hlaƿorþe. 7 to muð-bopan. and þ
 ƿærnodon mid aðum. ƿra ƿra he hit þa
 aræð hæfe. "Her Sihtric cinƷ of-rlah
 Niel hƿr broðor":

apud Toſceafter lapideo muro. Ad cum
 item converſus eſt Thurferthus Comes, &
 militiae præfecti, totuſque exercitus qui ad
 Hamtune pertinebat Aquilonem verſus uſ-
 que ad Weolud, & petebant eum iſtis in do-
 minum ac protectorem. Cum exercitui [Re-
 gio] tempus ſtatutum domum redeundi ve-
 niret, egreſſus eſt alter, & adiit civitatem
 apud Huntandune, eamque reſarcivit & reno-
 vavit qua ex parte antea fuerat diruta, Ead-
 weardi Regis mandato: iſte autem populus
 univerſus, quotquot provincialium ſuperſti-
 tes fuerunt, dederunt ſe Eadweardo Regi,
 & petebant ejus pacem, ejuſque protectio-
 nem. Rurſum poſt illa, hoc ipſo anno, ante
 Martini feſtum, ivit Eadweardus Rex cum
 Occidentalium Saxonum exercitu ad Colne-
 ceafter, & reſarcivit murum renovavitque
 quibus ex partibus fuerat diruta. Ei autem
 ſe dederunt multi, tum in Orientalibus An-
 glis, tum in Orientalibus Saxonibus, qui an-
 tea ſub Danorum poteſtate fuerant: omni-
 item exercitus in Orientalibus Anglis ei uni-
 tatem juravit, [nempe] ſe omne illud factu-
 ros quod ei viſum eſſet, & omnes immunes
 præſtituros quos ipſe immunes præſtaret, tam
 mari quam terra. Exercitus etiam [paganor-
 um] qui ad Grantanbrycge pertinebat eum
 elegerunt ſeorſum iſtis in dominum ac pro-
 tectorem, idque confirmabant juramentis,
 ſicut ipſe decreverat. Hoc anno, Sihtricus
 Rex interfecit Nielum fratrem ſuum.

An. DCCCCXXII. Her on ðiſſum
 gefe. betƿeox ganƷ-ðagum 7 midðan ſu-
 mepa. ƿor Eadƿearþ cƿning mid ƿrþe
 to Stan-ƿorða. 7 het gefiƿcan þa buþh
 on ſuð-healfe þære ear. 7 þæt ƿolc eal
 þe to þære norðerpan bƿrcƷ hƿrde him
 beah to. 7 rohtan him hine to hlaƿorþe.
 And þa on þam ƿetle þe he þær ƿæt.
 þa gefor Æþelflæð hƿr ƿreorþer æt

An. DCCCCXXII. Hoc anno, inter
 Ambarvalia & mediam æſtatem, ivit Ead-
 weardus Rex cum exercitu ad Stanfor-
 dam, & juſſit extrui munitiorem in Au-
 ſtrali parte fluminis: omnis item populus
 qui ad Septentrionalem urbem pertinebant
 ei ſeſe dederunt, & petebant eum iſtis in
 dominum. Dum in eo loco commoraretur,
 deceſſit Æthelfleda ejus ſoror apud
 Tame-

*a Ex Laud. Cot. b Deest Cod. Laud. c Hæc ad An. DCCCXVIII. breviter ſic com-
 plexus eſt Cod. Laud. Her Æþelflæð ƿorþ-ƿerþe Mƿrcena hlæfdrige. i. e. Hoc anno,
 Æthelfleda, Merciorum domina, mortem obiit.*

1 DCCCXIX. Flor. 2 Welund dicti. Flor. 3 Qui in Septentrionali parte ejuſdem flumi-
 nis arcem tenebant. Flor.

Tameworthige, XII. noctibus ante mediam æstatem. Tum equitavit ad civitatem apud Tameworthige, & ad eum conversa est univèrſa gens in Merciorum terra, quæ Æthelfledæ antea ſubdita fuerat: Reges item in Borealibus Britannis, Howelus, & ¹ Cle-
daucus, & ² Jeothwelus, omniſque Aquilo-
narium Britannorum natio eum petebant
iſiſ in dominum. Inde perrexit ad Snotin-
gaham, cepitque eam urbem, ac juſſit eam
reſarci & muniri cum Angliſ ſimul & Daniſ:
ad eum etiam converſus eſt omniſ popu-
lus, qui in Merciorum terra habitaret,
tam Dani quam Angli.

An. ³ DCCCCXXIII. Hoc anno, ivit
Eadwardus Rex cum exercitu, inclinato
jam autumnò, ad Thælwæle, & juſſit con-
ſtrui eam urbem, & firmari, præſidioque mu-
niri. Juſſit etiam alium exercitum, dum ibi
commoraretur, de Merciorum terra, adire
Manigeceafter in Northymbris, ac eam
reſarcire, præſidioque munire. Hoc anno,
deceſſit Plegemundus Archiepiſcopus. Hoc
anno, Regnoldus Rex expugnavit Eboracum.

An. ⁴ DCCCCXXIV. Hoc anno, ante
mediam æſtatem, ivit Eadwardus Rex cum
exercitu ad Snotingaham, & juſſit conſtrui
urbem in Auſtrali parte fluminis ⁵ è regio-
ne alterius, & pontem trans Trentam inter
duas urbes. Perrexit inde in Peaclond ad
Badecanwyllam, & juſſit exædificari urbem
in ejus vicinia, & præſidio firmari. Tum
autem eum elegit in patrem & dominum
Scotorum Rex; omniſ item Scotorum gens;
& ⁶ Regwnaldus ac Eadulfi filius, omneſque
quotquot in Northymbris habitarunt, ſive
Angli, ſive Dani, ſive Normanni, ſive alii
[quicumque:] ⁷ Stræcledwallorum etiam
Rex, omneſque Stræcledwalli.

An. ⁸ DCCCCXXV. Hoc anno, Ead-

Tamepeorðige XII. nihtum ær midðum
rumera". And þa gepað he þa buþh æt
Tamepeorðige. 7 him cýrþe to eall re
þeodrcýpe on Mýrcna lanþe. þe Æþel-
flæþe ær unþer-þeodeþ þær. 7 þa cýnna-
gar on Norþ-þealum. ðoþel. 7 Cleþauc.
7 Jeoþþel. 7 eall Norþ-þeall-cýn hine
rohton lum to hlaforþe. Ða for he
þonan to Snotingaham. 7 gefor Ða
buþh. 7 het hie gebetan and gefettan
ægþer ge nuþ Engliſcum mannum ge
nuþ Deniſcum. 7 him cýrþe eall þ þolc
to. þe on Mýrcna lanþe geſeten þær.
ægþer ge Deniſce ge Engliſce:.

⁹ An. DCCCCXXIII. Ðer on þýrrum
geape. for Eadþeapþ cýning nuþ fýrþe
on uran hærrfeſt to Ðælpæle. 7 het ge-
þýrcan þa buþh. 7 gefettan. 7 geman-
nian. And het oðre fýrþ eac of Mýrc-
na þeode. þa hþile þe he þær fæc. gefa-
pan Manige-ceaſter on Norþ-hýmþan.
7 hie gebetan 7 gemannian. ¹⁰ Ðer forþ-
feþe Plegemund Arþeþiſceop". ¹¹ Ðer
Regnold cýng gepann Eoþeþþic":.

¹² An. DCCCCXXIV. Ðer on þýrrum
gepe. foran to midðum rumera. for
Eadþeapþ cýning nuþ feþe to Snotingah-
ham. 7 het geþýrcan þa buþh on ruþ-healfe
þære ear. on gean þa oðre. 7 þa þýrcge o-
þer Treontan betþeox þam tþam buþhum.
And for þa þonan on Peac-lond to Badecan-
þýllan. 7 het geþýrcan ane buþh þær on
neapeſte. 7 gemannian. And hine geceap þa
to fæþeþe 7 to hlaforþe Scotta cýning. 7
ealle Scotta þeod. 7 Regþnald. 7 Cabulfeþ
þuna. 7 ealle þa þe on Norþ-hýmþrum bu-
geað. ægþer ge Engliſce ge Deniſce. ge
Norþ-men ge oðre. 7 eac Stræcled-þeala
cýning. 7 ealle Stræcled-þealar:.

An. DCCCCXXV. ¹³ Ðer Eadþeapþ
cýng

a Deest Cod. Laud. *b* Cod. Petroburg. *c* Ex Laud. Cot. *d* Deest Cod. Laud. *e* Sic
Cod. Cant. ad An. DCCCCXXIV. Breviter Wheel. An. DCCCCXXV. Ðer Eadþeapþ cýng forþ-
feþe. 7 Æþelþtan hiþ þunú feþg to riþe:.

1 Clitwic. Flor. 2 Futhwal. Flor. 3 DCCCCXX. Flor. 4 Mamerceaſtram. Flor.
5 DCCCCXXI. Flor. 6 ſcil. Trentæ. 7 Contra urbem quæ in altera ripa ſita erat. Flor.
8 Reignalduſ. Flor. 9 Streatgledwallorum. Flor. 10 DCCCCXXIV. Flor.

a De-

ung ƷeƷop on Mýrcum æt Fearn-dune. 7 ÆlfƷeard hƷy runu ƷƷiðe hƷaðe þæƷ ƷeƷop on Oxna-ƷoƷba. 7 heopa lic licƷað on Ʒintan-cearƷe. And ÆðerƷan þæƷ of Mýrcum Ʒecopen to cinƷe. and æt 5 LinƷer-tune Ʒehalgod *". 4 And Ʒce. DunƷtan Ʒeapð acænneð". 6 7 ƷulƷhelm c ƷenƷ" to þam ArcebiƷcop-Ʒice on Cant-Ʒape-byri":

DCCCCXXVI.

4 An. DCCCCXXVII. HæƷ ÆðelƷtan cýning Ʒop-ðraƷ GuðƷƷið cýnƷ". And hæƷ ƷulƷelm Arceb. f Ʒop to Rom:

5 An. DCCCCXXVIII. Ʒillelmur ƷenƷ to NorƷmanði. 7 healb xv. Ʒeap:

DCCCCXXIX. DCCCCXXX. DCCCCXXXI.

6 An. DCCCCXXXII. HæƷ mon habode BýrnƷtan biƷcop to Ʒintan-cearƷe iv. kl. Junii. 7 he heold þƷiðde healf Ʒeap 20 biƷcop-dom:

An. DCCCCXXXIII. HæƷ Ʒopð-ƷeƷbe FƷiðerƷtan biƷceop: 4 HæƷ abƷonc Æd-Ʒine æþeling on Ʒæ":

25 An. DCCCCXXXIV. HæƷ Ʒop Æðel-Ʒtan cýning k in" on Scotlanð æƷðer" Ʒe mið lanð-heƷe Ʒe mið Ʒcip-heƷe. and hƷy micel ofeƷ-heƷƷade. m And Býrn-

weardus Rex decessit in Mercii apud Fearn-dune; & Ælfweardus ejus filius statim postea decessit in Oxnaford: eorum autem corpora jacent in Wintanceaster. Æthelstanus vero fuit à Mercii electus in Regem, & apud Cingestune consecratus*. Sanctus item Dunstanus natus est: & Wulfhelmus capeffit Archiepiscopatum in Cantwarebyri.

10

An. DCCCCXXVII. Hoc anno, Æthelstanus Rex expulit Guthfrithum [Northymbroborum] Regem. Et hoc anno, Wulfhelmus Archiepiscopus profectus est Romam.

An. DCCCCXXVIII. Willelmus capeffit Normanniæ [regnum,] & tenuit xv. annis.

An. DCCCCXXXII. Hoc anno, consecratus est Byrnstanus Episcopus ad Wintanceaster, iv. kal. Junii, & tenuit Episcopatum duobus annis cum dimidio.

An. DCCCCXXXIII. Hoc anno, decessit Frithestanus Episcopus. Hoc anno, demersus est Ædwinus Clito in mari.

25 An. DCCCCXXXIV. Hoc anno, profectus est Æthelstanus Rex in Scotiam cum terrestri exercitu simul & navali exercitu, ejusque magnam partem devastavit †. Byrnstanus

* Post Ʒehalgod legit Cod. Cant. unde hæc desumpsimus, 7 he Ʒeap hƷy ƷƷýƷtop. (l. ƷƷýƷtop.) Aliquid proculdubio desideratur. Nescio an dicturus fuerit istius Chronici auctor, ut Æthelstanus suam sororem in uxorem dederit Sibirico Northymbroborum Regi. Certe id eum fecisse anno proxime sequenti testis est Florent. Wigorn. a Desunt Laud. Cant. Quæ in hoc Anno sequuntur desumpsit Wheeloc. ex Cod. Petroburg. b HæƷ ƷulƷelm biƷcop þæƷ Ʒehalgod. Laud. i. e. Hoc anno, Wulfelms Episcopus fuit consecratus. c Ʒeapð Ʒehalgod. Cot. d Ex Laud. Cot. e Deest Cot. f ƷeƷbe. Cot. g Ex Cot. quæ Latine habet Cod. Laud. Willelmus suscepit regnum, & xv. annis regnavit. h An. DCCCCXXXI. HæƷ Ʒopð-ƷeƷbe JohanneƷ TƷriðerƷtan. biƷcop Ʒentanur. 7 BýrnƷtanur ƷebleƷod on hƷy loh. Cot. i. e. Hoc anno, decessit Johannes Trithestanus, Episcopus Wintoniensis; & Byrnstanus consecratus fuit in ejus sedem. Perperam, opinor. Prius enim consecratus est Byrnstanus quam mortem obiret Frithestanus; quippe secundum Florent. Vir eximie sanctitatis Frithestanus Wintoniensis Episcopus, ordinato pro se in Episcopatu viro religioso Byrnstano, Wintoniam resedit. Frithestani vero mortem cum Wheeloco ponit Flor. anno proxime sequenti. Deest uterque Annus Cod. Laud. i Ex Laud. k Deest Laud. Cant. l Deest Laud. m Deest Laud. Cant.

* Ab Athelmo Dorobernensi Archiepiscopo. Flor. † Quoniam Rex Scotorum Constantinus fœdus, quod cum eo pepigerat, dirripit, inquit Flor.

stanus item Episcopus decessit in Wintan-
ceaster ad [festum] Omnium Sanctorum.

An. DCCCCXXXV. Hoc anno, capessit
Ælfeagus Episcopus Episcopatum in Win-
ceaster.

DCCCCXXXVI. DCCCCXXXVII.

An. DCCCCXXXVIII. Hoc anno, Æ-
thelstanus Rex, Comitum Dominus, ¹ filii
torquium largitor; ejusque etiam frater Ead-
mundus Clito; longa stirpis serie [splenden- 10
tes,] interfecerunt [Hibernos] in prælio, gla-
diorum acie, circa Brunanburh: ² muros fi-
derunt: occiderunt nobiles domesticæ re-
liquiæ defuncti Eadwardi. Sic eis ingeni-
tum fuit à cognatis ut nobile videretur, præ- 15
lio frequenter commisso, contra latrones pa-
triam defendere, thesauros, ac domicilia, ³ &
devota exteris". ⁴ Scotorum gens & navium
classis egregia peribant: campi resonarunt:
milites ⁵ acriter [pugnabant;] ex quo sol, 20
præclarum sidus, lætificans profunda; cande-
la conspicua Dei æterni Domini, mane prodi-
ret, donec nobilis ⁶ creatura sedem repetisset.
Ibi occubuerunt milites multi, telis perfora-
ti: advenæ Aquilonares sub scutis lanceati: 25
Scoti etiam defessi prælio. Proles West-
Saxonum, die longe provecta, turmis ele-
ctis è vestigio prostraverunt invisas gentes:
peremerunt exercitum fugientem, eos à ter-
go celeriter infecuti, gladiis & jaculis acutis. 30

rtan byscop forð-ferðe on Wintan-cear-
tpe to Omnium Sanctorum".

^a An. DCCCCXXXV. ðer fenz Ælf-
heah bysceop to bysceop-dome ^b on Win-
ceartpe".

^c An. DCCCCXXXVIII. ^d ðer Æðel-
rtan cýning. eopla Drihten. beopna
beah-gýfa. 7 hir broðor eac Eadmund
æðeling. ealðor langne týp. 7erloh-
gon æt ^e recce. rpeopða ecgum. ^f ýmbe
Bpunan-burh". bopð-^g peal clufan". heo-
pan heaðolinde. ^h hamopa lafan". ⁱ arapan
Eadpearðer. rpa him 7eæðele pær.
15 rrom cneo-mægum. þ hie æt campe
ofr pið laðra gehpæne. land ealgodon.
hopð and hamar hettend & cpungun.
^l Sceotta leoda". and rcip-flotan. ^m fæ-
7er peollan". ⁿ pelb ^o ðýneðe ^p recgar
hpate". rýððan runne up on morgen
tid. mæpe tuncgol. glab ofer 7rundar.
Eodef condel beopht ecer Drihtner. ^q obþ
rio æþele 7erceart. ^r sahto retle. þær læg
recg mænig. 7arum ^s ageted. 7uma nop-
þerna" ofer rcylb rcoten. ^t rpicce" Scit-
tiric eac. perig ^u pi7er ræð. 7erst Seaxe
forð. onðlongne bæg. "eopod cýrtum
on la7 le7dun. laðum þeodum. heo-
pan hepe-þlyman. hundan þeaple me-
cum mylen ^v rceappan. Anýrce ne pýpn-
don.

^a Deest Laud. Cant. ^b Ex Cot. ^c Ad An. DCCCCXXXVII. Cant. Hunc Annum brevi-
ter sic habet Cod. Cot. ðer Æðerstan cing 7 Eadmund hir broðer læbbe fýrðe to
Bpunan-býri. 7 þær 7ereht pið Anela7. 7 Lpuste fultumegende 7e7e hæpðe. *i. e.* Hoc
anno, Æthelstanus Rex & Eadmundus ejus frater duxerunt exercitum ad Brunanbyri, &
ibi depugnabant cum Anelaso, & Christo adjuvante, victoriam sunt adepti. --- Et Cod. Laud.
ðer Æðelrtan cýning læbbe fýrðe to Bpunan-býri7. ^d Idioma hîc, & ad An. 942.
& 975. perantiquum & horridum, (inquit Wheelocus.) Perantiquum proculdubio; horri-
dum interim haud dicendum: quippe quod stylum Cædmonianum, elegantissimum plane, & in
quo Ducum res gestæ ob ejus sublimitatem decantari antiquitus solebant, aliquatenus saltem
referat. ^e rake. Cant. ^f embe Bpunnan-burh. Cant. ^g peall lufan. Cant. ^h hamopa
lafum. Cant. ⁱ earpan. Cant. ^k cpungon. Cant. ^l Scotta leode. Cant. ^m fæ7e
peoll. Cant. ⁿ dennade. Cant. ^o recga rrate. Cant. ^p þ. Cant. ^q sah to. Cant.
^r for-7rundon 7uman nopðerne. Cant. ^s Ex Cant. ^t pi7er. Cant. ^u eoped. Cant.
^x rceappum. Cant.

¹ Nobilibus. Hunt. ² Scotorum muros. Hunt. ³ Et xenia. Hunt. ⁴ *i. e.* Hiberno-
rum. ⁵ Sudarunt. Hunt. ⁶ Ducor. Hunt.

^a heap-

don. "heopðer honð plegan. hæle þa nanum ^a þara" þe mið Anlafe. ofeþ æra zeblonð". on líðer boyme. land gefohtun. fæge to gefeohte. riþe ^d legun on þam camp-ŕtebe. cýningar geonge. ŕpeopðum aþpefebe. ^e ŕpeolce ŕeoþene eac eoplar Anlafer. unrim hepiþer. plotan 7 5 Sceotta. Ðær geflemed pearð noþð-manna ^f bpegu. ^g nyðe gebæðeð to líðer ŕteþne lítle peþede. cneað cneapnon plot 10 cýning. ut gepat on fealene floð. feopþ geneþeþe. Spilce þær eac ŕe Froða mið fleame com. on hiŕ cýðþe noþð Lonŕtantinur. haþ hýlbe riþg. hþeman ne þoþŕte. ^h mæcan gemanan. ⁱ he þær hiŕ 15 mæga ŕceapð. ŕpeonða gefýlled on folcŕtebe. ^k beþlagen æt recce. 7 hiŕ ŕunu þoþ-let on þæl-ŕtole. pundum þoþ-þrunðen. geonge æt zuðe. zýlþan ne þoþŕte. beoþn blanden-^l feax. bilge ŕlehter 20 ealb in ^m piðða. ne Anlaþ þý ma. mið heopa heþe-laŕum. ⁿ hlehan ne þoþŕtan. þ hie ^o beaðu þeoþca beþenan þunðon on camp-ŕtebe ^p cumbelgehnader". þarmitzinge. zumena zemoter. þæpen þeþþux- 25 ler. þær hie on þæl feþða. pið Eaðþearþer. ^q aþonan þlegoðan. þeþitan him þa noþð men nægled cneapnum. ðþeoþuz ðara þa laþ. on ^r ðinner meþe. ofeþ ðeop þæteþ. ^s Dýþelin þecan. ^t 7 heopa land" 30 æþiŕcmoðe. ŕpilce þa gebnoðer. beþen æt þamne. cýning and æþelinz. cýððe fohton. Þeŕt-ðeaxna land. ^u piþger hþeamie". lætan him behýndan. ^x hþærþn Þþýttian" ^y þalu þiþaðan". ^z and" þone 35 ŕþeapþan hþeþn. hþþned neþban. 7 ^a þane haþean þaban" eapn. æþtan hþit æþer þþucan. þþæþigne zuð-haþoc. 7 þ þþægeþeop þulþ on þæalbe. ne þeapð þæl

Mercii non metuebant durum mandis ludum. Salus tunc nullis qui cum Anlafa trans maris campos, in navis gremio, terram petierunt ad pugnam fatalem. Quinque oc- cubuerunt in loco prælii Reges, juvenum gladiis percussi: septem etiam Duces Anlafi: absque numero de exercitu navali & Scotis [cecidit.] Ibi fugatus est Danorum terror: compulsus est ad fluctuum fremitum cum parva turma: ploravit mœstus in fluctu Rex: egressus cum paucis in fluctum, vitam liberavit. Inde etiam Froða fuga reversus est in suam patriam: Aquilonaris [Dux] Constantinus de pugna congressu jactare nequii inter suos cognatos: is fuit propinquorum fragmen: amici corruerant in statione populi, prostrati prælio: suum filium reliquit in loco stragis, vulneribus attritum, recentem ad prælia: gloriari non potuit proles auricoma, audax in prælio, vetustus ingenio. Nec magis Anlafus, eorumque reliquiæ jactare potuerunt, quod ipsi administratores negotiorum meliores erant in prælii loco; ictuum immanitate, terrorum transforatione. Procerum concilia planxerunt vicissim suos in stragis campo cum Eadwardi filiis luisse. Discesserunt inde Aquilonares viri cum navibus clavatis: mœstæ reliquiæ in mari resonant ultra profundam aquam Difelinum petunt, suorumq; terram dedecorant. Pariter etiam uterque frater, simul Rex & Clito, patriam petunt, West-Saxonum terram. Prælii deploratores post se reliquerunt, corvum Britannos in escam devorantem, nigrum corvum, ore cornutum, raucum etiam bufonem; tum & aquilam albam escam secutum, voracem milvum, & lupum in saltu ¹ mixtum colore". Non fuit strages major

^a heapþer. Cant. ^b Ex Cant. ^c eapn zeblanð. Cant. ^d lazon. Cant. ^e ŕpilce. Cant. ^f bþego. Cant. ^g neþe. Cant. ^h mecea. Cant. ⁱ heþ. Cant. ^k þoþ-þlægen. Cant. ^l þex. Cant. ^m piþta. Cant. ⁿ hliþhan. Cant. ^o beaðo. Cant. ^p cum þol þeþnaþer. Cant. ^q eaponan. Cant. ^r ðinger. Cant. ^s Dýþlen. Cant. ^t eþt iþa land (reþlius fortasse Iþaland.) Cant. ^u piþger hþemiþge. Cant. ^x hþap Þþýttigean. Cant. ^y þaloþiz þaban. Cant. ^z Deeft Cant. ^a þone haþoþaban. Cant.

major in hac Insula unquam [pluresve] populi occisi antehac gladii acie, (quos commemorant Libri veterum Historicorum) ex quo ab Oriente huc Angli ac Saxones appellentes, & per mare latum Britanniam petentes, insignes bellorum fabri, Britanni superabant, Duces honore præstantes: [&] terram occupabant.

DCCCCXXXIX.

DCCCCXL.

An. ¹DCCCCXLI. Hoc anno, Æthelstanus Rex decessit VI. kal. Novembris, XLI. circiter anno præter unam noctem ex quo Ælfrædus Rex mortem obibat; Eadmundus autem Clito capessit regnum, & ei præfuit XVIII. annis: Æthelstanus vero Rex regnavit ²XIV. annis & X. hebdomadis.

An. DCCCCXLII. Hoc anno, Eadmundus Rex, Anglorum Dominus, cognatorum protector, magnarum rerum auctor, Merciam invasit, qua determinant albi fontis via, & Humber fluvius, spatiosus torrens. Civitates quinque, Ligoraester, & Lindcylne, & Snotingaham, itemque Stanford, ac Deoraby, Danorum antea fuerunt, Aquilonaribus viris subjici coactæ: sub paganorum ditione ac vinculis diu tormenta passi sunt, donec tandem eos liberavit pro suo honore bellicosus hæres Eadwardi. Eadmundus Rex suscepit Anlafum Regem in Baptismo. Eodem anno, post tempus bene longum suscepit Regenoldum Regem in consecratione. Hoc anno, Anlafus Rex decessit, & Ricardus vetus suscepit regnum, & regnavit annis LII.

DCCCCXLIII.

An. DCCCCXLIV. Hoc anno, Eadmundus Rex subiecit totam Northymbrorum terram suæ ditioni, & expulit duos Reges,

maþe. on ðis eigrande. ^aæþer gýta. þolcer ^bgeþýlled. beforan þýrrum. rpeonþer ecgum. þær þe ur recgað bec. ealbe uðþitan. riððan eartan hiber Engle 7 ⁵ ^cSeaxe. up becomon. ofþer þnymum þrað. Þnytene rohton. þlance riþrymðar. ^dþealles ofþer-comon. eoplar aþhpate. eapþ begeatan:

10 An. DCCCCXLI. ^eþer Æðelstan cýning forð-ferþe on VI. kl. Nouembriþ. ýmbe ^fXLI. þintþa butan anþe niht þær þe Ælfræd cýning forð-ferþe. 7 Eadmund æþeling þeng to riþe. 7 he þær þa XVIII. þintþe. 7 Æðelstan cýning riþabe XIV. gear and X. þucan:

An. DCCCCXLII. þer Eadmund cýning. Engla þeoden. ^gmaða munþ-bopa. Mýrþe geeode. þýne dæð þpuma. rpaþon rcaðeð hþitan þýlley gear. 7 ^hþumbþa ea". þraða þnym rþream. þupþga þýþe Ligora-þerþer. 7 Lindcýlne. ⁱ7" Snotingaham. rþilþe Stanforþ. eac Deoraby. ^kDene þæpan ær". unþer norþmannum. ^lnyðe geþeþe". on ^mhæþenþa. hæþe ⁿclomum. lange þraþe. oððe hie alyrþe eþt for þis þeorþ-ryþe riþgenþra hleðaþera Eadþearþer. ^oEadmund cýning onþeng Anlaþe cýninge æt þulþhte. 7 þý ýlcan gear ýmþ tealaf ^pmicel þæc" he on-þeng ^qRegenolþe cýninge" æt þirþeoper hanþa": ^rþer Anlaþ cýning forð-ferþe". ^s7 Ricardus uetur riþþeþit þegnum. 7 þegnaut an. LII."

An. DCCCCXLIV. þer Eadmund cýning geeode ^teal Norþ-hýmþra "land him to geþealþe". 7 aþlýmþe ut ^xþpegen ^acýning-

^a æþe. Cant. ^b aþýlled. Cant. ^c Sexan. Cant. ^d þealar. Cant. ^e Hæc ad An. DCCCCXL. breviter sic habet Cod. Laud. þer Æðelstan cýning forð-ferþe. 7 þeng Eadmund to riþe þis þroþer. Hoc anno, Æthelstanus Rex decessit, & capessit regnum Eadmundus ejus, frater. ^f XL. Cant. ^g mæcþea. Cant. ^h þumbþan ea. Cant. ⁱ Deest Cant. ^k Denum þæron æþon. Cant. ^l neþe geþæþeþ. Cant. ^m hæþenum. Cant. ⁿ clamnum. Cant. ^o Ad An. DCCCCXLIII. Cant. ^p mýcelne þýþrþ. Cant. ^q Rægnolþer cingþer. Cant. ^r Ex Laud. Cot. ^s Ex Laud. ^t ealle. Laud. ^u Deest Laud. ^x -þene. Cot.

¹ DCCCCXL. Flor. ² Anno Regni XVI. mortem obiisse testis est Flor. Wigorn.

a cýnc-

⁊ cýningas. Anlaf ʒ Sýhtþriceʒ sunu". 7
⁊ Regenalb "Guðþerðer sunu":

An. DCCCCXLV. Hef Eadmund cý-
ning ofep-heʒgode "eall Lumbra-land.
⁊ 7 hit let to eal Malculme. Scotta cý- 5
ninge. on þ̅ ʒeþað þ̅ he þæpe hir mid-
þýph̅ta. æʒðer ʒe on ʒæ ʒe on lande":

An. DCCCCXLVI. Hef Eadmund cý-
ning "foþð-þeþde ʒ on ʒcʒ" Augurþinur
mæʒre-ðæʒe. 7 he hæþde ʒice þeofeðe 10
healf ʒep". 7 "þa" þenz Eadþed "æþe-
ling" hir þroðop to ʒice. 7 "he" "þona"
ʒeþað eall Noþð-hýmbra land him to
ʒeþealde. 7 Scottas him aþas "realban þ̅
hie polþan eal þ̅ he polþe":

DCCCCXLVII. DCCCCXLVIII.

⁊ An. DCCCCXLIX. Hef com Anlaf
⁊ cþip̅an on "Noþð-hýmbra land":

DCCCCL.

⁊ An. DCCCCLI. Hef foþð-þeþde 20
Ælþheah. ʒintan-ceaʒþer byʒcop. on ʒce.
Gʒeʒopier mæʒre-ðæʒ:

⁊ An. DCCCCLII. Hef Noþð-hýmbre
foþ-ðriþan Anlaf cýning. 7 unþer-þenzon
Yric Harolþer sunu":

DCCCCLIII.

⁊ An. DCCCCLIV. Hef "Noþð-hým-
bre foþ-ðriþon Yric. 7 Æþþed "cing"
þenz to Noþðýmbra ʒice:

An. DCCCCLV. ⁊ Hef foþð-þeþde 30
Eadþed cýning "on ʒce. Elementer
mæʒre-ðæʒ on þ̅rome. 7 he ʒicʒaðe ʒeofe
healf ʒep". 7 "þa" þenz Eadþic to ʒice.
Eadmundes sunu "cýninges". "7 ʒ. Æl-
ʒiue". "7 aþlæmþe ʒce. Dunþtan ut of 35
lande":

An. DCCCCLVI. ⁊ Hef foþð-þeþde

Anlafum Sihtrici filium, & Regenaldum
Guthferthi filium.

An. DCCCCXLV. Hoc anno, Eadmun-
dus Rex devastavit totam Cumbrorum ter-
ram, eamque dedit Malculmo Scotorum
Regi, ea conditione ut sibi esset commilito
tum mari tum terra.

An. DCCCCXLVI. Hoc anno, Ead-
mundus Rex decessit in festo sancti Augusti-
ni; habuit autem regnum sex annis cum di-
midio: tum vero capessit regnum Eadredus
Clito ejus frater, qui statim redexit totam
Northymbriam in suam potestatem; Scoti
etiam ei juramenta præstiterunt sese velle
15 quicquid is vellet.

An. DCCCCXLIX. Hoc anno, reversus
est Anlafus in Northymbrorum terram.

An. DCCCCLI. Hoc anno, decessit Æl-
feagus, Wintoniensis Episcopus, in festo
sancti Gregorii.

An. DCCCCLII. Hoc anno, Northym-
bri expulerunt Anlafum Regem, & suscepe-
runt Yricum Haroldi filium.

An. DCCCCLIV. Hoc anno, Northym-
bri expulerunt Yricum; & Ædredus Rex
capessit Northymbrorum regnum.

An. DCCCCLV. Hoc anno, decessit
Eadredus Rex, festo sancti Clementis, in
[ætatis] vigore: regnavit autem novem an-
nis cum dimidio; ac tum capessit regnum
Eadwicus, Eadmundi Regis filius, & san-
ctæ Ælgivæ; is vero fugavit sanctum Dun-
stanum de terra.

An. DCCCCLVI. Hoc anno, decessit
Wulfstanus

a cýne-bopene men. Laud. Cot. b Deest Laud. c Rægnold. Cant. d Deest Laud.
e ealle. Laud. f Desunt Laud. g DCCCCXLVIII. Laud. h þeapð of-ʒtungen. Laud.
Cot. i. e. jugulatus est. i Deest Laud. k Deest Laud. l Deest Laud. m Ex Laud.
n Ex Laud. Cot. o ʒponon. Laud. Cot. p Ex Laud. Cot. q Quid significet hoc voca-
bulum omnino nescio. Fortasse vertendum est retro, ad cýþpan redire. Certe Anlafum sub
hoc tempus de exilio rediisse narrant Rerum Anglicarum Scriptores. r Noþðumben-land.
Cot. s Deest Cant. Laud. t Ex Laud. Cot. u Ex Laud. Cot. x --hýmbpan. Cot.
y Deest Laud. z An. DCCCCLVI. Hef foþð-þeþde Eadþed cing. 7 Eadþiz þenz to
ʒice. Cant. a Deest Laud. b Deest Laud. c Deest Laud. d Ex Cot. e God. Petro-
burg. Desunt Laud. Cant. f Ex Laud. Cot.

Wulfstanus Archiepiscopus de Euerwic*. Hoc anno, Eadgarus Clito capessit Merciorum regnum.

An. DCCCCLVII. Hoc anno, decessit Eadwigus Rex, kalend. Octobris; & Eadgarus ejus frater capessit regnum tum in Occidentalibus Saxonibus, tum in Merciiis, tum in Northymbris: is vero ei præfuit XVI. annis. Ejus diebus, res admodum prospere cesserunt, atque Deus ei concessit ut uteretur pace quamdiu vixit: quodcunque autem ei commodum visum est, in id summe studiosus erat. Conciliavit Deo honorem ubique, & Dei legem dilexit, populique paci consuluit optime omnium Regum qui ante eum fuerant intra hominum memoriam. Deus porro eum adjuvit, ut Reges & Comites sedulo ipsi obtemperarent, moremque ei gererent in qua re cunque vellet: absque prælio etiam omnia gubernavit prout ipsi visum est. Fuit latè per vicinas regiones maximo honore habitus, propterea quod multum celebraret Dei nomen, atque Dei legem investigaret frequentissime, Dei item laudes adaugeret longe lateque, & sapienter consuleret perpetuo, coram Deo & mundo, toti suæ nationi. Unicum interim male admodum factum, quod exteris impuritates adamaret, ac paganas consuetudines in hac terra confirmaret, & alienigenas huc invitaret, & nocivas gentes attraheret hanc in terram. Deus vero ei concedat ut illius bona opera prævaleant malefactis, in ejus animæ re-

Wulfstan Arceb." "of Euerwic": "Hep Eadgar ædeling feng to Mýrcna rice":

An. DCCCCLVII. "Hep forð-ferðe 5 'Eadrig cýning f on kl. Octobr." and Eadgar hir broðor feng to rice" æg-þer ge on Ƴert-Deaxum. ge on Mýrcum. ge on Norð-hýmbrum. 7 he pær þa XVI. rintre". "On hir dagum hit godode georne. 7 God him geuðe þ he punode on ribbe þa hpile þe he leofode. 7 he dýde Ƴpa him þearf pær eapnode þer georne. He aperiðe Goder lof riðe. and Goder lage lufode. 7 folcer fpið bette 15 Ƴriðort þara cýninga. þe ær him gepurðe be manna gemýnde. And God him eac fýlste þ cýningar. 7 eoplar georne him to bugon. 7 purðen unðer-þeodde to þam þe he polde. 7 butan gefeohte 20 eal he gepurðe þet he fýlf polde. He pærð riðe geond þeod-land Ƴriðe gepeorðað. forðam ðe he peorðode Goder naman georne. and Goder lage rmeade of 7 zelome. and Goder lof 25 nærðe riðe 7 riðe. 7 Ƴflice næbbe oftoft á rime. for Gode 7 for populde. eall hir þeode. Ane mið-dæda he dýde þeah to Ƴriðe. þ he æl-þeodige unriða lufode. 7 hæþene þeapaf innan þiran lande 30 gebrohte to fæfte. 7 ut-lænðirce hidep in tilhte. 7 deopriende leoda beypeon to þƳran eapde. Ac God him geunne þ hir gode dæda ƳƳýðra pærþan þonne mið-dæda. hir faple to

a Ex Laud. b Ex Cant. c DCCCCLVIII. Cant. DCCCCLIX. Laud. d Hep Eðri cing forð-ferðe. 7 Eðgar cing pærð æfter him ouer eal Bpýtene. Cot. i. e. Hoc anno, Edwi Rex mortem obiit, & Eadgarus Rex post eum præfuit toti Britannia. e Eadri. Laud. f Deest Laud. Cant. g Ex Cant. h Ex Cod. Laud. hec de Edgari vita desumptissimus; quæ breviter sic complexus est Cod. Cot. On hir dagum hit godode georne. 7 God hi geuðe þ he punode on ribbe þa hpile þa he leouode. Butan gefeohte eal he gepurð þ he fýlf polde. 7 he dýde Ƴpa him þearf pær. He purðode Goder naman georne. 7 Goder lage rmeade of 7 zelome. 7 Goder lof nærðe riðe 7 riðe. and Ƴflice næbbe ealpe hir þeode for Gode 7 for populde. Ejus diebus, omnia prospere cesserunt, & Deus ei concessit ut uteretur pace quamdiu vixit. Absque prælio omnia gubernavit prout ipse voluit, fecitque quod ipsi utile visum est. Celebravit admodum Dei nomen, Deique laudes adauxit longe lateque, & sapienter consuluit toti suæ genti coram Deo & coram mundo.

* VII. kal. Januarii. Flor.

to Ʒercylbnerre on langruman rýðe":
 "Ʒep he Ʒænte æfter Ʒce. Dunŷtane. 7
 Ʒefe him þ̅ biŷcop-Ʒice on Ʒignra-cæŷtre.
 7 þ̅ær æfter þ̅ biŷcop-Ʒice on Lundune":

DCCCCLVIII. DCCCCLIX. DCCCCLX.

An. DCCCCLXI. Ʒep Ʒepaþ "Odo
 "Ʒe Ʒoba" Arcebiŷcop. 7 Ʒce. Dunŷtan
 "ƷenƷ" to Arcebiŷcop-Ʒice. Ʒep Ʒopð-
 Ʒepðe ÆlƷgar cýninges mæƷ on DeƷe-
 num. 7 hiŷ lic lið on Ʒiltune. 7 SiƷe-
 Ʒepð cýning hine of-Ʒeoll. 7 hiŷ lic Ʒeŷt
 æt Ʒin-burpan. And ða on Ʒeape Ʒær
 ƷƷiðe micel man-cpealm. 7 Ʒe mycela man-
 bƷýne Ʒær on Lundene. 7 Pauleŷ min-
 Ʒter Ʒop-barn. 7 þ̅ý ilcan Ʒepe Ʒearð 15
 eƷt Ʒeŷtaðelad: On þ̅iŷ ylcan Ʒeape.
 Ʒop Adelmob mæŷŷe-ƷƷeoŷt to Rome.
 7 þ̅ær Ʒopð-Ʒepðe xviii. kl. Septem-
 bƷiŷ:

DCCCCLXII.

An. DCCCCLXIII. "Ʒep Ʒopð-Ʒepðe
 ƷulƷŷtan Diacon on Lilba-mæŷŷe-dæƷe. 7
 æfter þ̅on Ʒopð-Ʒepðe Gyric mæŷŷe-
 ƷƷeoŷt": f On þ̅ý ilcan Ʒeape. ƷenƷ A-
 ðelpold abbot to þ̅am biŷcop-Ʒice on 25
 Ʒintan-cæŷtre. 7 hine mon ƷehalƷode
 in vigilia Ʒ. Anðŷee. Ʒær runnan dæƷ on
 dæƷ": g On þ̅er oðer Ʒear rýðdon he
 Ʒær ƷehalƷod. þ̅a makode he Ʒeola min-
 Ʒtra. 7 ðƷaŷ ut þ̅a clerca of þ̅e biŷcop- 30
 Ʒice. Ʒopðan þ̅ hi nolðon nan Ʒegul heal-
 den. 7 Ʒætta þ̅ær muneca. Ʒe macode
 þ̅ær tƷa abbot-Ʒice. an of muneca oðer
 of nunna. þ̅ Ʒær eall Ʒiðinnan Ʒintan-
 cæŷtra. ðýðþan þ̅a com he to Ʒe cýnƷ 35

demptionem in ultimo die. Hoc anno, is re-
 vocavit ſanctum Dunſtanum, deditque ei
 Epiſcopatum in Wigraceafter, & poſtea
 Epiſcopatum in Lundune.

An. DCCCCLXI. Hoc anno, deceſſit
 Odo bonus ille Archiepiſcopus*; & ſanctus
 Dunſtanus capeſſit Archiepiſcopatum. Hoc
 anno, deceſſit Ælfgarus, Regis propinquus,
 in Devonienſibus, ejuſque corpus jacet in
 Wiltune: & Sigferthus Rex ſeiſſum pere-
 mit, ejuſque corpus requieſcit apud Winbur-
 nam. Eodem item anno, fuit valde magna
 hominum lues; febrisque admodum maligna
 in Londino: Pauli etiam monaſterium fuit
 combuſtum, & eodem anno poſtea reſtaura-
 tum. Hoc ipſo anno, profectus eſt Athel-
 modus Presbyter Romam, & ibi deceſſit
 xviii. kal. Septembris.

An. DCCCCLXIII. Hoc anno, deceſſit
 Wulſtanus Diaconus, in feſto Innocentium;
 & poſtea deceſſit Gyricus Presbyter. Eo-
 dem ipſo anno, capeſſit Athelwoldus Ab-
 bas Epiſcopatum in Wintanceafter, &
 conſecratus eſt in vigilia ſancti Andree,
 quæ dies fuit dominica. Secundo poſt
 anno quam fuit conſecratus, conſecit mul-
 ta Monaſteria, expulitque Clericos de eo
 Epiſcopatu, quoniam nollent ullam Re-
 gulam obſervare, ac conſtituit ibi Mo-
 nachos. Inſtituit ibi duas Abbatias, al-
 teram Monachorum, alteram Monialium,
 utramque intra Wintanceafter. Poſtea e-
 tiam accedens ad Regem Eadgarum; ab
 eo

a Deeft Laud. b Oba. Cot. c Ex Cot. d Ʒearð Ʒecopen. Côt. i. e. fuit electus.
 e Deſunt Laud. f Ʒep ƷƷam Eadgar cýning to þ̅e biŷcop-dome on Ʒintan-cæŷtra
 Ʒer Ʒecopen Ʒce. Adelpold. 7 þ̅e Arceb. of Lant-Ʒar-byriƷ Ʒce. Dunŷtan him Ʒehal-
 Ʒod to biŷcop on þ̅e ƷƷƷte runnon dæƷ of Aduent. þ̅ Ʒær on iii. kal. Decembriŷ.
 Laud. i. e. Hoc anno, ab Edgardo Rege in Epiſcopatum Wintonienſem electus eſt ſanctus Æ-
 thelwoldus; & Archiepiſcopus Cantuarienſis ſanctus Dunſtanus eum conſecravit in Epiſco-
 pum in prima Dominica Adventus, tertio nempe kal. Decembris. g Ex Cod. Laud. quæ
 in hoc anno ſequuntur deſumpſimus.

* Poſt Odonem, Archiepiſcopus factus eſt Alſinus (al. Elſinus;) qui tamen à plerisque
 Hiſtoricis omittitur, quippe haud multo poſtea, dum Romam ad Pallium petendum proficiſce-
 retur, in Alpinis montibus gelu conſtrictus periit.

co petebat ut ipsi donaret omnia Monasteria quæ pagani antea destruxerant, propterea quod ea vellet restaurare: quod quidem Rex benigne concessit. Tum Episcopus pervenit primum ad Elig, ubi sancta Ætheldriha jacet, & permisit renovari illud Monasterium; deinde dedit istud cuidam suo monacho: is Brihtnothus fuit appellatus. Postea consecravit eum in Abbatem, & constituit ibi Monachos ad inserviendum Deo, quo in loco olim fuerant Moniales: emit etiam multas villulas à Rege, & istum locum plurimum divitiis auxit. Postea venit Episcopus Athelwoldus ad Monasterium quod dictum est Medeshamstede, quodque olim fuerat destructum à paganis; verum ibi nihil reperit præter veteres parietes, & desertas sylvas. Invenit tandem reconditam in veteri pariete chartam quam Headda Abbas olim scripserat; [unde constitit] 1 Wulfherum Regem & Æthelredum ejus fratrem illud [Monasterium] exædificasse; eosque id liberasse cum Rege & cum Episcopo, & ab omni sæculari servitute; Papamque Agathonem id confirmasse cum suis literis, ut & Archiepiscopum Deus-dedit. Tum permisit restaurari illud Monasterium, & constituit ibi Abbatem, qui dictus est Aldulfus; Monachosque ibi constituit quo in loco antea nihil repertum est. Accedit deinde ad Regem, eique exhibuit chartam quæ olim fuerat inventa: Rex autem respondit, dicens: Ego Ædgarus concedo & dono hodie, coram Deo & coram Archiepiscopo Dunstano, immunitatem sancti Petri monasterio [apud] Medeshamstede à Rege & ab Episcopo; omnesque villas adjacentes, nempe 2 Æstfeld, & Dodessthorp, & Ege, & Pastun. Ita insuper immune id præsto, ut nullus Episcopus ibi habeat jurisdictionem, sed solus Abbas de Monasterio. Dono item illud oppidum quod vocatur Undale cum toto jure adjacentium, nempe id quod vocatur 3 Eahthundred; Mercatum item & Theloneum, adeo libere ut neque Rex, neq; Episco-

5 Sadgar. beb him þet he scolde him giuen ealle þa mynstre þa hæfene men heafden ær to-brocon. forði þet he hit polde zeeadnepion. 7 se kýng hit bliðe-lice týðode. And se byrcop com þa fýrft to Elig. þær sce. Æðelþrið hīð. 7 leot macen þone mynstre. gear hit þa hīf an munac. Bruhtnoð pær gehaten. Halzode him þa abbot. 7 rætte þær munecar Gode to þepian þær hpilon pæron nun. bohte þa feala cotlīf æt se kīng. and macode hit spýðe rice. Sýððon com se byrcop Aðelpold to þære mýnrte þe pær gehaten Mederhamrtebe. 15 ðe hpilon pær for-don sra heðene folce. ne fānð þær nan þīng buton eallde peallar. and pilde puda. Fande þa hīðde in ða ealde pealle pūtef ðet heabba abbot heafde ær zeppton. hu 20 fulfhepe kýng 7 Æðelþes hīf broðor hit heafden ppoht. 7 hu hu hit fpeodon pið kīng 7 pið byrcop. and pið ealle peopuld þeudom. and hu se Papa Agaðo hit feorfnode mid hīf pūte. and se Ancebyrcop Deus-dedit. Leot pīrcen þa þ mýnrte. 7 rætte ðær abbot. se pær gehaten Aldulf. macebe þær munecar þær ær ne pær nan þīng. Eom þa to þe cýng 7 leot 30 him locon þa zeppte þe ær pæron gefunden. 7 se kýng and-spenode þa and cpeð. Ic Ædgar gearde 7 gīfe to ðæi. to-foren Gode 7 to-foren þone Æncebyrcop Dunstan. fpeodom sce. Petref mýnrte Mederhamrtebe of kýng 7 of byrcop. and ealle þa þopper þe þær to lin. þ 1f Æft-feld 7 Dodes-ðorp. and Ege. and Pastun. And sra ic hit fpeo. ðet nan byrcop ne haue ðær nane hæfe. buton se abbot of ðone 40 mynstre. And ic gīfe þone tun ðe man cleopeð Undela mid eall þet þær to hīð. þ 1f þet man cleopeð eahthe hundres. and mapket and toll sra 45 fpeolice. þ ne kīng. ne byrcop. ne eopl.

1 Vide supra An. DCLVI. 2 Deest Chart. in Hist. Eccl. Petroburg. nuper edita. 3 Ethen- hundred. Chart. Pet.

eopl. æ rcýp-þeue ne haue ðær nane hære. ne nan man buton þe abbot ane. 7 þam þe he þær to ræt. And ic gife Lpirt 7 rce. Peter * þurh þer bircop bene Adelpold þar land. þ̅ iſ Bappe. 5 þerwington. Aſctun. Keteþing. Eartra. Eglespurðe. ſaltun. Wiðþington. Ege. Dopp. 7 ane mýnetep in Stanforð. Ðar land 7 ealla þa oðre þe lin into þe mýnſtre þa cpeðe ic rcýp. þ̅ iſ 10 raca 7 rocne. toll. 7 team. 7 inſanþenþer. þar rihting 7 ealle oðre þa cpeðe ic rcýp Lpirt 7 r. Peter. And ic gife þa tra ðæl of ſitlermepe mid þatner. 7 mid þæper. 7 feonner. and rpa þurh 15 Mepelade on an to þ̅ þæter þ̅ man cleopeð Nen. 7 rpa eaſt-þeapð to cýnzer-ðælſ. And ic pille þ̅ marketplace beo in þe ſelue tun. 7 þ̅ nan oðer ne betrix Stanforð 7 Huntan-dune. And ic pille 20 þet þur be gifen ſe toll. rýpſt rpa ſýtler-mæpe call to þe cýnzer toll of Norð-manner-cpor-hundreb. 7 eſt onzean-þapð rpa ſitler-mæpe þurh Mepelade on an to Nen. 7 rpa rpa þ̅ þæter 25 þeonneð to Lpulande. 7 rpa Lpulande to Muſt. 7 rpa Muſt to Lýnzer-ðælſ 7 to ſitler-mæpe. And ic pille þ̅ ealle þa rpeodom 7 ealle þa for-guenerre. þe mine for-genzley geafen þet hit rþande. 30 7 ic rrite and feorþinge mid Lpirtes roðe-tacne. ✠. Ða andſpeþade ſe Arcebiſcop Dunſtan of Lant-þar-býpuz 7 ræwde. Ic týðe þ̅ ealle þa þing þe hep iſ gifen 7 rprecon. 7 ealle þa þing þe 35 þin for-genzley 7 min geatton. þa pille ic þ̅ hit rþande 7 rpa hpa rpa hit to-bpecoð. þa gife ic him Godeſ curſ. 7 ealpa halgan. 7 ealne haðeðe heafðe. and min. buton he cume to dæb-boze. And 40 ic gife to cnaplece rce. Peter min meſſe-hacel. 7 min rþol. 7 min þæſ Lpirt to

pus, neque Comes, neque Vice-comes ullam ibi habeat potestatem, neque alius quisquam præter Abbatem solum, quosque is ibi constituerit. Dono item Christo & sancto Petro, rogatu Episcopi Athelwoldi, has terras, nempe, Barwe, Wermington, Aſctun, Keteþing, Castra, Egleswurthe, Waltun, Withrington, Ege, Thorp, & unum monetarium in Stanforth. Has terras & omnes alias quæ pertinent ad Monasterium appello Sciram, nempe, ſacam & focam, Tol & Team & Infangenthes: hæc jura & alia quæcunque appello Sciram Christi & sancti Petri. Dono item 2 duas partes de Witleſmere, cum aquis, & cum piscinis, & cum paludibus; inde per Merelade continenter ad amnem qui dicitur Nen, indeque Orientem versus ad Cyngesdælf. Volo item ut Mercatum sit in eo ipso oppido, & ne ullum aliud sit inter Stanford & Huntandune. Volo item ut hoc modo persolvatur Theloneum: primo à Wytlesmære usque ad Theloneum Regis de hundredo de Northmannescros; postea retro à Witleſmære per Merelade continenter ad Nen*, & sicut aqua ea decurrit ad Crulande, & de Cruland ad Muſt, & de Muſt ad Cyngesdælf & ad Witleſmære. Volo item ut omnes immunitates & omnia privilegia quæ mei decessores concesserunt, permaneant. Quæ [omnia] subscriptione & signo crucis Christi confirmo. ✠. Tum respondens Archiepiscopus de Cantwarbyrig Dunstanus dicebat: Ego confirmo quæcunque hic donata sunt & dicta, & omnia quæ tui aut mei decessores concesserunt, ea permanere volo: & quisquis id violaverit, ei denuncio Dei execrationem, omniumque Sanctorum, & omnium consecratorum capitum, ac meam, nisi venerit ad resipiscentiam. Dono item sancto Petro nominatim meam Ependytim, meam stollam, meamque vestem, in quibus Christo 3 serviant.

* Post Peter perperam opinor legit Cod. Laud. unde hæc desumpsimus, 7.

1 Quartam partem stagni quod dicitur Witleſmere. Chart. Pet. * Et inde sicut aqua currit ad Walmisforde, & de Walmisforde usque ad Stanford, & de Stanforde juxta cursum aquæ usque ad Cruland, &c. Chart. Pet.

ferviant. Ego Oswaldus Archiepiscopus de
 Eoferwic confirmo omnia hæc verba per san-
 ctam Crucem in quam Christus passus est. ✠.
 Ego Athelwoldus Episcopus benedico omni-
 bus qui hoc observaverint, & excommu-
 nico omnes qui hoc violaverint, nisi vene-
 rint ad resipiscentiam. Aderant etiam Ælf-
 stanus Episcopus, Athulfus Episcopus, &
 Escwi Abbas, & Osgarus Abbas, & Æthel-
 garus Abbas, & Ælferus Dux, Æthelwin-
 us Dux, Brihtnothus, Oslacus Dux*, &
 complures alii viri præclari; qui omnes id
 confirmarunt, & omnes id signarunt cum
 Christi cruce. ✠. Hoc factum est post Do-
 mini nostri nativitate[m] DCCCCLXXII. [& regi-
 ni] Regis XVI. anno. Tum emit Abbas
 Aldulfus agros quamplurimos, & ditavit
 magnopere cum iis illud Monasterium: ibi
 autem fuit [Abbas,] donec Oswaldus Archi-
 episcopus de Eoferwic decessisset, ac tum
 electus est in Archiepiscopum. Statim post-
 ea electus est alius Abbas de eodem Mona-
 sterio; is Kenulfus dictus est; & fuit postea
 Episcopus de Wintanceaster. Hic primus ex-
 fruxit murum circa Monasterium, ac tum
 indidit ei nomen BURCH, quod antea ap-
 pellabatur Medeshamstede. Is ibi fuit [Ab-
 bas,] donec constitueretur Episcopus de
 Wintanceaster; tuncque electus est alius Ab-
 bas de eodem Monasterio, qui dictus fuit
 Ælfsius: iste Ælfsius fuit Abbas quinquag-
 inta annis. Hic [è terra] effodit sanctam
 Kyneburgam & sanctam Cynesuitham, quæ
 jacuerunt in Castra; & sanctam Tibbam, quæ
 jacuit in Rihala; easque devexit ad Burch,
 & consecravit omnes sancto Petro uno die,
 retinuitque quamdiu ibi esset.

An. DCCCCLXIV. Hoc anno, expulit
 Eadgarus Rex Presbyteros in Wentana de
 antiquo Monasterio, etiamque de novo Mo-

þeupian. Ic Orpald Ancebyrcop of Eofer-
 pic zeate ealle þar porde. þurh þa halgo
 rode þet Ljyrte pær on þporod. ✠. Ic
 Aðelpold byrcop blætrige ealle þe þy
 healbon. 7 ic amanrumie ealle þe þy to-
 þræcon. buton he cume to dæb-bote.
 Neþ pær Ælfrtan byrcop. Aðulf byr-
 cop. 7 Ercp abbot. and Orzar abbot.
 7 Æðelzar abbot. 7 Ælrepe ealdor-
 man. Æðelpine ealdor-man. Bpithnoð.
 Orlac ealdor-man. 7 feola oðre rice
 men. 7 ealle hit zeatton. and ealle hit
 ppiten mid Ljyrtes mæl. ✠. Ðy pær
 zedon rýðdon ure Dpithnes acenneb-
 nesse DCCCCLXXII. þer kinges XVI. zeap.
 Ða bohte ze abbot Aldulf landes feo-
 la 7 manega. 7 zodebe þa þ mýnrte
 rýðe mid ealle. and pær þær þa rpa
 lange þ ze Ancebyrcop Orpald of Eo-
 ferpic pær forð-zeriton. 7 man cær
 him þa to Erce-byrcop. And man cær
 þa rona oðer abbot of þe rýlfe mýnr-
 tre. Kenulf pær zehaten. ze pær rýð-
 þon byrcop in Vin-tan-ceartre. And he
 macode rýpæt þa pealle abutan þone mýn-
 rtre. zeaf hit þa to nama Burch þe æp
 het Medeshamstede. Pær þær rpa lan-
 ge þ man sette him to byrcop on Vin-
 tan-ceartre. þa cær man oðer abbot
 of þe rilue mýnrte. þe pær zehaten
 Ælfri. ze Ælfri pær þa abbot rýðdon
 rýrtig rintre. He nam up rca. Kyne-
 burh. 7 r. Kyneruð. þe læzen in Ear-
 tra. and r. Tibba þe læi in Rihala. 7
 bpohte heom to Burch. and ofprede
 heom eall r. Peter on an dæi. 7 heold
 þa hpile þe he þær pær".

An. DCCCCLXIV. "Neþ djerde Ead-
 zar cýning þa b ppeortas on Leartre "ut"
 of ealban mýnrte". 7 d eac "of npan mýn-
 rtre.

a Hæc Latine Laud. sic: Hic expulsi sunt Canonici de veteri monasterio. b canonicar.
 Cot. c Ex Cot. d Ex Cot.

* Addit Chart. Pet. --- Ego Adelward Minister. Ego Ernulf Minister. Ego Affis Mini-
 ster. Ego Alfunard Minister. Ego Freyegist. Ego Thured. Ego Vif. Ego Wilfric. Ego Or-
 ferd. Ego Wolstan. Ego Ringulf. Ego Alfstan. Ego Athelsis. Ego Wolfcah. Ego Athelmund.
 Ego Thureford. Ego Alfelin. Ego Irana. Ego Freyegist.

ſtre. 7 of Leopter-ige. 7 of Middel-
tune. "and ſette he mid munecan".
And he ſette Æðelgar abbot to ni-
pan mýnſtre to abbode. 7 Orðbyrht
to Leopter-ige. 7 Lýnepearð to Midl-
tune :

DCCCLXV.

^b An. DCCCCLXVI. Hæp Ðoped. Gun-
nerer ſunu. for-hergode ſer-morunga
land. 7 þi ilcan gearpe Orlac ſeng to
ealdor-dome :

DCCCLXVII. DCCCLXVIII.

^c An. DCCCCLXIX. Hæp on þiſſum
gearpe Eadgar cýng het ofær-hergian
eall Tenet-land :

^d An. DCCCCLXX. Hæp forð-ſerpe
Orkytel Arcebiſceop. 7e pær æper to
Dorke-cearþre to leob-biſceope gehal-
gode. 7 eþ to Eoſeppe-cearþre. be Ead-
reder cinzer unnan-7 ealpa hiſ pitenena
þ he pær to Arcebiſceope gehalgod.
And he pær XXII. pintpa biſceop. 7 he
forð-ſerpe on ealpa halgena mæſſe-niht.
x. nihton æp Martiner-mæſſan æt Tame.
And Ðurkytel abbot hiſ mæg ſerpe þær
biſceoper lic to Bedan-forða. forðan þe
he pær pær þa abbud on þone timan :

An. DCCCCLXXI. Hæp forð-ſerpe
Eadmund æþeling. 7 hiſ lic lið æt
Rumer-ige :

DCCCLXXII.

An. DCCCCLXXIII. ^f Hæp Eadgar
pær. Engla paldend. corðne 2 micelp.
to ^b cýnþe gehalgod. on þære ealban bý-
riþ Acemanner-cearþre. ac he ⁱ buend. 35

nasterio, & de Ceortefige & de Middeltune,
& in iis Monachos collocavit. Constituit
etiam Æthelgarum Abbatem in novi Mo-
nasterii Abbatem, & Ordbyrhtum [in Ab-
batem] de Ceortefige, & Cynewearðum de
Midltune.

An. DCCCCLXVI. Hoc anno, Thore-
dus Gunneri filius devastavit Westmorin-
gorum terram : & eodem ipſo anno, Oſla-
cus capeſſit præfecturam.

An. DCCCCLXIX. Hoc anno, Eadga-
rus Rex juſſit devastari omnem terram Te-
net [dictam.]

An. DCCCCLXX. Hoc anno, deceſſit
Oſkytelus Archiepiſcopus ; qui primum fue-
rat conſecratus in Episcopum diœceſanum
de Dorkeceafter : & poſtea, Eadwardi Re-
gis conſenſu & omnium ejus Procerum, in
Archiepiſcopum ad Eboracum conſecratus
eſt. Fuit is XXII. annis Episcopus, & deceſ-
ſit nocte feſti Omnium Sanctorum, x. nocti-
bus ante Martini feſtum, apud Tame. Thur-
kytelus vero Abbas ejus propinquus devexit
Episcopi corpus ad Bedanford, propterea
quod is ibi eſſet eo tempore Abbas.

An. DCCCCLXXI. Hoc anno, deceſſit
Eadmundus Clito ; ejuſque corpus jacet
apud Rumeſige.

An. DCCCCLXXIII. Hoc anno, fuit
Eadgarus Anglorum gubernator, cum ma-
gno honore, in Regem conſecratus * in ve-
teri civitate Acemannesceafter [dicta:] in-
colæ

^a 7 he ſette þaſ to munecar. Cot. ^b Ex Laud. Cot. ^c Ex Laud. Cot. ^d Ex Cant.
^e Deeft Laud. Cant. ^f Hæc ſtylo magis perſpicuo breviter ſic habet Laud. ad an. DCCCLXXIII.
Hæp pær Eadgar æþeling gehalgod to cýninge on Pentecoſte mæſſe dæi. on v. idur
Maí. þe XIII. gearp þe he to rice ſeng æt Baða baðum. 7 he pær þa ana pana XXX.
pintpa. Hoc anno, fuit Eadgarus Clito conſecratus in Regem in Pentecoſtes feſto, v. Idus
Maí, decimo tertio anno ex quo regnum capeſſiverat apud calida balnea, & regnavit XXX.
annis, uno excepto. Ad eundem fere modum exprimit Cod. Cot. Hæp pær Eadgar æþeling
gehalgod to cinþe on Pentecoſte dæg. on v. idur Maí. on þan þreotoðan gearpe þær
he to rice ſeng. æt Acemanner-beþu þ 7 æt Baðine. 7 he pær þa XXIX. pintpa-
g micclum. Cant. ^b Sic Cant. cýning. Wheel. ⁱ eþbuend. Cant.

* 5. Idus Maí. Flor.

colæ vero alio vocabulo Bathoniam appellat. Ibi fuit gaudium magnum omnibus; exortum est in fausto illo die, quem vulgus nōminat appellatque Pentecostes diem. Ibi convenerat sacerdotum cœtus: ingens Monachorum turba; sapientumque Concilium. Tunc effluerant decies centum anni numerati à natalitiis illustri Regis, luminum custodis, nisi quod supererint adhuc anni numero (prout narrant Historiæ) septem & viginti; adeo ut triumphorum Domini [annus] prope millesimus effluerat, quando hoc contigit. Idemque Eadmundi filius contriverat novem & viginti ærumnosos & molestos annos in mundo, quum hoc factum esset: tricesimo demum anno fuit consecratus. Et statim post hæc Rex ducebat omnes suas navales copias ad Lægeceaster, ubi ei obviam venerunt VI. Reges, & omnes cum eo foedere factō polliciti sunt sese cooperarios futuros terra marique.

DCCCCLXXIV.

An. DCCCCLXXV. Hoc anno, [morte] finivit terræ triumphos Eadgarus, Anglorum Rex: elegit sibi aliam lucem, speciosus & lætus; & hanc fragilem reliquit vitam, quam

oðre porðe "beornar" ^b Baðon nemnað. þær þær blýss micel. on þam eadegan bæge. eallum geporðen þone niþa bearn: nemnað 7 ^ccygað. Pentecostener bæge. 5 Ðær þær ppeorða heap. micel muneca þreat. mine gefræge. gleappa zegadrud. And þa aþangen þær. tyn hund pintpa. zetæled nimer. fram gebýrð tide. bpremer cýninges. leohtháhpðes. buton þær 10 to lafe. þa aþan þær pintes zetæles. þær þe zepnitu recgað. reofon 7 tpennti. fra neah þær rigoða fpean. þurend aurnen. þa þa þis galamp. 7 him Eadmunder eaþona. hæfde nigon 7 tpennti. nið peorða heað 15 pintpa on populde ^dþa" þis geporðen þær. 7 þa on þam xxx. þær þeoden. 7 gehalþob. ^eAnd rona æftes þam se cýng ^fzeleabde 3 ealle his rcp-hepe to ^bLæge-cearþpe. 7 þær him comon ⁱon-gean VI. cýningas. 20 7 ealle ^kþið tþýpþodon "þ hi poldon ^efeþpýhton beon on fæ 7 on lanbe".

^mAn. DCCCCLXXV. Hær zeendobe. eorðan dpeamar. Eaðgar Englæ cýning. 25 ceaf him oðer leohþ. plitig and pinrum. and ðis pace for-let. lýf "þær læne

^a Ex Cant. ^b Baðan. Cant. ^c cegeað. Cant. ^d Ex Cant. ^e Ex Laud. Cot. ^f zeleabde. Cot. ^g eal. Cot. ^h Legef. Cot. ⁱ togeaner. Cot. ^k him on hand realdon. Cot. ^l --þiht. Cot. ^m Eadgari mortem & filii successionem hoc modo describit Cod. Laud. Hær Eaðgar gefor. Angla peccent. Verþ-Seaxena pine 7 Mýrcene mund-bopa. Luð þær þet ríbe zeonð feala þeoda þ æþpan Eadmund oþer zanetes-bað cýningas hine ríbe purðodon ríbe. buzon to cýninge fra þær him gecýnde. næf se flota fra pang. ne se hepe fra rþrang. þ on Angel-cynne æf him gefeteþe. þa hpíle þe se æþela cýning cýne-rtol zepete. And hær Eaðpærð. Eaðgaper funu. þenþ to rice. And þa rona on þam ilcan zeape on hæpfeþe. æteopþe Cometa se rþeoppa. 7 com þa on þam eaþþan zeape rþýðe mýcel hungor. 7 rþýðe mænigzealbe rþýpunga zeonð Angel-cýn. ^{i. e.} Hoc anno, Eadgarus decessit, Anglorum gubernator, West-Saxonum gaudium, & Merciorum protector. Cognitum id fuit late per multas gentes, adeo ut filium Eadmundi trans fulicarum balneum Reges longe lateque coluerunt: subditi erant isti Regi tanquam esset iis [Dominus] naturalis. Non fuit classis ita præpotens, aut exercitus ita fortis, qui in Anglica gente ipsis cibum postulabant, dum hic Rex nobilis regnum gubernaret. Et hoc anno, Eadwardus, Eadgari filius, capessit regnum. Et statim, eodem anno, in autumno, apparuit stella Cometa [dicta:] devenitque sequenti anno magna admodum fames, & quamplurimi motus per Anglicam gentem. --- Hæc breviter sic exprimit Cod. Cot. Hær Eaðgar cing forðfeþbe. 7 Eaðpærð his funu þenþ to rice. And þis ylcan zeaper on hæpfeþe atýpþe Cometa se rþeoppa. And on þam æþþan zeape com rþýðe micel hunges. 7 rþýðe manifealde (desideratur rþýpunga) zeonð Angel-cýnn. ⁿ þis. Cant.

^a þær

læne nemnað. leoda bearn. men on mol-
 dan. þa ne monað gehwær in þisse æfel
 tynf. þa þe ær wæran. on ðim-cwærc.
 rihte zetogene. Juliuſ nomað. "þ̅ re
 onga" gewat on þone eahhtoðan dæg. 5
 Eadgar of life. beorna beah. zýfa. 7
 peng hīſ bearn ſýððan to cýne-riče.
 cýld unweaxen. eopla ealdor. þam wæs
 Eadweard nama. 7 him tynfæwt hæleð.
 tyn nihtum ær. of Brytene gewat. by- 10
 cop ſe goda. þuþ gecýndne cwærc. þam
 wæs Lýnepearð nama: Ða e wæs on Mýr-
 ce". on mine gewræge. wibe 7 pel hwær.
 waldender lof. awýlled on folban. feala
 pearð to-drefed. glearna Godes þeopa. 15
 þ̅ wæs gnornung micel. þam þe on breo-
 rtum. wæg byrnende luſan. metoder on
 mode. þa wæs mænða fruma. to ſpide
 forſepen. riſgora waldend. woderu wædend.
 þa man hīſ riht to-bræc. "7" þa pearð 20
 eac abwæfed. deorwod hæleð. Orlac of
 earde. ofer yða gewalc. ofer ganoter
 bæð. gamol feax hæleð. wif 7 worð ſno-
 tor. ofer wætera gedring. ofer hwæler
 æfel. hama beſearod. "7 þa pearð" æ- 25
 týped. uppe on woderum. ſteornu on
 ſtaðole. þone ſtíð feþðe. hæleð hize
 gleape. hatað wibe. Cometa be naman.
 cwærcgleape men. wif ſoðboran. wæs
 geond wep þeode. waldender wacu. wibe 30
 gewræge hungor ofer hwurſan. þ̅ eft
 heorona weard gebette brego Engla gear.
 eft bliſſe gehwær egbuendru þuþ eor-
 ðan weſtm: "Ðer Ælfere ealdor-man
 het to-wurpon e ſpýðe" manig munuc- 35
 liſ þe Eadgar cing het ær þone halgan
 bycop Adelpold gewtaðelian". b And on
 þam timan wæs eac Orlac ſe mænra eopl
 gentod of Angel-cýnne":

^a An. DCCCCLXXVI. Ðer wæs ſe mi- 40
 cla hungor on Angel-cýnne":

^k An. DCCCCLXXVII. Ðer wæs þ̅

caducam nuncupant indigenæ mortales. Eum
 menſem ubique in patria terra, qui antehac
 erant in arte Chronologica rite edocti Ju-
 lium appellant, cujus decimo octavo die,
 juvenis Eadgarus nobilibus torquium largi-
 tor deceſſit ex hac vita; & poſtea caeſſit
 ejus filius regnum, puer immaturus, Du-
 cum Dominus, cui nomen fuit Eadweardus;
 iſque heros eximius. Decem ante
 noctes ¹ de Britannia ceſſit Epiſcopus natu-
 ræ indole bonus, cui fuit nomen Cyne-
 weardus. ² Tum fuit in Mercia longe la-
 teque ſolicitude: Domini gloria corruit in
 terra: multi de ſapientibus Dei ſervis con-
 turbati erant: Hinc fuit iis mœſtitia qui in
 pectoribus & mente fovebant ardentem a-
 morem Dei. Tum fuit miraculorum au-
 ctor, Olympi Dominus, ſignorum gubernator,
 multum deſpectus, dum homines
 ejus jura violarent. Tum etiam fuit dile-
 ctus Dux Oſlacus pulſus de terra, trans
 fluctuum volutionem, trans fulicarum
 balneum, promiſſa cæſarie heros, ſapient
 & ſermone prudens: trans fremitum aqua-
 rum, trans balœnarum patriam, lare ſpolia-
 tus. Tum fuit oſtenſa ſuperne in cœlis, ſtel-
 la in firmamento, quam ſagaci admodum
 mente homines, ubique Cometæ nomine
 vocant: periti [nempe] homines, & ſcien-
 tes Aſtologi. Fuit per hanc gentem Do-
 mini vindicta, paſſim ſæviit famas per mon-
 tes: eam in poſterum cœleſtis adimat An-
 gelorum Dominus: det in poſterum lætiti-
 am cuique incolarum ex terræ frugibus. Hoc
 anno, Ælferus Dux mandavit deſtrui mul-
 ta Monafteria, quæ Eadgarus Rex antea juſ-
 ferat ſanctum Epiſcopum Athelwoldum re-
 ſtaurare. Sub hoc item tempus fuit Oſlacus
 Comes ille inſignis pulſus de Anglia.

An. DCCCCLXXVI. Hoc anno, fuit
 magna famas in Anglica gente.

An. DCCCCLXXVII. Hoc anno, fuit
 magna

^a wæs ſe geonga. Cant. ^b eahhtoðan. Cant. ^c pearð on Mýrcum. Cant. ^d Deeſt
 Cant. ^e þa pearð eac. Cant. ^f Ex Laud. Cot. ^g Deeſt Cot. ^h Ex Laud. ⁱ Ex
 Cant. ^k Ex Cant.

¹ Mortuus eſt. ² Hic fortasſe de expulſione Monachorum queritur.

magna ista Synodus apud Kyntlingtune post Pascha, & ibi obiit Sidemannus Episcopus morte repentina, 11. kal. Maii. Is fuit Devonensium Episcopus, & in votis habuit ut corpus sepeliretur apud Cridiantune, 5 Episcopalem sedem suam. Tum iusserunt Eadwardus Rex & Dunstanus Archiepiscopus ut deportaretur ad sanctæ Mariæ Monasterium quod est apud Abbandune; quod & factum: & honorifice sepultus est à Bo- 10 reali [ejus] parte, in sancti Pauli porticu.

An. ¹ DCCCCLXXVIII. Hoc anno, omnes majores natu Anglicæ gentis Optimates deciderunt apud Calne de quodam solario, præter sanctum Dunstanum Archiepiscopum solum, [qui] pedem figebat in quan- 15 dam trabem: atque aliqui quidem [membris] vehementer attriti fuerunt, aliqui ne vivi quidem evaserunt. Hoc anno, ² fuit Eadwardus Rex interfectus, sub vesperum, 20 apud Corfesgeate, xv. kal. Aprilis; & sepultus est apud Werham absque omni Regali honore. Non erat ab Anglica natione quicquam magis impium admissum quam fuit hoc, ex quo tempore primum Britanniam pe- 25 tebant. Homines eum trucidarunt, verum Deus eum celebravit. Fuit, dum viveret, terrestris Rex, nunc vero post mortem est cœlestis sanctus. Ejus [mortem] ulcisci nolebant terrestres propinqui; eam vero illius 30 cœlestis pater fortiter ultus est. Terrestres interfectores conati sunt illius memoriam de terra adimere; supernus autem ultor, ejus memoriam in cœlis & in terra dilatavit, siquidem ii qui nolebant olim ejus 35 vivo corpori genua ponere, nunc suppliciter genibus pronis colunt mortua ejus ossa. Hinc possumus colligere, hominum

micle gemot æt Kyntlingtune oþen Eartþon. 7 þær forð-ferde Sideman byrceop on hræd-lican deaðe. on 11. kal. Mái. se þær Deþna rciþe byrceop. 7 he pilnode þ̅ hir lic þærte rceolde beon æt Læbrian- 5 tune. æt hir byrceop-rcole. Ða het Eadweard cing 7 Dunstan Arcebyrceop þ̅ hine man ferde to rca. Mærian mynrcpe þ̅ 1r æt Abbandune. 7 man eac rpa dýde. 7 he 1r eac arpyrðlice bebýrged on þa norð healfe on rcr. Paulur portice".*--

An. DCCCCLXXVIII. ^a Þer ^b on þir- 5 rum geape". ealle þa ylbertan Angelcýnnes ritan gefeollan æt Calne of anre up-flopan. butan se ^c halgan Dunstan Arcebyrceop ana æt-rcod uppon anum beame. 7 ^d "rune þær" rpiðe gebrocde þærþon. 7 rune ^e hit ne gebyrgdan mid þam lise". ^f Þer ^g þærð Eadweard cýning of-plegen. ^h on æfen-tide æt ⁱ Lospfer-geate. ^k on " xv. kl. App. 7 hine man ^l bebýrgde æt Færfham buton ^m ælcum ⁿ cýnelicum purð-rcipe. Ne þærð Angelcýnne nan ^o þærþa dæd gedon" þonne þeor þær. ^p rýðdon hi ærert ^q Bpýtonland" gefohton". ^r Men hine of-mýrð- 10 rodon. ac God hine mærfode. He þær on lise eorðlic cing. he 1r nu æfter deaðe heofonlic sanct. Hine noldeþ hir eorð- 15 lican magy rpecan. ac hine harað hir heofonlica fæder rpiðe zeppecen. Ða eorðlican banan poldeþ hir gemýnd on erðan adiltian". ^s ac se uplica ^t rpecend harað hir gemýnd on ^u heofnum. 7 on eorðan to-bræd. ^v "forðam" þa þe noldeþ ær to hir libbendum lichaman ^w on-buzan. þa nu eadmodlice on cneopum abuzað to 20 hir ^x dædum banum". ^y Nu se magon on- 25 zýtan

* Hic desinit Cod. Cant. a Ex Laud. Cot. b Deest Cot. c halga. Cot. d of þam. Cot. e hit mid þam lise hit gebohtan. Cot. f Ad an. DCCCCLXXIX. referunt Codd. Laud. Cot. quæ in hoc anno sequuntur. g þær. Laud. þær. Cot. h Ex Laud. Cot. ad verba Men hine &c. i Lospf Cot. k Deest Cot. l býrgde. Cot. m ælcum. Cot. n --lice. Cot. o þýpre deað. Cot. p Bpýtene. Cot. q Ex Laud. r Ex Laud. Cot. ad verba Nu se magon &c. s drihten. Cot. t heofonan. Cot. u Deest Laud. x abuzan. Cot. y deaðum. Cot. z Ex Laud.

gýtan þ manna þírdóm. Þírmægunga. 7 heope næðas rýndon náhtlice ouzgean Godes zeþeah. And ^a on þíř ilcan zeape. þenz Æðelþeð ^b æþelíng híř bnoðor" to rice. 7 he þæs æfter þam ríře hþæðlice. mid 5 mycclum zeþean Angel-cýnnes ríton. gehalgod to cýnige æt Lýningeř-tun":

DCCCCLXXIX.

^aAn. DCCCCLXXX. Hef on þířum zeape. ^r. Dunřtanur 7 ^r. Ælþere ealdor- 10 man zeþette þeř halgían cýningeř ^r. Eaðpařð" ^slichaman æt řæřham. 7 zeþeþode híne mid mycclum purðrice to ^b Sceařteř-býriř":

^aAn. DCCCCLXXXI. Hef comon æ- 15 peřt þa VII. řipu. 7 zeheþgoden Ham-tun":

DCCCCLXXXII.

An. DCCCCLXXXIII. Hef řopð. þeþe Ælþeþe ealdor-man. ^k 7 þenz Ælþric to 20 þam ilcan ealdor-dome":

An. DCCCCLXXXIV. Hef řopð. þeþe re pell-pillenda biřceop ^{of} řinceařte" Aðelpoð. ^m muneca řæðeř". ⁿ 7 řio halgunz þæs æfter-řýlgendan biřceopeř 25 Ælþeaeþeř. re þe oðřum naman þæs gecíged Godeřine. þæs XIV. kí. Novembriř. 7 he zeřæt þone biřcop-řtol on þara tpe-ğra Apořtola mæřre-ðæg Simonij 7 Ju-ðæ. on řintan-ceařte": ^o And hef þæs 30 Eaðpine to abb. gehalgod to Abban-dune":

^pAn. DCCCCLXXXV. Hef Ælþric ealdor-man þæs ut-abþæþeð:.

An. DCCCCLXXXVI. ^q Hef ^r re cýning řop-ðýde þet biřcop-řice æt Hrofe-ceařte". ^s 7 hef com æpeřt re myccla ypp-cpalm on Angel-cýn":

sapientiam ac machinationes, eorumque consilia nihili esse contra Dei consilium. Hoc item anno, capessit regnum Æthelredus Clito ejus frater; isque fuit ^t brevi postea, magno cum gaudio Procerum Anglicæ nationis, consecratus in Regem apud Cyningestun.

An. ² DCCCCLXXX. Hoc anno, sanctus Dunstanus & Ælferus Dux sublatum sancti Regis, sancti Eadwardi, corpus [sepultum] apud Wærham devexerunt magno quidem cum honore ad Scaftesbyrig.

An. ³ DCCCCLXXXI. Hoc anno, primum venerunt VII. naves, & devastarunt Hamtun.

An. DCCCCLXXXIII. Hoc anno, decessit Ælþherus Dux, & Ælfricus capessit eandem præfecturam.

An. DCCCCLXXXIV. Hoc anno, ^{*} decessit benevolus Episcopus de Winceaster Athelwoldus, ⁴ Monachorum pater: & consecratio successoris Episcopi Ælfeagi, cui cognomen erat Godwinus, fuit XIV. kal. Novembris; constitutus autem est in Episcopali sede, in Wintanceaster, in festo duorum Apostolorum Simonis & Judæ. ⁵ Hoc item anno, fuit Eadwinus in Abbatem consecratus ad Abbandune.

An. DCCCCLXXXV. Hoc anno, Ælfricus Dux fuit expulsus.

An. DCCCCLXXXVI. Hoc anno, Rex devastavit ⁶ Episcopatum apud Hrofeceaster: & hoc anno primum sæviit magna animalium lues in Anglica natione.

An.

a heř. Laud. *b* Deest Laud. *c* Ex Laud. *qua* breviter sic complexus est Cot. ad initium anni DCCCCLXXX. Hef peapð Æðelþeð gehalgod on cinge on Língeř-tune. *d* Ex Laud. Cot. *e* Deest Laud. *f* Deest Laud. *g* ---ma. Cot. *h* Sceařteř-býri. Cot. *i* Ex Laud. *k* Ex Laud. *l* Ex Cot. *m* Ex Laud. *n* Desunt Laud. ad verba And hef þæs &c. *o* Ex Laud. *p* Ex Laud. *q* Ex Laud. Cot. *r* Ægelþeð cing. Cot. *s* Ex Laud.

1 XVIII. kal. Maii. Flor. *2* 979. Flor. *3* 980. Flor. *** Calendis Augusti. *4* *Qua* de causa dictus sit Monachorum pater vide supr. An. 963. *5* Ad an. 985. Flor. *6* Terras sancti Andreae Apostoli devastavit. Flor.

a Ex

An. ^a DCCCCLXXXVII. Hoc anno, Weceþport fuit devaftatum.

An. DCCCCLXXXVIII. Hoc anno, fuit Goda, Danicus Thauus, interfectus; & magna strages una [facta est.] Et hoc anno, Dunftanus fanctus ille Archiepifcopus, dereliquit hanc vitam & petiit cœleſtem*: ac Æthelgarus Epifcopus capeffit poſt eum Archiepifcopatum; verum haud longe poſt id vixit, uno [nempe] tantum anno, & tribus menſibus.

An. DCCCCLXXXIX. Hoc anno, Ædwinus Abbas deceſſit, & ſucceſſit Wulfgarus. Hoc item anno, Siricus conſecratus eſt in Archiepifcopum, & poſtea profectus eſt Romam ad [petendum] Pallium.

DCCCXC.

An. DCCCXC. Hoc anno, devaſtabatur G...wic; & brevi poſtea fuit Brihtnothus Dux interfectus apud Mældune. Eodem anno, decretum eſt primum jam ut ſolveretur tributum Danicis viris, propter magnos horrores quos incuſſerunt incolis maritimis; in primis nempe, x. milia librarum. Illud conſilium conſtituit Siricus Archiepifcopus.

An. DCCCXCII. Hoc anno, Oſwaldus, beatus ille Archiepifcopus, dereliquit hanc vitam, & petiit cœleſtem †: & Æthelwinus Dux deceſſit eodem ipſo anno. Tum decrevit Rex, & univerſi ejus Proceres, ut congregarentur omnes naves firmiores ad Lundenbyrig: & Rex claſſi præ-

^a An. DCCCCLXXXVII. *Heþ ꝥecebport ꝥeꝥ ꝥeheþꝥod*“.

An. DCCCCLXXXVIII. ^b *Heþ ꝥeꝥ Goda. ꝥe Dænꝥca þæꝥgn. of-rlæꝥen. ꝥ ꝥýcel pæl mið him. And*“ ^c *heþ* ^d *Dunſtan ꝥe halga Arceb. e* *ꝥop-let þꝥ ꝥeꝥ. ꝥ ꝥeꝥeþde þ ꝥeoponlice*“. ^f *Æðelgar ꝥ biꝥcop*“ *ꝥeꝥꝥ æꝥteꝥ him to e* *Arceb. ꝥtol. ꝥ* ^h *he*“ *lꝥtle hꝥile æꝥteꝥ þam leopode. bu-tan an ꝥeap. ꝥ* ^{iii.} *monþaꝥ*“.

An. DCCCCLXXXIX. ^k *Heþ Æðꝥine abb. ꝥopð-ꝥeþde. ꝥ ꝥeꝥꝥ ꝥulꝥgaꝥ to. And*“ ^l *heþ ðꝥꝥ ꝥeꝥ ꝥehabod to Arceb.*“ ^m *ꝥ æꝥteꝥ ꝥeþde to Rome æꝥteꝥ hiꝥ pallium*“.

An. DCCCXC. ⁿ *Heþ ꝥeꝥ* ^o *ꝥ... ꝥeꝥ ꝥeheþꝥod*“. ^p *ꝥ æꝥteꝥ þam ꝥꝥýðe þaðe*“ ^q *þeꝥ Brihtnoð ealþop-man of-rlæꝥen æt Mælbune. And on þam* ^r *ýlcan*“ *ꝥeape-man ꝥeꝥæþde þ man ꝥealb æꝥeꝥt gaꝥol Denꝥcan* ^s *mannum. ꝥop þam* ^t *ꝥýcclan bꝥogan*“ *þe hi pophtan be* ^u *þam*“ *ꝥe ꝥi-man. þ ꝥeꝥ æꝥeꝥt x. þꝥeꝥnd þunþa. þæne þæþ ꝥeꝥæþde ðꝥꝥ Arceb.*“

An. DCCCXCII. ^v *Heþ Oꝥꝥald ꝥe eadꝥga Arceb. e* ^w *ꝥop-let hiꝥ ꝥeꝥ*“. ^x *ꝥeꝥeþde þ ꝥeoponlice. ꝥ Æðelꝥine ealþop-man ꝥeꝥop on þam ilcan ꝥeape. z* ^y *ða ꝥeꝥæþde ꝥe cýꝥꝥ ꝥ ealle hiꝥ ꝥitan þ man ꝥeꝥaðeþode* ^z *ealle*“ *þa ꝥeꝥu þe ahteꝥ þeꝥon to Lunden-býꝥꝥ. b* ^{aa} *ꝥe cýꝥꝥ þa be-tæhte*

a Ex Laud. quæ sic habet Cot. Heþ ꝥeꝥ ꝥeꝥeþport ꝥop-bæꝥꝥnd. b Ex Laud. c Ex Laud. Cot. d --rtanuy. Cot. e ꝥopð-ꝥeþde ꝥ ꝥeꝥeþde þ ꝥeoponlice hiꝥ. Cot. f ab-bod on Nip-mýꝥꝥe. Cot. g Arce-ꝥtole. Cot. h Deest Cot. i viii. Cot. k Ex Laud. l Ex Laud. Cot. m Ex Cot. n Ex Laud. o l. Gyꝥeꝥ-ꝥic. teſte Florentio. p Ex Laud. Cot. q Heþ. Cot. r Deest Laud. s mannan. Laud. t þunþan. Laud. u Deest Laud. x Ex Laud. Cot. ad verba buton an ꝥeꝥ &c. y ꝥopð-ꝥeþde. Laud. z Heþ. Laud. a Deest Laud. b Hæc sic habet Cot. to þan þ man ꝥcolbe ꝥandian ꝥꝥe man mighte beþꝥeþpan þane heþe aꝥþaꝥ ꝥið-utan. Ac Ælꝥꝥic ealþeꝥ-man. an of þam þa ꝥe cýꝥꝥ hæꝥde mæꝥt tꝥuþe to. heꝥ ꝥeꝥaꝥꝥian þone heþe. ꝥ on þaþe nihte þa hi ꝥcol-don an moꝥgen to-ꝥæþeꝥe cuman. ꝥe ꝥýlꝥa Ælꝥꝥic ꝥoc ꝥꝥam þaþe ꝥýꝥde. ꝥ ꝥe heþe þa æt-bæꝥꝥt. i. e. ut tentarent ſi ubiꝥis circumvallari poſſent pagani. Verum Ælꝥꝥic Dux, unus ex iis quibus Rex maxime conſidit, juſſit paganos [ſibi] caꝥere, & ea nocte quæ

1 988. Flor. * xiv. kal. Junii. Flor. 2 990. Flor. † ii. kal. Martii. Flor.

ꝥæ-

tæhte þa fýrþe to læbene Ealfrice ealdor-
man. 7 Ðorode eopl. 7 Ælfrtane byrcop.
7 Ærcpize byrcop. 7 rceolban cunnian gif
hi muhton þone hepe ahræp utene be-
træppen. Ða fende re ealdor-man Æl-
fric. 7 het þarnian þone hepe. 7 þa on
þere nihte þe hi on þone bæi to-gæðere
cumon rceolbon. þa rceoc he on niht
fram þære fýrþe him fýlfum to mýce-
lum byrmone. 7 re hepe þa ætberft" 5
"buton an rcip þær man of-rlah. And
þa gemætte re hepe þa rcipu of East-
Englum 7 of Lundan. 7 hi þær of-rla-
gon mýcel pæl. 7 þ f rcip zenamon eall
geþæpnod. 7 geþæbod þe re ealdor-man
on pær. And þa æfter Oſwaldes Arceb.
forð-riðe fenz Ealdulf abb. of Burch
to Eofer-ric-rtole 7 to fizepa-cearþre.
7 Kenulf to þam abbot-riçe æt Burch":.

An. DCCCCXCIII. ^bHer on þýrrum
geare. com Unlaf mid þrým 7 hund
ni-gentigon rcipum to Stane. and for-
hergobon þ on ýtan. 7 for þa þonan to
Sandric. 7 fpa þonan to Gyfepic. 7 þæt 25
eal ofereode. 7 fpa to Mældune. 7 him
com þær to-genes Byrhtnoð ealdor-man
mid his fýrþe. 7 him rið gefeah. 7 hie
þone ealdor-man þær of-rlagon. 7 pæl-
ftope geþeald ahton. 7 him man nam fpið 30
rið. 7 hine nam re cýning fýððan to by-
coper handa. " þuph Sipices lafe Lant-pape
byrcoper. 7 Ælfeazes Vin-cærþre":. ^aHer
"on þýrrum geare" pær Bæbban-buph to-
brocon. 7 mýcel hepe-huðe þær zenumen. 35
And æfter þam com to Humban-muðe
re hepe. 7 þær mýcel ýfel gepnohtan f æg-
ðer ge on Linber-ige. ge on Norð-hým-
þran. Ða gegæðereode man f fpiðe" mýcele
fýrþe. 7 þa hi to-gæðere gan rceolban. þa 40

fecit Ealfricum Ducem, & Thorodum Du-
cem, & Ælftanum Episcopum, & Æſcwi-
gum Episcopum; [mandans] ut conarentur,
si qua possent, exercitum [paganorum] cir-
cumvallare. Tunc misit Dux Ælfricus, &
iussit ut sibi caveret exercitus; nocte-
que quæ præcessit diem, quo congressuri
erant prælio, subduxit se clanculum à clas-
se [Regia,] magno cum sui dedecore;
adeo ut pagani effugerent, præter unam
navem quæ ibi periit. Postea obviam ve-
nerunt pagani navibus de Orientalium
Anglorum & Lundinensium; & ibi ma-
gna [paganorum] facta est strages; &
navis capta, cum armis & armamentis, in
qua fuit Dux. Post Oswaldi Archiepif-
copi obitum, cepit Ealdulfus Abbas de
Burch Eboracensem sedem, ac Wigornien-
sem: & Kenulfus istam Abbatiam quæ
20 apud Burch.

An. DCCCCXCIII. Hoc anno, venit
Unlafus cum tribus & nonaginta navibus
ad Stane; & devastarunt ejus confinia:
profecti sunt inde ad Sandwic, indeque
ad Gyfepwic, & totum illud devastarunt:
inde ad Mældune, ubi adversum eos ve-
nit Byrhtnothus Dux cum suis copiis, cum-
que iis depugnabat; verum Ducem istum
ibi interfecerunt, & loco stragis dominati
30 sunt, paxque cum iis facta est, ac ²eum
postea Rex ³in consecratione suscepit, ex
præcepto Sirici Cantwarorum Episcopi, &
Ælfeagi Wintoniensis. Hoc anno, fuit
Bebbanburga destructa, & magna præda
ibi capta. Post hæc venerunt pagani ad
Humbri ostium, & ibi multum damni
dederunt, cum [Insulæ] de Lindefige,
tum Northymbris. Hinc coactæ sunt
copiæ quamplures; verum cum essent
40 prælio congressuri, primum ⁴auctores fu-
gæ

præcessit diem quo [prælio] erant congressuri, is ipse Ælfricus se subduxit à classe Regia;
adeo ut [Danorum] exercitus effugerit.

a Quæ in hoc anno sequuntur desunt Cod. Cot. b Desunt Cod. Laud. c Cod. Petroburg.
d Ex Laud. Cot. ad Anni finem. e Deest Cot. f Deest Cot. g Deest Cot.

1 nempe Danorum. 2 Anlafum Næreganorum Ducem. 3 Vide infra An. 994. 4 Quia
ex paterno genere Danici fuerunt.

gæ fuerunt Duces, nempe, Fræna, & Godwinus, & Frithegiftus. Eodem ipso anno, iussit Rex excæcari Ælfgarum, Ælfrici Ducis filium.

An. DCCCCXCIV. Hoc anno, decessit Sigericus Archiepiscopus, & Ælfricus Wiltunensis Episcopus electus est, die Paschatis in Ambresbyri ab Ætelredo Rege, omnibusque ejus Proceribus. Hoc anno, venerunt Anlafus & Swegen ad Lundenbyrig, in Nativitate sanctæ Mariæ, cum quatuor & nonaginta navibus, & in eam civitatem acriter præliati sunt, illamque igni incendere conabantur. Verum ibi passu sunt plus damni ac mali, quam ipsis unquam putabant ullos cives potuisse inferre. Sancta enim Dei mater, ex sua misericordia civibus consuluit, eosque liberavit ab eorum inimicis. Cum inde discederent, dederunt maxima mala quæ ullus unquam exercitus potuit, incendio, & vastatione, & homicidio, [incolis] ad oras maritimas tum in Orientalibus Saxonibus, tum in Cantio, tum in Australibus Saxonibus, tum in Hamtunscyre. Tandem vero sibi comparabant equos, & equitantes quam late vellent, nefanda mala fecerunt. Tum decretum est à Rege ac Proceribus, ut [nuncii] ad eos mitterentur, iisque tributum ac victum promitterent, si modo à vastatione desisterent. Cui illi [petitioni] acquieverunt, venitque totus exercitus ad Hamtune, & ibi hiberna ceperunt: eos interim aluit totum Occidentalium Saxonum ré-

on-ſtealbon þa hepe-tozan æpær þone ſleam. þ þær Fræna. 7 Godwine 7 Friðezigt. "On þýrum ilcan zeape het ze cýng ablenðan Ælfgar Ælfrices ynu ealdor-manner".

An. DCCCCXCIV. ^b ðær forð-ſerpe ^c Sigeric Arcebiſcop". ^d 7 Ælfric ſiltun-ſcipe biſcop þearð gecopen on Eaſter-dæg on Ambrey-byri fram Ætelreðe cing. 7 fram eallan hyr ritan". ^e ðær on þýrum zeape". com Anlaf 7 Swegen to ^f Lunden-býrig. on Natiwitaj ſce. Marie. mid ^g iv. 7 " hund 'niſontigum ſcipum". ^h 7 hi þa on þa buþh ſerlice feohende þær-pon". 7 eac hi mid ſýpe ontenðan polbon. Ac hi "þar gefeorðon maran hearm 7 ýfel" "þonne hi ærfe þendon. þ heom ænig buþh-papu gedon ſceolde. Ac ze halige Godeſ modor. on þam hipe mid-heort-nýre. þære buþh-pape gecyþde. 7 hi ahpeðde rið heora feondum". And ⁱ þa "þa" þ hi" þanon þendon. 7 prohton þ mæzte ýfel þe ærfe ænig hepe ^j don" mihte on bæpnet-te 7 hepgunze. 7 on man-ſlihtum. ægðer be þam þær-puman on Eaſt-Seaxum. 7 on Lent-lande. 7 on Suð-Seaxum. 7 on Ham-tun-ſcipe. And æt nyxtan naman heom horj. 7 riðon ſpa riðe ſpa hi polbon. 7 unarecgenðlice ýfel þýncende þærpon". Ða gepæðde ze cýng 7 hyr ritan. þ him man to ſende. 7 him gaſol behete". 7 metſunze. rið þon þe hi þære hepgunze g-ſpicon". And hi þa þet under-þengon. "7 com þa eall ze hepe to Hamtune. 7 þær þinter-ſeðle namon". 7 hi man þær þæðde geond eall ^k ſer-Seaxna

^a Ex Laud. ^b Ad an. DCCCCXCV. Laud. Cot. ^c Sic Cod. Cot. Hæc ad An. DC CCXCVI. sic habet Cod. Laud. þær Ælfric gehalgod to Arceb. to Epiſter cýpicean. i. e. fuit Ælfricus consecratus in Archiepiscopum Ecclesie Christi. Et ad An. DCCCCXCIV. Wheel. 7 þenð Ælfric ſiltun-ſcipe biſcop to þam Arcebiſceop-ſcipe. i. e. & cepessit Ælfricus Wiltunensis Episcopus Archiepiscopatum. ^e Ex Codd. Laud. Cot. desumpsimus quæ in hoc Anno sequuntur. ^f Deest Cot. ^g Lundene. Cot. ^h Deest Cot. ⁱ niſantýgon ſcipan. Cot. ^k þærlice on þa buþh ſihton. Cot. ^l atendan. Cot. ^m þar Gode þanð þýp geferðan. Cot. ⁿ Desunt Cot. ^o Deest Laud. ^p Deest Cot. ^q Deest Cot. ^r Hæc breviter sic complexus est Cod. Cot. on eallon þingon ſpa hper ſpa hi þendon. i. e. in omnibus rebus quoquo pervenerunt. ^s þ heom man ſeolde gaſol behatan. Cot. ^t Deest Cot. ^u Deest Cot. ^x 7 ec heom roðan gear of eallan ſer-Seaxna pice. Cot.

Seaxna rice". 7 him man zealb xvi. þu-
 rend punda. Ða rende se cýng æfter
 Anlafe cýnunge. Ælfeach byscop. 7 Æþel-
 paph ealdor-man. 7 man gýrlabe þa hpile
 in to þam 7rcipum. 7 ^bhi þa læddan" An-
 laf mid mycclum purðrcipe "to þam"
 cýnge to Andeferan. 7 se cýng Æþel-
 red hir "anfeng æt byscoper handa. 7
 him cýnelice gýrode. And him þa Anlaf
 behet. "sþa he hit eac" zelærte. þ he
 næfpe eft to Angel-cýnne mid unfrýde
 cumon nolde:.

^f Hic Ricardus Vetus obiit, & Ricardus filius ejus suscepit regnum, & regnavit
 XXXI. annis.

^e An. DCCCCXCV. Ðer ^bon þýrrum 15
 zeape" 'æteopde Lometa se 7teopra:.

DCCCCXCVI.

^k An. DCCCCXCVII. Ðer on þýrrum
 zeape. fepde se hepe abutan Deþnan-
 rcýpe into dæfern-muðon. 7 þær zehen-
 zodon ægðer on Eorn-pealum ze on
 Norð-palum. 7 on Deþenan. 7 eodon him
 þa up æt fceeb-port. 7 þær mycel ýfel
 pnohtan on bæpnette. 7 on man-rlihtum.
 And æfter þam pendon eft abutan Pen-
 pihrt-7teort on þa ruð-healfe. 7 pendon
 þa into Tamer-muðan. 7 eodon þa up oð
 þ hi comon to Mlida-forða. 7 ælc þing
 bæpndon 7 plogon þ hi gemetton. 7 Or-
 dulfer mýnfter æt Ætefing-7toce for-
 bæpndon. 7 unafecgenðlice hepe-huðe
 mid him to rcipa bnohtan": 'Ðer Æl-
 fric Anceb. fepde to Rome æfter hir
 arde":.

^m An. DCCCCXCVIII. Ðer zepende se
 hepe eft eart-paph into From-muðan.
 7 þær æghær up-eodon sþa ríde sþa hi
 polbon into Dorætatan. And man of
 fýrde on gean hi zegabepode. ac rona sþa
 hi to-gædere gan rceolðan. þonne pearð
 þær æfpe þuph sum þing rpleam arht.
 7 æfpe hi æt ende ríge ahton. And þon-
 ne oðre hpile lagen-heom on ríht-lande.
 7 eoton heom þa hpile of Hamtun-rcipe
 7 of Suð-Seaxum":.

gnum, ac iis soluta erant xvi. mil-
 lia librarum. Tum Rex ad Anlafum Re-
 gem mittebat Ælfeagum Episcopum, &
 Æthelwardum Ducem; obfidibusque interea
 5 apud naves relictis, deduxerunt Anlafum
 cum magno honore ad Regem [qui fuit]
 apud Andeferam; ac Rex Æthelredus eum
 in confirmatione suscepit, regioque munere
 donavit. Tunc ei Anlafus pollicitus est
 10 (quod & præstitit) se non unquam postea
 Anglicam nationem animo hostili petitu-
 rum.

^f Hic Ricardus Vetus obiit, & Ricardus filius ejus suscepit regnum, & regnavit

15 An. DCCCCXCV. Hoc anno, apparuit
 stella [dicta] Cometa.

An. DCCCCXCVII. Hoc anno, navi-
 garunt pagani circa Devoniam in Sabrinæ
 20 ostium; & ibi prædas egerunt tum in
 Cornwallis, tum in Northwallis, tum in
 Devonensibus; ac deinde [in terram] af-
 cendentes apud Wecedport, ibi multum
 25 damni [incolis] dederunt incendiis ac ho-
 micidio. Post hæc circumnavigarunt Pen-
 withsteort versus oras Australes, & appel-
 lentes in Tameræ ostium, navibus devec-
 ti sunt usque dum venissent ad Hlidafordam,
 omnia incendentes ac interficientes quæcum-
 30 que inciderent: Ordulfi item Monasterium
 apud Ætefingstoce combusserunt, amplam-
 que prædam secum ad naves reducerunt.
 Hoc anno, Ælfricus Archiepiscopus profe-
 ctus est Romani ad Pallium petendum.

35 An. DCCCCXCVIII. Hoc anno, con-
 versi sunt pagani postea versus Orientem in
 Fromi ostium, & ibi circumquaque peragra-
 runt quam late vellent in Dorsetaniam. Fre-
 quenter quidem adversus eos exercitus col-
 40 lectus est; verum quoties prælio essent con-
 gressuri, semper aliquo infortunio impediti in
 fugam dati sunt, semperq; in [belli] exitu pa-
 gani victoria potiti sunt. Dein alia tempestate
 commorati sunt in Vecta, & victum tum ha-
 45 bebant de Hamtunsc. & de Austr. Saxonibus.

An.

a rcipan. Cot. b man lædde. Cot. c Deest Cot. d afeng. Cot. e 7 eac. Cot. f Ex
 Laud. g Ex Laud. Cot. h Deest Cot. i par æteopod. Cot. k Ex Laud. l Ex Cot. m Ex Laud.

An. DCCCXCIX. Hoc anno, pagani postea circumnavigarunt in Tamesin, & adveſti ſunt per Medewagam ad Hrofeceafter: ubi Cantuarienſes copiae obviam venerunt, & aſperum praelium fuit initum. Verum (proh dolor) ſtatim ceſſerunt ac fugerunt, propterea quod non haberent quantum opus eſſet auxilii. Hinc obtinebant Dani loci ubi facta eſt ſtrages poteſtatem, & comparatis equis, equitabant quam late iſtis viſum eſt, totamque ferme occidentalem Cantiae plagam ſpoliarunt ac devaſtarunt. Tunc decretum eſt à Rege ſuiſque Proceribus, ut navalis exercitus etiamque terreſtris exercitus contra eos exiret. Verum ubi primum naves eſſent paratae, moram traxerunt de die in diem, & oppreſſerunt miſerum populum qui naves inſedit: ſi quando autem egreſſura erat claffis, impedita fuit de uno in aliud tempus; adeo ut ſemper paſſi ſunt hoſtium copias adaugeri; cumque pagani de ora maritima recederent, noſtra claffis exire ſolebat. Ad ultimum vero nulli rei inſerviit navalis exercitus, praeter populi labores, & pecuniarum perditionem, & hoſtium incitationem.

An. M. Hoc anno, profectus eſt Rex in Cumerlande, & eam ferme totam devaſta- vit. Tum naves ejus tentarunt circumnavigare Legceafter, ut ei obviam venirent, verum [propter ventos] haud potuerunt; devaſtarunt tamen [inſulam] Mænige; & hoſtilis claffis hac æſtate converſa eſt ad Ricardi regnum.

"An. DCCCXCIX. Hæp com ye hepe eſt 'abuton' in to Temeſe. 7 pendon þa up anblanz Meberægan to Hrofeceaftere. 7 com þa reo Lentirce fýrþe 5 hæp ongean". 7 hi hæp færte to-geþere fenzon. "Ac pala þ þ hi to hraðe buzon 7 fluzon. forðam þe hi næfðon ful- tum þe hi habban ſceolban". Ða ahton þa Dæniſcan pæl-ſtope zepcalb. 7 naman 10 þa hopf. 7 wðan ſpa wðe ſpa hi polbon 'ſýlf'. f 7 for-næh ealle færte-Lentm- gar for-ðýdon". g 7 for-herzoban". Ða pæbbe ye cinz wð þiſ wðan þ man ſcealbe mid ſcip-fýrþe. 7 eac mid land- 15 fýrþe him ongean fapan. "Ac þa þa ſcipu zeapre pæron. þa elkebe man fram bæze to bæze. 7 ſpencte þ earme folc þe on þam ſcipon lazon. 7 á ſpa hit forð-peapbe beon ſcolbe. ſpa hit lætne 20 pæf fram anpe tyðe to oðre. 7 á hi læton heopa feonda pæroð pexan. 7 á man nýmbe fram þære ſæ. 7 hi fep- don æfre forð æfter". i And þonne æt þam ente ne beheold hit nan þinz 25 reo ſcip-fýrþing. buton folcey zepſinc. 7 feof ſpilling. 7 heopa feonda forð- býlding".

"An. M. Hæp 'on þiſſum zeape" ye cinz fepbe into Lumer-lande. 7 hit 30 "ſpýðe neah" eall "for-herzode. o And þiſ ſcipu pendon ut abutan Leg-ceaftere. 7 ſceolban cumon ongean hine. ac hi ne mihton. þa zehenzodon hi Mænige". 7 'reo" unſpýð flota pæf þæf ſumerf 35 zepend to Ricardey ſice:.

An.

a Ex Laud. Cot. b Deeft Cot. c þaſ com reo Lentirce fýrþe hæp ongean hi. Cot. d Defunt Cot. e Deeft Cot. f 7 for-ðýdon pel-neah eall færte-Lent. Cot. g Deeft Cot. h Defunt Cod. Cot. ad verba And þonne &c. i Ac hit naht na beheold. Cot. k Ex Laud. Cot. l Defunt Cot. m Defunt Cot. n for-ðýðe. Cot. o Defunt Cod. Cot. p Deeft Cot.

1 Normanniam.

An. Ml. † Hēr on þissum geape pær micel unfrīð on Angel-cýnnes londe. þurh rcip-hepe. 7 pel-gehpær hepgebon. 7 bæpndon. swa þ̅ hie up-aretton on æne frīð þ̅ hie comon to Æðelīnga-bene. 5 7 þa com þær to-geanes Hamtun-rcýp. 7 him pið gefuhton. 7 þær pearð Æðelpearð cýninges heah-gepewa of-plegen. and Leofric æt Hrit-circan. 7 Leofwine cýninges heah-gepewa. and 10 Wulfhepe birceoper þegn. and Godwine æt Feorðige. Ælfriges birceoper runu. 7 ealra manna and hund eahzatz. And þær pearð þara Denyspa micle ma of-plegenpa. heah þe hie pæl- 15 rtope zepeald ahton. And swan þa þanon pær oð þ̅ hie comon to Deþenan. 7 him þær to-geanes com Pallig mid þam rcipan þe he zegasþian mihte. forðam ðe he arceacen pær fram Æðelpebe 20 cýninge ofep ealle ða zedtrýpða. þe

An. Ml. Hoc anno, [excitati] erant magni motus in Anglica natione per exercitum navalem [paganorum] qui ubique [agros] depopulabantur, [villalque] incendebant; ita ut perrexerint uno itinere usque dum pervenissent ad Æthelingadene, ubi eos adversum venit Hamtunenſis Comitatus, & cum illis depugnabat. Ibi autem fuit Æthelweardus, Regis summus Præpositus, interfe- 10 ctus, & Leofricus [Præfectus] apud Hwitcircam, & Leofwinus Regis summus Præpositus, & Wulfherus Episcopi minister, & Godwinus [Præfectus] apud Weorthige, Ælfigi Episcopi filius, & de omnibus hominibus unus & octoginta. Verum ibi de Danis longe plures ceciderunt, quanquam ii loco stragis dominati sunt. Inde perrexerunt versus Occidentem usque dum pervenissent ad Domniam, ubi iis obviam venit Pallig cum navi- 20 bus quas congregare posset: is nimirum defecerat ab Æthelredo Rege contra fidem toties

† *Danorum incendia ac rapinas aliter exprimit Cod. Laud. Hēr com se hepe to Exanmuðan. 7 up þa eoban to þære býrig. 7 þær b̅ fæstlice* "reohtende pæron. 'ac him man spýðe fæstlice pið-rtod 7 heapðlice. Ða zependon hi "zeonb 'ealle" þ̅ land. 7 dýdon eall swa hi be puna pæron. flogon 7 beopndon se al þ̅ hi to comon". Ða zeronnode man þære opmæte fýrde of Deþenyses polces 7 Sumor-fæstises. 7 hi þa to romne comon æt Peonno. And swan swa hie to-zædepe fengon. þa beah seo Englisce fýrð. 7 hi þær mýcel pæl of-flogon. 7 swan þa ofep þ̅ land. 7 pær æfre heopa æfta fýð pýrre. þonne se ærpa. 7 mid him þa micle hepe-huð to rcipon brohton. And þanon pendon in Viht-land. 7 þær him fepdon on-buton. swa swa hi fýlf poldon. 7 him nan þing ne pið-rtod. ne him to ne doþrte rcip-hepe on se b̅ to zenealæcan" ne land-fýrð. 'ne eobon hi swa feop up". Vær hit þa on ælce þran hæfize tīma. forðam "þe" hi næfre heopa fýrele 'ne" zerpicon. i. e. Hoc anno, venerunt pagani ad Exanmutham, & ascendentes ad urbem, eam acriter impugnabant; verum iis constanter ac fortiter [incolæ] restiterunt. Tum peragrarunt totam eam terram, & prout facere consueverant, interfecerunt & combusserunt quicquid inciderent. Tum congregatus est valde magnus exercitus de Devonensibus & Sumorsædensibus, qui cum iis congressus est apud Peonno. Quam primum vero prælium esset commissum, cedebat Anglorum exercitus; & pagani magnam stragem fecerunt, atque equitarunt per istam terram; semperque fuerunt posteriores expeditiones magis fatales quam priores: tum vero amplam prædam ad naves retulerunt. Inde conversi sunt in Vectam, & ibi peragrarunt quacun- que ipsis visum fuit; nihil enim iis restitit, neque ausus est eos appropinquare sive navalis exercitus mari, sive terrestri exercitus, nec longa adeo progressi sunt. Fuit ea omnimodo gravis tempestas, quippe nunquam a malis desisterent. --- Ad eundem fere modum, paucioribus tamen, hæc apud Cod. Cot. leguntur. In quibus iste Codex à Cod. Laud. discrepet, accipe. a muðe. Cot. b Deest Cot. c 7. Cot. d ofep. Cot. e Ex Cot. f Ex Cot. g Desunt Cot. h Ex Cot. i Desunt Cot. k Deest Cot. l Ex Cot.

ties illi datam; vicissim etiam Rex cum large donaverat villis, & auro, & argento. Tum combusserunt Tegntun, & complures alias bonas villas quas nominare non possumus: quo facto, foedus cum iis ibi percussum est. Perrexerunt deinde ad Exanmutham; ita ut proficiscerentur uno itinere usque dum pervenissent ad Peonno; ubi Cola Regis summus Praefectus, & Eadfigus Regis Praefectus adversum eos constiterunt cum copiis quas possent congregare: ibi autem fugati erant, & multi occidebantur, Danique loco stragis dominati sunt. Insequenti mane combusserunt villam apud Peonno, & apud Cliftune, praeter multas bonas villas quas nominare non possumus. Regressi deinde sunt versus Orientem ad Vectam, & ibi tempore matutino combusserunt villam apud Wealtham, aliasque villulas complures; statim autem postea foedus cum iis factum est, iique pacem admiserunt.

An. MII. Hoc anno, à Rege & Proceribus tandem decretum est, ut tributa solverentur classi, & pax cum paganis firmaretur, ea conditione ut à malis cessarent. Tunc Rex mittebat ad classem Leoffigum Ducem, qui de Regis verbis ejusque Procerum pace cum iis egit, [rogans] ut vicium acciperent & tributa; quam quidem [conditionem] amplexi sunt: unde iis persolvebantur XXIV. millia librarum. Interea interfecit ¹ Leoffigus Dux Ælicum Regis summum Praepositum, unde Rex cum de patria expulit. Postea in eadem quadragesima, venit ² Domina, Ricardi filia, hanc in terram. Eadem ætate, ³ Eadulfus Archiepiscopus decessit: eo-

he him ðe feald hæfde. 7 eac se cýning him pel ðýfod hæfde on hamon. 7 on golbe. and seolfe. And for-bærndon Tegntun. 7 eac feala oðra godra hama þe pe genemnan ne cunnon. 7 heom man rýð-dan þær frýð rið nam. And hie foran þa þonan to Exan-muðan. swa þ hie agetton him up on ænne rið oð hie comon to Peonno. 7 þær wæs Cola þær cýninges heah-geþefa. 7 Eadfige þær cýninges geþefa to-geanes him mid þære fýrde þe hie ðegadrian mihtan. 7 hie þær aþlymede wurdon. 7 þær weard feala of-flegenra. 7 þa Deniscan ahton wæl-frope ðe feald. And þær on menzen for-bærndon þone ham æt Peonno. 7 æt Clif-tune. 7 eac feala godra hama þe pe genemnan na cunnan. And foran þa eft eft onzen oð hie comon to Wiht. 7 þær on menzen for-bærndon þone ham æt fealdam. 7 oðra cotlixa feala. 7 him mon wæde þær rið þingode. 7 hie namon frýð: *

* An. MII. Her ^b on þýrrum ðeape" se cýng ðe wædde "eft" ^d 7 hýr witan". þ man seolde ða fol gýlbon þam flotan. "7 frýð rið hi geniman". rið þon þe hi heora wfeles ðeppican seoldan. Ða wende se cýng to þam flotan Leoffrig ealdr-man. 7 he þa þær cýnges wunde 7 hýr wítana wrið rið hi ðe wætte. 7 þet hi to metrunge wenzon. 7 to ða fle. 7 hi þa þ under-fenzon". 7 ^e him man þa ðeald XXIV. þýrens punba. Ða on ðe mang þýrrum of-floh Leoffrig ealdr-man Ælic þær cýnges heah-geþe-fan. 7 se cýng hine þa ðe wode of eapbe". ^f And þa on þam ilcan Lenztene. com seo hlæfðige Ricardes dohtor hider to lande. On þam ilcan sumere Eadulf Arceb. forð-ferbe".

* Hic desinit Cod. Cot. quo usus est Wbeelocus. a Ex Laud. Cot. b Deest Cot. c Deest Laud. d Deest Cot. e Desunt Cot. f Desunt Cot. g heom. Cot. h Desunt Cot. i Hæc sic habet Cod. Cot. And on þýran ylcan ðeape on Lencten. com Ricardes dohter Ælfgifa Ymma hider to lande. And on þýr ylcan ðeape weard Eadulf Arcebiscop of hýr huc. i. e. Hoc ipso anno, in Quadragesima, venit Ricardi filia, Ælfgifa Ymma, hanc in terram. Eodem etiam anno, Eadulfus Archiepiscopus ex vita decessit.

1 Leoffigus. Flor. 2 Emma Saxonice Alfgiva vocata. Flor. 3 Aldulfus. Flor.

ƿeƿbe". 7 "eac"^b on þam "geape ƿe cýng
het of-ƿlean ealle þa "Denýrcan men þe on
Angel-cýnne ƿæron. on "Briciur mæƿre-
dæg. ƿorðon þam cýnge ƿæƿ gecýðð. ƿ
hi ƿorðon hine "beƿýƿerian æt hiƿ hiƿe. 7
f ƿýððan" ealle hiƿ ƿitan. 7 habban ƿýðð-
þan hiƿ ƿice^s butan ælcƿe ƿið-cƿeþeneƿre".

^b An. MIII. Hæƿ ƿæƿ "Eaxe-ceaƿter
abƿocen & þuƿh þone Fƿencýrcan ceopl
Huƿon". "þe ƿeo hleƿðige heaƿbe "hiƿe"
geƿeƿt to geƿeƿan. 7 ƿe hepe þa þuƿh
mið ealle ƿor-ðýðe. "7 mýcle hepe-huðe
þæƿgenamen". Ða geƿaðeƿode man ƿƿiþe
mýcele ƿýnðe "of ƿiltun-ƿciƿe. and of
Hamtun-ƿciƿe. 7 ƿƿiðe anƿæðlice ƿið þæƿ
hepeƿ ƿeaƿð ƿæron". "7" þa ƿceolde "ƿe"
ealðon-man Ælƿric læðan þa ƿýnðe. ac
he teah ƿorð "þa" hiƿ ealðan "ƿƿenceaƿ.
Sona ƿƿa hi ƿæron ƿƿa gehende. þet æƿ-
ðeƿ heora on "oðeƿ hapede. þa gebræð
he hine "ƿeocne. 7 onƿan hine bƿecan to
ƿƿiƿenne. 7 cƿeð þet he geƿiclod ƿæƿe.
7 ƿƿa ƿ ƿolc beƿƿac "þ he læðan ƿceolde.
ƿƿa hiƿt geƿeðden ƿ". þonne ƿe hepe-
toƿa ƿacað. þonne bið eall ƿe hepe ƿƿiðe
gehindƿeð. Ða Speƿen geƿeah ƿ hi an-
ƿæðe næron. "7 ealle to-hƿuƿƿon". þa
læððe "he" hiƿ hepe into ƿiltune. "7 hi
þa þuƿh geheƿgeðon 7 ƿor-þæƿnðon".
7 eodon þa to ðeaƿ-býƿrig. 7 þanon eft
to ƿæ. "ƿeƿbe þæƿ he ƿiƿte hiƿ ýð ðen-
geƿtaƿ":.

^c An. MIV. Hæƿ com Speƿen mið hiƿ
ƿlotan to Noƿð-ƿic. 7 þa þuƿh ealle "ge-
heƿgeðe 7 "ƿor-þæƿnðon. Ða geƿæððe
Ulfkýtcl ƿið þa ƿitan on Eaƿt-Englum.
"þ him bæteƿe ƿæron" & þ man ƿið þone

dem item anno, Rex iussit occidi omnes
Danos qui in Anglica gente erant, in
Bricii festo, propterea quod Regi esset
narratum, conari illos ipsum vita pri-
vare, ac dein omnes ejus Proceres, ut
ita nemine renitente ejus regnum occupa-
rent.

An. MIII. Hoc anno, Eaxceaster fuit
expugnata, [incuria] Normannici Comitis
Hugonis, quem "Domina constituerat sibi
in Præfectum; & pagani eam civitatem pe-
nitus destruxerunt, magnamque prædam
ibi ceperunt. Tum congregatus est magnus
admodum exercitus de Wiltunscire & Ham-
tunscire, & valde unanimes adversus pa-
ganos progressi sunt: dum vero præesse de-
buit exercitui [Regio] Dux Ælfricus, pro-
didit antiquas artes. Quam primum enim
ita prope essent [duo exercitus,] ut eorum
alter alterum conspiceret, simulavit se suis
se ægrotum, coepitque movere vomitum,
dicens se morbum contraxisse; adeoque po-
pulum istum prodidit, quem ducere de-
buisset; ut [in proverbio] dictum est;
Dum languescit Dux, totus exercitus mul-
tum impeditur. Swanus interim ubi depre-
hendit eos non esse constantes, sed omnes
reversos, duxit copias suas in Wiltune,
quæ quidem eam urbem devastarunt &
incenderunt; indeque progressi sunt ad
Searbyrig; ac inde demum ad mare....
.....

An. MIV. Hoc anno, venit Swanus cum
sua classe ad Northwic, eamque urbem peni-
tus devastavit & combussit. Tum consilium
iniit Ulfkytelus cum Proceribus in Orienta-
libus Anglis, quibus optimum visum est cum
exercitu

a Deest Laud. b on þý ylcan. Cot. c Denýrcan. Cot. d Briciur. Cot. e --ƿýƿerian.
Cot. f Deest Cot. g Deest Laud. h Ex Laud. Cot. i Execæƿter. Cot. k ƿor aneƿ.
Fƿencýrcer ceopleƿ þingan. Huƿo hatte. Cot. i. e. cujusdam. Franci villani causa, Hugo-
nis nomine. l þone. Cot. m Deest Cot. n Deest Cot. o Deest Cot. p Deest Laud.
q Deest Cot. r Deest Cot. s ƿƿenceaƿ. Cot. t oðeƿ. Cot. u ƿeoc. Cot. x Deest Cot.
y Deest Cot. z. Deest Cot. a 7 þone tun ƿor-þeƿnðan. Cot. b Hujusce clausula ex.
Cod. Laud. desumptæ quis sit sensus me omnino latet. c Ex Laud. Cot. d ƿor-hepeƿge-
ðan. Cot. e --þæƿnðe. Cot. f Deest Cot. g þ man ƿceolde ƿƿiðian ƿið þone hepe. Cot.

exercitu datis nummis pacem stabilire, prius quam multum damni in iis partibus fecissent; propterea quod pagani improvisos oppresserunt, neque is spatium habuit quo copias congregare posset. Despecta interim pace 5 quæ inter eos lata fuerat, clam se subduxerunt pagani à navibus, & iter dirigebant ad Theodfordam. Quod ubi Ulfscytelus deprehenderet, nuncio misso iussit ut naves confringerent; at illi perficere negligebant 10 consilium ejus: ipse interim clam congregavit suas copias quam celerrime potuit. Pagani autem venerunt ad Theodfordam intra III. hebdomadas, quibus antea devastarant Northwic, & intra oppidum una nocte 15 manentes, illud devastarunt & combusserunt. Mane vero dum ad naves reverterentur, venit [obyiam] Ulfscytelus cum suis copiis, & ibi acriter prælio sunt congressi, ibique magna strages ex utraque parte facta est. Ibi 20 erant de Orientalibus Anglis Optimates plurimi interfecti: sin vero integræ [Anglorum] copiæ adfuissent, nunquam pervenissent ad naves suas pagani, ut ibi testati sunt.

An. MV. Hoc anno, Ælfricus Archiepiscopus decessit, & Ælfeah Episcopus capessit post illum Archiepiscopatum. Hoc anno, fuit fames tam magna per Anglicam gentem, ut ita diram nullus unquam meminerit. Classis item hoc anno recessit 30 de hac terra ad Denemerciam, & parvo temporis spatio interposito postea reversus est.

An. MVI. Hoc anno, consecratus est Ælfeahus ad Archiepiscopatum, & Brihtwoldus 35 Episcopus capessit Episcopatum in Wiltun-

hepe þrifer ceapode". "ær hi to mycelne hearm on þam earde geþydon". forðam "þe" hi unpaper comon. "j" "na" he þyrst næfde þ he hi þyrde zegadrian mihte. "Da under þam gnumde f þe heom betreonan beon rceolde. þa" s berzeal se hepe up fram rcipon. j "þendan" heopa rone" to kDeod-forða. "Da Ulfscytel þ under-geat. þa reonde he þ man rceolde þa rcipu to heapan. ac hi abruðon þa þe he to holte. j he þa zegaderode hi þyrde diglice rpa he rpyðort muhte. And se hepe com þa to Deod-forða binnon III. puca. þær þe hi ær gehergodon Norðric. j þær binnon ane niht wæron. j þa buþh hergodon. j for-bærndon. Da on morgen þa hi to rcipu poldon. þa com Ulfscytel mid hi þerode". and hi þær togedere "feartlice" fengon. "j mycel wæl þær on ægðere hand gefeoll". Dær "wærð" East-Engla folces "reo" ylb "mycel" of-rlagen. "ac gif þet fulle mægen þær wære. ne eodan hi næfre eft to rcipon. rpa hi rylfe wædon".

An. MV. "Her" Ælfricur Arceb. forð-ferde. "j" Ælfeah "biscop" feng "ærter" him" to "þam" Ænce-rtole". "Her on þýrrum" gearpe wær se mycla hunzor geond Angel-cynn swilce nan man ær ne gemunde rpa gnumne. And se flota wær gearper gepende of þýrrum earde to Dæne-mearcon. "j" litelne þyrst let. þet he eft ne com".

An. MVI. "Her" man halgode Ælfeah to Arce-biscope". "j" Brihtwold biscop feng to þam s rce" on Wiltun-rcipe.

a Deest Cot. b Deest Cot. c Deest Cot. d Deest Laud. e ac. Cot. f Deest Cot. g berzeal. Cot. h foran. Cot. i Deest Cot. k Deort-forðan. Cot. l Hæc paucis complectitur Cod. Cot. j Ulfscytel zegaderode hi hepe. j for æfter. i. e. & Ulfscytelus coegit suum exercitum, ac infecutus est. m færllice. Cot. n Deest Cot. o par. Cot. p Deest Cot. q Deest Laud. r Deest Cot. s Ad an. mvi. Laud. Cot. t Ælfric. Laud. Cot. u Ex Laud. Cot. x Ælfeh. Cot. y Deest Cot. z. Deest Cot. a Deest Laud. b Arcebiscop. Cot. c Ex Codd. Laud. Cot. desumpsimus quæ in hoc anno sequuntur. d j rona angean cýrde. Cot. i. e. & statim reversa est. e Desunt Laud. Cot. f Quæ in hoc anno sequuntur ex Codd. Laud. Cot. desumpta sunt. g biscop-rtole. Cot.

rcipe. "And Wulfgeate pær eall hiſ aþe
oꝝ ʒenumen". 7 Wulfceah and Ufegeat
þæron ablenbe. "7 Ælfelm ealdor-man
pearð oꝝ-rlagen". 7 Kenulf biſcop ſopð-
ſenbe. "And þa oꝝer þone midne ſumop". 5
com þa ſe Deniſca "flota to Sand-pic.
7 ſdybon eall ſpa hi æp ʒepuna pæron".
hepʒobon 7 bæpndon. 7 flagon ſpa ſpa
hi ſenbon. Ða het ſe cýng abannan ut
ealne s þeodrcipe oꝝ ſer-^b Seaxum. 7 oꝝ 10
Mýpcean. 7 hi lagon ute þa ealne þone
hepſer^t "on fýpdinge ongean þone hepe".
ac hit naht ne beheold^k þe ma þe hit
oꝝtop æp dyde. Ac ſop eallum þýppum
ſe hepe ſenbe ſpa he fýlf polbe. 7 ſe 15
fýpding dyde þæpe land-leode ælcne
heapm. þet him naðop ne dohte ne inn-
hepe ne ut-hepe". Ða hit pinter-leohte.
þa ſenbe "ſe fýpð-ham. 7 ſe hepe^m com
"þa oꝝer Martinuſ mæppan" to hiſ 20
fýpð-ſtole "to fýht-lande". 7 ʒ tilode
him þæp æghpær þæp þe hi behoꝝðan".
And "þa" "to þam midðan pinterpan" eo-
don "heom" to heopa "ʒappan peopme
ut þuph "Hamtun-rcipe into Bappuc- 25
rcipe to Rædingan. "7 hi dydon heopa
ʒepuna. atendon heopa beacna ſpa ſpa hi
ſenbon. And ſenbon" "þa to 2 fealinga-
ſopða. 7 þet eall "ſop-ſpelbon. "7 pæn-
don him þa and-lang Ærcer-dune Epic- 30
chelmef-hlæpe ʒepohton. þet hi næppe
to ræ ʒan ne ſeoldan. pendon þa oðner
pæger ham-peapð". Ða pær "þæp" fýpð
"ʒeromnoð æt Lýnetan. 7 hi þæp "to-
ʒæðepe ſenbon. 7 rona" f þet pæpob on 35
fleame ʒepnohtan". 7 ʒ fýððan hýpa
hepe-huðe to ræ pæpedon". Ðæp miht-
ton ʒeſeon "ſin-ceapſep leoban" "pancne

ſcire. 1 Wulfgeatus item fuit omni ſuo ho-
nore privatus; & Wulfceah ac Ufegeatus
excæcati: Ælfelmus etiam Dux fuit 2 oc-
cifus; & Kenulfus Epifcopus deceſſit.
Tunc poſt mediam æſtatem, venit Danica
claffis ad Sandwic, & facientes prout con-
ſueverant, devaſtarunt, combuſſerunt, at-
que interfecerunt quæque obvia. Hinc ju-
bebat Rex congregari totam gentem Oc-
cidentalium Saxonum, & Merciorum; 5
excubabantque toto iſto autumno caterva-
tim adverſus paganos: verum id non ma-
gis profuit quam antea ſæpius. Nihilo
enim minus vagabantur pagani quibus in
partibus vellent; & hæc expeditio genti
intulit plus damni, quam unquam potuit
exercitus ſive popularium ſive exterorum.
Hyeme imminente, rediit domum exer-
citus [Anglorum;] & pagani contulerunt
ſeſe poſt Martini feſtum ad Aſylum, nem-
pe Veſtam; & ibi comparabant undique
ea quarum opus haberent. Poſtea ad Na-
tales, egreſſi ſunt ad quærendum ſibi vi-
ſtum per Hamtunſcire in Barrucſcire ad 10
Rædingam, & facientes pro ſuo more,
accendebant eorum ſpeculas quaſcunque
inciderant. Iverunt deinde ad Wealinga-
fordam, quod [oppidum] penitus de-
ſtruxerunt, indeque moventes per Æf-
ceſdune Cwicchelleſawe adierunt, ne
unquam ad mare appropinquarent: de-
mum reverſi ſunt domum alia via. In-
terim congregatus fuit exercitus apud Cy-
netam, ibique prælium eſt commiſſum,
ac ſtatim turmæ [Anglicorum] in fugam
verſæ; atque poſtea [pagani] ſuam præ-
dam ad mare deportarunt. Ibi licuit vi-
dere Wintonienſes, ignavum gregem &
in-

a Deeſt Cot. b pupðon. Cot. c Deeſt Cot. d Deeſt Cot. e hepe. Cot. f Deeſt
Cot. g hepe. Cot. h Sexan. Cot. i Deeſt Cot. k Deſunt Cot. l ſeo. Cot. m ſenbe.
Cot. n Deeſt Cot. o into fýht. Cot. p Deeſt Cot. q Deeſt Cot. r to þape xþeſ
mæppe. Cot. s Deeſt Cot. t ʒeapoppe. Cot. u Hante. Cot. x Deeſt Cot. y ſpa. Cot.
z fealing-ſopðan. Cot. a --þenbe. Cot. b Deſunt Cot. c Deeſt Cot. d ʒegæpob.
Cot. e Deeſt Cot. f þ Englyſce folc a fleame þnohtan. Cot. g 7 fýððan ſpa to ræ
ſoppan. Cot. & poſtea recta ad mare progreſſi ſunt. h --tpe leobne. Cot. i pputne. Cot.

1 Wegeatus. Flor. 2 Inſidiis Edrici Streonæ.

a heopa.

inlioneftum, quippe juxta eorum portas ad mare redierunt [pagani,] cum victu & pretiofis fpoliis ultra L. milliaria procul à mari petitis. Rex interim tranfierat per Tamefin in Scrobbesbyrigfcire, & ibi tenuit feftum Natalium. Tunc tantum timorem pagani genti incufferunt, ut nemo poffet cogitare aut indagare quo modo ex hac terra pellerentur, aut hæc terra aduerfum eos teneretur; propterea quod fingulas provincias in Occidentalibus Saxonibus plurimum deformaffent incendiis & vaftationibus. Cœpit deinde Rex frequenter quærere ex fuis Optimatibus quid eorum fingulis factu optimum effet vifum, quo huic terræ profpiceretur, prius quam penitus devaftaretur. Decretum igitur eft à Rege ejuſque Optimatibus in univerſæ gentis utilitatem, quantum omnes id inviti facerent, neceffarium effe ut iis tributa perfolvantur. Tum mittebat Rex ad exercitum, iisque narrari juſſit, cupere ſe ut foedus inter eos fit percuffum, [ea conditione] ut tributa & victus iis ſubminiſtrarentur: cui quidem omnes [pagani] conſenſerunt; eoſque aluit tota Anglica natio.

An. MVII. Hoc anno, tributum iſtud perfolutum eſt hoſtili exercitui, nempe xxx. millia librarum. Hoc item anno, fuit Ædricus conſtitutus Præfectus in totum Merciorum regnum.

An. MVIII. Hoc anno, præcepit Rex fieri naves intente fabricari per totam Anglicam gentem, nempe, de trecentis hidis & x. hidis, unam trierem; & de viii. hidis, caſſidem & loricam.

hepe. ⁊ uncaþne. ꝥ hi be "hýpa gæte to ræ eodon. ⁊ mæte ⁊ madmar ofep L. mila "him" fram ræ fættan. "Ða pæf re cýng zepend ofep Temere into Scrobber-býrig-rcipe. ⁊ nam þær hýf peopme in þære midde-pintreſ-tide. Ða pearð hit rpa mýcel æge fram þam hepe. þet man ne mihte zeþeoncean ne armæ-gian hu man of earde hi zebþingon rceolbe. oððe þirne earð pið hi zehealdan". "forðan þe hi hæfdon ælce rcýpe on feft Sexum rcýðe zemarcob mid bþýne. ⁊ mid heþgunge. Azan re cýng zeopne to rmeazenne pið hýf ritan hpet heom eallum rædlicofc þuhte. ꝥ man þirum earde zebeopgan mihte. ær he mid ealle for-don purðe. Ða zerædde reo kýng ⁊ hýf ritan. eallum þeodrcipe to þearfe. þeah hit him eallum lað pære. ꝥ man nýðe moſte þam zapol zýlban". Ða rende re kýng to þam hepe. ⁊ "him" cýðan het ꝥ he polde ꝥ heom zrið betreonan beon rcolbe. ⁊ "him" man zapol ⁊ metþunge rýllan rceolbe". ⁊ hi þa "ealle" ꝥ underþengon. and him man metþod zeond Angel-cýn":

An. MVII. Hær on þýrrum zeape pær þet zapol zelærz "þam unfrýðe hepe". ꝥ pær xxx. þurend "punda. And" on þýrrum zeape eac" pær Æþric zerezt to ealþor-man "on þeall" Wýpcena rice:

An. MVIII. Hær beþead re cýng ꝥ man rceolde ofep eall Angel-cýnn rcipu feartlice þircean. ꝥ if "þonne" of "þrým hund hidum ⁊ "of" x. "hidon. ænne rcegzð. ⁊ of viii. hýðum helm ⁊ býpnan:.

^a An.

a heopa. *Cot.* *b* Deest *Cot.* *c* Hæc breviter complexus est *Cod. Cot.* To þære ýlcan x þer mærran. pær re cýng æt Scroþer-burū. ⁊ hýf peopme þær heold. Ða pearð rpa mýcel ege ouep eal of þam hepe. rpa nan man ne mæz oðþan recgan. *In iisdem natalitiis fuit Rex apud Scropesburi, & curiam suam ibi tenuit. Tunc tantum terrorem omnibus incussit exercitus [paganorum,] quantum nemo alteri poffet effari.* *d* Deſunt *Cot.* *e* Deest *Cot.* *f* Deest *Cot.* *g* man rcolbe him zaul zýlban ⁊ metþunga. *Cot.* *h* Deest *Cot.* *i* Deest *Cot.* *k* Ex *Laud. Cot.* *l* Deest *Cot.* *m* pundan. *Cot.* *n* Deest *Cot.* *o* ouep. *Cot.* *p* Deest *Laud.* *q* Ex *Laud. Cot.* *r* Hær re cýng het macian rcýpa ofep eal Angel-cýnn. *Cot. i. e.* Hoc anno, Rex juſſit fieri naves per totam Angliam. *s* Deest *Cot.* *t* Deest *Laud.* *u* Deest *Cot.* *x* hidum. *Cot.*

¹ Ad An. MVII. Flor.

^a Ex

^a An. MIX. ^b Hef on þurum geara gepurdon þa rcpu gearpe. ^c þe þe ær ymbe rppæcon. 7 heopa ^d pær rpa feala rpa nærpe ær. ^e þer þe ur bec recgað. on Angel-cynne ne fgepurdon ^s on naner cýnges dæg. ^b And hi man þa ealle to-gædepe ferode to Sand-pic. 7 þær 'reoldan licgan. 7 'þirne eapn" healban pið ælcne ut-hepe. ⁿ Ac þe gýt nærdon þa gerelða. ne þone purðrripe. þ 10 reo rcp-rýnð nýt pæpe þurum eapde. þe ma þe heo oftop ær pær. ^o Ða gearpeað hit" on þurum ilcan timan. ^q oððe litte ær. þet" Brihtpic. Eadpiceþ broðor ealdor-mannes. forpregeðe 'fulfnoð cilð þone 'Suð-Seaxrcian. 'Eodpiceþ fæder eopler. to þam cýning. 7 he þa ut-gepende. 7 "him þa to arpeon þet he" hearðe "mid hi" xx. rcpa. 7 he þa hergode æghper be þam ruð-riman. 7 20 ælcýfel ppohton. ^z Ða cýðde man into þære rcp-rýnðe. þet hi mann eaðe be-rpan mihte. gýr man ymbe beon polbe. ^a þa genam þe Brihtpic him to hund eahatig rcpa. 7 þohte þ he him mýceler popðer pýncean rceolde. þ he fulfnoð cuconne oððe deaðne begýtan rceolde. Ac þa hi þýder-peapð pæron. þa com him rpic pinð ongean. rpicæ nan mann ær ne gemunde. 7 þa rcpo þa ealle to-beot. 7 to-þrærc. 7 on land peapp. 7 com þe 'fulfnoð 'rona. 7 þa 'rcpo for-bærnðe. ^d Ða þur cuð pær to þam

An. MIX. Hoc anno, perfectæ fuerunt naves, de quibus antea diximus; tam multæ quidem, quam nunquam antea (uti nobis Historiæ narrant) in Anglica gente fuerunt, cujusvis Regis diebus. Tunc omnes simul devectæ sunt ad Sandwicum, ut ibi consisterent, & hanc terram defenderent contra omnem peregrinum exercitum. Nondum autem potiti sumus felicitate & honore ullo quem huic genti attulit tantus apparatus navalis, magis quam sæpe antehac. Contigit sub hoc tempus, vel paulo ante, ut Brihticus, Eadrici Ducis frater accusaret apud Regem, Wulfnothum Ministrum Suth-Saxonem, Godwini Comitis patrem: unde [Wulfnothus] fugam iniit, & ad se allexit naves, donec secum haberet xx. deinde vero prædas egit undique circa oras Australes, & omne [genus] damni dedit. Cum autem nunciatum esset classi [Regiæ,] facile eum prehendi posse, si circa [eum locum] manere vellent; assumpsit Brihticus secum octoginta naves, ac sperabat se aliquid laude dignum facturum, & Wulfnothum vivum aut mortuum capturum. Dum vero eo progredere-ntur, adversus eas coorta est tanta tempestas, quantam nemo unquam meminit, quæ naves omnes diverberavit & conquassavit & ad terram allisit: unde superveniens statim Wulfnothus, naves incendit. Ubi narratum fuisset reliquis navibus

^a Ex Laud. Cot. ^b Hef þa rcpa geara purðan. Cot. ^c Deest Cot. ^d pæpan. Cot. ^e Deest Cot. ^f purðan. Cot. ^g Deest Cot. ^h 7 hi purðan þa ealle gefepade to Sand-pic. Cot. ⁱ rcaldon. Cot. ^k Deest Cot. ^l þur land. Cot. ^m pæpan. Cot. ^{i. e.} defendere. ⁿ ac hit to nahe gearpeað eal rpa hit oftop ær zelamp. Cot. ^{i. e.} verum illud nihil profuit, quod etiam sæpius accidit. ^o Deest Cot. ^p þur. Cot. ^q Deest Cot. ^r fulnoð. Cot. ^s ruð-Sexrcian. Cot. ^t Deest Laud. ^u Deest Cot. ^x Deest Laud. ^y 7 he þa hergode. 7 ælc yuel pophte be þam ruð-riman. Cot. ^z Deest Cot. ^a Ða polbe Brihtpic gearpnan him hepe-popð. 7 nam þa LXXX. rcpa forð mid him. 7 þohte þ he polbe fulnoð zelæccan cucene oððe deaðne. Ac hi com rpic peber azean þæt to-beot ealle þa rcpa. 7 to lande peapp. Cot. *Tum in animo habuit Brihticus sibi acquirere gloriam militarem, & egressus est cum LXXX. navibus sperans se prebensurum sive vivum sive mortuum. Verum in eum coorta est tempestas quæ confregit omnes naves, & ad terram ad-egit.* ^b Deest Cot. ^c rcpa. Cot. ^d Ða þur gehýnðe þe cýng þe mid þan oðpan rcpa beluon pær. þa ferðe he ham. 7 ealle þa ealden-men. Cot. *Quam primum*

vibus apud quas erat Rex, quid de hisce fieret, tota res sine consilio [suscepta] videbatur: itaque domum reversus est Rex, & Duces, & Proceres relictis adeo levi de causa navibus ac populo; ac viri qui in navibus fuerunt, remigabant naves ad Londinum. Sic passi sunt totius gentis labores adeo celeriter perire, neque terror minuebatur, prout tota natio Anglica [futurum] sperabat. Quum hic apparatus navalis hoc modo frustra fuisset, venit statim post festum Primitiarum innumerabilis classis ad Sandwic, & statim direxit iter suum ad Cantwarabyrig; quam urbem illico expugnassent, nisi prius ab iis pacem petissent; unde omnes Orientales Cantuarii cum paganis pacem tulerunt, iisque dederunt ob foedus III. millia librarum. Pagani statim post hæc circumnavigarunt quousque venissent ad Wihltland, & ibi undique in Australibus Saxonibus, & in Hamtunscire, itemque in Bearrucscire prædas egerunt, & [oppida] incenderunt, uti consueverant. Tum iussit Rex evocari totam gentem, ut omnis provincia adversus eos defenderetur; nihilo tamen minus peragrarunt quoquo visum fuit. Quadam vero vice eos Rex cum toto suo exercitu præclusit, dum ad naves ire contenderent, omnisque populus fuit paratus in eos impetum facere: verum ab Eadrico Duce (uti semper) impediti erant. Deinde post sancti Martini festum reversi sunt ad Cantium, & ceperunt sibi hiberna in Tamesi, victum habentes ex Orientalibus Saxonibus, iisque provinciis quæ maxime erant vicinæ ab utraque parte Tame-
 35
 40

oðrum rcipon þær se cýng pær. hu þa oðre zepædon. pær þa spile hit eall pæb-leaf pære. 7 seþde se cýng him ham. 7 þa calbor-menn. 7 þa heah-ritan". "7 for-leton þa rcipo þur leohtlice. 7 þet folc. þa þe on þam rcipe pæron. pærcodon þa rcipo eft to Lundene". And leton ealles þeodrcipes "zespincz þur leohtlice for-purðan. "7 næf se ege na betera. þe eall Angel-cýnn to hopode". "Da þeor rcip-fýrð þur zeendod pær. þa" com fona æfter Blam-meßran" se ungemetlica sun-frið'-hepe to Sand-ric. 7 fona pendon heona fone" to Lant-pap-býrniz". "7 þa buh paðe zeeodon. zif hi þe paðon to him friðer to ne zupndon". 7 ealle East-Lentingaz 'rið þone hepe frið zenamon'. 7 him "zerealdon III. þurend punta "to zruðe". "And se hepe þa fona æfter þam zepende abuton. oð þet hi comon to Wihltlande. 7 þær æghpeþ on Suð-Seaxum. 7 on Hamtun-rcipe. 7 eac on Bearruc-rcipe herzodon 7 bæpndon. rpa heona zepuna pær. Da het se cýng abannan ut ealne þeodrcipe. þet man on ælce healfe rið hi zehalden rceolbe. ac þeah-hpeðe hi pædon loc hu hi poldon. Da sum riðe heafde se cýng hi fone began mid ealne fýrde þa hi to rcipan poldon. 7 eall folc gearu pær heom on to fonne. ac hit pær þa þurh Eadric ealbor-man zelet. rpa hit þa æfre pær. Da æfter rc f Martiun mæßran. þa pædon hi eft onzean to Lent. 7 namon him pintep-rcel on Temeran. and lifedon of East-Seaxum. 7 of þam rcipum þe þær nýxt pæron on tpan healfe Temeze. And of hi on þa buh Lundene zepuhzon. ac ri Gode lof. þet heo zýt zepund rzent. 7 hi þær æfre ýfel zepædon". "Da æfter middan pintpa. hi

hoc audisset Rex, qui apud reliquas naves commorabatur, reversus est is domum, omnesque Proceres.

a Deest Cot. *b* for-letan. Cot. *c* --fyring. Cot. *d* Deest Cot. *e* Æfter þisan. Cot. *i. e.* Post hæc. *f* Deest Cot. *g* Deest Cot. *h* Deest Cot. *i* Lant-pape-beþu. Cot. *k* Deest Cot. *l* zezruðedan rið hi. Cot. *m* zifan. Cot. *n* Deest Laud. *o* Desunt Cot. *ad verba* Da æfter middan pintpa. &c. *p* 7 æfter Epreter mæßran hi naman heopa

hi namon þa ænne up-gang ut þuþh Eli-
 terna. 7 swa to Oxne-forda". 7 þa buþh
 for-bærndon. 7 namon "hit" þa^b on tpa
 heafre Temeře" to rcipan-pearð. Ða ge-
 parrnode man "hi" þ̅ þær pær fýrð^d ge-
 gaðerað" æt Lundene f ongean s hi".
 "hi gependon þa" ofær æt Stane. 7 þuþ
 ferðon ealne þone pintep. 7 þone lencten
 pæron him on Lent. 7 bettan heopa
 rcipa".

An. MX. Dep^l on þýrrum geape" com
 re rope-rppenda hepe^m ofær Eartton
 to Englum. 7 pendon" up æt Liper-pic.
 7 eodonⁿ anpecer^o þær hi geaxodon Ulf-
 cýtel mid hir fýrðe". Ðis pær on þam
 2 bæz puma" Arcenſio Dni". 7 þa^r rona
 fluzon Eart-Engla. "þa rtoð Grantab-
 byrcg-rcip færlice ongean". Ðær pær
 of-rlægen Æðelstan þey cýnzer aðum.
 7 Orpi 7 hir runu. 7 Fulfric Leofpiner
 20 runu. 7 Eadwig Æficer broðor. 7 feala
 oðra godra þegna. 7 folcer ungerim".
 "Done fleam æpær artealde Ðurcýtel
 Wypan-heafod". * 7 þa Ðenýrcan ahton
 pæl-rtore gepealb. 7 þær purðon gehor-
 25 rode. 7 fýððon ahton Eart-Engle ge-
 pealb. and þone earð III. monþar hep-
 zodon 7 bærnðon. ze furðon on þa
 pilðan fennar hi ferðon. 7 menn and
 yþfe hi flagon. and bærnðon zeonð þa
 30 feonnar". and Ðeodforð for-bærn-

autem fecerunt excursionem per Clitere,
 & inde ad Oxnefordam, eamque civitatem
 incenderunt, ac prædas egerunt in utra-
 que parte Tamelis [dum reverterentur]
 naves versus. Ubi nunciatum deinde est iis,
 exercitum esse coactum adversus eos apud
 Lundoniam, transibant apud Stane; atque
 hoc modo divagabantur tota hyeme: in
 quadragesima autem fuerunt in Cantio &
 10 refecerunt suas naves.

An. MX. Hoc anno, venit supra dictus
 exercitus post Pascha in Anglos, & egres-
 si apud Gipeſwic, perrexerunt recta eo
 ubi cognoverunt Ulfcytelum confedisse
 cum suis copiis. Hoc [factum] fuit in au-
 rora [festi dicti] Ascensio Domini; & sta-
 tim fugerunt Orientales Angli: verum
 Grantabrycgenſes fortiter reſtiterunt. Ibi
 interfectus est Æthelstanus Regis gener, &
 Oswius, ejuſque filius, & Wulfricus Leof-
 wini filius, & Eadwigus Æfici frater, mul-
 tique alii nobiles Thani & populus innum-
 erabilis. Fugam primum incepit Thurcy-
 telus [cognomine] Myranheafod; unde Da-
 ni loco funeris dominati sunt, equosque com-
 parabant, ac Orientalem Angliam obtinue-
 runt, quam terram tribus mensibus devasta-
 runt, & [villas] cremarunt: ulterius in de-
 fertas paludes perrexerunt, ubi homines ac
 pecora trucidarunt, & per paludes [migran-
 tes, oppida] combufferunt: Theodfordam
 etiam

perz to Oxana-forda pýrð. Cot. i. e. & post Nativitatis Festum dirigebant iter Oxonium
 versus.

a Deest Cot. b Deest Cot. c Deest Cot. d Deest Laud. e a. Cot. f agean. Laud.
 g Deest Laud. h 7 hi gependan. Cot. i Deest Cot. k Ex Laud. Cot. l Deest Cot.
 m Deest Cot. n anan. Cot. o þar hi gehýrðan rezzan þ̅ Ulfcýtel pær mid hir fýrðe.
 Cot. p Deest Cot. q Fortasse legendum bæz-pime. r Deest Cot. s 7 Grantabryze
 ana færlice rtoð. Cot. t Hæc breviter sic complectitur Cod. Cot. 7 þær purðon of-
 rlagan feala godra þegna. 7 ungerim folcer. i. e. & ibi fuerunt interfecti complures me-
 lioris notæ Thani, populisque haud numerandus. u Deest Cot. x Hæc paucis exprimit Cod.
 Cot. 7 þa Ðenýrcan ahton pæl-rtore. 7 Eart-Engla gepalb þ̅u monþar. 7 hepzodon. 7
 bærnðon. 7 men 7 ofær of-flagon eal þ̅ hi to comon. i. e. & Dani dominati sunt fragis
 loco, Anglisque Orientalibus, per tres menses; [oppida] comburentes, & quicquid hominum
 pecorisve incidere trucidantes. y Reliqua pars hujus anni desideratur in Cod. Cot.

1 i. e. in East-Angliam. 2 i. e. Bromptono interprete Caput Formicæ. Ex Sax. mýpa
 Formica & heafod caput.

etiam incenderunt & Grantabrycge. Post-
ea progressi sunt Austrum versus in Tame-
lin, & iverunt equites obviam navibus; ac
deinde statim egressi sunt versus Occiden-
tem in Oxnafordscire, & inde in Bucingham-
scire; inde per Usam, quousque perveni-
rent ad Bedanfordam; indeque ad Temesfan-
fordam, [villas] cremantes quasunque in-
ciderant. Reverli sunt tandem ad naves cum
sua præda, eamque inter naves partiti sunt.
Cum debuissent copix [Regiæ] eos egressu
præcludere, tunc domum reversæ sunt; &
dum pagani essent in Oriente, detentæ sunt
copix [Regiæ] in Occidente; & dum pa-
gani essent in plaga Australi, fuerunt nostræ
copix in Boreali. Demum vocati sunt om-
nes Optimates ad Regem, ut consilium ini-
rent quo modo hæc terra defenderetur. Ve-
rum tamen quicquid ibi decretum esset, il-
lud ne uno quidem mense [inviolatum] per-
manfit. Tandem enim non fuit quisquam
Dux qui copias congregare vellet; verum
quisque fugit quam primum potuit: neque
quidem ulla provincia alteri tandem voluit
auxiliari. Deinde ante sancti Andreæ festum
venit exercitus ad Hamtune, quem quidem
portum statim combufferunt, & in ejus vi-
cinitate rapuerunt quantum ipsi vellent: inde
autem conversi sunt trans Tamesin in Oc-
cidentales Saxones, & inde adversus Can-
tianas paludes, quas igni penitus consumpse-
runt. Quum tam late divagati fuissent
quam vellent, reversi sunt media æstate ad
naves.

An. MXI. Hoc anno, mittebat Rex, ejus-
que Proceres ad [paganorum] exercitum, ac
petebant pacem, iisque tributa & victum
polliciti sunt, modo à sua vastatione desiste-
rent. Tunc subjugatos habuerunt Orienta-
lem Angliam, i. & Orientalem Saxoniam, 40
ii. & Middel-Saxoniam, iii. & Oxenaford-
sciram, iv. & Grantabrycgesciram, v. &
Heortfordsciram, vi. & Bucinghamscir-
am, vii. & Bedanfordsciram, viii. &

don. 7 Grantabrycge. And ryðdon
pendon eft ruð-peapð into Temere. 7
riðon þa gehorredan men ongean þa rci-
po. 7 ryðdon hræðlice pendon per-
peapð on Oxna-ford-rcipe. 7 þanon to
Bucingham-rcipe. 7 rpa and-lang Uran. oð
hi coman to Bedan-fordba. 7 rpa forð oð
Temeran-fordb. 7 abærndon rpa hi zerep-
don. 7endon þa eft to rcipon mid heopa
hepe-huðe. 7 þone hi to rcipon rpeddon.
Donne rceolbe fýrð ut eft ongean þ hi
up poldon. þonne ferðe reo fýrð ham. 7
þonne hi pæron be earþon. þonne heold
man fýrðe be perþan. 7 þonne hi pæron
be ruðan. þonne pæf upe fýrð be
norðan. Donne beað man ealle ritan
to cýnge. and man þonne pæðan rcolbe
hu man þýne earð perian rceolbe. Ac
þeah man hræt þonne pæðde. þ ne rtoð
rupðon ænne monað. æt nýxtan næf
nan hearð-man þ fýrðe zaderian polbe.
ac ælc fleah rpa he mært mýhte. ne
rupðon nan rciþ nolde oðre zelærtan
æt nýxtan. Ða æt-foran rcf. Andpær
mæfpan. þa com re hepe to Hamtune.
7 þone port rona for-bærndon. 7 þær
namon abuton rpa mýcel rpa hi poldon
rýlfe. and þanon pendon ofep Temere
into Verþ-Seaxum. and rpa rið Lanin-
gan-mæfrcer. 7 þ eall for-bærndon.
Ða hi rpa feop zegan hæfðon. rpa hi
þa poldon. þa comon hi to þam midðan
pintpa to rcipon:

35 "An. MXI. Hær on ^b þýrrum zeape.
rende re cýng 7 hýf ritan to þam hepe.
7 ^czeorndon frýðer. 7 ^dhim" zapol 7
metrunza behetan. rið þam þe hi heo-
pa hergunza zepicon. Ði hearðon þa
ofep-zan Earþ-Engla. ^ei. 7" Earþ-Seaxe.
^fii. 7" Middel-Seaxe. ^giii. 7 ^hOxena-
ford-rcipe. ⁱiv. 7" Grantabrycge-rcipe.
^kv. 7" Heort-ford-rcipe. ^lvi. 7" Bucinga-
ham-rcipe. ^mvii. 7" Bedan-ford-rcipe. ⁿviii.
7"

a Ex Laud. Cot. b þýron. Cot. c zýrðde. Cot. d Deest Cot. e Deest Cot. f Deest
Cot. g Deest Cot. h Oxen- Cot. i Deest Cot. k Deest Cot. l Deest Cot. m Deest
Cot. n Deest Cot.

7^a healfe Huntadun-ſcipe. "x." 7 be
 juðan Temere ^bealle ^cLentingar. and
 Suð-^dSeaxe. 7 Hæſtingar. "7" / Suðrig.
 7 Beappuc-ſcipe. 7 Hamtun-ſcipe. 7 mi-
 cel ^son ^bſiltun-ſcipe. ⁱEalle þar unge-
 rælða uſ gelumpon þurh unſæber. þ
 mann nolde him to timan 7aſol beðan.
 ac þonne hi mært to 7fele 7edon hæf-
 don. þonne nam man 7rið 7 frið rið
 hi. And na þe læf 7or eallum þurum 7riðe
 7 friðe 7 7aſolc. hi 7erðon æghriðer
^kſolc-mælum. 7 he7edon. 7 upe earme
 ſolc næpton. 7 flozon. And" on þurum
 7eape. betpýx natiuit. ſce. Marie. 7
 ſce. ⁱMichaeler mæſſan". hi ^mýmbe-
 rætan Lant-papa-burh. 7 "hi" þær ^oin
 to" comon þurh / 7ýpe-ppencear. 7orðon
 Ælmær hi becýrðe ^qLant-papa-burh"
 7 þe ſe Arceb. Ælfeah ær 7eneſede hiſ
 liſe. And hi þær ^rþa" 7enaman þone
 Arceb. Ælfeah. 7 Ælſponð þer cýnzer
 7eneſan. 7 ⁱLeofpine abb. 7 Godpine b.
 7 Ælmær abb. hi "lætan apez. And hi
 þær 7enaman ^zinne" ealle þa 7ehaðode
 menn. 7 ^zpepar 7 piſ. þ þær" ^zunarec-
 7enblic ænigum menn hu mýcel þær
 ſolcer þær. "7 on þære býrig 7ýððon
 7æron ſpa lange ſpa hi poldon". And
 þa hi hæfðon þa burh ^bealle armeade".
 7endon him þa to 7cipon. 7 læðdon þone
 Arceb. mið him. 7ær þa ^cræpling. ſe
^rþe" ær þær Angel-cýnner heafod and
^xpendomey. Ðær man ^emihete ^rþa" 7e-
 7eon earmðe. ^sðær man ær 7ereah
 bliſſe" ^hon þære ærman býrig". þanon
 uſ com ære7t ^xpendom ⁱ7 bliſſe. 7or
 Gobe 7 7or populða". And hi heafðon
 þone Arceb. mið him ^krypa lange oð þone
 timan þe hi hine 7emartýpedon".

dimidium Huntadunſciræ, x. & ab Au-
 ſtrali parte Tameſis, omnes Cantianos, &
 Auſtrales Saxonas, & Hæſtingenſes, & Suth-
 rig, & Bearrucſciram, & Hamtunſciram,
 5 & magnam partem Wiltunſciræ. Omnia
 hæc incommoda nobis obvenerunt per pra-
 va conſilia, quoniam tributa iis non tem-
 peſtively ſatis offerentur; verum cum maxi-
 ma mala feciſſent, tum lata eſt pax ac fœ-
 10 dus cum illis. Nihilo tamen minus, omni
 violato fœdere, & pace, & tributo, diſcur-
 rebant undique turmatim, & prædas egerunt,
 gentemque noſtram miſellam [partim] capti-
 vos duxerunt, [partim] interfecerunt. Hoc
 15 item anno, inter Nativitatem ſanctæ Mariæ:
 & ſancti Michaelis feſtum, obſederunt Cant-
 waraburh, & eam expugnarunt per inſidias;
 quippe Ælmerus iis proderet Cantwaraburh,
 cujus Archiepiſcopus Ælfeah vitam antea
 20 redemerat. Tunc ibi ceperunt Archiepiſco-
 pum Ælfeagum, & Ælſwordum Regis Præ-
 fectum, & Leofwinum Abbatem, & Godwi-
 num Episcopum; Ælmæram autem Ab-
 batem dimiſerunt. In ea item ceperunt om-
 nes conſecratos homines, viros & fœminas,
 25 (inenarrabile vero cuiquam quantum populi
 prehenderetur;) & in civitate poſtea man-
 ſerunt quamdiu vellent. Quam primum to-
 tam urbem exploraffent, reverſi ſunt ad
 30 naves, & ſecum deduxerunt Archiepiſco-
 pum. Fuit tum captivus, qui antea fuit
 Anglicæ gentis & Chriſtianismi caput. Ibi
 videre licuit miſeriam, ubi antea conſpecta
 fuit lætitia, in ea [nempe] miſera civi-
 35 tate, unde nobis delata eſt primum Chri-
 ſtianitas & lætitia, coram Deo & co-
 ram mundo. Detinuerunt autem apud
 ſe Archiepiſcopum, quoad eum martyri-
 zaſſent.

An.

^a Deeft Cot. ^b eal. Cot. ^c Lenting. Cot. ^d Sexa. Cot. ^e Deeft Cot. ^f Suðper.
 Cot. ^g of. Cot. ^h ſilte. Cot. ⁱ Deſunt Cot. ^k leg. ſloc. ^l Michael-mæſſ. Cot.
^m beræton. Cot. ⁿ Deeft Cot. ^o in. Cot. ^p 7ýpp-ppencear. Cot. ^q Deeft Cot. ^r þone.
 Cot. ^s Deeft Cot. ^t Liſpine. Cot. ^u pap-leton. Cot. ^x Deeft Cot. ^y Deeft Cot.
^z unarec7end. Cot. ^a Deeft Cot. ^b eall arohte. Cot. ^c leg. næpling. ^d Deeft Cot.
^e mehete. Cot. ^f Deeft Cot. ^g þær ær þær bliſſe. Cot. ^h Deeft Cot. ⁱ Deeft Cot.
^k eal þ hi hine 7emartýpedon. Cot.

An. MXII. Hoc anno, venit Eadricus Dux, omnesque Proceres, Clerici ac Laici, Anglicæ nationis, ad Lundenbyrig ante Pascha, (tum erat Pascha pridie Idus Aprilis;) & ibi tam diu morati sunt, quousque tributum illud persolveretur post Pascha, nempe, VIII. millia librarum. Interea die Saturni fuit vehementer ira commotus [paganorum] exercitus contra Episcopum, quoniam iis nullas pecunias promittere vellet, & prohiberet ne quisquam aliquid daret in ejus redemptionem. Admodum etiam vino erant inebriati, (iis eo enim à partibus Australibus vinum fuerat delatum.) Apprehenderunt proinde Episcopum, & duxerunt eum ad suum Concilium in vigilia Sabbati post Pascha, cumque ibi opprefferunt ossibus & boum cornibus: dum tandem eum unus ex iis percuteret cum securi in caput, adeo ut ictu [mortuus] decideret. Sanctus illius sanguis in terram effusus est, ejusque anima sancta in Dei regnum emissa. Episcopi vero, Eadnothus & Ælthunus, atque cives [Londinenses] sustulerunt sanctum corpus tempore matutino, ac detulerunt illud Lundeniam cum magno honore, & illud sepeliebant in sancti Pauli Monasterio, ubi nunc Deus declarat hujus sancti Martyris virtutes. Quum primum tributum esset persolutum, & pax juramenti firmata, dispersus est late exercitus, ut prius [in unum] fuerat congregatus. Tum subditæ sunt Regi de classe XLV. naves, quæ ei pollicitæ sunt se hanc terram defensuros, modo is illis victum & vestitum subministraret.

An. MXIII. Uno post anno quam Archiepiscopus Ælfegus fuit martyrizatus, Rex constituit Lifingum Episcopum in Archiepiscopatum Cantwarensis. Eodem item anno, ante mensis Augustum, venit

"An. MXII. Dep^b on þissum geape^c " com^d Eadric ealdor-man. 7^e calle þa yldertan pitan. gehabode 7 leapede. Angelcynner^f. to Lunden-byrig. 7 to-þoran^g þam 5 Eartþon. & pær Eartþer dæg þa^h on tþam datarum id. App. 7 hi þærna þa sþa lange pæron oð þ̅ 7afol pær eall zelært oþer Eartþan. þ̅ & pær VIII. þurend punda. Ða on þone 7æteþner dæg pærð sþiðe 7erþi- 10 ned se hepe on gean þone^k byrcop. forðan þe he nolde heom nan feoh behaten. 7 forbead þ̅ man nan þing wið^l him sýllian ne mozte. 7 æron hi eac sþyðe ðruncene. forþam þær pær gehroht pin ruðan. 7 Ge- 15 namon þa^m o hiⁿ þone^k byrcop. 7 7^p leaddon hine to heopa 7 hurtinga on þone funnan efen octabar Pærchæ. 7 hine^r þaⁿ þær^s of-topfodon mid banum. 7 mid^t hþyðeþra heafðum. 7 sloh hine^u þaⁿ an heopa 20 mid anpe æxe 7pe on þet heafod * þet he mid þam dýnte niðer arah. And his halige blod on þa eorðan feoll. 7 his^v þaⁿ haligan 7aple to Godes rice arende. And þa byrcopas. Eadnoð 7 Ælfhun. 7 seo byrh-papu 25 under-fengon þone haligan lichaman on meþgen. 7 pæredon hine to Lundene mid ealpe appurðmyre. 7 hine bebýrigdon on "rcf. Paulur" mynstræ. 7 þær nu God sputelað^w þær haligan Martires mihta^x. Ða þet 7afol^y zelært pær. 7 þa sþið-afas 30 7erþopene^z. þa to-ferde se hepe wiðe. sþa he ær gegaderod pær. 7 Ða^{aa} bugon to þam cýninge of þam hepe XLV. sþipa. 7 him beheton þet hi poldon þisne eapn healban. 7 35 he hi fedan sfolde 7 rcpýðan^{ab}":

^bAn. MXIII. On þam ærtþan geape þe se Arceb. Ælfeg^c pær gemartypod. se cýng 7erætte^d kLifing b. to Cant-papa-býrig to þam Arce stole. And on þam ilcan geape. to-þoran^e þam^f monþe Augurt. com

^a Ex Laud. Cot. ^b Deest Cot. ^c comon. Cot. ^d Deest Cot. ^e ealle þa pitan þa on Angelcynner pæpan. Cot. ^f to. Cot. ^g pæpan. Cot. ^h Fortasse legendum on tþam dagum idur App. --- XIII. App. Cot. ⁱ agean. Cot. ^k Arce-byrcop. Cot. ^l ac. Cot. ^m hi. Cot. ⁿ þa namon. Cot. ^o Deest Laud. ^p Deest Laud. ^q --zæ. Cot. ^r Deest Cot. ^s --topfeden. Cot. ^t --ðeþer. Cot. ^u Deest Cot. ^x 7. Cot. ^y Deest Cot. ^z mycelpe. Cot. ^{aa} rce. Paule. Cot. ^{ab} Deest Cot. ^c l. þær. ^d zeauen. Cot. ^e Deest Cot. ^f 7. Cot. ^g Desunt Cot. ^h Ex Laud. Cot. ⁱ Deest Laud. ^k Luung. Laud. ^l Deest Cot. ^a muðe.

com Spegen cýning mid his flotan to Sand-wic. 7 pende rýðde þa ðe abutan Eart-Englum into Humbrian-^a muþan. ^b 7 rpa upp-pearð andlang Trentan. þet he com to Gegnes burh. And þa rona abeah 5 Uhtred eopl. 7 eall Norð-hýmbra to him. 7 eall þ þ folc on Linder-ige. 7 rýððan þet folc of Fir-burhingān. ^c and þa ðe þær eall hepe ^d be norðan Fætlinga-rtæte. 7 him man realde gýrlas of æl-^e cepe rcipe. ^f Syððan he under-geat þet eall folc him to gebogen þær. þa beað he þ man rceolde his hepe metian 7 hoprian. 7 he þa zepende ^g rýððan ^h ruð-pearð mid fulpe rýrðe. 7 betæhte his rcpa 7 15 þa gýrlas ⁱ Enute his runu. And rýððan ^j he com ^k of er Fætlinga-rtæte. hi pphoton þ mæste ýfel ^l þe ænig hepe ðon mihte. ^m Pende þa to Oxna-ropða. 7 reo burh-papu rona abeah 7 gýrlode. 7 þanon to Fin-ceartre. 7 þ ilce dýðon. Pendon þa þanon ⁿ eart-pearð to Lundene. 7 mycel his kfolcer abranc on Temere. ropðam hi ^o nanpe ^p brycge ne cepton. ^q Ða he to þære býrig com. ^r þa nolde reo 25 burh-papu abugan. ac heoldan mid ful-lan prge onzean. ropðan þær þær inne re cýning Æðelred. 7 Ðunkil mid him. Ða ^s pende Spegen ^t re cýning þanon to Fealinga-ropða. and rpa ^u of er Temere per-^v pearð ^w to Baðon. 7 ræt þær mid his rýrðe. And com Æðelmer ealbor-man ^x þider. 7 ^y ealle þa pearternan ^z þægnar ^{aa} mid him. 7 buzon ^{ab} ealle to Spegene. 7 gýrlodan. ^{ac} Ða he eall þur 35 zefaren hearðe. pende þa norð-pearð to his rcpion. 7 ^{ad} eall ^{ae} þeodrcipe hine ^{af} fullice under-þeng. 7 ^{ag} heold rop fulne cýning. And reo burh-papu ^{ah} æfter þam

Swanus Rex cum sua classe ad Sandwicum, & navigavit confestim circa Orientales Anglos in Humbri ostium; ac inde sursum per Trentam, usque dum veniret ad Gegnesburh. Tum statim se ei subdidit Uhtredus Comes, & tota Northymborum terra, omnis item populus in Linderige; deinde etiam Fiburhingenses; & statim postea totus exercitus à Boreali plaga Wætlingastræt: illi autem obsides dati erant ex quacunque provincia. Postquam deprehendisset omnem populum sibi esse subiectum, præcepit ut subministrarent suis copiis victum & equos; dum ipse interea profectus est Austrum versus cum plena expeditione, committens suas naves, obsideque Canuto filio. Postquam pertransisset Wætlingastrætam, sui maxima damna dederunt quæ ullus potuit exercitus. Conversi sunt deinde ad Oxnafordam, cujus cives statim sese subdiderunt & obsides dederunt: inde ad Winceaster, ubi [incolæ] idem præstitērunt. Perrexerunt inde versus Orientem ad Lundene, multiq; suorum demersi sunt in Tamesi, propterea quod pontem non quærent. Quum ad urbem pervenisset, nolebant cives sese dedere, sed acri prælio propugnabant, propterea quod in ea esset Rex Æthelredus, & cum eo Thurkilus. Quapropter inde discessit Swanus Rex ad Wealingafordam, & inde trans Tamesin Occidentem versus ad Bathoniam, ibique confedit cum exercitu. Eo autem pervenit Æthelmerus Dux, omnesque una Occidentales Thani, qui sese universi Swano subjecerunt, & obsides dederunt. Quum omnia hoc pacto subdidisset, profectus est Boream versus ad suas naves; & omnis gens eum omnino suscepit & agnovit tanquam verum Regem. Cives etiam postea

Lundi-

^a muðe. Cot. ^b Desunt Cot. ^c 7 rona þær him abeah to eal hepe. Cot. ^d Desunt Cot. ^e Deest Cot. ^f Enude. Cot. ^g hi coman. Cot. ^h þ. Cot. ⁱ pende þa to Oxana-ropðan. 7 rpa to Fin-ceartre. 7 þa þa burh abugan 7 gýrlodan. And rpa he ferðe -- Cot. *Conversus est deinde ad Oxnafordam, indeque ad Winceaster, & utraque urbs subdita est ac obsides dedit. Inde progressus est -- &c.* ^k folce. Cot. ^l name. Cot. ^m brycge. Cot. ⁿ Deest Cot. ^o ac. Cot. ^p zepende. Cot. ^q Deest Cot. ^r Deest Cot. ^s Deest Cot. ^t Deest Laud. ^u þegenar. Cot. ^x Deest Cot. ^y Deest Cot. ^z 7 rýððan rona. Cot. *v. e. & brevi postea.* ^a þeod. Cot. ^b Deest Laud. ^c hearðe. Laud. ^d Deest Cot.

a abeah.

Lundineses ei subditi sunt, & obsides de-
 derunt; propterea quod metuerent ipsum
 eos perditurum. Postulavit idcirco Swanus
 ut plena tributa & victus [subministrarentur]
 suo exercitui, ea hyeme; & Thurcyllus postu-
 lavit ut id ipsum [daretur] copiis [Regiis]
 quæ confederunt in Grenawic: nihilo tamen
 minus [uterque exercitus] prædas egit, quo-
 ties vellet; neque [tot mala] sufferre potuit
 hæc gens sive à parte Australi, sive Boreali.
 Post hæc mansit Rex aliquantisper cum clas-
 se quæ in Tamesi fuit, ejusque Regina sese
 recepit trans mare ad ipsius fratrem Ricar-
 dum, & Ælfigus Abbas de Burh una cum
 illa. Rex etiam mittebat Ælfunum Episco-
 pum cum Clitonibus, Eadwardo & Ælfre-
 do, trans mare, ipsis in Tutorem. Discessit
 deinde Rex à classe ad Natales in Wiht-
 lande, ibique illud Festum celebravit; &
 post Festum transfretavit ad Ricardum, & ibi
 commoratus est apud eum quousque Swa-
 nus mortuus esset. Quo autem tempore Re-
 gina esset cum fratre suo in transmarinis,
 Ælfigus Abbas de Burh, quæ cum ea ibi
 una fuit, adiit Monasterium quod dictum
 est Boneval, ubi sancti Florentini corpus ja-
 cuit. Ibi reperit desertum locum, misellum
 Abbatem, misellos Monachos; quippe [bo-
 nis] fuerant spoliati. Tunc emit ab Abbate
 & Monachis, sancti Florentini corpus totum
 præter caput, v. millibus librarum, & [in
 Angliam] reversus, obtulit illud Christo
 & sancto Petro.

An. MXIV. Hoc anno, Swanus Rex mor-
 te vitam finivit ad festum Candelarum, III.
 Non. Febr. & classis tota elegit Canutum
 in Regem. Decreverunt autem omnes Pro-

on Lundene "beah ^b to him" 7 ȝiflobe.
 "forðam hi on-dreðdon þ̅ he hi for-ðon
 polde. Bead þa Spegen full-ȝild 7 met-
 runga to hir hepe þone pintep. 7 Ður-
 cyl bead þ̅ ilce to þam hepe þe læȝ on
 5 Lpena-pic. 7 buton þam hi hepȝoban
 ȝpa oȝt ȝpa hi poldon. þa ne duhte na-
 ðor þ̅ ȝre þeoda ne ȝuðan. ne norðan.
 Ða pær ȝe cȝng ȝume hpile mid þam
 10 flotan þe on Temere pærton". "7 ȝeo
 hlaȝbȝge pende þa oȝep ȝeo to hipe bpo-
 ðor Ricarpe". and Ælȝige abb. oȝ
 Buph mid hipe. And "ȝe cȝng pende"
 Ælfun b. mid þam "æþelȝum. Ead-
 15 parpe 7 Ælȝpede. oȝep "ȝæ. þ̅ he hi
 bepitan ȝeolde. "And ȝe cȝng ȝepende
 þa fram þam flotan to þam miðban
 pintpa to ȝiht-lande. and pær þær þa
 20 tid". "7 æfter þære tide ȝepend þa
 oȝep ȝæ to Ricarpe. 7 pær þær mid
 him oð þone býpe þe Spegen deað pærð".
 "And þa hpile þe ȝeo læȝbȝge mid hipe
 bpoðor pær beȝeondan ȝæ. Ælȝȝige
 abb. oȝ Buph. þe þær pær mid hipe.
 25 for to þone mȝnȝtpe þe ȝ ȝehaten Bo-
 neual. þær ȝce. Florentines lichama læȝ.
 Fand þær æpm ȝtede. æpm abb. 7 æpme
 muneceȝ. forðam þe hi for-hepȝode
 pærton. Bohte þa þær æt þone abb. 7
 30 æt þe muneceȝ ȝce. Florentines lichaman
 eall buton þe heafod. to v. hundped
 punda. 7 þa þe he onȝean com. þa oȝ-
 ȝpede hit Lȝȝt 7 ȝce. Peter".

"An. MXIV. hep^m on þ̅ȝrum ȝeape^e Spe-
 35 gen" cingⁿ "ȝeendode" hir daȝ. ȝ to Landel-
 mæȝran". III. Non. Febr. 7 ȝe flota eall ȝe-
 cupon Lnut to cȝninge. Ða ȝepæddan^e þa^e
 pitan

a abeah. Cot. b Deest Laud. c Desunt Cot. d 7 ȝe cȝng Æðelped pende hir cpene
 Ælȝȝige Ymma to hipe bpoðep oȝep ȝæ Ricarpe. Cot. i. e. & Rex Ethelredus mi-
 sit suam Reginam, Ælȝȝifam Ymmam, ad ejus fratrem Ricardum in transmarina. e Deest
 Cot. f æþelinge. Laud. g ȝe. Laud. h Desunt Cot. i 7 ȝe cȝng ȝona him ȝylȝ
 ȝepde æfter. 7 pær þær beȝeondan eal þ̅ Spegen pærð deað. Cot. i. e. & statim Rex
 ipse secutus est, & mansit in transmarinis donec Swanus mortuus esset. k Reliqua pars hujus
 anni deest Cod. Cot. l Ex Laud. Cot. m Deest Cot. n Deest Laud. o Deest Cot.
 p Deest Cot.

i Reposuit nimirum in Ecclesia Medeshamstedensi, hodie Petroburgensi, cujus fuit Abbas.

a Deest

pītan ealle. ge habode ge læpede. "Angel-
 cýnnes". ꝥ man æfter þam cýninge Æþel-
 pede ^brende". 7 cpædon ꝥ ^chim nan leofre
 hlaforð næpe. þonne heopa "gecýnde hla-
 forð. 7if he hi rihtlicor healban polbe. 5
 þonne "he" ær dyde. Ða rende ge cýng
 hir runu Eadparð mid ^fhir ærend-pacan
 hider. 7 het gretan ^sealne hir leodricepe".
 7 cpæð þæt he heom hold hlaforð beon
 polbe. 7 ælc þæra þinga betan þe hi ealle 10
 arcedon. 7 ælc þæra þinga for-gifan
 beon sceolde. þe ^hhi gedon oððe ge-
 cpeðen wære. wið þam þe hi ealle "an-
 ræðlice". buton spicdome to him gecýr-
 don. And man ^kþa" fullne freondricepe 15
 gefærtnode mid worde. "7 mid weorce".
 7 mid wædde ^mon ægðere healfe". 7
 "æfre" ælcne Denisce cýning ut-lægede
 of Engla-lande gecpædon. Ða com Æðel-
 ped cýning innan þam Lencene ham to 20
 hir "agenre" þeode. ^p7 he g!æðlice fram
 heom eallum on-fangen wæs". ^qAnd þa
 rýððon Spregen deað wæs. wætt Enut
 mid hir hefe on Gegnes-burh oð þa
 Cartton. 7 gepearð him 7 þam folce on 25
 Lindesige anef. ꝥ hi hine hoprian sceol-
 dan. 7 rýððan ealle ætgædere fram 7
 hepgian. Ða com ge cýning Æðelped
 mid fulpe rýrde hider. ær hi gearpe
 wæron to Lindesige. 7 mann þa hepgode. 30
 7 bærnbe. 7 floh eall þæt man-cýnn ꝥ
 man aræcan mihte". ^rSe Enut Spregener
 runu" ^sgepende him ut" mid hir flotan".
 "7 pearð þæt earne folc þur bepgian
 burh hine. 7 wænde þa" ruð-peard oð ꝥ 35
 he com to Sand-pic. 7 let þær up þa
 gylas þe hir wæder gerealde wæron. 7
 ceap of heopa handa 7 heopa nora. ^tAnd
 buton eallum þurum yfelum ge cýning
 het gylban þam hefe þe on Grenewic læg. 40
 xxi. þurenð punda. And" on þurum gearpe
 on sce. Michaeler mæsse-wæran. com þæt

ceres, tam Clerici quam Laici, Anglicæ na-
 tionis, ut ad Regem Æthelredum mitte-
 rent; dicentes, Sibi nullum dominum
 esse chariorem naturali ipsorum domino,
 modo eos rectius gubernaret, quam antea
 gubernarat. Tunc mittebat Rex filium
 suum Eadwardum cum suis nunciis in
 hanc terram, eosque iussit salutare totam
 suam gentem, pollicitus se iis fidelem do-
 minum futurum, atque singula ea emen-
 daturum, quæ iis omnibus minus place-
 rent: singula item condonaturum quæ ad-
 versus eum sive facta sive dicta fuerant,
 modo omnes unanimiter, sine perfidia, ad
 eum reverterentur. Deinde plenaria amicitia
 confirmata est dictis, & factis, pignoribusq;
 ex utraque parte [datis]; & quemvis Dani-
 cum Regem in perpetuum elagatam ex
 Anglorum terra pronunciarunt. Tum re-
 versus est Æthelredus Rex in Quadragesi-
 ma ad suam gentem, & alacriter ab iis om-
 nibus fuit susceptus. Interea, postquam Swa-
 nus mortuus esset, commoratus est Cnutus
 cum suo exercitu in Gegnesburh usque ad
 Pascha, & ei cum populo in Lindesige
 convenerat, ut ii exercitui ejus equos com-
 pararent, & postea omnes simul prædatum
 exirent. Verum venit Rex Æthelredus
 cum exercitu valido, prius quam parati es-
 sent, ad Lindesige, & ibi omnia depopu-
 latus est, & incendit; occiditque quotquot
 hominesprehendere posset. Canutus id-
 circo Swani filius inde decessit cum sua clas-
 se, (fuit interim misellus iste populus hoc
 pacto ab eo delusus,) & perrexit Austrum
 versus donec pervenisset ad Sandwic; atque
 ibi in terram exposuit obsides qui patri da-
 ti fuerant, præcisus eorum manibus, eorumq;
 nasus. Adhuc præter omnia hæc mala, Rex
 mandavit pendi exercitui, qui in Grenewic
 confedit, xxi. millia librarum. Hoc item an-
 no, in vigiliis festi sancti Michaelis, contigit
 magna

a Deest Laud. b yendan scolbe. Cot. c heom. Cot. d cýne. Cot. e Deest Cot.
 f þam. Cot. g ealle hir leode. Cot. h him. Cot. i Deest Cot. k Deest Cot. l Deest
 Laud. m Deest Cot. n Deest Cot. o Deest Cot. p 7 bliðelice hi hine undes-pengon.
 Cot. i. e. & ii benigniter eum exceperunt. q Desunt Cot. r 7. Cot. s Deest Laud.
 t pende ut. Cot. u Deest Cot. x Deest Cot.

magna ista maris inundatio per latam hanc terram, quæ longius expatiata quam antea unquam, demersit multa oppida, & hominum numerum inenarrabilem.

An. MXV. Hoc anno, fuit magnum Concilium in Oxnaforda: & ibi Eadricus Dux prodidit Sigeferthum & Morcærum, nobilissimos Thanos inter Seofonburgenfes: eos enim in cameram suam allecavit, in qua turpiter fuerunt interfecti. Tunc Rex accepit omnes eorum facultates, & iussit prehendi Sigeferthi relictam, ac deduci in Mealdemesbyrig. Post exiguum temporis spatium, [eo] perveniens Eadmundus Clito cepit istam mulierem, contra Regis voluntatem, & sibi in uxorem habuit. Deinde post festum Nativitatis sanctæ Mariæ, profectus est Clito Aquilonem versus in Fitburhingos, & statim invasit totam Sigeferthi terram ac Morcari, eumque populum omnem sibi subjugavit. Sub idem tempus, venit Canutus Rex ad Sandwicum, & confestim navigavit circa Cantium in Occidentales Saxonas, donec pervenisset ad Fromutham; ac prædas egit in Dorsetensibus & in Wiltuncire, & in Sumærfætensibus. Tum jacuit Rex Æthelredus ægrotus apud Cosham; & congregavit Eadricus Dux exercitum, Clitoque Eadmundus [alterum] in partibus Borealis. Verum cum in unum convenissent, conatus est Dux seducere Clitonem Eadmundum; (quod tamen [efficere] haud potuit,) quocirca sine prælio ab invicem discesserunt, & locum dederunt suis inimicis. Eadricus etiam Dux allexit sibi XL. naves de Regia classe, ac deinde sese subdidit Canuto. Occidentales item Saxones sese subdiderunt, ac obsides de-

mýcele fæ-floð geonð "pibe" þyrne eapð. "j æpn rpa up feop rpa næfpe æp ne ðýbe". j adrencete feala tuna. j mann-cýnner "unapimæðlice geteall":.

5 "An. MXV. "On þissum geape" pær þ mýcele gemot on ^f Oxona-fopða. j þær Eadric ealdor-man befpac ðigeferð j ^s Morcære. þa ^b ylðerstan þægenar into Seofon-burðum. beþæhte hi into hir bupe. 10 j hi man þær i inne of-floh kungeþinrelice. And re cýng þa zenam eall heopa æhta. j het nimon ðigeferðes lafe. j geburðon binnon Mealdemesbyrig. "Da" æfter lizlum fece. ferðe Eadmund æþel- 15 ling to. j zenam þ rýf. "m ofep þer cýnges pillan". j hearðe him to rýfe. Da to-foran natiutar "r ce. Marie" "mærran". ferðe re æþeling * norð into Fir-burðum. j 20 zepað "rona" ealle ðigeferðes ape j Morcæper. j þ folc eall him to beah. "And þa on þam" ylcan týman com Lnuc "cýng" "to" Sand-ric. j penðe rona "eal" abutan Lent-land into ferðe Seaxen oð "þ" he com to Fromuðan. j hepgode 25 "þa" on Dor-ætum. j on "yltun-rcipe. j on Sumær-ætton. Ða læg re cýng "Æþelped" * reoc æt Lorham. "j" þa za-berode Eadric ealdor-man rýrðe. "and re æþeling Eadmund be norðan. Ða hi 30 tozæðere comon". "þa polde" ^f re ealdor-man" befpican þone æþeling ^s Eadmund. ac he ne mihte". "j hi to-hrurpon þa buton zefeohete for þam. j rimbod heopa feondum". "And Eadric ealdor- 35 mann" arpeon k þa" XL. rcpa "þram þam cýning". j "beah" "þa" to Lnute. "And ferðe-Seaxe buðon. and gýrlobon. and hopro-

a Deest Cot. b Deest Cot. c ---medlic getæll. Cot. d Ex Laud. Cot. e Dep. Cot. f Oxana-fopð. Cot. g Marcep. Cot. h --bersta. Cot. i innan. Cot. k --pýreðlice. Cot. l j rona. Cot. m þar cingef unþancer. Cot. n S. Marpan. Cot. o Deest Laud. p Post æþeling legit Cod. Laud. pærton. Nescio an mendose. Omittit Cod. Cot. q Deest Laud. r j to þam. Cot. s Deest Cot. t up æt. Cot. u Deest Laud. x Sexan. Cot. y Deest Laud. z Deest Cot. a Ylze-Cot. b Deest Laud. * Post Æþelped legit Cod. Cot. ped. vitio, opinor, Librarii. c Deest Laud. d Deest Cot. e j þohete. Cot. f Deest Cot. g Deest Laud. Cot. h Desunt Cot. i ac he. Cot. k Deest Laud. l of þer cingef rcpion. Cot. i, e. de Regis navibus. m abeah. Cot. n Deest Cot. o Deest Cot.

horrodon þone hepe. 7 he pær þær þa
oð midne pintes".

"An. MXVI. Her^b on þissum zeape".
com Enut "cýning" mid "hif hepe" clx.
rcipa. 7 Eadric ealdor-mann mid him
oper Temere into Mýrcan æt "Epræci-
lade. And pendon þa to ƿæring-rcipe
fínon þære midde-pintes tide". 7 in-
ne þære hi" hergodon. 7 bærdon. 7 flo-
gon eall þ̅ hi to comon. ^bDa ongan se
æheling Eadmund to gadrienne fýrde.
þa se fýrd geromnod pær. þa ne onha-
zode him buton se cýng þære pære. 7
hi hæfdon þære burh-pape fultum of
Lundene. zerpicon þa þære fýrding. 7
færde ælc mann him ham. ^{Da} æfter
þære tide þa beað mann eft fýrde be
fullum pite þ̅ ælc mann þe feor pære
forð-gepenbe. 7 mann renbe to þam cý-
ninge to Lundene. 7 bædon hine þ̅ he
come ongean þa fýrde mid þam fultume
þe he zegaderian mihte. ^{Da} hi ealle to
romne comon. þa ne behold hit naht þe
ma þe hit opton ær dyde. þa cyðde man
þam cýninge þ̅ hine mann bespicon polbe.
þa þe him on fultume beon feolden. for-
leton þa þa fýrde. 7 cýrde him eft to
Lundene. ^{Da} pad se æheling Eadmund
to Norð-hýmban to Uhtrede eopl. 7
pænde ælc mann þ̅ hi polbon fýrde rom-
nian ongean Enut cýng. ^{Da} ferdon hi
into Stæf-forð-rcipe. 7 into Scrobber-
býrig. 7 to Lege-ceastre. 7 hergodon
hi on heora healfe 7 Enut on hif. And
penbe him þa ut þurh Buccinga-ham-rcipe
into Beada-forð-rcipe. 7 þanon to Hun-
tandun-rcipe. anblanz fenny to Stan-
forda. 7 þa into Lincolne-rcipe. þanon
to Snotingaham-rcipe. 7 rpa to Norð-
hýmban to Eoropric-pearð. ^{Da} Uhtred
zeaxode þif. þa for-let he hif hergunza.
7 eferre norð-pearð. 7 beah þa for neðe.
and ealle Norð-hýmban mid him. 7 he

derunt, equosque exercitui comparaverunt:
ibi autem fuit usque ad Natales.

An. MXVI. Hoc anno, venit Canutus
Rex cum sua classe clx. navium, & una
Eadricus Dux trans Tamesin in Mercios
apud Cræcilade. Inde conversi sunt ad
Wæringfcire, sub festum Natalium; &
in ea [provincia] prædas egerunt, ac [vil-
las] incenderunt, atque interfecerunt quic-
quid inciderant. Hinc cœpit Clito Ead-
mundus congregare exercitum: cumque
copiæ cogentur, ei parum profuerunt,
nisi adesset Rex, venissentque auxilio cives
Lundenenses; impedita igitur est expedi-
tio, & quisque reversus est domum suam.
Post eam festivitatem, indicta est expedi-
tio sub plena mulcta, ut unusquisque longe
dissitus prodiret: & nuncius missus est
Lundoniam ad Regem, rogans eum ut
obviam veniret exercitui [Clitonis] cum
omnibus subsidiis quæ colligere posset.
Cum in unum convenissent, nihilo ma-
gis profuit quam sæpius olim: nuncia-
tum enim est Regi, quosdam insidiatur-
os, qui ei auxilio esse deberent; dimis-
so igitur exercitu, reversus est Lundo-
niam. Tum equo devectus est Clito
Eadmundus in Northymbros ad Uhtre-
dum Comitem, atque putabant omnes,
eos exercitum congregaturos adversus Ca-
nutum Regem. Perrexerunt vero in Stæf-
fordsciram, & in Scrobberbyrig, & ad
Legeceaster, prædas agentes in suis parti-
bus, dum Canutus suas [devastaret.] Is
enim egressus est per Buccingahamsciram
in Beadafordsciram, & inde ad Huntan-
dunsciram, & per paludes ad Stanfor-
dam, & inde in Lincolnciram, inde ad
Snotingahamsciram, indeque ad Northym-
bros Eboracum versus. Hoc ubi Uhtre-
dus cognovisset, destitit à sua vastatione in
finibus Borealibus, & sese subdidit necessi-
tate compulsus, omnesque Northymbri cum

eo :

a Ex Laud. Cot. b Deest Cot. c Deest Cot. d Deest Cot. e Epcalade. Cot. f Deest
Cot. g Deest Laud. h Deest Cot.

1 Cricelade. Flor. 2 Warrewicanam provinciam. Flor.

eo: is item obfides dedit, & tamen interfectus est, & Thurcytelus Nafanæ filius cum eo. Post hæc, Rex Canutus constituit Yricum Northymbrorum Comitem, sicut fuerat Uhtredus; ac deinde regressus est Austrum versus alia via per plagam Occidentalem, adeo ut veniret totus exercitus ante Pascha ad naves: Clito autem Eadmundus profectus est Lundoniam ad patrem. Post Pascha, perrexit Canutus Rex cum omnibus suis navibus Lundoniam versus: contigit autem Regem Æthelredum prius mortem obiisse, quam naves eo pervenirent. Decessit in die festo sancti Georgii, post multos dolores & miseras vitæ suæ. Post ejus obitum, omnes Proceres, qui in Lundonia erant, & cives elegerunt Eadmundum in Regem; is autem regnum suum difficulter admodum defendit, quo tempore illud tenuit. Interim venerunt naves [Canuti] ad Grenawic circa Ambarvalia, & intra modicum tempus perrexerunt ad Lundene, & foderunt ibi magnam scrobem ab Australi parte, traxeruntque suas naves in Occidentalem plagam pontis, atque post hæc obsederunt urbem, ut nulli liceret ingredi aut egredi: frequenter item in urbem impetum fecerunt, verum cives fortiter iis restiterunt. Eadmundus Rex antea exierat, & invaserat Occidentales Saxonas; eique sese subdidit omnis iste populus: nec multo post præliatus est cum exercitu [Danorum] apud Peonnam juxta² Gillingam. Alterum etiam prælium commisit post mediam ætatem apud Sceorstan, ibique multi occisi sunt ex utraque parte, & exercitus sponte ab invicem à prælio discesserunt: Eadricus autem Dux,

gylode. 7 hine man þeah-hpæðene of-
 rloh. and Ðuncýtel Nafanan sunu mid
 him. And þa æfter þam re cýng Lnut
 5 Ʒerætte Yric into Norð-hýmbran to
 eople. eall swa Uhtred wæs. 7 ryððan
 pendon him ruð-peapd oðnes we-Ʒer. eall
 be westan. 7 com þa eall se hepe to-Ʒonan
 þam Eastron to rcipon". 7 "re" æþeling
 10 And þa æfter Eastron" e pende d re cýng"
 Lnut mid eallum his rcipum to Lundene-
 weapd. 3 þa b Ʒelampe hit þet" re cýng Æ-
 þelred i ær" Ʒorð-Ʒeapde ær þa rcipu com-
 on. Ne k Ʒeendode his dagas" on 'rc Ʒ
 15 GeorƷgus" mæsse-dæge. æfter mycelum
 ƷerƷince. 7 earfoðnyrgum his lifes. And
 m þa" æfter his ende. "ealle þa witan þe on
 Lundene wæron". o 7 se buh-Ʒapu" Ʒecur-
 non Eadmund to cýnge. 7 his rice he
 20 heaplice p wepode q þa hpile þe his tīma
 wæs". Ða comon þa rcipu to Grenawic to
 þam Ʒang-dagum. 7 binnon lýtlum fæce"
 wendon to Lundene. 7 dulƷon þa ane m
 25 þa rcipu on west-healfe þære brýcge. 7
 bedwodon ryððon þa buh uton þ nan
 mann ne mihte ne inn ne ut. 7 of-Ʒeap-
 lice" on þa buh wuhton. 2 ac hi heom
 heaplice wið-Ʒeodon. 2 Ða wæs Eadmund
 30 cýng ær þam Ʒeapde ut. 7 Ʒeap þa west-
 Seaxan. 7 him beah eall folc to. 7 naðe
 æfter þam he ƷeƷeahƷ wið þone hepe æt
 Peonnan wið Gillinga. And oðer ƷeƷeoht
 he ƷeƷeahƷ æfter middan sumera æt
 35 Sceor-Ʒtane. 7 þær mycel wæll feoll on
 æƷðre healfe. 7 þa heper him sylfe to
 eodon on þam ƷeƷeohte. 7 Eadric ealdor-
 man.

a Deest Cot. b Deest Cot. c Ʒeapde. Cot. d Deest Cot. e eallon. Cot. f rcipon.
 Cot. g ac. Cot. h Deest Cot. i Deest Laud. k Ʒorð-Ʒeapde. Cot. l S. Gregorius.
 Cot. Mendose pro GeorƷgus. Testibus enim Sim. Dunelm. Brompt. Dicet. & Florent.
 Æthelredus mortem obiit 1x. Cal. Maii; quo quidem die celebratur festum S. Georgii Mar-
 tyris. m Deest Cot. n calle Angel-cýnnes witan. Cot. i. e. omnes Angliæ Optimates.
 o Deest Cot. p wepode. Cot. q his tīman. Cot. r rcipu. Cot. s Ʒona. Cot. t Deest
 Cot. u Deest Cot. x of-Ʒeap. Cot. y 7. Cot. z Desunt Cod. Cot. ad verba Se hepe Ʒe-
 pende & c.

1 A Thurebrando nobili & Danico viro. Flor. 2 Gilligam, Flor.

man. 7 Ælmær beorlingc ƿæron þam hepe
 on fultume on gear Eadmund cýng. And
 þa zegaderode he III. riðe fýrde. 7
 ferde to Lundene. 7 þa buh-ƿape ahne-
 de. 7 þone hepe aflymde to ſcipon. And
 þa ƿæf ýmb tƿa niht þ̅ re cýningz ge-
 penbe ofer æt Brent-ƿorða. 7 þa rið
 þone hepe zereahc. 7 hine aflymde. 7 þær
 adranc mycel ænliceſ ƿolceſ on heora
 azenne gymlearte. þa þe ferdon befo-
 ran þære fýrde. 7 fanz ƿoldon fon. And
 re cýningz penbe æfter þam to fer-
 Seaxan. 7 hiſ fýrde zeronnode. þa ze-
 penbe re hepe ſona to Lundene. 7 þa buh
 utone beæton. 7 hiſe ſƿanlice rið-
 reahc ze be ƿætere ze be lande. ac re
 æl-mihtiga God hi ahpebbe". Se hepe ze-
 penbe þa æfter þam ſƿam Lundene mid
 heora ſcipum into Arpan. 7 þar up fo-
 ran. "7 ferdon" on "Mýrcean. 7 flo-
 zon 7 bærnbon "ſƿa hræt ſƿa hi ofer
 ſoron". ſƿa heora zepuna ƿær. "7 heom
 meteſ tilodon. 7 hi driƿon ægðer ze
 ſcipa ze heora driafa into Medeƿæge".
 Ða f zeronnode Eadmund cýng IV. riðe
 ealle Engla þeode. b 7 ferde ofer Temere
 to Brent-ƿorða". 7 ferde i innan Lent.
 7 re hepe k him l fleah m beforan" mid
 n hipa o hopra into p ſceap-ige. 7 re cýng
 of-ſloh q heora r ſƿa feala ſƿa he of-ſapan
 mihte. And Eadric ealdor-mann zepende
 r þa n þæne s cýng" on gear æt Ægeleſ-
 ƿorða. næf nan maſe unƿædd zeped
 þonne re ƿær. Se hepe zepende "ert z up
 on Ear-Seaxan. 7 ferde" into v Mýrcean.
 z 7 ſon-dýdon eall þ̅ he ofer-ferde". Ða
 re cýng zeaxode þ̅ re hepe uppe ƿær". þa
 b zeronnode he v. riðe d ealle Engla

& Ælmærus dilectus exercitui [Danorum]
 auxilio fuerunt contra Eadmundum Regem.
 Tunc congregavit [Eadmundus] tertia vice
 exercitum, & profectus Lundoniam, incolas
 5 liberavit, Danosque fugavit ad naves. Ab-
 hinc intra biduum Rex transiit apud
 Brentfordam, tumque cum Danis prælia-
 tus est, ac eos fugavit; ibi autem demerſi
 sunt multi Anglorum populi per ipſorum
 10 negligentiam, quippe qui præcurrebant
 exercitum prædæ avidi. Poſtea Rex pro-
 peravit in Occidentales Saxonas, exerci-
 tumque ſuum coëgit: interim vero copia
 [Danorum] repetierunt Lundoniã, & ur-
 bem obſidentes, eam fortiter impugnarunt
 tum mari tum terra; verum Deus omni-
 potens eam liberavit. Dani deinde receſ-
 ſerunt à Lundonia cum ſuis navibus in
 Arwan, & ibi [navibus] exilientes, egreſ-
 ſi ſunt in Merciam, atque interfecerunt
 20 ac incenderunt quicquid inciderant, pro
 eorum conſuetudine, ſibiſque victum com-
 parabant: demum adegerunt tum naves
 tum ſua armenta in Medewæge. Tum
 congregavit Eadmundus Rex quarta vice
 totam Anglorum gentem, & perrexit trans
 Tameſin ad Brentfordam, indeque in Can-
 tium: interim Danos fugavit cum eorum
 equis in Sceapige, & interfecit quotquot
 30 ex iis comprehendere potuit. Verum Ead-
 ricus Dux i Regem detinuit apud Ægeleſ-
 fordam; quo non ullum unquam con-
 ſilium fuit magis perfidum. Poſtea Dani
 converſi ſunt in Orientales Saxonas, &
 35 perrexerunt in Merciam, interfeceruntque
 quicquid obviam haberent. Cum Rex in-
 tellexiſſet Danos fuiſſe egreſſos, congre-
 gavit quinta vice totam Anglorum gen-
 tem,

a l. Ænglyceſ. b Deeſt Cot. c Mýrcean. Cot. d Deeſt Cot. e Deeſt Cot. f ze-
 gadepode. Cot. g eall. Cot. h Deeſt Cot. i into. Cot. k Deeſt Cot. l fleið. Cot.
 m Deeſt Cot. n Deeſt Cot. o hopran. Cot. p ---ege. Cot. q Deeſt Cot. r Deeſt
 Cot. s Deeſt Cot. t zepædd. Cot. u ert. Cot. i. e. Orientem verſus. x Deeſt Cot.
 y --cen. Cot. z Deeſt Cot. a þ̅ gehýrde re cýng. Cot. b zegaderode. Cot. c fýrta.
 Cot. d eal. Cot.

i Nifi perfidus Dux Edricus ſuis inſidiis Regem apud Eaglesford (ne ſuos perſequeretur
 hoſtes) retineret, eo die plena potiretur victoria. Flor.

tem, eosque infecutus à tergo, affecutus est in Orientalibus Saxonibus apud montem qui vocatur Assandun; & ibi acriter congressi sunt. Fecit autem Eadricus Dux quod antea sæpius fecerat, capessit [nempe] primum fugam cum Magefætenlibus; adeoque decepit naturalem dominum suum, & totam nationem. Ibi Canutus victoria potius est, adversus eum pugnante tota Anglorum gente: ibi interfectus est Eadnothus, & Wulficus Abbas, & Ælfricus Dux, & Godwinus Dux, & Ulfcytelus Orientalium Anglorum [Dux,] & Æthelwardus Æthelstigi Ducis filius, & tota nobilitas in Anglica gente. Post hanc pugnam conversus est Canutus Rex cum suo exercitu ad Gleawceastersciram, quo in loco fama comperit fuisse Regem Eadmundum. Tum consilium dabant Eadricus Dux & Proceres qui ibi aderant, ut Reges inter se pacem firmarent. Reges idcirco convenerunt apud Olanige, & inter se amicitiam ibi confirmarunt tum pignoribus tum juramentis, tributumque Danis pendendum statuerunt. Discesserunt deinde à se invicem hac pace lata, & venit Eadmundus Rex in Occidentales Saxonas, Canutus autem in Mercios. Dani interim iter direxerunt ad naves cum præda quam diripuerant, ac Lundoniæ incolæ fœdus cum iis percusserunt, & ipsis dato pretio pacem acquirebant: unde ii subdlexerunt naves suas in Lundoniam, & sibi hiberna in ea ceperunt. Postea ad sancti Andreæ festum decessit Rex Eadmundus, & sepultus est cum avo suo Eadgaro in Glæstingabyrig. Eodem item anno, decessit Wulfgarus Abbas in Abbandune, & [Abbatiam] capessit Æthelstigus.

An. MXVII. Hoc anno, suscepit Canutus Rex totius Anglicæ nationis imperium, idque divisit in quatuor [partes;] sibi, Oc-

þeode. "J fepðe him æt hinfan". J of-
fepðe "hi 'innan Eart-Seaxan" æt "þæne
dune þe mann hætt" Arran-dun. J þær 'to-
gæðere 'heapðlice fengon. Ða dyde Ead-
ric ealþor-mann swa he s oftop ær dyde.
arþealde þone fleam æfepst mid Mæge-
ræton. J swa swac hys cýne-hlaforðe. J
ealle þeode. Ðær hæfðe Lnut rige. J ge-
feahht him eall Engla land. þær pearð
of-plagen Eadnoð J "fulrige abb. and
Ælfric ealþor-man. J "Godwine ealþor-
man". and Ulfcýtel of Eart Englan.
and Æðelþarð Æðelrige swa ealþor-
manner. J "eall se" dugod on Angel-
cýnne. Ða æfter þisum gefeohte ge-
pende Lnut cýng upp mid hys hefe to
Gleape-cearþe-rcipe. "þær he gehende
recgan þet se cýng wæs Eadmund. Ða
geræbbe Eadric ealþor-mann J þa witan
þe þær wæron. þ þa cýningas reht namon
heom betweonan. And þa cýningas comon
to-gæðere æt "Olan-ige. J heora fneond-
rcipe þær gefærtnodon. ge mid webbe
ge mid aðe. J þ gylb fetton wið þone
hefe. And hi to-hwurpon þa mid þisum
rehte. J feng Eadmund cýng to weart-
Seaxan. J Lnut to Mýrcean. "Se hefe
gepende þa to swipon mid þam þingum
þe hi gefangen hæfðon. J Lundene-waru
griðede wið þone hefe. J heom fwið
gebohtan. J se hefe gebrohton heora
rcipa on Lundene. J heom pinter-fetle
þær inne namon". Ða to sw. And þær
mærran forð-fepðe se cýng Eadmund. J
is "byrged mid hys wealban fæder Ead-
gare on Glæstinga-byrig. "And on þam
ilcan geape forð-fepðe fulfgar abb. on
Abbandune. J feng Æðelrige to".

An. MXVII. "Der 'on þisum geape"
feng Lnut cýning to 'eall Angel-cýnner
rice". "J hit to-dælb on swep. him sylfum
fert-

a J fepðe æfter þam hefe. Cot. i. c. & infecutus est exercitum. b hine. Cot. c Deest Cot. d Deest Cot. e --gæðere. Cot. f færtlice. Cot. g ofr. Cot. h fulri. Cot. i Deest Cot. k eal seo. Cot. l þa. Cot. m Eanige. Cot. n Desunt Cot. ad verba Ða to sw. o bebyrged. Cot. p ealde. Cot. q Deest Cot. r Der Lnut pearð gecopan to cýnge. Wheel. i. e. Hoc anno, Canutus fuit electus in Regem. s Deest Cot. t callan. Cot. u Que in hoc Anno sequuntur ex Codd. Laud. & Cot. desumpsimus.

ƿert-Seaxan. 7 Ðurcýlle Eart-Englan.
7 Eadriçe Mýrcean. 7 Ypice Norð-hým-
þpan. "And on þýrum geape ƿær Eadric
ealdor-mann of rlagen. ^band Norðman
Leofwines sunu ealdor-manner. 7 Æðel-
þorð Æðelmæres sunu þær ƿrætan. 7
Brihtlic Ælfgetes sunu on Deſenan-
rcipe. 7 Lnut cýng aþlymbe ut Æðriç
æþeling. 7 Eadriç ceopla cýng". And þa
to-foþan kl. Aug. het se cýng ƿeccan
him Æðelþeder lafe þer oðres cýnges
him to cpene. Ricarþes dohtor:

^cAn. MXVIII. "On þýrum geape ƿær"
þ ƿær ƿælær of ƿer "eall" Angel-cýnn.
þ ƿær ƿealler". LXXII. þurend punða.
buton þam þe reo ^bburh-ƿapu on Lun-
dene gulbon. ^kþ ƿær" XI. þurend punða.
^aAnd se hefe ƿerþe þa rum to Den-mear-
con. 7 XL. ripo belaf mid þam cýninge
Lnote". 7 Dene 7 Engle ƿurðon ram-
mæle æt ^mOxna-foþa. "And her Æðel-
riçe abb. forð-ƿerþe on Abban-dune. 7
ƿeng Æðelþine to":

^cAn. MXIX. Her ƿerþe Lnut ^pcýng"
to ^qDen-mearcon. 7 ^rþær punoðe" ealne
rinter:

^cAn. MXX. Her Lnut cýning to En-
gla lande. ^r7 þa on Eartþon ƿær mýcel
gemot on Lýrn-ceartþe. þa geutlagode
mann Æðelþorð ealdor-man". And on
þýrum geape "se cýng for" to Arran-
dune. ^{*}7 let tymbrian þær an mýnrter
of rtane 7 lime for þære manna ƿaple þe
þær of-rlagene ƿæpan. 7 gief hit his
anum ƿreofte þer nam ƿær ststigan"

cidentalem Saxoniam; & Thurcyлло, Ori-
entalem Angliam; & Eadrico, Merciam; &
Yrico, Northymbriam. Hoc item anno, fuit
¹Eadricus Dux interfectus, & Northman
Leofwini Ducis filius, & Æthelwordus
Æthelmæri magni filius, & Brihticus
Ælfgeti filius Domnaniensis satrapæ: Ca-
nutus autem Rex expulit Ædwigum Cli-
tonem, & Eadwigum Rusticorum Regem.
¹⁰Postea, ante kal. Aug. iussit Rex ad se ad-
duci Æthelredi decessoris Regis relictam,
Ricardi filiam, sibi in uxorem.

An. MXVIII. Hoc anno, solutum fuit
istud tributum per totam Anglicam gentem,
nempe, LXXII. millia librarum; præter
id quod cives Lundenenses persolverunt,
nempe, ²XI. millia librarum. Deinde [Dani-
ci] exercitus pars reversa est ad Denmear-
ciam; XL. autem naves remansere cum Rege
Canuto. Dani etiam & Angli concordēs facti
sunt apud Oxnafordam. Hoc item anno,
Æthelrigus Abbas in Abbandune decessit, &
[Abbatiam] capessit Æthelwinus.

An. MXIX. Hoc anno, rediit Canutus
Rex in Denmearciam, & ibi degebat tota
hyeme.

An. MXX. Hoc anno, reversus est Ca-
nutus Rex in Angliam: & tempore Paschali
fuit magnum Concilium apud Cynceaster,
ubi elagatus est Æthelwordus Dux. Hoc
item anno, Rex proficiscebatur Assandu-
num, & permisit ibi exadificari Ecclesiam
de lapide & cœmento ob eorum hominum
animas ³qui ibi interfecti fuerant, deditque
eam cuidam suo Presbytero cui nomen erat
Stigan-

a Partem reliquam huius anni hoc ordine habet Cod. Cot. And on þýrum ýlcan geape het
se cýng ƿeccan Æðelþeder laue. Ricarþes dohtor him to cpene. þ ƿær Ælfriçe Ym-
ma. 7 Eadric ealdor-man ƿearð of-rlagan on Lundene rpyðe rihtlice. *b* Desunt Cot.
c Ex Laud. Cot. *d* Her ƿearð. Cot. *e* Deest Cot. *f* ƿæpan. Cot. *g* Deest Cot. *h* --ƿape.
Cot. *i* of. Cot. *k* Deest Laud. *l* Deest Cot. *m* Oxana-foþan. Cot. *n* Deest Cot.
o Ex Laud. Cot. *p* Deest Cot. *q* --marcan. Cot. *r* ƿær þær. Cot. *s* Ex Laud. Cot.
t Deest Cot. *u* he ƿerþe. Cot. *x* Desunt Laud.

¹ Rex Canutus perfidum Ducem Eadricum in palatio iussit occidere, quia timebat insidiis
ab eo aliquando circumveniri, sicut Domini sui priores, Æthelredus & Eadmundus frequen-
ter sunt circumventi. Flor. ² MD. Flor. XV. millia. Sim. Dunelm. ³ Vide supra
An. MXVI.

Stigandus. Livingus item Archiepiscopus decessit, & Æthelnothus Monachus ac Decanus Ecclesiæ Christi fuit eodem anno ad eam Sedem consecratus in Episcopum à Wulfstano Archiepiscopo.

An. MXXI. Hoc anno, Canutus Rex, ad Martini festum, elagavit Thurkilum Comitem.

An. MXXII. Hoc anno, Canutus Rex egressus est cum suis navibus ad Vectam. Æthelnothus etiam Episcopus profectus est Romam, & susceptus fuit à Benedicto Papa cum magno honore; isque propria manu eum pallio ejus induit, & in Archiepiscopum honorifice consecravit. Hic postea eodem pallio indutus missas celebravit, prout ei Papa præceperat, & deinde cibus seipsum refecit cum Papa, tandemque cum plena benedictione domum reversus est. Leofwinus item Abbas, qui fuerat injuste [de Monasterio] apud Elig pulsus, ei fuit socius, & ipsum omni crimine purgavit, cujus (ut à Papa didicerat) fuerat infimulatus, testante Archiepiscopo, & toto comitatu, qui apud eum aderat.

An. MXXIII. Hoc anno, decessit [Wulfstanus] Archiepiscopus [Eboracensis*]; & Ælfricus successit, eumque Ægelnothus Archiepiscopus consecravit in Cantwareberi. Hoc ipso item anno, Æthelnothus Archiepiscopus transtulit sancti Ælfege reliquias ad Cantwarbyrig de Lundene.

z An. MXXIV. Hic Ricardus Secundus obiit: Ricardus filius ejus regnavit prope uno anno, & post eum regnavit Rodbertus frater ejus VIII. annis.

An. MXXV. Hoc anno, ivit Canutus Rex ad Denmearciam cum navibus ad plani-

And Liung Arceb. forð-ferðe. 7 Æþelnoð. munuc 7 decanur æt x per cýrcan. pær "þe ilcan zeape" þær "to" zehabod to "byrcop" fram Fylstane Arceb.":

5

"An. MXXI. Hær f on þýrum zeape". Enut cýng s to Martinur mærran" zeutlagode Ðupkil eopl.:

10

"An. MXXII. Hær 'Enut cýng for ut mid hýr seipum to fihht. And" Æþelnoð k byrcop for" to Rome. 7 pær under-fangen þær fram Benedicte þam Papan mid mycclum purðrice. 7 mid hýr azenum handum him hýr pallium on-

15

rette. '7 to Arceb. arpurðlice zehalzode'. And "he" rýððan mid þam "ýlcan" pallium þær mærrode "þa se Papa him zepirrode". '7 he hine zereopðode æfter þam mid þam Papan. 7 rýððan mid ful-

20

ne bletþrunge ham zepende". And Leofþine abb. se pær unrihtlice of Elig adpærþe. pær hýr zereþa. 7 hine "þær ælceþ þinger zeclænrode þe him mann on ræþe. þa se Papa him tæhte. on þer Arceb er

25

zepitnerre. '7 on ealles þær zereþriceþ þe him mid pær":

"An. MXXIII. Hær forð-ferðe "Fylsttan Arceb. 7 þeng Ælfric to. "and Æþelnoð Arceb. hine bletþode on Lantpape-beþi". And "þær ýlcan zeaper" Æþelnoð Arceb. þenede rce. Ælþeger Arceb. 'reliquias to Lantpap-býrnig of Lundene.:

30

"An. MXXV. Hær for Enut cýng to Den-mearcon mid seipon to þam holme

æt

a þer ilcan zeaper. Cot. b Deest Cot. c Arc-byrcop. Cot. d Deest Laud. e Ex Laud. Cot. f Deest Cot. g Deest Cot. h Ex Laud. Cot. i Deest Cot. k Arc-byrcop ferðe. Cot. l Deest Cot. m Deest Cot. n Deest Laud. o Deest Cot. p 7 æfter mærran mid þan Papan zereopðe. 7 mid þar Papan bletþrunge zecýrðe to hýr Arc-byrcop-rtole. Cot. i. e. & post Missam [celebratam] cibos cum Papa cepit, & cum Papæ benedictione reversus est ad Archiepiscopalem sedem. q þar. Cot. r Deest Cot. s Ex Laud. Cot. t Fylsttan. Cot. u Deest Laud. x on þis ýlcan zeape. Cot. y lichaman. Laud. z Ex Laud. a Ex Laud. Cot.

* v. Calend. Junii. Flor.

æt ea þære halgan. 7 þær comon on gear
Ulf 7 Eglaf. 7 rpyðe mycel hepe æg-
ðer ge land-hepe ge rcp-hepe of Spa-
ðeode. And þær pær rpyðe feala manna
for-fapen on Lnuter cýnger healfe. 5
ægðer ge Denircra manna ge Engli-
cra. 7 þa Speon heafdon feall-ryope
gepeald:

MXXVI. MXXVII.

^b An. MXXVIII. Þer for Lnut cýng 10
of Engla lande mid rpyðiz rcpum En-
glicra þe gena to Non-pegum. 7 adpær
Olaf cýning of þam lande. 7 geahnode
him þet land:

^m An. MXXIX. Þer com Lnut cýng 15
eft ham to Engla lande:

^o An. MXXX. Þer com Olaf cýng eft
into Non-pegum. 7 þet folc gegaderode
him to gearner. 7 him rpyð gefuhton. 7 he
pearð þær of-rlagen:

An. MXXXI. Þer com Lnut rona
rya he becom to Engla lande. he gearf
into Lpuryer cýpican on Lant-pape-byri
þa hæfenan on Sand-pic. 7 calla þa ge-
ruhta þe þær of arpað. of ærðre healfe 25
þare hæfene. rpa þ loc hpenne þ flot
byð ealra hehryt 7 ealra fulloft. beo an
rcip flotigende. rpa neh þan lande rpa
hit nyxt. 7 þar beo an mann rrande of
þam rcipe. and hadde ane taper-ax on 30
hry*....." 7 þer for Lnut cýng
to Rome. 7 þy ylcan gearpe" þa hi ham
com" he for to Scotlande. 7 Scotra

tiem juxta fluvium sanctum; ubi adversus
eum venit Ulfus & Eglafus, & magnus ad-
modum exercitus, tam terrestris exercitus,
quam navalis exercitus de Suecia. Ibi au-
tem viri quamplurimi interfecti sunt à
Canuti Regis parte, tam Dani quam
Angli; & Suedi loco funeris dominati
sunt.

An. MXXVIII. Hoc anno, ivit Canutus
Rex de Anglorum terra cum quinquaginta
navibus Anglorum Thanorum in Norwe-
giam; & expulit Olafum Regem de ista ter-
ra, sibi que subdidit eam nationem.

An. MXXIX. Hoc anno, reversus est Ca-
nutus Rex in Anglorum terram.

An. MXXX. Hoc anno, venit Olafus
Rex postea in Norwegiam; iste vero popu-
lus coactus adversus eum, cum illo prælia-
tus est: isque ibi occidebatur. 20

An. MXXXI. Hoc anno, quamprimum
Canutus reversus esset in Anglorum terram,
donavit Ecclesiæ Christi in Cantwarebyri
portum de Sandwic, & omnes exitus qui
inde proveniunt ab utraque parte portus:
adeo ut quum fluctus maris maxime in al-
tum surrexerit, & plenissimus fuerit, si sit
navis quam proxime ad terram poterit flu-
ctuans, & quispiam navi institerit, habeat-
que securim parvulam in sua*.....
Hoc anno, profectus est Canutus Rex Ro-
mam: & eodem anno quo domum rever-
tebatur, ivit in Scotiam, atque Scotorum
Rex

a Eglaf. Cot. b Speoðobe. Cot. c rap-fapene. Cot. d Deest Cot. e Speoðe. Cot.
f pæl-Cot. g Deest Cot. b Ex Laud. Cot. i Deest Laud. k Nonð-Cot. l geage-
nebe. Cot. m Ex Laud. Cot. n Deest Cot. o Ex Laud. p Deest Laud. Cot. ad verba
Þer for &c. * Codicem impress. Wheeloc. hic mutilum invenimus. Lacuna videtur re-
stitui posse ex Evident. Ecclesiæ Christi Cant. inter X. Scriptores. --- in sua manu, quam lon-
gius ea de navi in terram potest projici, debet à Ministris Ecclesiæ Christi restitudo navis accipi.
--- Item ex ipsa de hac re Regis Canuti Carta, cujus nobis copiam fecit in suo Lexico Cl.
Sommerus. Spa þe þonne hit is full flob. 7 þ rcp is aplot. rpa hpær rpa mæga taper-
ax bie gepoppe ut of þe rcipe ut a þ land. þa gereulinges of Lpuryer cýpic underþo
þa gepugte. Quæ (ut ex eodem Somnero didicimus) in Latino ejusdem Cartæ exemplari sic
leguntur --- ita ut natante nave in flumine, cum plenum fuerit, quam longius de navi potest
securis parvula (quam Angli vocant Taper-ax) super terram projici, ministri [Ecclesiæ] Chri-
sti restituciones [sive jura] accipiant. q Ex Laud. Cot. r ferpe. Cot. s þer ylcan gearper-
Cot. t Deest Laud.

Rex Mælcolums ei subditus est, aliique duo Reges, Mælbæthus & Jehmarcus. Robertus item Comes de Normannia profectus Hierosolymas, ibi mortuus est: & Willelmus, qui postea fuit Rex Anglorum terræ, cepisset [Ducatum] Normanniæ, dum infans esset.

An. MXXXII. Hoc anno, apparuit ignis ille sylvaticus, qualem antea nemo unquam meminerit; & circumquaque-damnum dedit compluribus locis. Eodem item anno, decessit Ælfsigus Episcopus in Winceaster, & Ælfwinus Regis Presbyter eam [sedem] cepisset.

An. MXXXIII. Hoc anno, decessit Merewhitus Episcopus in Sumersætensibus: is autem sepultus est in Glestingabyrig.

An. MXXXIV. Hoc anno, decessit Æthericus Episcopus.

MXXXV.

An. MXXXVI. Hoc anno, decessit Canutus Rex apud Scaftesbyrig, & sepultus est apud Wintoniam in veteri Monasterio: is autem fuit Rex super totam Angliam prope xx. annos. Statim post ejus obitum, fuit omnium Procerum conventus apud Oxnafordam; atque Leofricus Comes, & omnes prope Thani à Boreali parte Tamesis, & nautæ de Lundonia elegerunt Haroldum in Regem totius Angliæ, dum ejus frater Hardacnutus esset in Denmearcia. Godwinus vero Comes, omnesque Proceres in Occidentalibus Saxonibus isti rei obstiterunt quam diutissime possent, verum adversum eos nihil valuerunt. Tum decretum est ut Ælfgifa, Hardacnuti mater, viveret in Winceaster cum Regis sui filii servis domesticis, & possideret totam Occidentalem

cýng him to beah "Mælcolum". 7 tpezen oðre cýningas. ^b Mælbæðe 7 Iehmarc. ^c And Rodebert eopl of Normandie ferde to Jerusalem. 7 þar pearð deað. 7 Willelm þe þas riððan cýng on Engla lande fenz to Normandi. þe he culd þære":

"An. MXXXII. Her on þissum gearpe. atýrðe þ þilbe fýr. þe nan man æroþ nan oðer" rýðlc ne gemunde. 7 gehwær hit berode feac" on manegum rtopum. And s on þam ilcan gearpe". forð-ferde Ælfrige bycop on Vin-ceastre. 7 Ælfrine þæs cýnges preort fenz "þær" to:.

15 "An. MXXXIII. Her on þissum gearpe" forð-ferde Mewehrit b. on Sumersætton. 7 "he is bebýrðed" m on "Glestingabyrig":

20 "An. MXXXIV. Her forð-ferde Æþeric bycop:.

"An. MXXXVI. Her forð-ferde Lnut cýng æt "Scafter-býrig. 7 he is bebýrðed" on Vin-ceastre "on ealðan mynre tpe. 7 he þæs cýng ofer eall Engla land "rýðde neh" xx. rintpa. * And ðona æfter þis for-riðe. þæs ealra ritena gemot on Oxna-forða". 7 Leofric eopl. 7 "mært" ealle þa þegenas be norþan "Temere. "7 þa liðr-men on Lundon" gecupon Harold to healðer ealles Engle landes him. 7 his broðer Harðacnute þe þæs on Dene-mearcon. ^b And "Godwine eopl. 7 ealle þa "ýlðertan menn on fere. ^d Sexan "lagon on gean". f rpa hi lengort mihton". s ac hi ne mihton nan þing on gean pealcan". ^b And man gerædde þa þ Ælfrifu. Harðacnutes modor. fæte on Vin-ceastre mid þæs cýnges huf-caplum hýra suna. 7 heoldan ealle fere-

a Deest Cot. b Mælbæðe. Cot. c Ex Cot. quæ Latine sic exprimit Cod. Laud. Robertus Comes obiit in peregrinatione, & successit Rex Willelmus in puerili ætate. d Ex Laud. Cot. e Deest Laud. f Deest Cot. g Deest Cot. h Deest Cot. i Ex Laud. Cot. k Deest Cot. l lið. Cot. i. e. jacet. m æt. Cot. n Glæst-beþi. Cot. o Ex Laud. p Ex Laud. Cot. q Scafter-býrie. Cot. r a. Cot. s an. Cot. t ealða. Cot. u pel neah. Cot. x Deest Cot. y Deest Cot. z ---ran. Cot. a Deest Cot. b Deest Cot. c beþrtan. Cot. d Sexan. Cot. e rið-cpædon. Cot. f Deest Cot. g ac hi naht na geræddan. Cot. h Desunt Cot.

ƿeƿt-Seaxan him to handa. 7 Godpine eopl
pær heopa healƿeƿt mann. Sume men ræ-
don be Harolde. þ he pære Lnuteƿer runu
cýnger. 7 Ælfƿiƿe Ælfelmeƿ dohtop eal-
doƿ-manneƿ. ac hit þuhte ƿƿýðe unge-
leaplic maneƿum mannum". 7 he pær "þæh"
b full cýng oƿer call Engla land:.

^c An. MXXXVII. Hæƿ man ^d ðƿæƿe ut
^e Ælfƿiƿe. Lnuteƿer cýnger laƿe. ^f ƿeo pær"
^g Eadƿarðer 7 ^h Harðacnuteƿer cýnger mo-
doƿ. 7 heo ƿeohhte þa Baldeƿineƿer ƿrið
ⁱ be ruðan ræ". 7 he ^j ƿeaf hiƿe ^k pununƿe
on Bƿicƿe. ^l 7 he hi munðode. 7 heold þa
hpile þe heo þær pær:.

^m An. MXXXVIII. Hæƿ ƿopð-ƿeƿde 15
Æðelnoð Anceb. on kl. Nouemb. 7 ⁿ þær
ýmbe lýtel". Æðelƿic biƿcop ^o on ^p Suð-
Seaxum. 7 ^q þa to-ƿoran ^r xƿer mæƿƿan"
Bƿihteh b. on ^s ƿiƿna-ceaƿteƿ-ƿciƿe". 7
^t ƿaðe þær" Ælfƿic b. ^u on Eart-Englum. 20
And "þa" ƿenƿ Eadƿiƿe ^v "b." to þam
^w Anceb.-ƿice. 7 Lnýmcytel to ^x þam on"
Suð-^y Sexum. 7 ^z Luunƿ ^a "b." ^b to ƿiƿna-
ceaƿteƿ-ƿciƿe. 7 to Gleape-ceaƿteƿ-ƿciƿe".:

^c An. MXXXIX. ^f Hæƿ ƿopð-ƿeƿde Ha-
rolð cýng ^g ^h on Oxna-ƿopða. on xvi. kl.
App." 7 he ⁱ þær bebýrƿeð æt ƿeƿt-
mýnƿte. ^j And he ƿeolde Engla lander
iv. ƿeap. 7 xvi. ƿucan. 7 on hiƿ ðaƿum 30
man ƿeald xvi. ƿcƿan æt ælceƿe hamu-
lan viii. marc. eall ƿƿa man æƿ ðýðe on
Lnuteƿer cýnger ðaƿum". And on þiƿ yl-

Saxoniam, ubi Godwinus Comes fuit vir
præcipuus. De Haroldo dictum est à qui-
busdam, eum fuisse Canuti Regis filium, &
Ælfƿiƿe Ælfelmi Ducis filia; id autem
haud verisimile multis visum est: fuit in-
terim plenarius Rex per totam Anglorum
terram.

An. MXXXVII. Hoc anno, expulsa est
Ælfƿiƿa, Canuti Regis relicta, quæ fuit
Eadƿearði & Harðacnuti Regis mater; &
pace petita à Baldewino juxta mare Meri-
dionale, is ei dedit sedem in Bricge, il-
lamque protexit & aluit, quamdiu ibi com-
moraretur.

An. MXXXVIII. Hoc anno, decessit
Æthelnothus Archiepiscopus Calendis No-
vembris; & paulo post, Æthelricus Episco-
pus in Australibus Saxonibus: deinde etiam
ante Natalium festum Brihteh, Episcopus
Wigorniensis, statimq; postea Ælfƿic Episco-
pus in Orientalibus Anglis. Tum capessit
Eadƿiƿus Episcopus Archiepiscopatum; &
Grymcytelus Episcopatum in Australibus
Saxonibus; & Livingus Episcopatum Wi-
gorniensem, & Glocestrensem.

An. MXXXIX. Hoc anno, decessit Ha-
roldus Rex in Oxnaforða, xvi. kal. Apr.
& sepultus fuit Westmonasterii. Guber-
navit is Anglorum terram iv. annis, &
xvi. hebdomadis: ejusque diebus, ² soluta
sunt [tributa] xvi. navibus, unicuique [nempe]
remigi viii. marcæ, prout factum est
Canuti Regis ætate. Hoc ipso item an-

no,

^a Deest Cot. ^b fullice. Cot. ^c Ex Laud. Cot. ^d ðƿæƿ. Cot. ^e Ælƿiƿe. Cot. ^f 7.
Cot. ^g Deest Laud. ^h on Flandre. Cot. ⁱ ƿiƿ. Cot. ^k --ƿa. Cot. ^l 7 ƿupðlice he
heold þa hpile heo þær ƿær. ^{i. e.} & honorifice eam tractavit quamdiu ibi commoraretur.
^m Ex Laud. Cot. ⁿ ýmbe lýtel ƿƿƿƿ. Cot. ^o oƿ. Cot. ^p --Sexan. Cot. ^q Deest Cot.
^r ƿiƿop-ceaƿteƿ. Cot. ^s þær ƿona. Cot. ^t oƿ. Cot. ^u Deest Cot. ^x þeƿ cýnger ƿƿeort.
Cot. ^{i. e.} Regis Presbyter. ^y Anceb.-ƿiƿcop-ƿtole. Cot. ^z Deest Cot. ^a Seaxan. Cot. ^b Lu-
unƿ. Cot. ^c Deest Cot. ^d to ƿiƿop-ceaƿteƿ 7 to Gleape-ƿciƿe. Cot. ^e Ex Laud. Cot.
^f Ad an. MXL. Wheel. ^g Deest Cot. ^h ƿeapð. Cot. ⁱ Desunt Cot.

¹ Huic suspicioni causam dedit, (testibus Florent. Wigorn. & Radulph. de Diceto,) quod
vulgo diceretur Ælfƿiƿam Reginam, cum ex Rege filium habere non potuit, recenter natum eu-
jusdam sutoris filium sibi afferri jussisse, Regemque se filium illi jam peperisse credulum fecisse.
² Octo marcas unicuique sue classis remigi, & duodecim unicuique gubernatori, de tota An-
glia præcepit [Rex] dependi. Flor.

no, venit Hardacnutus Rex ad Sandwicum, VII. diebus ante mediam æstatem, & statim susceptus est tum ab Anglis tum Danis: verum ob id postea Proceres ejus [multa mala] sunt passi. Tum decretum est ut solverentur LXII. navium singulis remigibus VIII. marcæ. Hoc item anno, venit sextarius tritici LV. denariis & amplius.

An. MXL. Hoc anno, Eadligus Archiepiscopus profectus est Romam. Hoc anno fuit tributum militare solum, nempe, XXI. millia librarum, & XCIX. libræ: & postea solutæ fuerunt XXXII. navibus, XI. millia librarum, & XLVIII. libræ. Hoc ipso anno, venit Eadwardus Æthelredi Regis filius hanc in terram de Weallande: is fuit Hardacnuti Regis frater; & ambo erant filii Ælfgeivæ Ymmæ, quæ fuit Ricardi Comitissis filia.

An. MXLI. Hoc anno, decessit Harthacnutus Rex apud Lambhythe, VI. Iduum Junii: is fuit Rex super totam Anglorum terram duobus annis, demptis decem noctibus; & sepultus est in veteri Monasterio in Winceaster cum Canuto suo patre. Hujus mater ob illius animam dedit novo Monasterio S. Valentini martyris caput. Ante quam sepeliretur, populus universus elegit Eadwardum in Regem apud Lundene, qui regnavit quamdiu ei Deus indulsit. Totus hic annus fuit multum mirumque in modum gravis, tum ob cœli intemperiem, tum ob [læsas] terræ fruges. Tanta etiam vis pecorum hoc anno periit, quantam nullus unquam meminerit, tum diversis morbis tum cœli intemperie. Sub hoc item tempus decessit Ælf.... Abbas de Burh, & electus est Arnwius Mo-

can zeape com Harbacnut "cýng" to Sand-pic. ^b VII. nihtum ær midban sumena". 7 he pær fona under-fangen. "ægðer" ze fram Anglum ze fram Denum. 5 þeah þe hi pader-menn hit ryððon rþange for-gulbon. Ða hi gepædden þet man zealde LXII. rcipon æt ælcepe hame-lan VIII. marc. "And on þis ilcan zeape eode se pærter hþæter to LV. peneza. 7 10 eac fupðor":.

An. MXL. "Her Cadryge Arceb. for to Rome". ^f Her pær þet hepe-geold zelæst. þ pæron s XXI. þyend punda. 7 XCIX. punda. 7 man zeald ryððan XXXII. 15 rcipon XI. þyend punda. 7 XLVIII. "punda". And on þis ilcan zeape. com Cadpard Ædelpeder runu "cýnger" hider to lande of weallande. se pær Harbacnutey broðor "cýnger". hi pæron bezen "Ælfgeuer suna" "Ymman". "reo pær" Ricarþer dohton "eopley":.

An. MXLI. "Her forð-ferde Harðacnut cýng" "æt Lamb-hýðe. on VI. id. Jun." 7 he "pær cýng" "ofer eall Engla 25 land" tpa zeap buton X. "nihtum. 7 he "is bebýrged" "on ealban mýnstrre on Vin-ceartrre" "mid Lnute cýnge hi paderþer". "And hi moden for hi raple gief into Nipan-mýnstrre r. Valentiner hearþoþ þær martiner". "And eap þan þe he" bebýrged pære. eall folc "geceap Cadpard to cýnge on Lundene. "healde þa hpile þe him Grob unne". And eall þ zeap pær f rriðe he- 30 fuz time on manegum þingum s 7 mýrlcum. ze on unpæderum ze on eorð-pær-tum. And rpa mýcel ofer pær þær zeaper for-faren". rpa nan man ær ne gemunde. "ægðer ze þuph mýrtlice coða. ze þuph unzeþýþeru. And on þis ilcan time forð- 40 ferde: Ælf.... abb. of Buph. 7 man ceap þa þa

a Deest Cot. b Deest Cot. c Deest Laud. d Deest Cot. e Deest Laud. Cot. f Ex Laud. Cot. g XXXI. Cot. h Deest Cot. i þýrum. Cot. k Deest Cot. l Deest Cot. m Ælfgeue runu. Cot. n Deest Laud. o Deest Cot. p Deest Cot. q Ad an. MXLII. Wheel. r Ex Laud. Cot. desumpsimus quæ in hoc anno sequuntur. s Deest Cot. t puxode. Cot. u Deest Cot. x nihtan. Cot. y lið. Cot. z a Vin-ceartrre an ealba mýnstrre. Cot. a Deest Cot. b Deest Laud. c 7 ær se cýng. Cot. d gecief. Cot. e Deest Cot. f rpa. Cot. g Deest Cot. h Defunt Cot. i l. Ælfriunur.

þa Arnpri munec to abb. forðan þe he pær
rpyðe god man. 7 rpyðe bilehpr̃t̃:

An. MXLII. Hēr pær Eðuuanð gehal-
gob to kinge "on Vin-ceartre on ^bÆrte-
dæg "mid mýcclum purð-rcipe". 4 7 þa
pæron Eartþon" "on" III. Non. Apr.
Eadrige Arceb. hine halgode. 7 to-forpan
eallum folce s hine" s pell lærde. 7 to hī
agenre neode. 7 ealley folces pell monude".
And Stigand p̃neort pær gebletrob to 10
byrcope ^b to Eart-Englum. And paðe
pær se cýng let geruban ealle þa land 'þe
hī modop ahte him to handa. 7 nam of
hīre keall þ̃" heo ahte on golbe. 7 on
feolpre. '7 on unarecgenblicum þingum". 15
forþan heo hit heold" to ferte" rīð hine:

"An. MXLIII. Hēr Eadrige Arceb.
for-let 'þet bycop-riçe" for hīr un-
trumniſſe. 7 bletrode þær to ðipand
abb. of ^p Abbandune to byrcope. be þær 20
cýnger glæfe 7 r pæda. 7 Godpiner eopler.
Hit pær 'elley feapum mannum cuð ær
hit gedon pær. 'forðan se Arceb. pende
þ̃ hit sum oðer man abiddan wolde. oþþe
gebiggean. þe he hīr p̃p̃r trurude and 25
uðe". "gīf hit ma manna riſte". And on
þ̃rum "geape" pær rpyðe mýcel hungor
oþer 'eal" Engla land. 2 7 corn rpa dýpe
rpa nan man ær ne gemunde". rpa þ̃ "re"
ferter h̃æter eode to ^b LX. penega. 7 30
eac purðop. And þær ylcan geaper se
cýng for ut to Sand-pic mid xxxv. rci-
pon. 7 Æðelſtan cýrice-pearð þenz to
þam abbot-riçe æt Abbandune. 7 Stigand
þenz to hīr bycop-riçe":

"An. MXLIII. Hēr nam Ædparð cýng
Godpiner dohtop eopler him to cpenē.

nachus in Abbatem, propterea quod effet
vir admodum bonus & mitis.

An. MXLII. Hoc anno, fuit Edwardus
consecratus in Regem in Wintonia, die Pas-
chatis, cum magno honore: tunc vero fuit
dies Paschatis, tertius Non. Apr. Eadfigus
Archiepiscopus eum consecravit, & coram
omni populo recte edocuit, inque ejus uti-
litate & omnis populi bene instruxit.
Stigandus item Presbyter consecratus est
in Episcopum Orientalium Anglorum. Et
statim postea Rex passus est perequirari
omnes eas terras quas sua mater ab ipso tene-
ret; & ei abstulit quicquid haberet auri &
argenti; innumeraſque res alias; quod ei
nimis dura extiterat.

An. MXLIII. Hoc anno, Eadfigus Ar-
chiepiscopus dimisit Episcopatum, pro-
pter suam corporis infirmitatem, & in Epif-
copatum suum consecravit Siwardum Abba-
tem de Abbandune, Regis venia & hortatu,
atque Godwini Comitis. Ea res paucis cog-
nita fuit, donec effet effecta, propterea quod
putaret Archiepiscopus, alium quempiam
aut impetraturum aut empturum [eum Epif-
copatum,] qui hoc minus fidelis effet & do-
ctus, si multis innotesceret. Hoc item
anno, fuit gravis admodum fames per totam
Anglorum terram, & fruges tam caræ quam
nullas unquam meminerit; adeo ut sextarius
tritici divenderetur LX. denariis, & amplius.
Eodem item anno, egressus est Rex ad Sand-
wicum cum xxxv. navibus: & Æthelstanus
Ecclesiæ oconomus capeſſit Abbatiam apud
Abbandune: & Stigandus Episcopatum
suum [iterum] suscepit.

An. MXLIII. Hoc anno, cepit Ædwardus
Rex Godwini Comitis filiam sibi in uxorem.
Eodem.

^a Ex Laud. Cot. ^b earter- Cot. ^c Deest Cot. ^d þ̃ pær. Cot. ^e Deest Cot. ^f Deest
Cot. ^g pel lepde to hīr agenre neode. 7 to ealley folces p̃neme. Cot. ^h oþer. Cot.
ⁱ þ̃. Cot. ^k ealle þa. Cot. ^l Deest Cot. ^m ouer-ferste. Cot. ⁿ Ex Laud. Cot. ^o hīr
Arce-bycop-riçe. Cot. ^p Abbandune. Cot. ^q geleanan. Cot. ^r pæde. Cot. ^s ealley.
Cot. ^t forðan se Arce-bycop pende þ̃ sum oðer man þe hit p̃p̃r uðe. hit abiddan
oððe gebiggean rcolbe. Cot. ^u Deest Cot. ^x Deest Laud. ^y Deest Laud. ^z Deest
Cot. ^a Deest Cot. ^b XL. Cot. ^c Desunt Cot. ^d Ex Laud. Cot. ^e MXLIV. Cot.

ⁱ Vide supra An. MXXXVI.

^a Deest:

Eodem hoc anno, decessit Brihtwoldus Episcopus, qui tenuit Episcopatum xxxviii. annis; nempe, Episcopatum de Scireburn: & Heremanus Regis presbyter capessit eum Episcopatum. Hoc item anno, consecratus est Wulfricus in Abbatem sancti Augustini in festo Natalium, die nempe festo Stephani, Regis venia, etiamque Ælftani Abbatis, propter magnam [Ælftani] corporis infirmitatem.

An. MXLIV. Hoc anno, decessit Livinus Episcopus Domnaniensis, & eam sedem capessit Leofricus qui fuit Regis Presbyter. Hoc ipso item anno, decessit Ælftanus Abbas sancti Augustini, III. Non. Julii. Eodem etiam anno, fugatus est [de hac terra] Ofgotus Clapa.

An. MXLV. Hoc anno, decessit Grymkytelus Episcopus in Australibus Saxonibus, & eam sedem capessit Heca Regis Presbyter. Hoc item anno, decessit Ælfrinus Episcopus Wintoniensis, iv. kal. Septembris, & Stigandus, Episcopus in partibus Borealibus, successit. Hoc etiam anno, transiit Swanus Comes ad Baldewini terram ad Brycge, & commoratus ibi totam hyemem in æstate discessit.

An. MXLVI. Hoc anno, decessit Æthelstanus Abbas de Abbandune, & successit Spearhafocus, Monachus civitatis sancti Eadmundi. Hoc item anno, decessit Siwardus Episcopus, & postea Eadligus Archiepiscopus capessit totum Episcopatum. Hoc ipso etiam anno, venerunt ad Sandwicum Lothenus & Yrlingus, cum xxv. navibus, ubi [omnia] devastarunt, & ceperunt inenarrabilem

"And" on þis ilcan gearpe forð-ferde Brihtwold b. 7 he ^b heold þær byrcop-riçe" xxxviii. yntna. "þ þær þ byrcop-riçe of Scire-burn". and Hereman þer cýnzer ppreort fenz to þam byrcop-riçe. And on þýrum gearpe man ^d halgode Wulfric to abb. "æt fce. Augurtime" to xper mærgan on Stephaner mæsse-dæg". be þer kýnzer zelæfan. 7 sbe Ælfrtaner ^b abboter. for þis ⁱ mycelne untþumnyrre:

10 ^kAn. 'MXLIV. Her forð-ferde ^m Liung b. "on Defena-riçe". 7 Leofric fenz þær to. re þær þær cýnzer ppreort. And "on þisum ilcan gearpe". forð-ferde Ælfrtan abbot ^r æt fce. Augurtime. ⁱ III. Non. Julii". And ^r on þis ilcan gearpe". pearð ^s aplemed ut" ^r Ofgot Clapa.

"An. *MXLV. Her forð-ferde Grymkytel byrcop on ^z Suð-Sexum. 7 fenz Heca "þer" cýnzer ppreort þær to. And ^b on þýrum gearpe". forð-ferde Ælfrine byrcop on Vin-cearþne ^c on iv. kl. Septembris". 7 fenz Stigand byrcop be norðan þær to. And on þam ilcan gearpe. ferde Spregen eopl ^d ut" to Baldewiner lande to Brycge. 7 punode þær ealne ynter. "7 pende þa to rumerne ut":

^f An. s MXLVI. Her forð-ferde Æthelstan abb. on Abbandune. 7 fenz Spearhafoc munuc to of fce. Eadmundes býrig". And ^b on þis ilcan gearpe". forð-ferde ⁱ Siward byrcop. ^k 7 fenz Eadrige Arceb. eft to eallum þam byrcop-riçe". And on þis ilcan gearpe. comon to ^d Sand-ric" Loðen 7 Yrling. mid xxv. fcepon. ^m 7 hergodon". ⁿ 7 namon þær unareczenðlice hepe-

a Deest Cot. b þær byrcop. Cot. c Deest Laud. d habode. Cot. e to. Cot. f an oðerne x per mæsse-dæg. Cot. i. e. Die Christi natales sequente. g Deest Laud. h abbot. Cot. i mycelan. Cot. k Ex Laud. Cot. l MXLV. Cot. m Luung. Cot. n on Excearþne. Cot. o Deest Cot. p of. Cot. q Deest Cot. r Deest Cot. s ut-abripen. Cot. t Ofgod. Cot. u Ex Laud. Cot. x MXLVI. Cot. y of. Cot. z --Sexa. Cot. a Deest Cot. b Deest Cot. c Deest Cot. d Deest Cot. e 7 on rumerne pende ut. Cot. f Ex Laud. Cot. g MXLVII. Cot. h Her. Cot. i Siward. Cot. k 7 Eadrige Arc-byrcop fenz eft to þis byrcop-riçe to eallon. Cot. l þisan lande. Cot. m Deest Laud. n 7 naman menn 7 æhtan. 7 hpæt rpa hi fínden mihten. Cot. i. e. & rapuerunt homines, & bona & quacunque reperire possent.

z Eliabamensis nempe. --- In East-Anglia. Flor.

hepe-huðe. on mannum 7 on golde. 7 on
 reolfe". ^a þæt nan man nýrte hþæt þær
 ealler þer. And þendon þa on-buton Tenet.
 7 polbon þær þæt ilce don. ac þæt land-
 folc hanðlice rið-rtodon. 7 for-þerndon
 heom ægðer ge up-ganger ge pæteþer. 7
 aþlymðon hi þanon mid ealle. And hi þen-
 don heom þanon to East-Seaxan. 7 her-
 godon þær 7 namon menn. 7 rpa hþæt
 rpa hi fandan mihtan. And gependon him
 þa east to Baldeþiner land. 7 realdon þær
 þæt hi gehertgod hæfdon". ^b 7 þerndon heom
 rýðdon east þanon þe hi ær comon".

^c Bellum apud vallium dunas.

^d An. c. MXLVI. Hærf on þurum gearpe" 15
 þær se myccla rýnoð sæt rce. ^e Remei.
 þær þær on Leo se Papa. 7 se Arceb. of
 Burgundia. 7 se Arceb. of Byrincun. 7
 se Arceb. of Treueþur. 7 se Arceb. of
 Remir". 7 manig kþur" mann 1 þær to".
 "ge habode ge læpeþe". And Eoþarþ
 cýng renðe þider Dudoce biþcop. 7 fl-
 þric abb. of rce. Augurþine. 7 "Elþine
 abb. "to þi" þ hi rceolden þam cýng
 cýðan hþæt þær to xþendome gecopen
 þære". ^g And on þur ylcan gearpe. þerþe
 Eabþarþ cýng "ut" to Sand-þic mid myc-
 clan rþip-hepe. 7 com Spegn "eopl" "in"
 mid VII. rþipon to Bofenham. 7 gniðode
 rið þone cýng. "7 behet man him þ he
 morþe purþe ælc þærþa þinga þe he ær
 ahte. Ða rið-læg Harolds eopl hir bro-
 ðor. 7 Beorn eopl. þ he ne morþe beon
 nan þærþa þinga purþe þe se cýng him

prædam hominum, & auri, & argenti; adeo
 ut nulli innotesceret quanta hæc præda
 effet. Inde conversi sunt circa Tenet, ibi id
 ipsum facturi; verum provinciales isti acri-
 5 ter restiterunt, & interdixerunt tum ascensu
 tum aqua; adeo ut penitus eos inde fugarent.
 Iter inde direxerunt ad Orientalem Saxo-
 niam, & ibi [omnia] devastantes, prehen-
 derunt homines, & quicquid reperire possent.
 10 Postea transibant Orientem versus ad Balde-
 wini terram, & repositis ibi quæ vastatione
 ceperant, reversi sunt ad Orientem unde
 prius venerant.

An. MXLVI. Hoc anno, fuit magna
 1 Synodus apud S. Remei; cui aderant, Leo.
 Papa, & Archiepiscopus de Burgundia, &
 Archiepiscopus de Byrincun, & Archiepisco-
 pus de Treveris, & Archiepiscopus de Re-
 20 mis, multique adhuc alii viri prudentes,
 Clerici ac Laici. Eo Eadwardus Rex mit-
 tebat Dudocum Episcopum, & Wulfricum
 Abbatem sancti Augustini, & Ælwinum
 Abbatem, ut Regem certiores facerent,
 25 quid ibi de Religione Christiana decerneretur.
 Eodem hoc anno, exiit Eadwardus Rex
 ad Sandwicum cum magna classe; venit-
 que Swanus Comes cum VII. navibus ad
 Bofenham, & foedus iniit cum Rege;
 30 atque promissum [à Rege] retulit, se di-
 gnum habitum iri iis omnibus rebus quas
 antea possederat. Tum excepit Haroldus Co-
 mes fratrem suum, ac Beornus Comes, ne ha-
 beretur dignus quavis istarum rerum quas ei

Rex

^a Desunt Cot. ^b 7 gependan eft þanon hi ær comon. Cot. i. e. & postea reversi sunt
 unde venerant. ^c Deest Cot. ^d Ex Laud. Cot. ^e MXLVIII. Cot. ^f Deest Cot. ^g a. Cot.
^h Remigi. Cot. ⁱ Deest Cot. ^k Deest Laud. ^l Deest Cot. ^m gehabode 7 læpeþe.
 Cot. ⁿ Ælþine. Cot. ^o Deest Laud. ^p rcolbon gehýpan hþæt þær to xþen-
 dome gecopen þære. 7 him cýðan. Cot. i. e. Audirent quid ibi de Christianitate ageretur, eique
 narrarent. ^q Deest Cot. ^r Deest Cot. ^s Groþþiner runu eopleþ. Cot. i. e. Comitæ God-
 wini filius. ^t Deest Cot. ^u þ him man behet þ he morþe beon purþe ealler þe he ær
 ahte. ac Harolds hir broðer 7 Beorn eopl rið-lagan. 7 rpa þ hit man het ut binnan
 feopeþ nihtan. Cot. i. e. Promissum [à Rege] retulit dignum se habitum iri omnibus quæ
 antea possederat: verum Haroldus ejus frater & Beornus Comes contradixerunt; adeo ut ei
 constitueretur egressus intra quartum diem.

1 Vide Sim. Dunelm. inter X. Script. p. 240. l. 6.

Rex concefferat: unde ei constituta eft iv. dierum pax [quibus] ad naves [accedat.] Interea Regi fama delata eft hostilem claffem confediffe in partibus Occidentalibus, & ibi prædas egiffe. Tunc circumnavigavit Godwinus Comes Occidentem verſus cum Regis ii. navibus; [quarum] alteri præfuit Haroldus Comes, alteri Toftigus ejus frater, & terricolarum navibus XLII. Tunc pulſus eft Haroldus Comes navi Regia quam antea gubernavit; ac deinde Peſeneſeam devecti, ibi adverſa tempeſtate ſunt detenti. Abhinc intra biduum, eo pervenit Swanus Comes, & colloquium habuit cum patre ſuo, & cum Beorno Comite qui ibi fuit cum Godwino. Rogavit item Beornum ut cum eo una proficiſceretur Sandwicum ad Regem, & illi conciliaret Regis amicitiam; quod ei [Beornus] conceſſit, adeoque iter direxerunt tanquam ad Regem ituri. Dum in itinere equitarent, rogavit [Beornum] Swanus ut cum eo una naves ejus adiret, [dicens] vereri ſe ne nautæ ab illo decifcerent, niſi celeriter reverteretur. Eo idcirco ſimul converſi ſunt ubi naves ſiſterent; quo cum perveniſſent, petiit ab eo Swanus Comes ut ſecum navim conſcenderet: verum is conſtanter recuſavit, eouſque dum nautæ eum prehenſum conjicerent in cymbam, & vinctum deveherent ad naves, earumque uni imponerent. Tunc vela pandentes navigarunt Occidentem verſus ad Axamutham, eumque apud ſe detinuerunt donec interfeciſſent: ceperunt deinde corpus, & ſepeliebant in quadam Eccleſia. Poſtea venerunt ejus propinqui nautæque de Lundene, & effoſſum eum deportarunt ad veterem Eccleſiam

geunnen hæfde. ac ſette man him iv. nihta ʒrið to his ſcipon. "Da pearð hit under þam þet þam cýnge com porð þ unfríð ſcipa lægen be perſtan 7 hep- 5 ʒodon. Ða ʒe Godþine eopl perſ onbuton mid þer cýnges ii. ſcipum. þam anan rceorþe Harold eopl. 7 þam oðran Toftiz his broðor. and landes-manna ſcipa XLII. Ða rcyfte man Harold eopl up þær cýnges rcipe þe Harold eopl ær 10 rceorþe. þa ʒependon hi perſ to Peuener-ea. 7 lægen þær peden-ferſe". "Ða þer binnon ii. dagum. þa com Spegen eopl þi-ber. 7 rpec rið his fæder". and rið Beorn eopl "þe þær par mid Godþine". And "he" bed Beorn þ he rceolde fapan mid him to þam cýnge to Sand-ric. 7 20 fýlſtan him to þær cýnges fpeondrcipe. 7 he þær tidede. "ʒependon heom þa rpylce hi polðon to þam cýnge. Ða ſ amanz þam þe hi riðon". "þa" bæð Spegen hine þet he rceolde fapan mid him to his ſcipon. "7" tealde þ his rrciperes polðon pændon fram him". buton he þe raðor come. hi 25 ʒependon þa bezen "þær his ſcipu lægen". "þa hi þýber comon". þa bæð Spegen "eopl" hine þ he rceolde rʒependon mid him to rcipe. "7" he rfor-peornde rriðe". rpa lange "oð his" rrciperes ʒefengon hine. 30 7 purpon hine on þone bat. 7 bundon hine. 7 neopan to rcipe. "7 dýdon hine þær on. Tuʒon þa up heora reʒel". 7 urnon perſ to "Axa-muðan. 7" hæfðon hine mid heom. oð þet hi" of-flogon hine. "7" namon þone 35 lichaman". 7 "bebýrʒeðon innan anpe cýrican. "And comon þa his fpeond 7 litz-men of Lundene. 7 namon hine up. 7 feredon hine

a Defunt Cot. *b* 7 he ferþe. 7 rparc rið his fæder þe læʒ æt Peuener-ea. Cot. *i. e.* Et profectus colloquium habuit cum patre qui confedit apud Peveneseam. *c* Deest Laud. *d* Deest Laud. *e* --pende. Cot. *f* amanz þ hi riðan. Cot. *g* Deest Cot. *h* Deest Laud. *i* ræde. Cot. *k* --par. Cot. *l* hine for-lætan polðon. Cot. *m* to his ſcipon. Cot. *n* Deest Cot. *o* Deest Cot. *p* fapan mid him into. Cot. *q* Deest Land. *r* --þýrnde. Cot. *s* Deest Cot. *t* þ þa. Cot. *u* Deest Cot. *x* --muðe. Cot. *y* Deest Cot. *z* Deest Cot. *a* --þýrʒðan. Cot. *b* 7 his fþýnd riððan naman hine up. 7 feredon hine to Vin-cearþe. 7 býrʒðon hine rið Lnuz cinʒ his eam. Cot. *i. e.* Et propinqui illum poſtea effoderunt, & deportarunt ad Winceafter, eumque ſepeliverunt juxta Canutum ejus avunculum.

hine to win-earþre to ealban mýnſtre.
 7 he iſ þær býrgeb rið Lnut cýng hiſ
 eam". * And ſpegen 7epende þa earþ to
 Balþepiner lande. 7 7æt þær ealne pintep
 on Bpýcge mid hiſ fullan 7píðe". And
 5 'on þam ýlcan 7eape". 7opð-7epde Ead-
 noð biſcop be nopðan. 7 7ette man Ulſ
 'to b."

^a An. ^c MXLVII. 7ep^f on þýrum 7eape
 þær mýcel 7emot on Lundene to mid-
 7eſtene. 7 man 7ette ut ix. liſ-manna
 7cipa. 7 7iſ belifan rið-æſtan. And on
 þýrum ýlcan 7eape. com ſpegen eoþl in-
 to Engla lande. And" on þýrum 7 ýlcan"
 7eape. þær ^b re" 'mýcele 7inoð ^k 7egade-
 15 nob" on Rome. 7 Eadpaþ cýng 7ende
 þíder 7epeman b. 7 Ealþed b. 7 hi com
 on þýder on Earþen-æfen. And eſt 7e
 Papa hæfde 7inoð on ^l Uerþel. 7 Ulſ b.
 com þær to. 7 7op-neah man 7eolde to-
 20 bþecan hiſ 7æf. ^m 7iſ he ne 7ealde þe
 mape 7epþuman". 7opðan he ne cuðe
 don hiſ "7epihþe 7pa pel 7pa he 7eolde.
 And ^o on þýrum 7eape" 7opð-7epde Ead-
 7iſe Apc-biſcop ^p iv. kal. Nouembriſ: 25

^q An. ^r MXLVIII. 7ep^f on þýrum 7eape".
 Eadpaþ cing "7e7ette Robþýrd on Lun-
 dene to Aþceb. to Lant-papa-býriſ on
 Lenſtene". * And þær 7ýlſan Lentener"
 he ^s 7op to Rome æſter hiſ pallium. 7 30
 7e cýng ^t 7eaf þet b.-þice "on Lundene
^u Spaphafoç abbot of ^v Abban-dune. 7 ^d 7e
 cýng 7eaf" ^e þ" abbot-þice ^f of Abban-
 dune" Roðulſe biſcope hiſ mæge. Ða
 com 7e Aþceb. 7nam Rome ^g ane ðæge æp
 35 ^h 7cſ. Petþur" mæ77e-æþene. 7 ⁱ he" 7e-
 7æt hiſ Aþceb.-7tol æt x þeſ cýncean on

in Winceafter; ibique ſepultus eſt juxta
 Canutum Regem ſuum avunculum. De-
 inde Swanus conuerſus eſt ad Orientem,
 ad Baldewini terram, ubi commoratus eſt
 5 tota hyeme in Brycge, cum illius plena pa-
 ce. Eodem ipſo anno deceſſit Eadnothus
 Epiſcopus in partibus Borealibus, & [ibi]
 conſtitutus eſt Ulfus in Epiſcopum.

An. MXLVII. Hoc anno, fuit magnum
 10 Concilium Londini in media Quadrageſima:
 & emiſſæ ſunt ix. nautarum naves, quin-
 que in portu relictis. Hoc ipſo anno, ve-
 nit Swanus Comes in Anglorum terram.
 Eodem ipſo anno, fuit magna Synodus
 15 coacta Romæ; quò Eadwardus Rex mit-
 tebat Heremanum Epiſcopum & Ealdre-
 dum Epiſcopum, qui eo pervenerunt in vi-
 gilia Paſchatis. Poſtea etiam Papa celebra-
 vit Synodum in Verſel, quo devenit Ul-
 20 fuſ Epiſcopus, cujus fractus prope fuiſſet
 baculus, niſi plurimum pecuniæ perſolvif-
 ſet, propterea quod non poſſet præſtare ſuum
 officium ita perite ac debuit. Hoc ipſo an-
 no, deceſſit Eadſigus Archiepiſcopus, iv.
 25 kal. Novembris.

An. MXLVIII. Hoc anno, Eadwardus
 Rex conſtituit Londini Rodþyrdum in Ar-
 chiepiſcopum de Cantwarabyriſ, in Qua-
 drageſima. Eadem Quadrageſima is Ro-
 mam profectus eſt ad petendum Pallium:
 & Rex dedit Epiſcopatum Lundenenſem
 Sparhafoco Abbati de Abbandune: & Rex
 dedit Abbatiam de Abbandune Rothulfo
 Epiſcopo ſuo propinquo. Tunc rediit Ar-
 35 chiepiſcopus Roma pridie vigiliarum fe-
 ſti ſancti Petri, & conſtitutus eſt in Ar-
 chiepiſcopali ſede apud Chriſti Eccleſiam in
 feſto

^a Deeſt Cot. ^b Deeſt Cot. ^c þap to. Cot. ^d Ex Laud. Cot. ^e MXLIX. Cot. ^f Deeſt
 Cot. ^g Deeſt Cot. ^h Deeſt Cot. ⁱ mýcel. Cot. ^k Deeſt Laud. ^l Verþelſ. Cot. ^m Deeſt
 Cot. ⁿ --þihta. Cot. ^o Deeſt Cot. ^p iii. Cot. ^q Ex Laud. Cot. ^r ML. Cot. ^s Cal-
 cem anni præcedentis & huius initium ſic connectit Wheoloc. 7ep 7opð-7epde Eadpige
 Aþce-biſcop. 7 Robþert 7eſg to Aþce-biſcop-þice. ^t Deeſt Cot. ^u 7ieſ Robþerte
 þ Aþce-biſcop-þice of Lant-pape-beþi on Lundene. Cot. *i. e.* Dedit Roberto Archiepiſco-
 patum Cantuarienſem Londini. ^x 7 he 7ona þap æſter. Cot. ^y 7epde. Cot. ^z 7ieſ.
 Cot. ^a of. Cot. ^b Spæaphauoce. Cot. ^c Abba- Cot. ^d Deeſt Cot. ^e Deeſt Laud.
^f Deeſt Laud. ^g ænne. Cot. ^h 7ce, Petþeſ. Cot. ⁱ Deeſt Laud.

festo sancti Petri: statimque postea ad Regem revertebatur. Tum ad eum venit Sparhafocus Abbas cum Regis literis & sigillo, ut ipsum consecraret in Episcopum Lundensem. Verum renuit Archiepiscopus, dicens id sibi Papam interdixisse. Postea Abbas reversus est ad Archiepiscopum, & ibi gradum Episcopalem petebat; ast constanter recusavit Archiepiscopus, dicens id sibi Papam interdixisse. Tum profectus est Abbas Londoniam, & tenuit Episcopatum quem Rex ei antea concesserat, plena cum Regis venia, tota ætate & autumnu. Deinde venit Eustatius de transmarinis statim post Episcopum, & Regem accedens quid cum eo haberet negotii enarravit; ac postea reversus est domum. Ubi deventum esset ad Cantwarbyrig versus Orientem, ibi cibo se cum suis refecit, & ad Dubrim perrexit. Quum mille circiter passuum ampliusve esset cis Dubrim, induit suam lorica, itemque sui socii, & adibant Dubrim. Quum eo pervenissent, hospitia quibus in ædibus visum est eligebant: verum accedens unus ex suis, [dicebat] se pernoctaturum in cujusdam patris-familias domo, ipso invito, ac vulneravit patrem-familias; demum autem eum pater-familias interfecit. Tum ascendit suum equum Eustatius, sociique suos equos, & patrem-familias aggressi, occiderunt eum intra suos parietes; & postea versus urbem pergentes, interfecerunt, partim extra partim intra, plus quam xx. homines. Cives etiam interfe-

“rcf. Petrus” b mæsse’-dæge. “Jrona þær to þam cýng zepænbe”. “Da com Sparhafoc abb. to him” mid þær cýnges zepriute / j inregele”. to þan þæt he hine b habian sceolde ‘to b. into Lundene”. k Da pið-cpeð se Arceb.” j cpæð þæt se Papa hit him for-boden hæfde. l Da zepende se abb. ongean þone Arceb. eft to þam. j þær þæt byrcop-hader zepnde. j se Arceb. 10 him an-rædlice for-þenode. j cpæð þæt se Papa hit him for-boden hæfde. Da zepende se abbot to Lundene. j ræt on þam byrcop-riçe. þe se cýng him ær zeunnan hæfde be his fulne leafe. ealne þone sumor. j þone 15 hærfere”. Anð com þa Eustatius þ fram zeonban se rona æfter þam byrcop. j zepende” to þam cýnge. j ræc pið hine. þ he þa polde. j zepende þa ham-pearð. Da he com to Cant-war-byrig earz. þa ræbbe 20 he þær j his menn. j to Doþnan zepende”. l Da he pær rume mila oððe mare beheonan Doþnan. þa dyde he on his býrnan. j his zepenan ealle. j foran to Doþnan. Da hi þider comon. þa poldon hi innan hi þær heom rylþan zelicode”. q þa com an his manna. j polde rician æt anes bundan huse his unðancer. j zepundode þone huf-bundon. j se huf-bunda of-rløh þone ofþerne. Da 25 pearð Eustatius uppon his hofse. j his zepenan uppon heona. j þerdon to þam huf-bundon. j of-rløgon hine binnan his azenan heorðe. j þerdon him þa up to þære burge-pearð. j of-rløgon ægðer ze pið-innan ze pið-utan ma þanne xx. manna”.
And

a rce. Petrus. Cot. b Deest Cot. c dæge. Cot. d Deest Cot. e j Spearhauoc com to him. Cot. f Deest Cot. g þi. Cot. h bletþian. Cot. i to þan byrcop-riçe on Lundene. Cot. k j se Arc-byrcop him and-rparode. an-rædlice for-pýrnde. Cot. l. e. Er Archiepiscopus ei respondens, constanter renuit. l Desunt Cot. m on þýrum zeape com. Cot. n Deest Cot. o þa he hæfde zeprecen þ he polde. þa cýrde he azen. þa his men coman to Doþnan. Cot. p Desunt Cot. q þa polde his an man heþeþeorþian æt anes mannes his unðancer. rpa þ he pundode þone huf-bunda. j se huf-bunda of-rløh þone man. Da pær Eustatius rpyðe rpað. j pearð upon his hofse. j his men. j þerdon to j of-rløgon þone ylcan huf-bandan. j eac to eacan him ma þonne xx. men. Cot. i. e. Tum vellet unus ex suis pernoctasse apud quendam hominem, ipso invito; adeo ut vulneraret patrem-familias, & pater-familias eum hominem interficeret. Tum Eustatius vehementer ira commotus, equum cum suis ascendit, & eo pergentes interfecerunt istum patrem-familias, & præter eum plus quam xx. homines.

And þa buph-menn of-þlogon XIX. menn on
 oðre healfe. 7 ȝepundodan "þ̅ hi nȝrtan
 hu þela". And Eurtatiur æt-bærſt mid
 feapum mannum. 7 ȝepende ^bonȝean to
 þam cȝnȝe. "7 cȝbbe be bæle hu hi ȝe-
 5 ȝapen hæfðon". ^dAnd þearð re cȝnȝ ȝp̅ðe
 "ȝnam f̅p̅ð þa buph-pape". 7 of-rænðe
^ere cȝnȝ "Godþine eopl. 7 bæð hine fa-
 þan into Lent mid unȝp̅ða to ^bDoſþan.
 'forðan Eurtatiur hæfðe ȝecȝbb þam
 10 cȝnȝe þet hit ſceolde beon mare ȝȝlt
 þære buph-papu þonne hiſ. Ac hit næſ na
 ȝpa". ^k7 re eopl nolde na ȝeþp̅arian 'þære
 in-fape". forðan him p̅ær lað to ^mamȝp̅-
 nene hiſ "aȝenne folȝað". Ða renðe re
 15 cȝnȝ æfter eallon hiſ p̅itan. 7 ^obeað heom
 cuman" to ^pGleape-cearþre ^qneh þære
 æfþre ſca. Maria mæſſan. Ða hæfðon
 þa ſelȝce menn ȝepnoht ænne cartel on
 20 ðereforð-ſcipe on Speȝener eopleſ fol-
 ȝoðe. 7 p̅rohten ælc þærſa harpe 7 bi-
 mere þær cȝnȝer mannan þær abutan þe
 hi mihton. Ða com Godþine eopl. 7 Spe-
 ȝen 'eopl". 7 Harold 'eopl" toȝæðere
 æt ^rBȝreper-ſtane. "7 manȝ mann mid
 25 heom". ^sto þon þ̅" hi poldon þapan ^tto
 heopa cȝne-hlaforðe". ^u7 to þam p̅itan
 eallon þe mid ȝeȝæðerode p̅æron. þ̅ hi þær
 cȝnȝer næð hæfðon. 7 hiſ ſultum. and
 ealpa p̅itena. hu hi mihton þær cȝnȝer
 30 biſmen apnecan. 7 ealley þeodȝcipes". ^vÐa
 p̅æron þa ſælȝce men æt-foran mid þam
 cȝnȝe". 7 ^wfor-p̅reȝðon þa eoplaſ. þet
 hi ne moſton cuman ^xon hiſ eagon ȝe-
 riðe". ^yforðan hi ſæðon þ̅ hi poldon
 35 cuman þiðer for þer cȝnȝer ſp̅icðome.
 ſær þær cuman Siþarð eopl. 7 Leofric
 eopl. 7 mȝcel folc mid heom norðan
 to þam cȝnȝe. 7 p̅ær þam eople God-
 þine 7 hiſ ſunan ȝecȝbb þ̅ re cȝnȝ and
 þa menn þe mid him p̅æron poldon næðon

cerunt XIX. viros ex altera parte, & vul-
 nerarunt quamplurimos. Eustatius vero ef-
 fugiens cum paucis, reversus est ad Re-
 gem, & ex parte narravit quid iis con-
 5 tigisset. Hinc Rex in cives ira defla-
 grans, misit Godwinum Comitem, & man-
 davit ei in Cantium ad Dubrim hosti-
 liter migrare: Eustatius enim Regi nar-
 raverat, majorem fuisse civium culpam
 10 quam suam. Verum haud ita se res ha-
 buit: neque Comes lubens [Cantium]
 ingredi voluit, ei quippe odiosum visum
 est consumere proprium populum. Tunc
 accersivit Rex omnes suos Proceres, &
 15 iussit eos pervenire ad Gleaweceastrum
 paulo post festum sanctæ Mariæ. Walli
 interea exædificaverant quoddam castellum
 in Herefordscire, in Swegeni Comitis
 terra, & intulerunt quicquid possent dam-
 20 ni ac dedecoris Regis-ſervis in ejus vicin-
 ia. Hinc convenerunt Godwinus Co-
 mes, & Swegenus Comes, & Haroldus
 Comes apud Byferestane, & multi cum
 iis, ut irent ad ipsorum dominum natu-
 25 ralem, & omnes Proceres qui cum eo
 erant congregati, quo Regis consilium &
 auxilium haberent, omniumque illius Pro-
 cerum, ad ulciscendum dedecus hoc Re-
 gi & universæ genti [illatum.] Verum
 30 Walli prius ad Regem venientes, accusarunt
 Comites; adeo ut iis non liceret venire in
 ejus conspectum: propterea quod dixerant
 [Walli] illos eo venturos ut Regem pro-
 derent. Pervenerant eo ad Regem Siwar-
 35 dus Comes, & Leofricus Comes, & multi
 cum iis è partibus Septentrionalibus; ac Co-
 miti Godwino ejusque filiis indicatum fuit,
 Regem & viros qui cum eo una erant con-

filium

a ma. Cot. i. e. plures. b aȝean. Cot. c 7 ræðe þa þnȝ pȝp̅e þonne hit pepe. Cot.
 d þa. Cot. e p̅pað. Cot. f Deest Cot. g Deest Cot. h Doſþan. Cot. i Deest Cot.
 k ac. Cot. l Deest Cot. m ---penne. Cot. n aȝene. Cot. i. e. suos. o 7 het he cuman.
 Cot. p Glope-ciearþre. Cot. q Desunt Cot. r Deest Cot. s Deest Cot. t Bȝreperſtane.
 Cot. u Deest Cot. x 7. Cot. y Deest Cot. z to þam cȝnȝe. Cot. a Deest Cot. b Ða
 p̅æran þa ----- æron mid þam cȝnȝe. Hic, ut vides, Cod. Cot. mutilum invenimus.
 c p̅reȝðen. Cot. d neh þam cȝnȝe. Cot. i. e. prope Regem. e Desunt Cot.

filium adversus eos inuituros: unde ii sese fortiter contra obfirmabant; licet iis odiosum videretur adversus ipsorum dominum genuinum quicquam moliri. Tunc decretum est à Proceribus ab utraque parte, ut à malo desisteretur; deditque Rex Dei pacem, sui que plenam amicitiam utrique parti. Postea decrevit Rex cum suis Proceribus, ut secunda vice celebraretur omnium Procerum Concilium Londini, ad Autumni æquinoctium: iussitque Rex conscribi exercitum, tum ab Australi parte Tamesis, tum à Boreali, omnium qui hucusque fuerint, optimum. Ibi dictus est Swegen Comes exlex: & citati Godwinus Comes & Haroldus Comes ad Concilium, quamprimum eo pervenire possent. Quum eo pervenissent, & citati essent in Concilium, rogabant pacem & obsides [sibi dandos,] quò securi ab insidiis Concilium ingrederentur, eoq; egrederentur. Postulavit etiam Rex omnes ministros, quos Comites prius habuere, qui eos omnes in manus illi dedere. Postea ad eos Rex mittebat, iussitque eos venire cum XII. viris in Regis Concilium. Tunc rogavit rursus Comes pacem, ac obsides [sibi dandos,] ut se ipsum purgaret omni crimine cuius insimularetur. Denegati autem ei fuerunt obsides, & constituta v. dierum pax, quibus de terra exiret. Hinc conversi sunt Godwinus Comes & Swegenus Comes ad Bosenham, & navibus è portu deductis, trans mare ire contendunt, & petebant Baldewini pacem, ibique commorati sunt tota hyeme: Haroldus autem Comes conversus est Occidentem versus ad Hiberniam, & ibi degebat tota ista hyeme sub illius Regis pace. Hoc ubi primum fuisset factum, dimisit Rex dominam,

on hi. 7 hi tpy mebon hi færtlice on gear. þæh him lað pæpe þ hi on gear heopa cýne-hlaforð fundan sceolban". Ða "gepædden þa pítan 'on ægðer halfe" þ man 'þa' ælcer ýfeles gefpac. " 7 gear re cýng Goder gnið 7 hiý fulne fpeondrcipe on ægðre healfe". Ða "gepædde re cýning 7 hiý pítan". þ man sceolde s oðre fýðan" habban ealpa gepitena gemot on Lundene b to hærfpeter emnihte". 7 i het re cýning" bannan ut hepe. ægðer kge" be ruðan l Temeje. ge be norðan. eall þ "æfpe" betrt pæf. Ða cpæð man spegen eopl ut-lah. 7 rterfnode 'man" Godpine eople and Harolde f eople" 7 to þon gemote. fpa paðe fpa hi hit gefapan mihton. Ða hi þider utcomon. þa rterfnede heom man to gemote. þa gýpnde hie gniðer 7 gýrla þ he morpe ut-rypan into gemote cuman. 7 ut of gemote. Ða gýpnde re cýng ealpa þæra þegna þe þa eoplar æp hæfdon. 7 hi letan hi ealle him to handa. Ða fende re cýng eft to heom. 7 beað heom" þ hi comen" mid XII. mannum ' into þær cýnges næde". Ða geornde re eopl ' eft" gniðer 7 gýrla. þ he morpe hine betellan æt " ælc" þæra þinga þe him man on-lede. * Ða pýpnde him man þera gýrla. 7 fceapeðe him mann v. nihta gnið ut of lande to fapenne". 7 And gefende þa Godpine eopl 7 spegen eopl to Boren-ham. 7 feufon ut heopa fcpu". 7 gefendon heom begeondan fæ. 7 gefohton Baldpiner gnið". " 7 punodon þær ealne þone pintep. and Harolde eopl gefende pet to Yplande. 7 pæf ðær ealne ðone pintep on ðer cýnges gniðe. And fona ðær ðe þiý pæf". b þa fop-let re cýng þa hlæfbian. " fce

a --pædde. Cot. b Deest Cot. c Deest Cot. d 7 re cing gý þam eoplan hiý ful-lan fpeondrcipe. Cot. i. e. Et Rex dedit Comitibus plenam ipsius amicitiam. e gehet. Cot. f Deest Cot. g eft. Cot. h Deest Cot. i Deest Cot. k Deest Cot. l --fan. Cot. m Deest Cot. n beað. Cot. o Deest Cot. p Deest Cot. q Defunt Cot. r fceolban cuman. Cot. s to þam cinge. Cot. t Deest Cot. u Deest Cot. x þa pýpnde men him. 7 beað him ut binnan v. nihtan. Cot. i. e. Tum id ei denegatum est, & iussus est [de terra] discedere intra v. noctes. y Deest Cot. z 7 he fende ofep fæ to Baldpiner lande. Cot. i. e. Et transfretavit ad Baldwini terram. a Deest Cot. b 7. Cot.

* yeo þær gehalgod him to opene". 6 7
 lez niman of hipe" eall þ̅ heo ahte on
 lande. 7 on golde. 7 'on" reolſpe. 4 7
 on eallon þingon". and bezahte 'hy" hir
 ſp̅yſter to 'hper-pillon. And 8 Spar-ha-
 roc abb. pearð "þa" 'adriſen 'ut" of
 þam hircop-riſe on Lundene. 7 per ſiſim.
 þær cyngeſ p̅reort 'gehagod þær to.
 7 And man ſette þa Oddan to eoſle oſer
 Deſena-riſe. 7 oſer Sumer-ſæton. and
 oſer Dor-ſæton. 7 oſer ſealar. 7 mann
 ſette Ælſgar Leofriſes ſunu eoſles þane
 eoſl-dom on handa þe Harold ær ahte".

MXLIX.

ML.

MLI.

"An. °MLII. Dep 8 on þiſum 7eape". 15
 ſopð-ſepde 7 Ælſgine Ymma. 7 Eadparðes
 cyngeſ modor" 7 Harbacnuteſ cyngeſ.
 And on þam ſylſan 7eape. 7eapðde ſe
 cynſ 7 hir riſan þ̅ mann ſeolde ſopþian
 ut to Sand-pic ſcipu. and ſetton Raulf
 eoſl 7 Oddan eoſl to heafod-mannum
 þær to". 'Da 7epende Godpine eoſl ut
 ſpam Brycge mid hir ſcipum to Yſepan.
 and læt ut ane dæge ær mid-ſumereſ
 mæſſe æfene þ̅ he com to næſſe. þe iſ
 be ſuðan Rumen-ea. Da com hit to pi-
 tenne þam eoſlum ut to Sand-pic. 7 hi
 þa 7ependon ut æfter þam oðrum ſci-
 pum. 7 beað man land-ſp̅rde ut onſean
 þa ſcipu. Da amanz þiſon þa papð God-
 pine eoſl 7epapnod. 7 7epende him þa in-
 to Peſeneſ-ea. 7 pearð þ̅ pæder ſp̅ðe
 ſepanz. þ̅ þa eoſlar ne mihton 7epitan
 hpet Godpine eoſl 7eſapen hæfde. And

quæ consecrata fuerat ipsi in Reginam, &
 auferri ab ea permisit, quicquid haberet
 terrarum, & auri, & argenti, & bonorum
 quorumcunque; eamque commisit forori
 suæ apud Hwerwillam. Tunc Sparhafocus.
 Abbas fuit pulsus suo Episcopatu in Lun-
 dene, & Willelmus Regis Presbyter fuit ad
 eam sedem consecratus. Constitutus etiam
 fuit Odda Comes super Defenasciram, & su-
 per Sumerſætensēs, & super Dorſætensēs, &
 super Wallos: & concessus est Ælſgaro
 Leofrici Comitis filio Comitatus quem Ha-
 roldus antea possederat.

An. MLII. Hoc anno*, decessit Ælſ-
 giva Ymma, Eadwardi Regis mater & Har-
 daciuti Regis. Eodem ipso anno, decre-
 tum est à Rege & ejus Proceribus, ut
 emitterentur ad Sandwicum naves, iis-
 que præficerentur Radulphus Comes &
 Odda Comes. Interim discessit Godwinus
 Comes de Brycge cum suis navibus ad
 Yſeram: inde egressus uno die ante vigili-
 as Festi mediæ ætatis, venit ad Promontori-
 um quod est ab Australi parte Rumenæ.
 Id ubi fama delatum esset Comitibus apud
 Sandwicum, egressi sunt infecuturi istas
 naves, & mandatum est copiis terrestri-
 bus ut obviam venirent navibus. Inter-
 ea vero datum est Godwino Comiti in-
 ducium, & sese recepit in Pefeneſeam,
 validaque coorta est tempeſtas, adeo ut
 Comites non possent investigare, quâ
 Godwinus Comes iverat. Postea rever-
 sus

a Deest Cot. b 7 benam hipe. Cot. c Deest Cot. d Deest Cot. e Deest Cot. f Hper-
 pille. Cot. g Speaphauoc. Cot. h Deest Cot. i 7edriuen. Cot. k Deest Cot. l 7e-
 bleſod. Cot. m Defunt Cot. n Ex Land. Cot. o MLI. Cot. p Deest Cot. q --ſp̅a.
 Cot. r þær cingeſ modor Eadparðes. Cot. s Defunt Cot. t Hujus anni quæ sequun-
 tur gesta aliis verbis & quidem longe paucioribus sic complectitur Cod. Cot. And Godpine
 eoſl ſepde ut of Briſe mid hir ſcipan to Yſepan. 7 ſpa to Engla lande. 7 com up
 at næſſe be ſuðan Rumen-ea. 7 ſepde ſpa to ſiht. 7 nam þær ealle þa ſcipan þa to
 ahte mihtan 7 ſp̅lar. 7 cypde him ſpa eaſt-papð. And Harold þær cumen mid ix. ſci-
 pon up at Port-locan. 7 of-ſloh þær mycel ſolc. 7 nam oſſ. 7 nienn. 7 æhta. 7 7e-
 pende him eaſt-papð to hir pæder. 7 hi bezen ſepban to Rumon-ea. to Diðe. to
 ſolc-ſtane. to Dorſepan. to Sand-pic. 7 æſſe naman ealle þa ſcipan þe hi ſundan þ̅.

* 2°. Nonarum Maii. Flor.

fus est Godwinus Comes ac venit ad
 Brycge; aliaque naves redierunt ad Sand-
 wicum. Tum decretum est ut naves re-
 verterentur Lundoniam, & præficerentur
 iis alii Comites, aliique gubernatores. Res
 5 vero tam diu dilata est, donec classem om-
 nes relinquerent, omnesque domum redi-
 rent. Id ubi animadverteret Godwinus Co-
 mes, vento commisit vela & classem, &
 perrexit rectà, Occidentem versus, ad Ve-
 ctam; ubi [sui] in terram egressi, tam diu
 prædas egerunt, donec iste populus daret
 tantum [tributi,] quantum ab iis exigere-
 tur. Inde conversi sunt Occidentem versus,
 donec venissent ad Portlande, & ibi [in ter-
 ram] ascendentes, quicquid possent damni
 [incolis] dederunt. Interim reversus est Ha-
 roldus de Hibernia cum novem navibus, &
 appulit in terram apud Portlocam, ubi mul-
 tus populus coactus est adversus eum: ve-
 rum haud veritus sibi victum comparare
 20 exiit, ac interfecit magnam partem istius
 populi, cepitque pecoris, & hominum, &
 pecuniarum quicquid inciderat. Perrexit
 deinde Orientem versus ad patrem suum,
 & uterque progressus est Orientem versus,
 donec pervenissent ad Vectam, ac rapue-
 runt quod ibi fuit reliquum. Inde conversi
 sunt ad Pefeneseam, & eduxit secum quot-
 quot naves [in eum portum] appulerant: in-
 30 deque venit ad Promontorium, & abstulit
 omnes naves quæ fuerunt in Rumenea, &
 in Hythe, & in Folcesstane. Inde perrexe-

zepende þa Godwine eopl ut agean þ he
 com eft to Brycge. 7 þa oðra rcipu ze-
 penden heom eft ongean to Sand-wic. And
 zepæbbe man þa þ þa rcipu zependan eft
 ongean to Lundene. 7 rceolbe man retton
 5 oðre eoplar. 7 oðre haræton to þam rcip-
 um. Ða lengde hit man rpa lange þ reo
 rcip-fýrð eall belar. 7 zependon ealle heom
 ham. Ða zeaxode Godwine eopl þet. 7 teah
 þa up hir regl 7 hir lið. 7 zependon heom
 þa perst on an to Fihht. 7 eodon þær up. 7
 hepꝛodon rpa lange þær þ þ folc zealb
 heom rpa mýcel. rpa hi heom on-lezden.
 And zependon heom þa perst-peapd oð
 15 þet hi comon to Port-lande. 7 eodon
 þær up 7 dýdon to hearne rpa hpet rpa
 hi don mihton. Ða per harold zepend
 ut of Yrlande mid niȝon rcipon. 7 com
 þa up æt Port-locan. 7 per þær mýcel
 20 folc zegaderod ongean. ac he ne pandode
 na him metes to týllenne. eode up. 7
 of-floh þær mýcelne ende þer folces. 7
 nam him on ofse. 7 on mannum. 7 on
 æhtum. rpa him zepearð. And zepende
 him þa earst-peapd to hir fedes. 7 ze-
 pendon heom þa bezen earst-peapd þ hi
 comon to Fihht. 7 namon þær þ him
 ær rið-æftan pær. And zependon heom
 þa þanon to Pefenes-ea. 7 bezeat forð
 30 mid him rpa ræla rcipu rpa þær ræpa
 pæron. 7 rpa forð þ he com to næsse.
 7 bezeat ealle þa rcipu þe pæron on Rumen-
 ea. 7 on hýðe. 7 on Folces-rtane. And ze-
 pendon

to ahte mihte. 7 zirlar. eal rpa ræþan 7 zependon þa to Lundene. Ða hi to Lun-
 dene comon. þa læz re cing 7 ealle hir eoplar þær ongean mid L. rcipon. Ða ræþan
 þa eoplar to þam cinge. 7 zeorþdan þ hi moȝton beon heopa þinga 7 ape purðe þe
 heom mid unrihte benumen pær. Ða rið-lez re cing rume hpile. ac Stizant. þe pær
 þer cinger ræb-zifa 7 hir hand-ppeort. 7 þa oðre riȝe men zepæddan. þ man ze-
 tnynde zirlar on ægðræ healfe. 7 rpa rceolbe re rpeondrcipe beon zepæftnod. Ða
 Robbert Arc-bircop þ zeaxode. þa nam he hir hopy. 7 ræpde him to Eadulfer-næsse.
 7 pæpð him on anum un-præcum rcipe. 7 ræpde him on an ofær ræ. 7 for-let hir
 Pallum. Ða cpæð man mýcel zemot rið-uton Lundene. 7 on þam zemote pæpan þa
 betrtan men þe pæpan on þýren lande. Ðær pær Godwine up hir mal. 7 betealde hine
 rið Eadpærð cing be eallum þam þingan þe him pær on zeled. 7 hir beapnum. And
 man cpæð Robbert Arc-bircop ut-laga. 7 ealla þa Frencirce men. forðan hi pæpan
 intinga þære pæðe þe pær betpýx him 7 þan cinge. And Stizan b. rænz to þan Arc-
 bircop-riȝe on Lant-uape-bepi. i. e. Et Godwinus Comes discessit à Brige cum suis navibus

pendon þa east to Doſſan. 7 eodon þær up. 7 namon him þær ſcipu 7 gylar. ſpa þela ſpa hi poldon. 7 þerndon ſpa to Sand-
 pic. 7 dýdon hand þ̅ ſýlfa. 7 heom man
 gear æghper gylar 7 metrunga þær þær 5
 hi gýrndon. And þependon heom þa to
 Norð-muðan 7 ſpa to Lundene-pearð. 7
 rume þa ſcipu þependon binnon Scep-ige.
 7 dýdon þær mycelne hearpm. 7 þependon
 heom to Middel-tune þær cýnzer. 7 for-
 bearndon þ̅ eall. 7 þærnon heom to Lun-
 dene-pearð æfter þam eoplan. Ða hi to
 Lundene comon. þa læg re cýng 7 þa eop-
 lar ealle þær ongear mid L. ſcipum. Ða
 rendon þa eoplar to þam cýnze. 7 þernd- 15
 don to him þ̅ hi moſton beon purðe ælc
 þæra þinga þe heom mid unrihte of ge-
 numen þær. Ða wið-læg re cýng rume
 hpile. þeah ſpa lange. oð þet folc. þe
 mid þam eople per. pearð rýðe artýned 20
 ongear þone cýng. 7 ongear hir folc. ſpa
 þ̅ re eopl rýlf earþoðlice gertýlde þ̅ folc.
 Ða þerde Stigand biſcop to mid Goder
 fultume. 7 þa þre menn. ægðær ge
 binnan buþ ge buton. and þeræddon 25
 þ̅ man tremeðe gylar on ægðer healfe.
 and man ſpa dýde. Ða gearode Rotberð
 Arceb. and þa Franciſce menn þ̅. gena-
 mon heopa hop. and þependon rume
 per to Pentecorþer cartele. rume norð 30
 to Robberþer cartele. And Robbert
 Arceb. and Vlþ biſcop þependon ut
 æt eſt-geate and heopa þerþan. and

runt verſus Orientem ad Doſſam, & [in
 terram] egreſſi ceperunt ibi naves ac obſi-
 des quotquot vellent; indeque iverunt ad
 Sandwicum, ubi id ipſum fecerunt: dati
 etiam iis ſunt obſides ac victus quibuſcunque
 in locis poſtulerent. Inde progreſſi ſunt ad
 Northmutham, indeque Lundoniam verſus;
 aliquas autem naves appellebant ad Scep-
 ige, & ibi multum mali fecerunt: converſi
 10 ſunt etiam ad Middeltunc, Regis [oppidum,]
 & totum illud incendebant, atque poſtea ver-
 ſus Lundoniam ſecuti ſunt Comites. Quum
 ad Lundoniam perveniſſent, conſtitit Rex
 cum omnibus Comitibus adverſus eos cum L.
 15 navibus. Tunc mittebant Comites [elaga-
 ti] ad Regem, rogantes eum ut digni habe-
 rentur omnibus bonis, quibus iniuſte priva-
 ti fuerant. Recuſavit aliquamdiu Rex, imo
 eoſque, donec populus, qui cum Comite
 20 fuit, ira eſſet admodum commotus in Re-
 gem, & in illius populum, adeo ut ipſe
 Comes ægre ſuos ſedaret. Tunc congrega-
 ti ſunt, Dei auxilio, Stigandus Episco-
 pus, & viri prudentes tum intra urbem
 25 tum extra; & decreverunt ut [pax] obſi-
 dibus confirmaretur ex utraque parte; quod
 & factum. Id ubi deprehenderant Rotber-
 dus Archiepiſcopus, & Francici viri; acceptis
 equis, fugerunt partim Occidentem verſus
 30 ad Pentecoſtes caſtellum, partim Aquilonem
 verſus ad Rodberti caſtellum. Rodbertus ve-
 ro Archiepiſcopus & Ulfus Epicoſopus, eo-
 rumque focii, egreſſi ſunt Orientali porta, atq;
 occiderunt,

*ad Yſeram, indeque ad Anglorum terram, atque appulit ad promontorium ab Australi parte
 Rumeneæ, ac inde perrexit ad Vectam; ubi quotquot poſſet naves cepit, obſidesque, poſteaque
 iter direxit Orientem verſus. Interea quinque naves appulit Haroldus in Portlocam, ubi
 interfecit multum populum, & cepit pecora, homines, & pecunias: deinde converſus eſt
 Orientem verſus ad patrem, iique ſimul ibant ad Rumoneam, ad Hithe, ad Folcſtane, ad
 Doſeram, ad Sandwicum: & ubique in itinere ceperunt quotquot inciderant naves, quæ uſui
 eſſe poſſent, ac obſides: tandemque profeſti ſunt Lundoniam. Quum ad Lundoniam perve-
 niſſent, ibi conſtitit Rex cum omnibus ejus Comitibus adverſus eum cum L. navibus. Tunc
 mittebant Comites [elagati] ad Regem, ac petebant ut digni haberentur ſuis poſſeſſionibus ac
 honore, quibus iniuſte privati fuerant. Quod aliquamdiu Rex recuſavit: verum Stigandus
 qui fuit Regis Conſiliarius, ejuſque Capellanus, ac cæteri viri prudentes decreverunt ut [pax]
 confirmaretur obſidibus ex utraque parte, adeoque amicitia eſſet ſtabilita. Ubi id Rodbertus
 Archiepiſcopus deprehenderat, equo accepto, ivit ad Ealdulfeſnæſſe, & conſcendens quandam
 navim vilem, reſta perrexit in tranſmarina, ac reliquit ſuum Pallium. Tum indictum eſt
 magnum*

occiderunt, & aliàs confecerunt multos juvenes: ac recta progressi sunt ad Ealdulfes-næse, ubi [Archiepiscopus,] conscensa vili navicula, prope transfretavit, ac dereliquit Pallium Præfultatuniquè hac in terra, uti Deo 5 visum est, quippe eum honorem fuerat affectus, Deo id nolente. Tum indictum est magnum Concilium extra Lundoniam; atque omnes Comites, ac viri qui essent in hac terra nobilissimi, aderant isti Concilio. 10 Ibi sermonem instituit Godwinus Comes, & purgavit se ibi, coram Eadwardo Rege, suo Domino, & coram universa gente, [asserens] immunem se esse istius [criminis] cujus insimularentur ipse & Haroldus filius, omnesque ipsius filii. Hinc Rex accepit Comitem, ejusque filios in plenam amicitiam, & [concessit] integrum Comitatum, ac quicquid prius possederat; omnibusque simul 15 qui cum eo fuerunt. Rex item restituit Dominæ suæ [olim repudiatæ] quicquid prius habuerat. Elagati vero plenarie dicti sunt Rotberdus Archiepiscopus, omnesque Francici viri, propterea quod ii præsertim conflarant inimicitias inter Godwinum Comitem ac Regem: & Stigandus Episcopus capessit Episcopatum de Cantwarabyrig. Sub hoc item tempus, dimisit Arnwius Abbas de Burh suam Abbatiam, integra usus valetudine, & donavit eam Leofrico Monacho, 25 Regis venia ac Monachorum: Abbas autem Arnwius vivebat postea VIII. annis. Abbas interim Leofricus inauravit illud Monasterium, adeo ut vocaretur INAVRATA URBS: tum aucta est magnopere terris, ac auro, 35 atque argento.

An. MLIII. Hoc anno, Godwinus Comes decessit XVII. kal. Maii; & sepultus est Wintoniæ in veteri Monasterio: capessit

of-plogon. 7 elles amýpdon manige iunge men. and gependon heom on an to Ealdulfer-nære. 7 pearð him þær on anon un-prærte ræpe. and þerðe him on an 5 ofep ræ. and for-let hir pallium and xpendom ealne hep on lande. rpa rpa hit God polde. þa he æp begeat þone purðræpe rpa rpa hit God nolde. Ða cræð mann mycel gemot riðutan Lundene. 7 ealle þa eoplar. 7 þa betrtan menn þe pæron on þiron lande. pæron on þam gemote. Ðær bæp Godpine eopl up hir mal. 7 betealde hinc þær rið Eadpærð cýng hir hlaropð. 7 rið ealle land-leodan. þet he 15 pær un-rcylbið þær þe him geled pær. 7 on hapold hir runu 7 ealle hir bearn. And se cýng for-geaf þam eople. 7 hir bearnum hir fulne fpeondræpe. 7 fulne eopldom. 7 eall þet he æp ahte. 7 eallon þam mannon þe him mibe pæron. And se cýng 20 geaf þære hlarfdian eall þ heo æp ahte. And cpeð man ut-laga Rotberð Anceb. fullice. 7 ealle þa Fnencýrce menn. forðan þe hi macodon mært þet unreht betpeonan Godpine eople and þam cýnge. and Stigand b. feng to þam Anceb- 25 rice on Lant-papa-byrið. "And on þir ylcan tyme for-let Arnpi abbot of Buph abbot-rice be hir halpe life. and geaf hit Leofric munc be þer cýngerleafe. and be þære muncce. and se abbot Arnpi lifode rýðdon VIII. rintpe. And se abbot Leofric gilbede þ mýnrte rpa þ man hit cleopeðe þa Gildenebuph. þa pæx hit rpiðe on land. and on gold. and on reolfer".

An. ^b MLIII. ^c Dep on þirum geape forð- 30 þerðe Godpine eopl". on XVII. kl. Mai. ^d 7 he is bebýrðed on Vin-ceartpe on Caldamýnrte".

magnum Concilium extra Londinum, & in eo conventu fuerunt viri in hac terra nobilissimi. Ibi instituit Godwinus sermonem, & purgavit se coram Eadwardo Rege omnibus criminibus quorum ipse ejusque filii insimularentur. Pronunciatus autem est Rodbertus exlex, omnesque Francici viri, propterea quod ii essent causa inimicitie quæ fuit inter eos ac Regem. Stigandus etiam Episcopus capessit Archiepiscopatum de Cantwareberi.

a Desunt Cot. *b* MLII. Cot. *c* Dep par Godpine eopl deað. Cot. *d* Deest Cot.

a Vide An. MXLVIII.

a Deest

mýnrte". 7 fenz Harold "eopl hif runu"
to þam eopl-^b dome. " 7 to eallum þam þe
hif fæder ahte". 7 fenz Ælfgar "eopl"
to þam eopldome þe Harold "æp" ahte:.

^f An. s MLIV. Hæp ^b on þifum zeape" 5

forð-ferþe Leo fe 'halga' Papa on Rome.

^k And on þifum zeape pær fpa mýcel of-

prealm. fpa man ne gemunde fe la rintpum

æp". 7 Victor pær gecopen to Papan:.

^l Bellum apud mare mortuum.

^m An. ⁿ MLV. Hæp ^o on þifum zeape"

forð-ferþe Siparþ eopl. ^p 7 þa beað man

ealpe pítana gemot VII. nihton æp mid-

Lenctene". ^q 7 ut-lagode man Ælfgar

eopl". forþon him man pearp" on. ^r þ he 15

'pær' 'þer cýnzer fpa. 7 ealpa land-

leoda". ^s And he þær zeapþrþe þer" *æt-

foran eallum þam mannum þe þær zega-

berode pærþon". þeah him ^t þ forþ of-

rcute ^u hif unnþancer". 7 fe cýnþ ^v zeaf 20

^w þone eopl-dom Torþige. ^x Froþiner ju-

nu eopler". þe Siparþ "eopl" æp ahte.

^y And Ælfgar eopl zepohte Lriffriner ze-

healb on Norþ-f ealan. 7 on þifum zeape

Lriffrin and Ælfgar for-bærþdon fce. 25

Æþelþrýhter mýnrter. 7 ealle þa buþh

þepe-forþ:.

^z An. MLVI. Hic Henricus Romanorum

Imperator obiit, cui successit filius ejus Hen-

ricus.

^a An. MLVII. ^b Hæp on þifum zeape com 30

Æþarþ æþeling Eadmunder runu cýnzer

híþer to lande. 7 fona þær zefor. 7 hif

lic if bebýrþeð innon fcr. Paulur mýn-

rtre on Lundene. ^c And Victor Papa

forþ-ferþe. 7 pær Stephanur gecopen to 35

Papan. fe pær abbot on Monte-carrino". *

^d And Leofric eopl forþ-ferþe. 7 fenz

autem Haroldus ejus filius Comitatum, ac
omnia quæ pater possedit: & cepellit Ælf-
garus Comes istum Comitatum quem Ha-
roldus antea habuit.

An. MLIV. Hoc anno*, decessit Leo,
sanctus Papa Romanus. Eodem item an-
no, fuit tanta pecorum lues, quantam mul-
tas ante hyemes nullus meminerit: & Vi-
ctor electus est in Papam.

An. MLV. Hoc anno, decessit Siwar-
dus Comes: & indictus fuit omnium Pro-
cerum conventus VII. diebus ante mediam
Quadragesimam; [ubi] elagatus est Ælf-
garus Comes, quoniam ei objectaretur quod
esset Regis proditor, & universæ gentis.
Hujus autem rei convictus fuit coram om-
nibus hominibus qui ibi congregati erant,
quanquam id eum male admodum habe-
ret, & ipso invito fieret: Rex autem dedit
istum Comitatum, quem Siwardus Comes
antea possederat, Toftigo Godwini Comitis
filio. Ælfgarus etiam Comes petiit Griffini
castellum in Northwallis: & hoc anno,
Griffinus & Ælfgarus combufferunt sancti
Æthelbryhti Monasterium, totamque civi-
tatem Hereford.

An. MLVI. Hic Henricus Romanorum Imperator obiit, cui successit filius ejus Hen-

An. MLVII. Hoc anno, venit Eadwar-
dus Clito, Eadmundi Regis filius, hanc in
terram, & statim postea decessit; ejusque
corpus sepultum est in sancti Pauli Mona-
sterio Londoniæ. Victor Papa decessit,
& Stephanus fuit electus in Papam: is e-
rat Abbas de Monte-Cassino. Leofricus
item Comes decessit, & cepellit Ælfga-
rus

^a Deest Cot. ^b ---dom. Cot. ^c Deest Cot. ^d Deest Cot. ^e Deest Cot. ^f Ex Laud.
Cot. ^g MLIII. Cot. ^h Deest Cot. ⁱ Deest Cot. ^k Deest Cot. ^l Deest Cot. ^m Ex
Laud. Cot. ⁿ MLIV. Cot. ^o Deest Cot. ^p Deest Cot. ^q 7 Algar eopl þar zeuþla. Cot.
^r uppan. Cot. ^s fcolþe beon. Cot. ^t þer cýnzer ----- ealpa þeode. Cod. Cot. ^u 7
he þar þar zepþrþe. Cot. ^x Deest Cot. ^y Deest Cot. ^z zief. Cot. ^a þonne. Cot.
^b Deest Cot. ^c Deest Cot. ^d Desunt Cot. ^e Ex Laud. ^f Ex Laud. ^g Ann. MLV.
MLVI. Hæp forþ-ferþe Victor Papa. 7 Stephanur þar gecopen. fe þar abbot þe monte
Carrino. Cot. * Hic desinit Cod. Cot. qui inscribitur Domitianus A. 8. ^h Ex Laud.

* XVI. kal. Maii. Flor.

rus ejus filius Comitatum, quem pater antea habuit.

An. MLVIII. Hoc anno, decessit Stephanus Papa, & fuit Benedictus consecratus in Papam: is ipse mittebat Stigando Archiepiscopo Pallium hanc in terram. Eodem item anno, decessit Heaca, Episcopus in Australibus Saxonibus; & Stigandus Archiepiscopus consecravit Ægelricum Monachum Christi Ecclesiæ in Episcopum Australium Saxonum; & Siwardum Abbatem in Episcopum de Hrofeceaster.

An. MLIX. Hoc anno, fuit Nicolaus in Papam electus, qui erat Episcopus in Florentina civitate: & expulsus est Benedictus, qui antea fuit Papa.

An. MLX. Hoc anno, decessit Kynfigus Archiepiscopus Eboracensis, xi. kal. Januar. & eam sedem capeffit Ealdredus Episcopus: Walterus autem capeffit Episcopatum de Hereforda.

^d Hic Henricus Rex Francorum obiit,

An. MLXI. Hoc anno, decessit Duduc Episcopus in Sumerætensibus, & successit Gisa. Eodem item anno, decessit Godwinus Episcopus apud S. Martinum, vii. Idus Martii. Eodem ipso anno, decessit Wulfrius Abbas sancti Augustini in Hebdomada Paschali, xiv. kal. Maii. Postquam ad Regem fama fuisset delata, Abbatem Wulfricum decessisse, in eam [Abbatiam] elegit Æthelfigum Monachum veteris Ecclesiæ [apud Winceaster:] unde is accedens Stigandum Archiepiscopum, consecratus est in Abbatem apud Windlesoram, in sancti Augustini festo.

^f An. MLXII. Hoc anno subjugata est Cynomannia Comiti Normanniæ Willelmo.

An. MLXIII. Hoc anno, ierunt Haroldus Comes ejusque frater Tostigus Comes, tam cum terrestri expeditione, quam navali exercitu, in Britanniam, ac eam terram subjugarunt; isque populus illis obsides dederunt ac subditi facti sunt: postea profecti interfecerunt eorum Regem Griffi-

Ælfgar hys sunu to þam eopl-dome þe se færþer an hæfde:

^a An. MLVIII. Hær on þyrum zeape forð-ferþe Stephanus Papa. 7 þær Benedictus gehalgod to Papan. se ylca rænde Stigande Arceb. Pallium hider to lande. And on þyrum zeape forð-ferþe Heaca b. on Suð-Seaxan. 7 Stigand Arce-biscop hadode Ægelric munuc æt x þer cýrcean to b. to Suð-Seaxum. 7 Siward abb. to biscop to Hrofe-ceastræ:

^b An. MLIX. Hær on þyrum zeape þær Nicolaus to Papan gecopen. se þær biscop æt Florentie þære burh. 7 þær Benedictus ut-abrifen. se þær ær Papa:

^c An. MLX. On þýrrum zeape forð-ferþe Kynrige Arceb. on Eorþ-rice on xi. kl. Janr. 7 fenz Ealdred b. þær to. and Walter fenz to þam biscop-rice on Here-forþa:

cui successit Philippus filius ejus.

^e An. MLXI. Hær on þyrum zeape forð-ferþe Duduc b. on Sumer-ræton. and fenz Gisa to. And on þam ilcan zeape. forð-ferþe Godwine b. æt rce. Martine on vii. Idus Mæ. And on þam rýlfan zeape. forð-ferþe Wulfric abb. æt rce. Augurtime innon þære Carter-pucan. on xiv. kl. Mæ. Ða com þam cýnge forð þ se abbot Wulfric forð-gerapen þær. þa gecear he Æðelrige munuc þær to of ealbon mýnrte. folgode þa Stigande Arceb. and pearð gehalgod to abb. æt Windlesoran. on rcr. Augurtime mæsse-dæg:

^f An. MLXIII. Hær for Harold eopl 7 hys broðor Torwig eopl. ægðer ze mid land-fýrþe ze mid rcr-hepe. into Bryt-lande. and þet land gecodon. and þ folc heom gýrlobon and to-bugon. and foron rýððan to and of-flogon heopa cýng Gýrfrin. and brohton hapolde

^a Ex Laud. ^b Ex Laud. ^c Ex Laud. ^d Ex Laud. ^e Ex Laud. ^f Ex Laud. ^g Ex Laud.

^a William.

polbe hīr heafod. 7 he sette oþerne cýng þær to:

An. MLXIV. Hēr on þīrum gearpe foron Norð-hýmbra to-gædere. 7 utlagodon heora eopl Torwig. 7 of-rlagon hīr hīred-menn ealle þa hī mihton to cuman. ægðer ge Englyce ge Dænysce. And namon ealle hīr pepna on Eofer-ric. 7 gol. 7 reolfor. 7 ealle hīr sceattar þe hī mihton ahpap þær gearxian. And renben æfter Morkepe. Ælfgar eone eople. 7 gecuron hīne heom to eople. And he for ruð mid eallre þære rīce. 7 mid Snoting-ham-ric. 7 Deorbi-ric. 7 Lincolna-ric. oð he com to Ham-tune. 7 hīr broðor Eadwine him com to-gearner mid þam mannum þe on hīr eopl-dome wæron. 7 eac fela Brýttar comon mid him. Ðær com Harold eopl heom to-gearner. 7 hī lægdon ærende on hīne to þam cýnge Eadwarde. 7 eac ærend-pacan mid him rendon. 7 bædon þ̅ hī morþon habban Morkepe heom eople. And se cýng þær geuðe. 7 rende eft Harold heom to Ham-tune. on rice. Simon e 7 Judan mæsse-æfen. 7 kyðde heom þ̅ ilce. 7 heom þet on hand sealdon. 7 he nipade þær Enuter lage. And þa norðerne men byðan mýcelne hearm abutan Ham-tune. þa hpile þe he for on heora ærende. ægðer þ̅ hī of-rlagon men. 7 bærnbon hūr 7 corann. 7 namon eall þet of þe hī mihton to cuman. þ̅ þær fela þyrend. and fela hund manna hī namon. and læddon norð mid heom. swa þet seo rīc. 7 þa oðra rīc þe þær neh sýndon. purdon fela rintra þe pýrran. And Torwig eopl. 7 hīr rīf. 7 ealle þa þe polbon þ̅ he polbe. foron ruð of er fæ mid him to Balwine eople. 7 he hīg ealle under-feng. 7 hī wæron ealne þone rintar þær:

MLXV.

An. MLXVI. On þīrum gearpe man halgode þet mýnster æt West-mýnster. on Lylba-mæsse dæge. And hēr forð-ferðe Eadwarp kīng. On twelfta mæsse-

num, ejusque caput attulerunt ad Haroldum, qui alium ibi constituit.

An. MLXIV. Hoc anno, congregati sunt Northymbri, & elagarunt suum Comitem Tostigum; interfecerunt item omnes ejus Curiales quotquotprehendere possent, tam Anglos quam Danos. Rapuerunt etiam omnia ejus arma [quæ erant] in Eboraco, & aurum & argentum, omnesque ejus thesauros quos ubivis invenire possent. Deinde accersiebant Morkerum, Ælfgari Comititis filium, & elegerunt eum ipsis in Comitem. Is migravit versus Austrum cum tota ista provincia, & cum Snotinghamscira, & Deorbiscira, & Lincolna-scira, usque dum veniret ad Hamtune, ubi ei obviam fuit frater ejus Eadwinus cum viris qui in suo essent Comitatu: multi item Britones cum eo venerunt. Ibi venit Haroldus Comes adversus eos, cui dederunt nuntium [quod deferret] ad Regem Eadwardum, legatis etiam una missis; rogabantque ut iis liceret habere Morkerum ipsis in Comitem. Hoc iis Rex concessit, & postea ad eos misit Haroldum ad Hamtune, in vigiliis festi Simonis & Judæ, qui id iis narravit, & manu data confirmavit, renovavitque Canuti Regis leges. Aquilonares autem viri multum damni dederunt vicinæ de Hamtune, dum is perferret illorum nuntium: interfecerunt enim homines, & incenderunt domicilia ac frumenta, ceperuntque quicquid pecoris possentprehendere, multa nempe millia; multos item hominum centenos captivos secum abduxerunt in partes Boreales, adeo ut iste Comitatus alique Comitatus qui adjacent per annos postea multos damna senserint. Tostigus vero Comes, ejusque uxor, & quotquot ei bene vellent, profecti sunt Meridiem versus in transmarina ad Baldwinum Comitem, qui eos omnes excepit: ibi commorati sunt totam hyemem.

An. MLXVI. Hoc anno, consecratum fuit istud Monasterium [quod est] apud Westmynster, in festo Innocentium. Hoc item anno, decessit Eadwardus Rex in Epiphania vigilia,

a Ex Laud. b Ex Laud. c se cýng Eadwarp forð-ferðe. Laud. d Ex Laud.

vigilia, & sepultus est die Epiphaniæ, in consecrata recenter Ecclesia, [nempe] in Westmonasterio. Tunc Haroldus Comes capessit regnum, sicut Rex ei concesserat, omnesque ad id eum eligebant, & consecratus est in Regem in festo Epiphaniæ; tenuit autem illud xl. hebdomadas, diemque unum. Eodem anno, quo Rex factus est, exiit cum navali exercitu adversus Willelmum: interea autem applicuit Tostigus Comes in Humbrum lx. naves; [verum] Eadwinus Comes veniens cum terrestri exercitu, eum expulit; & Butsecarli ab eo defecerunt. Tum profectus est Scotiam cum xii. naviculis, eique obviam venit Haroldus Norrenorum Rex cum ccc. navibus, cui cum se Tostigus subdidisset, ambo Humbrum ingressi, [perrexerunt] donec pervenissent ad Eboracum, cumque illis depugnarunt Morkerus Comes & Eadwinus Comes*; at Norrenorum Rex potitus est victoria. Quum narratum esset Haroldo Regi quid ibi factum fuit, [adversus illum] venit cum magno exercitu Anglorum, eique occurrens † apud Stængfordesbrycge, illum interfecit, Comitemque Tostigum; totum etiam exercitum viriliter prostravit. Interea in terram ascendit Willelmus Comes apud Hæstingan, in sancti Michaelis festo, & Haroldus de partibus Borealibus veniens cum eo depugnavit, prius quam totus suus exercitus convenisset; adeo ut is ibi occideretur, duoque fratres Gyrthus & Leofwinus: Willelmus autem hanc terram subjugavit, & profectus est Westmonasterium, atque Ealdredus Archiepiscopus eum in Regem consecravit: tunc ei tributa solverunt [Angli:] datisque obsidibus, postea suas terras redemerunt. In ea expeditione fuit Leofricus Abbas de Burh, qui in morbum incidens, domum revertebatur, &

æfen. 7 hine mann bebýrgebe on trefetan mæsse-dæg. innan þære nipa halgode cyrcan on þerst-mýnstræ". And Harold eopl fenz "to þam rice". 5 7 þa se cýng hit him zeude. and eac men hine þær to gecupon. 7 þær zebletroð to cýnge on trefetan mæsse-dæg". "7 heold hit xl. pucena 7 æne dæg". "And þý ylcan zeape þe he cýng 10 þær. he for ut mid scip-hepe to-geanes wíllme. 7 þa hpile com Torwig eopl into humbran mid lx. scipum. Eadwine eopl com land-fýrde. 7 drap hine ut. 7 þa butre-caplar hine for-rocan. And he 15 for to Scotlanbe mid xii. ynacum. and hine gemette Harold se Noppena cýng mid ccc. scipum. 7 Torwig him to beah. 7 hi begen foran into humbran. oð þet hi coman to Eofer-ric. 7 heom wið feaht Morkere eopl and Eadwine eopl. and se Noppena cýng ahte rizer gepealb. And man cyððe Haroldbe cýng hu hit þær þær gedon 7 geporðen. 7 he com mid mýcclum hepe Englyrcra manna. 7 gemette hine æt Stæng-forðesbrycge. 7 hine of-rlah. 7 þone eopl Torwig. and eallne þone hepe ahtlice ofercom. "And þa hpile com wíllm eopl up æt Hæstingan on rice. Michaeler mæsse 30 dæg. 7 Harold com norðan 7 him wið gefeaht eap þan þe his hepe come eall. 7 þær he feoll and his tægen gebroðra. Gýrð 7 Leofwine. and wíllm þis land geeode. and com to þerst-mýnstræ. and Eadred Arcebiſcop hine to cýnge gehalgode. and menn zulbon him zylb. 7 zylar zealbon. 7 rýððan heopa land bohtan. And þa þær Leofric abb. of Burh æt þ ilca feorð. 7 35 40 ræclobe þær. 7 com ham. 7 þær dæd rone

a to Engla landes cyne-ric. Laud. b Ex Laud. c Deest Laud. d Ex Cod. Laud. desumpsimus quæ in hoc Anno sequuntur. e Quæ de Wilhelmi Regis Conquestu fusius habet Laud. breviter sic complexus est Wheelocus. Dep com wíllm. 7 gepann Engla land. i. e. Hoc anno venit Willelmus, & subjugavit Anglorum terram.

* In vigilia sancti Matthæi Apostoli, feria 4^a. in Boreali ripa Ufæ fluminis, juxta Eboracum. Flor. † 7. Cal. Octobris, feria 4^a. Flor.

yone þær æfter on ælpe halgan mæsse
 niht. God afe hir saule. On hir dæg
 þær ealle bliſſe. 7 ealle gode on Burh.
 7 he þær leaſ eall folc. swa þ̅ re cýng
 gearf ſce. Peter and him þ̅ abbot-riçe 5
 on Byrtune. 7 re of Louentre. þ̅ re
 eopl Leofric. De þær hir eam. ær
 heafde macob. 7 re of Crulande. 7 re
 of Dorneie. And he dyde swa mycel to
 gode into þ̅ mýnſtre of Burh on zolde. 10
 7 on seolſre. 7 on ſcruð. 7 on lande.
 swa neſſe nan oðre ne dyde to-fofen
 him ne nan æfter him. Ða þearð gildene
 burh to pſeccc burh. Ða curen þa mu-
 necaſ to abbot Brand pꝛouost. forðan 15
 þ̅ he þær swiðe god man. 7 swiðe piſ. 7
 renden him þa to Ædgar ædeling. for-
 ðan þet þe land-folc pendon þ̅ he ſceolde
 cýng purðen. 7 re ædeling hit him
 gearte þa bliðolice. Ða re cýng Willelm 20
 gehýrde þ̅ recgen. þa þearð he swiðe
 pꝛað. 7 ræde þ̅ re abbot him heafde
 for-regon. Ða eodon gode men heom
 betpenen. 7 sahtloben heom. forðan þ̅
 re abbot þær godþe manne. Gear þa 25
 þone cýng XL. marc zolde to sahtnýſſe.
 7 þa liſede he litle hpile þær æfter bu-
 ton þny gear. Syððon comen ealle
 dꝛæuednýſſe 7 ealle iſele to þone mýn-
 ſtre. God hit gemiltre. "And her on 30
 þiron gearpe barn xper cýpicean". 7
 her atrebe Cometa XIV. kl. Maí".

An. MLXVII. Her for re cýng ofen
 ræ. 7 hæfde mid him gýlar. 7 ceattar.
 7 com þær oðreſ gearer on ſce. Nico- 35
 laer mæsse dæg. 7 he gear ælceſ man-
 neſ land þa he on gear com. And þær ſu-
 meſer for Eadgar cild ut. 7 Mæſle-

statim postea mortuus est, in festo Omnium
 Sanctorum noctu: Deus honoret ejus ani-
 mam. Ejus tempore, fuit omnis lætitia, om-
 niaque bona in Burh: erat is dilectus omni-
 bus, adeo ut Rex daret sancto Petro eique
 Abbatiam in Byrtune, & eam de Coventre
 (quam Comes Leofricus, qui fuit ejus avun-
 culus, olim instituerat;) & eam de Crulande,
 & eam de Thorneie. Tantum boni præstitit
 10 Monasterio de Burh, [datis] auro, & argen-
 to, & vestibus, & terris, quantum ante
 eum aut post eum non alius quisquam.
 Postea Inaurata Civitas misera facta est.
 Elegerunt enim Monachi in Abbatem
 15 Brandum Præpositum, propterea quod es-
 set vir admodum bonus, valdeque sapiens,
 & miserunt eum ad Ædgarum Clitonem,
 (hujus enim terræ incolæ arbitrabantur eum
 Regem fore,) & Clito id ei humaniter
 20 concessit. Quum id Rex Willelmus fa-
 ma accepisset, ira admodum fuit commo-
 tus, dicens Abbatem se despexisse. Viri
 autem boni intercedentes, inter eos ami-
 citias firmarunt, propterea quod Abbas es-
 set vir in primis bonus. Dedit idcirco Re-
 gi XL. marcas auri amicitie conciliandæ
 causa, & parvum temporis spatium, tres
 nempe annos, postea vixit. Post hæc omnis
 dolor omniaque mala Monasterium oppres-
 30 serunt. Deus illius misereatur. Hoc item
 anno, combusta est Christi Ecclesia: & hoc
 anno, apparuit Cometa XIV. kal. Maii.

An. MLXVII. Hoc anno, profectus est
 Rex in transmarina, & secum duxit 1 obſides
 ac thesauros; rediit autem secundo anno in
 festo sancti Nicholai, reversusque unicuique
 suas terras restituit. 2 Eadem ætate, egres-
 sus est Eadgarus Clito, & 3 Mæſleſwe-
 gen.¹

*a Ad an. MLXVII. hæc refert Laud. ubi narratur Willelmum Conquestorem die Festo san-
 cti Nicholai in Angliam rediſſe; ac deinde sequitur --- 7 þær dæger bop-bearn Lpꝛter cýpce
 on Cant-papa-byrg. i. e. Eodem die, combusta est Ecclesia Christi, [quæ est] in Cant-
 warabyrg. b Dcest Laud. c Ex Laud.*

*1 Duxit secum Dorobernensem Archiepiscopum Stigandum, Glasfoniensem Abbatem Agel-
 nothum, Clitonem Eadgarum, Comites Eadwinum & Morcarum, Waltheofum Siwardi Du-
 cis filium, nobilem Satrapam Agelnothum Cantuariensem, & multos alios de primariis An-
 glia. Flor. 2 Ad an. MLXVIII. Flor. 3 Marleswein & Marlesuin. Flor.*

gen^a multique viri cum iis, & profecti sunt Scotiam; Rex etiam Melcolmus eos omnes suscepit, & duxit in uxorem Clitonis sororem Margaretam.

An. MLXVIII. Hoc anno, Willelmus Rex donavit Rodberto Comiti Comitatum in Northymbrorum terra. Verum adversus illum ejus terræ incolæ egressi, eum interfecerunt, & ix. millia hominum cum eo. Tum Eadgarus Clito venit cum omnibus Northymbris Eboracum, & cives cum eo foedus pepigerunt; verum Rex Willelmus de partibus Australibus [eo] accedens cum omnibus copiis, civitatem devastavit, & multos hominum centenos interfecit: Clito autem postea proficiscebatur Scotiam.

An. MLXIX. Hoc anno, accusatus est Episcopus Ægelricus, [qui confedit] in Burh, & missus est Westmonasterium; & elagatus est ejus frater Ægelwinus Episcopus. Post hæc, inter duo sanctæ Mariæ festa, venerunt de plaga Orientali è Danemercia, cum 2000 navibus, Swani Regis filii, ejusque frater Osbernus Comes. Tum item egressus est Comes Waltheafus, & cum Eadgario Clitone, multisque una hominum centenis, obviam venit isti classi in Humbro: perrexerunt deinde ad Eboracum, & in terram egressi munimenta expugnarunt, atque interfecerunt multos hominum centenos; ad naves etiam deportarunt thesauros multos, & summos eorum viros in vinculis habentes, commorati sunt inter Usam & Trentam totam hyemem. Tum Rex Willelmus ingressus 3 eam provinciam, totam devastavit. Eodem ipso anno, decessit Brandus Abbas de Burh, v. kal. Decembris.

An. MLXX. Hoc anno, Landfrancus, qui fuit Abbas Cadomensis, venit in Angliam,

7 ppegen. 7 þela manna mid heom. 7 forpan to Scotlande. 7 se cýng Melcolm hi ealle under-fenz. and zenam þer cilber 7purter to riþe Marþaretan:

5 " An. MLXVIII. Her on þýrrum zeape. 7 íllm cýng zeaf Rodberde eople þone eopl-dom on Norþ-hýmbra land. Ða comon þa lander menn tozeaner him. 7 hine of-flogon. 7 ix. hund manna mid him. 10 And Eadgar æþeling com þa mid eallum Norþ-hýmbnum to Eofer-pic. 7 þa portmen riþ hine zriþedon. 7 se cýng 7 íllm com ruþan mid eallan hir fýrde. 7 þa buþh for-herzode. and þela hund manna of-floh. 7 se æþeling for eft to 15 Scotlande:.

16 " An. MLXIX. Her man pæzge þone bycop Ægelric on Buph. 7 rende hine to 7ert-mýnsterpe. 7 ut-lazode hir broþer Ægelwine b. Ða betryx þam tream 7ca. Marian mæzran. comon earþon of Dæn-marcum mid 300. 7cipum. þ 7æron 7pæzner runan cýnzer. 7 hir broþer 25 Orbearn eopl. And þa ferde se eopl 7alþear ut. 7 com he 7 Eadgar æþeling. 7 þela hund manna mid heom. 7 gemetton þet liþ innan Humbpan. 7 ferdon to Eofer-pic. 7 up-eoban. 7 þa car-telar zepunnan. 7 of-flogon þela hund 30 manna. 7 to 7cipe læbbon 7ceattar þela. 7 þa heafod men hæfdon on beandon. 7 lazon betryx 7ran 7 Trentan ealne þone pintep. And se cýng 7 íllm for into þære 7cipe. 7 hi eall 7forþe. And 35 on þýrum ilcan zeape. forþ-ferde Brand abb. of Buph. on v. kal. Decemþr.

4 An. MLXX. Her Landfranc. se þe pæz abb. on Kadum. com to Engla lande.

7e

^a Ex Laud. ^b Ex Laud. ^c l. for-byde. ^d Priorem hujus anni partem, nempe, ad verba Her se eopl 7alþear &c. desumpsimus ex Wheel. reliquam ex Cod. Laud. *Quæ de Lanfranco narrantur Latine sic exhibet Cod. Ben. quo usus est Wheelocus. Hoc anno, Lanfrancus Cadomensis Abbas, compellente Rege Wilielmo, & jubente Papa Alexandro, Angliam venit; & primatum regni Anglorum in Ecclesia Cantuariensi suscepit, eligentibus eum*

1 Is fuerat Dunelmensis Episcopus; quem tandem Episcopatum, suscepto fratre, deposuit, & se ad Burh recepit. 2 CCXL. Flor. 3 Northymbriam.

re æfter þearum dagum þearð Arceb.
 on Kant-pape-beurig. He wæs gehæded iv.
 kal. Septembriſ. on his azenum biſcop-
 retle. fram eahte biſcopum his unþer-
 þroddum. þa oðre þe þær næron. þurh
 ærenþ-pakean. 7 þurh geppute atipdon
 hwi hi þær beon ne mihton. On þam
 geape Ðomar. re wæs gecopan biſcop to
 Eſep-pic. com to Lant-pape-beurig. þ man
 hine þær gehædede æfter þan ealban ge-
 punan. Ða þa Landfranc cpafebe fært-
 nunge his geherrumneyre mid að-ſpe-
 punge. þa for-roc he. 7 ræde þ he hit
 nahte to donne. Ða gepnaðede hine re
 Arceb. Landfranc. 7 bebead þam biſcopan
 þe þar cumene wæran be þar Arceb. L.
 hære þa renſire to donde. 7 eallan þan
 munecan. þ hi ſcolban hi un-ſcþyðan. 7
 hi be his hære ſpa ſþan. Spa Ðomar to
 þam tuman azean fepbe buton bletſunga.
 Ða rona æfter þiran belamp þ re Arceb.
 Landfranc fepbe to Rome. 7 Ðomar
 forð mid. Ða þa hi þyðer comon. and
 umbe oðer þing geſpnecon hæfþon umbe
 þ hi ſpnecon polban. þa angan Ðomar his
 ſpæce hu he com to Lant-uuape-býri. 7
 hu re Arceb. axode þyppumneyre mid
 að-ſpneunge at him. 7 he hit for-roc.
 Ða agann re Arceb. L. atýpian mid ope-

& paucos poſt dies factus eſt Archiepiſcopus
 in Kantwareberig. Conſecratus fuit iv.
 kalend. Septembris, in propria ſua ſede Epiſ-
 copali, ab octo Epiſcopis ſuffraganeis: re-
 liqui autem qui aberant, per nuntios & per
 literas ſignificarunt quare intereſſe non
 poſſent. Eo anno, Thomas, qui electus
 eſt Epiſcopus Eboraceniſis, venit ad Cant-
 wareberig, ut ibi conſecraretur more an-
 tiquo. Cum vero Landfrancus poſtulareſt
 confirmationem obſequii illius cum jure-
 jurando, recuſavit ille, dicebatque ſe id
 non debere facere. Quocirca ſuccenſuit ei
 Archiepiſcopus Landfrancus, & juffit E-
 piſcopos, qui eo venerant Archiepiſcopi
 L. juffu ad officium præſtandum, om-
 neſque Abbates, eum deveſtire, quod &
 juxta ejus mandatum factum eſt. Ita
 Thomas ea vice reverſus eſt abſque be-
 nedictione. Statim poſt hæc, contigit Ar-
 chiefiſcopum Landfrancum Romam pro-
 ſectum eſſe, etiamque Thomam. Quum
 eo perveniſſent, & de aliis quæ habe-
 rent negotiis ſermonem habuiſſent, cœ-
 pit Thomas enarrare, ſe veniſſe ad Cant-
 uarebyri, & Archiepiſcopum ab eo
 poſtulaſſe ſubjectionem cum jurejurando,
 ſeque recuſaſſe. Tunc incœpit Archi-
 epiſcopus L. demonſtrare aperta ratione,
 ſe

*ſenioribus ejuſdem Eccleſiæ, cum Epiſcopis, & Principibus, Clero & populo Angliæ in curia
 Regis. Cum autem Cantuariam veniſſet, obviam ei proceſſit honorabiliter conventus Eccleſiæ
 Chriſti, conjuncto ſibi toto conventu ſancti Auguſtini, cum electo ejuſdem Eccleſiæ Scotlando.
 Ad quem conſecrandum omnes Epiſcopi regni Anglorum, ſervato antiquo more, venerunt: &
 qui venire non poterant, literis & legatione ſeſe humiliter excuſaverunt. Non multis poſt
 diebus Thomas Eboraceniſis conſecrandus Archiepiſcopus Cantuariam venit. Cumque Lanfran-
 cus, cum ſuffraganeis Epiſcopis, quos ad hanc conſecrationem advocaverat, indutus, ante al-
 tare Chriſti conſideret; & totus conventus, ut in tali Sacramento fieri ſolet, albis honorifice
 indutus in choro ſtaret; adducitur Thomas examinandus. Cum vero inter alia profeſſionem
 ab eo Lanfrancus cum Sacramento requireret; reſpondit Thomas ſe hoc minime facturum,
 quod ſuos antecellores hoc Lanfranci antecelloſoribus feciſſe non cognoverat. Lanfrancus autem,
 quamvis ſufficienti ratione, hoc eum ex antiquo more facere debere monſtraret, non tamen
 ille acquieſcit: ſurrexit itaque Lanfrancus, & Thomas non ſacratuſ abſceſſit; Regem adiit,
 & de Lanfranco querimoniam facit: quem Lanfrancus mox ſubſecutus, ſe, & Eccleſiam
 ſuam rationem habere in iis quæ protulaverat, (l. protulerat,) oſtendit: nec deſtitit, donec
 Thomas, licet multo labore, Cantuariam rediit: ibique quicquid Lanfrancus ab eo quærebat,
 humiliter exhibuit. Nec multo poſt Lanfrancus ab omnibus Anglici regni Epiſcopis profeſſio-
 nem queſiuit & accepit.*

se justè postulasse quicquid postulavit, & validis rationibus idem confirmavit coram Papa Alexandro, & coram toto Concilio ibi coacto: deinde domum reversi sunt. Post hæc venit Thomas ad Cantwarebyri, & quicquid Archiepiscopus ab eo postulavit, humiliter præstitit, ac deinde benedictionem suscepit. Hoc anno, Comes Waltheofus fœdus percussit cum Rege. Et in hac Quadragesima, Rex permisit devastari omnia Monasteria quæ in Anglia fuerunt. Postea eodem anno, venit Swanus Rex de Danmercia in Humbrum, & ejus regionis incolæ ei obviam venerunt, & fœdus inibant cum eo, opinati se eam terram devastaturum. Deinde venerunt in Elig Christienus Danicus Episcopus, & Osbearnus Comes, Danicique servi domestici cum illis; atque Angli de omni paludum terra iis sese adjunxerunt, putantes eos subjugaturos totam eam regionem. Tunc narratum est Monachis de Burh, propriæ gentis quosdam devastaturos illud Monasterium; Herewardum nempe atque suos, propterea quod audierant Regem dedisse eam Abbatiam cuidam Abbati Franco, Tuoldo nomine, eundemque esse virum valde rigidum, venisseque in Stanforde cum omnibus suis Francis. Hinc Ecclesiæ quidam Præfectus, Ywarus nomine, noctu subduxit quicquid posset, Christi nempe libros, casulas, caracallas ac vestes, omneque quod posset minutulum, atque statim ante lucem accedens Abbatem Tuoldum, dixit se pacem ejus petere, & certiolem fecit elagatos venturos ad Burh; se autem hæc omnia fecisse Monachorum consilio. Primo deinde mane venerunt omnes elagati cum multis navibus, & conati sunt ingredi Monasterium; verum Monachi iis obstiterunt, quo minus intrarent. Tunc ignem ei admoverunt, & combusserunt omnes Monachorum domos, totumque opidum, præter unam domum. Deinde per

num zerceade. þ he mid nihte crafede þar þa he crafede. 7 mid rtranþan cpyðan þ ýlee zerærtnode to-þopan þam Papan Alexandre. 7 to-þopan eallan þan
 5 Concilium þe þar zezadred þar. 7 rpa ham þopan. Æfter þýran com Ðomar Lant-pape-býri 7 eal þ se Arceb. æt him crafede eadmedlice zerfýlde. 7 rýððan þa bletþungan under-þenz": "þer se eopl
 10 þalðeor zþriðede rið þone cýng. And þær on Lengten se cýng let herþian ealle þa mýnrþa þe on Engla lande þænon. Ða on þam ilcan zeare. com Spegn cýng of Den-marcan into Humþan. 7 þ land-þolc comen him onþean 7 zþriðedon rið hine. þændon þ he rceolde þet land ofep-zan. Ða comen into Elig xpirtien þa Denrce b. and Orþearn eopl. 7 þa Denrca hur-caples mid heom. and þet Englice
 20 þolc of eall þa þeon-landes comen to heom. þendon þ hi rceoldon þinnon eal þ land. Ða herþon þa munecar of Buph rægen þ heopa agene men polben herzon þone mýnrþe. þ þær herþarþ 7 þær zenge. þ þær þonðan þet hi herþon ræcgen þet se cýng hearþe zýfen þ abbot-þice an Fþencirce abbot. Tuþolde þær gehaten. 7 þ he þær rpyðe rþýrne man. 7 þær cumen þa into Ðtanþonþe mid ealle hire Fþencirce menn. Ða þær þæne an cýnce-þearþ. Yþape þær gehaten. nam þa be nihte eall þet he mihte. þet þænon xþer bec 7 mærra-hakeles. 7 cantelcapar. 7 neaþer. 7 rþilce litles hpat
 35 rpa hpat rpa he mihte. 7 þerþe þona ær þæg to þone abbot Tuþolde. 7 ræzde him þ he rohte þær zþriðe. 7 cyðde him hu þa ut-lager rceolden cumen to Buph. þ he dyðe eall be þæne munece ræde. Ða þona on moþgen comen ealle þa ut-laga mid þela rþice. 7 þoldon into þam mýnrþe. 7 þa munecar rið-þoden þ hi na mihton in-cumen. Ða læzdon hi rþon on. 7 þon-þærþon ealle þa munece hures. and eall þa þun. buton ane hure. Ða comen hi þuph
 45 rþe

fýpe in æt Bolhiðe-geate. 7 þa munecar
comen heom to-geaney. beaden heom
zrið. Ac hi na pohten na þing. zeodon
into þe mýnrtre. clumben upp to þe
halze rode. namen þa þe kýnehelm of upe
Drihtner hearod eall of rmeate zolbe. 5
namen þa þet fot-ryupe. þe þær under-
næðen hýr fote. þ þær eall of reað zolbe.
Elumben upp to þe rtepel. brohton þune
þ hæcce þe þær þær behið. hit þær eall
of zold 7 of zeolfrne. hi namen þære
twa zildene rcriner. 7 ix. zeolfrne. 7
hi namen firtene mýcele rode. ze of
zolbe. ze of zeolfrne. hi namen þære
rpa mýcele zold 7 zeolfrne. 7 rpa mane- 15
za zepnumar on rceat. 7 on rcrub. 7 on
bokeý rpa nan man ne mæi oðer tællen.
fæzdon þ hi hit dyden for þer mýnrtre
holdrcipe. Syððon zeden heom to rcipe.
fepden heom to Elig. betæhtan þær þa
ealla þa zærrume. Ða Denercæ menn pæn- 20
don þ hi rceolbon ofep-cumen þa Fren-
circa men. þa to-ðre fodon ealle þa muneker.
beleaf þær nan butan an munec. he þær ze-
haten Leofpine lange. he læi reoc in þa re-
cræ-man in. Ða com Tupold abbot. 7 æhte
riðe tpenri Frencirce men mid him. 7 ealle
full-pepnode. Ða he þiden com þa fænd he
for-bæpnd riðinnan 7 riðutan eall butan
þa cipece ane. þa þæpon þa ut-lazar ealle 30
on flote pirtan þ he rcolbe þiden cumen.
Ðir þær don þær dæzer iv. Non. Junii.
Ða tpegen kýnzar Willelm 7 Spæzn pur-
ðon fæhtlob. þa fepdon þa Dænerca
menn ut of Elig mid ealle þa fopren- 35
rppæcena zærrume. 7 læddon mid heom.
Ða hi comen on middeparde þe ræ. þa
com an mýcel rtorum. 7 to-ðræfde ealle
þa rcipe þær þa zepnumar þæpon inne.
rume fepdon to Norpæze. rume to Yr- 40
lande. rume to Dæn-marce. 7 eall þ þi-
der com. þ þær þone hæcce. and rume
rcrine. 7 rume rode. and fela of þa
oðre zærrume. and brohten hit to
an cýnger tun hatte. and dy- 45
den hit eall þa in þone cýnce. Ða ryð-

ignem intrabant per januam ' Bolhithe di-
ctam, & Monachi iis occurrentes, pacem ro-
gabant. Nihilominus tamen minus, ingressi sunt
Monasterium, ascendebant ad sanctam cru-
cem, abstulerunt coronam de Domini
nostri capite, totam ex puro auro [fabrica-
tam;] ceperunt deinde scabellum, quod
sub pede erat situm, totum ex fulvo auro.
Turrim item scandentes, devexerunt pal-
lium quod ibi fuit reconditum, totum ex
auro & argento [factum:] ibi etiam cepe-
runt duo inaurata scrinia & ix. argentea;
ceperunt item quindecim magnas cruces,
partim aureas partim argenteas; ceperunt
[denique] tantum auri & argenti, tot etiam
thesauros nummorum, & vestium, & libro-
rum, quot numerari non possunt; dicebantq;
se id fecisse pro fide sua in Monasterium.
Postquam perventum esset ad naves, ive-
runt ad Elig, & ibi reposuerunt omnes
thesauros. Dani putantes se victuros Fran-
cos, abegerunt omnes Monachos, [adeo ut]
ibi relinqueretur nemo præter unum Mo-
nachum, Leofwinum Longum nomine, qui
ægrotus jacuit in Infirmario. Tunc eo ve-
nit Tuoldus Abbas, & centum & sexaginta
homines cum illo, omnes bene armati.
Quum eo perventum esset, reperit incendio
consumpta omnia, tum intra tum extra,
præter Ecclesiam solam: interea autem e-
rant elagati omnes in classe, præmoniti eum
eo venturum. Hoc factum est iv. Non. Ju-
nii. Tunc duo Reges, Willelmus & Swanus,
in gratiam rediere; unde discesserunt Da-
nici viri de Elig cum omnibus suprascriptis
thesauris, & secum una deportarunt. Quum
ad medium mare esset perventum, coorta
est magna tempestas, quæ disjecit omnes
eas naves in quibus erant thesauri, [adeo ut]
aliquæ appellerentur in Norwægiam, ali-
quæ in Hiberniam, aliquæ etiam in Dæn-
marciam; quicquid autem eo devectum est,
nempe, Ependytis, & quædam scrinia, & quæ-
dam cruces, multique de aliis thesauris, at-
tulerunt ad quoddam Regis oppidum
dictum, & reposuerunt omne illud in Ecclesia.

Postea

1 Janua ab Australi parte Monasterii Petroburgensis, vulgo hodie *Wulldyke-gate* dicta.

Postea autem eorum incuria, eorumque ebrietate, quadam nocte combusta est Ecclesia, & quicquid in ea erat. Hoc modo fuit Monasterium de Burch combustum & devastatum: Omnipotens Deus illi sit propitius pro magna sua misericordia. His factis, Abbas Tuoldus venit ad Burh, & Monachi redierunt, atque præstiterunt Christi Officia in Ecclesia, quæ integra septimana destituta fuisset omni genere rituum. Quum Ægelrico Episcopo id narratum fuisset, excommunicavit omnes illos viros qui hoc malum perpetrassent. Postea hoc anno fuit magna famas; & hac æstate venit classis de plaga Boreali ex Humbro in Tamessin, & ibi confedit bidui spatio; postea vero iter direxerunt ad Danemerciam. Baldwinus item Comes decessit, ejusque filius Arnulfus capessit regnum, cujus tutela Willelmo Comiti delata est, etiamque Francorum Regi: verum adveniens Rodbrihtus Comes, interfecit cognatum suum Arnulfum, Comitemque; & Regem fugavit, ac de ejus militibus occidit multa millia.

* Secundo anno ordinationis suæ [Lanfrancus] Romam ivit, quem Papa Alexander in tantum honoravit, ut ei contra morem assurgeret; & duo Pallia, ob signum præcipui amoris, tribueret. Quorum unum Romano more ab altare accepit; alterum vero ipse Papa, unde missas celebrare consueverat, sua manu porrexit. In cujus præsentia Thomas de primatu Cantuariensis Ecclesiæ, & de subjectione quorundam Episcoporum calumniam movit; quæ qualem finem postea in Anglia accepit, Lanfrancus breviter & absolute scribit in Epistola, quam præfato Alexandro Papæ direxit. Hoc quoque anno generale consilium Wentoniæ celebratum, in quo & Vuluricum, novi Monasterii Abbatem deposuit; multaque de Christianæ religionis cultu servanda instituit. Post dies paucos, in Lundoia Orbernum *Ærrecyrensem* Episcopum, & Cantuariæ Scotlandum Ecclesiæ sancti Augustini Abbatem sacrauit.

Tertio anno, in Cloecistria sacrauit Petrum Licifeldensem, five Cestrensem Episcopum. Hoc quoque anno habitum est magnum placitum in loco qui dicitur Pinenden; in quo Lanfrancus diratiocinatur, se suamque Ecclesiam omnes terras, & consuetudines suas ita liberas, terra marique habere; sicut Rex habet suas, exceptis tribus; videlicet, si regalis via fuerit effosa; si arbor incisa juxta super eam ceciderit; si homicidium factum, & sanguis in ea fusus fuerit: in iis qui deprehensus est, & ab eo pignus acceptum fuerit: Regi enim dabit; alioquin liber à Regis exactoribus erit.

Quarto anno, Patricium Dublinæ civitati, in Hibernia sacratum Episcopum Lundo-niæ, à quo & professionem accepit; & literas ei deferendas regibus Hiberniæ, dignas valde memoriæ contradidit.

Quinto

* Quæ Latine sequuntur usque ad An. MLXXI. ex Cod. MS. Coll. Ben. desumpta, Chronologiae suæ calci attextit Cl. Wheelocus: a Exoniensem.

Quinto anno, generale Concilium Landoniæ celebratum : cujus gestionem, rogatu multorum, literis commendavit.

Sexto anno, dedit Hernoſto Monacho in Capitulo Eccleſiæ Chriſti Eccleſiam Roſenſem regendam, quem & Landoniæ ſacravit. Wentoniæ Concilium celebratum : & Hernoſtus hoc ipſo anno ab hac vita migravit.

Septimo anno, Gundulfo Eccleſiam Roſenſem tradidit ; quem etiam Cantuariæ ſacravit. Hoc quoque anno miſit ei literas Thomas Archiepiſcopus Eboracenſis ; in quibus rogavit ut ſibi mitterentur duo Epifcopi ad conſecrandum Clericum quendam, qui ei literas de "Horgadis inſulis detulit ; ut ipſarum inſularum Epifcopus conſecretur. Cujus petitioni Lanfrancus annuens, mandavit Wulſtano Wigornienſi, & Petro Ceſtrenſi Epifcopis, ut Eboracum irent, & cum Thoma tantam rem complere fatagerent.

Octavo anno, Concilium Landoniæ celebratum, in quo Ailnodum Glaſtingenſis cœnobii Abbatem depoſuit.

Anno undecimo, celebratum Concilium apud Claudiam civitatem, ubi & Thomas Archiepiſcopus Eboracenſis, jubente Rege, & Lanfranco conſentiente, ſacravit Wilielmum Dunelmenſem Epifcopum, eo quod à Scotorum Epifcopis qui ſibi ſubjecti ſunt, habere adjutorium non potuit. Hujus miniſterii cooperatores fuerunt, Lanfranco præcipiente, Wolſtanus, Osbernus, Giſo, Rotbertus, Epifcopi. Eo quoque tempore, miſit in Hiberniam Donnaldo Epifcopo literas, ſacræ doctrinæ pinguedine refertas.

Sexto decimo anno, ſacravit Donatum monachum ſuum Cantuariæ, ad regnum Dubliniæ, petente Rege, clero, & populo Hiberniæ, quibus etiam literas exhortatorias miſit. Hoc quoque anno, apud Cleuceſtriam Concilium celebratum, in quo Wulſtancelum Cru-landenſis cœnobii Abbatem depoſuit. Rotbertum Ceſtrenſem, & Wilielmum Helmeanenſem ſimul uno die Epifcopos Cantuariæ ſacravit. Mauritium Landonienſi Eccleſiæ apud Wentoniam conſecravit ; qui ſacratus, poſt paucos dies matri ſuæ Eccleſiæ Cantuarienſi, cum honeſtis muneribus, ſe præſentavit.

Octavo decimo anno, mortuo Rege Wilielmo trans mare, filium ejus Wilielmum ſicut Patrem conſtituit Lanfrancus, in Regem elegit, & in Eccleſia beati Petri, in occidentali parte Landoniæ ſita, ſacravit, & coronavit. Eodem anno Godefridum Ciceſtrenſis Eccleſiæ Antifitem ; & Widonem Eccleſiæ S. Auguſtini Abbatem ; & Johannem Wellenſi Eccleſiæ Epifcopum Cantuariæ in ſede Metropoli examinavit, atque ſacravit. In craſtino hujus conſecrationis Widonem Abbatem per ſemetipſum Lanfrancus, affociato ſibi Odone Baiocenſi Epifcopo, fratrem Regis qui tunc Cantuariam venerat, ad S. Auguſtinum duxit : mandatis fratribus ejuſdem Eccleſiæ, quatenus eum ſuſciperent, ut proprium Abbatem, atque paſtorem : qui unanimiter animati, reſponderunt, ſe illi nec velle ſubeſſe, nec illum ſuſcipere. Venit itaque Lanfrancus adducens Abbatem ; & cum Monachos pertinaciter videret reſiſtere, nec ei velle parere ; præcepit ut omnes, qui ſibi nollent obedire, continuo exirent. Ergo pariter fere omnes, & Lanfrancus cum ſuis, Abbatem honorifice introductum, in ſede locavit : & Eccleſiam commendavit. Priorem autem ejuſdem Eccleſiæ nomine Elfrinum, & alios, quos voluit, cepit : & Cantuariam clauſtrali cuſtodia ſervandos protenus tranſmiſit : eos vero qui fortiores, & caput ſcandali excitaverant, in caſtellum duci, ibique in carcerem cuſtodiri præcepit. Cumque omnibus rite peractis domum rediret, nunciatum eſt ei Monachos, qui exierant, ſub caſtro, ſecus Eccleſiam S. Miltrudæ conſediſſe. Quibus mandatum, ut, ſi vellent, ante horam nonam, ad Eccleſiam impune redirent : ſed ſi illam præterirent, non jam libere, ſed ut fugitivi revenirent. Hoc audito, in ambiguo habebant redire, vel remanere. Hora autem refectionis, cum eſurirent,

rent, plures ex iis poenitentes suæ pertinaciæ, ad Lanfrancum miserunt, & ei omnem obedientiam promiserunt. Quibus continuo pepercit, mandans ut redirent, & professionem suam præfato Abbati se servaturos sacramento confirmarent. Itaque redierunt, & se deinceps fore fideles, & obedientes Widoni Abbati super corpus beati Augustini juraverunt. Qui vero remanserant cepit Lanfrancus, & per Ecclesias Angliæ divisit; constringit, donec eos obedientiam profiteri coëgit. Circa idem tempus Æluredum unum ex illis vagantem fugiendo cepit, & Cantuariæ in sede metropoli, cum quibusdam focis illius, qui Abbati malum moliti sunt, ferro compeditos, multis diebus rigorem ordinis in claustro discere fecit: sed postquam sufficienter humiliati sunt, ut æstimatum est, & emendationem promiserunt; misertus eorum Lanfrancus de singulis locis, quo eos disperferat, præcepit reduci; & suo Abbati reconciliari.

Eodem anno, dissentione reiterata, perniciem Abbati clam machinati sunt; & dum unus ex eis, nomine Columbanus, deprehensus fuisset, iussit eum Lanfrancus sibi adduci. Cumque coram eo astaret, interrogavit si Abbatem noluisset perimere. Qui confestim, Si, inquit, potuissem, pro certo eum interfecissem. Præcepit itaque Lanfrancus, ut ante portas beati Augustini, spectante populo, ligaretur nudus, flagellis afficeretur: deinde præciso capite, ab urbe pelleretur. Factum est ut imperavit, & ex hoc, inquietudinem cæterorum, donec vixit, sua formidine quassavit.

Nono decimo anno, defunctus est Lanfrancus venerabilis Archiepiscopus, & sepultus est in sede Metropoli Cantuariæ; qui in sede Pontificali sedit annis decem & octo, mensibus ix. duobus diebus. De cujus actibus, ædificiis, elemosynis, laboribus, scriptura (quæ in ejus anniversario legitur) ex parte commemorat. Multa enim erant valde. Post ejus obitum, Monachi S. Augustini, præfato Abbati suo Widoni palam resistentes, cives Cantuariæ contra eum concitaverunt; qui illum armata manu in sua domo interimere tentaverunt. Cujus familia cum resisteret, pluribus utrinque vulneratis, & quibusdam interfectis, vix Abbas inter manus illorum illæsus evasit; & ad matrem Ecclesiam, quærendo auxilium, Cantuariam fugit. Hujus facti fama citati suffraganei ejusdem Ecclesiæ, Walkelmus, Wentanus, & Gundulfus Rosensis, Episcopi; Cantuariam, cum quibusdam nobilibus, quos miserat Rex, veniunt: ut tantæ offensæ vindictam adhibeant. Auditis ergo rationibus seditionis, Monachi à culpa excusari non poterant: quos coram populo subire disciplinam, quia palam peccaverant, ii qui advenerant, decreverunt: sed Prior, & Monachi Ecclesiæ Christi, pietate moti resisterunt; ne si palam punirentur infames deinceps fierent; sicque eorum vita, ac servitus contemneretur. Igitur concessum est, ut in Ecclesia fieret, ubi non populus, sed soli ad hoc electi admitterentur. Vocati sunt ad hoc Monachi Ecclesiæ Christi, Wido videlicet, & Normannus, qui disciplinam ad Episcoporum imperium intulerunt. Deinde divisi sunt per Ecclesias Angliæ, & loco illorum xxiv. Monachi Ecclesiæ Christi admissi, cum Priore, nomine Antonio, qui Sub-prioratus officio Cantuariæ fungebatur. Cives vero, qui Abbatis curiam, armata manu intraverant, capti; & qui se ab ejus impugnatione purgare non poterant, oculos amiserunt.

Post obitum Lanfranci caruit Ecclesia Christi Pastore quatuor annis, mensibus ix. & diebus ix. in quibus multa adversa perpessa est. Anno vero Dominicæ incarnationis Mxciii. datus est Pontificatus Cantuarbericæ Anselmo Beccensi Abbati, ii. Non. Martii, viro probò, bono, apprime erudito, & sui temporis nominatissimo. Venit autem Cantuariam vii. kal. Octob. multis eum causis rationabilibus detinentibus, quod prius venire volebat; & sacratus est ii. Non. Decemb. *

* An.

* Hic desinit Cod. Ben. quo usus est Wheelocus.

An. MLXXI. Hæp Ædþine eoþl and Morkere eoþl ut-hlupon 7 miþlic ſepdon on pubu 7 on ſelba. Ða 7epende Morkere eoþl to Elig on ſcipe. 7 Eadþine eoþl pearð of-ſlagen aphlice ſþam hiþ 5 azenum mannum. 7 com ſe biſcop Egelþine. 7 Siþarð Bearn. 7 ſela hund manna mið heom into Elig. And þa þe ſe cýng Willelm þ̄ 7eaxode. þa beað he ut ſcip-ſýrde 7 land-ſýrde. 7 þet land abutan 10 7æt. 7 brycge 7epnohte. 7 inn-ſop. 7 reo ſcip-ſýrde on þa 7æ-healfe. And þa ut-lagan þa ealle on hand eodan. 7 þær Egelþine biſcop 7 Morkere eoþl. 7 ealle þa mið heom þæron buton Hæþeþarð ane. 7 15 ealle þa þe mið him poldon. 7 he hi ahtlice ut-lædde. And ſe cýng 7enam ſcipa 7 þæpna 7 ſceattar manega. 7 þa men he ateah ſpa ſpa he polde. and þone biſcop Egelþine he ſende to Abban-dune. 7 he 20 þær ſopð-ſepde ſona þær pirtþer :

An. MLXXII. Hæp Willelm cýng lædde ſcip-ſýrde. 7 land-ſýrde to Scot-lande. and þ̄ land on þa 7æ-healfe mið ſcipum ýmbe-læg. 7 hiþ land-ſýrde æt þam Ge- 25 þæde in-lædde. 7 he þær naht ne ſunde þær þe him þe bet þære. And ſe cýng Melcolm com 7 7riðede wið þone cýng Willelm. 7 7yrlar ſealde 7 hiþ man þær. 7 ſe cýng ham 7epende mið ealpe hiþ ſýrde. 30 And ſe biſcop Egelþic ſopð-ſepde. he þær to biſcop hadod to Eoþer-pic. ac hit þær mið un-riht him of-7enumon. 7 man 7earþ him þ̄ biſcop-riþe on Dunholme. 7 he heafde hit þa hpile þe he polde. 7 ſop-let 35 hit wiððan. and ſepð to Burch to ſce. Petþer minſþe. 7 þær drohtnod XII. 7ear. Ða æfter þam þe Willelm cýng 7eþan Engla lande. þa nam he hine of Burch. 7 ſende hine to Wæſt-mýnſþe. 7 he ſopð- 40 ſepde on Ib. Octob. 7 he iſ bebýrgeð þær innan þam mýnſþe. innon ſer. Nicholaur portice :

An. MLXXI. Hoc anno, Ædwinus Comes & Morkerus Comes [è curia] fugerunt; & vagati sunt per ſylvas & campos. Poſtea navigio recepit ſe Morkerus Comes ad Elig; & Eadwinus Comes fuit interfectus perfide à ſuis: venit etiam Epicoþus Egelwinus, & Siwardus Bearn, & multi hominum centeni cum iis in Elig. Quum id Rex Willelmus intellexiſſet, eduxit navalem exercitum & terreſtrem exercitum, & eam terram obſedit, ponteque factò, ingreſſus eſt, copiis navalibus in parte maris conſtitutis. Hinc elagati omnes ſeſe dedederunt, nempe Egelwinus Epicoþus & Morkerus Comes, cunctique qui cum iis erant, præter Herewardum ſolum, ſinguloſque ejus ſequaces, quos ipſe viriliter eduxit. Rex autem cepit naves, & arma, & theſauros multos; viroſque diſpoſuit pro libitu; atque Epicoþum Egelwinum miſit ad Abbandune, qui ibi deceſſit. ineunte hac hyeme.

An. MLXXII. Hoc anno, † Willelmus Rex duxit navalem exercitum & terreſtrem exercitum in Scotiam, eamque terram ex parte maris navibus obſedit, ſuas autem copias terreſtres ad Twedam induxit; verum ibi nihil reperit quod ſibi commodo eſſet. Rex etiam Melcolmus accedens, foedus percuffit cum Rege Willelmo, obſidibusque datis ei ſervus factus eſt; unde Rex domum revertebatur cum toto ſuo exercitu. Epicoþus etiam Egelricus deceſſit: fuerat iſ conſecratus, Epicoþus Eboracenſis, quo tamen [Epicoþatu] cum iniuſte privaretur, donatus eſt ei. Epicoþatus de Dunholme, iſtumque poſſedit, quamdiu vellet; poſtea vero dimiſit, & profectus ad Burch, ad ſancti Petri monaſterium, ibi vitam traduxit XII. annos. Poſtquam autem Willelmus Rex ſubjugaveſſet Angliam, tranſtulit eum de Burch, miſitque Weſtmonaſterium; & deceſſit Idibus Octobris, ſepultuſque eſt in ea Eccleſia, in ſancti Nicholai porticu.

An.

a Quæ exinde ſequuntur omnia ex Cod. MS. Laud. deſumpta ſunt.

1 Comitem vero cæteroſque per Angliam diſiſos partim cuſtodie mancipavit, partim manibus truncatis vel oculis erutis abire permiſit. Flor. † Poſt Aſſumptionem ſanctæ Mariæ. Flor.

1 Ad.

An. MLXXIII. Hoc anno, Willelmus Rex duxit Anglorum & Francorum exercitum in transmarina, & subjugavit terram [quæ dicitur] Mans; quam quidem Angli magnopere deformarunt, vineas desolarunt, & civitates incenderunt, gentem item istam multum foedarunt, eamque totam sub ditionem Willelmi subjunxerunt, atque postea domum reversi sunt in Angliam.

¹ An. MLXXIV. Hoc anno, transfretavit Willelmus Rex in Normanniam; & Edgarus Clito profectus est de Scotia in Normanniam, eumque Rex inlagavit cum omnibus suis; mansit autem ille in Aula Regis, & jura accepit quæcunque ei Rex concessit.

An. MLXXV. Hoc anno, ² Willelmus Rex dedit Radulfo Comiti filiam Willelmi Osbearni filii [in uxorem:]; iste Radulfus fuit Brito ex parte matris, ejus autem pater fuit Anglus, Radulfus dictus, & natus est in Northfolce. Tum Rex dedit [Radulfi] hujus filio Comitatum in Northfolc & Suthfolc, deduxitque is sponsam Norwicum, ubi eæ nuptiæ erant omnibus [qui aderant] fatales. Interfuerunt autem Rogerus Comes & Waltheofus Comes, & Episcopi, & Abbates; atque ibi decreverunt Regi adimere Angliæ regnum. Verum statim delatum est ad Regem in Normanniam quod decretum fuisset; Rogerum item Comitem & Radulfum Comitem fuisse principes istius conjurationis: allegerunt ii Britonas in suas partes, & miserunt in Orientem ad Denmarciam [qui peterent] exercitum navalem ipsis auxilio. Tum Rogerus profectus Occidentem versus ad suum Comitatum, congregavit suos contra Regem, verum impeditus fuit*. Radulfus item Comes in suo Comitatu, conatus est [in aciem] prodire cum suis hominibus, verum castellani qui fuerunt in Anglia, atq; incolæ adversus eum venerunt,

An. MLXXIII. On þisum zeape Willelm cýng lædde Englyrcne hepe 7 Frencýrce ofer ræ. 7 zepan þ land Mans. 7 hit Englyrc men rýrðe amýrðon. pinzeapdar hi for-dýdon. 7 burza for-bærndon. 7 rýrðe þet land amýrðon. 7 hit eall abezdon Willelme to handa. 7 hi rýrðon ham zependon to Engla lande.

An. MLXXIV. On þisum zeape for Willelm cýng ofer ræ to Normandiz. 7 Eadgar cild com of Scotland to Normandize. and se cýng hine zeinlagode 7 ealle his men. 7 he wæs on þer cýnges hýrðe. 7 nam swilce zepihza swa se cýng him zeuðe.

An. MLXXV. On þisum zeape Willelm cýng zeaf Raulfe eople Willelmes dohtor Orbearnes sunu. 7 se ylca Raulf wæs Brýttýrc on his moden-healfe. 7 his fæder wæs Englyrc Raulf hatte. 7 wæs zebopen on Norð-folce. Ða zeaf se cýng his sunu þone eopl-dom on Norð-folc 7 Suð-folc. þa lædde he þ wif to Norð-pic. þær wæs þ brýð eala mannum to beala. Ðær wæs Roges eopl. 7 Waldeo eopl. 7 byrcopas. and abbotas. 7 wæddon þær swa þ hi woldon þone cýng zezettan ut of Engle-landes cýnedome. And hit weapðrona zecýðð þam cýnge to Normandize hu hit wæs zepæð. þ wæs Roges eopl 7 Raulf eopl þe wæron ylbar to þam unweode. 7 hi weonan þa Brýttas heom to. 7 wendon eart to Denmarcan æfter swip-hepe heom to sultume. And Roges wende wæst to his eopl-dome. and zezaderode his folc to þæs cýnges unweapfe. ac he weapð zelet. And Raulf eac on his eopl-dome wold forð-zan mid his folce. ac þa castel-men þe wæron on Engla lande and eac þ land-folc him to-zeanes comen. and zema-codon

1 *Ad An. MLXXIII. Flor.* 2 *Herefordensis Comes Rogerus, filius Gulielmi, ejusdem pagi Comitis, East-Anglorum Comiti Radulpho (contra præceptum Regis Gulielmi) sororem suam conjugem tradidit. Flor.* * *A Wulfstano Wigornienfi Episcopo & Agelwio Abbate Eorveshamenfi, Ursone Vice-Comite Wigornia & Waltero de Laccio.* 3 *Quos congregarunt Odo Baiocensis Episcopus Regis frater, & Gotfridus Constantiensis Episcopus.*

eodon þ he naht ne dýde. ac for to
 rcipe æt Norð-pic. And his wif wæs in-
 nan þam caſtele. ⁊ hine heold ſwa lange
 þ man hiſe gnið ſealde. ⁊ heo ut-ferde
 þa of Engla lande. ⁊ ealle hiſe men þe
 hiſe mid woldon. And ſe cýng riððan
 com to Engla lande. ⁊ genam Rogeſ eopl
 his mæg. ⁊ gefeſtode hine. ⁊ Walðeoſ
 eopl he genam eac. And ſona æfter þam
 comon eaſtan of Den-mearcan cc. rcipa.
 and þær on wæron twegen heafod-menn.
 Lnut Spægneſ ſunu. ⁊ Hacun eopl. ⁊
 hi ne doſtan nan gefeoht healdan wið
 Willelm cýnge. ac heoldon ofer wæ to
 Flandran. And Eadgith ſeo hlæfdig forð-
 ferde on Win-ceaſtre VII. nihton ær Eri-
 rtes mægſan. ⁊ ſe cýng hi let brynigan
 to Feſt-mýnſtre mid mýcclan purð-
 rcipe. ⁊ lægde hi wið Eadwarc kýng. hiſe
 hlæford. And ſe wæ on Feſt-mýnſtre
 þone mide-winter. ⁊ man for-dýde þær
 ealle þa Bryttas þe wæron æt þam bryð-
 calod æt Norð-pic. ſume hý purdon a-
 blænde ⁊ ſume of land adriſene. ſwa
 purdon Willelmes ſwican genwilde:

An. MLXXVI. On þisum gearpe forð-
 ferde Spægn cýng on Dæn-meſcan. ⁊
 Harold his ſunu ſeng to þe cýne-ricc.
 And ſe cýng gear Feſt-mýnſter Vithel
 abbode. ſe wæ ær abbot on Bærnege.
 ⁊ Walðeoſ eopl wæs beheaftod on Win-
 ceaſtre. ⁊ his lic wearð gelead to Cru-
 lande. And ſe cýng for ofer wæ. ⁊ lædde
 his fýrde to Bryt-lande. ⁊ beſet þone
 caſtel Dol. ⁊ þa Bryttas hine heoldon þ
 ſe cýng com of Franc-land. ⁊ Willelm þa-
 non for. ⁊ þær for-leaſ ægðer ge men
 ge horſ. ⁊ feola his geſuma:

An. MLXXVII. Wæs on þisum gearpe
 purdon wæhte Franca cýng. ⁊ Willelm
 Engla landes cýng. ac hit heold litle hwile.
 And þes gearpes for-barn Lunden-burh.
 anſe niht ær Aſſumptio ſce. Marie.
 ſwa ſwiðe ſwa heo næfne ær næf riððan
 heo geſtabeled wæs. And on þisum gearpe

(atque effecerunt quo minus quicquam pro-
 ficeret: navim igitur apud Northwic con-
 ſcendit. Interim uxor ſua fuit in caſtello,
 illudque tenuit quouſque ſibi pax eſſet con-
 ceſſa; poſtea autem de Anglia ceſſit cum ſuis
 omnibus qui ei bene cuperent. Deinde Rex
 venit in Angliam, & prendit Rogerum
 Comitem ſuum propinquum, eumque vin-
 culis commiſit; atq; Waltheofum etiam Co-
 mitem prendit. Statim poſt hæc, venerunt
 ab Oriente è Denmarcia cc. naves; quarum
 erant Duces duo, Canutus Sweini filius, &
 Hacun Comes: verum non auſi prælio con-
 gredi cum Willelmo Rege, trans mare ſe
 receperunt in Flandriam. Eadgitha item
 Domina deceſſit in Winceaſter VII. noctibus
 ante Chriſti feſtum; eam autem Rex permi-
 ſit afferri ad Weſtmynſter cum magno ho-
 nore, & poſita eſt juxta Edwardum Regem
 ſuum Dominum. Is fuit Weſtmonaſterii in
 feſto Natalium, & ibi puniti ſunt omnes Bri-
 tones quotquot nuptiis interfuerunt apud
 Northwic; quorum aliqui erant excæcati,
 aliqui è terra pulſi: ita erant Willelmi pro-
 ditores peſſundati.

An. ¹MLXXVI. Hoc anno, deceſſit
 Sweinus Rex in Dænmercia, & Haroldus
 ejus filius capeſſit regnum. Rex [Willel-
 mus] dedit Weſtmonaſterium ² Vithelo Ab-
 bati, qui antea Abbas fuit in Bærnege;
 Waltheofus autem Comes decollatus eſt in
 Winceaſter, ejusque corpus delatum ad Cru-
 lande. Tum Rex trans mare profeſtus eſt, &
 duxit exercitum ſuum in Brytlande, obſedit
 que caſtellum Dol [dictum;] verum ³ Britanni
 illud propugnarunt, quouſq; Rex veniſſet
 de Francland; tunc autem Willelmus inde
 diſceſſit, ac ibi amiſit tum homines tum
 equos, multoſque theſauros.

An. MLXXVII. Hoc anno, conſtituta eſt
 pax inter Francorum Regem & Willelmum
 Anglicæ nationis Regem; verum haud diu
 manſit. Eodem anno, tanto incendio con-
 ſumptum eſt Lundenburh, una nocte ante
 Aſſumptionem S. Mariæ, quanto antea nun-
 quam ex quo conſtructum fuit. Hoc item

anno,

anno, decessit Ægelwīgus Abbas in Evesham XIV. kal. Martii; Heremannus etiam Episcopus decessit X. kal. Martii.

MLXXVIII.

An. MLXXIX. Hoc anno, venit Melcolmus Rex de Scotia in Anglorum terram, inter duo Mariæ festa, cum magno exercitu, & devastavit Northymbrorum terram usque ad Tinam, atque interfecit multos hominum centenos; domum item rexit multos thesauros, ac divitias, hominesque captivos. Eodem item anno, Rex Willelmus præliatus est contra filium suum Rotbæardum, extra Normanniam, juxta quoddam castellum Gerborneth dictum; ubi Rex Willelmus vulneratus est, ejusque equus cui insedit interfectus; filius item Willelmus fuit ibi vulneratus, multique homines occisi.

An. MLXXX. ¹ Hoc anno, fuit Episcopus Walcherus interfectus in Dunholm in quodam conventu, & centum homines cum eo, Franci & Flamingi; is vero fuit in Hlotheringa natus: hoc fecerunt Northymbri in Maii mense.

An. MLXXXI. Hoc anno, Rex duxit exercitum in Wallos, & ibi liberavit plures centenos hominum.

An. MLXXXII. Hoc anno, apprehendit Rex Odonem Episcopum: hoc etiam anno fuit dura fames.

An. MLXXXIII. Hoc anno, exorta est seditio in Gloestingabyrig inter Abbatem Thurstanum, ejusque Monachos. In primis factum est Abbatis stultitia ut male in plurimis tractaret suos Monachos; Monachi autem in eum animo erant amico, & rogabant eum ut ipsos juste gubernaret, ipsosque diligeret, [polliciti] se ei fore fideles, & obsequentes. Verum hoc nihili faciens Abbas, malis eos affecit, ac minatus est pejora. Quodam die, Abbas ingressus est Capitulum & sermonem habens cum Monachis conatus est eos ² perperam docere; tum accersivit laicos homines, qui in Capitulum irruerunt in Monachos armis accincti. Hinc Mona-

forð-ferðe Ægelwīg abbod on Evesham on þam dæge XIV. kl. Mar. 7 Hereman biȝcop eac forð-ferðe on þam dæge X. kl. Mar. :

5 An. MLXXIX. On þisum geape com Melcolm cýng of Scot-lande into Engle lande. betwýx þam tƿam Mariam mæƿƿan. mid mýcclum fýrðe. 7 gehergode Norð-hýmbra land oð hit com to Tine. 7 of-
10 floh þela hund manna. 7 þam lædde manige ſceattar 7 gewuma 7 men on heftninge. And þi ilcan geape se cýng Willelm gefeahƿ to-geaney his sunu Rotbearde. pið-utan Norþmanðige. be anum cartele
15 Lerbopneð hatte. 7 se cýng Willelm pearð þær gepunbod. 7 his hoƿr of-ſlagen þe he on-ræƿ. 7 eac his sunu Willelm pearð þær gepunbod. 7 þela manna of-ſlagene :

An. MLXXX. On þisum geape þær se biȝcop Walchepe of-ſlagen on Dunholme æt anum gemote. 7 an hund manna mid him. Fƿencýrce 7 Flemýrce. 7 he fýlfe þær on Hloðerýnga gebopen. þis dýdon Norð-hýmbra on Maer monðe :

25 An. MLXXXI. On þisum geape se cýng lædde fýrðe into ſealan. 7 þær gefpeode þela hund manna :

An. MLXXXII. Heƿ nam se cýng Odon biȝcop. 7 heƿ þær mýcel hungor :

30 An. MLXXXIII. On þisum geape aƿar ſeo un-gehpærner on Gloestinga-býrig betwýx þam abbode Ðurſtane 7 his munecan. Æneƿt hit com of þær abboter un-ƿiðome þ he miȝ-bead his munecan on þela þingan. 7 þa munecar hit mænðon luſelic to him. and beadon hine þ he ſceolde healdan hi
35 þillic. 7 luſian hi. 7 hi polðon him beon holde. 7 gehýrume. Ac se abbot nolde þær naht. ac dýde heom ýfele. 7 beheot him þýrƿ. Aneƿ dæges se abbot eode into capitulan. 7 ſƿpæc uppon þa munecar. 7 polde hi miȝ-tukian. 7 ſende æfter læpeðe mannum. 7 hi comon into capitulan on up-
40 pon þa munecar full-gepepneðe. And þa þær on

¹ De hujus nece vide plura apud Florent. Wigorn. in hoc Anno. ² Voluit Monachos relicto Cantu Gregoriano, cujusdam Gulielmi Fescannensis cantum discerent & cantarent. Flor.

pæron þa munecar sƿiðe afepebe of heom.
 nyrton hpet heom to ðonne pære. ac to
 rcuton. rume urnon into cýrcan. 7 be-
 lutan þa dupan into heom. 7 hi feþbon
 æfter heom into þam mýnrte. 7 polbon
 hiƷ ut-ðragan. þa ða hiƷ ne doþrten na
 ut-gan. Ac peoplic þinƷ þær Ʒelamp on
 ðæg. þ þa Frencirce men bræcen þone
 chor. 7 torfebon to-pærð þam peofobe
 þær þa munecar pæron. 7 rume of þam
 cnihtan feþbon uppon þone up-flope. 7
 rcotedon a ðunpearð mid aþeþan to-pearð
 þam halƷ-dome. sƿa þ on þære robe þe
 rtoð buƿon þam peofobe rucobon on mæ-
 nige aþeþan. And þa ppeccan munecar la-
 Ʒon on buton þam peofobe. 7 rume cnu-
 pon undeþ 7 Ʒýrne cleopedon to Gode
 hiƷ miltre biððende. þa þa hi ne mihton
 nane miltre æt mannum begýtan. hƿæt
 maƷon þe recƷean. buton þ hi rcotedon
 sƿiðe. 7 þa oðre þa ðupa bræcon þær
 adune. 7 eodon inn. 7 of-floƷon rume þa
 munecar to ðeaðe. 7 mænige Ʒepundebon
 þær inne. sƿa þ þet blod com of þam peo-
 fobe uppon þam Ʒradan. 7 of þam Ʒra-
 dan on þa flope. þneo þær pæron of-
 flagene to ðeaðe. 7 eahteteone Ʒepundabe.
 And on þær ilcan Ʒeaþer foþþ-feþbe Mah-
 tild Ʒillemer cýnƷer cpen. on þone ðæg
 æfter ealpa halƷena mæyre ðæg. And on
 þer ýlcan Ʒeaþer æfter mide-pinter þe
 cýnƷ let beoðan mýcel Ʒild 7 hefehc ofeþ
 eall EnƷla land. þ þær æt ælceþe hýde
 tpa 7 hund feofenti peanega:

An. MLXXXIV. Hæþ on þisum Ʒeaþe
 foþð-feþbe Ʒulfruoðs abbot on Leopter-
 ege. on þam ðæg xiii. kl. M̄ai:

An. MLXXXV. On þisum Ʒeaþe men
 cƿýðobon 7 to foðan ræðan. þ Enut cýnƷ
 of Den-meapcan. SpæƷner rume cýnƷer.
 fundabe hiðer-pað. 7 polbe Ʒepinnan þis
 land mid Rodbearðer eopleƷ fultume of
 Flanðnan. foþðan þe Enut heafðe Rod-
 bearðer dohter. Ða Ʒillelm EnƷla lander
 cýnƷ. þe þa þær rittende on Norman-
 ðige. foþðis he ahte æƷðer Ʒe EnƷla

chos magno terrore affecerunt, nec cogno-
 verunt quid sibi esset faciendum; verum ut
 effugerent, aliqui accurrebant in templum,
 ac portas intus obserabant: ast laici eos in-
 secuti in Templum, conati sunt inde extra-
 here; adeo ut non ausi essent egredi. Mi-
 serabile autem quiddam evenit eo die:
 Franci enim vi ingressi sunt chorum, &
 [jacula] torquebant versus altare, ubi fue-
 runt Monachi; quidam etiam ex servis
 conscendentes aream superiorem, deorsum
 miserunt sagittas versus sanctas reliquias;
 adeo ut in cruce quæ sita erat super altare
 figerentur multæ sagittæ. Interea miseri
 Monachi jacebant circum altare, & ali-
 qui sub illud subreperunt, & obnixè in-
 vocarunt Deum, ejus misericordiam im-
 plorantes, quoniam non possent ullam mi-
 sericordiam ab hominibus consequi. Quid ul-
 tra dicam, nisi quod continenter jacula mi-
 ferint; reliquas item portas confregerint;
 & ingressi, aliquos Monachorum morte
 multarint, multosque inibi vulnerarint,
 adeo ut sanguis difflueret de altari in
 gradus, & de gradibus in aream: tres
 ibi morte erant affecti, & octodecim vul-
 nerati. Eodem item anno, decessit Mah-
 tildis*, Willelmi Regis uxor, postridie
 festi Omnium Sanctorum. Hoc etiam
 ipso anno, post Natales, Rex permisit exigi
 magnum tributum ac grave per totam
 Anglorum terram, id est, pro unaquaque
 hida, duos & septuaginta denarios.

An. MLXXXIV. Hoc anno, decessit
 Wulfwoldus Abbas in Ceortefige, xiii.
 kal. Maii.

An. MLXXXV. Hoc anno, rumor in-
 cessit, & serio dictum est, Canutum Re-
 gem Denmearcæ, Sweini Regis filium,
 terram hanc cogitasse, & voluisse eam
 subjugare, Rodbeardi Comitis Flandren-
 sis auxilio, propterea quod Canutus habe-
 ret [uxorem] Rodbeardi filiam. Quum Wil-
 helmus Anglorum Rex, qui tunc agebat in
 Normannia (possedit enim tum Anglorum

* In Normannia, & Cadomi est sepulta. Flor.

terram tum Normanniam) hoc intellexisset, profectus est in Anglorum terram cum tanto exercitu equitum ac peditum, è Francorum regno atque è Britannia [conscriptorum,] quantus nunquam antea hanc terram petebat; adeo ut homines mirarentur, quo modo hæc terra posset totum illum exercitum alere. Verum Rex permisit dispertiri exercitum per totam hanc terram inter suos subditos, qui exercitum aluerunt, pro sua quisque terræ portione. Experti sunt incolæ multos dolores hoc anno; & Rex permisit devastari terras maritimas, ut, si inimici ejus [in terram] ascenderent, iis non esset in promptu commeatus. Quum autem Rex pro certo haberet, suos inimicos impeditos fuisse, nec potuisse expeditionem facere, dimisit aliquam partem exercitus in propriam nationem, aliquam retinuit in hac terra donec hyems finiretur. Ad natales fuit Rex in Gleawceaster cum suis Proceribus, & tenuit ibi Curiam suam v. dies; postea autem Archiepiscopus & Clerici habuerunt Synodum trium dierum. Ibi fuit Mauricius electus in Episcopum ad Lundene, & Willelmus ad Northfolc, & Rodbeardus ad Ceasterfcire; hi autem omnes erant Regis Capellani. Post hæc, tenuit Rex magnum Concilium, & graves sermones habuit cum suis Proceribus de hac terra, quo modo incoleretur, & à quibus hominibus. Mittebat idcirco per totam Anglorum terram in singulos Comitatus suos seruos, quibus permisit scrutari quot hydarum centenæ essent in Comitatu, quidque Rex ipse haberet terrarum & pecorum in eo Comitatu; & quantum census annui deberet percipere ex eo Comitatu. Permisit etiam describi quantum terrarum ejus Archiepiscopi haberent, & Diocesani Episcopi, ac ejus Abbates, ejusque Comites; & ne longior in hoc sim, quid aut quantum unusquisque haberet, qui terras possideret in Anglorum gente, sive terrarum, sive pecoris, quantumq; illud pecuniâ valeret. Tam diligenter lustrari terram permisit, ut ne unica esset hyda, aut virgata terræ, ne quidem (quod dictu turpe, verum is factu turpe non existimavit) bos, aut vacca, aut por-

land ze Nopmanbige. þij zeaxode. he fepde into Engla lande mid swa mycclan hepe sibendpa manna 7 ganzenþpa. of Franc-riçe 7 of Bryt-lande. swa næfne ær þij land ne zehohte. swa þ men punþredon hu þij land mihte eall þone hepe afeþan. Ac se cýng let to-rcýfton þone hepe zeonð eall þij land to hij mannon. 7 hi fæþdon þone hepe ælc be hij land efne. And men heafþon mycel zepþinc þær zeapef. 7 se cýng lett afeþtan þ land abutan þa ræ. þet zif hij feonð comen upp. þ hi næfþon na on hþam hi fenzon swa næþlice. Ac þa se cýng zeaxode to roþan þ hij feonð zelætte pæron. 7 ne mihten na zeporþian heopa fape. þa lett he sum þone hepe fapen to heopa azene lande. and sum he heold on þijum lande ofef þinter. Ða to þam miðe þinter pær se cýng on Gleape-cearþne mid hij pitan. 7 heold þær hij hiped v. ðazar. 7 riþþan þe Arce-biþcop 7 zehabode men hæfþen riþþ þneo ðazar. Ðær pær Maupiciuf zecopen to biþcop on Lundene. 7 Willelm to Nopþ-folce. 7 Robbearþ to Cearþen-rcipe. hi pæron ealle þær cýngzer clepecar. Æfter þijum hæfþe se cýng mycel zeþeahht. and rpiþe ðeope rþæce piþ hij pitan ýmbe þij land hu hit pæpe zepett. oþþe mid hþilcon mannon. Sende þa ofef eall Engla land into ælcepe rcipe hij men. 7 lett azan ut hu fela hundþed hyða pæron innon þære rcipe. oþþe hpet se cýng him rylf hæfþe lanþef. 7 ofþef innan þam lande. oþþe hþilce zepihta he ahte to habbanne to XII. monþum of þære rcipe. Eac he lett zepþitan hu mycel lanþef hij Arce-biþcopaf hæfþon. 7 hij leod-biþcopaf. 7 hij abbotaf. and hij eoþlaf. and þeah ic hit lengþe telle. hþæt oþþe hu mycel ælc mann hæfþe þe land-rihtende pær innan Engla lande. on lande oþþe on ofþe. 7 hu mycel feof hit peape purþ. Swa rpyþe neapþlice he hit lett ut arþþian. þ næf an ælþig hibe. ne an zýpþe lanþef. ne fupþon hit iþ fceame to tellanne. ac hit ne þuhte him nan fceame to ðonne. an

oxe. ne an cu. ne an spm næf belyfon þ
næf gefæð on hif gefpette. 7 ealle þa ge-
ppita pæron gebroht to him ryððan.

An. MLXXXV. Hef se cýng bæp hif
copona. 7 heold hif hined on Vin-ceartpe
to þam Carþan. 7 swa he fepde þ he
pæf to þam Pentecosten æt fæst-min-
rþe. 7 dubbade hif sunu Henric to ri-
dene þæp. Syððan he fepde abutan swa
þ he com to Lam-mærran to Seape-býrnig.
7 þæp him comon to hif pítan. 7 ealle þa
land-rittenbe men. þe ahter pæron ofer
eall Engle land pæron þæp manner men
þe hi pæron. 7 ealle hi buzon to him. 7
pepon hif menn. 7 him hold-aðar spro-
pon þ hi polbon ongean ealle oðpe men
him holbe beon. Ðanon he fepde into
fihht. forðig he polb fapan into Nor-
mandige. 7 swa dybe ryððan. 7 þeah he
dybe æper æfter hif gepunan. begeat
ryðe miccelne fceatt of hif mannan
þæp he mihte ænige teale to habban
oððe mid fihht oððe eller. Fepde þa ryð-
ðan into Normandige. 7 Eadgar Æðe-
ling. Æðpander mæg cýnger. beah þa
fpani him. forðig he næfde na mýcel-
ne purðfcipe of him. ac se ælmihtiga
Grod him gife purðfcipe on þam to-
pearðan. Anð Epirtina. þæf Æþelinger
fpufter. beah into mýnrþe to Rumer-
ege. 7 unðer-feng halig nef. Anð þæf
ilcan gearer pæf fpiðe hefelic gearpe. 7
fpiðe fpincfull 7 fophfull gear innan
Engle lande on ofp-cpealme. 7 copn anð
pæftmar pæron æt-ftandene. 7 swa mý-
cel un-gelimp on pæðerunge. swa man
nahht æfelic gefencean ne mæg. swa ftop
þunping 7 lægt pef. swa þ hit acpealbe
manige men. 7 áá hit pýpode mid man-
nan fpiðop 7 fpiðop. Liebete hit Grod
elmihtiga þonne hif pilla ry:

An. MLXXXVI. Æfter upe Dpith-
ner hælender Epirtes gebýrtide. an þu-
fend pintpa. 7 feofan 7 hund eahtrig
pintpa. on þam an 7pentigan gearpe þæf
þe Willelm peolde 7 fihhte Engle land
swa him Grod uðe. gefearð fpiðe hefelic
7 fpiðe polb-bependlic gear on þifsum

cus prætermittebatur, quod non is retu-
lerat in censum: omniaque postea scripta
ad eum afferebantur.

An. MLXXXV. Hoc anno, Rex, indu-
ta corona, tenuit suam Curiam in Wincea-
ster ad Pascha, atque ita itinera instituit ut
esset ad Pentecosten apud Westminster, ubi
armis militaribus honoravit filium suum
Henricum. Postea sic itinera disposuit ut
pervenerit in festo Primitiarum ad Seareby-
rig, ubi ei obviam venerunt ejus Proceres; &
omnes prædia tenentes, quotquot essent no-
tæ melioris per totam Angliam, hujus viri
servi fuerunt, omnesque se illi subdidere,
ejusque facti sunt vassalli, ac ei fidelitatis ju-
ramenta præstiterunt, se contra alios quos-
cunque illi fidos futuros. Inde profectus est
in Vectam, propterea quod statuerat traji-
cere in Normanniam, quod & postea fecit;
verum prius pro more suo fecit; extorsit
nimirum multum pecuniæ suis subditis, ubi-
cunque haberet aliquem prætextum, sive
jure sive aliter. Profectus est postea in Nor-
manniam: & Eadgarus Clito, Edwardi
Regis propinquus, ibi ab eo defecit, prop-
terea quod haud magno honore apud il-
lum habebatur: verum Deus Omnipotens
det ei honorem in posterum. Cristina
item, Clitonis soror, intravit Monaste-
rium de Rumesage, & suscepit Sancti-
monialis vestem. Hic item annus gra-
vis admodum extitit annus, valde item
dolorum ac miseriarum plenus annus in
Anglorum terra, propter pecorum luem; se-
getes etiam & arborum fructus tardius ma-
turefcebant; ad hæc, tanta incommoda ex
cœli intemperie, quanta nullus facile animo
concipere potest; ea autem vis erat tonitru-
um & fulgurum, ut ictu eorum multi homi-
nes conciderint: resque in pejus usque & us-
que ruere. In melius vertat Deus Omnipotens
quum ipsi visum fuerit.

An. MLXXXVI. Post Domini nostri
Servatoris Christi nativitatem, millesimus
annus, & septimus & octogesimus annus,
primus autem ac vigesimus annus, quo
Willelmus gubernavit disposuitque Anglo-
rum terram prout ei Deus concessit, fuit
admodum gravis ac sterilis annus in hac
terra.

terra. Morbus tam acer sæviebat inter homines, ut prope secundus quisque maximo malo laboraret, febre nimirum; idque ita graviter, ut multi homines eo malo perirent. Postea illata est per magnam cœli intemperiem, quæ orta est sicut antea narratum, durissima famæ toti Anglorum terræ, qua multi hominum centeni misere fame periere. O quam miseranda, quamque flebilis fuit ea tempestas! Quum homines miselli, morte impendente, jacerent, superveniens acris famæ penitus eos confecit. Quis non doleat hujusmodi tempestatem? aut quis corde est ita indurato, ut non defleat tanta infortunia? Hujusmodi autem res eveniunt ob populi peccata, quod nolint amare Deum ac justitiam. Ea fuit hac ætate rerum conditio, ut parum justitiæ esset in hac terra in quocunque hominum genere, nisi solis Monachis, qui juste vitam instituerunt. Rex & Optimates valde ac supra modum cupidi fuerunt auri & argenti, nec curabant quam injuste res parta esset, si modo ipsi adipiscerentur. Rex pretio quam potuit maximo suas terras elocavit; tunc accedens alius quispiam, obtulit plus quam alter antea dedisset, Rexque terras ei concessit, qui plus obtulit. Deinde accedens tertius, iis plus obtulit, atque Rex terras istis tradidit, qui omnium plurimum offerebant; nec curabat quam inique Præfecti bona pauperibus auferrent, neque quot injusta perpetrarent. Quo plus loquerentur de justis legibus, eo faciebant plura injusta. Exegerunt injusta tributa, multaque alia contra jus fecerunt, quæ sunt difficilia numeratu. Eodem item anno, ante Autumnum, igni incensum est sanctum illud Monasterium sancti Pauli, [quod est] Londini sedes Episcopalis, & multa alia Monasteria; maxima item pars, eaque splendidissima, totius urbis. Sub id etiam tempus, conflagrarunt ferme omnes præcipui portus per totam Anglorum terram. Luctuosus profecto ac flebilis fuit hic annus, qui tot infortunia peperit. Eodem etiam anno, ante Assumptionem sanctæ Mariæ, profectus est Willelmus Rex de Normannia in Franciam cum exercitu, & invadens suum Domi-

lande. Spýlc coðde com on mannum. ꝥ full neah læsse þe oðer man pearð on þam pýrperetan yfele. þet is on þam dripe. 7 þet swa stpanglíce ꝥ mænige men swulton on þam yfele. 5 Sýððan com þurh þa mycclan ungeriberung. þe comon swa þe beforpan tealdon. swiðe mycel hungor ofer eall Engle land. ꝥ manig hundred manna eapmlíce deaðe swulton þurh þone hungor. 10 Eala hu eapmlíce 7 hu peoplic tid wæs þa. Ða þa wrecca men lægen for-driþene full neah to deaðe. 7 riððan com se sceappa hungor 7 adýde hi mid ealle. Ðam ne mæg eapmian swýlce tide? oððe hwa is swa 15 hearð heort ꝥ ne mæg wepan swýlces ungelimpe? Ac swýlce þing gepurðað forþolces sýnna ꝥ hi nellað lufian God 7 rihtwýrnesse. Ðra swa hit wæs þa on þam dagum. ꝥ hitel rihtwýrnesse wæs on þisum lande mid 20 ænige men. buton mid munecan ane þær þær hi wæll ferdon. Se cýng 7 þa hearð men lufedon swiðe 7 ofer-swiðe gýtrung on golde 7 on weolfe. 7 ne pohtan hu sýnlíce hit wære begýtan. buton hit come to 25 heom. Se cýng wealde his lande swa deore to male swa heo deopost mihte. þonne com sum oðer 7 beade mape þonne þe oðer ær wealde. 7 se cýng hit lett þam menn þe him mape beað. Ðonne com se þriðde. 7 beað 30 geat mape. 7 se cýng hit lett þam men to handa. þe him eallra meart beað. 7 ne pohte na hu swiðe sýnlíce þa gerefan hit begeatan of eapme mannon. ne hu manige un- 35 laga hi dydon. Ac swa man swiðor swæc embe rihte lage. swa man dyde mape un- laga. Ði aþerdon un-rihte tollas. 7 manige oþre un-rihte hi dydan. þe sýndon eapwe to aþeccenne. Eac on þam ilcan gearpe ætforpan hæwferste. for-barn ꝥ halige mýn- 40 rste sce. Paule. þe bycop-rotol on Lundene. 7 mænige oðre mýnrstes. 7 ꝥ mæste ðæl 7 ꝥ notterste ealle wære þurh. Spýlc eac on þam ilcan tîman. for-barn full neah ælc hearð-port on eallon Engle lande. Eala 45 neoplic 7 wependlic tid wæs þær gearfes. þe swa manig un-gelimp wæs forð-bringende. Eac on þam ilcan gearpe. toforpan Aþrumptio sce. Marie. for Willelm cýng of Normandige into France mid sýrde. 7 heargode uppan

uppan hīr aġenne hlaforþ ða Philippe þam
 cýnġe. 7 ſloh of hīr mannon mýcelne dæl.
 7 for-bearnde þa buþh Maþante. 7 ealle þa
 halġe mýnſter þe wæron innon þære
 buþh. 7 tpegen halġe menn þe hýpſume-
 don Gode on ancer-ſettele pumende. þær
 wæron for-bearnde. Ðýrrum þýr gedone.
 ſe cýnġ Willelm ceapde on-gean to Nor-
 mandġe. Reoplic þýnġ he dýde. 7 reoplicor
 him zelamp. Ðu reoplicor? him geýfelade. 10
 7 þ̅ him ſtþanglice eġlade. Hwæt mæg ic
 teollan? Ðe ſceapra deaðe. þe ne for-let
 ne riġe menn. ne heane. ſeo hine genam.
 Ðe ſpealt on Normandġe on þone nextan
 dæg æfter natiwtaſ ſce. Marie. 7 man 15
 bebýrġede hine on Laþum æt ſce. Stepha-
 ner mýnſter. æper he hit arænde. 7 ſið-
 ðan mæni-ſealdlice geġodade. Eala hu leaſ.
 7 hu un-þperc iſ þýrre middan-earþeſ þe-
 Se þe wæs ærwur riġe cýnġ. 7 manġer lan- 20
 deſ hlaforþ. he næfde þa ealleſ landeſ bu-
 ton ſeoſon ſot mæl. 7 ſe þe wæs hwilon ge-
 ſcþið mið ġolde. 7 mið ġimmum. he læġ þa
 oſer-þrogeſ mið moldan. Ðe læfde æfter
 him þreo ſunan. Rodbeard het ſe ýldeſta. 25
 ſe wæs eoþl on Normandġe æfter him.
 ſe oðer het Willelm. þe wæs æfter him on
 Engle-land þone kine-helm. ſe þriðða het
 Heanric. þam ſe wæder becwæð ġerſuman
 un-ateallendlice. Lūþ hpa ġepilriġed to ġe- 30
 pitane hu gedon man he wæs. oððe hwilcne
 purðſcipe he hæfde. oððe hu þe-la lande
 he wære hlaforþ. þonne wille þe be him app-
 tan ſpa ſpa þe hine aġeaton. þe him on-
 locodan. 7 oððe hwile on hīr hýede pun- 35
 don. Se cýnġ Willelm þe þe embe ſpecað
 wæs ſiððe þýr man. 7 ſiððe riġe. 7 purð-
 fulþe 7 ſtþengere þone æniġ hīr ſe-
 genġra wære. Ðe wæs milde þam ġodum
 mannum þe God luſedon. 7 oſer eall ġe- 40
 mette ſteapc þam mannum þe ſiðð-cwædon
 hīr wíllan. On þam ilcan ſteode þe God him
 geuðe þ̅ he moſte Engle-land geġan. he
 aſende-mære mýnſter. 7 munecaſ þær
 geſætte. 7 hit wæll geġodade. On hīr da- 45
 ġan wæs þ̅ mære mýnſter on Lant-þar-
 býriġ ġetýmþrad. 7 eac ſiððe manġ oðer
 oſer eall Engla land. Eac þýr land wæs
 ſiððe aſilled mið munecan. 7 þa leofoðan

num Philippum Regem, interfecit ejus
 fervorum magnam partem, ac igni incen-
 dit urbem Mathante, omniaque sancta
 Monasteria, quæ erant in ea civitate; duo
 5 item religiosi viri, qui inferviebant Deo
 in Anachoreſi agentes, ibi flammis erant
 conſumpti. His ita factis, Rex Willelmus
 reſerſus eſt in Normanniam. Luġtuofum
 quiddam is fecit, & magis luġtuofum ipſi
 10 contigit. Quo modo magis luġtuofum? Mor-
 bo correptus eſt, qui eum acriter afflictabat.
 Quid plura? Aſpera mors, quæ neque parci-
 ditivibus, neque pauperibus, eum abſtulit.
 Animam efflavit in Normannia poſtridie
 Nativitatis ſanctæ Mariæ, & ſepultus eſt
 in Cathum apud ſancti Stephani mona-
 ſterium; quod ipſe antea conſtruxerat, &
 poſtea multis modis auxerat. O quam falſa,
 & quam caduca ſunt hujus mundi bona!
 20 Qui prius fuit potens Rex, & complurium
 terrarum dominus, non tunc habuit ullas ter-
 ras, præter ſeptem pedum ſpatium; & qui
 fuit nuper veſtitus auro & gemmis, tunc
 jacuit obductus pulvere. Reliquit poſt ſe
 tres filios: [is qui] Rodbeardus dictus eſt, natu-
 25 primus erat, qui fuit Comes in Normannia
 poſt illum: ſecundus dictus eſt Willelmus, qui
 geſſit poſt eum coronam in Anglia: tertius
 dictus eſt Heanricus, cui pater legavit theſau-
 ros innumerabiles. Si cui libet cognoscere
 qualis vir fuit, ſive quantis honoribus affi-
 ciebatur, ſive quot terrarum fuit dominus;
 volumus nos eum deſcribere, quatenus ſci-
 mus, qui eum vidimus, & nonnunquam in
 30 ejus curia fuimus. Rex Willelmus de
 quo loquimur, fuit vir admodum prudens,
 valdeque potens; honoratior etiam ac for-
 tior quovis ex ſuis antecelloribus. Fuit
 mitis bonis viris qui Deum amarent, &
 ultra modum rigidus hominibus qui reſi-
 ſterent ſuæ voluntati. Eodem ipſo lo-
 co, quo Deus ei conceſſit ut Angliam
 ſubjugaret, erexit illuſtre Monasterium,
 ac Monachos ibi poſuit, illudque multum
 45 [divitiis] auxit. Ejus diebus, fuit no-
 bile illud Monasterium in Cantwarbyrig
 exſtructum, aliaque quamplurima per to-
 tam Anglorum terram. Hæc item terra
 fuit admodum plena Monachorum, qui in-
 ſtituebant

stituebant suam vitam secundum sancti Benedicti regulam; & is fuit status Religionis ejus diebus, ut cuique juxta propriam Regulam vivere liberum esset. Ad hæc, fuit admodum honoratus; ter [enim] gessit suam coronam singulis annis, quoties esset in Anglia; ad Pascha eam gessit in Winceaster, ad Pentecosten in Westmynster, & ad Natales in Gleaweceaster. ¹Tunc autem præsto apud eum fuerunt omnes Optimates per totam Anglorum terram, Archiepiscopi, & Dioecesani Episcopi, Abbates & Comites, Thani & Equites. Fuit etiam vir valde rigidus ac severus, adeo ut nemo auderet quicquam contra ejus voluntatem facere. Tradidit Comites vinculis, qui ipsius animo obsisterent. Episcopis eripuit suos Episcopatus, & Abbatibus suas Abbantias, Comitesque in carcerem conjecit; ac tandem nec pepercit suo ipsius fratri, Odoni nomine. Fuit hic admodum potens Episcopus in Normannia, (in Baius erat ejus sedes Episcopalis) & Regi omnium maxime fidelis. Habuit item Comitatum in Anglia, & quum Rex [erat] in Normannia, fuit ille primus in hac terra: hunc [Rex] conjecit in carcerem. Inter alia, prætermittenda non est egregia ea pax quam constituit in hac terra, adeo ut cuiquam, qui per se aliquid posset, liceret illæso peragrare regnum ejus, sinum auri plenum habenti; nec quisquam ausus fuit interficere alium, etsi ab eo maximis malis fuisset affectus: si quis autem vir rem habuisset cum foemina, ipsa invita, statim privatus fuit genitalibus. Præfuit Anglorum terræ, eamque sua astutia ita lustravit, ut nec esset unica hida terræ in Anglorum gente, cujus nesciret possessorem, & quantum valeret, quamque postea in ²Scripta sua non retulit. Wallia fuit sub ejus imperio, & in ea castella exstruxit: Monæ item [Insulæ] imperavit. Scotiam

heopa hif æfter ycf. Benedictus regule. 7 se Eristendom pæf spile on hif dæge. þ ælc man hpæt hif hade to belumpe. folgade se þe polde. Eac he pæf 5 rpiðe purðful. þriþa he bæp hif cýnehelm ælc zeape. rpa ofst rpa he pæf on Engle-lande. on Easton he hine bæp on Fin-cearþe. on Pentecosten on Vestmýnrþe. on mide-pinter on Gleape-cearþe. And þænne pæron mid him ealle þa rice menn ofen eall Engla land. Apcebyrcopar. 7 leod-byrcopar. abbodas 7 eoplas. þeznar 7 cnihtas. Spýlce he pæf eac rpyðe rceapc man 7 pæðe. rpa þ man ne dorste 10 nan þing ongean hif pillan don. Ne hæfde eoplas on hif bendum. þe dýðan ongean hif pillan. Byrcopar he rætte of heopa byrcoprice. 7 abbodas of heopa abbod-ricce. 7 þeznar on cpeartern. 7 æt nextan he ne rparode hif azenne broðor Odo het. Ne pæf rpiðe rice byrcop on Normandize. on Baius pæf hif byrcop-rcol. and pæf manna rýpmerc to eacan þam cýnge. And he hæfde eopl-dome on Engle-lande. 7 þonne 25 se cýng on Normandize. þonne pæf he mæzerte on þurum lande. 7 hine he rætte on cpeartern. Betpýx oðrum þingum nýr na to for-gýtane þ gode rpið þe he macode on þiran lande. rpa þ an man þe him rýlf 30 aht pærc. mihte fapan ofen hif rice mid hif borum full goldes un-geþenad. 7 nan man de dorste rlean oðerne man. næfde he næfne rpa mýcel ýfel gedon pið þone oðerne. 7 gif hpilc capl-man hæmde pið 35 pimman hipe unðancef. rona he for-leaf þa limu þe he mid pleagode. Ne rixade ofen Engla land. 7 hit mid hif zeaprice rpa þurh-rmeade. þ næf an his landes innan Engla lande. þ he nýrte hpa heo hæfde. oððe 40 hpæf heo purð pæf. 7 riððan on hif zeppit zerætt. Brýt-land him pæf on zepealde. 7 he þæp inne carteles zeppohce. and þet Mann-cýan mid ealle zepealde. Spýlce eac

¹ Tribus nempe istis solemnibus. ² Librum nimirum consualem, qui alias Liber judicarius, Angliæ noticia & Lustratio, Rotulus Regis, Rotulus Wintoniæ & Liber Wintoniæ nuncupatur. Vulgo *Domesday book*: de quo etiam supra An. MLXXXV. Vide Spelmanni *Glossar. in Voce Domesdei*.

Scotland he him under-þædde. for his mycele rþrengeþe. Normandige þ land þæs his gecynbe. 7 ofer þone eopl-dome þe Many is gehaten he riuxade. 7 gif he morþe þa gýt tpa gear libban. he hæfde 5 Yplande mid his þerþcipe gepunnon. 7 rið-utan ælcon þærnon. Vitodlice on his timan hæfdon men mycel geyþinc. 7 riðe manige teonan. Larþelar he let þyrcean. 7 earþme men riðe rþencean. Se cýng þæs 10 rpa riðe rþearc. 7 benam of his under-þeobðan man manig marc goldes. 7 ma hundred punða reolþer. þet he nam be rihte 7 mid mycelan un-rihte of his leode for lirtelne neobe. He þæs on gýtþunge 15 be-þeallan. 7 gþæðinærre he lufoðe mid ealle. He rætte mycel ðeor-rið. 7 he lægðe laga þær rið. þ rpa hpa rpa rloge heort oððe hinde. þ hine man rceolbe blendian. He for-beað þa heortas. rþylce 20 eac þa baras. rpa riðe he lufoðe þa heaðeop. rþylce he þære heora ræðer. Eac he rætte be þam hapnan. þ hi morþen rþeo rþapan. His riþe men hit mænðon. 7 þa earþme men hit beceopðan. Ac he rpa rið 25 þ he ne pohte heora eallra nið. ac hi morþton mid ealle þer cýnges rille rþolgian. gif hi polðon libban. oððe land habban. land oððe eahta. oððe pel his rehta. Vala þa þ ænig man rceolbe modigan rpa. 30 hine rylf upp-ahebban. 7 ofer ealle men tellan. Se æl-mihtiga God cýþæ his raulde mild-heortniþre. 7 ðo him his rýnna for-giþeneþre. Ðas þing þe habbað be him geyþitene. ægðer ge goðe ge ylfe. þ þa 35 godam men niman æfter þeora godneþre. 7 for-þleon mid ealle ylfeþre. 7 gan on þone þeg þe ur lett to heoponan riþe. Fe-la þing þe maðon riþtan þe on þam ilcan gearpe gepoðene þærnon. Ðra hit þæs on 40 Den-meapcan. þ þa Ðæneþcan. þe þæs ærup geteald eallra rþolca getreopas. purðon aþende to þære merþe un-þriðe. 7 to þam mæþten riþdome þe ærþe mihte gepurðan. Ði gecupon 7 aburðan to Lnute 45 cýngþe. 7 him aðas rþopon. 7 riððan hine earþlice of-þlogon innan anþe cýrcean. Eac þærð on lþpanie. þ þa hæðenan men rþapan. 7 heþgodan uppon þam Lþirþenan

etiam sibi subjecit maximis suis viribus. Normanniæ terra sua fuit jure hæreditario; & Comitatum, qui Mans nuncupatur, gubernavit: sique ei concessum fuisset duos annos ultra vivere, Hiberniam fortitudine sua subjugasset, idque sine armis. Ejus certe temporibus passi sunt homines multum doloris, multasque admodum injurias. Castella permisit ædificari, & pauperes valde opprimi. Rex fuit acerbe rigidus, & extorsit à viris sibi subditis multas marcas auri, & plures libras centenas argenti; quas exegit partim juste, maxima vero ex parte injuste, rebus parum urgentibus. Fuit usuris deditus, & avaritia omnino ardebat. Confecit multos ferarum saltus, munivitque eos legibus, ut quicumque interficeret cervum aut cervam, excocaretur. Ut cervos [interfici] vetuit, ita & apros; ita vero multum amavit feras majores, ac si fuisset eorum pater. Item statuit de leporibus, ut periculo immunes essent. Hoc viri summi conquesti sunt, & pauperes ægre ferebant. Verum is ita rigidus [fuit,] ut nihili haberet omnium eorum odium; eos enim oportuit Regis voluntati omnino obsequi, si vellent vivere, aut terris frui, aut possessionibus, aut ejus amicitia. Heu quenquam mortalium ita fastu turgescere, seipsum efferre, & omnes despicere! Omnipotens Deus exhibeat animæ illius misericordiam, & det ei suorum peccatorum remissionem. Hæc [ejus] facta descripsimus, tum bona tum mala, ut boni viri prosequantur bonitatem, & penitus fugiant impietatem, & incedant ea via quæ nos ducit ad cœleste regnum. Multa habemus scribenda, quæ eodem ipso anno facta erant. Contigit in Denmearcia, Danos, qui olim habebantur omnium populorum fidelissimi, conversos fuisse ad maximam perfidiam ac proditorem, quæ unquam potuit exerceri. Regnum detulerunt, & sese subjecerunt Canuto Regi, eique juramentum dederunt; ac postea eum turpiter interfecerunt in quadam Ecclesia. Item factum est in Hispania, ut pagani egredierentur, ac prædarentur inter Christianos, multum-

multumque [terræ] redigerent in suam potestatem. Verum Christianorum Rex, (Anphos fuit appellatus) misit circumquaque in omnem terram, & petiit auxilia; eique in subsidium venerunt [viri] ex omni regione quæ Christiana fuit, ac [in aciem] prodeuntes, partim interfecerunt partim fugarunt omnes istos paganos; unde recuperabant suas terras, Dei auxilio. Hac item nostra terra, eodem anno, decesserunt complures viri potentes, Stigandus Episcopus de Ciceaster, & Abbas de sancto Augustino, & Abbas de Bathon, & de Percora, horumque omnium Dominus, Willelmus Angliæ Rex, de quo supra locuti fuimus. Post ejus mortem, filius Willelmus, ejusdem cujus pater nominis, capessit regnum, & consecratus est in Regem à Landfranco Archiepiscopo in Westminster, triduo ante Michaelis festum; & omnes viri in Anglorum terra ei sese subjecerunt, eique juramenta dederunt. His ita factis, Rex proficiscebatur Wintoniam, & aperuit illud ærarium, ac thesauros quos pater collegerat, auri & argenti, & vasorum, & vestimentorum, & gemmarum; multarumque aliarum magni pretii rerum, quæ difficiles sunt numeratu. Rex fecit prout ejus pater ei præcepit ante quam moreretur: divisit [enim] thesauros ob patris sui animam unicuique Ecclesiæ quæ fuit in Anglia; quibusdam [principalibus] Ecclesiis x. marcas auri, aliis vi. unicuique Ecclesiæ rurali¹ LX. denarios; & in singulos Comitatus mittebantur centum libræ nummorum qui dividerentur pauperibus, ob ejus animam. Antea etiam quam moreretur, jussit liberari omnes eos qui custodiis afferbantur sub suo imperio: Rexque fuit in festo Natalium in Lundene.

An. MLXXXVII. Hoc anno, fuit hæc terra admodum turbata, & plena seditionis; adeo ut primarii Franci homines,

mannan. 7 mycel abegban to heopa anpealbe. Ac se Ljyrtena cýng. Anphos pær gehaten. he sende ofer eall into ælcan lande. 7 gýrnde fultumer. 7 him com to fultum of ælcan lande þe Ljyrten pær. 7 ferdon 7 of-flogon and apez adriþan eall þet hæðena folc. 7 gepunnon heopa land ongear. þurh Godes fultum. Eac on þýran ilcan lande. on þam ilcan gearpe. forð-ferdon manega rice men. Stigand biþcop of Ciceaþre. 7 se abbot of rce. Augurtime. 7 se abbot of Baðon. 7 þe of Peþrcopan. 7 þa heopa eallþa hlaforþ. Willelm Englælanðes cýng. þe se ær beþoran embe pæcon. Æfter hýr deaðe hýr sunu Willelm hæc eallþa þe fæder. feng to þam rice. 7 pearð gebletrod to cýnge fram Landþance Ance-biþcope on fer-t-mýnrþre. þneom dagum ær Michaëles mæþre-bæg. 7 ealle þa men on Engla lande him to abugon. 7 him aðar pponon. Ðýrum þur gedone. se cýng fende to Win-ceaþre. 7 rceapode þ mabme-hur. 7 þa gep-ruman þe hýr fæder ær gegaderode. on golbe 7 on feolþre. 7 on faton. 7 on pællan. 7 on gimman. 7 on manige oðre þeor-purðe þingon. þe earþode rýndon to a-teallene. Se cýng dyðe þa rpa hýr fæder him bebead ær he deað pære. bæbe þa gþruman for hýr fæder saule to ælcan mýnrþre þe þer innan Engle lande. to ruman mýnrþre x. marc golðes. to ruman vi. to ælcan cýrcean uppe-land LX. pænezaf. 7 into ælcepe rcipe man feonde hundþeð punða feof. to bællanne earþe mannan for hýr saule. And ær he forð-ferð. he beað þ man rceolde un-lefan ealle þa menn þe on hæftnunze pæron under hýr anpealbe. 7 se cýng pær on þam mibe-pintre on Lundene:

An. MLXXXVII. On þýrum gearpe pær þýr land rþiðe aþripað. 7 mid mycele rpic-bome aþýlled. rpa þ þa riceþe Fpenrice

¹ Sexto Cal. Octobris, die Dominico. Flor. ² Ecclesiis in civitatibus vel villis suis. Flor.
³ Fratrem nempe suum, Odonem Baiocensem Episcopum; Comites, Morcarum & Rogerum; Swardum cognomento Barn; & Wulnothum Regis Haraldi germanum, aliosque. Flor.

men þe wæron innan þīran lande. polben
 ꝥīcan heopa hlafordes þam cýnge. 7 pol-
 don habban hīr broðer to cýnge Rod-
 beard þe wæs eorl on Normandige. On
 þīsum wæde wæs ærere Oda biſcop. 7
 Gosfrīð biſcop. 7 Willelm biſcop on Dun-
 holme. Spa wæll dýde se cýng be þam bi-
 cope. þ̅ eall Engla land færede æfter
 hīr wæde. 7 swa swa he polde. 7 he polhte
 to donne be him eall swa Iudas Scarioð
 dide be upe Drihtene. And Rogere eorl
 wæs eac æt þam un-wæde. 7 swiðe mýcel
 folc mid heom. ealle Frençice men. 7
 þæs un-wæd wærd gearwð innan þam Len-
 zene. Sona swa hit com to þam Cartron.
 þa ferdon hi. 7 hergodon. 7 bærnodon. 7
 afehton þæs cýnges feorwe-hamer. 7 eall-
 ra þæra manna land hi for-dýdon þe wæ-
 ron innan þæs cýnges hold-ſcipe. 7 heora
 ælc ferde to hīr cartele. 7 þone mannoden
 7 metrodan swa hīz betere mihton. Gos-
 frīð biſcop. 7 Rodbeard amundbræg fer-
 don to Bricg-ſtore. 7 hergodon. 7 broh-
 ton to þam cartele þa hergunge. And rið-
 don foron ut of þam cartele 7 hergodon
 Baðon. 7 eall þ̅ land þæs abutan. 7 eall
 Beorclea hýrneſſe hi afehton. And þa men
 þe yldeſt wæron of Here-ſorde 7 eall þe
 ſcip forþmid. 7 þa men of Scrob-ſcipe mid
 mýcele folce of Bryt-lande. comon 7 her-
 godon and bærnodon on a ſiðre-cearwe-
 ſcipe forð þ̅ hi comon to þam porte ſyl-
 fan. And poldon þa þæne port bænnen. 7
 þ̅ mýnſter weafan. 7 þæs cýnges cartel
 gearwinnan heom to handa. Ðar þing ge-
 reonde se arwurða biſcop ſulfrtan. weard
 swiðe gedreſed on hīr mode. forðig him
 wæs betæhte þe cartel to healdene. Ðeah
 hweðer hīr hīned men ferdon ut mid feape
 mannan of þam cartele. 7 þurh Godes
 mild-heortneſſe. 7 þurh þæs biſcopes ge-
 earnunga. of-ſlogon 7 gelæhton fīf hun-
 dred manna. 7 þa oðre ealle arlyndon.
 Se biſcop of Dun-holme dýde to hearme
 þ̅ he mihte ofer eall be norðan. Rogere
 het an of heom se hleop into þam cartele

qui erant in hac terra, vellent prodere
 ipsorum dominum Regem, & in regnum
 sufficere fratrem ejus Rodbeardum, qui
 fuit Comes in Normannia. Hujus factio-
 nis principes fuerunt, Oda Episcopus, & Gos-
 frithus Episcopus, & Willelmus Episcopus in
 Dunholme. Tanti fecit Rex hunc Episco-
 pum, ut totam Angliam ejus consilio ac vo-
 luntate gubernandam tradiderit; ille autem
 in animum induxit ei facere, quemadmo-
 dum Judas Iscariotes fecit nostro Domino.
 Rogerus item Comes socius fuit istius factio-
 nis; & cum his multi è populo, Franci ii
 omnes: hæc autem conspiratio facta fuit in
 Quadragesima. Quam primum veniret Pas-
 cha, egressi sunt, ac spoliarunt, & combus-
 serunt, & vastarunt Regis villas, & omnium
 eorum hominum terras deformarunt, qui
 erant Regi fideles: atque horum unusquis-
 que accedens ad suum castellum, illud viris
 ac cibis instruxerunt quam optime possent.
 Gosfrithus Episcopus, & Rodbeardus pacis
 violator, iverunt ad Bricgstowe, ac [illud]
 spoliabant, attuleruntq; ad castellum prædas.
 Postea egressi sunt ex eo castello, & spoliarunt
 Bathoniam, ejusque viciniam; & ditionem
 Bercleiensem devastarunt. Magnates item
 Herefordiæ, & totus iste Comitatus, vi-
 rique de Scrobſcire, cum multis ex Wal-
 lia venerunt, atque vastationes ac incen-
 dia exercebant in Wigrecesterscire usque
 dum pervenissent ad ipsum oppidum. Tunc
 conati sunt illud oppidum incendere, &
 eam Ecclesiam expilare, Regisque castellum
 redigere in suam potestatem. Has res vi-
 dens venerabilis Episcopus Wulfstanus, ma-
 gnopere angebatur animo, propterea quod
 ei tenendum committeretur castellum. Ni-
 hilo minus ejus servi egressi sunt cum pau-
 cis è castello, & per Dei misericordiam,
 perque Episcopi merita, interfecerunt &
 ceperunt quingentos homines, atque re-
 liquos homines fugarunt. Episcopus de
 Dunholm dedit quicquid posset damni par-
 tibus Borealibus. Rogerus dictus est unus
 ex iis, qui occupavit castellum de North-

wic, & tractavit omnium pessime totam istam terram. Hugo etiam non minus depopulatus est tum Lægreceasterfciram tum Northamtunam. Episcopus Odo... profectus est in Cantium ad suum Comitatum, quem plurimum deformavit; Regis item terras & Archiepiscopi penitus devastavit, & attulit totam [quam cepit] prædam in suum castellum in Hrofeceaster. Quum Rex intellexisset omnia hæc, & qualem proditorem exercerent in suos, fuit animo vehementer sollicito. Tunc accersivit Anglos, & iis exposuit suas angustias, rogavitque eos auxilium, pollicitus iis meliores leges quam unquam fuerunt in hac terra; omnia item injusta tributa abrogavit, concessitque subditis suas sylvas & venatus; verum hoc haud diu mansit. Angli nihilo minus auxilio adfuerunt Regi ipsorum Domino. Prodibant deinde versus Hrofeceaster, volentes Episcopum Odonemprehendere; arbitrabantur [enim,] si eum caperent qui princeps fuit conspirationis, posse se faciliusprehendere omnes reliquos. Quare venerunt ad castellum apud Tonebricge; tunc autem fuerunt in castello Odonis Episcopi milites, aliique multi, qui illud tenere conati sunt contra Regem. Verum Angli advenientes, expugnarunt castellum, virique qui in eo erant pacem fecerunt cum Rege. Rex cum suo exercitu perrexit versus Hrofeceaster, putans Episcopum in eo esse [oppido;] verum fuit Regi nunciatum Episcopum abiisse ad castellum ¹ Apefenefea; quocirca Rex cum suis copiis insectus est, & obsedit castellum cum magno admodum exercitu sex integras hebdomadas. Interea Comes Normanniæ Rodbear- dus, Regis frater, coëgit magnam hominum vim, & sperabat se subjugaturum Anglorum terram, eorum virorum ope qui erant in hac terra hostili animo erga Re-

æt Norð-pic. 7 ðýðe gít eallra pærst
 ofep eall þ land. Hugo eac an þe hit ne
 gebette nan þing. ne innan Lægre-cear-
 tpe-rcipe. ne inna Norð-ham-tune. Ðe
 5 byrcop Odo "þe þar cýng of apocan" ferþe
 into Lent to hir eorþdome. 7 for-ðýðe
 hit rpiðe. 7 þæs cýnges land 7 þæs Arce-
 byrcoper mid ealle aþerton. 7 bnohte eall
 þ god into hir cartele on Hrofe-cear-
 10 tpe. Ða þe cýng under-geat ealle þar
 þing. 7 hþilcne rpicdom hi ðýdon to-
 pearþ hir. þa pearþ he on hir mode
 rpiðe geþrefed. Senþe þa æfter En-
 glice mannan. 7 heom for-eaðe hir neode.
 15 7 gýrnde heopa fultumer. 7 behet heom
 þa betsta laga þe æfre ær pær on þýran
 lande. 7 ælc un-riht zeolb he for-bead. 7
 geatte mannan heopa puþar 7 plætunge.
 ac hit ne rtob nane hþile. Ac Englice
 20 men rpa þeah fengon to þam cýnge heopa
 hlaforþe on fultume. Ferþon þa to-pearþ
 Hrofe-ceartpe. 7 polbon þone byrcop Oðan
 bezýtan. þohtan gif hi hæfþon hine þe
 pær ærun hearþod to þam un-ræde þ hi
 25 mihton þe bet bezýtan ealla þa oðre. Hi
 comon þa to þam cartele to Tonebricge.
 þa pærnon innan þam cartele Oða byrcoper
 cnihtar. 7 oðre manige þe hine healbon
 polban ongear þone cýng. Ac þa Englice
 30 men ferþon. 7 to-bræcon þone cartel. 7
 þa menn þe þær inne pærnon gmuðodon rið
 þone cýng. Ðe cýng mid hir hepe ferþe
 to-pearþ Hrofe-ceartpe. 7 pendon þ re
 byrcop pære þær inne. ac hit pearþ þam
 35 cýnge cuð þ re byrcop pær arapen to þam
 cartele Apefenefea. 7 re cýng mid hir
 hepe ferþe æfter. 7 berætt þone cartel
 abutan mid rpiðe mýcele hepe fulle rix
 pucan. Betpux þýrrum re eopl of Nor-
 40 manþige Rodbearþ. þes cýnges bpoðer.
 gadepode rpiðe mýcel folc. 7 þohte to
 gepinnane Engle-lande mid þæra manna
 fultume þe pærnon innan þýran lande ongear

a Vitium aliquod, opinor, hinc subest Lectioni. Certe quis sit ejus sensus, me omnino latet.

þone cýng. 7 he rende of hýr mannan to þi-
rum lande. 7 polde cuman himjýlf æfter.
Ac þa Englyce men þe pærbedon þære ræ.
zelæhton of þam mannon. 7 rlozon. 7
abrenzton ma þonne ænig man þýrte to
tellanne. Sýððan heom ateopede mete
píðinnan þam cartele. þa gýrndon hi gýr-
ðar. 7 agefan hine þam cýnge. 7 re byrcop
rpor þ he polde ut of Engle-lande raran.
7 na mare cuman on þýran lande butan re
cýng him æfter rende. 7 þ he polde agý-
fan þone cartel on hrofe-ceastre. Calrpa
re byrcop rerde 7 rceolde agýfan þone ca-
rtel. 7 re cýng rende hýr men mid him.
þa arýran þa menn þe pærnon innan þam
cartele. 7 namon þone byrcop 7 þer cýngzer
men. 7 dýdon hi on hæftaunze. Innan
þam cartele pærnon rýrðe gode cnihtar.
Eurtatýr þe iunza. 7 Rogereý eopleý
þreo runan. 7 ealle þa betýt bopen men.
þe pærnon innan þýran lande. oððe on Nor-
mandýge. Ða re cýng under-geat þar
þing. þa rerde he æfter mid þam hepe þe
he þær hæfde. 7 rende ofeýr eall Engla
lande. 7 bæð þ ælc man þe pære un-riðing
rceolde cuman to him. Frencýrce 7 En-
glyce. of porre 7 of uppe-lande. Him
com þa mýcel folc to. 7 he for hrofe-
ceastre. 7 beýætt þone cartel. oððet hi
gýrðedon þe þær inne pærnon. 7 þone ca-
rtel agearon. Ðe byrcop Odo mid þam man-
num þe innan þam cartele pærnon ofeýr ræ
rerdon. 7 re byrcop rpa for-let þone purð-
rcip þe he on þýr land hæfde. Ðe cýng rýð-
ðan rende hepe to Dun-holme. 7 let be-
rýttan þone cartel. 7 re byrcop gýrðode 7
ageaf þone cartel. 7 for-let hýr byrcop-
rýce. 7 rerde to Normandýge. Eac ma-
nige Frencýrce men for-leton heora land.
7 rerdon ofeýr ræ. 7 re cýng geaf heora
land þam mannum þe him holde pærnon :

An. MLXXXIX. On þýrum geape re
arpurða muneca rereder 7 rrouer Land-
franc Arce-býrcop zepar of þýrum lýfe.
ac re hopiað þ he rerde to þ heofanlice
rýce. Ðpílce eac zeparð ofeýr eall Engle-

gem; mistque partem suorum in hanc ter-
ram, ipse postea venturus. Verum Angli
qui tuebantur oras maritimas, inciderunt
in eos homines, & occiderunt, aquisque
demerferunt plures quam quisquam posset
numerare. Postquam cibi inopia preme-
rentur qui in castello erant, petebant pa-
cem, ac dederunt illud Regi; & Epif-
copus juravit se Anglia cessurum, neque
unquam reversurum in hanc terram, nisi
Rex eum accersiret; seque redditurum ca-
stellum in Hrofeceaster. Cum Episcopus
accessisset ad reddendum castellum, Rex-
que misisset suos una cum illo, coibant
ad arma viri qui fuerunt in castello, &
prehenderunt Episcopum ac Regis milites,
eosque commiserunt custodiis. In castel-
lo fuerunt admodum strenui Equites, Eu-
stadius junior, & Rogeri Comitis tres fi-
lii, omnesque viri genere clarissimi qui
erant sive in hac terra, sive in Norman-
nia. Quum Rex intellexisset eam rem,
eo contendit cum exercitu quem apud se
habuit, & mittens per totam Anglorum
terram, iussit unumquemque, qui non esset
homo nequam, venire ad se, Francos An-
glosque, de oppidis ac de villis. Tunc ad
eum collectæ sunt magnæ copiar, ivitque
ad Hrofeceaster, & obsedit castellum usque
dum foedus percussissent qui in eo fuerunt,
castellumq; dedidissent. Episcopus Odo cum
viris qui in castello erant, trans mare ibat;
atque ita Episcopus reliquit dignitatem
quam in hac terra habuit. Rex postea di-
misit exercitum ad Dunholme, ac permisit
obsideri illud castellum; & Episcopus pa-
cem fecit, & castellum dedit; abdicatoque
suo Episcopatu, transiit in Normanniam.
Multi item Francici viri, relictis possessio-
nibus, ibant in transmarina, Rexque dedit
eorum terras iis qui sibi fideles fuerant.

An. MLXXXIX. Hoc anno, venerabilis
Monachorum pater & fautor Landfran-
cus Archiepiscopus cessit de hac vita*;
verum speramus eum adiisse coeleste re-
gnum. Item factus est per totam Angliam

* *Episcopi Odonis astutia.* Brompt. * *Nono kal. Junii.* Flor.

magnus terræ motus, tertio Id. Aug.* & tarde admodum maturescebant grana ac omne genus fructuum; adeo ut multi segetes suas demeterent circa Martini festum, multi ferius.

An. MXC. His ita factis, quæ supra jam diximus de Rege, & de ejus fratre, ejusque militibus; Rex secum cogitabat quo modo posset miserum suum fratrem Rodbeardum commodissime armis persequi, & Normanniam ei eripere. Hinc sua sive astutia sive pecunia adeptus est castellum apud S. Waleri, & portum; sicut etiam expugnavit illud [quod est] apud Albemare, & inibi collocavit suos milites, qui damnum dederunt isti terræ vastationibus ac incendiis. Post hæc cepit plura castella in ea terra, in quibus suos equites collocavit. Comes de Normannia Rodbeardus postquam intellexisset subditos sibi juratos à se deficere, & dedere castella suo incommodo, misit ad dominum suum Philippum, Francorum Regem; qui venit ad Normanniam cum magno exercitu, Rexque & Comes cum immensis copiis obsederunt castellum, in quo Regis Angliæ milites fuerunt. Rex Angliæ Willelmus [nuntium] mittebat ad Philippum Francorum Regem, atque hic, sive sua [in Willelmo] voluntate, sive ingentibus pecuniis adductus discessit à subdito suo Comite Rodbeardo, & ex ejus terra, reversusque in Franciam, hoc modo eos reliquit. Interea hæc terra fuit magnopere exhausta injustis tributis aliisque multis infortuniis.

An. MXCI. Hoc anno, Rex Willelmus tenuit suam curiam ad Christi natales in Westminster; & postea ad festum Candelarum profectus est, fratris sui incommodo, ex Anglorum terra in Normanniam. Dum ibi commorabatur, facta est inter eos pax, ea conditione, ut Comes in ejus potestate poneret Vescam, & Comitatum apud Ou, & Kiæresburh; itemque ut Regis homines securi à metu essent in iis ca-

land mycel eorð-ryþunge. on þone dæg III. Idu Aug. 7 þær rriðe lætrum gear on corne. 7 on ælcer cýnner þærtum. rpa þ manig men þæron heora corn on-buton 5 Martines mærran 7 gic latoþ :

An. MXC. Indictione XIII. Dýrrum þur gedon eall rpa þæ ær abufan ræðan be þam cýnge. 7 be hir broðer. 7 be hir mannon. re cýng þær rmaegenbe hu he mihte ppecon hir broðer Rodbeard rriðort rpencean. 7 Normandige of him gerinnan. Deah þurh hir gearfcipe oððe þurh gearuma he be gear þone cartel æt rce. Valeþu. 7 þa hæfenan. 7 rpa he be gear þone 15 æt Albemare. 7 þar inne he rsette hir cuhtar. 7 hi dýdon hearmer uppon þam lande on herþunge. 7 on bærnete. Æfter þurum he be gear ma cartelar innan þam lande. 7 þær inne hir riðerþar gelogode. Se 20 eopl of Normandige Rodbeard riððan he under gear þ þ hir gerpopene men him trucebon. 7 ageþon hepa cartelar him to hearne. þa rende he to hir hlaforde Philippe. Francena cýnge. 7 he com to Normandige mid mycelan here. 7 re cýng 7 re eopl mid or-mætre rýþ beætton þone cartel abuton. þær þær cýnges men of Engleland inne þæron. Se cýng Willelm of Engla lande rende to Philippe Francena 30 cýnge 7 he for hir lufan. oððe for hir mycele gearuma for-let rpa hir man þone eopl Rodbeard 7 hir land. 7 rende on gear to France. 7 let heom rpa peorðan. And betryx þurum þingum þur lande þær rriðe 35 for-bon on un-laða gelbe 7 on oðre manige un-gelimpe :

An. MXCI. On þurum gearpe re cýng Willelm heold hir hieþ to Eþreter mærran on þær-t-minytre. 7 þær æfter to Landel-mærran he rende for þur broðer unþearfe ut of Engla lande into Normandige. On manig þam þe he þær þær heora rehte to-gæðere eode. on þ gear þ þ re eopl him to handan let Uercam. 7 þone eoplþom æt Ou. 7 Kiæresburh. 7 þær to eacan þer cýnges men rac-lear beon morþon

* Circa horam diei tertiam. Flor.

on þam castelan. þe hi ær þer eopley un-
þancer beziten hæfdon. And se cýng him
on gean þa manege behet þe ær heopa fæ-
ðer gepann. 7 þa fram þam cople gebo-
zen pær gebygle to bonne. 7 eall þ̅ 5
fæðer þær be geonban hæfde. butan þam
þe he þa cýnge þa geunnen hæfde. 7 þ̅ ealle
þa þe on Engle-lande for þam eople ærop
heopa land for-luƿon. hit on þisum rehte
habban sceolban. 7 se eopl on Engle-lande 10
eall swa mýcel swa on heopa foreƿarðe pær.
7 gif se eopl forð-ferde butan sunu be
rihte ære. pære se cýng yrfe-numa of
eallon Normandig. be þisse sylfan fore-
ƿarðe gif se cýng spulte. pære se eopl 15
yrfe-numa callen Engla lander. Ðar fore-
ƿarðe gepopan XII. þa betre of þer cýn-
ger healfe. 7 XII. of þer eopley. þeah hit
riððan litle hwile stode. On mang þisum
rehte pearð Eadgar æheling belandod of 20
þam þe se eopl him ærop þær to hanta
gelæten hæfde. 7 ut of Normandig for
to þam cýnge his aðume to Scotlande.
7 to his spurtor. On mang þam þe se
cýng Willelm ut of Engle-lande pær. ferde 25
se cýng Melcolm of Scotlande hider in-
to Englum. 7 his mýcelne dæl of er-her-
gode. oð þ̅ þa gode mæn þe þis lande be-
ƿirton him fýrde on gean fændon. 7 hine
gecýrðon. Ðara se cýng Willelm into Nor-
mandige þis gehýrde. þa gearcode he his 30
fære. 7 to Engle-lande com. 7 his broðer
se eopl Rodbearð mid him. 7 sona fýrde
het ut abeodan. ægðer scip-fýrde 7 land-
fýrde. ac seo scip-fýrde. ær he to Scot- 35
lande cuman mihte. ælmæst eapmlic for-
for. feopan dagon toforan sce. Michæ-
ler mæftran. And se cýng 7 his broðer
mid þære land-fýrde ferðon. ac þa þa se
cýng Melcolm gehýrde þ̅ hine man mid 40
fýrde secean wold. he for mid his fýrde
ut of Scotlande into Loðene on Engla
land 7 þær abad. Ðaða se cýng Willelm

stellis, quæ olim, Comite invito, ex-
pugnauerant. Rex item ei vicissim multa
[castella] pollicitus est, quæ eorum pater
fuerat adeptus; quæ autem à Comite de-
fecerant, ad officium revocare; [promisit-
que] quicquid ipsius pater ibi in transmari-
nis habuerat, præter quæ [Comes] tunc Re-
gi concessit: item [inter eos convenit], ut
omnibus qui in Anglia causa Comitibus suas
terras amiserant, eæ vi huius fœderis resti-
tuerentur; ipseque Comes in Anglia tantum
[terrarum haberet,] quantum inter eos con-
venerat; atque si Comes moreretur absque fi-
lio legitimo, ut esset Rex hæres totius Nor-
manniæ: eodemque conventu, si Rex mo-
reretur, ut esset Comes hæres totius Angliæ.
Hanc conventionem juramenti firmaverunt
XII. [viri] summi à parte Regis, & XII. [à par-
te] Comitibus; quanquam haud diu post man-
ferit. Dum hoc fœdus ageretur, Eadgarus
Clito privatus est terris quas Comes ei antea
ibi in manus dederat; isque à Normannia
[discedens] ivit ad Regem, sororis suæ virum,
in Scotiam, & ad suam sororem. ¹ Dum Rex
Willelmus Angliam aberat, venit Rex Scoti-
æ Melcolmus in Angliam, cujus magnam
partem devastavit; donec viri fortes qui
hanc terram tuebantur adversus eum exer-
citus misissent, illumque pepulissent. Cum
hoc ad Regem Willelmum in Norman-
niam delatum fuisset, paravit expeditionem,
& in Angliam venit, cumque eo frater
ejus Comes Rodbeardus: ac statim exer-
citus iussit conscribi, tum navalem tum ter-
restrem; verum navales copias, ante quam
Scotiam attingerent, omnes fere misere per-
ibant, paucis diebus ante sancti Michaëlis
festum. Rex item ejusque frater exerci-
tus terrestrem duxerunt: verum quum
Rex Melcolmus audivisset hos ipsum cum
exercitu invasuros, discessit cum suis co-
piis ex Scotia in ² Lothene in Angliam,
& ibi mansit. Quamprimum Rex Willel-

a Vox ea non hic, ut fere, reddendum est per generum, si quidem Melcolmus Eadgaris sororem, (ut testatur nostri Chronici An. MLXVII.) non vero filiam duxerit uxorem.

¹ Mense Maio, Flor. ² In Provincia Loidis, Flor. Sim. Dun. Loudicensi. Brompt.

mus cum suo exercitu appropinquabat, intercesserunt Rodbeardus Comes & Eadgarus Clito, & inter Reges foedus ita percusserunt, ut Rex Melcolmus nostrum Regem accedens, ei praestiterit omnem eam obedientiam quam ejus patri praestiterat, illudque juramento firmavit: & Rex Willelmus ei pollicitus est quicquid ¹ terrarum aut quicquid rei sub patre suo possederat. Per hoc pactum fuit etiam Edgarus Clito in Regis amicitiam receptus; & Reges solida cum pace discesserunt; verum ea haud diu mansit. Comes Rodbeardus hic ad Christi prope festum cum Rege agebat, quo tempore haud ita religiose conditiones foederis praestitas deprehendit, & duobus diebus ante illud festum in Vecta navim conscendit, ac in Normanniam transibat, atque una cum eo Eadgarus Clito.

An. MXCII. Hoc anno, Rex Willelmus cum magno exercitu ivit Boream versus ad ² Carleol, & urbem istam ³ restauravit, castellumque construxit; Dolfinum item expulit, qui antea fuit terrae istius Praefectus, ac in castello homines suos collocavit, reversusque in partes Boreales, magnam multitudinem Anglorum cum uxoribus & pecore eo misit, ut ibi degerent, eamque terram colerent.

An. MXCIII. Hoc anno, in Quadragesima, fuit Rex Willelmus in Gleawceaster tam gravi morbo correptus, ut ab omnibus mortuus haberetur. Dum erat aegrotus ⁴ multa praecleara promissa fecit, suam vitam recte instituire, & Dei Ecclesias tueri immunesque praestare, neque amplius pretio vendere; omnes item justas Leges in sua natione statuere, & Archiepiscopatum in Cantwarbyrig, quae prius in manu sua fuit, Anselmo commisit, qui ante fuit Abbas in Bæc; & Rodbeardo suo Cancellario, Episcopatum in Lincolne: multis

5 mid his fýrde genealehte. þa ferdon be-
trux Rodbearð eopl 7 Eadgar æþeling.
7 þæra cýnga sehte sra gemacedon. þ
re cýng Melcolm to upan cýnge com.
7 his man pearð. to eall sýþlepe gehýr-
rumnyre sra he ær his fæder dýde. 7 þ
mid aðe gefeþnode. 7 re cýng Willelm
him behet on lande 7 on eallon þinge
þær þe he under his fæder ær hæfde.
10 On þisum sehte pearð eac Eodgar eþe-
ling wið þone cýng gefæhtlab. 7 þa cýn-
gar þa mid mycclum sehte to-hwurpon.
ac þ litle hwile stod. And se eopl Rodbearð
her oð Ewiter mæsse forneah mid þam
15 cýnge punode. 7 litel soðer þær on mang
of heora forþarþe onfand. 7 tram dagon
ær þære tide on siht rorode. 7 into
Normandiz for. 7 Eadgar æþeling mid
him:

20 An. MXCII. On þisum geape se cýng
Willelm mid mycelne fýrde ferdon nonð
to ^a Carleol 7 þa burh geæðstabelede.
7 þone cartel aþerde. 7 Dolfin ut-aþraf
þe æpor þær þer landes peold. 7 þone ca-
25 rtel mid his mannan gefette. 7 wiððan
hider ruð gepænde. 7 mycele mænige
^b Eýnlycer folces mid wisan. 7 mid orfe
þýder rænde. þær to punizenne þ land
to thianne:

30 An. MXCIII. On þisum geape to þam
Længtene þarð se cýng Willelm on Gleaw-
ceaster to þam sýrde gefeclod. þ he þær
ofer eall deað gecyð. And on his þpoke
he gode þela behæra behet. his agen lif
35 on siht to lædene. and Godes cýrcean
gwiðian 7 sýwiðian. 7 næsse ma eft
wið seo gesyllan. 7 ealle sihte lage on
his þeode to habbene. 7 þ Arce-biscop-
rice on Lant-par-býrnig þe ær on his a-
40 genne hand stod. Anselme betæhte. se
þær ær abbot on Bæc. 7 Rodbearð his
cancelepe þ byscop-riçe on Lincolne. 7 to

a leg. Carleol. b l. Englycer.

*I XII. villas & XII. marcas auri singulis annis. Flor. 2 Ad Civitatem quæ Britan-
nice Kairleu, Latine Legubalia vocatur. Flor. 3 A paganis enim ante cc. annos fue-
rat diruta.*

manegan mýnſtren land zeuðe. ac þ he
 riððan æt-bræð. þa him zeboðað pær. 7
 ealle þa gode laza for-læt þe he ur ær be-
 het. Ða æfter þýrnon ſende cýng of Scot-
 lande. 7 þære forþearbe gýrnde þe him be-
 haten pær. 7 re cýng Willelm him ſteor-
 node to Glove-cearþe. 7 him to Scotlande
 gýrlar ſende. 7 Eadgar æþeling æft. 7 þa
 men riððan onzean. þe hine mid mýcelon
 purðſcipe to þam cýnge bpohtan. Ac þa
 þa he to þam cýnge com. ne mihte he
 beon peorðe naðþe ne upe cýnges ſpæce.
 ne þærna forþearbe þe him ær behatene pær-
 non. 7 forði hi þa mid mýcelon un-ſehte
 to-hpurfon. 7 re cýng Melcolm ham to
 Scotlande zeþærnde. Ac hpaðe þær þe he
 ham com. he hiſ ſýrde zegaderode. 7 in-
 to Engle-lande hepgende mid manan un-
 pæbe ſeþde þone him abehofoðe. 7 hine þa
 Robbearð re eopl of Norð-hýmbnan mid
 hiſ mannan unpæreſ beſýrþe 7 of-ſloh.
 hine ſloh Moræl of Bæbbaburh. re pær
 þær eopleſ ſtýpanð. 7 Melcolmeſ cýnges
 god-ſib. Mid him pær eac Eðpand hiſ ſu-
 ne of-ſlagen. re æfter him cýng beon
 ſceolde. 7 he hit zehpode. Ða þa reo
 gode cpen Margarita þýr zehýrnde hipe
 þa leofſtan hlaforð 7 runu þýr beſpikene.
 heo pearð oð deað on mode zeancymed.
 7 mid hipe ppertan to cýrcean eode. 7
 hipe zepihtan under-ſeng. 7 æt Gode a-
 bæð. þ heo hipe gart agear. And þa Scot-
 tar þa Duſenal to cýnge zecupon Mel-
 colmeſ bpoðer. 7 ealle þa Englyce ut-
 adpærðon. þe ær mid þam cýnge Mel-
 colme pærnon. Ða þa Dunecan Melcolmeſ
 cýnges runu þýr eall zehýrnde þýr zepa-
 nen. re on þær cýnges hýrþe Willelmeſ
 pær. ſpa ſpa hiſ fæðer hine upeſ cýnges
 fæðer ær to gýrle zereald hæfde. 7 heſ
 ſpa riððan belaf. he to þam cýnge com.
 7 ſpilce zetpýrða býde. ſpa re cýng æt
 him habban polde. 7 ſpa mid hiſ unne to
 Scotlande for. mid þam ſultume þe he be-
 gýtan mihte Englycra. 7 Frencýrcra. 7
 hiſ mæge Duſenal þeſ nýcer benam. 7 to

etiam Monasteriis terras concessit, quas ta-
 men postea abstulit, postquam convaluit,
 & omnes bonas Leges abrogavit quas no-
 bis fuerat pollicitus. ¹ Post hæc, misit Sco-
 torum Rex, & rogavit [Willelmum] ut sta-
 ret conditionibus de quibus inter eos conve-
 nerat; Rex autem Willelmus eum citavit
 ad Gloweceaster, & ei in Scotiam obsides mi-
 fit, ac postea Eadgarum Clitonem; qui qui-
 dem viri reversi, eum cum magno honore ad
 Regem adduxerunt. Verum cum ad Regem
 pervenisset, non dignus haberi potuit sive
 Regis colloquio, sive conditionibus quæ ei
 antea datæ fuerant; adeoque cum gravibus
 inimicitis discessum est, Rexque Melcolmus.
 domum in Scotiam revertebatur. Statim
 postea quam domum venisset, exercitum
 suum coëgit, & Angliam cum vastationibus
 atque animo magis hostili ingressus est, quam
 eum decebat; verum illum Rodbeardus Co-
 mes de Northymbris cum suis copiis impar-
 tum ex insidiis adortus, ² interfecit. Eum oc-
 cidit Morælus de Bæbbaburh, qui fuit Co-
 mitis procurator, & Melcolmi Regis susce-
 ptor. Cum eo fuit etiam Eadwardus filius in-
 terfectus, qui post eum Rex esse debuisset,
 si ei superfuisset. Quum bona Regina Marga-
 rita fama accepisset carissimum suum domi-
 num, filiumque ita proditos fuisse, erat [pro-
 pe] ad mortem animi ægrotatione capta, &
 cum ea Presbyteri Ecclesiam adibant, ritibus-
 que [Ecclesiæ] peractis, Deum illa oravit, ut
 animam suam efflaret. Tum Scoti Dufenale-
 m in Regem elegerunt, Melcolmi fratrem,
 & omnes Anglos abegerunt, qui prius cum
 Rege Melcolmo fuerant. Quum primum
 Dunecanus, Melcolmi Regis filius, totum hoc
 quod factum fuit audivisset, (is autem in Re-
 gis Willelmi curia fuit, quod ejus pater eum
 nostri Regis patri olim obsidem dederat,
 adeoque hic postea degebat) ad Regem venit,
 & fidelitatis juramentum præstitit quod ab
 eo Rex postulavit, posteaque ejus venia
 Scotiam adit cum auxiliis quæ comparare
 Anglorum & Francorum; atque
 propinquo suo Dufenali regnum eripiens, in

1 Die festivitatis sancti Bartholomæi Apostoli. Flor. 2 Die festivitatis sancti Bricii.

Regem fuit susceptus. Verum Scoti postea nonnulli congregati prope omnes ejus homines peremerunt: ipseque cum paucis evasit. Postea facta est inter eos pax, ea conditione, ut nunquam postea Anglos aut

5 Francos in eam terram introduceret.
 An. MXCIV. Hoc anno, tenuit Rex Willelmus in Christi festo suam Curiam apud Gleawceaster; & ad illum eo à fratre Rodbeardo è Normannia nuntii ve-
 10 nerunt, qui dicerent ejus fratrem pacem & pacta omnia violaturum, nisi Rex perfolvere vellet omnia de quibus inter eos con-
 15 venerat: insuper eum perjurum & perfidum vocavit, nisi in conditionibus maneret, aut eo profectus, seipsum illo in loco excusaret, quo foedus olim fuerat percussum, etiamque juramenti firmatum. Tunc profectus est Rex Hæstingan ad Candela-
 20 rum festum; & dum ibi ventum secundum expectabat, permisit consecrari illud Monasterium apud proëlii locum, & Herbeardum Losangam Episcopum de Theotforda baculo [pastorali] privavit, posteaque in
 25 media Quadragesima trans mare ivit in Normanniam. Postquam eo esset perventum, is atque illius frater Rodbeardus Comes stantebant cum pace in unum locum convenire (quod & factum) ut pax inter eos lata esset. Quum convenissent una cum iis ipsis
 30 viris qui antea foedus fecerant & juramenti firmaverant, illi omnes violationis [culpam] in Regem conjecerunt; verum is neque voluit illud agnoscere, neque pacta servare; proptereaque cum gravibus inimi-
 35 citiis discesserunt. Rex item postea castellum apud Bures expugnavit, & Comitum homines qui inibi erant, cepit, quorum aliquos hanc in terram misit. Ex altera parte, Comes, auxilio Regis Franciæ, cepit ca-
 40 stellum apud Argentres, & inibi Rogerum Peiteuin apprehendit, & septingentos ex Regis militibus cum illo*; postea item illud [quod est] apud Hulme: atque frequenter eorum uterque alterius oppida igni incendit,

cýnge pearð under-þanzen. Ac þa Scottar hi eft rume gegaderoden. 7 for-neah ealle hi mænu of-ryozan. 7 he sylf mid feapum æt-bærst. Siððan hi purdon rehte on þa
 5 zepað. þ he næfre eft Englisce ne Fren-
 cisce into þam lande ne zelozige.

An. MXCIV. Hær hæfde ze cýng Willelm to Eriwter mæzran hiw hipebe æt
 10 Gleawe-ceastre. 7 him þider fram hiw bro-
 ðer Rodbearde of Norþandiz bodan coman. þa cýbbon þ hiw broðer zwið 7
 15 forþearde eall æfter-cwæð. butan ze cýng
 zelærzan wolde eall þet hi on forþearde
 hæfdon ær zepnohte. 7 uppon þ hine for-
 20 rþopenne. 7 trýplearne clýpode. buton he
 þa forþearde zeheolde. oððe þider ferde
 7 hine þær betealde þær reo forþearde
 ær þær zepnoht and eac zepþonen. Ða
 25 ferde ze cýng to hæztingan to þam Lan-
 del-mæzran. 7 on manz þam þe he þær
 þederer abad. he let halzian þ mýnzter
 æt þære bataille. and Hærbearde Lo-
 ranze þam bycope of Ðeot-þorðan hiw
 30 ræf benam. and þær æfter to mid
 Lengzene ofer ræ for into Norþan-
 dize. Syððan he þider com. he 7 hiw
 broðer Rodbearde ze eopl zecwæðan. þ
 hi mid zwiðe tozæðere cuman reolðan.
 35 7 rpa bydon. 7 zereþeþe beonne mihtan.
 Syððan eft hi tozæðere coman mid
 þam ilcan mannan þe ær þ loc makeþon. 7
 eac þa aðar rþonen. 7 ealne þone brýce
 40 uppon þone cýng tealðon. ac he nolde
 þær zehafa beon. ne eac þa forþearde
 healðan. 7 forþam hi þa mid mýcelon un-
 rehte to-cýpdon. And ze cýng rýððan
 þone cartel æt Bures zepann. 7 þer eoplef
 45 men þær inne zenam. þa rume hýðer
 to lande ferde. Ðær tozeaner ze eopl
 mid þer cýnges rultume of France ze-
 pann þone cartel æt Argentres. 7 þær
 inne Rogzer Peiteuin zenam. 7 reofen hun-
 dres þer cýnges crihta mid him. 7 rýð-
 ðan þone æt Hulme. 7 of-ræþlice heo-
 50 ða æzðer uppon oðerne tunar bærnbe

1 *Ecclesiam de Bello. Flor.* * *Cum bis totidem scutariis & castellanis omnibus qui in-
 tus erant. Flor.*

7 eac menne læhte. Ða senbe cýng hider
 to lande. 7 het abeodan ut xx. þyrenda
 Engliſcra manna him to ſultume to Nor-
 mandig. ac þa hi to ƿæ coman. þa het hi
 man cýrpan. 7 ƿeoh ſýllan to þæs cýnges
 behofe þe hi genumen hæƿdon. þet ƿæs
 ælc man healf ƿunða. 7 hi ſƿa dýdon. And
 ƿe eopl innon Normandig æfter þýron
 mid þam cýnge of France. 7 mid eallon
 þan þe hi gegaderian mihton ſenðon to-
 10 ƿarðes Ou þær ƿe cýng Willelm inne ƿær.
 7 þohtan hine inne to beſittanne. 7 ſƿa
 ƿoran oð hi coman to Lungeuile. Ðær
 ƿearð ƿe cýng of France þurh geſmeah
 gecýrped. 7 ſƿa ſýððan eal ƿeo fýrðing
 15 to-hƿearf. Ðer on mang þýron ƿe cýng Willelm
 ſenbe æfter hi ƿroðer Heanriġe ƿe
 ƿær on þam caſtele æt Damfront. ac ƿor-
 þi þe he mid ſniðe þurh Normandig ſa-
 ran ne mihte. he him ſenbe ƿcipon æfter.
 20 7 Hugo eopl of Ceartre. Ac þa þa hi to-
 ƿarðes Ou ſaran ƿceoldan þær ƿe cýng
 ƿær. hi ƿoran to Engle-lande. 7 upp co-
 man æt Hamtune on ealpa halgena mæ-
 re-æfne. 7 he ƿ ſýððon punedon. 7 to
 25 Cſirtes mæſſan ƿæron on Lunden. Eac
 on þýrum ilcan geape þa Wýlſce menn hi
 gegaderodon. 7 mið þa Frençſce þe on
 ſalon oððe on þære neapſte ƿæron 7 hi
 ær belandebon. gepinn upp-ahofon. 7 ma-
 30 niġe ſertena 7 cartelar abſæcon. 7 menn
 ofſlogon. 7 ſýððan heora geſýlce ƿeox.
 hi hí on ma to-dældon. ƿið ſum þæra
 dæle geſeaht Hugo eopl of Scrob-ſcipe
 7 hi aſlýmbe. Ac þeah hƿeðer þa oðre
 35 ealles þær geaper nanef ýfeles ne gepicon
 þe hi don mihton. Ðýres geaper eac þa
 Scottas heora cýng Dunecan beſýpedon
 7 of-ſlogan. 7 heom ſýððan eft oðre
 ſýðe hi ƿæderan Duſenal to cýnge ge-
 40 namon. þur þer lape 7 to tihtinge he
 ƿearð to deaðe beſpican.

An. MXCV. On þýrum geape ƿær ƿe
 cýng Willelm to Cſirtes mæſſan þa ƿeo-
 45 ƿer ƿore-ƿarðe dagas on hƿitrand. 7 æf-
 ter þam ƿeordan dæge hider to lande
 ƿor. 7 upp com æt Doſeran. And Hean-
 riġ þer cýnges ƿroðer he ƿ on lande oð
 Lengten ƿunode. 7 þa ofeſ ƿæ ƿor to

hominesque cepit. Poſtea mittebat Rex hanc
 in terram, & juſſit conſcribi xx. millia An-
 glorum, qui ipſi ſubſidio [mitterentur] in
 Normanniam; verum cum ad mare perve-
 niſſent, juſſi ſunt redire, & pecunias ſolve-
 re ad Regis uſus quæ iis annumeratæ fuerant,
 ſcilicet, unicuique homini dimidium libræ:
 quod & factum. Comes autem in Norman-
 nia poſt hæc cum Rege Franciæ, & cum
 10 omnibus quos ii comparare potuerunt, ive-
 runt verſus Ou, in quo fuit Rex Willel-
 mus, in animis habentes eum ibi obſidere;
 adeoque progreſſi ſunt uſque dum veniſſent
 ad Lungeuile. Ibi factum eſt ut Rex Franciæ,
 15 aſtutia [Willelmi] ad ſua rediret; atque poſt-
 ea totus exercitus revertebatur. Interea Rex
 accerſiuit fratrem ſuum Heanriġum, qui
 fuit in caſtello apud Damfront; verum quo-
 niam ſecure per Normanniam venire non
 poſſet, ad eum naues mittebat, & Hugo-
 nem Comitem de Ceafter. Aſt cum ver-
 ſus Ou ire debuiſſent, ubi fuit Rex, ad-
 ibant Angliam, & terram conſcenderunt
 apud Hamtune in vigiliis feſti omnium San-
 25 ctorum; hinc poſtea vixerunt, atque ad
 Chriſti feſtum fuerunt in Lunden. Hoc
 item ipſo anno, Walli ſeſe congregarunt,
 & cum Francis qui in Wallia aut ejus vi-
 cinia fuerunt, quique olim terris privati
 fuerant, bellum conſlarunt, ac multa mu-
 nimenta ac caſtella expugnarunt, homines-
 que interfecerunt; poſtquam autem eorum
 numerus augebatur, ſeſe in plures turmas di-
 videbant. Cum aliqua eorum parte depugna-
 vit Hugo Comes Scrobſciæ, eamq; fugavit.
 Verum tamen reliquæ omnes [turnæ, toto
 hoc anno nihil mali omiſerunt quod facere
 poſſent. Hoc etiam anno, Scoti ſuum Regem
 Dunecanum inſidiis interfecerunt, & ſibi
 poſtea ſecunda vice ejus avunculum Duſena-
 lum in Regem elegerunt, cujus præcepto &
 40 impulſu [Dunecanus] fuit inſidiis occiſus.

An. MXCV. Hoc anno, fuit Rex Will-
 elmus in Chriſti natalium quatuor primis
 diebus in Hwitsand, & poſt quartum di-
 em hanc in terram venit, quam conſcen-
 dit apud Doſeram. Heanriġus autem Re-
 gis frater hac in terra uſque ad Quadrage-
 ſimam degebat, ac poſtea trans mare ivit in

Normanniam cum magna vi pecuniarum, à parte Regis, contra eorum fratrem Rodbeardum Comitem, & frequenter Comitem prælio superavit, & multum damni ei, tum terris tum hominibus, dedit. Postea ad Pascha tenuit Rex suam Curiam in Winceaster, & Comes de Northymbria Rodbeardus nolebat Curia interesse; Rex autem ob id fuit adversus eum vehementer ira commotus, & ei mittens minaciter illum iussit, si pace dignus haberi vellet, ad Pentecosten Curia interesse. Hoc anno fuit Pascha in VIII. kal. Apr. & post Pascha, in festo sancti Ambrosii noctu, scilicet, II. Non. Aprilis, visæ fuerunt per totam pene hanc terram, per totam etiam prope noctem, complures stellæ de cælo decedentes, neque ex singulatim, aut duæ simul, verum ita dense ut numerari non possent. Postea ad Pentecosten fuit Rex in Windlesora, omnesque sui Optimates cum illo, præter Comitem Northymbriæ, propterea quod Rex illi neque vellet obsides dare, neque fide data polliceri posse eum secure advenire ac discedere. Quapropter Rex exercitum suum coëgit, & adversus Comitem in Northymbros profectus est; atque quum primum eo pervenisset, multos & prope omnes summos è Comitibus Curia in quodam munimento cepit, ac in custodiam dedit. Castellum etiam apud Tinemutham obsedit donec illud cepisset, & Comitibus fratrem in illo, omnesque qui cum eo una fuerunt: postea adivit Bebbaburh, & Comitem inibi obsedit. Verum cum Rex deprehendisset se non potuisse illud expugnare, præcepit ædificari castellum coram Bebbaburh, illudque sua lingua Malveisín vocavit, quod est Anglicè malus vicinus: hoc cum præsidio suorum hominum valde firmasset, versus partes Australes ivit. Statim post Regis discessum versus Meridiem, ivit Comes quadam nocte è Bebbaburh versus Tinemutham: verum qui in novo castello fuerunt huius rei præmoniti, eum insecuti sunt, armisque invaserunt, eumque vulnerarunt; ac postea præhenderunt: eorum autem qui cum illo fuerunt aliquos peremerunt, aliquos vivos ceperunt. Interea Regi narra-

Normanbiȝ miȝ mýcclon ȝerþuman. on þær cýnȝes helban. upp on heora broðer Robbearð eopl. 7 ȝelomlice upp on þone eopl þann. 7 him mýcelne hearpm æȝðer on lande. 7 on mannan dýðe. And þa to Eartþan heold se cýnȝ his hýped on Winceartþe. 7 se eopl Robbearð of Northymbþan nolde to hýpede cuman. 7 se cýnȝ forðan pearð rið hine rýðe artyþod. 7 him to rænbe 7 hearþlice beað. ȝif he ȝriðer þeorðe beon wolde. þ he to Pentecosten to hýped come. On þýrum ȝearpe þæron Eartþon on VIII. kl. Apr. 7 þa upp on Eartþon on rce. Ambroþur mæþse niht. þ is II. Non. Apr. þær ȝerepen forneah ofen eall þý land rýlce forneah ealle þa niht rýðe mæni- fealþlice rceorþan of heofenan feollan. naht be anan oððe tþam. ac rpa þiclice þ hit nan mann atcallan ne mihte. Heþ æfter to Pentecosten þær se cýnȝ on Winblesorþan. 7 eall his rýtan mið him. butan þam eople of Northymbþan. forðam se cýnȝ him naðer nolde ne ȝýlar rýllan. ne upp on tþýpðan ȝeunnon þ he mið ȝriðe cumon morþe. 7 þaran. And se cýnȝ forði his rýþe beað. 7 upp on þone eopl to Northymbþan for. 7 rona þer þe he þíðer com. he maneȝe 7 forneah ealle þa betrte of þær eopleþ hýpede innan anan færtene ȝepann. 7 on hærtene ȝebýðe. And þone carþel æt Tine-muðan beæt oððer he hine ȝepann. 7 þær eopleþ broðer þær inne. 7 ealle þa þe him mið þæron. 7 rýððan ferde to Bebbaburþ. 7 þone eopl þær inne beæt. Ac þa þa se cýnȝ ȝereah þ he hine ȝepinnan ne mihte. þa het he makian ænne carþel to-þoran Bebbaburþ. 7 hine on his rþæce Malveisín het. þ is on Englýc ýfel nehhebur. 7 hine rýðe mið his mannan ȝerætte. and rýððan ruð-pearð for. Ða rona æfter þam þe se cýnȝ þær ruð arþan. þeorþe se eopl anse nihte ut of Bebbaburþ toþarþer Tine-muðan. ac þa þe innan þam nýpan carþele þæron his ȝerþer purþon. 7 him æfter þoran 7 on-ruhton. 7 hine ȝepunþeþon. 7 rýððan ȝelæhton. 7 þa þe mið him þæron rume of-þlogan. rume lifer ȝereþon. On manȝ þýron pearð þam cýnȝe

cuð. ꝥ þa fýlirce men on fealon sumne
 cartel hæfðon to-broken Muntgumni
 hatte. 7 hugon eoplef menn of-rlagene
 þe hine healdon feoldan. and he forði
 oðre fýrde het feaplice abannan. 7 æf-
 ter fe. Michaeler mæsse into fealan
 ferde. 7 hir fýrde to fcyfte. 7 ꝥ land
 eall þurh-for. swa ꝥ seo fýrde eall to-
 gædere com to eallra halgena to ðnap-
 dune. Ac þa fýlirce á toforan into mun-
 tan 7 moran ferðan. ꝥ heom man to cu-
 man ne mihte. 7 se cýng þa ham-pearð
 zepende. forðam he zereah ꝥ he þær þer
 pintref mape don ne mihte. Ða þa se cýng
 ongean com. þa het he niman þone eopl
 Rotbearð of Norð-hýmbran 7 to Bæbba-
 burh læðan. 7 ægðer eage ut-abon. bu-
 ton þa þe þær inne wæron þone cartel a-
 gýfan woldan. Hine heoldan hir wif 7 Mo-
 real se wæf ritarð 7 eac hir mæg. Ðurh
 þis weard se cartel þa agýfen. 7 Moreal
 weard þa on þæs cýnges hirede. 7 þurh
 hine wurdon manege ægðer ze gehaðode
 7 eac læwede zeyfte. þe mid heora wæde
 on þæs cýnges un-helðan wæron. Ða se
 cýng sume ær þære tide het on hæftneðe
 gebwungan. 7 fýððan wriðe gemahllice
 ofef eall þis land beodan. ꝥ ealle þa þe of
 þam cýnge land heoldan. eall swa hi wriðer
 weorðe beon woldan ꝥ hi on hirede to tide
 wæron. 7 þone eopl Rotbert het se cýng
 to Windlesoran læðan. 7 þær innan þam
 castele healdan. Eac on þis ylcan zeape to-
 geanes Castron com þæs Papan wæde hi-
 der to lande. ꝥ wæs waltear bircop. wriðe
 god lifes man of Albin þære ceastre. 7
 þam Arce-bircop Ansealme uppon Pente-
 costen of þæs Papan healfe Urbanus þis
 Pallium gearf. 7 he hine under-feng æt
 þis arce-stole on Cant-wara-byrig. And
 se bircop waltear her on lande þæs gearfes
 fýððan lange wurdode. 7 man fýððan ꝥ
 Rom-gerceot be him wæde swa man mane-
 gan gearan wæron ne dýde. Ðis ylcan eac
 gearfes wæron wriðe un-tid zepidera. 7
 forði zeonð eall þis land wurdode eorð-
 wæstmæs eall to medemlice zepende.:

An. MXCVI. On þis geape heold se
 cýng willelm þis hirede to Lwifres mæran

tum est Wallos in Wallia quoddam castel-
 lum expugnasse, Muntgumni dictum, &
 Hugonis Comitis homines, quibus manda-
 ta erat ejus custodia, interfecisse: qua-
 5 propter is alium exercitum jussit celeriter
 conscribi, atque post sancti Michaelis festum
 in Walliam ivit, copiisque partitis, terram
 eam peragravit; adeo ut exercitus totus con-
 veniret in [festo] omnium Sanctorum ad
 10 Snawdune. Verum Walli statim semper in
 montes ac paludes se receperunt, adeo ut nul-
 lus eos assequi potuerit: itaque Rex domum
 revertebatur, propterea quod compertum ha-
 beret se ibi hac hyeme plus efficere non po-
 15 tuisse. Quum Rex rediisset, jussit submoveri
 Comitem Northymbrorum Rodbeardum &
 ad Bebbaburh adduci, ambobusque oculis
 privari, nisi qui erant in castello dedere vel-
 lent. Illud tenuerunt ejus uxor & Moreal
 20 qui fuit procurator, ejusque propinquus.
 Propter hæc fuit castellum deditum: & Mo-
 real admittus est in Curiam Regis, à quo
 fuerunt multi tum Clerici tum Laici pro-
 diti, qui suis consiliis cóntra Regem con-
 25 spirationem excitaverant. Eorum aliquos
 Rex ante illud festum jussit in custodias
 tradi; & postea admodum minaci edicto
 per totam hanc terram [missio] jussit omnes
 qui à Rege terras tenebant, modo pace dignos
 30 haberi se vellent, adesse suæ Curia in festo:
 Comitem autem Rodbeardum jussit Rex ad
 Windlesoram deduci, & ibi in eo castello
 [in custodiis] asservari. Hoc item ipso anno,
 prope Pascha, venit Papæ nuncius hanc in
 35 terram, nempe Waltearus Episcopus, vitæ
 admodum integer vir de Albina civitate, &
 Archiepiscopo Ansealmo ad Pentecosten à
 Papa Urbano missum Pallium dedit, quod
 is accepit apud suam sedem Archiepiscopa-
 40 lem in Cantwarabyrig. Episcopus autem
 Waltearus hac in terra hujus anni partem
 bene magnam consumpsit, posteaque Rom-
 sceot per eum mittebatur, quod multis
 antea annis non fuerat missum. Hoc ipso
 45 anno, magna fuit cœli intemperies; adeo
 ut per totam hanc terram fuerint terræ fru-
 ges nonnihil retardatæ.

An. MXCVI. Hoc anno, tenuit Rex
 Willelmus suam Curiam ad Christi Natales

in Windlesora; & Willelmus Episcopus de Dunholme ibi mortuus est in 4 anni die: atque in Octavis Epiphaniæ fuit Rex omnesque ejus Optimates in Searbyrig. Ibi accusavit Gosfrei Bainard Willelmum de Ou, Regis propinquum, [asseverans] eum fuisse participem conspirationis contra Regem, & duello cum eo decertavit, eumque prælio simplici vicit; atque postea superato jussit Rex oculos erui, ac deinde testiculos abscondi: & illius dapiferum, Willelmum nomine, filium amitæ illius, jussit Rex in crucem tolli. Tunc etiam fuit Eoda, Comes de Campania, Regis gener, multique alii privati terris; & nonnullos Londinum deductos, ibi interfecit. Hoc item anno, ad Pascha, concitata erat magna admodum rerum confusio per totam hanc nationem, multasque alias nationes propter Urbanum, qui Papa dictus est, etsi nullam sedem Romæ haberet: & ivit infinita viro- rum vis cum uxoris ac liberis ad victoriam à paganis reportandam. Per hanc expeditionem pax facta est inter Regem & ejus fratrem Rodbeardum Comitem; adeo ut Rex transfretaret, & totam Normanniam ab eo 2 pretio mercaretur; quo modo convenit inter eos pax. Comes autem postea iter ingressus est, & cum eo Comes de Flandris, & de Buna, 3 multique alii viri primarii: Comesque Rodbeardus, quique cum eo proficiscebantur, hyemem in Puille consumpserunt. Ex iis autem qui per Hungariam iverunt, multa millia ibi atque in itinere misere peribant; multique tristi fame absumpti ineunte hyeme domum ægre reversi sunt. Hic fuit annus valde gravis per totam Angliam tum propter multifaria tributa, tum etiam propter duram admodum famem quæ hanc terram hoc anno multum oppressit. Hoc item anno, viri summi qui huic terræ præerant frequenter copias in Walliam miserunt, & multos homines eo pacto affligerunt; verum ibi nihil promoverunt præter militum jacturam, & pecuniarum effusionem.

on Vinbleropan. 7 Willelm bīscop of Dunholme þær forð-ferde to gearer bæge. 7 on Octab. Epīphan. þær se cýng 7ealle hīr witan on ðear-býrig. Ðær beteah 5 Gosfrei Bainard Willelm of Ou þær cýn-ger mæg þ̅ he hæfde gebeon on þer cýn-ger spīcōme. and hit him on-gefeah. 7 hine on opperte ofer-com. 7 rýððan he ofer-cumen þær. him het se cýng þa 10 eagan ut-abon. 7 rýððan belýman. 7 hīr r̅tīpanð Willelm hatte se þær hīr moðrian sunu. het se cýng on node ahon. Ða pearð eac Eoda eopl of Lampaine þær cýn-ger ađum. 7 manege oðre be- 15 lende. 7 sumne man to Lundene læbbe 7 þær spilde. Ðīser gearer eac to þam Eastpan pearð r̅pīde mýcel r̅týpnung geond ealle þar þeode. 7 þela oðra þeodan þurh Unbanur se þær Papa geha- 20 ten. þeah þe he þær r̅etler naphng næfde on Rome. 7 ferde un-arnedlice folc mid wīran 7 cilban to þi þ̅ hī uppon hæðene þeodan pinnan polban. Ðurh þar fære pearð se cýng 7 hīr broðor Robbearð 25 eopl rehte. swa þ̅ se cýng ofer r̅æ for. 7 eall Norþmandig æt him mid seo alýrde. swa swa hī þa rehte wæron. And se eopl rýððan ferde. 7 mid him se eopl of Flandpan. 7 se of Bunan. 7 eac manige 30 oðre heafod men. 7 se eopl Robbearð. 7 þa þe mid him ferdon. þone wintur on Puille punedon. Ac þer folcer þe be Hungrie for. þela ðurenða ðær and be wæge eapmlīce for-þoran. and þela 35 hreoplice 7 hunger-bitene ongean wintur ham tugon. Ðīr þær r̅pīde hefīg tīme gear geond eall Angel-cyn. ægðer ge þurh mænīg-þealde gýlða. 7 eac þurh r̅pīde hefīg tīme huager þe hīrne eapð þær 40 gearer r̅pīde gedrehte. Eac on þīron geare þa heafod men þe hīr land heolban of-r̅ædlice r̅pīde into þealon wendon. 7 mænīg man mid þam r̅pīde gedrehtan. ac man þær ne gerræbbe. butan man- 45 mýppinge. 7 feoh-spillinge:.

1 i. e. Calendis Januarii. 2 6666. libris. Flor. 3 Recensentur à Florentio Wigorienli sub hoc anno.

An. MXCVII. Ðer on þiron Ʒearpe pear
 Ʒe cýng Ʒillelm to EriƷtes mæƷƷan on
 NorþmandiƷ. 7 þa toƷeaner EartƷon hi
 ðer to lande Ʒop. Ʒopðam he þohƷe hiƷ
 hiƷeð on Ʒin-cearƷpe to healdenne. ac he
 pearð þurh peðer Ʒelet oððet EartƷe
 æfen. þ he upp-com ænoƷt æt Arundel.
 7 Ʒopði hiƷ hiƷeð æt ƷindlesoƷan heold.
 And þær æfter mid mýcclum heƷe into
 Ʒealon ƷeƷde. 7 þ land ƷƷiðe mid hiƷ Ʒýrðe
 þurh-Ʒop. þurh Ʒume þa Ʒýlŷcean þe him
 to Ʒænon cumen. 7 hiƷ læd-teoƷaƷ Ʒænon.
 7 þær inne punode ƷƷam mid-Ʒumepan Ʒop-
 neah oð Auguŷt. 7 mýcel þær inne
 Ʒop-leaƷ on mannan 7 on hoƷƷan. 7 eac on
 manegan oððan þingan. Ða Ʒýlŷce men
 Ʒýððon hi ƷƷam þam cýnge ƷebuƷon.
 heom maneƷe ealdƷaƷ oƷ heom Ʒýlŷcan Ʒe-
 cupon. Ʒum þæra ƷæƷ CaduƷgaun Ʒe-
 ha-ten. þe heoƷa ƷeoƷðarƷ ƷæƷ. Ʒe ƷæƷ EriƷ-
 ƷineƷ bƷoðer Ʒunu cýngeƷ. And þa þa Ʒe
 cýng Ʒereah þ he nan þinge hiƷ ƷilleƷ þær
 ƷeƷopðian ne mihte. he onƷean into þi-
 ron lande Ʒop. 7 hƷaðe æfter þam. he be
 þam ƷemæƷon caŷtelas let Ʒemakian. Ða
 25 uppon Ʒce. Michaelis mæƷƷan iv. Non.
 Octob. ætýpðe an Ʒelcuð ƷteoƷƷa on æfen
 Ʒcýnende 7 Ʒona to Ʒetle Ʒangende. he
 ƷæƷ Ʒerepen Ʒuð-ƷearƷ. 7 Ʒe leoma þe him
 oƷ-Ʒtod ƷæƷ ƷƷiðe lang Ʒebuht. Ʒuð-eaƷt
 Ʒcinende. 7 Ʒop-neah ealle þa Ʒucan on þaƷ
 Ʒýran ætýpðe. Manege men leton þ hit
 cometa ƷæƷe. Ðona æfter þiron Ʒe An-
 Ʒe-ƷiƷcop Anŷealm oƷ Lant-ƷaƷ-býriƷ leaƷe
 æt þam cýnge nam. þeah hit þam cýnge
 35 unƷepill ƷæƷe. þær þe men leton 7 oƷer
 Ʒæ Ʒop. Ʒopðam him þuhte þ man on
 þiƷne þeodan lýtel æfter þihte 7 æfter
 hiƷ ðýhte ðýðe. And Ʒe cýng þær æfter
 uppon Ʒce. MartineƷ mæƷƷan oƷer Ʒæ
 40 into NorþmandiƷ Ʒop. ac þa hƷile ðe
 he peðeƷer abad. hiƷ hiƷeð innon þam
 Ʒcýpan ðær hi laƷon. Ðone mæƷƷton
 heaƷm ðýðon. ðe æƷe hiƷeð oððe
 heƷe innon ƷƷið-lande ðon Ʒeolde. ÐiƷ
 45 ƷæƷ on callon þingan ƷƷiðe heƷiƷ týme

An. MXCVII. Hoc anno, fuit Rex
 Willelmus ad Christi festum in Norman-
 nia, & in Pascha hanc in terram venit,
 propterea quod statuerat suam Curiam in
 5 Winceaster tenere: verum adversa tem-
 pestate fuit impeditus usque ad Paschatis
 vigiliis, in quibus primum [terram] con-
 scendit apud Arundel; ideoque Curiam suam
 apud Windlesoram tenuit. Post hæc cum
 10 magno exercitu in Walliam profectus est, at-
 que eam terram cum copiis suis peragravit,
 ope quorundam Wallorum qui [à suis] ad
 eum defecerunt, eique indices fuerunt; ac in
 ibi commemoratus est à media æstate prope ad
 15 [mensem] Augusti, atq; multum in ea disper-
 didit tum hominum, tum equorum, tum mul-
 tarum aliarum rerum. Walli postquam à Re-
 ge defecissent, ipsis multos Duces ex suis ele-
 gerant; quorum unus fuit Caduugaun di-
 20 ctus, omnium dignissimus: erat [enim] fi-
 lius fratris Regis Griffini. Quum Rex de-
 prehendit se nihil ex voluntate sua ibi effi-
 cere potuisse, reversus est in hanc terram,
 & statim postea in finibus castella per-
 misit ædificari. Deinde circa festum sancti
 Michaelis, iv. Non. Octob. apparuit inso-
 lita quædam stella vesperi fulgens, & ad
 Occasum festinans. Visa erat in Lybo-
 noto, radiusque qui ab ea procedebat val-
 30 de longus esse videbatur, versus Euronon-
 tum directus: tota autem prope hebdomada
 hoc modo apparuit. Multi existimarunt eam
 fuisse Cometam. Statim post hæc, Anseal-
 mus Archiepiscopus de Cantwarbyrig ve-
 niam à Rege consecutus est (etsi eam ægre
 Rex concederet) hunc populum relinquendi
 & transfretandi; propterea quod arbitra-
 tur homines in hac terra haud secundum ju-
 stitiam, & secundum sua præcepta vitam in-
 40 stituere. Rex postea circa sancti Martini fe-
 stum transfretavit in Normanniam; verum
 dum ille ventum secundum expectabat, ejus
 comitatus isti provinciæ in qua confederunt
 majora damna dederunt, quam unquam co-
 mitatus aut exercitus terræ pace utenti dede-
 runt. Fuit rebus omnibus gravis admodum

hic annus & aduersa cœli intemperie supra modum durus, tam cum [terram] colere debuissent, quam cum postea fruges demetere: à tributis vero iniustis nunquam cessarunt. Multi etiam Comitatus quibus opus [efficiendum] Londini obtigit, fuerunt vehementer afflictati, muro [scilicet] quem construxerunt circa turrim; & ponte, qui prope totus fluctibus disturbabatur; & Regis aula ædificanda, quæ in Westmynster fuit erecta, multi quidem oppressi fuerunt. Hoc item anno, prope sancti Michaelis festum, proficiscebatur Eadgarus Clito cum exercitu, Rege eum adjuuante, in Scotiam, atque eam terram acri bello subjugauit, Regemque Dufenalem expulit, & propinquum suum Eadgarum, qui fuit filius Melcolmi Regis & Margaritæ Reginæ, ibi sub Regis Willielmi ditione Regem constituit, ac postea in Angliam reuersus est.

An. MXCVIII. Hoc anno, ad Christi festum fuit Rex Willelmus in Normannia; & ¹ Walcelin Episcopus in Winceaster, atque ² Baldewinus Abbas sancti Ædmundi, in eo festo ambo decesserunt. Hoc item anno, Turoidus Abbas de Burh decessit. Hoc item anno in æstate, in Barrucscira apud Finchamstæde quædam palus ebullit sanguinem, sicut multi fide digni homines asseuerabant, qui illud se uidisse dixere. Item Hugo Comes fuit occisus in Anglesege ab extraneis piraticis, ejusque frater Rodbertus fuit illius hæres, quemadmodum illud à Rege impetraverat. Ante festum sancti Michaelis visum est cœlum prope tota nocte esse inflammatum. Hic fuit admodum plenus ærumnarum annus propter multifaria iniusta tributa, & propter vim magnam pluuiarum quæ toto anno non cessabant, [adeo ut] omnia prope sata in terris paludosis perierint.

An. MXCIX. Hoc anno, fuit Rex Willielmus ad Natales in Normandig, & ad Pa-

geap. 7 ofeþ zerpincfull on unzepeþeþan. þa man oððe tilian sceolbe. oððe eƿt tilða zezabedian. and on un-gylþan þa næfpe ne ablunnon. Eac maneze ƿci-
 5 pan. þe mid þeorce to Lunþenne belumpon. ƿunþon þærele zedrehte. þuþ þone peall þe hi ƿoþhton on butan þone tur. 7 þuþ þa bƿicze þe ƿoþ-neah eall to flotan ƿær. 7 þuþ þær cýnzes healle
 10 zeþeorc þe man on ƿert-mýnster ƿoþhte. 7 mænige men þær mid zedrehte. Eac on þisum ylcan zeape ƿona uppon sce. Michaeler mærran þeþde Eadgar æþeling mid fýrþe þuþ þær cýnzes ƿultum into Scot-
 15 lande. 7 þet land mid ƿtranþlicum þeohte zepann. 7 þone cýng Dufenal ut adnæfde. 7 hiƿ mæg Eadgar. ƿe ƿær Melcolmes sunu cýnzes 7 Manzarite þære cpenan. he þær on þær cýnzes Willelmes helþan to
 20 cýnze zefette. and ƿiðþan onzean into Engle-land ƿoþ:.

An. MXCVIII. On þisum zeape to Eriþter mærran ƿær ƿe cýng Willelm on Norþandig. 7 ƿalcelin byrcop on ƿin-cea-
 25 ƿterpe. 7 Balþepine abbot on ƿce. Ædmund innan þære tide bæzen ƿoþð-þeþan. And on þisum zeape eac Turold abbot of Buph ƿoþð-þeþde. Ðisef zeapef eac to þam sumeþan innan Bannuc-ƿcipe æt Fincham-
 30 ƿtæde an mepe blod peoll. ƿpa ƿpa manige tƿype men ƿæþan þe hit zeþeon sceolþan. And hugo eoþl ƿeapð of-ƿlagen innan Angler-ege ƿfram ut-ƿikingan. 7 hiƿ broðer Rodbert ƿeapð hiƿ ƿƿfe-numa. ƿpa
 35 ƿpa he hit æt þam cýnze of-eode. Toƿoþan ƿce. Michaeler mærran ætýþde ƿeo heoþon ƿƿilce heo ƿoþ-neah ealle þa niht býrnende ƿære. Ðis ƿær ƿƿiðe zerpincfull zeape þuþ manig-þealb un-gylþ. 7 þuþ mýcele þenar ðe ealles zeapef ne ablunnon. ƿoþ-neah ælc tilð þon meþre-lande ƿoþ-þeþde:.

An. MXCIX. Ðer ƿær ƿe cýng Willelm to mibe-ƿintþa on Norþandig. and to

1 Tertio Nonas Januarii, dieque Dominica eum mortem obiisse addit Flor. 2 Hujus mortem sub An. MXCVII, habet Flor. qui etiam testatur eum mortuum fuisse quarto Cal. Januarii, feria tertia.

Eartnon hiber to lande com. 7 to Pentecosten forþan riðe hiȝ hipeð innan hiȝ nīpan gebyttelan æt ſer̄t-mynſtpe heolb. 7 þær Rannulfe hiȝ Capellane þ̄ biſcop-riçe æt Dunholme gear. þe æron ealle hiȝ 5 gemot ofen call Engle-land ðraſ 7 be-riſte. 7 ſona þær æfter ofen ræ for. 7 þone eopl Eliaf of þære Man-ige adraſ. 7 hi riððan on hiȝ zepelb gerætte. 7 rpa 10 to ſce. Michaeler mæſſan eft hiber to lande com. Ðiſer gearer eac on ſce. Martiner mæſſe-ðæg arpanz up to toþan rriðe ræ floð. 7 rpa mýcel to hearne gedýðe. rpa nan man ne gemunet þ̄ hit ærpe æron býðe. 7 þær þær ylcan ðægær luna 15 prima. And Ormond biſcop of Sear-býrig innon Abuent forð-ferþe:

An. MC. On þiſon gearpe ſe cýng Will-elm heolb hiȝ hipeð to Eriſter mæſſa on Gleape-cearpe. 7 to Eartnon on Vin- 20 cearpe. 7 to Pentecosten on ſer̄t-myn-ſtpe. And to þam Pentecosten þær ge-ſepen innan Barroc-riçe æt anan tune blod peallan of eorðan. rpa rpa mænige ræðan þe hit gereon ſceolban. And þær 25 æfter on morzen æfter hlam-mæſſe ðæge pearð ſe cýng Willelm on huntnoðe fram hiȝ anan men mið anpe fla of-ſceoten. 7 riððan to Vin-cearpe gebroht. 7 on þam biſcop-riçe bebýrged. þ̄ þær þær 30 þreotweðan gearer þe he riçe on-ſenz. he þær rriðe rtranz. 7 neðe ofen hiȝ land 7 hiȝ mænn. 7 rið ealle hiȝ neahhe-þuſar. 7 rriðe on-ðræðendlic. 7 þuþ ýfel-þa manna ræðar þe him ærpe gecpeme ræ- 35 pan. 7 þuþ hiȝ agene zitrunga he ærpe þær leode mið hepe 7 mið un-gýlbe týppi-zenbe þær. forðan þe on hiȝ ðagan ælc riht æfeoll. 7 ælc un-riht for Gode 7 for populbe up-araſ. Godeſ cýrcean he nyðe- 40 pade. 7 þa biſcop-riçeſ 7 abbot-riçeſ þe þa ealbpaſ on hiȝ ðagan feollan. ealle he hi oððe rið feo gerealde. oððe on hiȝ a-zenpe hand heolb. and to gearle gerette.

fcha hanc in teram venit; atque ad Pentecosten prima vice suam Curiam in nova Aula apud Westmynster tenuit, ubi Rannulfo suo Capellano Episcopatum apud Dunholme dedit, qui multos jam annos suo consilio universam Angliam gubernavit: ac statim postea transfretavit, Comitemque Eliam è Cenomannia expulit, quam postea in suam potestatem redegit; & deinde ad sancti Michaelis festum hanc in terram rediit. Hoc item anno, ¹ in sancti Martini festo, tantum aucti sunt maris fluctus, tantumque damni [maritimis] dederunt, quantum nullus meminerit eos unquam antea dedisse: fuit autem hoc ipso die Luna prima. Osmondus etiam Episcopus de Searbyrig ² in Adventu deceffit.

An. MC. Hoc anno, Rex Willelmus tenuit suam Curiam ad Christi festum in Gleawceaster, & ad Pascha in Winceaster, & ad Pentecosten in Westmynster. Ad Pentecosten autem fuit conspecta terra in Barrucscira, apud quoddam oppidum, sanguinem ebulliens; prout multi asseverabant qui illud se vidisse dicerent. Dein postridie festi Primitiarum manè fuit Rex Willelmus inter venandum * à ³ quodam ex suis sagitta occisus, posteaque ad Winceaster delatus est, & in eo ⁴ Episcopatu sepultus: hoc factum est decimo tertio anno quo regnum susceperat. Fuit admodum strenuus; & severus in suam terram, & suos, & omnes vicinos; valde item terribilis; & malorum hominum consiliis, quæ ei semper grata fuerunt, suaque avaritia [adductus,] hanc gentem perpetuo exercitibus [alendis,] tributisque injustis vexavit; ejus quippe diebus omne justum concidit, & omne injustum coram Deo & mundo exortum est. Dei Ecclesias expilavit, & Episcopatus Abbatiasque, quarum Præsides ejus diebus mortem obibant, omnes sive pretio vendidit, sive sua possessione retinuit, atque elocavit: is enim

¹ Tertio Nonarum Novembris. Flor. ² Tertio Nonarum Decembris, feria sexta. Flor.
* In nova foresta quæ lingua Anglorum Ytene nuncupatur. Flor. ³ Waltero, cognomento Tirello, Franco. Flor. ⁴ In veteri Monasterio in Ecclesia sancti Petri. Flor.

cujuseunque, Clerici ac Laici, hæres esse vellet; adeo ut eo tempore quo mortuus est, habuerit in sua possessione Archiepiscopatum in Cantwarbyrig, & Episcopatum in Winceaster, eumque qui in Searbyrig; & XI.

Abbatias; [&] omnes elocavit: atque ne longus sim, quicquid Deo fuit exosum, & odiosum hominibus, totum illud valebat in hac terra ejus temporibus: ideoque fuit toti prope suæ genti invisus, & Deo abominatus, quemadmodum ejus obitus ostendit: in medio enim suæ injustitiæ absque poenitentia omnique compensatione periit. ¹Jovis die fuit interfectus, & insequenti mane sepultus; & quam primum fuit sepultus, Optimates, qui prope fuerunt, ejus fratrem Heanrigum in Regem elegerunt: qui protinus Episcopatum in Winceaster Willelmo Giffardo dedit, posteaque Londinum profectus, ²die Solis sequente, coram altari in Westmynster, Deo & omni populo promisit se omnia injusta abrogaturum quæ fratris temporibus obtinuerant, & optimas leges stabiliturum quæ in cujusvis Regis diebus ante ipsum viguerunt: eumque post hæc Episcopus de Lundene Mauricius in Regem consecravit, & ei omnes in hac terra sese subdiderunt, ac juramenta præstiterunt, ejusque servi facti sunt. Rex autem statim postea, consilio illorum qui apud se fuerunt, Rannulfum Episcopum de Dunholme permittit apprehendi, & in turrim in Lundene permittit deduci, ibique asservari. Deinde ante sancti Michaelis festum venit Ansealmus Archiepiscopus de Cantwarbyrig hanc in terram, quemadmodum Rex Heanrigus, suorum Optimatum consilio, eum accersivit; propterea quod hac terra cesserat, ob insignes injurias quibus Rex Willelmus illum affecerat. Statim post hæc, Rex cepit sibi in uxorem Mahaldem, Malcolmni Regis Scotiæ filiam & Margaritæ optimæ Reginæ, Edwardi Regis cognatæ, atque recta Anglorum gentis profapia oriundæ, quæ in

maðan. and of þan rihtan Ængla landes

forðan þe he ælces mannes gehadobes 7 læpedes yrre-numa beon wolde. 7 swa þæt þær dæges þe he gefeoll. he hæfde on his agenre hand þæt Arce-biscop-riçe on Lant-papbyrig. 7 þæt biscop-riçe on Vin-ceastre. 7 þæt on Sear-byrig. 7 XI. abbot-riçes. ealle to gearle gefette. 7 þeah þe ic hit læng ylde. eall þet þe Gode wæs lað. 7 rihtfull mannan. eall þæt wæs gepunelic on þiran lande on his týman. 7 forði he wæs for-neah ealne his leode lað. 7 Gode andræte swa swa his ande ætýrde. forðan þe he on nuðde-papðan his un-rihte buten behreoprunge 7 ælcepe dæd-bote gepat. On þæne þunperdæg he wæs of-rlagen. 7 þær on morgen bebýrged. 7 riððan he bebýrged wæs. þa ritan. þe þa neh handa wæron. his broðer Heanrig to cýnge gecupan. 7 he þær rihte þæt biscop-riçe on Vin-ceastre Willelme Giffarde gearf. and riððan to Lundene for. and on þan runnan dæge þær æfter to-foran þam weofode on fer-tmýnstrre Gode and eallan folce behet eallan þa un-rihte to aleggenne þe on his broðer timan wæran. and þa betstan lagan to healdene þe on æniges cýnges dæge to-foran him stodan. and hine riððan æfter þan se biscop of Lundene Mauricius to cýnge gehalgode. 7 him ealle on þeoran lande to abugan. 7 aðar foran. 7 his men wurdon. And se cýng rona æfter þam be þære wæde þe him abutan wæran. þone biscop Rannulf of Dunholme let niman. 7 into þam tupe on Lundene let gebingon. 7 þær healban. Ða to-foran se. Michaeler mæssan com se Arce-biscop Anrealm of Lant-papbyrig hider to lande. swa swa se cýng Heanrig be his wítene wæde him æfter sende. forþan þe he wæs ut of þis lande gefaren. for þan mýcelan unrihte þe se cýng Willelm him wýde. And riððan rona her æfter se cýng genam Mahalde him to wífe Malcolmres cýnges dohter of Scotlande 7 Marzapeta þære goda cræne Eðwandes cýnges kýne-kýnne. 7 on se. Martines mæssre-

ðæg heo pearð him mid mycelan peopð-
rcipe for-gifen on Ƴert-mýnſtre. 7 re
Arce-biſcop Anſealm hi him beþaðaðe. 7
riððan to cþene gehalgode. 7 re Arce-
biſcop Ðomas of Eoferpic heþ æfter ro-
na forð-ſeþde. Ðeoſer ylceþ geapeþ eac
innan hæpſert com re eopl Rotbert ham
into Norþmandi. 7 re eopl Rotbert of
Flandreþ. 7 Eurtatius eopl of Bunan fram
Ierusalem. 7 rona ſpa re eopl Rotbert in-
to Norþmandig com. he pearð fram eallan
þam folce bliðelice under-ſanzen. butan
þam cartelan þe þænon geætte mid þæþ
cýngeþ Heanrigeþ manna. togeaneþ þan he
manega geþealc 7 geþinn hæfde:.

ſancti Martini feſto ei cum magno honore
data eſt in Weſtmynſter; Archiepiſcopus
autem Anſealmus hanc illi connubio junxit,
ac deinde in Reginam conſecravit: & Tho-
mas Archiepiſcopus de Eoferwic non mul-
to poſt deceſſit. Hoc ipſo anno, in au-
tumno, rediit Comes Rotbertus domum
in Normanniam, & Comes Rotbertus de
Flandris, & Euſtatiſ Comes de Buna, ab
Hierofolyms; & quamprimum Comes Rot-
bertus in Normanniam venit, fuit ab omni
iſta provincia benigne ſuſceptus, præterquam
à caſtellis quæ firmata erant Regiſ Heanrigi
militibus, in quæ multos impetus & oppugna-
tiones fecit.

An. MCI. Ðeþ on þiſum geape to
Lpirtes mæſſan heold re cýng Heanrig hiþ
hiþeð on Ƴert-miſſtre. 7 to Cartþan on
Ƴin-ceaſtre. And þa rona þæþ æfter þuþ-
don þa heafod-men heþ on lande riðeþ-
næden togeaneþ þam cýnge. ægðer ge for
heoþan aþenan mycelan un-geþriþðan. 7
eac þuþ þone eopl Rodbert of Norþman-
dig. þe mid un-þriðe hiþeþ to lande fun-
dode. And re cýng riððan ſcipa ut on ſæ
ſende hiþ þnoðeþ to ðæpe 7 to lættinge.
ac hi ſume æft æt þæpe neode abruðon.
7 fram þam cýnge geþiþdon. 7 to þam
eople Rotberte gebuþan. Ða to midde-ſu-
meþan ſeþde re cýng ut to Peſeneſæ mid
eall hiþ ſýþde togeaneþ hiþ þnoðeþ. 7 hiþ
þæþ abad. Ac on manþ þiþon com re eopl
Rotbert up æt Portes-muðan XII. nihtan
toþonan blaþ-mæſſan. 7 re cýng mid eal-
pe hiþ ſýþde him togeaneþ com. Ac þa
heafod-men him beþþenan þonan. 7 þa þno-
ðna gerehtodan on þa geþað. þet re cýng
for-let eall þ he mid ſþeanþde innan
Norþmandig togeaneþ þam eopl heold. 7 þ
ealle þa on Engle-lande heoþa land onþean
hæþdon. þe hit æþ þuþ þone eopl for-
lupon. 7 Eurtaties eopl eac eall hiþ þæþeþ
land heþ on lande. 7 þet re eopl Rotbert
ælce geape ſceolbe of Engla lande þneo
þuþend maþic ſeolþeþ habban. 7 loc hpé-
ðeþ þæþa gebnoðna oðþeþne ofeþ-bide.

An. MCI. Hoc anno, ad Chriſti fe-
ſtum, tenuit Rex Heanrigus ſuam Curiam
in Weſtminſter, & ad Paſcha in Wincea-
ſter. Et ſtatim poſt hæc facti erant viri
ſummi in hac terra hoſtili animo in Re-
gem, partim propter ipſorum magnam in-
fidelitatem, partim propter Comitem de
Normandig Rodbertum, qui inimice hanc
in terram cogitabat. Rex idcirco poſtea
naves in altum emiſit, fratris ſui incom-
modo & impedimento; verum earum ali-
quæ, cum Rex in anguſtiis eſſet, defecerunt,
& ab eo deflexerunt, Comitique Rotberto
ſeſe ſubdiderunt. Deinde ad mediam æſta-
tem prodiit Rex ad Peſeneſæ cum toto
ſuo exercitu adverſus fratrem, eumque ibi
expectabat. Interea autem conſcendit ter-
ram Comes Rotbertus apud Portesmutham,
XII. noctibus ante feſtum Primitiarum, & Rex
cum omnibus ſuis copiis adverſus eum venit.
Verum viri ſummi inter eos egreſſi, fra-
tres in concordiam reduxerunt his condi-
tionibus, ut Rex dimitteret quicquid in
Normannia adverſus Comitem vi tenuit; ut
omnibus in Anglia ſuæ terræ reſtituerentur
qui eas olim Comitiſ cauſa amiſerant, &
Euſtatio Comiti omnes patris ſui terræ in
hac gente; atque ut Comiti Rotberto
ſingulis annis tria millia marcarum ar-
genti numerarentur; utque è fratribus iſ
qui alteri eſſet ſuperſtes, hæres foret totius

Anglorum terræ, etiamque Normanniæ, nisi vita defunctus hæredes haberet legitimos: hoc autem juramento firmabant XII. viri summi ex utraque parte, Comesque postea donec præterlapsus esset sancti Michaelis festum hac in terra degebat; cuius milites magnis injuriis affecerunt quæcunque loca proficiscerentur, quo tempore Comes in hac terra commorabatur. Hoc item anno, Episcopus Rannulfus ad festum Candelarum è turri in Lunden noctu evasit, ubi custodiis asservabatur; & in Normanniam proficiscerentur: hujus præsertim consiliis & impulsu Comes Rotbertus hoc anno terram hanc hostiliter petebat.

An. MCII. Hoc anno, ad Natales fuit Rex Heanrigus in Westmynster, & ad Pascha in Winceaster. Non multo post discordia orta est Regi cum Comite Rotberto de Bælæsme, qui tenuit Comitatum hac in terra, in Scrobbesbyrig, quem ejus pater Rogerus Comes antea habuerat; magnas etiam possessiones tam citra quam trans mare. Tunc Rex profectus est & obsedit castellum apud Arundel; verum cum illud haud ita prope expugnare potuit, permisit ante illud castella ædificari, & in iis homines suos collocari; posteaque cum toto suo exercitu contendit ad Brigge, ubi commoratus est donec illud castellum expugnasset, & Comitum Rotbertum terris privasset, eique omnia ademisset quæ in Anglorum terra possidebat: Comes deinde transfretavit, & exercitus domum revertebatur. Postea ad sancti Michaelis festum, fuit Rex apud Westmynster, omnesque summi viri hujus terræ, Clerici ac Laici; & Archiepiscopus Anselmus habuit Clericorum Synodum, qui ibi multas Leges confecerunt ad Religionem pertinentes: multi item tum Franci tum Angli ibi baculis suis [pastoralibus,] & dignitate privabantur, quam ii injuste fuerant adepti, aut in qua inhoneste vixerunt. Hoc ipso anno, in hebdomada festi Pentecostes,

pæpe ypre-peapð ealler Engla landes 7 eac Normandigef. buton se forð-fapena ypre-numan hæfde be rihtre æpe. 7 his þa mid aðe gefeftenodan XII. þa hihte of ægðre healfe. 7 se eopl riððan oððet ofeprce. Michaeler mæsse her on lande punode. 7 his men mycel to hearme æfre gedýdon sra hi geferdon. þa hpile þe se eopl her on lande punode. Dires gearer eac se byscop Rannulf to þam Landel-mærran ut of þam ture on Lunden nihtes oððærft. þær he on hæftneðe pær. 7 to Normandige for. þurh þer macunge mæst 7 to rpryttinge se eopl Rotbert his gearer 15 his land mid un-friðe gerohte:.

An. MCII. On þisum gearpe to Natiwteð pær se cýng Heanrig on fere-mýnrte. 7 to Easton on Vin-ceastre. And sora þær æfter purdon un-ræhte se cýng 20 7 se eopl Rotbert of Bælæsme se hæfde þone eopldom her on lande on Scrobbesbyrig. þe his fæder Roger eopl ær ahte. 7 micel rice þærto ægðer ge beheonon þa 7 ge begeondon. And se cýng ferde 7 beæt þone castel æt Arundel. ac þa he hine sra hraðe gepinnan ne mihte. he let þær toforan castelas gemakian. 7 hi mid his mannan gefette. 7 riððan mid ealpe his fýrde ferde to Brigge. 7 þær punode 30 oððet he þone castel hæfde 7 þone eopl Rotbert belænde. 7 ealler benæmde þer he on Engla lande hæfde. 7 se eopl sra ofepr ræ gearat. and se fýrde ryððan ham cýrde. Ða þær æfter to rce. Michaeler mærran pær se cýng æt fæstmýnrte 7 ealle þa heafod men on þis lande. gehabode 7 læpede. 7 se Arce-byscop Anselm heold gehabodra manna rinoð. 7 hi þær maneða beboda setton þe to Epricendome belimpað. 7 ægðer manige 40 Frençisce 7 Englice þær heora rtafar 7 rice for-lupon þe hi mid un-rihte begeaton. oþþe mid poze þær on lifedon. And on þisum ylcan gearpe on Pentecosten mærran

1 Scilicet Guido Persorensis, Aldwinus Ramesensis, Wimundus Tauestokensis, Haimo de Cernel, & ille de Wiceleneia, 2 Agelricus de Middeltuna, Godricus de Burgo, Ricardus de Heli, Robertus de sancto Eadmundo. Flor.

puce. þa coman þeofas. sum of Aluearnie. sum of France. 7 sum of Flandres. 7 þreo-kan þa mýnstrne of Burh 7 þær inne naman mýcel to gode on golbe 7 on reolfrne. þet þærnon poden 7 calicen and candel-
5 rttican :

An. MCIII. Ðer on þisum zeape to mibe-pintpa þær se cýng ðeanrig æt Fæst-mýnstrne. And þær æfter þona fende se byrcop Willelm Liffard ut of þis land. 10 þorðan þe he ongean riht nolde his habes on-fon æt þam Ance-byrcop Lirande of Eoferric. And þa to þan Cartran heold se cýng his hipes on Win-ceastrne. 7 þær æfter fende se Ance-byrcop Anfealm of 15 Lanþ-pap-býrig to Rome. swa swa him 7 þam cýnge zepearð. Ðisef zeaper eac com se eopl Rotbert of Normandig to swene rið þone cýng her on lande. 7 ær he heonne fende he þor-geaf þa þreo þrens 20 marc þe him seo cýng ðeanrig be þorepearð ælce zeape gifan sceolde. On þisum zeape eac æt ðeamrtebe innan Bannuc-rine þær zerepen blob of eorðan. Ðis þær swiðe zebeorffrum zeap her on lande 25 þurh mæni-fealde gýlb. 7 þurh onf-cpealm. 7 þærtma þor-peorðenerre ægðer ze on corne. 7 eac on eallon tneop-þærtman. Eac on morzen uppon sce. Laupentur mærræðæg zedyðe se pinð swa mýcel to heapme 30 her on lande on eallon þærtman. swa nan man ne zemunde þ æfre ænig ær zedyðe. On þisum ylcan zeape Maðias abbot of Burh þorð-fende. se ne lýfode na lenz þam an zeape rýððan he abbot þær. 35 Æfter sce. Michaeler mærran on XII. kl. Nov. he þær mid Proceffion under-fangan to abbot. 7 on þam ylcan ðæge þer oðþer zeaper he pearðe deað on Gleap-ceastrne. 7 þær bebýrzed :

An. MCIV. Ðer on þisum zeape to Lrifter mærran heold se cýng ðeanrig his hipes æt Festr-minstrne. 7 to Cartron on Win-ceastrne. 7 to Pentecorsten eft on Festr-mýnstrne. Ðisef zeaper þær se þor-
45 ma Pentecorþer ðæg on Non. Jun. 7 on þam

venerunt diretores, alii de Aluearnie, alii de Francia, alii de Flandria, & vi ingressi sunt Monasterium de Burh, atque inde ceperunt plurima bona, aurea & argentea, nempe cruces, calices, & candelabra.

An. MCIII. Hoc anno, ad Natales, fuit Rex Heanrigus apud Westmynster. Haud multo post cessit Episcopus Willelmus Giffardus hac terra, propterea quod ¹ contra jus recularit consecrationem suam accipere à Girardo Archiepiscopo Eboracensi. Deinde ad Pascha tenuit Rex suam Curiam in Winceaster; & postea profectus est Anfealmus Archiepiscopus de Cantwarbyrig Roman*, quemadmodum Regi cum eo convenerat. Hoc item anno, venit Comes Normanniæ Rotbertus ut colloquium haberet cum Rege in hac terra, & antea quam hinc discederet, condonavit [Regi] tria millia marcarum, quæ ei à Rege Heanrigo ex pacto singulis annis solvenda erant. Hoc etiam anno, apud Heamstede in Barrucscira conspectus fuit sanguis de terra [effluens.] Hoc anno multis angustiis premebatur hæc terra propter multifaria tributa, & propter pecorum luem, & frugum interitum, tam segetis, quam omnis generis fructuum. Mane item festi sancti Laurentii, dederunt venti tantum damni in hac terra omni generi fructuum, quantum nullus unquam antea dedisse meminerit. Hoc ipso anno, Mathias Abbas de Burh decessit, qui non vixit plus uno anno postquam Abbas factus est. Post sancti Michaelis festum, XII. kal. Novembris, fuit cum Proceffione susceptus in Abbatem, & eodem ipso die insequentis anni mortem obiit in Gleawceaster, & ibi sepultus est.

An. MCIV. Hoc anno, ad Christi festum, tenuit Rex Heanrigus suam Curiam apud Westmynster, & ad Pascha in Winceaster, & ad Pentecosten rursus in Westmynster. Hoc anno fuit primus Pentecostes dies Nonis Junii, & die Martis

I Vide Florentium Wigorniensem sub hoc Anno. * Quinto Cal. Maii. Flor.

sequente conspecti sunt quatuor circuli meridie circa Solem, albi coloris, quisque sub alio collocatus, quasi essent picti. Omnes qui id videbant, obstupuerunt, propterea quod nunquam antea tales [se vidisse] meminerant. Post hæc pax facta est inter Comitem Rotbertum de Normannia, & Robertum de Bælæfme, (quem Rex Heanrigus olim terris privarat, & Anglorum terra expulerat) & per eorum concordiam facti sunt hostes Rex de Anglorum terra & Comes de Normannia. Tunc Rex suos trans mare in Normanniam misit, & summi viri in ea terra illos exceperunt, inque proprium Dominum, Comitem, proditionem exercentes, in sua castella admitterunt, unde crebras molestias, vastationibus atque incendiis, Comiti exhibuerunt. Hoc item anno, Willelmus Comes de Moretonn, hac è terra in Normanniam transit; sed postquam eo pervenisset, contra Regem depugnavit, propterea quod ei Rex omnia ademerat, & privarat iis possessionibus quas in hac terra habuit. Haud facile explicari possunt hujus terræ miseræ, quibus ea hoc tempore afflictæ est per varia ac multifaria injusta, ac tributa, à quibus nunquam cessarunt aut desisterunt: quacunque etiam Rex ivit, deprædationibus familia ejus populum infelicem oppressit; subinde item incendia & homicidia exercebant. Omnibus his Deus erat infensus, & misera hæc gens vexata.

An. MCV. Hoc anno, ad Natales, tenuit Rex Heanrigus suam Curiam apud Windlesforam; & postea in Quadragesima transfretavit in Normanniam contra fratrem suum Rotbertum Comitem. Dum ibi viveret, abstulit fratri Cathum & Baius; & pene omnia castella ac summi viri in ista terra illi erant subditi: is autem postea in Autumno reversus est in hanc terram. Quicquid vero in Normannia fuerat adeptus, in pace & subjectione mansit, præter ea [loca] quæ Comiti Willelmo de Moreton ex quavis parte vicina erant; illa enim is frequenter exagitabat quam vehementer posset, propter terram amissam in hac gente. Deinde ante Christi festum venit Rot-

Tipær-dæge þær æfter ætýrþan feoper circular 70 þam mid-dæge onbutan þære ruanan hprter hifer. ælc under oðran gebroiden spylce hi gemette wæron. Ealle þe hit 5 gerapon pundredon. forðan hi næfre ær spylce ne gemunbon. Her æfter pundon rehte se eopl Rotbert of Normandig 7 Rotbert de Bælæfme. þe se cýng Heanrig æron belænd hæfde. 7 of Engla lande adripen. 7 þurh heora rehte pundon 10 ðer-ræde se cýng of Engla lande. 7 se eopl of Normandig. And se cýng his folc ofer 7æ into Normandig sende. 7 þa heafod-men þær on lande hi under-fengon. 7 on heora hlaforðer þær eopler spicdome into heora cartelan gelogoban. þanon hi manige gebrecednissa on hepzunga 7 on bæpninge þam eople gebýdon. Eac hifer gearer Willelm eopl of Moretonn heonon of lande into Normandig for. ac ryððan he aþanen wæs. he rið þone cýng gepohhte. for hpan hine se cýng ealles benæmde. 7 belænde þær þe he hep on lande hæfde. Nis eaðe to afeccenne hifer lander eapmða þe hit to þiran timan breo- 25 zende wæs þurh mirtlice 7 mænig-fealdlice un-riht 7 gýld. þe næfre ne gewpican ne ne ateorodon. 7 æfre ealra se cýng for. ful hepzung þurh his hipeð uppon his pnceca 30 sole wæs. 7 þær on mang for of bæpnetta. 7 man-rihtar. Eall þis wæs God mid to zpemieenne. 7 þas aþme leode mid to tpe-zienne :

An. MCV. On þisum geare to Natium- 35 teð heold se cýng Heanrig his hipeð æt Windlesforan. 7 þær æfter to þam Lengtene he for ofer 7æ into Normandig uppon his broðer Rotbert eopl. And on mang þam þe he þær punode he gepann of his broðer Eapum 7 Baius. 7 mæst ealle þa cartelar 7 þa heafod-men þær on lande him pundon under-þeodde. 7 se riððan to hepferst eft ongean hiber to lande com. And þ 40 he on Normandig gepunen hæfde. ryððan on ribbe 7 him zebygle punode. butan þa þe þam eople Willelme of Moreton ahpær neah punedon. þa he gelomlice gewpæncte swa he spriðost mihte for his land-lype hep on lande. And þa toforan Epriter mærran com

com Rotbert de Bælæme hider to lande to þam cýnge. Ðis þær sƿiðe gedýpfrum gear heƿ on lande þuþh þærtma forþopðeneſſa. 7 þuþh þa mænig-ſealde gýlb þe næfpe ne gerspican ær ſe cýng ofeƿ-
 5 fone. 7 þa hpile þe he þær þær. 7 eft rýððan he ongear com :

An. MCVI. Heƿ on þiƿon geare þær ſe cýng Henric to Natiuiteð on Feſt-mýn-
 rtre 7 þær hiƿ hipeð heold. 7 uppon þære
 10 tibe Rotbert de Bælæme mið un-ſehte ffram þam cýnge ut of þiƿon lande into Norþmandige for. Ða heƿ æfter on foran Længtene þær ſe cýng æt Norð-ham-
 tunc. 7 ſe eopl Rotbert hiƿ broðer of
 15 Norþmandig þýðer to him com. 7 forðam ſe cýng him nolde agifan þ þe he on Norþmandige uppon him genumen hæfde. hic mið un-ſehte to-hƿurfon. 7 ſe eopl feƿð ofeƿ ſe ſona eft ongear. On þære for-
 20 man Længten pucan on þone fpiçe-dæg xiv. kl. Mar. on æfen ætýpde an un-gepuncelic ſteopna. 7 lange ſtunde þær æfter þær ælce æfen geseƿen hpile ſcinende. Se ſteopna ætýpde innon þ ſuð-ƿeſt. he þær
 25 litel geþuht 7 ðeorc. ac ſe leoma þe him ffram ſtod þær sƿiðe beoƿht 7 ſpilce opmæte beam geþuht norð-eaſt ſcinende. 7 ſumne æfen þær geseƿen ſpilce ſe beam ongear-peaƿder wið þeƿ ſteopnan paƿð
 30 fýnclieðe þære. Geþýlce rædon þ hiƿ ma on þiƿon timon un-cuðra ſteopna gearapon. ac þe hit openlicor ne appiton forðam þe þe hit ſýlce ne rapon. On þa niht þe on morþen þær cena Domini. þ iƿ ſe þunſer-
 35 dæg toforan Eaſtran. þæron geseƿen tpegen monan on þære heofonan toforan þam dæge. oðer be eaſtan. 7 ſe oðer be ƿeſtan. begen fülle. 7 þær ylcan dægær þær ſe mona xiv. To Eaſtran þær ſe cýng æt
 40 Baðan. 7 to Pentecoſten æt Seap-býrig. forðam þe he nolde on hiƿ fundunge ofeƿ ræ hipeð healban. Ðær æfter toforan Auguſt feƿðe ſe cýng ofeƿ ræ into Norþmandig. 7 ealle mæſt þe þær on lande þæ-
 45 non him on hiƿ pillan to gebuƿon. piðuton

bertus de Bælæme hanc in terram ad Regem. Hic annus fuit valde calamitosus in hac terra propter fructuum interitum, & propter multa tributa, à quibus nunquam cessatum est, sive antea quam Rex
 5 transfretaret, sive quo tempore ibi ageret, sive postquam reversus fuisset.

An. MCVI. Hęc anno, fuit Rex Henricus ad Natales in Westmynster, & ibi suam Curiam tenuit : atque in eo festo
 10 Rotbertus de Bælæme hostiliter à Rege ex hac terra in Normanniam discessit. Post hæc, ante Quadragesimam, fuit Rex apud Northamtune, & Comes Rotbertus ejus frater è Normannia eo ad illum perve-
 15 nit : verum quoniam Rex ei recusabat restituere quod in Normannia ab illo eripuerat, animis inimicis discesserunt ; atque Comes reversus est statim in trans-
 20 marina. In prima Quadragesimæ hebdomada, die Veneris, xiv. kal. Martii vesperi, apparuit insolita stella, & per longum postea tempus fuit singulis diebus vesperi aliquandiu fulgens conspecta. Stella apparuit in Notozephyro, quæ exigua est
 25 visa & obscura ; verum radius qui ab ea profluxit admodum clarus esse atque ingens radius putabatur, versus Euroaquilonem fulgens : quodam die, vesperi, conspectus fuit radius transversim sese stellæ huic in-
 30 gerere. Plerique dicebant se plures sub id tempus insolitas stellas conspexisse ; verum nos illud pro certo non scribemus, propterea quod ipsi non vidimus. Nocte præcedente Coenam Domini, id est, die Jovis ante Pascha, fuerunt conspectæ duæ. Lunæ in coelis ante lucem, altera in Ori-
 35 ente, altera in Occidente, utraque plena : hoc autem ipso die fuit Luna xiv. Ad Pascha fuit Rex apud Bathan, & ad Pentecosten apud Searbyrig, propterea quod nollet absens [ab Anglia] apud transmari-
 40 nos Curiam tenere. Postea ante Augustum, ivit Rex trans mare in Normanniam, & omnes prope qui in ea terra fuerunt ejus
 45 voluntati morem gerebant, præter Ro-

1 Per xxv. dies. Flor.

bertum de Bælesme ac Comitem de Moretoin cum paucis aliis de viris primariis, qui à partibus Comitis Normanniæ usque tunc steterunt; ideoque Rex cum exercitu profectus, obsedit quoddam castellum Comitis de Moretoin, Tenercebrai dictum. Dum Rex castellum obsideret, Comes Normanniæ Rotbertus, circa sancti Michaelis festum, invasit Regem cum exercitu, atque cum eo Rotbertus de Bælesme, & Will-
elmus Comes de Moretoin, omnesque qui ab eorum partibus stabant; verum Rex viribus superior victoriam adeptus est. Ibi fuit Comes de Normannia captus, & Comes de Moretoin, & Rotbertus de Stutte-
uile; qui ad Angliam postea missi custodiis committebantur. Rotbertus de Bælesme ibi fuit fugatus, & Willelmus Crispin prehensus, multique cum illo. Eadgarus Clito, qui non multo ante à Rege ad Comitem defecerat, ibi etiam captus est, quem [tamen] postea dimisit Rex impunitum. Post hæc, subjugavit Rex quicquid in Normannia fuit, atque eam in ditionem suam redactam ad arbitrium disposuit. Hoc item
anno, contigit grave admodum ac nefarium prælium inter Imperatorem de Sexlande ejusque filium; atque in pugna pater interfectus est, filiusque capessit regnum.

An. MCVII. Hoc anno, ad Christi festum, fuit Rex Henricus in Normannia, quam terram in suam ditionem redegit, ac disposuit; posteaque in Quadragesima hanc in terram venit, & ad Pascha suam Curiam in Windlesora tenuit, ad Pentecosten autem in Westmynster. Post hæc, Augusti [mensis] initio, fuit in Westmynster, & ibi Episcopatus Abbatisque supplevit, quæ sive in Anglia sive in Normannia carebant Præsidibus & Pastoribus. Ibi tot [donavit,] quot nullus unquam meminerit uno tempore quenquam donavisse. Eo ipso tempore, inter alios qui Abbatis adepti sunt, Ernulfus, qui antea fuit Prior in Cantwarabyrig, capessit Abbatiam in Burh. Hoc factum est VII. circiter anno, quo Rex Henricus imperium susceperat, primo autem & quadragesimo anno quo Fran-

Rotbert de Bælesme. and þam eople of Moretoin. 7 þeapa oðre of þam heafodmannan þe mid þam eople of Norþmandige þe gyt heolban. 7 forðan se cýng ryð-
dan mid fýrde for. 7 beræt þær eopler ænne cartel of Moretoin. Tenercebrai hatte. On manz þam þe se cýng þone cartel beræt. com se eopl Rotbert of Norþmandig on rce. Michaeler mæsse æfen
uppon þone cýng mid his fýrde 7 mid him Rotbert de Bælesme. 7 Willelm eopl of Moretoin. 7 ealle þa þe mid heom woldan. ac seo rþreongde 7 se rize weard þær cýnger. Ða weard se eopl of Norþmandig
gefangen. 7 se eopl of Moretoin. 7 Rotbert de Stutteuile. 7 to Engla lande ryð-
dan geyende. 7 on hæfneðe gebrohte. Rotbert de Bælesme þær weard awlymed. 7 Willelm Eþing gelæht. 7 manige forð-
mid. Eadgar æþeling. þe litle ær fram þam cýnge to þam eopl wæs gefaren. þær wæs eac gefangen. þone let se cýng ryð-
dan fac-leas fram. Syððan geeode se cýng eall þæt on Norþmandige wæs. 7 hit on
his willan 7 gepealde gesehte. Ðisre gearer eac wæron rþide hefuge and rinclice
geþinne betwux þam Larene of Sexlande and his sunu. 7 on manz þam gewinnan se wæder forð-
fende. 7 se sunu fenz to þam rice.

An. MCVII. On þisum geare to Eþingtes mæssan wæs se cýng Henri on Norþmandig. 7 þæt land on his gepeald dihte. 7 sette. 7 þær æfter to Længtene hider to lande com. 7 to Cartan his hised on
Windleforan heold. and to Pentecosten on West-mýnster. And ryððan eft to Augustes anginne on West-mýnster wæs. 7 þær þa byscop-ricen 7 abbot-ricen gear. 7 sette þe on Engle-lande oððe on Norþmandige buton ealðre 7 hýrde. Ðera wæron swa wela swa nan man næs þe gemunde
þæt æfre ær swa wela togeðere gýfene wæron. And æt þes ylcan ryðe on manz þa oððre þe abbot-ricer under-fenzon. Ernulf þe ær wæs prior on Cant-warabyrig. fenz to þam abbot-ricen on Burh. Ðis wæs rinclice ymb VII. gear þær þe se cýng Henri cýnedomes on-fenz. 7 wæs þæt an 7 weper-
tizeðe

uigeðe gear þær þe Fpancan þirey lander
peolban. Manege rædon þet hi on þam mo-
nan þirey gearer myrlice tacna gerapon.
7 on gean cýnde hir leoman pexende 7 pa-
mende. Ðirey gearer forð-ferdon Mau-
piciur byrcop on Lunden. 7 Rotbeart ab-
bot on rce. Eadmundes-býrnig. 7 Ricard
abbot on Elig. Ðirey gearer eac forð-
ferde se cýng Eadgar on Scotlande Iour
Januar. 7 keng Alexander hir broðer to
þam rice swa se cýng Henri him geuðe:

An. MCVIII. Her on þisum geare þær
se cýng Henri to Natiwiteð on Ver-t-mýn-
rtrpe. 7 to Cartnon on Vin-ceartrpe. 7 to
Pentecorsten eft on Ver-t-mýnrtrpe. 7 þær
æfter toforan Aug. he ferde into Nor-
mandig. And se cýng of France Philip-
pur forð-ferde Non. Aug. 7 keng hir su-
nu Loðerif to þam rice. 7 purdon ryð-
don manege gepinn betpux þam cýnge of
France 7 þam of Engle-lande. þa hpile þe
he on Normandig punode. On þisum geare
eac forð-ferd se Arce-bircop Lirard of
Eorþeric toforan Pentecorsten. 7 pearð
ryððan Domar þær to gerett:

An. MCIX. Her on þisum geare þær se
cýng Henri to Lirter mærran 7 to Car-
rton on Normandig. 7 toforan Pente-
corsten hider to lande com. 7 hir hiped on
Ver-t-mýnrtrpe heold. Ðær purdon þa
forpearba full porhte. 7 þa aðar gerpo-
nene hir dohter þam Layere to gifene.
Ðirey gearer gepurdon rriðe swela þunra.
7 þa rriðe ægerlice. 7 se Arce-bircop An-
realm of Lant-papa-býrnig forð-ferde on
þam bæge xi. kl. App. 7 þær se forþma Ca-
rter bæg on Letania maior:

An. MCX. On þisum geare heold se
cýng Henri hir hiped to Lirter mærran
æt Ver-t-mýnrtrpe. 7 to Cartnon he þær
æt Mæple-beorge. 7 to Pentecorsten for-
man riðe hir hiped on þam nýran Vinðley-
oran heold. Ðirey gearer ferde se cýng
toforan Længtene hir dohter mid mæ-
nig-fealban madman ofer sw. 7 hi þam La-
repe for-gear. On þære fyrtan nihte on

ci hanc terram gubernarant. Multi dice-
bant se in Luna hoc anno varia signa vi-
diffe, & contra natura lucem ejus crevis-
se & defecisse. Hoc anno, decesserunt
5 Mauritius Episcopus in Lunden, & Rot-
beartus abbas in S. Eadmundesbyrig, &
Ricardus abbas in Elig. Hoc item an-
no, decessit Eadgarus Rex in Scotia,
Idibus Januarii, & capessit Alexander ejus
frater regnum, quemadmodum Rex Hen-
ricus [illud] ei concessit.

An. MCVIII. Hoc anno, fuit Rex Hen-
ricus ad Natales in Westmynster, & ad
Pascha in Winceaster, & ad Pentecosten-
rursum in Westmynster: postea autem an-
te Augustum transiit in Normanniam.
Rex etiam Francorum Philippus mortuus
est Nonis Augusti, & regnum capessit ejus
filius Lothewis; atque commissa sunt post-
ea multa prælia inter Regem Franciæ &
Regem Angliæ, dum hic in Normannia
agebat. Hoc item anno, decessit Girar-
dus, Archiepiscopus de Eoferwic, ante Pen-
tecosten, & fuit postea Thomas ibi con-
stitutus.

An. MCIX. Hoc anno, fuit Rex Hen-
ricus ad Christi festum & ad Pascha in
Normannia, & ante Pentecosten hanc in
terram venit, suamque Curiam in West-
mynster tenuit. Ibi erant pactiones con-
fectæ & juramenta præstita de filia sua
2 Imperatori [in uxorem] danda. Hoc an-
no, fuit magna vis tonitruum, valde qui-
dem terribilium; & Archiepiscopus de
35 Cantwarabyrig Ansealmus decessit die xi.
Calendarum Aprilis: atque primus dies
Paschatis fuit in Letania majori.

An. MCX. Hoc anno, tenuit Rex Hen-
ricus suam Curiam ad Christi festum apud
Westmynster, & ad Pascha fuit apud Mær-
lebeorge, & ad Pentecosten prima vice
suam Curiam in nova Windlesfora te-
nuit. Hoc anno misit Rex ante Qua-
dragesimam suam filiam cum multis the-
sauris trans mare, eamque 2 Imperatori [in
uxorem] dedit. Quinta nocte Maii men-

sis, apparuit Luna vesperi clare fulgens; postea autem paulatim ejus lux defecit, adeo ut prima statim nocte in tantum evanesceret, ut neque lux, neque globus, neque de illa quicquam conspiceretur; quo in statu mansit fere usque ad lucem; postea autem plena & clare fulgens apparuit: fuit hoc ipso die ætate quatuordecim noctium. Tota nocte fuit æther valde ferenus, & stellæ in omnibus coeli partibus clare admodum fulgebant; arborum autem fructibus hac nocte gelu plurimum nocuit. Postea Junii mense, conspecta est stella in Euro-Aquilone, atque radiavit versus Lybonotum, in quo statu compluribus noctibus visa erat, & multa nocte postquam altius ascendisset, visa est à tergo versus Borea-zephyrum inclinare cursum. Hoc anno, terris privati erant Philippus de Brause, & Willelmus Mallet, & Willelmus Bainart. Hoc item anno, decessit Elias Comes, qui Cenomanniam à Rege Heanrico tenuit, & post ejus obitum, illam cepisset Comes de Angeow, eamque contra Regem tenuit. Hic annus fuit valde miseriarum plenus in hac terra per tributa quæ Rex erogavit in filiæ dotem, & per malas tempestates, quæ terræ frugibus multum nocuerunt; atque arborum fructus per totam hanc terram prope omnes interibant. Hoc anno, cœperunt ædificare novum Monasterium in Ceortefige.

An. MCXI. Hoc anno, corona sua non indutus est Rex Henricus sive ad Christi Natales, sive ad Pascha, sive ad Pentecosten. Deinde in Augusto transfretavit in Normanniam, propter inimicitias quas cum eo susceperant nonnulli confines Franciæ, præsertim vero propter Comitem de Angeou, qui Cenomanniam adversus eum tenuit; atque cum eo pervenisset, multæ proditiones, & incendia, & vastationes ab utraque parte exercebantur. Hoc anno, decessit Rotbertus Comes Flandriæ, & [Comitatum] cepisset filius ejus Baldewinus.

Maier monðe. ætýpðe se mona on æfen beophhte rcinende. 7 riððan litlan 7 litlan hir leoht panode. swa þ he swona nihtes to þam swiðe mid ealle acpanc. þ naðer ne 5 leoht. ne trændel. ne nan þing mid ealle of him swes geswæpen. 7 swa þurh-punode fulneah oðð swæ. 7 swiððan full 7 beophhte rcinende ætýpðe. he swes þes ylcan swæges sweoþerþýne nihta ealb. Ealle þa niht swes 10 seo lýt swiðe clene. 7 þa sweoþpan ofsw eall þa heoþon swiðe beophhte rcinende. 7 trwoþ-swerþmas swuþon þære nihte þurh forþte swiðe for-numene. Swes æfter on Junies monðe ætýpðe an sweoþpana norðan- 15 earþan. 7 hir leoma swod toforþan him on þes swið-þers. 7 þur manega niht swes geswepes. 7 swuþon nihtes swiððan he ofsw arþah. he swes geswepes on bæc on þ norð-þers ganginge. Swes gearwes swuþon belænde Philippus de Brause. 7 Willelm Mallet. 7 Willelm Bainart. Eac þiswes gearwes forð-þerðe Elias eopl. þe þa Mannie of þam cýnge Heanri geheold. 7 on "cweop". 7 æfter hir forþiðe sweng to se eopl of 25 Angeow. 7 hi togeanes þam cýnge heold. Swes swes swiðe geþeoþfsum gear heþ on lande þurh gýlb þe se cýng nam for hir dohtes gýrte. 7 þurh un-geswæþra forþpan eorð-þersþmas swuþon swiðe amýrðe. 30 7 trwoþ-þersþmas ofsw eall þis land forneah eall for-swuþon. Swes gearwes me began æþort to weoþcenne on þam swan mýnrte on Ceoþtes-æge:

An. MCXI. On þiswes gearwe ne bæþ se 35 cýng Heanri hir coponan to Criswes mæþan. ne to Carþron. ne to Pentecosten. And innan August he þerðe ofsw sw into Norþmandig. for un-rehte þe wið him hæþon swme be þam gemæþan of France. 40 7 swiðort for þam eople of Angeow þe þa Mannie togeanes him heold. 7 swiððan he þiswes ofsw com. manega un-saða 7 bæþnetta. 7 heþgunga hi heom beþweonan geþýðan. On þiswes gearwe forð- 45 þerðe se eopl Rotbert of Flandpan. 7 sweng hir swun Baldewine þærto. Swes

geapeſ pæſ ſpīðe lang pīntep 7 heſiḡ
time 7 ſtpanḡ. 7 þuḡh þ̅ eopð-pæſt-
maſ purdon ſpīðe amýðe. 7 gepeapð ſe
mæſta opſ-cpealm þe æniḡ man mihte
gemunan :

An. MCXII. Call þiſ geap punobe ſe
cýnḡ Henſi on Noſmanðiḡ ſop þæpe un-
rehte þe he hæfðe pīð France. 7 pīð þone
eopl of Anḡeop þe þa Manne togeaneſ
him heolb. Anð on manḡ þam þe he þæſ 10
pæſ. he belænde þone eopl of Eupew. 7
Willelm Cſiſſin. 7 ut of Noſmanði abſaſ.
7 Philippe de Brauſ hiſ land aḡeap. þe æp
pæſ belænd. 7 Rotbert de Bæleſme he let
niman. 7 on pſiſune don. Ðiſ pæſ ſpīðe 15
ḡoð geap 7 ſpīðe pīſtfull on puðan 7 on
felban. ac hiſ pæſ ſpīðe heſiḡ time 7
roḡhſfull þuḡh op-mæſtne man-cpealm :

An. MCXIII. Ðeſ on þiſon geape pæſ 20
ſe cýnḡ Henſi to Natuſteð 7 to Carſton
7 to Pentecoſten on Noſmanðiḡ. Anð
þæſ æſteſ to ſumepan he ſænde hiðep to
lande Rotbert de Bæleſme into þam ca-
ſtele to Wæſham. 7 him-ſylſ ſona þæſ 25
æſteſ hiðep to lande com :

An. MCXIV. On þiſon geape heolb ſe
cýnḡ Henſi hiſ hiðeð to Natuſteð on
Windleſopan. 7 þæſ geapeſ ſýððan he ne
heolb hiðeð nan oftaſ. Anð to miðban 30
ſumepan he ſeðde mið ſýpðe into ſealon.
7 þa ſýlyſcean coman 7 pīð þone cýnḡ ḡni-
ðedon. 7 he let þæſ inne cartelaſ peopcean.
7 þæſ æſteſ innan Septembei he ſop ofeſ
ſæ into Noſmanðiḡ. Ðiſeſ geapeſ on 35
æſteſapð Mai pæſ geſepen an ſelcuð
ſteopna mið langan leoman maneḡe niht
ſcinende. Eac on þiſ ylcan geape pæſ ſpa
mýcel ebba æḡhþæſ aneſ dæḡeſ. ſpa nan
man æſop ne gemunde. 7 ſpa þ̅ man ſeðde 40
pūdenðe 7 ḡanḡende ofeſ Tæmeſe be ea-
ſtan þæpe bſiḡḡe on Lunden. Ðiſeſ ge-
apeſ pæſon ſpīðe mýcele pīnbaſ on Octo-
bei monðe. ac he pæſ op-mæſtne mýcel on
þa niht Octab. ſancti Martini. 7 þ̅ ge- 45
hþæſ on puðan 7 on tunan ḡecýððe. Eac

Hujus anni tempeſtas hyemalis fuit longa,
gravis, & dura; quæ quidem terræ fru-
gibus plurimum nocuit: fuit item major
pecudum lues quam ullus unquam memi-
nerit.

An. MCXII. Totum hunc annum age-
bat Rex Henricus in Normannia propter
inimicitias quæ ſibi erant cum Francia, &
cum Comite de Angeou, qui Cenoman-
niam contra eum defendit. Dum ibi com-
morabatur, poſſeſſionibus privabat Comi-
tem de Eureus, ac Willelmum Criſpin, & è
Normannia expulit; Philippo autem de Braus
qui antea fuerat terris privatus, eas reddidit:
& Rotbertum de Bæleſme prehendi permiſ-
ſit, & in carcerem conjici. Hic annus in-
ſigniter abundabat frugibus agrorum & arbo-
rum; valde autem gravis & luſtuofus erat
propter graviffimam peſtilentiam.

An. MCXIII. Hoc anno, fuit Rex Hen-
ricus, ad Natales, & ad Paſcha, & ad Pen-
tecoſten, in Normannia. Poſtea in æſtate,
mittebat hanc in terram Rotbertum de Bæ-
leſme, in caſtellum de Wæſham; atque
ipſe non multo poſt hanc in terram
venit.

An. MCXIV. Hoc anno, tenuit Rex
Henricus ſuam Curiam ad Natales in Wind-
leſora; neque rurſum hoc anno tenuit
Curiam. Ad medium æſtatis profectus
eſt cum exercitu in Walliam, Wallique
venientes cum Rege ſædus fecerunt, atque
is permifit inibi caſtella ædificari; poſtea
que in Septembri transfretavit in Nor-
manniam. Hoc anno, ſub ſinem [men-
ſis] Maii, conſpecta erat inſolita quædam
ſtella cum longis radiis, multas noctes ful-
gens. Hoc item ipſo anno, tantus fuit
ubique aquarum defectus quodam die, quan-
tum nullus unquam meminerit, adeo ut
equites & pedites tranſirent Tameſin ab
Orientali parte pontis in Lunden. Hoc ano-
no, fuerunt venti admodum vehementes in
Octobris menſe, verum immoderati plane
in Octavis ſancti Martini noctu, quod un-
dique ſylvæ atque oppida indicabant. Hoc

item anno, Rex ¹ dedit Archiepiscopatum in Cantwarabyrig Radulpho, qui fuit prius Episcopus in Hrofeceaster: & Archiepiscopo in Eoferwic Thomæ ² mortuo ³ successit Tursteinus, qui fuit prius Regis capellanus. Sub hoc tempus ivit Rex versus mare, & transfretare statuit; verum adversa tempestate impeditus erat: misit interim literas ad Abbatem de Burh Ernulfum, & iussit eum celeriter ad se venire, propterea quod vellet narrare rem ei gratam. Cum eo pervenisset, coëgit illum suscipere Episcopatum de Hrofeceaster, & una cum Rege, Archiepiscopi, & Episcopi, & tota nobilitas in Anglorum terra: is autem diu recusavit, sed frustra; Rex enim iussit Archiepiscopum illum deducere ad Cantwarabyrig, & invitum consecrare in Episcopum. Hoc factum est in oppido quod appellatur Burne, xvii. kal. Octobris. Cum Monachi de Burch hoc audivissent, tam mœsti facti sunt quam antea nunquam; propterea quod is erat vir admodum bonus & mitis, atque multum boni fecit tum domi tum foris, dum ibi vitam agebat. Deus Omnipotens semper habitat cum eo. Statim postea dedit Rex Abbatiam cuidam Monacho de Sæis, Johanni nomine, rogatu Archiepiscopi de Cantwarabyrig. Non multo post miserunt eum Romam Rex & Archiepiscopus de Cantwarabyrig ad Archiepiscopi Pallium petendum, Monachum item cum illo, Warnerum nomine, & Archidiaconum Johannem, Archiepiscopi nepotem; quibus res ibi prospere cesserunt. Hoc factum est die xi. Octobris, in oppido quod vocatur Rugenore; & eodem ipso die Rex navim conscendit in Portesfmutha.

An. MCXV. Hoc anno, fuit Rex Henricus ad Natales in Normannia; & dum ibi commoratus est, coëgit omnes summos viros in Normannia præstare homagium & juramenta fidelitatis filio suo Willelmo,

on þurum zeape se cýng zeaf þ Arce-
biscop-riçe on Lant-papa-býrnig Raulfe. se
pær ænon biscop on Hrofe-ceastrne. 7 se
Arce-biscop on Eoferwic Domar forð-
5 sende 7 kenz Turstein þærto. se pær æ-
non þær cýnges capeleim. On þær ylcan
týme seonde se cýng toeward þone ræ. 7
ofer polde. ac pæden him lætte. þa hpile
þa sende he hýr rit æfter þone abbot Er-
10 nulf of Burh. 7 bebead him þ he efor-
lice scolde to him cuman. forði þ he polde
rprecon mid him dærne rprece. Ða he to
him com. þa neodde he him to þam biscop-
riçe of Hrofe-ceastrne. 7 þa Arce-biscopes
15 7 biscopes 7 þ þugeð þ pær on Engla lande
forð mid se cýng. 7 he lange rið-rtod. ac
hit ne for-heol naht. 7 se cýng þa bebead
þone Arce-biscop þ he sceolde him læden
to Lant-papa-býrnig. 7 bletton him to biscop-
20 polde he nolde he. Ðis pær don on hære
tuna þa man cleopað Burne. þ pær þer dæ-
ges xvii. kal. Octob. Ða se munec of
Burch hit herdon rægen. þa pæron hi swa
swa hi næfre ær ne pæron. forði þ he
25 pær swiðe god 7 forste man. 7 býde mycel
to gode riðinnan 7 riðutan þa hpile þe he
þær punode. God ælmihtig punie æfre mid
him. Ða sona þær æfter þa zeaf se cýng
þone abbot-riçe an munec of Sæis Johan
30 pær gehaten. þurh þær Arce-b. gearnunge
of Lant-pap-býrnig. And sona þær æfter
sende se cýng him 7 se Arce-biscop of
Lant-pap-býrnig to Rome æfter þær
Ærceb. Pallium. 7 an munec mid him swa-
35 nes pær gehaten. 7 þone ærce-dæcne Johan
þær Ærcebiscopes neafe. 7 hi þær pell
ræddon. Ðis pær don þer dæges xi. kal.
Octob. on þone tuna þe man cleopað Ruge-
nore. 7 þær ylces dæges eode se cýng on
40 rca on Portes-muðe:.

An. MCXV. Her pær se cýng Henri to
Natiuteð on Normandig. 7 on mang þam
þe he þær pær. he býde þ ealle þa heafod
mæn on Normandig býdon man-ræden
45 and hold-aðas hýr sunu Willelme þe he

1 vi. Cal. Maii, die Dominica. Flor. 2 vi. Cal. Maii, feria tertia. Flor. 3 Die Assumptionis sanctæ Mariæ. Flor.

be hys cpeue hæfde. 7 æfter þan rýððan
 innon Julies monðe hider into lande com.
 Dýres gearer þæs rpa rþrang pinter mid
 rnafe 7 mid forrte. rpa nan man þe þa li-
 foðe ær þan nan rþrenge ne gemunde. 5
 þearð þurh þ un-gemæte ofr-cpealm. On
 þýron geare rænðe je papa Paſchalý Raulfe
 Arceb. on Lant-papa-býrnig pallium hider
 to lande. 7 he hys onfeng mid mýcelan
 purðſcipe æt hys Arce-rtole on Lant- 10
 papa-býrnig. Hine brohte Anſealm abbot
 of Rome. je þæs neſa Anſealmes Ærceb.
 7 je abb. Johan. of Burh.:

An. MCXVI. On þýron gearer þæs je 15
 cýng Henri to Natiuteð æt rce. Albane.
 7 þær let þ mýnrter halgian. 7 to Ea-
 rþron on Fudiham. And þer eac þýres gear-
 er rpiðe hefrg týme pinter 7 rþrang 7
 lanð. rið ofr 7 rið ealle þing. And je cýng 20
 æfter Earþron rona ferðe ofer ræ into
 Norþmandig. 7 purdon maneða unþaða 7
 ræfunga and cartelar genumene betpux
 France 7 Norþmandig. Mærþ þýr unfehte
 þæs forðan þe je cýng Henri rýlſte hýr 25
 neſan þam eople Tædbalde de Blais. þe þa
 rýrre hæfde togeaner hýr hlaforðe þam
 cýngre of France Loðerý. Dýr þæs rpiðe
 gerpincfull gear 7 býrſtfull on eorð-
 þærſtman þurh þa oþmæte reinar þe coman 30
 rona onforan Auguſt. 7 rpiðe georpehton
 7 gerpencton þe gýt þe com Landel-mær-
 ran. Eac þýr gear þæs rpa "gærne on mæ-
 rrene". rpa þ on eallon þýron lande ne eac on
 vealon ne gehýrðe me of nanan regecan. 35
 Dýr land 7 þær leoban purdon eac þýres
 gearer ofræðlice rape gerpencte þurh
 þa gýlþe þe je cýng nam. ægðer ge binnan
 burðan 7 butan. On þýrum ylcan geare
 bærnðe eall þ mýnrter of Burh. 7 eall þa 40
 hurar butan je Captel-hur 7 je Slæppeþne.
 7 þær to eac bærnðe eall þa mæрте dæl of
 þa tuna. Eall þýr belamp on an rþrig-dæg.
 þ þæs II. Non. Augt.:

quem ex Regina ſua ſuſceperat; quo facto,
 poſtea in Julii menſe hanc in terram rever-
 tebatur. Hoc anno, adeo rigebat hyems
 nivibus & pruiniſ, ut nullus qui tunc vi-
 xit, durioris unquam hyemis meminerit:
 hinc autem facta eſt magna pecorum lues.
 Hoc anno, miſit Papa Paſchaliſ Radulpho,
 Archiepiſcopo in Cantwarabyrig, Pallium
 hanc in terram, quod ille ſuſcepit cum ma-
 gno honore apud ſedem ſuam Archiepiſco-
 palem in Cantwarabyrig*. Hoc attulit An-
 ſcalmus Abbas de Roma (qui fuit nepoſ
 Anſealmi Archiepiſcopi) & Johannes Abbas
 de Burh.

An. MCXVI. Hoc anno, fuit Rex Hen-
 ricus ad Natales apud S. Albane, & ibi
 permittit Monafterium iſtud conſecrari; at-
 que ad Paſcha apud Wudiham. Hoc item
 anno hyems valde fera, & dura diu man-
 ſit; [nociva] item pecori & rebus omni-
 bus. Rex poſt Paſcha transfretavit in Nor-
 manniam, & factæ erant multæ ſeditiones
 ac latrocinia, captaque erant [multa] caſtella
 inter Franciam & Normanniam. Orta eſt
 maxima hæc diſcordia, propterea quod Rex
 Henricus auxiliatus eſt ſuo nepoti Tædbal-
 do, Comiti de Blais, qui habuit bellum ſuſ-
 ceptum cum Domino ſuo, Rege Franciæ Lu-
 dovico. Hic fuit valde miſerabilis annus, &
 nocivus terræ frugibus per immodicas plu-
 vias, quæ incæperunt ſub initium Auguſti,
 & [gentem] valde vexarunt & afflixerunt uf-
 que ad feſtum Candelarum. Fuit etiam hic
 annus ita....., ut non audie-
 rim ſive in tota hac terra ſive in Walliá re-
 perta fuiſſe. Hæc terra & hic populus erant
 hoc anno frequenter graviterque oppreſſi
 tributis quæ Rex exegit tum intra burgos
 tum extra. Hoc ipſo anno, conflagravit
 totum Monafterium de Burh, & omnia ædi-
 ficia præter Capitulum & Dormitorium:
 fuit etiam igni incenſa maxima pars oppidi.
 Totum hoc contigit die quodam Veneris,
 qui fuit II. Non. Auguſti.

a Harum vocum ſignificationem ignoro.

* v. Calend. Julii, die Dominica. Flor.

An. MCXVII. Totum hunc annum agebat Rex Henricus in Normannia, ob animum hostilem Regis Franciæ, & reliquorum vicinorum. Postea in ætate venit Rex Franciæ, & cum illo Comes Flandriæ, cum exercitu in Normanniam, & ibi unam noctem commorati, mane absque prælio revertebantur. Normannia autem fuit magnopere oppressa tributis, & copiis quas Rex eo adversus [hostes] coëgerat. Hæc etiam natio iisdem, nempe compluribus tributis, erat vehementer afflictæ. Hoc item anno, kal. Decembris noctu, fuit immoderata tempestas, nempe tonitrua, & fulgura, & nimbi, & grando. Tertio item Idus Decembris noctu, visa est Luna magna parte noctis tota sanguine suffusa; & postea fuit obscurata. Septimo etiam Calend. Januarii noctu, fuit cœlum valde rubens visum, tanquam incendio conflagrasset. In Octavis sancti Johannis Evangelistæ fuit magnus terræ motus in Lumbardige, qui multa Monasteria, & turre, & domos dejecit, & multum damni hominibus intulit. Hic annus fuit frugibus parum locuples, propter pluvias quæ toto pene hoc anno nunquam cessarunt. Gilebertus item, Abbas de Westminster, decessit VIII. Idus Decembris; & Farits, Abbas de Abbandune, VII. Calend. Martii. Hoc ipso anno

An. MCXVIII. Totum hoc annum agebat Rex Henricus in Normannia propter bellum [contra se susceptum] à Rege Franciæ, & Comite de Angeou, & Comite de Flandria. Comes autem de Flandria fuit in Normannia vulneratus, atque ita vulneratus in Flandriam profectus est. Hoc bello Rex vehementer afflictabatur, & multum disperdidit tum pecuniarum tum terrarum: verum maxime quam vexabant proprii milites, qui ab eo frequenter defecerunt, eumque prodiderunt; & ad hostes conversi, iis Regis incommodo perfide sua castella dederunt. Totum hoc carè constitit Anglorum terræ, propter varia tributa à quibus toto hoc anno nunquam cessatum est. Hoc anno, in hebdomada Theophaniæ, fuit quodam [die] vesperi magna vis fulgurum, quæ

An. MCXVII. Eall þis gear punode se cýng Henri on Normandig. for þes cýnges un-rehte of France 7 his oðra nehheburu. And þa to þan sumenan com se cýng of France 7 se eopl of Flandra mid him mid fýrde into Normandig. 7 ane niht þær inne punedon. 7 on monzen butan gefeohte on gear þerden. And Normandig pearð fýrde gedreht ægðer ge þurh gýlb ge þurh fýrde þe se cýng Henri þær on gear gaberde. Eac þeos þeode þurh þis ylce. þurh manigfealde gýlb. pearð rþange gefrenc. Dires gearer eac on þære nihte kl. Decembriþ purdon ormatlica pædera mid þunre. 7 lhtinge. 7 þeine. 7 hazole. And on þære nihte III. Ibur Decembriþ. pearð se mona lange nihtes fýlce he eall blodig pære. 7 fýððan aþirtode. Eac on þære nihte XVII. kl. Janr. pær seo heofon fýrde þeab gerepen. fýlce hit brýne pære. And on Octab. fci. Johanniþ Euangeliþtæ pær seo mýcele eorð-býfung on Lumbardige. for þan manega mýnrþar 7 tunar 7 hurer gefeollon. 7 mýclæc hearm on mannan gedýdon. Dír pær fýrde býrtful gear on corne. þurh þa penar þe forneh calles gearer ne gefricon. And se abbot Gilebert of fers-mýnrþe forð-ferde VIII. Ibur Decembriþ. 7 Faritþ abbot of Abbandune VII. kl. Martii. And on þisum ylcan geare

An. MCXVIII. Hær eall þis gear punode se cýng Henri on Normandig for þes cýnges fýrde of France. and þær eopler of Angeop. 7 þær eopler of Flandran. And se eopl of Flandra þarð innan Normandig gepundod. 7 sra gepundon into Flandran for. Ðurh þisra un-rehte pearð se cýng fýrde gedreht. 7 mýcel for-lear ægðer ge on feoh 7 eac on lande. 7 mært hinc bnyfðon his agene men þe him zelome fram buzon 7 ffricon. 7 to his feondan cýndon. 7 heom to þær cýnges hearme 7 ffricome heopa carþelar azeafon. Eall þis rþange gebohte Engla land þurh þa mænigfealdlice gýlb þe ealles þisres gearer ne gefricon. On þisum geare. on þære pucon Ðeophanie. pær aner æfener fýrde mýcel lhtinge. 7 ungemetlice

gemetlice flæge þær æfter. And seo cpen Mahald forð-ferde on ƿert-mýnrte þær bæges kl. Mai. 7 þær þær bebýrgeð. And se eopl Rotbert of Mellent þyres gearer eac forð-ferde. Eac on þyron geare 5 to sce. Domar mæsse. þær ƿpa ƿriðe ungemetlice mýcel ƿind þ nan man þe þa lifode nænne mapan ne gemunde. 7 þ þær æghþær gereone. ægðer ge on huran. 7 eac on tpeopan. Ðyres gearer eac forð- 10 ferde se Papa Parchalij. 7 kenz Johan of Grantan to þam Papdome þam þær oðer nama Gelasij :

An. MCXIX. Ðis gear eall ƿunode se cýng Henri on Norþmandig. 7 þær þurh 15 þær cýnger ƿýrpe of France. 7 eac hý azenpa manna þe him mid ƿricdome ƿram ƿæron mid abugon of t-æblice ƿriðe gedreht. oððet þa tpegen cýngar innan Norþmandige mid heopan folcan coman to- 20 gædere. Ðær þearð seo cýng of France aƿlýmed. 7 calle hý betste mæn zenumene. 7 rýððan þær cýnger mæn ðearpiger manega him to gebuzen 7 ƿið hine acorðedan. þe ærior mid heopa cartelan him togeaner 25 ƿæron. 7 rume þa cartelaj he mid tpeuzþe genam. Ðyres gearer ferde Willelm. þær cýnger sunu ðearpiger 7 þære cpen Mahalde. into Norþmandige to hý fæder. 7 þær þearð him for-ziƿen 7 to ƿife beped- 30 bod þær eopler dohter of Angeop. On sce. Michaeler mæsse æfen þær mýcel eorð- biƿung on suman stæodan her on lande. þeah ƿriðort on Glope-ceartre-rcipe. 7 on ƿigre-ceartre-rcipe. On þis ylcan geare 35 forð-ferde se Papa Gelasij on þar halfe þære muntan. 7 þær on Clunig bebýrgeð. 7 æfter him se Arce-biscope of Uiana þearð to Papan gecopen. þam þearð nama Calixtur. Se rýððan to sce. Lucas mæ- 40 ran Euangelista com into France to Ræm 7 þær heold Loncilium. 7 se Arce-biscope Tursteim of Eoseppic þýder ferde. 7 forði þe he togeaner rihte. 7 togeaner þam Arce-rcole on Lant-papa-by- 45 rið. 7 togeaner þær cýnger pillan hý had

cædes vastas effecit. Regina item Mahald decessit in Westmynter, Calendis Maii, & ibi fuit sepulta. Rotbertus etiam Comes de Mellent hoc anno decessit. Hoc anno, ad sancti Thomæ festum, fuerunt venti ita immoderati, ut nullus qui tunc vivebat vehementiores meminerit; cui indicio erant in omnibus locis domus, etiamque arbores. Hoc item anno*, decessit Papa Paschalis, & capessit Papatum Johannes de Gaitan, cui aliud nomen erat Gelasius.

An. MCXIX. Totum hunc annum consumpsit Rex Henricus in Normannia, quod [ab eo] factum est propter bella [sibi illata] à Rege Franciæ, etiamque à suis militibus, qui ab eò perfidiose deficientes, illum vehementer vexarunt; donec duo Reges in Normannia cum suis copiis [prælio] convenissent. Ibi fuit Rex Franciæ fugatus, & omnes milites præstantissimi capti; posteaque Regis Heanrici servi complures ad officium redibant eique conciliabantur, qui antea sua castella adversus illum tenuerunt: nonnulla item castella vi cepit. Hoc anno, ivit Willelmus, filius Regis Heanrici & Reginæ Mahaldis, in Normanniam ad patrem; atque ibi ei data est & matrimonio juncta filia Comitis de Angeou. In sancti Michaelis festo, vesperi, fuit magnus terræ motus in quibusdam partibus hujus terræ, præsertim vero in Gloweceasterfcira, & in Wigreceasterfcira. Hoc ipso anno, decessit Papa Gelasius ab hac parte montium, fuitque in Clunig sepultus; & post eum Archiepiscopus de Viana fuit in Papam electus, cui nomen erat Calixtus. Hic postea ad sancti Lucæ Evangelistæ festum, venit in Franciam ad Ræms, & ibi instituit Concilium †; eoque Archiepiscopus Eboracensis Tursteinus profectus est; atque quoniam contra jus, & contra Archiepiscopalem sedem in Cantwarabyrig, & contra Regis voluntatem ordinationem suam à

* XIV. *Calend. Februarii.* Florentii Continuator. † XIII. *Cal. Novembris.*
Papa

Papa suscepit, ei interdixit Rex reditu in Anglorum terram: adeoque is Archiepiscopatu privatus cum Papa versus Romam ivit. Hoc anno, periit Baldewinus Comes Flandriæ isto vulnere quod in Normannia accepit; & post eum cepessit regnum Carolus ejus patruelis, qui fuit filius Canuti, sancti illius Regis Denmarciæ.

An. MCXX. Hoc anno, firmata erat pax inter Reges Angliæ & Franciæ: & post eorum concordiam fœdus feribant omnes Heanrigi Regis milites cum illo in Normannia; etiamque Comites Flandriæ & de Puntiw. Post hæc, disposuit Rex Henrigus sua castella ac terras in Normannia ex sua voluntate, adeoque ante Adventum hanc in terram revertebatur. In eo autem itinere fuerunt submersi Regis duo filii, Willelmus & Ricardus, atque Ricardus Comes de Ceaster, & Ottuel ejus frater, & quamplurimi de Regis familia, dispensatores, cubicularii, pincernæ, aliique ministri; ac cum illis magna multitudo cujusvis generis hominum. Eorum mors fuit cognatis duas ob causas acerba, tum quod tam subito vitam amiserint, tum etiam quod ex iis paucorum corpora ubivis postea inventa erant. Hoc anno, radiavit ingens lux in sepulchrum Domini in Hierosolymis duabus vicibus, prima ad Pascha, secunda ad Assumptionem sanctæ Mariæ; quemadmodum viri fide digni asseverabant qui inde venerunt. Tursteinus item Archiepiscopus de Eoforwic fuit per Papam Regi conciliatus; & hanc in terram reversus*, in Episcopatum restituebatur, etsi isti rei Archiepiscopus de Cantwarabyrig obfirmate resisteret.

An. MCXXI. Hoc anno, fuit Rex Henricus ad Christi festum in Bramtune; & postea ante Candelarum festum, in Windlesfora ei in uxorem data est ¹ Athelis, quæ

æt þam Papan under-fenz. him riðcræð
 5 þe cýng ælcer gean-faper to Engla lande.
 7 he þur hýr Arce-biscop-riçer þærnobe. 7
 mid þam Papan toþarþer Rome for. Eac on
 þýron gearpe forð-fenþe se eopl Balþepine
 of Flandran of þam punþan þe he innan
 Norþmandige gefenz. 7 æfter him fenz
 Laþl hýr fæða sunu to þam riçe se þær
 Lnuter sunu þær haligan cýnges of Den-
 10 marcan:

An. MCXX. Ðýres gearpes punþon rehte
 seo cýng of Engle-lande 7 se of France. 7
 æfter heora rehte acorþedan ealle þær
 cýnges þeanriçes agene mæn rið hine in-
 15 nan Norþmandige. 7 se eopl of Flandran
 7 se of Puntip. Sýððan heþ æfter sætte
 se cýng þenriç hýr cartelas 7 hýr land on
 Norþmandi æfter hýr pillan. 7 swa toforan
 Aduent hider to lande for. And on þam
 20 fape punþon ^a adpuncene þær cýnges tpegen
 runan Willelm 7 Ricard. 7 Ricard eopl of
 Ceastre. 7 Ottuel hýr broþor. 7 swiðe
 manega of þær cýnges hipeð. rtiþarþar.
 7 burþenas. 7 byþlar. 7 of mýrthicean ri-
 25 can. and ungerim swiðe ænlices folces
 forð mid. Ðýrwa deað þær heora fpeon-
 dan tpy-realþlic rap. an þ hi swa feap-
 lice þýres hýres loþedan. oðer þ feapa heo-
 ra lichaman ahpær swiððan fundena þæ-
 30 non. Ðýres gearpes com þet leoht to Se-
 pulchrum Domini innan Ierusalem tpiçes.
 æner to Cartnon. 7 oðre riðe to Ar-
 rumprio se. Marie. swa swa geleaffulle
 35 sædon þe þanon coman. An se Arce-
 biscop Turstein of Eoferric pearð þurþ
 þone Papan rið þone cýng acorþað and
 hider to lande com. and hýr biscop-
 riçer on-fenz. þeah hit þam Arce-bis-
 cope of Cant-wara-byriç swiðe un-geþille
 40 þære:

An. MCXXI. heþ þær se cýng þenriç
 to Eriçtes mæssan on Bramtune. 7 þær-
 æfter to-foran Landel-mæssan on Win-
 lesforan him to riçe forgyfen Aðelhy 7

^a l. adpuncene.

* 2. Nonas Januarii. Flor. 1 Atheleida. Flor.

riððan to cpe ne gehalgod. reo þær þær hepe-tozan dohtor of ¹Luuain. And re mona aþýrtrode on þære nihte None Appilij. 7 þær xiv. luna. And re cýng þær to Eartþan on Beorclea. 7 þær æfter to Pentecorsten he heold mýcelne hýned on 5 Ƴert-mýnrtre. 7 rýððan þær sumerjer mid fýrþe into Ƴealan for. 7 þa Ƴýlircan him ongean coman. 7 æfter þer cýngjer pillan hi rið hine acorþedan. Ðirer gearjer com re eopl of Angeop fram Ierusalem into 10 hir lande. 7 rýððan hider to lande rende. 7 hir dohter let feccean. reo þær Ƴillelme þer cýngjer rune aþor to riþe for-gýfan. And on þære nihte uigilia Natalij Domini þær rpiðe mýcel pinð ofeall 15 hir land. 7 þet pearð on maneþan þingan rpiðe gerene.:

An. MCXXXII. On þir gearpe þær re cýng ðeanri on Eriþter mærran on Nophht-pic. 20 7 on Paþcher he þær on Nophht-hamtune. And on þone Lenten týde þær toforon for-bearn re bunch on Gleape-ceartre. þa hpile þe þa munecar rungen þære merre. 7 re ðæcne hafte on-gunnan þone God-spell 25 Præterienj Ierur. þa com re fýr on ufen-pearð þone rþepel 7 for-bearnþe ealle þe mýnrtre. 7 ealle þa gerumer þe þær binnen þærnon. foruton þeape bec. 7 iii. merre-hakeley. þet þer þer ðæier viii. Ibur Mart. 30 And þær æfter þe Tiperbæi æfter Palmer Sunendæi þær rpiðe mýcel pinð on þ ðæi xi. kl. App. þær æfter comen feale tacne riðe hþear on Engle-land. 7 feole ðrið þearpen gereogen 7 geþeorð. And þer 35 niht viii. kl. Aug. þær rpiðe micel eorð-þýne ofeall Sumen-þete-rcipe. 7 on Gleape-ceartre-rcipe. Siððon on þær ðæi vi. Ibur Sept. þet þær on þce. Marie mærrere-ðæi. þa pearð rpiðe micel pinð fram þa 40 undern-ðæier to þa rþarte nihte. Ðeor ilce gearjer forð-þerþe Raulf reo Arcebiscop of Lant-papa-býrig. þ þær on þær ðæier xiii. kl. Nouemb. Ðær æfter þærnon

postea in Reginam fuit consecrata: erat autem illa filia Ducis de ¹Luvain. Luna item obscurata est noctu Nonis Aprilis: fuit ea xiv. Luna. Rex erat ad Pascha in Beorclea; & postea ad Pentecosten tenuit magnam Curiam in Westmynster, ac deinde hac ætate cum exercitu in Walliam profectus est; Walli autem obviam venientes, ex Regis voluntate cum illo 10 foedus percusserunt. Hoc anno, revertebatur Comes de Angeou ab Hierosolymis in suam terram; & postea in hanc terram mittens, filiam suam permisit accersi, quæ fuerat Willelmo Regis filio antea in uxorem data. In vigiliis item Natalis Domini noctu, fuit vehemens ventus per totam hanc terram, cujus indicia in multis rebus conspecta erant.

An. MCXXXII. Hoc anno, fuit Rex Heanricus in Christi festo in Norhtwic, & in Paschate fuit in Norhthamtune. In Quadragesima autem præcedente conflagravit Monasterium in Gleaweceaster: cum enim Monachi cantabant Missam, & Diaconus incœpisset Evangelium PRÆTERIENS 25 JESUS, missus est ignis desuper in turrim, qui incendit totum Monasterium, omnesque thesauros quotquot in eo erant, præter paucos libros, & tres vestes Sacerdotaies. Hoc factum est ²viii. Idus Martii. Deinde die Martis post Palmarum feriam fuit ventus valde vehemens xi. Calend. Aprilis; quem infecuta sunt multa signa ubique in Anglia; multa item 35 spectra erant visa & audita. Die viii. Calend. Aug. noctu, fuit terræ motus valde magnus per totam Sumerfetescircam, & in Gleawecesterscira. Post hæc, vi. Idus Septembris, scilicet in sanctæ Mariæ festo, fuit ventus horribilis à nona hora 40 matutina ad noctis caliginem. Hoc ipso anno, decessit Radulphus, Archiepiscopus de Cantwarabyrig, scilicet in die ³xiii. Calend. Novembris. Post hæc, fuerunt

a f. legendum Lopain.

1 Lotbaringa. Flor. 2 vii. Flor. 3 xiv. Flor.

multi nautæ super mare ac flumina, qui dicebant se vidisse in Euroaquilone ignem magnum & latum prope terram, atque eum crevisse in longitudinem ad nubem; nubem autem divisam in quatuor partes ei restitisse, quasi voluisset extinguere: nihilo tamen minus ignem crevisse in altitudinem ad coelum. Ignem hunc [primum] conspexerunt in diluculo, qui duravit usque ad claram lucem, die VII. Idus Decembris.

An. MCXXIII. Hoc anno, fuit Rex Henricus in Christi festo apud Dunestaple, quo ad eum venerunt nuncii Comitis de Angeou; & inde ivit ad Wudestoke, atque ejus Episcopi totaque Curia cum illo. Postea contigit quodam die Mercurii, scilicet IV. Idus Januarii, Regem equitare in ferarum saltu, Rogerum item Episcopum de Seresbyrig ab uno ejus latere, & Robertum Bloet Episcopum de Lincoln ab altero latere: equitantes autem colloquebantur. Tunc confedit Episcopus de Lincoln, & dicebat Regi, Domine Rex, morior: Rex autem descendens ex equo, complectebatur eum brachiis suis, & permisit efferrî ad hospitium, ubi statim mortuus est; atque deportabant eum ad Lincoln cum magno honore, sepeliebantque ante sanctæ Mariæ altare: eum sepelivit Episcopus de Caester, Rotbertus Pecceth appellatus. Statim post hæc, misit Rex suas literas per totam Anglorum terram, & jussit suos Episcopos, & suos Abbates, & suos Thanos omnes ipsi obviam venire ad Procerum Concilium, in Candelarum die festo, ad Gleawceaster; quod ab iis factum. Quum eo convenissent, jussit Rex illos eligere sibi Archiepiscopum ad Cantwarabyrig quemcunque vellent, [pollicitus] se illud confirmaturum. Tunc collocti sunt Episcopi inter se, & dixerunt se nunquam iterum sibi præfectum velle ordinis Monachici virum in Archiepiscopum, adeoque omnes iverunt unanimiter ad Regem, & rogarunt ut sibi liceret eligere ex Clericis quemcunque vellent in Archiepiscopum; quod Rex illis concessit. Hoc olim effectum fuerat per Episcopum de Seresbyrig, & per

peole scip-men on sæ. 7 on pæter. 7 sædon þ hi sægon on nonð-earc sijn micel 7 bjad wið þone eorðe. 7 peax on lengþe up on an to þam polcne. and se polcne un-dide on foper healfe. 7 saht þær togeaney. sƿilc hit scolde a cƿencen. 7 se sijn peax na þa ma up to þe heouene. Ðæt sijn hi sægon in ðe ðæri-rieme and læste sƿa lange þ hit sæf liht ofer eall þet sæf þær ðæier VII. Idur Decemb.:

An. MCXXIII. On þýssum geape sæf se kîng Henri on Crýstes tide æt Dunestaple. 7 þær comen þes eoples sander-men of Angeop to him. 7 þeonen he sæfde to Sudertoke. 7 his byscoper 7 his hîrð eall mid him. Ða tidde hit on an fodbnes-da. þet sæf on IV. Idur Januar. þ se kîng sad in his ðer-fald. 7 se byscop Roger of Seresbyrig on an half him. 7 se byscop Rotbert Bloet of Lincoln on þes half him. and riðen þær sƿecende. Ða afeh dune se byscop of Lincoln 7 seide to þam kîng. Læfend kîng ic sƿelste. 7 se kîng ahlhte dune of his hofs. 7 alehte hine betƿux his eapmes. and let hine bepan ham to his inne. 7 pearð þa sone deað. 7 man sæfode hine to Lincoln mid micel ƿurðsƿice. 7 bebýrigde hine tofopen sce. Masie sefod. 7 hine bebýrigde se byscop of Caester Rotbert Pecceth sæf gehaten. Ða sone þær æfter sende se kîng hire sƿite ofer eall Engla lande. 7 beð hire byscoper 7 hire abbates 7 hire þeignes ealle þet hi scolden cumen to his geƿitene mot on Landel-messe deig to Gleawceaster him togeaney. 7 hi sƿa riðen. Ða hi særan þær gegadenod. þa beð se cýng heom þæt hi scolden ceƿen hem Ercce-biscop to Lant-papa-býrig sƿa hƿam sƿa sƿa hi poldon. 7 he hem hit polde týþian. Ða sƿpæcon þa byscopas hem betpenan. 7 sæden þæt hi næfse mape ne polden hafen munec-hades-man to Ercce-biscop ofer hem. ac iedon ealle samodlice to þone kîng 7 ieornden þ hi moften ceƿen of clep-hades-man sƿa hƿam sƿa sƿa hi polden to Erccebyscop. 7 se kîng hit hem tidde. Ðis sæf eall eap geðon þurh se byscop of Seresbyrig.

býrnig. 7 þurh re byrcop of Lincolne ær he
 pære deað. forði þet næfre ne luueden
 hi munece pegol. ac pæron æfre togeaner
 munece 7 hepe pegol. And re ppiop 7 re
 munecar of Lant-papa-býrnig. 7 ealle þa
 oðre þe þær pæron munec-haber-men hit
 rið-cpæden fulle tpa dagar. ac hit naht ne
 beheld. for re byrcop of Sænes-býrnig pær
 rtran 7 realde eall Engle-land. 7 pær þær
 togeaner eall þ he mihte 7 cuðe. Ða curen
 hi an clepc Willelm of Lurboil pær geha-
 ten. he pær canonie of an mýnſtre Lice
 hatte. 7 brohten him tofopen re kýnig. 7
 re kýnig him gear þone Ænce-byrcop-ri-
 ce. 7 ealle þa byrcopar him under-fengen. him
 rið-cpæden munecer 7 eopler. 7 þei gner
 ealle meſt þe þær pæron. On þa ilca týma
 ferden þer eopler ranðer-men mid un-
 ræhte fram kýnig. na of hir gýfe naht ne
 rohdon. On þa ilca týma com an Legat of
 Rome Henri pær gehaten. he pær abbot
 of ſce. Johr. mýnſtre of Anieli. and he
 com æfter þe Rome-rcot. 7 he ræde þone
 cýnig þ hit pær togeaner riht þ man
 ſcolde ſetten clepc ofen munecer. 7 ſpa
 ſpa hi hæfden coren Ænce-byrcop æron in
 hepe capitele æfter rihte. ac re cýnig hit
 nolde un-don. for þer byrcop luuen of Sæ-
 nes-býrnig. Ða ferde re Ænce-byrcop rone
 þær æfter to Lant-papa-býrnig. 7 pær þær
 under-fangan þæh hit pære hepe un-þan-
 car. 7 pær þære rone gebletrod to byrcop
 fram re byrcop of Lundene. 7 re byrcop
 Ernulf of Roue-cearþre. 7 re byrcop Wille-
 elm Lurard of Vin-cearþre. 7 re byrcop
 Bernard of Valer. 7 re byrcop Roger of
 Seanes-býrnig. Ða rone in þe Lenten ferde
 re Ænce-byrcop to Rome æfter hir Pal-
 lium. 7 mid him ferde re byrcop Bernard
 of Valer. 7 Sefred abbot of Glearþing-
 býrnig. 7 Anrealm abbot of ſ. Æðmund. 7
 Johan ænce-dæcne of Lant-papa-býrnig.
 and Lurard pær þer kinges hið-clepc.
 On þa ilca tîma ferde re Ænce-byrcop
 Ðurſtan of Coſepic to Rome þurh
 ðer Paper hepe. and com ðider ðre

Episcopum de Lincoln prius quam mortem
 obibat, propterea quod nunquam probarent
 Monachorum Regulas, sed semper adverſa-
 ti ſint Monachis & eorum Regulis. Prior
 autem & Monachi de Cantwarabyrig, omneſ-
 que alii Monachici ordinis viri qui ibi fue-
 runt, illud oppugnarunt integrum biduum,
 verum nihil profecerunt; fuit enim Episco-
 pus de Særesbyrig potens, & gubernavit to-
 tam Angliam, ſequē iis oppoſuit quantum
 poſſet ac valeret. Tunc elegerunt quendam
 Clericum, Willelmum de Curboil nomine,
 qui fuit Canonicus cujuſdam Monasterii Cice
 dicti; ſiſtebantque eum coram Rege, &
 Rex ei dedit Episcopatum, ac omnes Episco-
 pi illum ſuſceperunt; verum rejecerunt Mo-
 nachi, & Comites, & Thani pene omnes qui
 interfuerunt. Eo ipſo tempore diſceſſerunt
 Comitis nuncii hoſtiliter à Rege, ejuſque
 favorem deſpexerunt. Eodem tempore ven-
 nit Legatus à Roma, Henricus nomine: fuit
 is Abbas Monasterii S. Johannis de Anieli,
 venitque de denario S. Petri; ac dicebat
 Regi injuſtum eſſe conſtituere Clericum ſu-
 per Monachos, adeoque illos olim jure
 elegiſſe Archiepiſcopum in ipſorum Capitu-
 lo: verum Rex illud noluit corrigere, propter
 benevolentiam [quam habuit] erga Episco-
 pum de Særesbyrig. Tunc ivit Archiepiſco-
 pus paullo poſtea ad Cantwarabyrig, & fuit
 ibi ſuſceptus, iis licet invitis, ſtatimque ibi
 conſecratus eſt * in Episcopum ab Episco-
 po de Lundene; & Ernulfo, Episcopo de
 Rovecaſter; & Willelmo Gifardo, Epif-
 copo de Wincaſter; & Bernardo, Episco-
 po de Wallia; & Rogero, Episcopo de
 Særesbyrig. In initio Quadrageſimæ, pro-
 fectus eſt Archiepiſcopus Romam ad peten-
 dum Pallium; atque cum illo ivit Bernar-
 dus, Episcopus de Wallia; & Sefredus, Ab-
 bas de Glæſtingbyrig; & Anſealmus, Abbas
 de S. Ædmund; & Johannes, Archidiaconus
 de Cantwarabyrig; & Gifardus [qui] fuit
 Regis capellanus domeſticus. Eodem tempo-
 re, profectus eſt Romam Thurſtanus, Archi-
 episcopum de Eoferwic, juſſu Papæ; atque eo

1 *Andegavenſis.* * *XIV. Calend. Martii.* Flor. 2 *De S. David.* Flor.

pervenit triduum antea quam Archiepiscopus de Cantwarabyrig pervenit, fuitque ibi susceptus cum magno honore. Postea [Romam] attigit Archiepiscopus de Cantwarabyrig, & ibi commoratus est septem dies integros, prius quam posset venire ad Papæ colloquium; propterea quod Papæ narratum fuisset eum suscepisse Archiepiscopatum invitis Monachis de Monasterio, & contra jus. Verum illud devicit Romam quod vincit totum mundum, scilicet aurum & argentum; atque Papa pacatus dedit ei Pallium: & Archiepiscopus juravit ei subjectionem in omnibus rebus quas Papa ab eo postulavit, per S. Petri caput & S. Pauli; ac deinde [Papa] dimisit domum cum sua benedictione. Dum Archiepiscopus ex hac terra fuit, dedit Rex Episcopatum de Bathe Reginæ Cancellario, Godefreitho nomine, is erat oriundus è Luvein: hoc factum est die Annuntiationis S. Mariæ apud Wudestoke. Statim postea ivit Rex ad Winceaster, & ibi fuit per totum Paschatis festum; dumque ibi commorabatur, dedit Episcopatum de Lincolne cuidam Clerico, Alexandro nomine, qui fuit nepos Episcopi de Searesbyrig: totum hoc fecit ob benevolentiam [quam habuit] erga istum Episcopum. Postea perrexit Rex ad Portesmuthe, ubi mansit totam Pentecostes hebdomadam, atque nactus ventum secundum, transiit in Normanniam; commisitque totam Angliam curandam ac gubernandam Rogero Episcopo de Searesbyrig. Totum hunc annum agebat Rex in Normannia, & exortæ sunt magnæ discordiæ inter eum & suos Thanos; adeo ut Walaramus Comes de Mellant, & Hamalri, & Hugo de Mundford, & Willelm de Romare, multi que alii deficerent ab illo, & tenerent sua castella adversus eum. Rex autem iis sese fortiter opposuit, & hoc ipso anno expugnavit Walarami castellum [de] Punt Aldemer, & Hugonis [castellum] de Mundford; posteaque quotidie res ei melius cesserunt. Hoc ipso anno, ante quam Episcopus de Lincoln

ðagar ær re Ænce-biscop of Lant-papa-býrig come. 7 pær hæpe under-fangan mid micel purðrice. Ða com re Ænce-biscop of Lant-papa-býrig 7 pær hæpe fulle
 5 reouenht ær 4 hi mihte cumen to þer Paper rpræce. þ pær forðan þ hit pær don þone Pape to under-standen þ he hæfde under-fangen þone Ænce-biscoprice togeaney þa munecer of þe mýnstrre.
 10 7 togeaney rihte. Ac þ ofen-com Rome þ ofen-cumeð eall peopuld. þ is gold 7 reolure. 7 re Pape rpeðolode 7 gaf him his Pallium. 7 re Ænce-biscop rpon him underðeodnýrre of ealle þa þing þ re Papa
 15 him on leide on r. Petrey heuod. 7 r. Pauley. 7 rende him ham þa mid his blet-runge. Ða hpile þ re Ænce-biscop pær ut of lande gearf re cýng þone biscop-riçe of Baðe þer cpeney canceler Godeþreid
 20 pær gehaten. he pær bopen of Luvein. þ pær þer ðæter Annuntiatio r. Marie at Juderstoke. Ða rone þær æfter ferde re kýng to Vin-ceastrre 7 pær ealle Carþren týde þære. 7 þa hpile þ he þær pær þa
 25 gearf he þone biscop-riçe of Lincolne an clepc. Alexander pær gehaten. he pær þer biscopes nefe of Seares-býrig. þir he dýde eall for þer biscopes luven. Ða ferde re kýng þeren to Portes-muðe. 7 læi þære
 30 eall ofen Pentecoste puce. þa rone rpa he hæfde riud rpa ferde he ofen into Norþmandie. 7 betæhte þa eall Engle-land to geamene 7 to realden þone biscop Roger of Seares-býrig. Ða pær re
 35 cýng eall þer gearer in Norþmandie. 7 peax þa micel un-frið betpux him 7 hire þerignar. rpa þ re eopl Falapam of Mel-lant. 7 Hamalri. 7 Hugo of Mundforð. 7 Willelm of Romare. 7 þela oðre pen-
 40 dan fram him and helben here carþles him togeaney. And re kýng held rþranglice hem togeaney. 7 þer ilcer gearer he pan of Falapam his carþel Punt Aldemer. 7 of Hugo Mundforð. and riððen he
 45 rpedde ærre leong þe bet. Ðer ylce gearer ær re biscop of Lincolne com to

hīr biſcop-riče. for-bearn eall meart ſe
buph of Lincolne. and micel un-gepume
ſolcer. pæpmen 7 pummen for-burnen. 7
ſpa micel hearm þær pær gebon ſpa nan
man hit cuðe oðer recgen. þ̅ pær þer 5
dæger xiv. kl. Junii.:

An. MCXXIV. Eall hīr gear pær ſe
king ðeanri on Norþmandi. þ̅ pær for ſe
miccle un-ſpīð þ̅ he hæfde rið ſe king
Loðepir of France 7 rið ſe eopl of An- 10
geop. 7 rið hīr agene men alpe meart. Ða
gelamp hit on þer dæger Annuntiatio ſ.
Marie þ̅ ſe eopl Valeſam of Mellant ſep-
de ſpam hīr an cartel Belmunt het to hīr
an oðer cartel Watteule. mid him ſepde 15
þer kinges riþarþ of France Amalri. 7
Hugo Gerueiſes ſunu. 7 Hugo of Mun-
ford 7 ſela oðre godre cnihte. Ða comen
hem togeanes þer kinges cnihtes of ealla
þa carteles þa þær abuton pæron. 7 ſuh- 20
ton rið hem. 7 aſlemben hem. 7 namen
þone eopl Valeſam. 7 Hugo Gerueiſes ſu-
nu. 7 Hugo of Munford. 7 ſif 7 tpenri
oðre cnihtes. 7 brohton hem to þone
kinge. 7 ſe king let don þone eopl Vale- 25
ſam and Hugo Gerueiſes ſunu on heft-
nunge on þone cartel on Roðem. 7 Hugo
of Munford he ſende to Engle-lande 7
let hine don on iſele bendar on þone ca-
rtel on Gley-cerþe. 7 of þa oðre ſpa 30
ſela ſpa him ſuhte he ſende norð 7 ſuð to
hīre carteles on heftnunge. Ða riððon
ſepde ſe king 7 pann ealle þer eoples ca-
rteles Valeſam þa pæron on Norþmandi. 7
ealla þa oðre þa hīr riðre-piner healben 35
him togeanes. Eall pær þer un-ſpīð for
þer eoples ſunu Rotbert of Norþmandi
Willelm het. Se ilce Willelm hefde numen
Fulker eoples zingne dohtes to riſe of
Angeop. 7 forði ſe king of France 7 ealle 40
þær eoples heolden mid him. 7 ealle þa riče
men. 7 pærdon þet ſe king heold hīr bro-
ðer Rotbert mid ppange on heftnunge.
and hīr ſunu Willelm mid un-rihte a-
ſlembde ut of Norþmandi. Ðer ilces gear 45
pær pæron ſæla un-time on Engle-
lande. on copne and ealle perþme. ſpa
þ̅ betpeonen Epiſtes meyre and Lan-
del-meyre man ſælde þ̅ acer-ſæd hpæte

acceſſit ad ſuum Episcopatum, conflagravit
pene tota civitas de Lincolne, & infinita mul-
tudo populi, virorum ac foeminarum, igni
conſumebatur, tantumque mali ibi fiebat
quantum nullus alteri narrare poſſet: hoc
factum eſt die xiv. Calend. Junii.

An. MCXXIV. Toto hoc anno fuit Rex
Heanricus in Normannia, ob magnas discor-
dias quæ ei erant cum Ludovico Rege Fran-
ciæ, & cum Comite de Angeow, & cum
ſuis militibus omnium maxime. Deinde
contigit, die Annuntiationis S. Mariæ, Wa-
leramum Comitem de Mellant diſceſſiſſe à
quodam ſuo caſtello, Belmunt dicto, ad al-
terum ipſius caſtellum [dictum] Watteule:
cum eo ivit Regis Franciæ diſpenſator Al-
malri, & Hugo Gerueiſi filius, & Hugo de
Munford, multique alii ſtrenui milites. Tunc
venerunt adverſus eos Regis milites ex omni-
bus caſtellis quæ erant vicina, & depugna-
runt cum illis, eoſque fugarunt; ceperunt
item Comitem Waleramum, & Hugonem
Gerueiſi filium, & Hugonem de Munford, &
quinque ac viginti alios milites, atque ad-
duxerunt eos ad Regem: Rex autem permi-
ſit Comitem Waleramum, & Hugonem Ger-
ueiſi filium committi cuſtodiis in caſtello a-
pud Rothem; atque Hugonem de Munford
mittens in Angliam, permiſit eum conjici in
arcta vincula, in caſtello de Glewceafter; ex
aliis autem quotquot voluit mittebat in par-
tes Boreales & Auſtrales ad ſua caſtella in
cuſtodias. Poſt hæc ivit Rex & expugnavit
omnia caſtella Comitis Walerami quæ erant
in Normannia, reliquaque omnia quæ ejus
inimici tenuerunt adverſus illum. Tota hæc
diſcordia facta eſt cauſſa filii Rotberti Comi-
tis Normanniæ, Willelmi nomine. Is ipſe
Willelmus ceperat Fulci Comitis de Angeow
natu minorem filiam in uxorem, propterea-
que Rex Franciæ & omnes Comites ab ejus
partibus ſtabant, omneſque ſummi viri; af-
ſeverantes Regem injuſte ſuum fratrem Rot-
bertum tenere vinculis, & ejuſdem filium
Willelmum injuſte fugaffe è Normannia.
Hoc ipſo anno, multæ malæ tempeſtates quæ
erant in Anglia nocivæ fuerunt frugibus &
omni generi fructuum; adeo ut inter Chriſti
feſtum & Candelarum feſtum venderetur tri-
ticum,

ticum, unius jugeris semen, scilicet duo corbes feminarii, sex solidis; & hordeum, [jugeris semen,] scilicet tres corbes feminarii, sex solidis; & avenæ, unius jugeris semen, scilicet quatuor corbes feminarii, quatuor solidis. Hoc factum est propterea quod frumenti erat inopia, & nummi ita fuerunt adulterini, ut qui haberet in foro unam libram non posset ibi mercari rem ullam duodecim istius denariis. Hoc ipso anno, decessit Ernulfus, beatus Episcopus de Roueceaster, (qui olim fuerat Abbas de Burch,) die quo fuerunt Idus Martii. Postea item decessit Alexander, Rex Scotiæ, die ix. Calend. Maii, & David ejus frater, qui fuit Comes de Northamtunescira, capessit regnum, tenuitque simul regnum Scotiæ & Comitatum in Anglia. Die xix. Calend. Januarii, decessit Papa Romanus, Calistus appellatus, & Honorius capessit Patrum, Hoc ipso anno, post sancti Andreæ festum, ante Christi festum, tenuerunt Radulphus Basset & Regis Thani Procerum Concilium in Lethcæstrefcira apud Hundehoge, & suspenderunt ibi tot fures quot antea nunquam; scilicet in parvo temporis spatium, omnino quatuor & quadraginta viros; sex item viros privarunt oculis & testiculis. Multi fide digni homines dixerunt ibi fuisse complures admodum injuste interfectos: sed noster Dominus Deus, qui omnia occulta conspicit & cognoscit, videt oppressum esse misellum populum contra jus omne; primo spoliantur possessionibus, deinde trucidantur. Admodum gravis fuit hic annus. Qui quicumquam bonorum habebat, iis privatus erat per magna vestigalia, & per iniqua [Procerum] decreta; qui nihil habebat, periit fame.

An. MCXXV. Hoc anno, misit Rex Henricus ante Christi festum de Normannia in Anglorum terram, & iussit omnes monetarios qui erant in Anglia privari membris, scilicet quemque dextra manu & testiculis; quod factum est quoniam qui habuit libram non potuit ullam rem mercari uno istius denario in quovis foro. Tunc Rogerus Episcopus de Særesbyrig misit per totam Angliam, & iussit eos omnes interesse Wintoniæ ad Christi festum. Cum

þ iſ tpegen ræb-læpar to rix ſcillingar. 7 þ bæplic þ iſ þne ræb-læpar to rix ſcillingar. 7 þ acer-ræb aten þ iſ feo-per ræb-læpar to feoper ſcillingar. Ðet 5 pær forþi þ corn pær litel. 7 re peniſ pær rpa iſel þ re man þa hæfde at an market an pund he ne mihte cýrten þær of for nan þing tpeleſe penegar. On þer ilceſ gearer forþ-ferde re eadig biſcop Ernulf of Roue-ceaſtre re ærop pær abbot on Burch. þet pær þer 10 bæier Iduſ Martii. And þær æfter forþ-ferde re king Alexander of Scotlande on þer bæier ix. kl. Mai. 7 David hiſ broþer þa pær eopl of Norþ-hamtunescire ſeng to rice. 7 hæfde þa baðe togedere þone kine-rice of Scotlande. 7 þone eoplome on Engle-lande. And on þær bæier 15 xix. kl. Januar. forþ-ferde re Pape on Rome. Laliſtur pær gehaten. 7 Honoriuſ ſeng to Papedom. Ðer ilceſ gearer æfter 20 ſ. Andreær meſſe toforon Eþurter meſſe held Raulf Barret 7 þer kinger þæiner gepitene mot on Leðceſtre-ſcire at Hundehoge. 7 ahengen þær rpa ſela þeſar rpa næfre ær ne pæron. þet pæron on þa litel 25 hpile ealles feoper 7 feopertri manne. 7 rix men rpilde of hepe ægon 7 of hepe ſtaner. Fela roð-ferde men ræidon þ þær pæron 30 manege mid micel un-rihte gepilde. oc ure Læroþ God ælmihtig þa eall dixelnerre reð 7 pat. he reoð þ man læt þ ærme folc mid ealle un-rihte. æpoſt man hem beræroð heſ eahte. 7 riðdon man 35 hem of-rlæð. Ful heuſ gear pær hit. Se man þe æni god hæfde. him me hit beræfoðe mid ſtrange geoldeſ 7 mid ſtrangete moteſ. þe nan ne hæfde ſtærſ of hungor.

An. MCXXV. On þiſ gear rende re king Henri toforon Eþurter meſſe of 40 Normandi to Engla lande. 7 bebeað þ man ſcolbe beniman ealla þa minitere þe pæron on Engle-lande heopa liman. þ pær hepe elceſ riht hand. 7 heopa ſtanen beneðan. þ 45 pær for re man þe hæfde an pund he ne mihte cýrten ænne peni at anne market. And re biſcop Roger of Sæper-byriſ rende ofer eall Engla lande 7 bebeað hi ealle þ hi ſcolben cumen to ſin-ceaſtre to Eþurter meſſe.

meſſe. Ða hi þideſ coman þa nam man an
 7 an. 7 benam ælc þone riht hand. 7 þa
 7taner beneðan. Eall þiſ pær gehon rið-
 innon þa tpeſ-niht. 7 þ̅ pær eall mið mi-
 cel rihte. forðu þ̅ hi haſden forðon eall
 5 þ̅ land mið hepe micle falſ þ̅ hi ealle aboh-
 ton. On þeſ ilceſ gæpeſ ſende ſe Papa of
 Rome to þiſe lande an Cardinal Johan
 of Lreme pær gehaten. He com fiſſt to
 þone king on Normandi. 7 ſe king hine
 10 under-ſeng mið micel purðſcipe. betehte
 hine riððon þone Ærcebiſcop V. of Cant-
 papa-býrið. 7 he hine ledde to Cant-papa-
 býrið. 7 he pær þær under-ſangen mið
 micel purðſcipe. 7 mið micel ppoceſſio-
 15 nem. 7 he ſang þone heh-meſſe on Earþen
 ðæi æt Lriſteſ peſod. And riððon he
 ſende ofeſ eall Engla lande to ealle þa
 biſcop-riceſ 7 abbot-riceſ þa pærnon on þiſ
 lande. 7 ofeſ eall he pær under-ſangen
 20 mið purðſcipe. 7 ealle hine jæſen micle
 gife 7 mæpe. And riððon he heold hiſ
 Loncile on Lundene ſulle þpeo ðagaſ on
 natiuitaſ 7. Maria on September mið
 Ærce-biſcopeſ 7 mið leob-biſcopeſ 7 ab-
 25 boteſ. 7 læped 7 laped. 7 bead þær þa ilce
 laſaſ þa Anſelm Ærce-biſcop hæſðe ænon
 beboden 7 ſela ma. þeah hit litel for-ſtoðe.
 And þeonon he for ofeſ pær ſone æfter
 7. Michaelſ meſſe. 7 ſpa to Rome. 7 ſe
 30 Ærce-biſcop Willelm of Cant-papa-býrið.
 7 ſe Ærce-biſcop Ðurſtan of Eſſepic. 7
 ſe biſcop A. of Lincolne. 7 ſe biſcop of
 Loðene J. 7 ſe abbot of 7. Alban G. 7
 pærnan þær under-ſangen of þone Pape
 35 Honoriuſ mið micel purðſcipe. 7 pærnon
 þære eall þone pintpe. On þeſ ilceſ geapeſ
 pearð ſpa micel flod on 7. Laupent. meſ-
 ſe-ðæið. þ̅ ſeola tuneſ and men peorðan
 abſencte. 7 bpiðgeſ to-bpokene. 7 corn
 40 7 mæðpe ſpilt mið ealle. 7 hungeſ 7 cpealm
 on men 7 on epue. 7 on ealle peſtme ſpa
 micel un-time pearð ſpa hit ne pær ſeola
 geap æp. And þeſ ilceſ geapeſ forð-
 ſenðe ſe abbot Johan of Burch on 11.
 45 Iour Octob.:

eo perveniſſent, ſevocati fuerunt ſigillatim,
 & præciſa erat cuique dextra manus, ac
 teſticulti. Totum hoc factum eſt intra duo-
 decim [feſti Natalium] dies, & quidem opti-
 mo jure, quippe damnium maximum intuliſ-
 ſent toti genti tantam vim metalli vitioſi
 coëmendo. Hoc ipſo anno, mittebat Papa
 Romanus hanc in terram quendam Cardina-
 lem, Johannem de Creme nomine. Primum
 venit ad Regem in Normanniam, atque Rex
 eum ſuſcepit cum magno honore; & com-
 mendavit illum poſtea Willelmo, Archiepiſ-
 copo de Cantwarabyrið, qui eum duxit ad
 Cantwarabyrið; ac fuit ibi receptus perhono-
 15 riſice, & cum ſolenni proceſſione, atque
 cantavit Miſſam altam in die Paſchatis ad
 Chriſti altare. Poſt hæc inſiſit totam An-
 gliam, omnes [ſcilicet] Episcopatus & Ab-
 batias quæ fuerunt in hac terra, & ubi-
 que fuit ſuſceptus honorifice, ſingulique ei
 20 dederunt magna munera & ampla. De-
 inde celebravit ſuum Concilium in Lun-
 dene tres integros dies, [cœptum] die na-
 tivitatis S. Mariæ, in Septembri, cum Ar-
 chiepiscopis, & Dioceſanis Episcopis, &
 Abbatibus, & Clericis ac Laicis, atque ſan-
 civit ibi eoſdem Canones quos Anſelmus Ar-
 chiepiscopus olim ſanxerat, alioſque multos
 [compoſuit] verum haud diu manſerunt. In-
 30 de transfretavit ſtatim poſt ſancti Michaelis
 feſtum, adeoq; profectus eſt Romam, & [cum
 illo] Willelmus, Archiepiscopus de Cantwa-
 rabyrið; & Thurſtanus, Archiepiscopus de
 Eferwic; & A. Episcopus de Lincolne; & J.
 35 Episcopus de Lothene; & G. Abbas de S. Al-
 bane; qui ibi recepti erant à Papa Honorio
 perhonorifice, & ibi agebant totam hyemem.
 Hoc ipſo anno, fuit ita magna inundatio in
 ſancti Laurentii feſto, ut multa oppida & ho-
 mines fuerint demerſi, & pontes diſturbati,
 ſeſeſq; & prata penitus perierint; fames por-
 40 ro & peſtis in homines & pecudes [æviebat:]
 atque omni fruictus generi tantum nocuit
 mala tempeſtas, quantum non antea multis
 annis. Hoc ipſo anno, deceſſit Johannes
 Abbas de Burch, die 11. Idus Octobris.

An. MCXXXVI. Annum hunc egit Heanricus Rex in Normannia ultra Autumnum : postea autem venit in hanc terram inter natiuitatem S. Mariæ & Michaelis festum, atque illum comitabatur sua uxor, sua item filia, quam olim dederat Heanrico, Imperatori de Loherenge, in uxorem. Adduxit etiam secum Comitem Waleramum, & Hugonem, Gerveisi filium ; [quorum] Comitem misit ad Brigge in carcerem, & inde postea misit ad Walingeford, Hugonem autem ad Windlesofram, quem permisit conjici in arcta vincula. Post Michaelis festum venit Scotorum Rex David è Scotia hanc in terram, atque Rex Heanricus recepit illum perhonorifice, consumpsitque is totum annum in hac terra. Hoc ipso anno, permisit Rex auferri fratrem suum Rotbertum Rogero Episcopo de Særesbyri, & commisit eum filio suo Rotberto, Comiti de Glewcestre, sicutque duci ad Bricstowe, atque ibi committi [custodiis in] castello. Totum hoc factum est suæ filix consilio, & Scotorum Regis Davidis, ejus avunculi.

An. MCXXXVII. Hoc anno, tenuit Rex Heanricus suam Curiam ad Christi festum in Windlesoure ; ubi adfuit Scotorum Rex David, omnesque viri summi, Clerici ac Laici, qui erant in Anglia. Ibi adegit ad jusjurandum Archiepiscopos, & Episcopos, & Abbates, & Comites, & omnes Thanos qui interfuerunt, [quo se obstrinxerunt] filix ejus Æthelicæ (quæ olim fuerat uxor Imperatoris de Sexlande) dare in potestatem Anglorum terram & Normanniam post illius obitum. Hoc facto misit eam in Normanniam, & cum illa iuit ejus frater Rotbertus Comes de Gleawceaster, & Brian filius Comitis Alein Fergan [dicti,] passusque est dari in uxorem filio Comitis de Angeou, Gofreith Martæl dicto. Hoc etsi improbabant omnes Franci & Angli, fecit tamen Rex ut pacem haberet cum Comite de Angeou, & ut compararet sibi auxilia contra nepotem suum Willelmum. Hoc ipso anno, in Quadragesima fuit Carolus Comes Flandrix interfectus in quadam Ecclesia (ubi prostratus fudit preces ad Deum ante altare dum Missa perageretur) à suis hominibus. Tunc Rex

An. MCXXXVI. Eall þis gear þær se kýng Heanri on Normandi eall to æfter hepueft. þa com he to þis lande betpýx natiuit. f. Marie 7 Michaeler meýre. mid him com se cpen 7 his dohter þ he æpor harde giuen þone kærene Heanri of Loherenge to riþe. And he brohte mid him þone eopl Valelam. 7 hugo Gerpueýer runu. 7 þone eopl he sende to Bricge on heftnungre. 7 þeonon he sende him to Walingefordre riðdon. 7 hugo to Windlesofra. 7 let hine don on harde bande. And þa æfter Michaeler meýre com se Scotte kýng Daud of Scotlande hider to lande. 7 se kýng Heanri underfeng hine mid micel purðrice. 7 he punode þa eall þet gear on þis lande. On þer ilcer gearer let se kýning nimen his broðer Rotbert fram þone bycop Roger of Særesbyri. 7 betahhte hine his rune Rotbert eopl of Glewcestre. 7 let hine læden to Bricstowe. 7 þær siden on þone castel. Dæt þær eall don þurh his dohter næd. 7 þurh se Scotte kýng Daud hipe eam :

An. MCXXXVII. Ðis gear healb se kýng Heanri his hýrd æt Ljurstes mæýre on Windlesoure. þær þær se Scotte kýng Daud. 7 eall þa heaued læned 7 læued þ þær on Engle-land. And þær he let sþepen Æþee-bycoþer 7 bycoþer 7 abbotes 7 eopler 7 ealle þa þeiner þa þær wæron his dohter Æðelic Engla land 7 Normandi to hande æfter his dæi. þe ær þær þer Læreþer riþ of Sexlande. And sende hipe riðden to Normandi. 7 mid hipe seþde hipe broðer Rotbert eopl of Glewcestre. and Brian þer eopler runu Alein Fergan. 7 leot hipe beþebban ðer eopler runu of Angeou Gofreith Martæl þær gehaten. Hit ofþuhte naðema ealle Frençisc 7 Englysc. oc se kýng hit dýde for to hauene riþbe of se eopl of Angeou. 7 for helpe to hauene togeaner his neue Willelm. Ðer ilcer gearer on þone Lenten tide þær se eopl Kaple of Flandres of-slagen on ane circe þær he læi. 7 bæd hine to Gode tofor þone weofode amang þane meýre. fram his agene manne. And se kýng

kȳng of France brohte þone eopler sunu
 Willelm of Normandi. 7 iæf hine þone
 eoplbom. 7 þet land folc him rið toc.
 Ðer ilce Willelm hæfde æron numen þer
 eopler dohter of Angeor to riþe. oc hi
 5 þæron riðden to-ƿreambe for riþeden.
 þet pær eall þurh þone kȳng ðeanri of
 Engle-land. Siððen þa nam he þer kȳnges
 riþes ƿurtes of France to riþe. 7 for-
 ði iæf se kȳng him þone eoplbom of
 Flanðres. Ðer ilce gæres he gear þone
 abbot-riþe of Burch an abbot ðeanri pær
 gehaten of Peitope. se hæfde hir abbot-
 riþe ƿ. Johann of Angeli on hande. 7
 ealle þa Ærce-bircoper 7 bircoper ƿerdon
 15 þ hit pær togeanes riht. 7 þ he ne mihte
 hæfen ƿra abbot-riþes on hande. Oc se
 ilce ðeanri wite þone kȳng to unber-
 ƿtandene þ he hæfde læten hir abbot-riþe
 for þ micel un-riþe þ pær on þ land. 7
 20 þ he wite þurh þer Pape ƿæð 7 leue of
 Rome. 7 þurh þer abbotes of Clunni. 7
 þurh þæt he pær Legat of þone Rome-
 ƿcotte. Oc hit ne pær naðema eallƿra. oc
 he ƿolde hauen baðe on hand. 7 ƿra hæfde
 25 ƿra lange ƿra Godes ƿille pær. Ðe pær on
 hir clærc-hæde bircop on Scerrcun. rið-
 ðan ƿarð he munec on Clunni. 7 riððon
 ƿriop on þone seolue mȳnre. 7 rið-
 ðon he ƿarð ƿriop on Sauenni. þar æf-
 30 toþ þurh þ he pær þer kȳnges mæi of
 Engle-land. and þer eopler of Peitope þa
 gear se eopl him þone abbot-riþe of ƿ.
 Johan. mȳnre of Angeli. Siððon þurh
 hir micel ƿneces þa beæt he þone Ærce-
 35 bircop-riþe of Berencun 7 hæfde hit þa
 on hande þne dagas. Ða for-lær he þ
 mid rihte forði þ he hit hæfde æron
 bejeten mid un-rihte. riððon þa bejet he
 þone bircop-riþe of Seinter. þ pær ƿif
 40 mile fram hir abbot-riþe. þ he hæfde
 full-neah seouenht on hande. þenon broht
 se abbot him of Clunni ƿra ƿra he æron
 wite of Berencun. Ða beohte he him þ gif
 he mihte ben *notfer* on Engle-land þ he
 45 miht habben eall hir ƿille. Beohte þa þone

Franciæ eo deduxit filium Comitis Nor-
 manniæ Willelmum, deditque ei istum Co-
 mitatum; & ejus provinciæ incolæ illum ad-
 miserunt. Hic Willelmus olim ceperat in
 uxorem filiam Comitis de Angeou, sed di-
 vortium postea inter eos factum est propter
 consanguinitatem: totum hoc effectum erat
 à Rege Angliæ Heanrico. Deinde cepit so-
 rorem Reginæ Franciæ in uxorem, & id-
 circo dedit Rex illi Comitatum Flandriæ.
 Eodem anno, dedit [Heanricus Rex] Abba-
 tiam de Burch cuidam Abbati, Heanrico
 de Peitowe nomine, qui fuit in possessione
 Abbatix S. Johannis de Angeli: omnes au-
 tem Archiepiscopi & Episcopi dicebant il-
 lud injustum esse, nec licere illi possidere
 duas Abbantias. Verum idem Heanricus
 Regem certiozem fecit se dimississe suam
 Abbatiam propter magnas discordias quæ
 fuerunt in ista terra, seque id fecisse consi-
 lio & venia Papæ Romani ac Abbatis de
 Clunni, & quod Legatus esset de sancti
 Petri denario petendo. Non tamen ita
 se res habuit; vellet enim ille ambas possi-
 dere, & quidem possedit quamdiu Deo
 visum fuit. Fuit in ordine Clericali Epi-
 scopus de Scefcuns, postea factus est Mo-
 nachus de Clunni, deinde Prior ejusdem
 Monasterii, deinde etiam factus est Prior
 de Savenni; demum, quoniam fuit Regis
 Angliæ cognatus & Comitis de Peitow,
 dedit ei Comes Abbatiam S. Johannis
 Monasterii de Angeli. Post hæc per ma-
 gnam suam astutiam adeptus est Archi-
 episcopatum de Befencun, quem possedit
 tres dies. Quum hunc jure amisisset,
 propterea quod antea fuerat consecutus
 injuste, adeptus est postea Episcopatum de
 Seintes, quod distat quinque millia pas-
 suum à sua Abbatia, & tenuit prope se-
 ptem dies; illo tamen eum privavit
 Abbas de Clunni, sicut & olim [Archi-
 episcopatu] de Befencun. Tunc secum
 cogitabat, si modo posset esse
 in Anglia, se ex voluntate sua victu-
 rum. Hinc appellans Regem, dicebat se

esse senem & infirmum, nec posse ferre magnam injustitiam, magnasque discordias quæ erant in sua gente, atque petiit, sui caussa, & caussa omnium amicorum, nominatim Abbatiam de Burch; quam Rex ei concessit, quod erat ipsius cognatus, & quoniam erat unus ex præcipuis inter eos qui iuramenta præstiterunt & testimonium perhibuerunt, cum inter Comitis Normanniæ filium & Comitis de Angeou filiam factum erat divortium propter consanguinitatem. Hoc modo infeliciter fuit ei Abbacia donata, inter Christi festum & Candelarum festum, apud Lundene, atque inde ivit cum Rege ad Wincester; indeque ad Burch, ubi vitam egit tanquam fucus in alveari. Sicut quicquid importatur devorat fucus & exportat, ita etiam ille quicquid consequi potuit sive intra sive extra, sive à Clericis sive à Laicis, trans mare misit, nec quicquam boni ibi fecit, aut quicquam boni ibi dereliquit. Non quisquam arbitretur nos verum non dicere, fuit enim probe cognitum per totam gentem, quod postquam is eo pervenisset, scilicet die Dominica in qua cantatur **EXURGE QUARE O D.** statim visi sunt & auditi complures homines venantes. Venatores erant nigri, & magni, & deformes; & eorum canes nigri, & oculos lati, & immanes; equitabant etiam in nigris equis & nigris cervis. Hoc fuit visum in eo ipso ferarum saltu in oppido de Burch, & in omnibus sylvis quæ erant inter illud oppidum & Stanford: & Monachi audierunt sonitum cornuum quæ inflarunt illi noctu. Viri fide digni qui eos observabant noctu, dicebant arbitrari se non pauciores fuisse quam viginti aut triginta qui cornua sonuerunt. Hoc visum fuit & auditum à quo tempore is eo venit per totam Quadragesimam usque ad Pascha. Hujusmodi erat illius accessus; de discessu ejus nihil adhuc dicere possumus. Deus prævidet.

An. MCXXVIII. Toto hoc anno fuit Rex Heanricus in Normannia propter discordias quæ ei erant cum nepote suo Comite de Flandria. Verum Comes fuit vulneratus in prælio à quodam bubulco, atque ita vulneratus ivit ad S. Berhtini monaste-

kýng 7 jæwbe him þ he pær eald man. 7 forþrocen man. 7 þ he ne mihte þolen þa micle un-rihte. 7 þa micle un-ribbe. þa pænon on hepe land. 7 jærnde þa þuph him 7 þuph ealle his færeond namcuðlice þone abbot-riçe of Burch. 7 re cýng het him jæwte forði þ he pær his mæj. 7 forði þ he pær an hæfod þa að to fpepene 7 ritneffe to bepene þær þa eopler sunu of Normandi 7 þer eopler dohter of Angeop pænon to-þremde for riþreden. Ður earmllice pær ðone abbot-riçe gifen betrix Eriwter-meffe 7 Eandel-meffe at Lundene. 7 swa he fepde mid þe cýng to win-cester. 7 þanon he com to Burch. 7 þær he punede ealle riht swa þrane doð on hwe. Eall þ þa beon þragen toparþ swa frett þa þrane 7 þragað fpararþ. swa biðe he eall þ he mihte tacen riðinnen 7 riðuten of læped 7 of læped swa he sende ouer swa 7 na god þær ne biðe. ne na god þær ne læuede. Ne þince man na wellice þ pe soð reggen. for hit pær ful cuð ofer eall land. þ swa riðlice swa he þær com. þ pær þer sunnen bæies þ man riugað Exurge quare o D. Ða son þær æfter þa fægon 7 hepdon fela men feole hunter huntten. Ða hunter pænon swarte 7 micle 7 lablice. 7 hepe hunder ealle swarte 7 bradegede 7 lablice. 7 hi riðone on swarte hopy. 7 on swarte buccer. Ður pær fegon on þe felue þer-fald in þa tune on Burch. 7 on ealle þa puder þa pænon fram þa felua tune to Stanforþe. 7 þa munecer hepdon þa horn blapen þ hi blepen on nihter. Soðfeste men heom kepten on nihter. fæidon þer þe heom þuhte þ þær mihte pel ben abuton tpeni ofer þriti horn-blapenes. Ður pær fægon 7 hepd fram þ he þiðer com eall þ Lented tid on an to Eartpen. Ður þær his in-gang. of his ut-gang ne kunne pe jett noht reggon. God swape pope :

An. MCXXVIII. Eall þur geape þær re kýng Heanri on Normandi for þone unfrið þ pær betpenen him 7 his nefe þone eopl of Flandþer. Oc re eopl þærð gepunðe at an gefiht fram anne fpein. 7 swa gepunðod he for to f. Berhtiner min-
rre.

7 7re. 7 pone þear þearð munec. 7 luode
 riððon þif dagar. 7 he þearð þa ðæd 7
 þær bebyrged. God geape hif 7aple. þ
 pær þer ðaief vi. kl. Aug. Ðer ilcey gea-
 ner forð-ferde re bircop Rانبulf Paffe- 5
 flambarð of Dunholme. 7 þære bebyri-
 ged on Non. Septemb. And þer ilcey gea-
 ner ferde re foren-pprecene abbot Henri
 ham to hif agen mynre to Peitou be 10
 þer kýnges leue. Ðe ðide þone kýng to
 under-rtanden þ he polde mid alle for-
 læten þone mynre 7 þ land. 7 þær punien
 mid him on Engla lande 7 þ on þone mynre
 of Burh. Oc hit ne þar naðema rpa. he 15
 hit ðide forði þ he polde þurh hif micle
 piley þear beon pær hit tpeolf-monð oð-
 ðe mare. 7 riððon ongeon cumen. God
 ælmihtig haue hif milce ofær þ ppece
 rtebe. Ðer ilcey gearer com fram Jeru-
 ralem hugo of þe temple to þone kýng 20
 on Norþmanrig. 7 re kýng him under-ferng
 mid micle purðrice. 7 micle gerumey
 him gear on gold 7 on silupe. And riððon
 he rende him to Engla lande 7 þær he pær
 under-fangen of ealle gode men. 7 ealle 25
 him geauen gerume. 7 on Scotlande eall-
 rpa. 7 be him renden to Jeruralem micle
 eahte mid ealle on gold 7 on silupe. And
 he bebead folc ut to Jeruralem. 7 þa for
 mid him 7 æfter him rpa micle folc rpa 30
 nærre ær ne ðide riððon þ re firre
 fare pær on Urbaner ðæi Pape. þeah hit
 litel behelbe. Ðe reide þ fulle feoht par
 rett betpenen þa Lpirtene 7 þa heðene.
 þa hi þideþ comen þa ne pær hit noht 35
 buton lærunge. þur earmlice þearð eall
 þ folc rpenge.

An. MCXXIX. On þif gear rende re
 kýng to Engla land æfter þone eoþl Vale-
 nam. 7 æfter hugo Gerueifer ynu. 7 40
 þær hi gýrleben hem. 7 hugo ferde ham
 to hif agen lande to France. 7 Valenam be-
 laf mid þone kýng. 7 re kýng him gear
 eall hif land buton hif cartel anc. Siððon
 þa com re kýng to Engla land innon he- 45
 ueft 7 re eoþl com mid him. 7 purðon þa al-
 rpa gode rpeonð rpa hi pær on æpon feonð.
 Ða pone be þer kýnges næd 7 be hif leue.
 rende re Ærce-bircop Willelm of Lant-

rium, ubi statim Monachus factus vixit
 postea quinque dies, ac deinde mortuus est
 & ibi sepultus. Deus honoret ejus animam :
 die vi. Calend. Augusti [sepultus erat.] Eo-
 dem anno, decessit Randulfus Passelam- 5
 bard, Episcopus de Dunholme, & ibi sepul-
 tus est Nonis Septembris. Eodem item an-
 no, profectus est prædictus Abbas Henricus
 domum ad suum monasterium apud Peitow,
 10 Regis venia. Regi promisit ille se peni-
 tus derelicturum illud monasterium, eam-
 que terram; & vitam agere cum eo in
 Anglorum terra, in monasterio de Burh.
 Nihilo minus haud ita se res habuit: id
 enim fecit propterea quod vellet per ma-
 gnam suam altutiam ibi commorari duode-
 cim menses aut amplius, ac deinde reverti.
 Deus omnipotens exhibeat misericordiam in-
 felici isti loco. Eodem anno, venit ab Hie-
 rosolymis Hugo de templo ad Regem in
 20 Normanniam, atque Rex eum suscepit cum
 magno honore, amplaque munera ei dedit
 auri ac argenti. Postea item misit eum in
 Angliam, ubi fuit receptus ab omnibus bo-
 nis, omnesque in illum dona contulerunt,
 (quod & factum in Scotia) ac per eum
 etiam miserunt Hierosolymas magnam
 vim auri & argenti. Hic invitavit homi-
 nes Hierosolymas; atque cum eo & post
 illum ivit tantus hominum numerus quan-
 30 tus ad hoc tempus nunquam à prima illa
 expeditione in diebus Urbani Papæ: quod
 tamen haud magno fuit usui. Asseserat is
 acre bellum fuisse conflatum inter Christia-
 nos & paganos; cum eo pervenissent, se fal-
 sos mendacio comperuerunt: hoc modo mi-
 fere fuit omnis ille populus oppressus.

An. MCXXIX. Hoc anno, misit Rex in
 Angliam, & accersivit Comitem Walera-
 mum & Hugonem Gerveisi filium, qui ibi
 obsides illi dabant; atque Hugo reversus
 est domum ad Franciam, suam gentem, Wa-
 leramus vero mansit apud Regem, Rexque
 ei restituit omnes terras præter solum castel-
 45 lum. Postea venit Rex ad Anglorum terram
 in messe, & cum eo accedit Comes, facti-
 que sunt tam amici quam antea fuerant
 inimici. Statim post hæc, Regis consilio &
 venia, misit Willelmus Archiepiscopus de
 Cantwara-

Cantwarabyrig per totam Anglorum terram, & iussit Episcopos, & Abbates, & Archidiaconos; cunctos item Priores, Monachos, & Canonicos qui essent in omnibus cellis intra Anglorum terram; omnes denique quorum curæ Religio erat commissa, interesse Londini ad Michaelis festum, ut ibi colloquerentur de omnibus negotiis ad Deum pertinentibus. Quum eo pervenissent, incepta erat Synodus die Lunæ, & continenter duravit usque ad diem Veneris. Re in medium prolata, cognitum est illos convenisse de Archidiaconorum uxoribus, & de Presbyterorum uxoribus, ut illas dimitterent ante S. Andreæ festum, & qui illud non faceret, privaretur sua Ecclesia, suaque domo; nec unquam postea ibi eo munere fungeretur. Hoc sanxerunt Archiepiscopus de Cantwarabyrig Willelmus, & omnes diocesani Episcopi qui erant in Anglorum terra: sed Rex iis omnibus veniam dedit domum redeundi, adeoque domum reversi sunt, nec ullam vim habuerunt omnia illa decreta: cuncti retinuerunt suas uxores Regis venia, sicut antea fecerant. Hoc ipso anno, decessit Willelmus Giffard Episcopus de Winceaster, & ibi sepultus est VIII. Calend. Febr. atque Rex Henricus dedit Episcopatum, post Michaelis festum, Henrico nepoti suo, Abbati de Glastingbyri, qui fuit consecratus in Episcopum à Willelmo, Archiepiscopo de Cantwarabyri, xv. Calend. Decembris. Eodem anno, decessit Honorius Papa. Quum vix mortuus esset, electi erant duo Papæ. Unus dictus est Petrus, qui fuit Monachus de Clunni, & natus summis viris [qui erant] Romæ; ab hujus partibus stabant Romani, & Dux de Sicilia. Alter dictus est Gregorius, qui fuit Clericus, & Romapulvus est ab altero Papa ejusque cognatis: ab hujus partibus stabant Imperator Sexlandiæ, & Rex Franciæ, & Henricus Rex Angliæ, omnesque ex hac parte montium. Hinc fuit tam magna discordia in orbe Christiano, quam antea nunquam. Christus consulat misero suo populo. Hoc ipso anno, in festo S. Nicholai noctu, paulo ante lucem, fuit magnus terræ motus.

papa-býrig ofen eall Engla land. 7 beað bircoper 7 abboter 7 æpce-dæcner. and ealle þa ppiofer. muncer. and canoniar þa pæron on ealle þa cellar on Engla land. 7 æfter ealle þa þet Eprytendome hæfdon to bezemen 7 to locen. 7 þ hi fcollden ealle cumen to Lundene at Michaeler mæsse. 7 þær fcollden pprecon of ealle Godeþ nhter. Ða hi þider comen þa began þ mot on monen-dæig 7 heold on an to þe fribdæig. Ða hit eall com forð þa peorð hit eall of æpce-dæcner pifer 7 of ppeorfer pifer þ hi fcollden hi forlæten be f. Andþear mæsse. 7 se þe þ ne polden done. forþede hir cipe and hir huf. 7 hir ham. and neþra ma nan clepunge þær to na hæfde mape. Ðis bebæd se Æpce-bircop füllelm of Lant-papa-býrig. and ealle þa leod-bircoper þa þa pæron on Engla lande. and se kýng hem geaf ealle leue ham to fapene. and ppa hi fepdon ham. 7 ne for-ftod noht ealle Ða bodlacer. ealle heoldon hepe pifer be þer kýnger leue ppa ppa hi ear bidon. Ðer ilcer geaper forð-fepde se bircop füllelm Giffard of Vin-ceartne. 7 þær bebýrþed on VIII. kl. Febr. and se kýng ðenri geaf þone bircop-pice æfter Micheles mæsse þone abbot ðenri hir nefe of Glarting-býri. 7 he pær gehalgod to bircop fram þone Æpce-bircop füllelm of Lant-papa-býri þer dæies xv. kl. Decemb. Ðer ilcer geaper forð-fepde Honorius Papa. Æþ he pære pel ded. þa pære þær copen tpa Paper. Se an pær gehaten Petrus. he pær munc of Clunni. 7 pær bopen of þa pincerfe men of Rome. mid him helde þa of Rome. 7 se duc of Sicilie. Se oðer het Gregorius. he pær clepc 7 pærð flemð ut of Rome fram þon oðer Pape 7 fram hir cinner men. mid him held se Kæpne of Sexlande. 7 se kýng of France. 7 se kýng ðenri of Engle-land. 7 ealle þa be þis halþ þa munter. Nu pærð ppa micel dpylb on Eprytendom ppa it næpne ær ne pær. Epryt rette þed for hir ppece folc. Ðis ilcer geaper on f. Nicholaer mæsse niht litel ær dæi pær micel eorð-dine:

An. MCXXX. Ðis gearer pær se mýn-
 rtre of Lant-papa-býri halgob fram þone
 Ænce-bircop Willelm þer dæies iv. Non.
 Mat. Ðær pænon þar bircoper. Johan of
 Roue-ceartre. Gilbert Uniuersal of Lundene.
 Heanri of Vin-ceartre. Alexander of Lincolne.
 Roger of Særesbyri. Simon of Wigorceaster.
 Roger of Louentre. Godefreith of Bathe.
 Eourardus of Nor-uuc. Sigefridus of Cicaester.
 Bernardus of S. David. Audoenus of Eue-
 reus of Normandi. Johan of Sæis. Ðer feorðe
 dæger þær æfter pær se kîng Heanri on Roue-
 ceartre. 7 se burch for-bennde æl mæst.
 7 se Ænce-bircop Willelm halgede 7. An-
 dreas mýnrtre. 7 þa for-pprecon bircop-
 er mid him. And se kîng Heanri ferde
 ouer sæ into Normandi on heruest. Ðer
 ilcer gearer com se abbot Heanri of
 Angeli æfter æfterne to Burch. 7 seide
 þ he hæfde for-læten þone mýnrtre mid
 ealle. Æfter him com se abbot Elunni
 Petrus gehaten to Engle-lande bi þer
 kînges leue. 7 pær under-fangen ouer eall
 rpa hipar rpa he com mid micel purðscipe.
 To Burch he com. 7 þær behet se abbot
 Heanri him þ he scolde bejeton him þone
 mýnrtre of Burch þ hit scolde beon un-
 derðed into Elunni. oc man seið to bi-
 porde. hæge ritteð ða acepes dæleð.
 God ælmihtig adylege uele pæde. And
 rone þær æfter ferde se abbot of Elun-
 ni ham to hir ærde:.

An. MCXXXI. Ðis gear æfter Eri-
 rter messre on an mone niht æt þe forme
 flæp pær se heouene oðe norð-half eall
 rpilc hit pære bærnende rir. rpa þ ealle
 þe hit sægon pænon rpa of-færed rpa hi
 næfre ær ne pænon. þ pær on iii. Iour
 Januar. Ðer ilcer gearer pær rpa micel
 onf-cpalm rpa hit næfre ær ne pær on
 manne gemýnd. ofep eall Engle-land. þ
 pær on næt 7 on rpin. rpa þ on þa tun
 þa pær tenn ploger oðer twelfe gangende.
 ne belæf þær noht an. 7 se man þa hæfde
 twa hundred oððe þre hundred rpin ne

An. MCXXX. Hoc anno, fuit mona-
 sterium de Cantwarabyri consecratum à
 Willelmo Archiepiscopo, die iv. Non.
 Maii. Aderant Episcopi, Johannes de Roue-
 ceaster, Gilbertus Universalis de Lundene,
 Heanricus de Winceaster, Alexander de
 Lincolne, Rogerus de Særesbyri, Simon
 de Wigorceaster, Rogerus de Couentre,
 Godefraithus de Bathe, Eourardus de Nor-
 uuc, Sigefridus de Cicaester, Bernardus de
 S. David, Audoenus de Eueus in Nor-
 mannia, Johannes de Sæis. Quarto post die
 fuit Rex Heanricus in Roueceaster, & ci-
 uitas pene tota conflagrauit; atque Archi-
 episcopus Willelmus consecrauit S. An-
 dreæ monasterium*, & prædicti Episcopi
 cum illo. Rex Heanricus transfretauit in
 Normanniam in autumnno. Eodem anno,
 venit Heanricus Abbas de Angeli post Pas-
 cha ad Burch, & dixit se penitus dimi-
 sisse illud monasterium. Post illum ve-
 nit Abbas de Clunni, Petrus appellatus,
 in Angliam, Regis uenia, & fuit susceptus
 ab omnibus quacunq; iuit perhonorifice.
 Ad Burch peruenit; atque ibi pol-
 licitus ei est Abbas Heanricus se effecturum
 ut monasterium de Burch subjiceretur
 Cluniacensi; uerum (ut in proverbio
 dictum est) sepes manet quæ agros di-
 uidit. Deus omnipotens frustretur mala con-
 silia. Statim postea reversus est Abbas
 de Clunni domum in suam nationem.

An. MCXXXI. Hoc anno, post Christi
 festum noctu, luna splendente, primo som-
 no, fuit cœlum in partibus Borealibus in-
 star flammantis ignis; adeo ut omnes qui
 id conspexerunt, fuerint tantum perterriti
 quantum antea nunquam: hoc fuit iii. Idus
 Januarii. Eodem anno, fuit tam magna
 pecudum lues, quam antea nunquam erat
 intra hominum memoriam, per totam Ang-
 gliam: sæuiit in iumenta & in porcos, adeo
 ut, quo in oppido fuerant decem aratra sive
 duodecim terram colentia, non relictum ef-
 fet unum; & qui habuerat ducentos aut tre-

* In Dominica Ascensionis. Flor.

centos porcos, non unum reliquum haberet. Postea peribant gallinæ, secutaque est caritas carnum, & casei, & butyri. Deus in melius redigat, cum ipsi visum fuerit. Rex Heanricus rediit domum in Angliam ante messëm, post S. Petri festum. Eodem anno, iuit Abbas Heanricus ante Pascha à Burch trans mare in Normanniam, atque ibi colloquio habito cum Rege, dixit Abbatem de Clunni sibi præcepisse ut ad eum veniret & resignaret illi Abbatiam de Angeli; posteaque se rediturum domum ejus permisso: quibus dictis, reversus est domum ad suum monasterium, atque ibi permansit usque ad mediæ ætatis diem. Postridie autem S. Johannis festi, elegerunt Monachi ipsi Abbatem, & deduxerunt eum in Ecclesiam cum Processione, cantarunt **T E D E U M L A U D A M U S**, pulsarunt campanas, constituerunt eum in Abbatis sede, præstiturunt ei omnem obedientiam, quæ debita erat suo Abbati; atque Comes, & viri summi, & Monachi de monasterio pepulerunt alium Abbatem Heanricum è monasterio: nec sine causa, quippe spatio quinque & viginti annorum non experti fuerant unum diem felicem. Tunc eum defecit maxima sua astutia; & nunc ei omnis angulus tentandus est si quid habeat mali doli, quo semel adhuc possit prodere Christum, & omnes Christianos. Tunc recessit in Clunni, ubi tenebatur custodia arctissima, dixitque Abbas de Clunni quod amiserant S. Johannis monasterium ejus culpa, magnaque ejus stultitia. Quum non possset damnum illud melius refarcire, pollicitus est illis, juramento præstito super sanctam crucem, quod si sibi liceret Angliam petere, iis acquireret monasterium de Burch, adeo ut ibi constitueret Priorem de Clunni, & sacristam, & thesaurarium, & vestiarium; quicquid demum esset sive intra monasterium sive extra, totum illud iis acquireret. Hinc profectus est in Franciam, & ibi per totum illum annum vixit. Deus consulat miseris Monachis de Burch, & misero isti loco: nunc [certe]

beleaf him noht an. Ðær æfter spul-
ten þa henne fugeley. þa scýrte þa flefc-
mete. 7 se ceorse. 7 se butere. God hit
bete þa hys pille beð. And se kýng Hean-
5 ri com ham to Engle-land to fopen hep-
ueyt æfter 7. Petres messe "þe fýrþe".
Ðer ilce geanes for se abbot Heanri to-
fopen Earþen fram Burch ofer sæ to
Normandi. 7 þær fpreac mid þone kýng. 7
10 fæide him þet se abbot of Clunni heafde
him beboden þ he scolde cumen to him 7
betæcen him þone abbot. rice of Angeli. 7
fýðden he polbe cumen ham be hys læfe. and
fpa he fepde ham to hys azen mýnyste.
15 7 þær punode eall to mid-fumen-ðæj. And
þer oðer ðæjer æfter 7. Johannes messe-
ðæj. curen þa munecef abbot of hem felf.
7 bpohten him into cýrce mid pprocessio-
nem. fungen Te Deum laudamus. fungden
20 þa belle. fetten him on þer abbotes fettle.
ðiden him ealle hefsumnesse fpa fpa hi
fcolde don hefe abbot. 7 se eopl 7 ealle
þa heafed-menn 7 þa munecef of þa mýn-
yste flemden se oðer abbot Heanri ut of
25 þa mýnyste. hi fcolde neber. on fife 7 tpen-
ti rintne ne biden hi næfpe an god ðæj.
Ðer him tþucode ealle hys mýcele cræfter.
nu him behofed þ he crape in hys mýcele
codne in ælce hýrne gif þær pæpe hupe an
30 un-pferte pfenc þ he mihte get befpicen
aner Crýst 7 eall Crýstene folc. Ða fep-
de he into Clunni. 7 þær man him held þ
he ne mihte na east na west. fæide se ab-
bot of Clunni þ hi heafdon for-lopun 7.
35 Johannes mýnyste þurh him. 7 þurh hys
mýcele fotfcipe. Ða ne cuðe he him na
betpe bote bute behet hem 7 aðer fþop on
halidom þ gif he mofte Engle-land fecen
þ he fcolde begeton hem þone mýnyste of
40 Burch. fpa þ he fcolde fetten þær pþop
of Clunni 7 cýrce-pearð 7 hordere 7 feil-
þein. 7 ealle þa þing þa pæron pýðinne mýn-
yste 7 pýðuten. eall he fcolde hem betæ-
cen. Ður he fepde into France 7 pær pu-
note eall þ gear. Crýst pæde for þa pþec-
ce munecef of Burch 7 for þ pþecce ftebe.

nu hem behofeð *ƒriſter* helpe 7 eall *ƒri-*
rener folceſ:

An. MCXXXII. *ƒiſ* gear com *Henri*
king to *ſiſ* land. þa com *Henri* abbot 7
uuerſe þe munecſ of *Burch* to þe king 5
forði þ̅ he uolde under-þeden þ̅ *myrre*
to *Clunie*. ſpa þ̅ te king þar pel-neh be-
paht. 7 ſende eſter þe munecſ. 7 þurh
Godeſ milce. 7 þurh te biſcop of *Seper-*
beri. 7 te biſcop of *Lincoln*. 7 te oðre 10
riſe-men þe þer þænon þa riſte þe king þ̅
he feorþe mid ſpicdom. Ða he nan moþ
ne mihte. þa uolde he þ̅ hiſ neſe ſculde
ben abbot in *Burch*. oc *ƒriſt* hit ne uolde.
þar hit noht ſpide lang þer eſter þ̅ te 15
king ſende eſter him. 7 diðe him gýuen
up þ̅ abbot-riſe of *Burch*. 7 ſapen ut of
lande. 7 te king þar þ̅ abbot-riſe an þriop
of *ſ*. *Neod Martin* þar gehaten. he com
on *ſ*. *Petres* meſſe-ðei mid micel purſcipe 20
into þe *myrre*:

MCXXXIII. MCXXXIV.

An. MCXXXV. On þiſ gear for þe
king *Henri* ofer þa æt te *Lammaye*. 7 þ̅
oðer ðei þa he lai an ſlep in riſp. þa þer- 25
reþe þe ðæi ouer all lander. 7 uuarþ þe
ſunne ſpilc alſ it uauer þe-niht-ald mone.
an ſterreſ abuten him at mid-ðæi. þurþen
men ſpide of-þundreþ 7 of-ðreþ. 7 ſæden
þ̅ micel þing ſculde cumme her eſter. 30
ſpa diðe. for þ̅ ilc gear þarð þe king ðeð.
þ̅ oðer ðæi eſter *ſ*. *Andreas* marre-ðæi
on *Normandi*. Ða perþe ſona þar lander.
for æuric man ſone ræueþe oðer þe
mihte. Ða namen hiſ ſune 7 hiſ ſpeneþ. 7 35
þrohten hiſ lic to *Engle-land* 7 bebrieneþ
in *Reding*. Gode man he þer 7 micel æie
þer of him. þurþte nan man miſ-ðon rið
oðer on hiſ time. þar he makeþe men 7
ðær. þua ſua baþe hiſ býrðen gold and 40
ſilupe. þurþte nan man ſei to him naht
bute god. En manz þiſ þar hiſ neſe cu-
men to *Engle-land* *Stephne* de *Blais*. 7 com
to *Lundene*. 7 te *Lundeniſce* folc him
under-þeng. 7 ſenden eſter þe *Ænce-*
biſcop *Willelm* *Lurbuil* 7 halecheþe him
to kinge on mide þinte ðæi. On þiſ
kingeſ time þer al un-þrið. 7 ýfel. 7
þæflac. for ageneſ him þiſen ſona Ða

illis opus est Christi auxilio, omniumque
Christianorum.

An. MCXXXII. Hoc anno, venit Henri-
cus Rex in hanc terram: tunc accedit Hen-
ricus Abbas & accusavit Monachos de Burch
apud Regem, propterea quod vellet subijce-
re illud monasterium Cluniacensi: quo fa-
ctum est ut Rex prope deceptus fuerit, & ac-
cerſerit Monachos; sed per Dei misericordi-
am, ab Episcopo de Seresbyri, & Episcopo de
Lincoln, aliisque Proceribus qui aderant, cer-
tior factus est Rex illum dolos malos adhi-
buisse. Cum nihil amplius conſequi poſſet,
voluit suum nepotem esse Abbatem in Burch,
sed Christus id noluit. Non multo post hæc
Rex eum accerſit, & coëgit dimittere Abba-
tiam de Burch, terraque cedere; atque
Rex dedit istam Abbatiam Priori de S.
Neod, Martino nomine: hic venit in
S. Petri festo cum magno honore in mo-
nasterium.

An. MCXXXV. Hoc anno, Rex Hen-
ricus transfretavit ad festum Primitiarum, &
poſtridie dum dormiit in navi, obſcuratus
est dies ubique, & factus est sol instar lu-
næ trium noctium, stellasque circum se
[habebat] meridie. Fuerunt homines val-
de obſtupfacti & perterriti, atque ma-
gnum aliquid venturum dixerunt; idque
vere, quippe eo ipſo anno Rex mortuus est
poſtridie feſti S. Andreæ in Normannia.
Tunc turbata est magnopere hæc terra,
quisque enim qui potuit alium expilavit.
Deinde efferebant eum filii & cognati, at-
que attulerunt ejus corpus ad Angliam, ſe-
pelibantque in Reding. Bonus vir fuit, &
magno honore habitus. Nemo auſus est in-
juriam alteri inferre ejus tempore. Pacem
constituit hominibus & feris. Si quis portaf-
ſet onus auri & argenti, audebat nemo quic-
quam mali ei dicere. Interea venit in An-
gliam ejus nepos, Stephanus de Blais, & ad
Lundene accessit, populuſque Londinenſis
eum recepit; atque accerſerunt Willelmum
Curbuil Archiepiſcopum, qui conſecravit il-
lum in Regem die Natalium. Hujus Regis
diebus erant omnis generis diſcordiæ, & ma-
la, & vaſtationes, quippe adverſus eum bella
ſtatim

statim movebant Proceres qui erga illum animis fuerunt inimicis. Omnium primus fuit Balduinus de Reduers, qui tenuit Excester contra eum, sed illud Rex obsedit, & postea Balduinus pace facta dedit. Reliqui etiam occuparunt & tenuerunt castella adversus eum, atque David Rex Sctorum munivit Wessien, nihilo tamen minus nuncii inter eos missi sunt, adeo ut congressi pacem fecerint, quæ tamen haud diu mansit.

MCXXXVI.

An. MCXXXVII. Hoc anno, Rex Stephanus transfretavit in Normanniam, & ibi receptus est, quod arbitrabantur hunc talem fore qualis erat ejus avunculus, quodque adeptus fuisset ejus thesauros; verum eos distribuit & effudit imprudenter. Magnam vim auri & argenti Henricus Rex collegerat, cujus tamen animæ nullam hic partem istius impendit. Quum Rex Stephanus in Angliam venisset, Concilium indixit apud Oxeneford, ibiqueprehendit Rogerum Episcopum de Seresberie, & Alexandrum Episcopum de Lincoln, & Rogerum Cancellarium suum nepotem, atque commisit omnes custodiis, donec dederent sua castella. Cum proditores intellexissent eum esse mitem virum, & facilem, & bonum, nec poenas quas meruissent iis infligere, omnes mirabantur. Hi illi homagium præstiterant ac juramenta dederant, fidem autem non servabant, sed omnes perjuri facti sunt, & rei promissionis violatæ, quippe singuli castella sibi construxerunt, & adversus eum tenuerunt, terramque castellis implerunt. Valde affixerunt miseram plebem hujus terræ castellis ædificandis, cumque castella essent perfecta, in iis collocarunt diabolicos & malos viros. Tunc ceperunt quibus aliquid boni superesse arbitrabantur, tam nocte quam die, viros & foeminas, atque in carceres conjecerunt propter aurum & argentum, ac eos excruciabant infandis tormentis, adeo ut nulli unquam martyres talia senserint qualia illi. Hos suspenderunt pedibus, & suffocarunt fumo crasso: illos suspenderunt pollicibus, aliosque capitibus, & admoverunt ignes eorum pedibus. Aliorum capita laqueo arcte ligarunt, & compresserunt, adeo ut attin-

rice men þe pæron rþiker. Al se fýpþt Baluain de Redueþr. 7 helb Exe-cerþe agener him. 7 te king it beþæt. 7 rið-ðan Baluain acorþede. Ða tocan Ða oðþe and helben heþ cartley agener him. and Dauib king of Scotland toc to þerrien him. Ða Ðohþeþere þ heþe þander þeopden beþþýx heom. and hi tozæþere comen 7 þurðe ræhte. þoð 10 it litel þop-rtode:.

An. MCXXXVII. Ðis gæpe þop þe king Stephne ofþen ræ to Norþandi. 7 þer þer under-þangen. þopði þ hi þenden þ he 15 rculde ben alþuic alþe þe eom þer. 7 þop he hadde zet hiþ tþerop. ac he to-beld it 7 rcatereþ roþlice. Micol hadde Henri king gæþereþ gold 7 rýluer. and na zop ne dibe me þop hiþ raulde þap of. Ða þe king 20 Steþhne to Engla land com þa macoð he hiþ gæþerinz æt Oxene-þorþ. 7 þap he nam þe biþcop Rogeþ of Seres-berþ. 7 Alexandeþ biþcop of Lincoln. 7 te Lan-celeþ Rogeþ hiþe neueþ. 7 dibe ælle in 25 þurþun. til hi þapen up heþe cartley. Ða þe ruiker under-gæton þ he milde man þap 7 roþte 7 zop. 7 na jurþire ne dibe. þa diben hi alle þunder. Ði hadden him manþed makeð and aðer ruopen. ac hi nan tþeude ne heolden. alle he pæron þop-þþopen. 7 heþe tþeodþer þop-loþen. þop æþuic rice man hiþ cartley makeðe and agæner him heolden. and rýlþen þe land full of cartley. Ði ruencten ruide 35 þe þþeþe men of þe land mid cartel-peopþer. þa þe cartley þapen makeð. þa rýlþen hi mid beouley and yuele men. Ða namen hi þa men þe hi þenden þ an zop heþben. baðe be nihter and be 40 bæier. capl-men 7 þimmen. and diben heom in þþurþun eþteþ gold and rýluer. 7 ri-neð heom un-tellendlice þing. þop ne þæþen næþe nan marþýþr rþa þined alþe hi pæron. Me hengeð up bi þe þet and rþoked heom mid ful rþoke. me hengeð bi þe þumber. oðer bi þe he-þeð. 7 hengen þþýnigeþ on heþ þet. Me dibe cnotteð rþþenþer abuton heþe hæued. 7 uupýðen to þ it gæde to þe hæp.

hæpnes. Ði ðiden heom in quarternne þar
 nabnes 7 ƿnakes 7 pades ƿæron inne. 7
 ðrapen heom ƿpa. Sume hi ðiden in cru-
 cet-hus. þ̅ ƿ in an ceſte þ̅ þ̅ ƿar ƿcont
 7 napeu. 7 un-ðep. 7 ðide ƿcæppe ƿtaner 5
 þ̅er inne. 7 þ̅pengeðe þ̅e man þ̅ær inne.
 þ̅ hi bƿæcon alle þ̅e limes. In manu of þ̅e
 carter ƿæron lof 7 gni. þ̅ ƿæron "ra-
 chentegeſ" þ̅ ƿpa oðer þ̅ne men habben
 onoh to bæron onne. þ̅ ƿar ƿpa maced þ̅ 10
 ƿr ƿærtneð to an beom. 7 ðiden an ƿcæpp
 ƿen abuton þ̅a mannes þ̅note 7 hiſ halſ.
 þ̅ he ne mihte nopðerþarðer ne ƿitten.
 ne lien. ne ƿlepen. oc bæron al þ̅ ƿen.
 Mani þ̅uren hi ðrapen mið hungæſ. 15
 ne canne. 7 ne mai tellen alle þ̅e þ̅under.
 ne alle þ̅e þ̅iner þ̅ hi ðiden ƿpæce men on
 þ̅iſ land. 7 þ̅ laſteðe þ̅a xix. ƿintre pile
 Stephne ƿar king. 7 æuſe it ƿar uueſſe
 7 uueſſe. Ði læidengeældeſ on þ̅e tuner 20
 æuſeu pile. 7 clepeden it "tenſerſie". þ̅a
 þ̅e ƿpæce men ne habben nan moſe to gi-
 uen. þ̅a ƿæueden hi and bƿendon alle þ̅e
 tuner. þ̅ þ̅el þ̅u mihteſ ƿapen all adæiſ
 ƿape ſculdeſt þ̅u neupe ƿinden man in 25
 tune ƿittende. ne land tiled. Ða ƿar
 corn dæpe. 7 ƿlec. 7 cæſe. 7 butere. ƿor
 nan ne ƿæſ o þ̅e land. ƿpæce men ƿtur-
 uen of hungæſ. ſume jeden on ælmeſ þ̅e
 ƿapen ſum pile ƿice men. ſum ƿlugen it 30
 of lande. ƿeſ næupe gæt maſe ƿpæce-
 heð on land. ne næupe heðen men ƿeſſe
 ne ðiden þ̅an hi ðiden. ƿor ouer ƿiðon ne
 ƿor-bapen hi nouðer cipe. ne cýnce-
 ærð. oc nam al þ̅e god þ̅ þ̅an inne ƿar. 35
 7 bƿenden ƿiðen þ̅e cýnce 7 altegeðere.
 Ne hi ne ƿor-bapen biſcoper land. ne ab-
 boter. ne ƿpeorter. ac ƿæueden muneceſ.
 7 clepekeſ. 7 æuſic man oðer þ̅e ouer
 mihte. Ðiſ ƿpa men oðer þ̅ne coman 40
 ðend to an tun. al þ̅e tunſcipe ƿlugæn
 ƿor heom. þ̅enden þ̅ hi ƿæron ƿæueſer.
 Ðe biſcoper 7 lepeð men heom cunſeðe
 æuſe. oc ƿar heom naht þ̅ar of. ƿor hi
 45
 geret cerebrum. Alios commiferunt carceri-
 bus, in quibus erant ſerpentes, angues, & bu-
 fones, atque eo modo excruciarunt. Alios
 injecerunt in crucetum, id eſt, ciſtam quæ
 erat brevis, & anguſta, & depreſſa, in qua la-
 pides acutos poſuerunt, & in ea arctarunt
 homines, adeo ut confregerint omnia illorum
 membra. In compluribus caſtellarum erat
 horridum quiddam ac deteſtandum, ſcilicet
 quod duo aut tres homines ægre im-
 ponere poſſent, atque ita erat efformatum ut
 affixum fuerit trabi; ac ferri acuti catena
 implicarunt hominis guttur & collum, ut non
 poſſet ullo modo ſive ſedere, ſive cubare, ſive
 dormire, coactus ſuſtinere omne iſtud fer-
 rum. Multa millia fame occiderunt; non au-
 tem poſſibile eſt mihi numerare omnia vul-
 nera, omneſque calamitates, quibus affixe-
 runt miſeros incolas hujus terræ: hoc vero
 duravit xix. annos, quibus Stephanus fuit
 Rex, & quotidie deteriore erant conditione.
 Impoſuerunt tributa oppidis valde frequen-
 ter, & illud vocarunt cumque miſeri
 homines non haberent quicquam amplius
 quod darent, vaſtarunt & incenderunt omnia
 oppida; adeo ut poſſes iter diei conficere, nec
 tamen reperire quemvis hominem in oppido
 viventem, aut terram cultam. Hinc fuit fru-
 mentum carum, & caro, & caſeus, & buty-
 rum, quippe nihil eorum fuit in hac terra.
 Pauperes peribant fame: nonnulli oſtiam
 victum petebant, qui fuerant olim divites; &
 aliqui terram reliquerunt. Nunquam adhuc
 erant majores calamitates in hac terra, neque
 unquam pagani plus mali quam hi fecerunt;
 tandem enim neque pepercerunt Eccleſiæ,
 neque cœmiterio, ſed eripuerunt quicquid
 boni inibi fuit, tuncque ignes admoverunt
 Eccleſiæ, & rebus quæ ſupereſſent. Non pe-
 percerunt Epiſcoporum terris, nec Abbatum,
 nec Preſbyterorum; ſed ſpoliarunt Mona-
 chos, & Clericos, & quocunque alios poſ-
 ſent. Si duo aut tres equites appropinqua-
 rent alicui oppido, omnes oppidani fugerunt,
 opinati eos eſſe direptores. Epiſcopi & Cle-
 profecerunt; omnes enim ii erant male-

dicti, & perjuri, & moribus perditii. ¹ Lit-
 tus arabant; terra enim nullas fruges tulit,
 quippe ea fuit devastata per hujusmodi facta:
 dixerunt etiam aperte quod Christus dormi-
 vit, ejusque Sancti: His similia, & plura
 quam nos possumus explicare, passi fuimus
 per XIX. annos ob nostra peccata. Inter omnes
 has calamitates tenuit Martinus Abbas suam
 Abbatiam XX. annos & dimidium anni, &
 VII. dies, admodum difficulter; atque sup-
 peditavit Monachis & hospitibus omnia [ad-
 vitam] necessaria, fuitque egregia erga pau-
 peres liberalitate: nihilominus etiam restau-
 ravit Ecclesiam, ac eam auxit terris & red-
 ditibus, multumque ditavit; vestes item com-
 paravit, & introduxit ² eos in novum mona-
 sterium in sancti Petri festo perhonorifice;
 anno, scilicet, ab incarnatione Dom. MCXL.
 à combustionione loci XXIII. Postea profectus
 est Romam, ubi fuit humaniter receptus à
 Papa Eugenio, & adeptus est privilegia,
 unum pro omnibus terris istius Abbatiae, &
 alterum pro terris quæ adjacent Monaste-
 rio; atque si diutius vixisset, adeptus fuisset
 privilegia pro Recuperavit item ter-
 ras quas viri summi per vim tenuerunt, à
 Willelmo Malduit, qui tenuit castellum de
 Rogingham, adeptus est Cotingham & Estun;
 & ab Hugone de Waltuile adeptus est Hyrt-
 lyngburh & Stanewig, & LX. solidos ex Alde-
 wingle singulis annis. Monachorum etiam
 numerum auxit, & vinetum plantavit, &
 struxit multa ædificia, inque longe meliorem
 statum oppidum restituit: fuit enim bonus
 Monachus, & bonus vir, proptereaque eum
 dilexerunt Deus & boni viri. Nunc volumus
 declarare ex parte quid contigit Stephani
 Regis temporibus. Ejus ætate Judæi de Nor-
 wic emerunt Christianum infantem ante Paf-
 cha, quem excruciarunt illis ipsis pœnis qui-
 bus afficiebatur Dominus noster, & in die
 Parasceves eum in crucem sustulerunt ob Do-
 mini nostri amorem, posteaque sepeliverunt.

pæron all for-cupræd 7 for-ruopen 7 for-
 lopen. ƿar ræ me tilede. þe eƿðe ne bar
 nan corn. for þe land ƿar all for-don mid
 ruilce dæder. 7 hi ræden openlice þæt Eƿyr
 5 rlep. 7 hiƿ halechen. Suilc 7 mape þanne
 pe cunnen ræin. pe þolenben XIX. rintre
 for upe rinner. On al hiƿ yuele time
 heold Martm abbot hiƿ abbot-riçe XX.
 rintep. 7 half gær. 7 VIII. dæif. mid
 10 micel ruinc. 7 fænd þe munekeƿ. 7 te
 gertep al þæt heom behoued. 7 heold mý-
 cel capiteb in the huƿ. and þoð peðere
 pƿohete on þe circe 7 rette þar to lander
 7 rentep. 7 godes it ruýðe and læt it
 15 neƿen. and bƿohete heom into þe neƿæ
 mýnrte on r. Petreƿ mæffe-dæi mid
 micel purtƿiçe. þæt ƿar anno ab incarna-
 tiõne Dom. MCXL. a combustionione loci
 XXIII. And he for to Rome 7 þær ƿær
 20 ƿæl unben-fangen fram þe Pape Euge-
 nie. 7 begæt thape pƿiuilegier. an of alle
 þe lander of þabbot-riçe. 7 an oðer of
 þe lander þe lien to þe circe-ričan. 7 gif
 he leng moƿte liuen. alfe he mint to
 25 don of þe "hopden-ƿýcan". And he begæt
 in lander þæt riçe men heƿden mid rtenegþe.
 of ƿillelm Malduit þe heold Rogingham
 þæ cartel he pan Lotingham 7 Ertun. 7
 of Hugo of ƿaltuile he pan Hýrtlingb.
 30 7 Stanepig. 7 LX. foð. of Aldepingle ælc
 gær. And he makebe manie munekeƿ. 7
 plantebe ƿinærð. 7 makebe manie peop-
 keƿ. 7 pende þe tun betere þan it ær
 ƿær. and ƿær god munec 7 god man. 7
 35 forði hi luueden God and gode men.
 Nu pe pillen rægen sum del ƿat belamp
 on Stephne kinges time. On hiƿ time
 þe Judeuƿ of Nor-ƿic bohton an Eri-
 rten cild befoƿen Ertpen. and ƿineden
 40 him alle þe ilce ƿining þæt upe Drihten
 ƿar ƿined. and on lang-ƿriðæi him on
 þode hengen for upe Drihtnes luue. 7
 rýðen býrieden him. ƿenden þæt it rculbe

^a Hujus vocabuli sensum nescio. ^b Vide Cl. Mareschalli *Observationes in Versionem Saxonice. N. Testamenti*, p. 536.

¹ i. e. Frustra arabant. ² scil. Monachos.

ben for-holen. oc ure Drihtin atýpebe
 ꝥ he þar halí martýr. 7 to munekeſ him
 namen. 7 bebýrped him heglíce in ðe
 mýnſtre. 7 he maket þur ure Drihtin
 punðerlice and mani-fælblice miſacleſ. 7 5
 hatte he ſ. Willelm.

An. MCXXXVIII. On þiſ gær com
 Dauíd king of Scotland mið op-mete
 færb to þiſ land. polde pinnan þiſ land. 7
 him com to gæneſ Willelm eopl of Alba- 10
 mar þe þe king adde beteht Euop-pic. 7
 to oðer æuez men mið fæu men 7 fuht-
 ten pið heom. 7 flemden þe king æt te
 ſtanðarð. 7 flozen ruide micel of hiſ
 genge :-

MCXXXIX.

An. MCXL. On þiſ gær polde þe king
 Stephne tæcen Robbert eopl of Glou-
 ceſtre. þe kinges rune Henric. ac he ne
 mihte for he þar it þar. Ða eſter hi 20
 þe lengten þeſtrede þe runne 7 te ða
 abuton nontis ðæjer. þa men eten ꝥ me
 lihtebe candler to æten bi. 7 ꝥ þar XIII.
 kl. April. pænon men ruide ofpundred.
 Ðer eſter forð-ſeopde Willelm Ærce- 25
 biſcop of Lanſ-þar-býrþ. 7 te king ma-
 kebe Teobald Ærce-biſcop. þe þar abbot
 in þe Bec. Ðer eſter pæx ruide micel
 uerpe betuýx þe king 7 Randolf eopl of
 Læſtre noht forði ꝥ he ne jaſ him al 30
 ꝥ he cuðe axen him. alſe he ðide alle
 oðre. oc æſpe þe mare he iaſ heom þe
 pæppe hi pænon him. Ðe eopl heold Lin-
 col agæneſ þe king. 7 benam him al ꝥ
 he ahte to hauen. 7 te king for þider 35
 7 beætete him 7 hiſ broðer Willelm de
 "R...ape in þe caſtel. 7 te eopl ſæl
 ut 7 ſerpe eſter Robbert eopl of Glou-
 ceſtre. 7 broht him þider mið micel
 ſerð. and fuhten ſpide on Landel- 40
 marre-ðæi ageneſ heope lauerð. 7 na-
 men him. for hiſ men him ruýken 7
 flugæn. and læd him to Buriſtope and
 ðiden þar in þriun. 7 ^b...teper. Ða
 þar al Engle-land ſtýped mar þan ær 45
 pær. and al yuel pær in lande. Ðer

Sperabant hoc celatum iri; verum Dominus
 noſter declaravit illum ſanctum martyrem,
 & Monachi eum ceperunt & ſepeliverunt ho-
 norifice in Monafterio; atque is operatur
 per Dominum noſtrum magna & multa mi-
 racula: ac dictus eſt S. Willelmus.

An. MCXXXVIII. Hoc anno, venit
 David Rex Scotiæ cum innumerabili exer-
 citu in hanc terram, ut eam ſubjugaret;
 verum adverſus eum accedit Willelmus Co-
 mes de Albamar, cui Rex commiferat Ebo-
 racum, & alii ex vicinis cum paucis homi-
 nibus, atque præliati cum illis, fugabant
 Regem quo in loco vexillum fixerunt, &
 15 interfecerunt plurimos ex ejus copiis.

An. MCXL. Hoc anno, tentavit Rex
 Stephanusprehendere Robertum Comitem
 de Glouceſter, Regis Henrici filium; verum
 non potuit, quippe is ejus rei erat præmonitus.
 Poſt hæc in Quadrageſima obſcuratus eſt ſol
 atque dies ſub meridiem, adeo ut homines
 accenderint candelas ad quarum lucem co-
 mederent: hoc contigit XIII. kal. Aprilis, quo
 homines multum erant attoniti. Poſtea de-
 ceſſit Willelmus, Archiepiſcopus de Cant-
 warbyrig, & Rex conſtituit Teobaldum Ar-
 chiefiſcopum, qui erat Abbas de Bec. Dein-
 de exortum eſt durum bellum inter Regem
 & Randulfum Comitem de Cæſter, non quod
 ei, ſicut aliis omnibus, nollet dare quicquid
 poſſet petere: verum quo plura illis dedit,
 ii animis magis inimicis erga eum fuerunt.
 Comes tenuit Lincol adverſus Regem, & oc-
 cupavit ibi quicquid Regis erat; Rex autem
 eo profectus obſedit illum ejuſque fratrem
 Willelmum de Romare in caſtello: aſt Co-
 mes clam ſe ſubduxit, & adiit Robertum
 Comitem de Glouceſter, quem eo duxit cum
 magno exercitu; pugnabantque illi acriter in
 Candelarum feſto contra ipſorum Dominum,
 &prehendebant eum, (quippe ſui homines il-
 lum prodiderunt, ac fugerunt,) & duxerunt
 ad Briſtowe, ubi commiferunt carceri, & . . .
 Tunc erat tota Anglia commota plus quam
 unquam fuerat, omneſq; calamitates fuerunt

a leg. Romane. b f. leg. cpeartepes, corrupte pro cpeartepnes, i. e. custodia.

in [hac] natione. Postea Regis Henrici filia, quæ fuerat Imperatrix in Alamania, tunc autem erat Comitissa in Angou, venit Londinum; sed cum Londinenses tentarunt eamprehendere, fuga evasit, multis [ex suis] amissis. Post hæc Episcopus de Wincester Henricus, Regis Stephani frater, colloquium habuit cum Rodberto Comite, & cum Imperatrice, deditque iis jusjurandum se nunquam iterum causam Regis fratris sui suscepturum, & execratus est omnes qui illius partes tuebantur; promisit etiam dedere illis Wincester, & auctor fuit ut eo proficiscentur. Cum inibi erant, venit Regis uxor suis copiis, eosque obsedit, donec esset intra oppidum magna fames. Cum diutius eam perferre non possent, clam se inde subdixerunt & fugerunt; cujus rei admoniti obsessores, infecuti sunt illos, & ceperunt Rodbertum Comitem de Gloucester, quem duxerunt ad Roucester, atque ibi conjecerunt in carcerem; verum Imperatrix fugit in quoddam monasterium. Tunc intercesserunt viri prudentes, Regis amici & Comitis amici, & ita negotium illud confecerunt, ut liberatus esset carcere Rex pro Comite, & Comes pro Rege; quod quidem factum. Post hæc pax facta est inter Regem & Randolfum Comitem apud Stanford, juramentis præstitis & fide data horum neutrum proditurum alterum; verum id nulli usui fuit, quippe Rex eum posteaprehendit in Hamtun per malum consilium, & commisit carceri, nec multo post liberavit illum pejori adductus consilio, ea conditione, ut juraret super sanctam crucem, obsidesque daret, se omnia castella sua redditurum. Quædam dedit, quædam autem non dedit, postea autem fecit plura mala quam oportuit. Tunc fuit Anglia multum divisa: nonnulli tuebantur partes Regis, nonnulli Imperatricis; cum enim Rex erat in carcere, opinati sunt Comites & summi viri eum nunquam iri liberatum, ideoque foedere facto cum Imperatrice, deduxerunt eam in Oxenford, & in ejus potestate oppidum posuerunt. Cum

erter com þe kinges dohter henric þe herde ben Emperic on Alamanie. 7 nu þær cunterre in Angou. 7 com to Lundene. 7 te Lundenyrcce folc hipe polde 5 tæcen 7 rcæ fleh. 7 for-les þær micel: Ðer erter þe byscop of Vin-cestre Henric. þe kinges broðer stephner. spac wið Robbert eopl 7 wið þemperice and spori heom aðar þ he neupe ma mid te 10 king hir broðer polde halden. 7 cuprede alle þe men þe mid him heolbon. and rcæbe heom þ he polde iuen heom up Vin-cestre. 7 diðe heom cumen wiðer. Ða hi þær inne wæren þa com þe kinges 15 cuen hipe rcpengeðe 7 beræt heom. þ þer þær inne micel hungær. Ða hi ne leng ne muhten þolen. þa rcali hi ut 7 flugen. 7 hi wurðen þær wiðuten 7 solecheden heom. and namen Robbert eopl 20 of Glou-cestre and ledden him to Rouce-cestre. and diðen him þære in þurjun. and te emperice fleh into an mynster. Ða weorðen ða wære men betwux. þe kinges freond 7 te eoples freond. and 25 rathlede wia þ me rculde leten ut þe king of þurjun for þe eopl. 7 te eopl for þe king. 7 wia diðen. Siðen ðer erter rathleðen þe king 7 Randolf eopl at Stan-forð 7 aðer sporen and treuðer fæston þ her nouðer rculde be- 30 wiken oðer. 7 ic ne for-rcod naht. for þe king him wiðen nam in Hamtun. þurhe picci rcæð. 7 diðe him in þurjun. 7 ef ronef he let him ut þurhe wære 35 reð to þ forewarde þ he wur on halidom. 7 gýrles fand. þ he alle hir castles rculde iuen up. Sume he iaf up and sume ne iaf he noht. and diðe þanne wære ðanne he hæp rculde. Ða þær 40 Engle-land wuðe to-deled. sume helden mid te king. 7 sume mid þemperice. for þa þe king þær in þurjun. þa wend þe eoples 7 te wice men þ he neupe mare rculde cumme ut. 7 rathleðen wýð þem- 45 perice. 7 brohten hipe into Oxen-forð. and iauen hipe þe burch: Ða ðe king

þar ute. þa hefde þæt rægen. and toc hī
 feorþ 7 beæt hīe in þe tur. 7 me læt
 hīe dun on niht of þe tur mid papey.
 7 ſtal ut 7 ſcæ fleh 7 iæde on fote to
 ſaling-foþd. Ðær eftes ſcæ fende ofer 5
 ræ. 7 hī of Norþmanð pendan alle ſpa þe
 king to þe eopl of Angæu. ſume hefe
 þanker 7 ſume hefe un-þanker. for he
 beæt heom til hī aiauen up hefe caſtles.
 7 hī nan helpe ne hæfden of þe king. 10
 Ða fende Eurtace þe kinges ſune to
 France. 7 nam þe kinges ſurtes of France
 to piſe. pende to biætton Norþmanð
 þær þurh. oc he ſpedde litel. 7 be gode
 nihte. for he þar an yuel man. for pape 15
 re he “.... dide mape yuel þanne god.
 he neuede þe landes 7 læide ^b mic.....ſ
 on. he brohte hīr piſ to Engle-land. 7
 dide hīe in þe caſte.....teb. god
 þimman ſcæ þær. oc ſcæ hedde litel bliſſe 20
 mid him. 7 xpīst ne polde þæt he ſculde
 lange riſan. 7 þærð ded and hīr moder
 beien. 7 te eopl of Angæu þærð ded. 7
 hīr ſune Henri toc to þe piſe. And te
 cuen of France to-dælde ſpa þe king. 7 25
 ſcæ com to þe iunge eopl Henri. 7 he
 toc hīe to piue. 7 al Peitou mid hīe.
 Ða fende he mid micel þærð into Engle-
 land. 7 þan caſtles. 7 te king fende a-
 zener him mid micel mape þerð. 7 þoð- 30
 þæþere fuhten hī noht. oc fenden þe
 Ærce-biſcop 7 te piſe men betpux heom.
 7 makebe þæt ſahte þæt te king ſculde ben
 lauerð 7 king pile he luebe. 7 æfter hīr
 dæi pape Henri king. and he helde him 35
 for fader 7 he him for ſune. and ſib
 7 ſæhte ſculde ben betpūx heom 7 on al
 Engle-land. Ðiſ and te oðre foruuarðer
 þet hī makeben ſuopen to halben þe king
 7 te eopl. and te biſcop. 7 te eoples. 7 40
 piſemen alle. Ða þar þe eopl unþer-
 fanzen æt Vin-ceſtre and æt Lundene
 mid micel purſcipe. and alle dīden him
 man-þed. and ſuopen þe þar to halben.
 and hīr þærð ſone ſiðde god þar ſua 45
 þæt neupe þar hefe. Ða þar ðe king

Rex dimiſſus carceribus illud audiviſſet, du-
 ctis eo copiis obſedit eam in turri; aſt illa
 demiſſa turri noctu per funes, clam ſe ſubdu-
 cens evaſit. & pedibus ivit ad Walingford.
 Poſtea tranſivit mare; & Normanni omnes
 defecerunt à Rege ad Comitem de Angæu,
 aliqui libenter, aliqui autem iſtis invitis,
 quippe obſedit illos donec dedidiſſent ſua
 caſtella, nec ulla auxilia habuerunt à Re-
 ge. Deinde profectus eſt Eufſtacius Regis
 filius in Franciam, & cepit Regis Fran-
 ciæ ſororem ſibi in uxorem, ſperans eo
 pacto recuperare Normanniam; ſed pa-
 rum feliciter res ceſſerunt, & quidem jure
 optimo, quippe erat malus vir, ubicunq;
 is fecit plus mali quam boni, ſpolia-
 vit terras, & impoſuit, deduxit
 uxorem in Angliam, & commiſit eam caſ-
 tello, bona ſcœmina fuit illa, ſed
 parum jucunde vixit cum eo: Chriſtus
 autem noluit eum diu vivere; mortuus
 enim eſt, etiamque mater; & Comes de
 Angæu mortem obiit, ejuſque filius Hen-
 ricus ſuſcepit Comitatum. Regina igitur
 Franciæ divortio ſejuncta à Rege, venit
 ad juvenem Comitem Henricum, iſque ce-
 pit illam in uxorem, & totam [provinciam
 de] Peitou cum illa. Deinde tranſiit cum
 magno exercitu in Angliam, & expugnavit
 caſtella; atque Rex ivit adverſus eum cum
 longe majori exercitu: verum tamen non
 depugnabant, ſed inter eos Archiepiſcopus &
 prudentes viri intercedentes, pacem ea con-
 ditione confecerunt, ut Rex eſſet Dominus
 & Rex quam diu viveret, & poſt ejus obitum
 Henricus eſſet Rex, ut hic haberet illum pro
 patre, & ille hunc pro filio, atque ut pax &
 concordia maneret inter eos, & in tota An-
 glia. Hiſ aliſque pactiõibus ſeſe jurejuran-
 do obligarunt Rex & Comes, & Epifcopus,
 & Comites, & Proceres omnes. Tunc fuit
 Comes receptus apud Winceſter, & apud
 Lundene, cum magno honore; atque omnes
 præſtabant ei homagium, jurabantque ſe pa-
 cem ſervaturos: adeoque ſtatim facta eſt e-
 gregia pax, qualis nunquam fuit in hac terra.

a Deſunt, opinor, com he, i. e. venit. b f. micela gilbey, i. e. magna tributa.

Hinc fuit Rex potentior quam unquam fuerat; atque Comes transfretavit: omnes autem eum dilexerunt, quoniam præclare exercuit iustitiam, & stabilivit pacem.

An. MCLIV. Hoc anno, mortuus est Rex Stephanus, & sepultus ubi ejus uxor ejusque filii fuerant sepulti, apud Fauresfeld, quod quidem monasterium construxerant. Cum Rex mortem obibat, fuit Comes apud transmarinos; verum tamen non ausus est quisquam alteri injuriam inferre, quippe magno fuit illis timori. Cum venit in Angliam, fuit receptus perhonorifice, & in Regem consecratus in Lundene, die Dominica ante diem Natalium, & magnam Curiam. Quo die Martinus, Abbas de Burch, eo profecturus erat, morbo correptus est, & decessit iv. Non. Jan. atque Monachi eodem die elegerunt alium sponte sua; is Willelmus de Walteuile dictus est, bonus Clericus, & bonus vir, ac dilectus Regi omnibusque bonis: & sepelierunt Abbatem honorifice, statimque electus Abbas & Monachi iverunt Oxenford ad Regem dedit illi istam Abbatiam, & profectus est Abbas prius quam domum venit receptus Burch cum processionem fuit etiam & apud & Spall. & apud beres, & Abbas & incoepisset

ƿtƿengepe þanne he æweƿt heƿ ƿar. ƿ te eoƿl ƿeƿde ouer ƿæ. ƿ al ƿoƿc him luuede. ƿoþ he ðide ƿoð ƿurƿe ƿ makebe ƿar:

5 An. MCLIV. On þis ƿær ƿærð þe king Stephne ded. ƿ bebýrned þer his ƿif and his sunne ƿærnon bebýrned æt Fauresfeld. þæt minƿte hi makeden. Ða þe king ƿar ded þa ƿar þe eoƿl beionde ƿæ. ƿ ne ðurƿte nan man ðon oðer bute ƿoð þe þe micel eie of him. Ða he to Engleland com. þa ƿar he unðer-fangen mid micel ƿurƿe. ƿ to king bletcæð in Lundene on þe sunnen ðæi beƿoren mid- 15 ƿinter-ðæi. and ^a..... micel curt. Ðat ilce ðæi þæt Mært abbot of Burch ƿulde þider ƿæren. þa ƿæclede he ƿ ƿærð ded iv. Non. Jan. ƿ te munekeƿ innen ðær curen oðer of heom ƿælf. Willelm de Walteuile is gehaten. ƿoð clepc and ƿoð man. ƿ ƿæl luued of þe king ƿ of alle ƿoðe men. and ^bo.....en býrre þabbot hehlíce ƿ ƿone þe coran abbot ƿeƿde ƿ te muneceƿ ^c..... Oxenford to þe king ^d..... jaƿ him þet abbot-ƿice. ƿ he ƿeƿde abbot æƿ he ham come unðer-fangen Burch mid ƿroceƿſionem he ƿar alƿua ƿ at 30 ƿ Spall. ƿ at beƿer. ƿ abbot ƿ haueb begunnon*

a Desunt fortasse verba þær heold, i. e. ibi tenuit. *b* f. on cýrcen, i. e. in Ecclesia. *c* Desiderantur fortasse verba mid him to, i. e. cum illo ad. *d* f. ƿ he, i. e. & ille. * Nonnulla, opinor, desiderantur.

INDEX RERUM

Chronologicus.

	A. D.		A. D.
A Cca fit Hagustaldensis Episcopus		interficitur	p.142,17 1012
privatur Episcopatu	pag.50, lin.22 710	ejus reliquiae deportantur ad Lundene	152,31 1023
moritur	54,4 733	Ælfelmus Dux interficitur	135,3 1006
Acleæ Synodus celebratur	54,22 737	Ælferus, Merciorum Dux, multa destruit Monasteria	123,34 975
Adrianus Imperium capessit	63,15 782	moritur	125,19 983
Adrianus I. Papa mittit legatos in Angliam	7, 2 116	Ælfgarus, Eadgari cognatus, moritur	117,8 961
moritur	64,3 785	Ælfgarus, Ælfrici fil. excæcatur	128,3 993
Æbba interficitur	65,32 794	Ælfgarus succedit Haroldo in Comitatu	165,11 1048
Æd — v. Ead —	99,4 897	elagatur	169,14 1055
Ælficus Præf. interficitur	132,32 1002	se in Walliam recipit	169,23 1055
Ægelbyrhtus fit West-Saxonum Episcopus	32,21 650	una cum Griffino incendit Hereford	169,24 1055
Ægelesburh expugnatur à Ceawlino & Cutha	22,8 571	Patri Leofrico succedit in Comitatu	169,37 1057
Ægelricus fit Episcopus Suth-Saxonum	170,8 1058	Ælfgifa venit in Angliam	132,35 1002
excommunicat Herewardum & suos	178,11 1070	nubit Canuto Regi	151,10 1017
Ægelricus Episc. Dunelm. accusatur	174,17 1069	West-Saxonia ei datur	154,36 1036
moritur	181,31 1072	pulsa ex Anglia Flandriam petit	155,8 1037
Ægelwinus Ep. utlagatur	174,19 1069	terris omnibus privatur	157,11 1042
sele dedit	181,12 1071	moritur	165,15 1052
moritur	181,20 1071	Ælfleda nubit Æthelredo	65,17 792
Ægelwigus, Abbas de Eovesham, moritur	183,46 1077	Ælfredus M. Romam mittitur	75,35 853
Ægthanus pugnat contra Æthelferthum ac Dælreodos	24,7 603	in Regem consecratur à Papa	77,33
Ælf — v. Alf —		una cum Ætheredo à Danis fuperatur	80,32 871
Ælfeagus fit Ep. Winton.	112,3 935	capessit regnum West-Sax.	82,2 871
moritur	115,20 951	vincitur à Danis	82,4 871
S. Ælfeagus fit Ep. Winton.	125,24 984	septem Danorum naves piraticas vincit	83,15 875
Archiep. Cant.	134,26 1005	ei obsides dant Dani	84,13 877
consecratur	134,34 1006	fuga salutem petit	84,27 878
capitur à Danis	141,20 1011		

I N D E X R E R U M

apud Æthelringaigge munimentum construit	p. 84, l. 36	878	Æthelredi R. filiis	144, 15	1013
Danos vincit	85, 11	878	Ælfweardus, Eadwardi R. fil. moritur	III, 2	925
Godrunum fuscipit in Baptismo	85, 30	878	ubi sepelitur	III, 3	
4 naves Piraticas vincit	86, 16	882	Ælfwinus Egfridi Regis frater interficitur	44, 29	679
mittit elemofynas Romam & in Indiam	86, 29	883	Ælfwinus fit Ep. Winton.	154, 13	1032
Roffam obsidione liberat	87, 13	885	moritur	158, 21	1045
classem Danicam vincit	87, 21	885	Ælfwordus Præf. captivus	141, 21	1011
ab illa vincitur	87, 25	885	Ælla cum filiis in Britanniam appellit	14, 15	477
reficit urbem Lundenenfem	88, 34	886	cum Britannis pugnat apud Mearcresburnanftede	14, 30	485
mittit elemofynas Romam per Æthelhelmum	89, 30	887	una cum Ciffa obsidet Andredesceafter	15, 1	490
per Beoccam	89, 35	888	capeffit Northymbrorum regnum	20, 17	560
per Beornhelmum	90, 13	890	ejus genealogia	20, 20	
Danos vincit	93, 3	894	moritur	22, 28	588
pergit ad Eaxanceafter	93, 26	894	cæteris Britannia Regibus potentior	71, 19	
Hæsteni castellum expugnat	94, 2	894	Ælla contra jus fit Northymborum Rex	79, 5	
Eaxanceafter obsidione liberat	94, 28	894	interficitur	79, 13	867
Danos vincit	95, 3	894	Ælmerus Abbas Cantwariam Danis prodit	141, 13	1011
alveum ligææ fl. obstruit	96, 34	896	Æfca cum Hengesto regnare incipit	13, 23	455
naves longas ædificat	98, 7	897	regnum Cantwaror. capeffit	14, 34	488
navali prælio Danos vincit	98, 16	897	Æfwinus fit West-Saxon. Rex	41, 15	674
moritur	99, 30	901	ejus genealogia	41, 16	
Ælfredus Præf. moritur	102, 1	907	pugnat contra Wulfherum	41, 20	675
Ælfricus fit Merciorum Dux regno pellitur	125, 20	983	moritur	44, 12	676
fit dux classis Anglorum	126, 33	992	Æthelardi Archiep. Synodus	67, 2	796
classem prodit	127, 5	992	Æthelbaldus R. Cantii. v. Eadbaldus.		
copias terrestres prodit	133, 13	1003	Æthelbaldus capeffit regnum West-Saxonum	77, 26	
Ælfricus fit Archiep. Cant.	128, 7	994	moritur	77, 39	860
it Romam	129, 33	997	Æthelberhtus. v. Æthelbrihtus.		
moritur	134, 25	1005	Æthelbaldus incipit regnare in Merciiis	51, 12	716
Ælfricus Dux interficitur	150, 10	1016	ejus genealogia	51, 14	
Ælfricus fit Archiep. Ebor.	152, 28	1023	expugnat Sumurtun	54, 2	733
Ælfricus Ep. East-Anglorum moritur	155, 20	1038	devastat Northymbriam	54, 24	737
Ælfifigus fit Abbas Medeshamftedenfis	120, 29		una cum Cuthredo pugnat contra Britonas	55, 16	743
cum Regina Æthelredi transfretat	144, 13	1013	fugatur à Cuthredo	56, 10	752
emit S. Florentini corpus	144, 29		interficitur	59, 5	755
moritur	156, 38	1041	ubi sepelitur	59, 7	
Ælfifigus Ep. Winton. moritur	154, 11	1032	Æthelbrihtus nascitur	20, 8	552
Ælfstanus Abbatiam S. Augustini dimittit	158, 8	1043			
moritur	158, 14	1044			
Ælfanus Ep. transfretat cum duobus					

C H R O N O L O G I C U S .

baptizatur	p.20,19		Legerceaster expugnat	106,34	920
capeffit regnum Cantwaror.	20,26	560	moritur	107,2	109,40
pugnat cum Ceawlino & Cutha			Æthelfrithus incipit regnare in		
	21,26	568	Northymbria	23,8	593
moritur	25,28	616	ejus genealogia	23,9	
ejus pater quis	25,31		pugnat contra Ægthanum	24,7	603
totius Britannix Rex potentiffimus	71,22		pugnat contra Britonas	25,7	607
Æthelbrihtus Episcopatum Wintonix relinquit	39,9	660	interficitur	27,6	617
Parisiensem fufcipit	39,11	660	Æthelfrithus interficitur	99,5	897
Æthelbrihtus capeffit Cantii regnum	56,2	748	Æthelgarus fit Abbas novi Monasterii	121,3	964
moritur	60,1	760	fit Archiep. Cant.	126,7	988
Æthelbrihtus fit Archiep. Ebor.	60,30	766	Æthelheardus capeffit regnum West-Saxonum	52,32	728
moritur	63,1	780	pugnat contra Oswaldum, Æthelbaldi fil.	53,2	728
Æthelbrihtus fit Episc. de Hwiterne			Æthelheardus fit Archiep. Cant.	65,1	790
	62,23	776	it Romam	68,6	799
moritur	67,39	797	moritur	69,1	803
Æthelbrihtus, East-Anglorum Rex, decollatur	65,11	792	Æthelheardus Dux moritur	66,6	794
Æthelbrihtus, Æthelwulfi fil. fit Rex	77,28		Æthelhelmus Dux vincitur à Danis	73,20	837
capeffit etiam regnum West-Saxonum	78,2	860	interficitur	73,25	837
ubi sepelitur	78,12		Æthelhelmus Romam deportat elee-mofynas West-Saxonum	89,30	887
Æthelbrihti monasterium incenditur	169,24	1055	Æthelherus interficitur	33,14	655
Æthelburga, Edwini R. relicta, fugit in Cantium	29,16	633	Æthelhunus pugnat contra Cuthredum	56,5	750
Æthelburga Tantun castrum destruit	52,11	722	Æthelica. v. Matildis.		
Ætheldritha incipit monasterium Eliense	41,13	673	Æthelingaiggæ castellum construitur	84,36	878
moritur	44,32	679	Æthelis nubit Henr. I.	222,42	1121
ubi sepelitur	118,6		Æthelmodus Canonicus Romæ moritur	117,16	961
Æthelherus interficitur	99,5	897	Æthelmundus pugnat contra Westoxtanum	68,21	800
Æthelfleda, Merciorum Domina, construit castrum apud Scergeate			interficitur	68,26	800
	103,20	912	Æthelmus moritur	99,24	898
apud Brice	103,23	912	Æthelnothus fit Archiep. Cant.	152,2	1020
apud Tamweorthige	103,39	913	Romam de Pallio proficiscitur		
apud Stæfford	104,4	913		152,11	1022
apud Eadesbyrig	104,5	914	moritur	155,15	1038
apud Wæringwic	104,7	914	Æthelredus capeffit Merciorum regnum	41,23	675
apud Cyricbyrig	104,9	915	Literas Agathoni Papæ mittit de Ecclesia Medeshamstedenfi	41,24	
apud Weardbyrig	104,10	915	devastat Cantium	44,16	676
apud Rumcof	104,11	915	ordinem Monachicum fufcipit		
Brecenanmete expugnat	104,20	916		49,38	704
Deoraby expugnat	106,11	918	ubi sepelitur	51,11	

Æthel-

INDEX RERUM

Æthelredus capeffit regnum North-			Æthelwardus Dux occiditur	150,13	1016
hymbrorum	p.61, l.12	774	Æthelweardus Præf. occiditur	131,7	1001
regno privatur	62,32	778	Æthelwinus fit abbas de Abbandune		
Æthelredus II. capeffit regnum				151,22	1018
Northymbrorum	65,5	790	Æthelwoldus Episc. Hagustaldensis		
uxorem ducit	65,17	792	moritur	54,21	737
interficitur	65,35	794	Æthelwoldus Ep. moritur	87,7	884
Æthelredus, Eadwardi frater, An-			Æthelwoldus capeffit regnum North-		
glia regnum capeffit	125,3	978	hymbrorum	59,33	759
classẽm armat contra Danos	126,30	992	Æthelwoldus Dux moritur	90,7	888
eos pugna navali superat	127,11	992	Æthelwoldus fit Ep. Winton.	117,24	963
cum Anlaso pacem firmat	128,30	994	suo Episcopatu Clericos expu-		
Cumbriam devastat	130,28	1000	lit	117,28	963
pacem firmat cum Danis	132,23	1002	duas Abbatias in Wintanceaster		
jubet Danos omnes interfici	133,1	1002	construit	117,32	
pacem petit à Danis	140,35	1011	restaurat Eliense Monaster.	118,5	
transfretat	144,20	1013	& Medeshamstedenense	118,12	
revocatur in Angliam	144,37	1014	moritur	125,22	984
fugat Danos ex Lindesige	145,28	1014	Æthelwordus interficitur	151,5	1017
tributa Danis solvit	145,38	1014	Æthelwordus Dux elagatur	151,29	1020
moritur	148,11	1016	Æthelwulfus capeffit regnum West-		
Æthelricus capeffit regnum North-			Saxonum	73,11	836
hymbrorum	22,29	588	vincitur à Danis	74,3	840
Æthelricus, Ep. Suth-Saxonum, mo-			Danos vincit	74,33	851
ritur	155,17	1038	Boreales Wallos Burhredo sub-		
Æthelfigus abbas moritur	151,21	1018	jicit	75,29	853
Æthelfigus fit abbas S. Augusti-			decimas Deo dicat	76,12	854
ni	170,30	1061	it Romam	76,15	854
Æthelstanus, Ecgabrihti fil. quibus			ducit uxorem	76,18	
regnis præficitur	73,12	836	moritur	76,23	
Æthelstanus capeffit Angliæ regnum			ejus genealogia	76,26	
	111,4	925	Æthelwulfus Dux vincit Danos	78,7	
superat Guthfrithum	111,11	927	rursum vincit	80,28	871
Scotiam devastat	111,25	934	interficitur	80,37	871
vincit Anlafum, Hibernorum Re-			Ætheredus capeffit regnum West-		
gem	112,7	938	Saxonum	78,25	866
moritur	114,10	941	opem fert Burhredo contra Da-		
Æthelstanus, Æthelredi R. gener,			nos	79,22	868
occiditur	139,18	1010	una cum Ælfredo à Danis vinci-		
Æthelstanus fit abbas de Abban-			tur	80,32	871
dune	157,33	1043	Danos vincit	81,2	871
moritur	158,28	1046	a Danis vincitur	81,22	871
Æthelswitha, soror Ælfredi R. mo-			rursum à Danis vincitur	81,25	871
ritur	90,2	888	moritur	81,37	871
Æthelwaldus Ep. moritur	72,1	828	Ætheredus fit Archiep. Cant.	80,22	870
Æthelwaldus Clito ab Edwardo R.			moritur	90,6	888
deficit	99,37	901	Ætheredus Dux moritur	100,20	901
classẽm in Angliam ducit	100,33	904	Ætheredus Dux Merciorum mori-		
Merciam devastat	101,1	905	tur	103,16	912
occiditur	101,26	905	Æthericus Ep. Lincoln. mor.	154,19	1034
			Agatho-		

C H R O N O L O G I C U S.

Agathonis P. literæ de Ecclesia Medeshamstedensi	p.41, l.35		Anlafus Norreganorum Dux. v. Unlafus..		
Agmundus Dux interficitur	103,13	911	Anphas Paganos in Hispania debellat	192,2	1086
Aidanus Ep. Lindisfarn. moritur	32,26	651	Anselmus fit Archiep. Cant.	180,41 & 198,38	1093
Ailnodus, abbas Glastingensis, deponitur	179,12	1077	ei Pallium adfert Waltearus Ep.		
S. Albani martyrium	8, 28	283	legatus Papæ	203,37	1095
monasterium consecratur	219,16	1116	dimittit Archiepiscopatum	205,33	1097
Alchmundus Ep. moritur	63,4	780	revertitur in Angliam ad rogatum Henr. I.	208,35	1100
Ald — v. Eald —			it Romam	211,14	1103
Alexander fit Rex Scotiæ	215,9	1107	moritur	215,34	1109
moritur	228,13	1124	Antiochia fit sedes Episcopalis	4, 16	35
Alexander fit Ep. Lincoln.	226,26	1123	Antiqui Saxones. v. Saxones Antiqui.		
it Romam cum Joanne Cardinali	229,34	1125	Antoninus & Aurelius Imperium capessunt	7, 12	145
carceri committitur	238,22	1137	Antonius fit Prior S. Augustini Cant.	180,36	1088
Alf — v. Ælf —			Apostolorum conversio	4, 7	30
Alfunus Ep. moritur	68,9	799	Aqua benedicta primum facta	6, 30	114
Alfwoldus fit Northymbr. Rex	62,31	778	Aquarum inundatio	145,41	1014
occiditur	64,25	789		207,11	1099
Alhredus capessit regnum Northymbrorum	60,23	765		229,38	1125
regno privatur	61,10	774	defectus	217,38	1114
Alhricus interficitur	68,4	798	Arborum fructus tardius maturant	187,35	1085
An — v. Ean —			læduntur	211,28	1103
Anbrihtus fit Archiep. Cant.	60,11	763		213,3	1105
accipit Pallium	60,21	764		216,11	1110
privatur aliqua parte Provinciæ	63,32	785		216,28	1110
moritur	64,34	790		227,46	1124
Andreas Apostolus convertitur	4, 5	30		229,43	1125
ejus Ecclesia Rossæ consecratur	235,14	1130	fructuum abundantia	217,16	1112
Andredæ sylvæ longitudo & latitudo	91,32		Arcenbrihtus. v. Ercenberhtus.		
Andredesceaster obsidetur	15,1	490	Archelaus regnare incipit	3, 10	3
Anglorum progenies	13,4		Arelatense Concil. I. celebratur	9, 7	311
ii suas terras redimunt à Will. Conquestore	172,38	1066	Argentfes castellum à Roberto Comite Normann. expugnatur	200,39	1094
Angli Mediterranei. v. Mediterranei Angli.			Armorici superant Danos	90,20	890
Angli Orientales. v. Orientales Angli.			Arnulfus fit Flandriæ Comes	178,18	1070
Anlafus Niger interficitur	103,11	911	occiditur	178,21	1070
Anlafus, Hibernorum Rex, ab Æthelstano vincitur	112,7	938	Arnwius fit abbas de Burh	156,40	
moritur	114,32	942	dimittit abbatiam	168,27	1052
Anlafus Northymbrorum regno pellitur	114,38	944	Arundelense castellum obsidet Henricus I.	210,24	1102
revertitur	115,17	949	Affandunensis Ecclesia construitur	151,30	1020
rursum regno pellitur	115,23	952	Afferus Ep. Scirburn. moritur	102,15	910
			Athel — v. Æthel —		

INDEX RERUM

Athulfus Dux moritur	p.100, l.26	903	Bathancester capitur à Cuthwino & Ceawlino	22,16	577
S. Augustinus Monachus in Britanniam mittitur	23,12	596	oppidum ac ejus vicinia diripitur	193,25	1087
in Britanniam appellit	23,26	597	Beamfleotense castellum expugnatur	94,2	894
Pallium accipit	23,30	601	Bebbanburh castrum construct.	19,28	
Mellitum & Justum in Episcopos consecrat	24,15	604	destruitur	127,33	993
ejus Præfagium de Britannorum excidio impletur	25,10	607	obsidetur à Willelmo II.	202,34	1095
S. Augustini Monachi Widonem abbatem rejiciunt	179,36	1087	ei deditur	203,15	1095
ei infidias struunt	180,13	1087	Beda Ven. moritur	54,8	734
rursum infidias struunt	180,23	1088	Bedanforda expugnatur	106,19	919
eorum pœna	180,27		ibi castellum construitur	106,24	919
in alias abbatias mittuntur	180,36	1088	ejus loci præsidium Danos superat	107,39	921
Avium strages insignis	41,5	671	Bedafordscira devastatur à Canuto	147,34	1016
Aurelius & M. Antonius imperium capeffunt	7, 12	145	Benedicta Aqua primum facta	6, 30	114
Australes Saxones pugnant cum Ceolwulfo	25,6	607	S. Benedictus miracula operatur	14,24	482
cum Ina	52,15	722	moritur	18,4	509
rursum cum Ina	52,21	725	ejus monasterium destruitur	23,16	596
subduntur Ecgberto R.	70,33	823	Benedictus X. fit Papa	170,4	1058
B.			mittit Stigando Pallium	170,5	
Baccanceldæ Concilium celebratur	A. D. p.48, l.10	694	privatur Papatu	170,15	1059
Bachsecgus interficitur	81,14	871	Benefingus Dux interficitur	103,10	911
Badecanwyllæ castellum construitur	110,31	924	Benningtun expugnatur à Ceawlino & Cutha	22,8	571
Baius castrum capitur ab Henr. I.	212,38	1105	Beocca Romam deportat West Saxonum Eleemosynas	89,35	888
Baldewinus, Flandriæ Comes, moritur	178,18	1070	Beonna terras quasdam elocat Cuthbrihto	61,22	
Baldewinus, S. Ædmundi abbas, moritur	206,24	1098	Beorht-- v. Briht-- & Byrht--		
Baldewinus, Rõtberti fil. fit Comes Flandriæ	216,44	1111	Beorhtfrith pugnat cum Pictis	50,24	710
vulneratur	220,36	1118	Beorhtulfus moritur	97,33	
moritur	222,4	1119	Beorhtwaldus fit Archiep. Cant.	47,17	690
Balduinus de Reduers tenet Excester contra Stephanum R.	238,2	1135	consecratur	47,25	693
Baldwulfus fit Ep. de Hwiterne	65,7	791	moritur	53,19	731
Balredus Rex fugatur	70,30	823	Beorhtwulfus vincitur à Danis	74,27	851
Bassianus Imperium capeffit	7, 28	206	Beorngarus Longobardis præfici- tur	89,24	887
Bassus Raculfense monasterium con- struit	40,20	669	Beornhelmus West-Saxonum Eleemosynas Romam deportat	90,13	890
Batailense monasterium consecra- tur	200,20	1094	Beornmodus fit Ep. Rossensis	68,33	811
			Beornredus capeffit regnum Mer- ciorum	59,8	755
			regno privatur	59,10	755
			Beornus Dux igni incenditur	62,39	780
			Beornus Comes interficitur à Swe- geno	160,16	1046
			ubi sepelitur	160,36	

C H R O N O L O G I C U S .

Beornwulfus pugnatur cum Ecgbriht- to	p.70, l.22	823	vincuntur ab Hengest. & Æsc.	14,9	473
interficitur	71,5	823	pugnant cum Ælla apud Mear- credesburnanstede	14,30	485
Beornwulfus, Præfectus Winton. moritur	97,37		vincuntur à Stufu & Wihtga- ro	18,10	514
Berhtus Dux occiditur	49,30	699	vincuntur à Cynrico	19,32	552
Bethlemitici infantes interficiun- tur	3, 5	1	pugnant cum Cynrico & Ceaw- lino	20,12	556
Blecca primus in Insula Lindisse fi- dem amplectitur	28,25	627	cum Cuthwulfo pugnant	22,5	571
Bosa fit Ep. Deirorum	44,25	678	pugnant cum Cuthwino & Ceaw- lino	22,11	577
Botulfus incipit construere Icanhoe monasterium	33,7	654	pugnant cum Cuthwino & Ceaw- lino apud Fethanleag	22,22	584
Botwinus ab. moritur	63,29	785	vincuntur ab Æthelfritho	25,6	607
Brandus fit abbas de Burch, incon- sulto Willelmo Conq.	173,14	1066	pugnant cum Cynegilfo & Cwi- chelmo	25,24	614
Regi conciliatur	173,25	1066	vincuntur à Cenwallo	39,1	658
moritur	174,36	1069	fugantur à Centwino	45,8	681
Brecenanmere castrum expugnatur ab Æthelfleda	104,20	916	pugnant cum Ina	50,26	710
Bregowinus fit Archiep. Cant.	59,31	759	pugnant cum Æthelbaldo & Cuthredo	55,16	743
moritur	60,9	762	pugnant cum Cuthredo	56,14	753
Bricgæ castellum construitur	103,23	912	cum Damnoniensibus	70,20	833
obsidetur ab Henr. I.	210,28	1102	Britanni. v. Walli.		
Bricgstowe diripitur à Gosfrido Episcopo	193,22	1087	Britanni Boreales subditi Ecgbriht- to	72,2	828
Briht- v. Beorht- & Byrht-- subditi Burhredo				75,29	853
Brihteh, Ep. Wigorn. moritur	155,18	1038	Edwardo R.	110,5	922
Brihtelmus moritur	48,1	693	Brocmal ab Æthelfrith victus	25,15	607
Brihtnothus fit abbas Eliensis	118,7		Brordanus dat Wocingas monaster. Ecclesiæ Medeshamstedensi	62,6	
Brihtnothus Dux occiditur	126,19	991	Buccingahammæ castella duo con- struuntur	106,1	918
Brihtrici, Eadrici fratris, classis pe- rit	137,27	1009	Buccingahamsceira devastatur à Ca- nuto	147,34	1016
Brihtricus interficitur	151,6	1017	Burh. v. Medeshamstede.		
Brihtus ab Egfertho mittitur in Scotiam	45,11	684	Burhilmus Dux interficitur	70,18	822
Brihtwoldus fit Ep. Wiltun.	134,35	1006	Burhredus ope Æthelwulfi subjugat Wallos Boreales	75,29	853
moritur	158,1	1043	uxorem ducit	76,8	853
Britanniæ descriptio	1, 1		à Danis regno pellitur	82,31	874
Ejus incolæ	1, 6		Romæ moritur	82,33	
à Claudio subjugatur	5, 1	46	Burtunensis abbatia. v. Byrtunensis.		
à Severo subjugatur	7, 21	189	Butyrum in sanguinem convertitur	46,12	685
Christianam Relig. suscipit	21,2		Byrht- v. Briht- & Beorht--		
Britanni committunt prælium cum Cæsare	2, 12		Byrhtnoth ab Unlaso vincitur	127,26	993
à Romanis auxilium petunt	11,12	443	Byrhttricus fit West-Saxon. Rex	63,20	784
ab Anglis auxilium petunt	11,16	443	uxorem ducit Eadburgam	64,10	787
pugnant cum Hengesto & Æsc apud Creccanford	13,25	457	moritur	68,19	800
apud Wyppedesfleot	14,1	465			

INDEX RERUM

Byrhtfigus interficitur	p. 101, l. 28	905	Canutus eligitur in Regem à classe	
Byrinus Ep. fidem prædicat West-			Anglica	144, 36 1014
Saxonibus	30, 3	634	Lindesigenses ad suas partes pel-	
Cynegilsum baptizat	30, 14	635	licit	145, 22 1014
Cuthredum baptizat	30, 24	639	prædas agit in partibus Angliæ	
Byrstanus fit Ep. Winton.	111, 18	932	Australibus	146, 21 1015
moritur	111, 28	934	West-Saxonas sibi subdit	146, 36 1015
Byrtunenſis abbatia data Eccleſiæ			prædas agit per Wæringſciram &	
Medeſhamſtedenſi	173, 5		alias Angliæ partes	147, 6 1016
C.			Londinum obſidet	148, 20 1016
			iterum	149, 11 1016
			vincit Eadmundum Regem	149, 36 1016
			foedus firmat cum Eadmundo R.	
				150, 18 1016
C. v. K.		A. D.	fit totius Angliæ Rex	150, 39 1017
Cadomum capitur ab Hen. I. p. 212, l. 40		1105	ducit uxorem Æthelredi R. re-	
Cadugaun fit Dux Wallorum re-			lictam	151, 10 1017
bellium	205, 19		transit in Denmearciam	151, 24 1019
Cæſar (Julius) in Britanniam ap-			revertitur	151, 27 1020
pellit	2, 9		conſtruit Eccleſiam apud Aſſan	
cum Britannis pugnat	2, 12		dun	151, 30 1020
Cæſar-Auguſta deſtructa	62, 35	778	pugnat cum Suedis	152, 36 1025
Caligula imperium capeſſit	4, 23	39	Olafum privat regno Norwegio-	
Calixtus II. fit Papa	221, 37	1119	rum	153, 10 1028
Synodum inſtituit Remis	221, 39	1119	in Angliam revertitur	153, 15 1029
moritur	228, 17	1124	dat portum Sandwicenſem Eccle-	
Cameleacus Ep. à Danis prehendi-			ſiæ Cant.	153, 21 1031
tur	105, 7	918	it Romam	153, 31 1031
ab Eadweardo R. redimitur	105, 10		Scotos ſibi ſubjicit	153, 32 1031
Candida caſa. v. Hwiterne.			moritur	154, 22 1036
Canon augmentatur à Gregorio			Canutus Rex Denmearciæ à ſuis in-	
Mag.	23, 5	592	terficitur	191, 40 1086
Canonici de variis monaſteriis pel-			Carleol reſtauratur	198, 20 1092
luntur	120, 38	964	Carolus M. fit Francorum Rex	61, 5 769
Cantabrigia. v. Grantanbricge.			ejus nonnullæ res geſtæ	62, 34 778
Caningamærſc devaſtatur	140, 30	1010	venit in Bavariam	64, 24 788
Cantium devaſtatur	44, 16	676	fit Imperator	68, 28 800
	46, 15	686	cum Nicephoro pacem facit	69, 25 810
	46, 26	687	moritur	69, 27 812
	194, 4	1087	Carolomannus occiditur	87, 29 885
Cantwaraburh conflagrat	56, 20	754	ejus genealogia	87, 34
Danis proditur	141, 13	1011	Carolus Craſſus regnum Francorum	
Cantwari cum Ina foedus feriunt	48, 2	694	capeſſit	88, 9 885
cum Mercii pugnant	61, 16	774	ejus imperii fines	88, 11
Ecgeberhto ſubduntur	70, 32	823	ejus genealogia	88, 15
cum Danis foedus feriunt	78, 19	865	regno pellitur	89, 10
cum Danis pugnant	100, 23	902	moritur	89, 9 887
à Danis vincuntur	130, 1	999	Carolus, filius Canuti Regis, fit	
Orientales foedus feriunt cum Da-			Flandriæ Comes	222, 6 1119
nis	138, 16	1009	foedus ferit cum Henr. I.	222, 15 1120
Cantwarenſe monaſterium conſe-			cratur	235, 1 1130

CHRONOLOGICUS.

interficitur	p. 230, 145	1127	Ceolricus fit Rex West-Saxon.	23, 1	591
Ceadda consecratur in Episc.	40, 8	664	Ceolwulfus fit Rex West-Sax.	23, 17	597
Ceadwalla una cum Penda North-			ejus genealogia	23, 21	
hymbriam devastat	29, 14	633	pugnat cum Austr. Saxonibus	25, 6	607
una cum Mul Cantium & Vectam			Ceolwulfus fit Rex Northymb.	53, 14	731
devastat	46, 15	686	ejus genealogia	53, 15	
ejus donum Eccles. Medesham-			fit Monachus	54, 19	737
sted.	46, 17		moritur	60, 3	760
Cantium devastat	46, 26	687	Ceolwulfus Episcopus Northym-		
Romæ baptizatur	46, 28	688	briam relinquit	66, 1	794
moritur	46, 32	688	moritur	66, 26	796
Cealchythenfis Synodus	63, 30	785	Ceolwulfus fit Rex Merciorum	70, 11	819
Ceawlinus una cum Cynrico pugnat			regno privatur	70, 15	821
contra Britonas	20, 12	556	Ceolwulfo à Danis committitur re-		
capeffit regnum West-Saxon.	20, 16	560	gnum Merciorum	82, 37	874
una cum Cutha contra Æthel-			Ceorlus Danos vincit	74, 17	851
brihtum pugnat	21, 26	568	Ceortefigense monasterium incep-		
una cum Cuthwino contra Brito-			ptum	216, 31	1110
nas pugnat	22, 11	577	Cerdicus una cum Cynrico appellit		
una cum Cuthwino 3 civitates			in Britanniam	15, 8	495
Merciorum capit	22, 16	577	ejus genealogia	15, 13	495
una cum Cuthwino contra Bri-			West-Saxonum Rex primus	15, 19	
tonas pugnat	22, 22	584	una cum Cynrico pugnat contra		
regno pellitur	23, 1	591	Britann. apud Cerdicesford	18, 16	519
moritur	23, 7	593	apud Cerdicesleah	18, 21	527
maximus Regum Britanniaë	71, 21		moritur	18, 32	534
Cenbyrhtus Rex moritur	39, 17	661	Chalcedonense Concilium	11, 10	439
Centwinus capeffit regnum West-			adversus Eutythen &		
Saxonum	44, 13	676	Dioscorum	13, 15	
ejus genealogia	44, 15		Charta concessa Ecclesie Medesham-		
fugat Britannos	45, 8	681	stedensi à Wulthero Rege	34, 6	
Cenwulfus abbas occiditur	101, 21	905	ab Æthelredo Rege	43, 16	
Cenwallus capeffit regnum West-			ab Eadgaro Rege	118, 32	
Saxonum	31, 24	643	Christus nascitur	3, 3	1
regno pellitur	32, 9. & 39, 3	645	revertitur ex Ægypto	3, 11	3
baptizatur	32, 12	646	baptizatur	4, 4	30
Cuthredo terras quasdam do-			crucifigitur	4, 9	33
nat	32, 15	648	Christi Ecclesie Cant. donatur por-		
pugnat apud Bradenford	33, 1	652	tus de Sandwic	153, 21	1031
vincit Britannos	39, 1	658	igni incenditur	173, 30	1066
pugnat cum Wuthero	39, 14	661	ejus Monachi in S. Augustini ab-		
moritur	41, 7	672	batiam transferuntur	180, 36	1088
Ceolburga abbatissa moritur	69, 9	805	consecratur	235, 1	1130
Ceolmundus Dux moritur	97, 32		Christianus Infans à Judæis crucifi-		
Ceolnothus fit Archiep. Cant.	72, 12	830	gitur	240, 38	
accipit Pallium	72, 15	831	Christienus. Danicus Episcopus, ve-		
moritur	80, 21	870	nit in Elig	176, 16	1070
Ceolredus fit Merciorum Rex	50, 14	709	Circulus Paschalis Dionysii	18, 24	528
pugnat cum Ina	50, 33	715	Circulo Sol cingitur	69, 18	806
moritur	51, 8	716	circulis 4. cingitur	211, 46	1104
					Cire-

INDEX R E R U M

Cireneus legatos mittit Carolo M.	p.69, l.32	812	Constantia, soror Regis Francorum,	
Claudix Synodus celebratur	179,14	1080	nubit Eustatio, Stephani R. fi-	
Claudius Britanniam subjugat	5, 1	46	lio	243,10
Clemens I. Papa moritur	6, 23	92	Constantinopolitanum Concilium	
Clericos è suo Episcopatu expulit			celebratur	9, 22 379
Athelwoldus	117,28	963	Cornelius Papa levat corpora SS. Pe-	
Cleucestrix Synod. celebratur	179,22	1085	tri & Pauli	8, 21 254
Clifton igni incenditur	132,13	1001	Cornwalli à Danis exagitantur	129,20 997
Clofeshoenfis Synodus	55,12	742	Cotingham additur Ecclesix Medes-	
alia	70,18	822	hamstedensi	240,28
Cnebba Dux interficitur	22,2	568	Coventrensis abbatia à quo funda-	
Cœlestinus Papatum capessit	10,30	433	ta	173,7
Cœli intemperies. v. Intemperies cœli			data Ecclesix Medeshamsted.	173,5
Cœlum visum est conflagrare	206,35	1098	Cristina, Eadgari Clitonis soror, intrat	
iterum	220,18	1117	monasterium de Rumesfege	187,28 1085
iterum	235,34	1131	S. Crucis inventio	8, 9 199
Cola una cum Eadfigo vincitur à			Crux in cœlis conspicitur	61,14 774
Danis	132,8	1001	in luna	69,15 806
Colmannus domum redit de Streones-			istius pars in quam passus est Chri-	
healh	40,3	664	stus mittitur Ælfredo R.	86,27 883
Colneceaster capitur ab Eadwear-			Crulandensis abbatia datur Ecclesix	
do R.	108,19	921	Medeshamstedensi	173,5
Coludesburh conflagrat	44,33	679	Cryda interiit	23,8 593
Columbanus Pictos Aquilonares con-			Cumbria Eadmundo Regi subji- tur	115,3 945
vertit	21,4		ab Æthelredo R. devastatur	130,28 1000
monasterium construit	21,10		Cutha (al. Cuthwulfus) una cum	
moritur	21,11		Ceawlino contra Æthelbrihtum	
Columbani, monachi Cant. pœna ob			pugnat	21,26 568
contemptum abbatem	180,14	1087	4. Merciorum civitates capit	22,8 571
Cometa	44,19	678	moritur	22,9 571
	53,7	729	S. Cuthberht. fit Ep. Lindisfarn.	45,15 685
	91,13	891	Cuthbrihtus fit Archiep. Cant.	55,7 741
	101,36	905	moritur	59,28 758
	123,26	975	Cuthbrihto terræ quædam Ecclesix	
	129,15	995	Medeshamsted. elocantur	61,22
	173,31	1066	Cuthburga monasterium Winburnæ	
Commail Rex Britannicus interfi-			construit	51,25
citur	22,13	577	nubit Ealdfertho Regi	51,26
Concilium Procerum apud Oxna-			fit inter eos divortium	51,27
ford	146,5	1015	Cuthredus Rex baptizatur	30,24 639
apud Cynceaster	151,28	1020	ei terræ donatæ à Cenwallo	32,15 648
apud Oxnaford	154,26	1036	ejus genealogia	32,17
apud Lundene	161,9	1047	moritur	39,17 661
apud Gleawanceaster	163,15	1048	Cuthredus fit West-Saxon. Rex	55,3 741
extra Lundene	168,7	1052	una cum Æthelbaldo pugnat con-	
apud Hundhoge	228,20	1124	tra Britonas	55,16 743
apud Oxeneford	238,19	1137	pugnat contra Æthelhunum	56,5 750
Concilium Clericorum. v. Synodus.			fugat Æthelbaldum	56,10 752
Condidan R. Britannicus occis.	22,13	577	pugnat contra Britonas	56,14 753

C H R O N O L O G I C U S .

moritur	p. 56, l. 17	754	subjicitur Willelmo II. Angliæ Regi	207,6	1099
Cuthredus, Cantwarorum Rex, moritur	69,8	805	Cynricus cum Cerdico in Britanniam venit	15,8	495
Cuthwinus una cum Ceawlino contra Britonas pugnat	22,11	577	pugnat cum Britannis apud Cerdicesford	18,16	519
tria oppida capit	22,16	577	pugnat cum Britannis apud Cerdicesleah	18,21	527
una cum Ceawlino pugnat contra Britonas	22,21	584	capeffit regn. West-Saxon.	19,1	534
interficitur	22,23	584	vincit Britannos apud Searbyrig	19,32	552
Cuthwulfus. v. Cutha.			ejus genealogia	20,3	
Cwenburga cujus foror	51,24		pugnat cum Britannis apud Beranbyrig	20,12	556
Cwichelmus moritur	23,7	593	Cynricus, West-Saxonum Clito, interficitur	55,33	748
Cwichelmus una cum Cynegilfo contra Britonas pugnat	25,24	614	Cyrencester expugnatur à Cuthwino & Ceawlino	22,16	577
ab Eadwino vincitur	28,2	626	ibi Concilium celebratur	151,28	1020
una cum Cynegylfo contra Pendam pugnat	29,4	628	Cyricburgæ fit castrum	104,9	915
baptizatur	30,18	636			
moritur	30,20	636	D.		
Cyclus. Dionysii quando incipit ac definit	27,21	625	Dælreodi qui & unde dicti p. 2, l. 4, 7	A. D.	
Cyneberhtus, Ep. Winton. it Romanam	68,7	799	Æthelferthum adjuvant contra Ægthanum	24,7	603
Cynegilfus fit West-Saxon. Rex	25,19	611	Dagoberhtus Francorum Rex moritur	51,1	715
ejus genealogia	25,21		Dani primum Angliam petunt	64,17	
una cum Cwichelmo contra Britonas pugnat	25,24	614	Lindisfarnensem Ecclesiam devastant	65,26	793
contra Pendam	29,4	628	Northymbriam devastant	66,8	794
baptizatur	30,14	635	Eorum naves tempestate franguntur	66,11	794
Cyneheardus fit Ep. Winton.	56,19	754	devastant Sceapige	72,17	832
Cyneheardus Clito occiditur	58,26		prælio superant Ecgbryhtum	72,19	833
	& 63,19	784	vincuntur ab Ecgbrylito	72,27	835
ubi sepelitur	59,3		vincuntur à Wulfheardo	73,16	837
Cyneheardus fit Abbas de Middeltune	121,5	964	vincunt Æthelhelmum	73,20	837
Cyneheardus, Ep. Sumurtunensis moritur	123,9	975	vincunt Herebrihtum	73,27	838
Cynewulfus Clito interficitur	52,5	721	multos ex Anglis occidunt	73,30	838
Cynewulfus fit Lindisfarnensis Episcopus	54,23	737	vincunt Æthelwulfum	74,3	840
dimittit Episcopatum	63,3	780	vincuntur à Sumursætensibus & Dornsætensibus	74,9	845
moritur	63,14	782	vincuntur à Ceorlo	74,17	851
Cynewulfus fit West-Sax. Rex	56,25	755	ab Æthelstano & Ealchero	74,21	851
pugnat cum Offa	61,20	775	hyemant in Tenet	74,26	851
interficitur	57,20 & 63,18	784	vincunt Beorhtwulfum	74,27	851
ubi sepelitur	59,2		vincuntur ab Æthelwulfo	74,33	851
Cynewulfus Dux occiditur	62,30	778	pugn. cum Ealhero & Huda	76,1	853
Cynomannia subjicitur Willelmo Comiti Normanniæ	170,37	1062			
	182,1	1073			

hyemant.

I N D E X R E R U M

hyemant in Sceapige	p.76, l.10	854	vincunt Ælfredi classem	87,25	885
vincuntur ab Otrico & Æthelwulfo	78,7		pugnant cum Antiquis Saxonibus & Frisiis	88,5	885
hyemant in Tenet	78,17	865	Parisiis hyemant	88,33	886
fœdus factum cum Cantwaris violant	78,21	865	in Caziei & Jona commorantur	89,4	887
hyemant inter East-Anglos	78,27	866	vincuntur ab Armoricanis	90,20	890
superant Northymbros	79,11	867	ab Earnulfo	90,30	891
fœdus feriunt cum Merciiis eunt Eboracum	80,1	869	de Francia in Angliam redeunt	91,22	893
hyemant apud Theodford	80,4	870	veniunt in Limeni ostium	91,36	893
S. Eadmundum occidunt	80,10	870	fœdus factum cum Ælfredo violant	92,11	894
diripiunt Ecc. Medeshamsted.	80,15	870	prædas agunt	92,26	894
vincuntur ab Æthelwulfo	80,25	871	vincuntur ab Ælfredo	93,3	894
vincunt Ætheredum	80,32	871	obsident Eaxanceaster	93,25	894
ab Ætheredo vincuntur	81,2	871	vincuntur ab Ælfredo	95,2	894
vincunt Ætheredum	81,22	871	propugnant Legaceaster	95,26	894
rursum vincunt	81,25	871	pergunt in East-Saxonas	96,6	895
vincunt Ælfredum	82,4	871	fugantur ab East-Saxonibus	96,11	895
fœdus feriunt cum West-Sax.	82,16	871	fugant Lundenwaros	96,26	896
fœdus feriunt cum Merciiis	82,21	872	hyemant apud Cwatbricge	97,14	896
hyemant apud Lundenbyrig	82,19	872	eorum aliq. pars transfretat	97,21	897
hyemant in Lindisse	82,23	873	vexant West-Saxonas	98,1	897
fœdus feriunt cum Merciiis	82,26	873	ab Ælfredo navali prælio superantur	98,16	897
hyemant apud Hreopedun	82,28	874	pugnant cum Cantwaris	100,23	902
Burhredum regno pellunt	82,30	874	ea pars in Northymbria & East-Anglia pacem firmat cum Eadweardo R.	102,2	907
Ceolwulfo Merciam committunt	82,37	874	ea pars in Northymbria Merciam devastat	102,29	911
suas copias partiuntur	83,6	875	ab Eadweardo R. vincuntur	103,1	911
Pictos divexant	83,10	875	prædantur Mercios	104,23	917
eorum naves piraticas 7 vincit Ælfredus	83,15	875	vincuntur à Ligtunenſibus	104,30	917
fœdus cum Ælfredo factum violant	83,30	876	eorum naves in North-Walliam appelluntur	105,5	918
eorum naves 120 pereunt	84,3	877	prehendunt Cameleac. Ep.	105,7	918
fœdus feriunt cum Ælfredo	84,13	877	vincuntur ab Herefordenſibus & Glocestrenſibus	105,14	918
vexant West-Saxonas	84,20	878	bis vincuntur ab Eadweardo Rege	105,27	918
fugantur ab Ælfredo	85,14	878	in Hiberniam tranſeunt	105,34	918
Ælfredo dant obsides	85,17	878	obsident Toſeceaſter	107,19	921
eunt Cirenceſtriam	85,35	879	conſtruunt caſtrum apud Temesford	107,33	921
eorum pars hyemat apud Fullanham	85,37	879	vincuntur à præſidio Bedanfordenſi	107,39	921
inde tranſit in Franciam	86,5	879	obsident caſtellum de Wigingamere	108,3	921
eunt reliqui in East-Angliam	86,2	879			
cum Francis præliantur	86,10	881			
pergunt ad Cundoth	86,25	883			
ad Embene	87,5	884			
suas copias partiuntur	87,9	885			
obsident Roſſam	87,12	885			
eorum piratæ vincuntur	87,19	885			

vincuntur

CHRONOLOGICUS.

vincuntur apud Temesford p.108,			Sceorstan	148,33	1016
l. 8	921		populantur Merciam	149,17	1016
apud Colneceaster	108,19	921	vincunt Eadmundum R.	149,36	1016
apud Mældune	108,29	921	fœdus feriunt cum Lundenfibus	150,29	1016
eorum complures se Eadweardo			Danis tributa solvuntur. v. Tributa.		
R. subjiunt	109,2	921	Dani in Denmearcia Canutum suum		
iis tributa solvuntur	126,21	991	Regem interficiunt	191,40	1086
vincuntur ab Æthelredo pugna			Daniel Ep. Winton. it Romam	52,3	721
navali	127,11	992	Episcopatum deponit	55,20	744
fugant Anglos circa Humbri o-			moritur	55,27	745
ftium	127,35	993	David fit Rex Scotiæ	228,14	1124
prædas agunt per oras mariti-			venit in Angliam	230,13	1126
mas	129,18	997	fœdus ferit cum Stephan.R.	238,7	1135
populantur Dorsetsciram	129,35	998	à Stephano Rege prælio supera-		
commorantur in Vecta	129,43	998	tur	241,7	1138
vincunt Cantianos	130,1	999	Decenovenalis ordo conficitur	27,22	625
eorum classis in Normanniam			Decimæ Angliæ Deo dicantur	76,12	854
transit	130,33	1000	Denulfus Ep. Winton. moritur	102,9	909
vincunt Hamtunenses	131,1	1001	Deoraby capitur ab Æthelfled.	106,11	918
vincunt Colam & Eadsigum	132,8	1001	Devonienfes pugnans cum Britan-		
igni populantur West-Sax.	132,13	1001	nis	70,20	823
fœdus feriunt cum Æthelredo			exagitantur à Danis	129,20	997
	132,23	1002	Deus-dedit consecratur in Archiep.		
juſſu Æthelredi sunt interficien-			Cant.	33,35	655
di	133,1	1002	moritur	40,9	664
fœdus violant	134,5	1004	Diabolus apparet Judæis	10,26	431
diripiunt Theodfordiam	134,12	1004	Dionysius Circulum Paschalem con-		
pugnant cum Ulſkytelo	134,17	1004	ficit	18,24	528
eorum classis in Denmearciam			ejus Cyclus quando incipit ac de-		
transit	134,30	1005	finit	27,21	625
classis revertitur	135,5	1006	Dofræ turbæ concitantur ab Eusta-		
per Angliam prædas agunt	135,14	1006	cio	162,13	1048
vincunt Anglos apud Cynet	135,34	1006	Dol castellum obſidetur	183,33	1076
fœdus cum illis feriunt	136,20	1006	Dolſinus, Carleoli Præfectus, terra		
fœdus feriunt cum Cantwaris Ori-			ista pellitur	198,23	1092
entalibus	138,16	1009	Dones-day bok conficitur	186,28	1085
prædas per Angliam agunt	138,18	1009	Domitianus Imperium capeſſit	6, 12	83
eorum classis in Tameſi hyemat			Donatus fit Archiep. Dublin.	179,20	1085
	138,32	1009	Dorſætenses à Danis exagitantur		
incendunt Oxonium	139,2	1009		129,35	998
vincunt Grantabricgenſes	139,11	1010	Dracones igniti	65,23	793
prædas agunt	140,1	1010	Dudda moritur	72,24	833
vaſtant Caninganmærfcas	140,30	1010	Duduc Ep. Wellenſis moritur	170,23	1061
fœdus feriunt cum Anglis	140,35	1011	Dufenal fit Scotiæ Rex	199,33	1093
qui Comitatus ſub eorum ditio-			regno privatur	199,45	1093
ne	140,39	1011	reſtituitur	201,39	1094
expugnant Cantwaraburh	141,13	1011	ab Eadgaro Clitone regno pri-		
interficiunt Ælfeagum	142,7	1012	vatur	206,15	1097
pugnant cum Eadmundo R.	148,31	1016	Dun fit Ep. Roſſenſis	55,8	741
pugnant cum Eadmundo apud					

INDEX RERUM

Dunecanus fit Scotiæ Rex p. 199, l. 45	1093	terris in Normannia privat	197, 20	1091
interficitur	201, 38	R. Willelm. II. conciliatur	198, 10	1091
S. Dunstanus nascitur	111, 6	Eadgarum, Melcolmi fil. Scotiæ		
exulat	115, 35	Regem constituit	206, 11	1097
ab exilio revocatur	117, 2	capitur in prælio contra Henr. I.	214, 19	1106
fit Ep. Wigorn.	117, 3	Eadgarus, Melcolmi fil. fit Rex Sco-	206, 16	1097
fit Ep. Lundenensis	117, 4	tiæ		
fit Archiep. Cant.	117, 7	moritur	215, 7	1107
morte repentina liberatur apud		Eadgitha, R. Edwardi uxor, mori-	183, 15	1075
Calne	124, 12	tur		
moritur	126, 5	Eadhedus primus in Lindisse Epi-	44, 26	678
		scopus	80, 8	870
E.		S. Eadmundus interficitur		
Eadbaldus fit Rex Cantii p. 26, l. 1	616	Eadmundus capeffit regnum Angliæ	114, 13	941
baptismum abnegat	26, 4	civitates 5 Merciorum expu-		
convertitur ad fidem à Lauren-		gnat	114, 21	942
tio	26, 15	sufceptor Anlafi	114, 28	942
moritur	30, 27	sufceptor Regenoldi	114, 31	942
Eadbaldus Episcopus Northymbriam		Northymbriam subjicit	114, 36	944
relinquit	66, 1	Cumbriam subjicit	115, 3	945
Eadberhtus fit Rex Northymbro-		moritur	115, 8	946
rum	54, 19 & 54, 26	Eadmundus, Edgari fil. mor.	121, 28	971
fit Monachus	59, 23	Eadmundus, Æthelredi filius, trans		
moritur	61, 2	mare mittitur	144, 13	1013
ubi sepelitur	54, 31	à patre in Angliam mittitur	145, 6	1014
Eadbrihtus fit Rex Cantii	66, 5	Sigeferthi relictam uxorem du-		
oculis ac manibus privat	67, 1	cit	146, 13	1015
Eadbrihtus Dux moritur	70, 12	devastat Stæffordsciram & loca		
Eadburga nubit Brihtrico	64, 10	vicina	147, 31	1016
Eadesbyrgæ castell. construitur	104, 5	eligitur in Regem	148, 15	1016
Eadgarus capeffit regnum Mercio-		sibi subjicit West-Saxonas	148, 29	1016
rum	116, 1	pugnat cum Danis apud Peon-		
succedit fr. Eadwigo in reg.	116, 5	nam	148, 31	1016
ejus laudes	116, 9	apud Sceorstan	148, 33	1016
Chartam concedit Ecclesiæ Medes-		Londinum obsidione liberat	149, 3	1016
hamstedensi	118, 32	Danos fugat apud Brentford	149, 5	1016
Canonicos de Wintanceaster aliif-		superatur à Canuto apud Assan-		
que locis expellit	120, 38	dun	150, 4	1016
devastat Tenetland	121, 13	moritur	150, 33	1016
consecratur in Regem	121, 32	Eadnothus interficitur	150, 10	1016
moritur	122, 24	Eadnothus Ep. Lincoln. mor.	161, 6	1046
Eadgarus Clito it in Scotiam	173, 37	Eadredus (al. Eldredus) capeffit re-		
cum Eboraci incolis fœdus fe-		gnum Angliæ	115, 11	946
rit	174, 10	sibi subjicit Northymbriâ	115, 12	946
revertitur in Scotiam	174, 15	Scoti se illi subjiciunt	115, 14	946
Eboracum diripit	174, 27	fit Northymbrorum Rex	115, 28	954
cum Willelmo Conq. in gratiam		moritur	115, 30	955
redit	182, 11			
ab eo deficit	187, 24	Eadricus		

C H R O N O L O G I C U S.

Eadricus Dux Anglorum exercitum			communit castellum de Snotingaham	110,8	922
prodit	p. 138, l. 30	1009	restaurat castel. de Thælwæl	110,15	923
interficit Sigeferthum & Morcærum	146,6	1015	de Manigceaster	110,19	923
à Rege Æthelredo ad Canutum deficit	146,34	1015	construit castellum apud Snotingaham	110,25	924
prodit Anglor. exercitum	150,4	1016	apud Badecanwyllam	110,31	924
Merciis præficitur	151,2	1017	ei Scoti subjiciuntur	110,37	924
interficitur	151,3	1017	moritur	110,40	925
Eadrigus Mercii præficitur	136,29	1007	ubi sepelitur	111,3	
Eadfigus una cum Cola superatur à Danis	132,8	1001	Eadwardus, Eadgari fil. regnare incipit	123,6	975
Eadfigus fit Archiep. Cant.	155,21	1038	interficitur	124,19	978
it Romam	156,11	1040	ejus laudes	124,26	
dimittit Archiepiscopatum	157,17	1043	ejus corpus defertur ad Scæftesbyrig	125,9	980
moritur	161,23	1047	Eadwardus, Æthelredi fil. venit in Angliam	156,16	1040
Eadulfus Thanus moritur	97,36		fit Rex	156,29	1041
Eadwaldus interficitur	101,22	905	consecratur	157,3	1042
Eadwardus regnum Angliæ capessit	99,36	901	uxorem ducit Godwini fil.	157,37	1043
devastat East-Angliam	101,8	905	eam dimittit	164,38	1048
pugnat cum Æthelwaldo Clitone	101,17	905	ei terras suas restituit	168,20	1052
foedus ferit cum Danis	102,2	907	moritur	171,45	1066
mittit exercitum in Northymbriam	102,16	910	Eadwardus, R. Eadmundi fil. moritur	169,30	1057
vincit Danos	103,1	911	Eadwardus, fil. Melcolmi, occiditur	199,25	1093
occupat Londinum & Oxonium	103,17	912	Eadwigus capessit reg. Angliæ	115,33	955
construit castellum apud Heortford	103,25	913	moritur	116,4	957
apud Witham	103,34	913	Eadwigus interficitur	139,21	1010
apud Heortford	103,37	913	Eadwigus exulat	151,9	1017
Cameleacum Ep. redimit	105,10		Eadwinus fit Abbas de Abbandune	125,29	984
contra Danos præsidia disponit	105,22	918	moritur	126,12	989
duo castella construit apud Buceingaham	106,1	918	Eadwoldus Thanus occiditur	101,20	905
expugnat Bedanfordam	106,19	919	Ealcherus vincit Danos	74,22	851
ibi castellum ædificat	106,24	919	occiditur	76,7	853
castellum construit apud Mældune	106,29	920	Ealchstanus Ep. vincit Danos	74,11	845
expugnat Colneceaster	108,19	921	moritur	79,16	867
complures Danorum sibi subjicit	109,2	921	Ealdberhtus Ab. moritur	64,22	788
restaurat Colneceaster	109,15	921	Ealdbrihtus patria pellitur	52,13	722
castellum ædificat apud Stanford	109,33	922	interficitur	52,23	725
sibi subjicit Merciam	110,2	922	Ealdfrith fit Rex Northymbr.	45,24	685
Walliam Borealem	110,5	922	moritur	50,1	705
			ejus uxor quæ	51,26	
			divortio separantur	51,27	
			Ealdhelmus Ep. moritur	50,7	709
			Ealdredus Ep. Romam ad Synodum mittitur	161,15	1047

INDEX RERUM

Ealdredus fit Archiep. Ebor. p. 170, l. 19	1060	Ecgberhtus fit Archiep. Ebor.	54,9	734
Ealdulfus fit Ep. Roffensis	52,27	Pallium accipit	54,11	735
Ealdulfus Dux occiditur	62,29	moritur	60,26	766
Ealdulfus fit Archiep. Ebor. & Ep. Wigorn.	127,16	ubi sepelitur	54,31	
moritur	132,38	Ecgberhtus fit West-Saxon. Rex	68,20	800
Ealheardus Ep. moritur	97,35	devastat West-Wallos	69,38	813
Ealhswitha moritur	101,35	pugnat cum Beornwulfo	70,22	823
Ealhmundus fit Ep. Hagustald.	60,32	subjicit Cantwar. Suthreg. East-Sax. & Suth-Sax.	70,32	823
Ealhmundus Cantii Rex	63,24	fibi subjicit East-Anglos	71,2	823
ejus genealogia	63,26	totam Merciam subjugat	71,15	827
Ealherus. v. Ealcherus.		Regum in Britannia potentissimus	71,28	
Ean — v. An —		subjicit fibi Northymbriam	71,29	827
Eanbaldus II. fit Archiep. Ebor.	66,27	fibi subjicit Britonas Boreal.	72,2	828
accipit Pallium	67,38	cum classe Danorum pugnat	72,19	833
Eanberhtus Ep. Hagustald. mor.	69,14	Danos vincit	72,27	835
Eanfleda, Edwini fil. nascitur	27,30	moritur	73,1	836
baptizatur	28,4	fuerat patria pulsus	73,2	
Eanfridus, Æthelfrith. fil. exulat	27,12	Ecgberhtus fit Ep. Lindisfarn.	68,38	803
fit Rex Beorniciorum	30,2	Ecgberhtus Abbas occiditur	104,14	916
Eanwulfus vincit Danos	74,9	Ecgbrihtus. v. Ecgberhtus.		
Eardwulfus consecratur in Regem Northymbrorum	66,18	Ecgbyrhtus. v. Ecgberhtus.		
regno privatur	69,12	Ecgferthi Ecclesia expilatur	66,9	794
Earnulfus fit Rex ab Oriente Rheni	89,20	Ecgverthus in Regem consecratur	64,2	785
vincit Danos	90,30	fit Merciorum Rex	66,3	794
Earnulfus fit Abbas de Burh	214,43	moritur	66,4	795
fit Ep. de Hrofceaster	218,11	Ecgulfus moritur	97,38	
moritur	228,10	Eclipsis Solis	19,6	538
East-Angli. v. Orientales Angli.			19,10	540
East-Saxones. v. Orientales Saxones.			39,28	664
Eata fit Episc. Berniciorum	44,25		54,3	733
Eaxanceaster à Danis obsidetur	93,25		69,21	807
obsidione liberatur	94,28		86,1	879
expugnatur	133,8		237,23	1135
tenetur à Balduino de Reduers contra Stephanum Regem	238,2	Eclipsis Lunæ	241,21	1140
Eboraci Ecclesia construitur	28,9		66,16	795
oppidum conflagrat	55,10		68,17	800
capitur à Regnoldo	110,23		68,32	802
devastatur à Will. Conq.	174,12		69,11	806
diripitur à Danis	174,27		71,13	827
Ega Dux occiditur	62,30		100,36	904
Egberhtus fit Cantii Rex	40,2		215,46	1110
moritur	41,10		220,15	1117
Egberhtus Monachos Jienfes ad Catholicum Pascha & tonsuram convertit	51,16		223,2	1121
moritur	53,8	Egverthus fit Northymb. Rex	40,25	670
		exercitum in Scotiam mittit	45,11	684
		occiditur	45,21	685
		ejus genealogia	45,25	

CHRONOLOGICUS.

			F.	A. D.
Ed — v. Ead —				
Egel — v. Ægel —				
Egelberhtus. v. Æthelberhtus.				
Egonesham capitur à Ceawlino & Cutha	p.22, 1.8	571	Fames in Syria in Anglia	p. 5, l. 8 46 65,26 793
El — v. Eal — & Æl —				123,31 975
Èleemofynæ Ælfredi R. Romam mittuntur	86,29	883		123,40 976
in Indiam	86,32	883		134,27 1005
Romam mittuntur per Æthelhelmum	89,30	887		157,27 1043
per Beoccam	89,35	888		178,13 1070
per Beornhelmum	90,13	890		184,29 1082
Eleutherius fit Papa	7, 30	189		188,4 1086
Elias Comes è Cenomania pellitur	207,8	1099	Faramundus primus Francorum Rex	204,39 1096
moritur	216,21	1109		229,41 1125
Eliense Monaster. inceptum	41,13	673	Farinmail occiditur	10,17 425
restauratum ab Athelwaldo	118,5		Faritz, Abbas de Abbandone, moritur	22,14 577
En — v. Ean —			Febris sævit Londini per totam Angliam	220,28 1117 117,14 961 188,1 1086
Enneakaidekæeterida conficitur	27,22	625	Felix Episc. fidem prædicat East-Anglis	30,20 636
Eoda, Comes Campaniæ, terris privatur	204,13	1096	Felogildus fit Archiep. Cant. moritur	72,7 829 72,14 840
Eohricus, Rex Danorum, interficitur	101,24	905	Fincanhealensis Synodus	64,20 788
Eomerus insidias struit Eadwino Regi	27,25	626	S. Florentini corpus emit Ælffigus Abbas	144,29
Eoppa Wihtwaris fidem prædicat	39,23	661	in Eccl. Medeshamstedenfi reponitur	144,32
Eorpwaldus baptizatur	29,8	632	Fortherus interficitur	27,29 626
Eowilsus, Danorum Rex, occiditur	103,8	911	Fortherus fit West-Saxonum Episcopus	50,13 709 54,16 737
Ephesina Synodus celebratur	10,30		Forthredus Abbas moritur	69,4 803
Ercenberhtus fit Rex Cantii destruit Idola omnia moritur	30,30 31,1 40,1	640 664	Fræna Comes occiditur	81,18 871
Ercongota cujus filia	31,5		Franciæ regni exordium in 5 partes dividitur	10,16 425 89,13 887
Ermenredi duo filii à Thunoro interfecti	31,7		Franci pugnant contra Antiquos Saxonas	62,38 780
Ernulfus. v. Earnulfus.			in Anglia rebellant contra Wilhelmum II.	192,42 1087
Estun additur Ecclesiæ Medeshamstedenfi	240,28		grassantur per Angliam	193,15 1087
Eustacius Comes turbas concitat apud Dofram	162,13	1048	Fritheberhtus Ep. moritur	60,29 766
it Hierosolymas domum redit	204,25 209,6	1096 1100	Frithestanus fit Ep. Winton. moritur	102,13 910 111,22 933
Eustacius, Stephani R. fil. ducit uxorem moritur	243,11 243,22		Frithewaldus Ep. moritur quam diu fuit Episcopus	60,17 763
			Frihogitha Romam proficiscitur	54,17 737

I N D E X R E R U M

Fruges terræ læsæ	p. 156, l. 35	1041	Godwinus Ep. captivus	141, 22	1011
	216, 27	1110	Godwinus Dux occiditur	150, 11	1016
	217, 2	1111	Godwinus Comes apud Regem in-		
	219, 29	1116	juste accusatur	163, 29	1048
	227, 46	1124	utlagatur	164, 28	1048
tardius maturefcunt	187, 34	1085	transit in Flandriam	164, 30	1048
	196, 1	1089	Angliæ oras maritimas vexat	166, 8	1052
	203, 45	1095		166, 24	1052
intereunt	211, 27	1103	Regi conciliatur	167, 22	1052
Frugum copia	217, 16	1112	moritur	168, 37	1053
inopia	157, 28	1043	Godwinus Ep. moritur	170, 25	1061
Fulgura immoderata in Northym-			Gosfreith Martæl, fil. Comitis de An-		
bria	65, 20	793	geou, ducit uxorem Ætheli-		
per Angliam	187, 38	1085	cam	230, 39	1127
	220, 12	1117	Gosfrei Bainard simplici prælio su-		
	220, 47	1118	perat Willelmum de Ou	204, 4	1096
Fures quamplurimi suspenduntur	228, 20	1124	Gosfridus Ep. rebellat contra Wil-		
			lelmum II.	193, 5	1087
			spoliat Bricgstowe & loca vici-		
			na	193, 22	1087
G.			Gothi Romam expugnant	11, 1	435
			Grandinis vis magna	220, 12	1117
Gelasius II. fit Papa	p. 221, l. 10	1118	Grantanbrige à Danis incendi-		
moritur	221, 35	1119	tur	140, 1	1010
Gerentus cum Ina pugnat	50, 26	710	Grantebrycgenses à Danis vincun-		
Gifmundus Ep. moritur	47, 27	693	tur	139, 15	1010
Gileberhtus, Abbas de Westmynster,			Gratianus Imperium capeffit	9, 20	379
moritur	220, 27	1117	interficitur	9, 28	
Girardus, Archiep. Ebor. mor.	215, 22	1108	Gregorius M. fit Papa	23, 3	592
Gisa fit Ep. Wellensis	170, 24	1061	augmentat Canonem DIESQUE		
Glæstingensè Monasterium ædifica-			NOSTROS &c.	23, 5	592
tur	47, 4		mittit Augustinum in Britanniam		
in ea turbæ à Thurstano Abbate				21, 2 & 23, 12	596
concitantur	184, 39	1083	mittit Augustino Pallium	23, 30	601
Gleawanceaster capitur à Cuthwino			moritur	25, 2	606
& Ceawlino	22, 16	577	ejus parentum nomina	25, 4	
ibi Concilium celebratur	163, 15	1048	Gregorius eligitur in Papam	234, 38	1129
ibi Concilium Procerum, & Syno-			Griffinus Wallorum Rex, una cum		
dus celebrantur	186, 20	1084	Ælfgaro incendit Hereford.	169, 24	1055
istud Monaster. conflagrat	223, 21	1122	occiditur	170, 43	1063
Gleawancestrenses una cum Here-			Grimbaldus Presbyter mor.	100, 29	903
fordens. Danos superant	105, 14	918	Grymkytelus fit Ep. Suth-Sax.	155, 22	1038
Glocestria. v. Gleawanceaster.			moritur	158, 18	1045
Gloria in excelsis. v. Hymnus.			Gulielmus. v. Willelmus.		
Goda Danus moritur	126, 3	988	Gundulfus fit Ep. Roffensis	179, 6	1076
Godefridus fit Ep. Cicestrenf.	179, 29	1087	Guthferthus Dux occiditur	103, 12	911
Godefrithus fit Ep. Bathensis	226, 17	1123	Guthferthus interficitur	103, 13	911
Godrunus, Danorum Rex, baptiza-			Guthfrithus vincitur ab Æthelsta-		
tur	85, 21	878	no	111, 11	927
moritur	90, 16	890	Guthlacus moritur	50, 31	714
Godwinus Præf. occiditur	131, 11	1001			

C H R O N O L O G I C U S .

Gypefwic devaftatur	p. 126, l. 18	991	Heabyrltus Dux moritur	69, 10	805
devaftatur ab Unlao	127, 25	993	Heaca fit Ep. Suth-Saxonum	158, 20	1045
Gyricus Canonicus moritur	117, 18	963	Heahmundus Ep. occiditur	81, 33	871
Gyrthus, Haroldi frater, interficitur	172, 31	1066	Heahftanus Ep. Lunden. mor.	99, 27	898
H.			Healfdenus divit Danis Northymbriam	83, 33	876
Hælfwina regno Merciorum privata	p. 107, l. 8	920	Healfdenus Danorum Rex occiditur	103, 9	911
Hæftenus in Tamefis oftium venit	92, 5	893	Heanricus Niger Imp. mor.	169, 28	1056
venit ad Beamfleot	93, 34	894	Heanricus, Henrici Nigri fil. fit Imperator	169, 28	1056
ejus caftellum expugnatur	94, 2	894	Heanricus Rex Francorum moritur	170, 22	1060
Hæthfeldæ Synodus celebratur	44, 34	680	Heanrico, Will. Conq. filio, dos à patre data	189, 28	1086
Hamalri à R. Henrico deficit	226, 38	1123	in Angliam venit	201, 21	1094
Hamtun (i. e. Suth-hamtun) devaftatur	125, 15	981	transfretat	201, 47	1095
Hamtun (i. e. Northamtun) diripitur	140, 25	1010	graffatur in fines fratris Rotberti	202, 3	1095
	171, 28	1064	fit Rex Angliæ	208, 15	1100
	194, 2	1087	consecratur	208, 25	1100
Hamtunenfes (i. e. Suthamtunenfes) vincuntur à Danis	131, 1	1001	uxorem ducit Mahaldem	208, 40	1100
Hardacnutus fit Rex Angliæ	155, 33	1039	contra fratrem Rotbertum ad prælium prodit	209, 24	1101
moritur	156, 22	1041	cum eo foedus ferit	209, 36	1101
Hareldus Comes occiditur	81, 18	871	obfidet Arundel	210, 24	1102
Haroldus eligitur in Regem Angliæ	154, 26	1036	mittit copias in Normanniam	212, 12	1104
cujus filius	155, 2		transfretat	212, 36	1105
moritur	155, 26	1039	capit Cathum & Baius	212, 38	1105
Haroldus Godwini fil. apud Regem			recusat foedus ferire cum Rotberto fratre	213, 12	1106
accufatur	163, 29	1048	transit in Normanniam	213, 43	1106
utlagatur	164, 28	1048	fuos hoftes in Normannia vincit	214, 7	1106
transit in Hiberniam	164, 35	1048	subjugat Normanniam	214, 22	1106
oras Angl. maritimas vexat	166, 17	1052	fulplet Angliæ Epifcopatus & Abbatias	214, 37	1107
Regi conciliatur	167, 22	1052	prælia inter eum & Regem Franciæ	215, 19	1108
patri in Comitatu fuccedit	168, 39	1053	ejus filia desponsatur Henr. V. Imperat.	215, 30	1109
una cum Toftigo Walliam subjugat	170, 38	1063	transit in Normanniam	216, 37	1111
fit Rex Angliæ	172, 3	1066	Wallos ad foedus cogit	217, 30	1114
fulperat Norrenorum Regem & Toftigum	172, 21	1066	auxiliatur Tædbaldo, Comiti de Blais, adverfus Ludovicum Franciæ Regem	219, 24	
in prælio contra Willelm. Conq. interficitur	172, 31	1066	vincit Ludovicum Franciæ Regem	221, 21	1119
Haroldus, Norrenorum Rex, vincit Morkerum & Eadwinum	172, 20	1066	foedus ferit cum Rege Francorum,		Comite
ab Haroldo Anglorum Rege prælio occiditur	172, 21	1066			
Harold. fit Rex Denmearciæ	183, 27	1076			

I N D E X R E R U M

Comite Flandriæ & de Puntiw			Hengesti & Ælsci prælium cum Bri		
	p. 222, l. 11	1120	tannis apud Creccanford	13, 27	457
Athelida uxorem ducit	222, 42	1121	apud Wyppedesfleot	14, 1	465
ad fœdus cogit Wallos	223, 7	1121	Britannos vincunt	14, 9	473
transit in Normanniam	226, 30	1123	Heortfordæ Synod. celebratur	41, 11	673
contra hostes feliciter	pugnat		ibi castellum ædificatur	103, 25	913
	226, 41	1123		103, 37	913
eos debellat	227, 7	1124	Herebrihtus à Danis vincitur	73, 27	838
in Angliam redit	230, 1	1126	Hereford conflagrat	169, 24	1055
moritur	237, 31	1135	Herefordenses una cum Glocestren-		
ubi sepelitur	237, 36		sibus Danos vincunt	105, 14	918
ejus laudes	237, 37		Herefrithus Ep. moritur	72, 23	833
Heanricus V. Imperat. ducit Hen-			Heremannus fit Ep. Scireburn.	158, 3	1043
rici I. filiam	215, 43	1110	Romam ad Synod. mittitur	161, 15	1047
Heanricus Romæ Legatus venit in			moritur	184, 2	1077
Angliam	225, 20	1123	Herewardus diripit Monasterium de		
Heanricus de Peitowe fit Abbas de			Burh	176, 39	1070
Burh	231, 11	1127	excommunicatur	178, 11	1070
ejus vitæ descriptio	231, 26		Hernostus fit Ep. Roffens.	179, 3	1075
quo modo se gessit in Abba-			moritur	179, 4	1075
tia	232, 15		Herodes seipsum occidit	3, 9	3
transit ad suum Monasterium			Herodes, Antipatri fil. regnum ca-		
apud Peitow	233, 7	1128	peffit	3, 18	11
recipit se Monasterium de Burh			moritur	4, 30	45
Cluniacensi subditurum	235, 25	1130	Hiberni. v. Scoti.		
	236, 35	1131	Higbaldus fit Ep. Lindisfarn.	63, 8	780
transfretat	236, 6	1131	moritur	68, 36	803
privatur Abbatia	236, 15	1131	Higebrihtus fit Ep. Dorcestrenf.	64, 1	785
tentat subdicere Burch Ecclesiæ			Hilda moritur	45, 2	680
Cluniacensi	237, 3	1132	Hispaniæ paganos debellat An-		
exulat	237, 15	1132	phos	192, 2	1086
Heanricus, Abbas de Glæstingabyri,			Hlotherus fit Ep. West-Saxon.	40, 26	670
fit Ep. Winton.	234, 28	1129	Hlothherus, Cantii Rex, mor.	46, 2	685
tradit Winceaster hostibus Ste-			Honorius I. fit Papa	28, 28	627
phani R.	242, 6		mittit Paulino Pallium	28, 30	627
Heanric. fit Comes de Angeow	243, 23		mittit Honorio Pallium	28, 34	627
Franciæ Reginam uxorem ducit			mittit literas ad Scotos de Paf-		
	243, 26		chate	29, 2	
cum Stephano Rege fœdus ferit			Honorius fit Archiep. Cant.	28, 32	627
	243, 32		ei Pallium mittitur	28, 34	627
fit Rex Angliæ	244, 12	1154	moritur	33, 8	654
Hedda fit Ep. Winton.	44, 13	676	Honorius II. fit Papa	228, 19	1124
moritur	49, 35	703	moritur	234, 32	1129
Hen—— v. Hean——			Horfa una cum Hengesto venit in		
Hengestus & Horfa in Britanniam			Britanniam	12, 1	
veniunt	12, 1		occiditur	13, 21	455
plures copias accersunt	12, 9		Hroaldus Comes occiditur	105, 16	918
Eorum genealogia	13, 9		Hrofesceaster quam longe distat à		
pugnant cum Wyrtheorno apud			Dorwitceaster	24, 24	
Ægelesford	13, 18	455	liberatur obsidione ab Ælfr.	87, 13	885

C H R O N O L O G I C U S.

S. Andree ibi Ecclesia consecra- tur	p.235, l.14	1130	ædificat Bebbanburh	19,28	
Hrothulfus medio Franciæ præfi- citur	89,21	887	moritur	20,18	560
Huda Dux occiditur	76,7	853	Idola destruuntur ab Ercenberhto	31,1	640
Hugo Comes devastat Lægerceaster- sciram & loca vicina	194,2	1087	Jejunium Quadragesimale in Anglia instituitur	31,3	640
comprimit Wallos quosdam re- beiles	201,34	1094	Ignatius morte multatur	6, 27	110
interficitur	206,32	1098	Ignis insolitus	154,8	1032
Hugo de Mundford à Rege Henrico deficit	226,38	1123	Jiensis Abbatis potestas super omnes Scotorum Episcopos	21,21	
captivus	227,23	1124	Jiensis Monachi convertuntur ad Catholicum Pascha, & tonfu- ram	51,16	716
Hugo, Gerveisi fil. captivus	227,22	1124	Ina fit Rex West-Saxonum	47,2	688
custodiis committitur apud Wind- lesofram	230,11	1126	construit Monasterium Glasto- niense	47,4	
obsidibus datis liberatur	233,38	1129	ejus genealogia	47,7	
Hugo de Templo venit in Norman- niam	233,19	1128	foedus ferit cum Cantwariis	48,2	694
venit in Angliam	233,23	1128	pugnat contra Britonas	50,26	710
multos invitat Hierosolym.	233,28	1128	contra Ceolredum	50,33	715
Hulme expugnatur à Rodberto Co- mite Normanniæ	200,39	1094	contra Suth-Saxonas	52,14	722
Hunferthus fit Ep. Winton.	55,21	744	moritur	52,30	728
Huntandunense castellum restaura- tur	109,6	921	Infantes Bethlemitici occif.	3, 5	1
Huntandunscira devastatur à Ca- nuto	147,34	1016	Ingildus, Inæ frater, moritur	51,22	718
Hundhogenfe Concilium	228,20	1124	Innocentius I. Papa mittit Episto- lam Vi&tricio	10,1	403
Hwiterne Monasterium cui dica- tur	21,17		præcipit Sabbato jejunare	10,2	
Hyems aspera	60,5	761	Inundatio. v. Aquarum inundatio.		
	219,3	1115	Intemperies cœli	156,34	1041
	219,18	1116	Joannes Ap. convertitur	4, 6	30
Hygbaldus Dux occiditur	50,28	710	Apocalypsin scribit	6, 14	84
Hymnuſ SANCTUS SANCTUS SANCTUS instituitur	7, 4	124	moritur	6, 19	90
GLORIA IN EXCELSIS	7, 8	134	Joannes Bapt. apparet duobus Mo- nachis	11,22	448
Hyrtlingburh additur Eccles. Medes- hamstedenſi	240,29		Joannes fit Ep. Hagustaldenf.	46,4	685
			Archiep. Ebor.	46,6	
			moritur	52,6	721
			Joannes fit Ep. Wellensis	179,30	1087
			Joannes fit Abbas de Burh	218,27	1114
			Romam it ad Radulphi Archiep.		
			Cant. Pallium petendum	218,30	1114
			moritur	229,45	1125
			Joannes Archidiaconus Romam mit- titur ad Pallium Radulphi Ar- chiep. Cant. petendum	218,30	1114
			Joannes de Creme à Papa in An- gliam mittitur	229,7	1125
			Judæa dividitur in 4 partes	3, 20	12
			Judæorum 1100000 occif.	6, 3	71

I.

A. D.

Jacobus Ap. convertitur	p.4, l.6	30
morte multatur	4, 28	44
Jacobus, Christi frater, patitur	5, 19	62
Janbrihtus. v. Anbrihtus.		
Icanhoense Monaster. inceptum	33,7	654
Ida fit Rex Northymbrorum	19,18	547
ejus genealogia	19,20	

INDEX RERUM

à Diabolo seducuntur	p. 10, l. 26	431	à quo consecratus	26, 19	
crucifigunt puerum Christianum			Legaceaster munitur à Danis	95, 26	894
	240, 38		restauratur	102, 6	907
Justus in Episc. consecratur	24, 15	604	Legati missi in Angliam ab Adriano		
ci sedes Episcopalis datur apud			Papa	64, 3	785
Hrofesceaster	24, 23	604	Legerceaster expugnatur ab Æthel-		
fit Archiep. Cant.	27, 2		fleda	106, 34	920
moritur	28, 31	627	capitur ab Eadmundo R.	114, 22	942
Jutarum progenies	12, 15		devastatur	147, 31	1016
			Legerceasterscira devastatur ab Hu-		
K.			gone Comite	194, 2	1087
K. v. C.		A. D.	Leo III. privatur Papatu	67, 32	797
Kenredus fit Suthymbrorum Rex			restituitur	67, 35	797
	p. 49, l. 33	702	ejus hostes exulant	68, 30	800
Kenredus fit Merciorum Rex	49, 40	704	moritur	70, 1	814
Romæ moritur	50, 15		Leo IX. Papa moritur	169, 5	1054
Kenredus fit Northymbr. Rex	51, 6	716	Leofricus Præf. occiditur	131, 9	1001
Kenulfus fit Abbas de Medesham-			Leofricus fit Ep. Exon.	158, 13	1044
stede	120, 21 & 127, 19	992	Leofricus fit Abbas de Burh	168, 30	1052
istud Monasterium muro cin-			moritur	172, 38	1066
git	120, 24		ejus laudes	173, 3	
moritur	135, 4	1006	Leofricus Comes moritur	169, 36	1057
Kenwulfus Cantium devastat	66, 29	796	Leoffigus Dux exulat	132, 32	1002
moritur	70, 10	819	Leofwinus Præf. occiditur	131, 10	1001
Kyneburgæ corpus ad Medesham-			Leofwinus Abbas captivus	141, 22	1011
stede defertur	120, 32		seipsum coram Papa defendit		
Kynesuithæ corpus ad Medesham-				152, 19	1022
stede defertur	120, 33		Leofwinus, Haroldi frater, inter-		
Kynsigus Archiep. Ebor. mor.	170, 17	1060	ficitur	172, 31	1066
Kyntlingtunensis Synodus	123, 42	977	Leotheta Æthelwulfo nubit	76, 21	
			Letaniæ Rogationum instituuntur		
L.				15, 5	490
Lac in sanguinem convertitur	p. 46, l. 12	A. D. 685	Ligtunenses superant Danos	104, 30	917
Landfrancus fit Archiep. Cant.	174, 38	1070	Lilla, Regis Edwini Thanus, occi-		
recusat Thomam Archiep. Ebor.			ditur	27, 28	626
consecrare	175, 7	1070	Limeni ostium ubi	91, 30	
it Romam	175, 20	1070	Lincolne capitur à Rege Eadmun-		
benigne recipitur à Papa	178, 25	1071	do	114, 22	942
ejus ratiocinium de terris Eccle-			conflagrat	226, 45	1123
siasticis	178, 35	1072	tenetur contra R. Stephan.	241, 34	
mittit Donaldo literas in Hiber-			Lincolnescira devastatur	147, 38	1016
niam	179, 18	1080	Lindisfarnensis Eccl. expilatur	65, 26	793
moritur	195, 42	1089	Lindisse Insul. fides prædicatur	28, 25	627
Laurentius, Archiep. Cant. Anglia			à Danis vastatur	127, 35	993
cedere statuit	26, 7		ad Canutum Regem deficit	145, 22	1014
quo modo impeditur	26, 10		Livingus fit Archiep. Cant.	142, 36	1013
moritur	26, 15		moritur	152, 1	1020
			Livingus fit Ep. Wigorn. & Glo-		
			cestr.	155, 24	1038
			moritur	158, 11	1044
					Londi-

INDEX RERUM

Mauricius fit Ep. Lunden. p. 186, l. 24	1085	82, 26	873
moritur	215, 4	1107	
Maximus capeffit Imperium	9, 25	381	
interficit Gratianum	9, 28		
expellit Valentinianum	9, 29		
à Valentiniano occiditur	9, 32		
Medeshamstedensis Ecclesiæ fundatio	33, 19		
ei Charta conceditur a Wulfo	34, 6		
Agathonis Papæ de eâ literæ donatio	41, 35		
Ceadwallæ	46, 17		
terræ ejus quædam elocata Cuthbrihto	61, 22		
ei Wocingas Monast. donatur	62, 6		
à Danis expilatur	80, 15	870	
ab Athelwaldo restauratur	118, 12		
ei Charta concessa ab Eadgario	118, 32		
unde postea Burh dicta est	120, 26		
unde Ecclesia inaurata	168, 32		
ei 4 Abbatix donantur	173, 5		
multis malis divexatur	173, 13	1066	
ab Herewardo elagato	diripitur	176, 22	1070
rursum diripitur	210, 43	1102	
incenditur	219, 39	1116	
restauratur & plurimum augetur			
à Martino Abbate	240, 7		
Mediterranei Angli fidem amplectuntur	33, 3	653	
Mellitius in Episcopum consecratus ad East-Anglos mittitur	24, 15	604	
ei sedes Episcopalis datur Londini	24, 21	604	
fit Archiepiscopus	26, 24		
moritur	27, 16	624	
Melcolmus III. Scotiæ Rex ducit Eadgari forem	174, 3	1067	
Willelmo Conq. subjicitur	181, 22	1072	
vastat Northymbriam	184, 5	1079	
multas Angl. partes devastat	197, 24	1091	
foedus ferit cum Willelmo II.	197, 39	1091	
inter eos oriuntur discordiæ	199, 11	1093	
interficitur	199, 20	1093	
Mercii fiunt Christiani	33, 15	655	
pugnant cum Cantwaris	61, 16	774	
Ecgabrihto subduntur	71, 15	827	
foedus ferunt cum Danis	79, 30	868	
	82, 19	872	
eorum regnum committitur Ceolwulfo	82, 37		874
divisum est Danis	84, 16		877
devastatur ab Æthelwaldo	101, 1		905
devastatur à Danis	102, 29		911
	104, 23		917
	149, 17		1016
subduntur Regi Eadweardo	110, 2		922
Merehwitus Ep. moritur	154, 15		1033
Middeltun incenditur	167, 9		1052
Mildredus Ep. moritur	61, 7		772
Mollo. v. Mul.			
Mollus. v. Æthelwoldus Rex Northymbrorum.			
Monachi pro Canonicis in Monasteriis collocantur	121, 2		964
Monachici ordinis vir non eligendus in Archiepiscopum	224, 42		1123
Monasteria multa devastantur ab Ælfero, Merciorum Duce	123, 34		975
à Willelmo Conq.	176, 10		1070
Monetarii dextris ac testiculis privantur	228, 39		1125
Moreal multos rebelles prodit	203, 21		1095
Morkerus Thanus occiditur	146, 6		1015
Morkerus fit Comes Northymborum	171, 10		1064
confirmatur à Rege Eadweardo	171, 23		1064
una cum Eadwino à Norrenorum Rege superatur	172, 19		1066
à Willelmo Conq. deficit	181, 1		1071
fese ei tradit	181, 14		1071
Muca Præf. interficitur	70, 18		822
Mul occiditur	45, 32 & 46, 24		687
Mundfordense castellum expugnatum	Henr. I.	226, 44	1123
Murum Severus fabricatur	7, 24		189
N.			
Natanleod, Rex Britonum, occiditur	p. 17, l. 31		A. D. 508
Naves ædificantur	98, 7		897
	136, 32		
	137, 1		1009
Nero Imperium capeffit	5, 19		
Nicænum Concilium celebratur	9, 6		311
			Nice-

C H R O N O L O G I C U S .

Nicephorus cum Carolo M. pacem facit	p.69, l.25	810	Nun una cum Ina pugnat contra Britonas	50,26	709
S. Nicolaus moritur	9, 13	343			
Nicolaus .I. fit Papa	170,13	1059	O.		
Nielus occiditur	109,29	921			
Nimbi, v. Pluvia.			Occidentales Saxones vincuntur ab	A. D.	
Ninna Australes Pictos conver- tit	21,14		Edwino	p.28, l.2	626
ejus Monasterium	21,16		pacem faciunt cum Danis	82,16	871
ubi sepelitur	21,19		exagitantur à Danis	84,20	878
Normannia subjicitur Henr.I.	214,22	1106			
magnopere tributis oppressa	220,8	1117	mittunt Eleemosynas Romã	89,30	887
subjicitur Comiti de Angeou	243,5			89,35	888
				90,13	890
North hamton. v. Hamton.			Canuto subduntur	146,36	1015
Northmannus interficitur	151,4	1017	Eadmundo Regi subduntur	148,29	1016
North-Picti. v. Picti Aquilonares.			Occidentalis Saxoniarum Regum genea- logia	15,21	
North-Walli. v. Britanni Boreales.			isti Provinciarum fides prædicatur	30,3	634
Northwic diripitur	133,33	1004	divisa est in duos Episcopatus	50,9	
à Rogero occupatur	193,45	1087	vexatur à Danis	98,1	897
Northymbria à Ceadwalla & Penda devastatur	29,14	633		132,13	1001
ab Æthelbaldo	54,24	737	Occidentalis Wallia devastatur	69,37	813
devastatur à Danis	66,8	794	Oda regnum Franciarum Occidentale capeffit	89,23	887
subjicitur Ecgrihto	71,29	827	Odda fit Comes Devon.	165,8	1048
magna in ea discordia	79,2	867	Odo, Archiep. Cant. moritur	117,6	961
Danis dividitur	83,33	876	Odo, Ep. Baiocens. in carcerem con- jicitur	184,28	1082
Eadweardo Regi subjicitur	110,36	924	ejus magna potestas in Anglia	190,24	
Eadmundo Regi subjicitur	114,36	944	rebellat contra Willelm.II.	193,4	1087
Eadredo, Angliarum Regi subjicitur	115,12	946	devastat Cantium	194,4	1087
devastatur à Will. Conq.	174,34	1069	transfretat	195,32	1087
à Melcolmo	184,5	1079	Offa, Æthelfrithi fil. exulat	27,13	
Northymbri à Danis vincuntur	79,11	867	Offa, East-Saxonum Rex, ite Ro- mam	50,16	709
utlagant Toftigum ipsorum Comi- tem	171,3	1064	Offa fit Rex Merciorum	59,10	755
eligunt Morkerum Comitẽ	171,10	1064	ejus genealogia	59,14	
diripiunt Hamtune	171,28	1064	pugnat contra Cynewulfum	61,20	775
Norwegii primum in Angliam ve- niunt	64,12		moritur	65,33	794
Regis Præpositum occidunt	64,14		Ohterus Dux occiditur	103,9	911
Olafum Regem interficiunt	153,17	1030	Olafus, Norwegiorum Rex, regno privatur	153,10	1028
Nothelmus Pallium accipit	54,13	736	interficitur	153,17	1030
moritur	55,7	741	Orcades à Claudio devincuntur	5, 4	46
Notingham. v. Snotingham.			sibi Episcopum sacrandum petunt	179,7	1076
Novum Monasterium Wintoniarum consecratur	100,30	903	Ordbrigtus fit Abbas de Ceortefige	121,4	964
in eo S. Valentini corpus repo- nitur	156,27	1041			Ord-

INDEX RERUM

Ordhelmus Thanus occif. p.95, l.15	894	ejus corporis translatio	102,11	909
Ordulfi Monafter. conflagrato	129,30	997	Oswaldus, Æthelbaldi fil. pugnat	
Orientalibus Anglis fides prædicatur	30,20	636	contra Æthelheardum	53,2 728
ii Ecgbrihto fe fubjiciunt	71,2	823	ejus genealogia	53,3
fpoliantur ab Eadweardo R.	101,8	905	moritur	53,10 730
Oriental. Saxon. fugant Danos	96,11	895	Oswaldus, Archiep. Ebor. mor.	126,27 992
Osbearnus Comes occiditur	81,18	871	Oswi interficitur	139,20 1010
Osbernus, Swani R. frater, claffem ducit in Angliam	174,21	1069	Oswinus incipit regnare in Deir	
partes Humbr. vicinas vaftat	174,27	1069	ris	32,6 644
venit in Infulam Elienfem	176,16	1070	occiditur	32,25 651
Osbernus fit Ep. Exon.	178,33	1071	Oswinus Clito occiditur	60,6 761
Osbrihtus, Rex Northymbrorum, regno pellitur	79,4		Oswiu, Æthelfrithi fil. exulat	27,12
interficitur	79,13	867	fit Rex Northymbriæ	31,19 642
Ofcytelus Dux occiditur	101,29	905	una cum Peada Ecclefiam Medeshamftedenfem conftituit	33,19
Ofcytelus, Archiep. Ebor. mor.	121,16	970	moritur	40,23 670
ubi fepe litur	121,25		ejus genealogia	41,2
Oferthus interficitur	103,12	911	Regum Britan. potentiffimus	71,27
Osfrihtus, Edwini fil. occiditur	29,14	633	Oswudu, Æthelferthi fil. exulat	27,12
Osgotus Clapa exulat	158,15	1044	Othulfus Dux occiditur	103,10 911
Oflacus Dux occiditur	22,2	568	Ottuel, frater Ricardi Comit. de Ceafter, aquis demergitur	222,19 1120
Oflacus, Æthelfrithi fil. exulat	27,12		Oxnaford à Danis diripitur	139,2 1009
Oflacus fit Comes	121,10	966	ibi Concilium celebratur	146,5 1015
exulat	123,20	975		154,26 1036
Oflafus, Æthelfrithi fil. exulat	27,12		munitur à Matilde contra Stephanum Regem	242,45
Osmodus Dux moritur	72,24	833		
Osmundus, Ep. de Searbyrig, moritur	207,16	1099	P.	
Osfredus I. fit Northymbr. Rex	50,4	705	Pallia à Papis Romanis Archiepifcopis Cant. conceffa	A. D.
occiditur	51,3	716	Augustino à Gregorio M. p. 23, l. 30	601
Osfredus II. fit Northymbrorum Rex	64,30	789	Paulino ab Honorio	28,30 627
regno privatur	65,3	790	Honorio ab Honorio	28,34 627
interficitur	65,33	792	Ecgbrihto	54,11 735
Osfricus incipit regnare in Deir	29,23	634	Nothelmo	54,13 736
Osfricus fit Northymbrorum Rex	51,7		Anbrihto	60,21 764
occiditur	53,12	731	Eanbaldo	63,10 780
Ostrytha, Æthelredi R. uxor, occiditur	49,26	697	Eanbaldo II.	67,38 797
Ostulfus fit Northymbrorum Rex	59,24	757	Wulfredo	69,6 803
interficitur	59,26		Ceolnotho	72,15 831
S. Oswaldus exulat	27,12		Sirico	126,15 989
fit Northymbriæ Rex	30,8	636	Æthelnoth. à Benedi. VIII.	152,10 1022
fufcipit Cynegilfum in baptifmo	30,16	635	Rotberto	161,29 1048
occiditur	31,12	642	Stigando à Benedi. X.	170,5
Britan. regum potentiffimus	71,26		Anfelmo ab Urbano II.	203,37 1095
			Radulpho à Paschali	219,7 1115
			Willelmo de Curboil	226,12 1123
			Palladius ad Scotos mittitur	10,19 429

CHRONOLOGICUS.

Pampilenia destruitur	p.62, l.34	778	morte multatur	5, 24	69
Papæ duo eliguntur	234,33	1129	ejus corpus à Cornelio Papa le-		
Pascha die Dominico celebrandum			vatur	8, 21	454
			Petrus fit Licetfeldensis Ep.	178,36	1072
Paschalis Circulus Dionysii compo-			mittitur Eboracum ad consecran-		
nitur	18,24	528	dum Orcadam Episcopum	179,10	1076
Paschalis fit Papa	70,6	816	S. Petri denarius Romam mitti-		
Paschalis II. Papa moritur	221,9	1118	tur	203,42	1095
Passeflambard. v. Rannulfus Passe-			Petrus, Monachus de Clunni, eligi-		
flambard.			tur in Papam	234,35	1129
S. Patricius ad Scotos mittitur	10,23	430	Petrus, Abbas de Clunni, venit in		
Patricius fit Archiep. Dublin.	178,42	1073	Angliam	235,21	1130
S. Paulus convertitur	4, 13	34	Philippus Ap. convertitur	4, 6	30
vinculus Romam mittitur	5, 16	50	Philip. I. fit Rex Francorum	170,22	1060
morte multatur	5, 24	69	moritur	215,17	1108
ejus corpus à Cornelio Papa le-			Philippus de Brause terris suis pri-		
vatur	8, 21	254	vatur	217,13	1112
S. Pauli monaster. conflagrat	117,14	961	ei restituntur	217,13	1112
	188,38	1086	Phincanheale. v. Fincanheale.		
Paulinus Ep. convertit Edwinum	24,3	601	Picti in Hiberniam veniunt	1, 13	
in Archiepisc. consecratur	27,18	625	in Britanniam	1, 23	
ei sedes Episcopalis Eboraci da-			uxores à Scotis impetrant	1, 26	
tur	28,12	626	pugnant contra Beorhtfrith.	50,24	710
fidem prædicat in Lindisse	28,25	627	exagitantur à Danis	83,10	875
Pallium accipit	28,30	627	Picti Aquilonares convertuntur	21,4	
fugit in Cantium	29,16	633	Picti Australes convertuntur	21,14	
fit Ep. Roffensis	29,20	633	Pilatus fit Procurator Judææ	4, 1	26
moritur	32,1	644	seipsum interficit	4, 20	37
Peada fit Merciorum Rex	33,18	655	Pincanheale. v. Fincanheale.		
una cum Oswio Ecclesiam Medes-			Pinendense Placitum	178,36	1072
hamstedensem construit	33,19		Pipinus Rex moritur	50,31	714
insidiis interficitur	33,32 & 34,4	656	Placitum Pinendense	178,36	1072
Pecora compluria moriuntur	156,35	1041	Plegemundus fit Archiep. Cant.	90,26	890
Pelagiana Hæresis oritur	9, 33		moritur	110,22	923
Penda fit Rex Northymbrorum	28,15	626	Pluvia sanguinea	46,11	685
ejus genealogia	28,17		Pluviæ immoderatae	206,39	1098
pugnat cum Cynegilfo & Cwi-				219,29	1116
chelmo	29,4	628		220,13	1117
Northymbriam devastat	29,14	633		220,25	1117
interficit Oswaldum	31,12	642	Port in Britanniam venit	17,23	501
regno privat Cenwallum	32,9	645	Portland devastatur à Godwino		
occiditur	33,11	655		166,14	1052
Peonno conflagrat	132,13	1001	Prælium insigne in Northymb.	68,1	798
Pestilentia sævit	217,18	1112	Præn. v. Eadbrihtus, Rex Cantii.		
	229,42	1125	Priscianus Grammaticam compo-		
Petroburgensis Ecclesia. v. Medes-			nit	18,25	528
hamstedensis.			Punt-Aldemerense castellum expu-		
Petroburgensis oppidi magna pars			gnatur	226,42	1123
conflagrat	219,42	1116	Pyhtwinus fit Ep. de Hwiterne	60,18	763
Petrus Ap. convertitur	4, 5	30	moritur	62,21	776

I N D E X R E R U M

Q.			
Quadragesimale jejunium instituitur	p.31, l.4	A. D.	640
R.			
R—— v. Hr——			
Raculfense Monasterium fundatur	p.40, l.20	A. D.	669
Radulphus, East-Anglorum Comes, uxorem ducit	182,17	1075	
contra Will. Conq. rebellat	182,29	1075	
Angliã uita cum uxore cedit	183,2	1075	
Radulphus fit Archiep. Cant.	217,46	1114	
mittuntur viri Romam ad ejus Pallium petendum	218,30	1114	
Pallium accipit	219,7	1115	
moritur	223,41	1122	
Rædwaldus East-Anglorum Rex, omnium in Britannia potentissimus	71,23		
Randulfus, Comes de Cestre, bellum gerit contra R. Stephan.	241,28		
tenet Lincoln contra Regẽ	241,34		
prælio Regem superat	241,40		
cum Rege fœdus ferit	242,28		
à Rege carceri committitur	242,32		
Rannulfus Passeslambard fit Episc. Dunholm	207,4	1099	
in carcerem conjicitur	208,29	1100	
effugit in Normanniam	210,9	1101	
moritur	233,4	1128	
Regnoldus, Danorum Rex, expugnat Eboracum	110,24	923	
Regenaldus regno Northymbro- rum pellitur	115,1	944	
Rhemis Synodus celebratur	159,15	1046	
	221,39	1119	
Ricardus Vetus fit Dux Normannia	114,33	942	
moritur	129,13	994	
Ricardus II. fit Dux Normann.	129,13	994	
moritur	152,34	1024	
Ricardus III. fit Normannia Dux	152,34	1024	
Ricardus, Abbas Eliensis, mor.	215,6	1107	
Ricardus, Henrici I. fil. aquis demergitur	222,19	1120	
Ricardus, Comes de Ceaster, aquis demergitur	222,19	1120	
Rodbertus fit Normann. Dux Hierosolymis moritur	152,35	1024	
154,3		1031	
Rodbertus fit Archiep. Cant.	161,26	1048	
it Romam	161,29	1048	
revertitur	161,34	1048	
recusat Sparhafocum Abbatem consecrare	162,2	1048	
fugit ex Anglia	167,27	1052	
utlagatur	168,22	1052	
Rodbertus fit Northymbro- rum Dux	174,5	1068	
occiditur	174,7	1068	
Rodbertus fit Ep. Cestrensis	179,23	1085	
Rodbertus Willelmi Conq. fil. pugnat contra patrem	184,12	1079	
ei Normannia Comitatus assignatur à patre	189,25	1086	
multi in Anglia ab ejus partibus stant contra fratrem Willel- mum	192,42	1087	
tentat Angliam sibi sub- jicere	194,39	1087	
fœdus ferit cum fratre	196,41	1091	
fratrem in Angl. comitatur	197,32	1091	
revertitur in Normanniam	198,13	1091	
castella quædam fratris in Normannia occupat	200,39	1094	
vendit fratri Willelmo Norman- niam	204,26	1096	
it Hierosolymas	204,28	1096	
hyemat in Puille	204,31	1096	
domum revertitur	209,6	1100	
contra fratrem Henricum arma movet	209,19	1101	
cum eo fœdus ferit	209,36	1101	
condonat 3000 marcas annuas Henrico fratri	211,17	1103	
redit in gratiam cum Rodberto de Balesme	212,6	1104	
cupit fœdus ferire cum Henr. fratre	213,12	1106	
in prælio contra fratrem Hen- ricum capitur	214,13	1106	
committitur custodiis apud Bricg- stowe	230,17	1126	
Rodbertus fit Episc. de Ceaster- scire	186,26	1085	
Rodbert de Mulbraio spoliat Bricg- stowe			

C H R O N O L O G I C U S .

stowe & loca vicina	p.193, l.22	1087	Romæ sedes Episcopalis constitui-		
Rodbertus fit Ep. Lincoln.	198,41	1093	tur	4, 26	44
moritur	224,17	1123	Synodus celebratur	161,14	1047
Rodbertus, Northymbror. Comes,			Romani Britanniam relinquunt	10,6	418
Melcolmum repellit	199,20	1093	quam diu in Britannia regna-		
Curia Willelmi II. interesse recu-			rint	11,5	
fat	202,7	1095	Romanus fit Ep. Roffensis	27,4	
ejus terræ devastantur	202,25	1095	Romescot. v. S. Petri denarius.		
prehenditur	202,46	1095	Rorbertus. v. Rodbertus.		
ad Windlesforam ducitur	203,31	1095	Rothulfus fit Abbas de Abban-		
Rodbertus, Comes Flandriæ, it Hie-			dune	161,32	1048
rosolymas	204,28	1096	Rumcof castrum construitur	104,11	915
revertitur	209,6	1100			
moritur	216,44	1111	S.		
Rodbert fit Comes Scrobesciræ	206,33	1098	Sabbati jejunium præcipitur	p.10, l.2	A. D.
Rodbertus de Bælesme possessionibus			Sæbyrhtus quis, & quo modo Rex		
in hac terra privatur	210,30	1102	East-Anglorum factus	24,19	
fœdus ferit cum Rodberto Comi-			Sandwicensis portus donatur Eccle-		
te Normanniæ	212,6	1104	siæ Christi Cant.	153,21	1031
vincitur à Rege Henr. I.	214,7	1106	Sanguis è terra oritur	206,27	1098
in carcerem conjicitur	217,15	1112		207,22	1100
mittitur in castellum de Wær-				211,22	1103
ham	217,22	1113	Sarraceni subjugantur	62,36	778
Rodbertus de Stutteuile in prælio			Saxonum Antiquor. progenies	13,2	
contra Henr. I. capitur	214,13	1106	ii contra Francos pugnant	62,38	780
Rodbertus, Abbas de S. Ædmondese-			Saxones Australes. v. Austr. Saxones.		
byrig, moritur	215,5	1107	Saxon. Occidentales. v. Occid. Saxon.		
Rodbertus, Comes de Mellent, mo-			Saxones Orientales. v. Orient. Saxon.		
ritur	221,3	1118	Saxulfus primus Abbas Eccl. Medes-		
Rodbertus, Comes de Gloucester,			hamstedensis	33,28	
opem fert Randulfo contra Ste-			moritur	50,3	705
phanum R.	241,37		Sceapige devastatur	72,17	832
communit Wincestre	242,12		Scergeat castellum construitur	103,20	912
prehenditur	242,19		Schola Anglorum Romæ comburi-		
dimittitur	242,34		tur	70,7	816
Rodla Normanniam pertransit	83,20	876	Scoti (sive Hiberni) in Britanniam		
Rofesceaster. v. Hrofesceaster.			appellunt	2, 4	
Rogationum Letaniæ instituuntur			eorum tres veniunt ad Ælfredum		
	15,5	490	Regem	90,34	891
Rogerus, Comes Herefordensis, con-			Scotiæ (i.e. Hib.) Eccl. vastantur	45,13	684
tra Willelm. Conq. rebellat	182,26	1075	Scotia Eadwardo R. subjicitur		
vinculis committitur	183,7	1075		110,33	924
rebellat contra Willelm. II.	193,12	1087	devastatur ab Æthelstano	111,25	934
spoliat Northwic & loca vici-			Eadredo subjicitur	115,14	946
na	193,45	1087	Canuto	153,33	1031
Rogeri Ep. de Seresbyrig, poten-			Scotlandus fit Abbas S. Augustini		
tia	226,32	1123	Cant.	178,34	1071
carceri committitur	238,21	1137	Scrobbesbyrig diripitur	147,32	1016
Rogerus, Stephani R. nepos, carceri			Scurfa Dux interficitur	103,10	911
committitur	238,23	1137			

INDEX RERUM

Seges. v. Fruges.					
Selredus Rex occiditur	p. 55, l. 30	746	privatur Episcopatu	165,5	1048
Sempigaham elocatur Wulfred.	75,8	852	Stæffordæ castell. construitur	104,4	913
Serpentes infoliti	61,18	774	Stæffordscira devastatur ab Uhtre-		
Severus capeffit Imperium	7, 21	189	do	147,32	1016
Britanniam subjugat	7, 23	189	Stanewig additur Ecclesiæ Medef-		
murum fecit	7, 24	189	hamtedensi	240,30	
moritur	7, 27		Stanfordiæ castell. construitur	109,33	922
Sicga moritur	65,30	793	oppidum capitur ab Eadmundo R.		
Sidemannus, Ep. Devonens. mori-				114,23	942
tur	124,2	977	Stellæ diurno tempore conspiciun-		
ubi sepelitur	124,6		tur	19,11	540
Sidrac Comes occiditur	80,30	871		237,27	1135
Sexburga, filia Ercenberhti	31,6		è cælo cadunt	55,22	744
Sexburga, Cenwalli uxor, regnum				202,13	1095
West-Saxonum capeffit	41,7	672	infolita stella apparet	205,25	1097
Sigebrihtus fit Rex West-Sax.	56,21	754		213,20	1106
illo privatur	56,25	755		216,13	1110
interficitur	57,3			217,35	1114
Sigebrihtus Dux occiditur	101,22	905	S. Stephanus lapidibus obruitur	4, 14	34
Sigeferthus Rex seipsum interfi-			Stephanus V. fit Papa	70,2	814
cit	117,10	961	moritur	70,5	816
Sigeferthus Thanus occiditur	146,7	1015	Stephanus X. fit Papa	169,35	1057
Sigelmus Dux occiditur	101,20	905	moritur	170,3	1058
Sighelmus Romam & in Indiam de-			Stephanus fit Rex Angliæ	237,42	1135
portat Ælfredi eleemosynas	86,29	883	recipitur à Normannis	238,12	1137
S. Silvester fit Papa	9, 6	311	miseriæ ejus regni	238,34	
Simon Petrus crucifigitur	6, 18	90	vincit Davidem Scotorum Re-		
Siricus it Romam	68,11	799	gem	241,10	1138
Siricus fit Archiep. Cant.	126,14	989	bellum gerit contra Randulfum		
it Romam	126,15	989		241,28	
moritur	128,6	994	obsidet Lincolniam	241,35	
Siwardus fit Archiep. Cant.	157,19	1043	prehenditur	241,42	
moritur	158,31	1046	liberatur	242,23	
Siwardus Comes moritur	169,11	1055	cum Randulfo Comite foedus fe-		
Siwardus fit Ep. Roffensis	170,10	1058	rit	242,28	
Siwardus Barn à Willelm. Conq. de-			violat	242,31	
ficit	181,6	1071	expugnat Oxonium	242,46	
sefe dedit	181,14	1071	foedus ferit cum Henr. de Pei-		
Siwulfus Dux occiditur	101,19	905	towe	243,31	
Snotingaham capitur ab Eadmundo			moritur	244,5	1154
Rege	114,23	942	ubi sepelitur	244,7	
Snotinghamense castellum restaura-			Stigandus fit Ep. East-Angl.	157,10	1042
tur	110,8	922	pulsus Episc. restituitur	157,35	1043
novum ibi ædificatur	110,25	924	fit Ep. Winton.	158,22	1045
Snotingaham/cira devastatur	147,38	1016	fit Archiep. Cant.	168,25	1052
Spearhafocus fit Abbas Abbandunen-			ei mittitur Pallium	170,5	
fis	158,29	1046	Stigandus Ep. de Ciceaster mori-		
fit Ep. Lundenesis	161,31	1048	tur	192,11	1086
ei denegatur consecratio	162,2	1048	Stræledwalli à Danis exagitantur		
				83,10	875

CHRONOLOGICUS.

Edwardo R. subjiciuntur p. 110, l. 38	924	Sy — v. Si —	
Strages apud Wodnesbeorg	22, 32	Sydrop senior & junior interficiuntur	81, 16 871
in Lundonia, Cwantawic & Rofeceaſter	73, 34	Synodus celebrata Nicææ	9, 6
in loco quo Goda Thanus interfectus eſt	126, 4	Arelatenſis	9, 7
Stufus & Wihtgarus in Britanniam veniunt	18, 8	Constantinopolitana	9, 22 379
prælio ſuperant Britannoſ	18, 11	Epheliſina	10, 30
Suedi pugnant cum Canuto	152, 36	Chalcedonenſis ſancitur	11, 10 439
Sumurtun expugnatur	54, 2	adverſus Eutychem & Dioſcorum	13, 15
Suth-hamtun. v. Hamtun.		apud Heortford	41, 11 673
Suth-Saxoneſ. v. Auſtrales Saxoneſ.		apud Hæthfeld	44, 34 680
Suth-Picti. v. Picti Auſtrales.		apud Baccanceld	48, 10 694
Suthregienſeſ ſubduntur Ecgberhto	70, 33	ejus decreta	48, 20
Swegenus una cum Anlafo Londinum	128, 10	apud Clofeſhou	55, 12 742
prædaſ per Angliam agit	128, 21	Acleæ	63, 15 782
devaſtat Wiltune	133, 26	apud Cealchythe	63, 30 785
Northwic	133, 33	apud Fincanheale	64, 20 788
venit ad Sandwic	142, 39	Acleæ	64, 32 789
ejus per Angliam victoriæ	143, 5	apud Clofeſhou	70, 18 822
Rex Anglorum	143, 37	apud Kyntlingtune	123, 42 977
moritur	144, 34	apud Ræmſ	159, 15 1046
Swegen Comes tranſit in Flandriam	158, 24	Romæ	161, 14 1047
pacem facit cum Eadweardo Rege	159, 27	apud Vercelſ	161, 18 1047
exulat	160, 1	apud Wintanceaſter	178, 31 1071
interficit Beornum Comitē	160, 16	apud Lundene	179, 1 1074
tranſit in Flandriam	161, 3	apud Wintanceaſter	179, 4 1075
venit in Angliam	161, 12	apud Lundene	179, 12 1077
falſo apud Regem Eadweardum accuſatur	163, 29	apud Gleawceaſter	179, 14 1080
utlagatur	164, 14		179, 22 1085
in Flandriam tranſit	164, 30	apud Weſtmynſter	186, 23 1085
Swegeni, Regiſ Danorum, filii claſſem in Angliam ducunt	174, 21	apud Ræmſ	210, 37 1102
partes Humbro vicinaſ vaſtant	174, 27	apud Lundene	221, 39 1119
ipſe in Humbrum naveſ appellit	176, 12	apud Lundene	229, 21 1125
cum Willelmo Conq. foedus firmat	177, 33		234, 9 1129
ejus naveſ multæ pereunt	177, 36		
moritur	183, 26		
Swifneſ Scotuſ moritur	91, 12		
Swichulfuſ Ep. moritur	97, 31		
S. Swithunuſ moritur	78, 14		

T.

Tædbalduſ, Comes de Blaiſ, bellum movet contra Ludovicum, Franciæ Regem	p. 219, l. 24		A. D.
Tamweorthigenſe caſtrum conſtruitur	103, 39		913
Tantun caſtrum deſtruitur à quo ædificatum eſt	52, 11		722
Tatwinuſ fit Archiep. Cant. moritur	53, 22		731
	54, 7		734
Tegntun conflagrat	132, 3		1001
Temefordenſe caſtrum à Daniſ conſtruitur	107, 33		921

INDEX RERUM

ab Eadweardo R. capitur p. 108, 18	921	S. Tibbæ corpus ad Medeshamstede	
Tenebræ sub meridiem	237,23	defertur	120,34
Tenercebrai castrum obsidet Henr. I.	1135	Tiberius regnum capeffit	3, 24 16
	214,4	Tidfrithus fit Episcopus Dunwich-	
Tenetland devastatur	121,13	ensis	68,10 799
Terræ motus	195,46	Tilberhtus fit Ep. Hagustaldenf.	63,6 780
	220,20	Tinemuthæ castellum capitur à Wil-	
	221,31	lermo II.	202,31 1095
	223,35	Titus XI. centum millia Judæorum	
	234,46	interficit	6, 3 71
Teobaldus fit Archiep. Cant.	241,27	imperium capeffit	6, 7 81
Thælwæl castrum restauratur	110,15	Tobias fit Ep. Roffenf.	47,30 693
Theodbaldus, Æthelferthi frater,		moritur	52,26 727
interficitur	24,11	Tofcestriæ castellum construitur	
Theodford devastatur	134,12		107,13 921
incenditur à Danis	139,31	obsidetur à Danis	107,22 921
Theodorus fit Archiep. Cant.	40,17	muro lapideo cingitur	108,45 921
Synodum celebrat apud Hæth-		Toglos Comes occiditur	108,15 921
feld	44,34	Tonitrua	187,38 1085
moritur	47,14		215,32 1109
Theodosius jun. capeffit Imper.	10,13		220,12 1117
Theogildus. v. Feogildus.	423	Tostigus capeffit Godwini Comita-	
Thomas I. Archiep. Ebor. recusat		tum	169,20 1055
obedientiam solitam præstare		una cum Haroldo Walliam sub-	
Landfranco	175,5	jugat	170,38 1063
postea præstat	176,5	utlagatur à Northymbris	171,3 1064
litteras Lanfranco mittit	179,7	in Flandriam transit	171,37 1064
moritur	209,4	superatur ab Eadwino Comite	
Thomas II. fit Archiep. Ebor.	215,24		172,9 1066
Thoredus Westmoringaland deva-		ope Norrenorum Regis vincit	
stat	121,8	Morkerum & Eadwinum	172,13 1066
Thorneiensis Abbatia data Ecclesiæ		interficitur	172,25 1066
Medeshamstedensi	173,5	Tributa Danis soluta	126,21 991
Thunorus occidit duos Ercenberhti			132,31 1002
filios	31,7		136,27 1007
Thurcyllus East-Anglis præficitur			142,1 1012
	151,1		145,38 1014
utlagatur	152,6		150,24 1016
Thurcytelus sese Eadweardo R. sub-			151,13 1018
jecit	106,7		155,30
transit in Franciam	106,31		156,5 1039
Thurcytelus Dux à Danis fuga-			156,12 1040
tur	139,23	Trumbrihtus fit Ep. Hagustald.	45,5 681
Thurcytelus occiditur	148,2	privatur Episcopatu	45,19
Thurferthus Comes occiditur	103,11	Trumwinus fit Pictorum Episc.	45,7 681
Thurferthus Comes se Eadweardo R.		Tuda Ep. Lindisfarn. moritur	40,7 664
subjicit	109,2	Tuoldus, Abb de Burh, mor.	206,26 1098
Thurstanus, Abbas Glastoniensis, Mo-		Tursteinus fit Archiep. Ebor.	218,3 1114
nachos suos male tractat	184,31	privatur Archiepiscopatu	221,42 1119
Thurstanus Archiep. v. Tursteinus.	1083	restituitur	222,35 1120

C H R O N O L O G I C U S .

it Romam	p.225, l.44	1123	Vortigerni pugna cum Hengesto & Horfa	13,18	455
it Rom.cum Joan.de Creme	229,30	1125	Urbanus II. Papa mittit Ansealmo Pallium	203,37	1095
U.					
S. Valentini caput reponitur in No-vo Monasterio Wint.	p.156, l.27	1041	ejus causa Christiani bellum faciunt paganis	204,16	1096
Valentinianus exulat imperium capessit	9, 29 9, 32		Vuluric Ab. privatur Abbatia	178,32	1071
Veſta Inſula à Cerdico & Cynrico capta	18,27	530	Uxores à Clericis dimittendæ	234,9	1129
donata Stoffo & Wihtgaro	19,2		W.		
devaſtatur à Wulphero	39,19	661	Wærburga moritur	p.63, l.13	782
donatur Athelwaldo	39,20	661	Wæringwici caſtellum conſtruitur	104,7	914
primùm fidem ſuſcipit	39,23	661	Wæringſciram deprædatur. Canutus	147,6	1016
devaſtatur à Ceadwallo & Mollone	46,15	686	Wal— v. Weal—		
à Godwino Comite	166,10	1052	Walaram, Comes de Mellent, à Rege Henrico deficit	226,36	1123
ab Haroldo	166,24	1052	prehenditur	227,21	1124
Venti immoderati	217,42	1114	carceri committitur apud Brige	230,9	1126
	221,4	1118	obsidibus datis liberatur	233,38	1129
	223,15	1121	venit in Angliam	233,46	1129
	223,31	1122	Walcelinus Ep. Winton. mor.	206,24	1098
	223,38	1122	Walcherus Ep. Dunholm. occiditur	184,19	1080
Vercellis Synodus celebratur	161,18	1047	Walli injuſte Godwinum ac filios accuſant	163,29	1048
Vepaſianus incipit imperare	6, 1	70	Haroldo & Toſtigo ſubduntur	170,38	1063
Ufegeatus excæcatur	135,2	1006	turbas in Wallia concitant	201,26	1094
Uhtredus, Northymbrorum Comes, prædatur Stæffordſciram & loca vicina	147,31	1016	eorum pars vincitur à Comite Hugone	201,34	1094
ſubjicit ſe Canuto	147,40	1016	eligunt ſibi Ducem Caduugaun	205,19	
occiditur	148,1	1016	fœdus feriunt cum Henr.I.	217,30	1114
Victor II. fit Papa	169,8	1054		223,7	1121
moritur	169,34	1057	Walli. v. Britanni.		
Virgilius Abb. moritur	100,28	903	Walli Boreales. v. Britanni Boreal.		
Vithel fit Abb. Weſtmonaſter.	183,28	1076	Wallia Occidentalis. v. Occidentalis Wallia.		
Ulfcytelus pugnat cum Danis interficitur	134,17 150,12	1004 1016	Waltearus Papæ legatus in Angliam venit	203,33	1095
Ulfus fit Ep. Lincoln.	161,7	1046	adfert Anſealmi Pallium	203,36	1095
male tractatur in Synodo apud Vercel	161,20	1047	Walterus fit Epifc. Hereford.	170,20	1060
fugit ex Anglia	167,27	1052	Waltheafus Comes vaſtat Eboracum	174,27	1069
Unlafus oras maritimas Angliæ devaſtat	127,21	993	fœdus firmat cum W.Conq.	176,8	1070
vincit Byrhtnothum	127,28	993			rebel-
pacem cum eodem facit	127,30	993			
una cum Swegenno obſidet Londinum	128,10	994			
prædas per Angliam agit	128,21	994			
fœdus ferit cum Æthelredo	128,29	994			

INDEX RERUM

rebellat	p.182, l.27	1075	in Britanniam	18,8	514
prehenditur	183,9	1075	vincit Britannos	18,11	514
decollatur	183,31	1076	moritur	19,14	544
War— v. Wær—			Wihtredus fit Cantii Rex	48,6	694
Warnerus Monachus Romam mittitur ad Pallium Radulphi Archiep. Cant. petendum	218,30	1114	ejus genealogia	48,8	
Wealingaford devastatur	135,28	1006	indicit Concilium apud Baccan-celd.	48,10	694
Wealtham conflagrat	132,18	1001	ejus decreta de Ecclesiis Cantianis	48,20	
Weardbyrigense castrum construitur	104,10	915	moritur	52,17	725
Weceport devastatur	126,1	987	Wilfridus I. consecratur in Archiep. Ebor.	40,8	664
Weoxtanus pugnat contra Æthelmundum	68,21	800	Romam mittitur ab Æthelredo Rege	41,24	
occiditur	68,26	800	privatur Archiepiscopatu	44,23	678
Wessien castellum tenetur contra R. Stephanum	238,6	1135	moritur	50,17	709
Westmonasterii Ecclesia consecratur	171,43	1066	Wilfridus II. fit Archiep. Ebor.	46,8	
aula ædificatur	206,9	1097	moritur	55,23	744
Synodus celebratur	210,37	1102	Willelm. I. fit Normann. Dux	111,15	928
Westmoringaland devastatur à Thoredo	121,8	966	Willelmus II. fit Normanniæ Dux	154,5	1031
West-Saxones. v. Occidental. Saxon.			subjugat Cynomanniam	170,37	1062
West-Wallia. v. Occidentalis Wallia.			superat prælio Haroldum	172,27	1066
Wido fit S. Augustini Abbas	179,30	1087	consecratur in Reg. Angliæ	172,35	1066
istius Ecclesiæ Monachi eum rejiciunt	179,36	1087	terras Anglis vendit	172,38	1066
turbæ de ejus præsentatione	179,39	1087	Brando Abbati de Burh irascitur	173,14	1066
ei Monachi infidias struunt	180,13	1087	ei culpam condonat	173,25	1066
	180,20	1088	transfretat	173,33	1067
Wigbrihtus, Ep. West-Saxonum, it Romam	69,30	812	incendit Eboracum	174,12	1068
Wigenus Ep. moritur	72,23	833	populatur Northymbriam	174,34	1069
Wigerceaster contra rebelles propugnatur à Wulstano	193,35	1087	cum Waltheofo foedus firmat	176,8	1070
Wigerceasterfcire devastatur	193,27	1087	diruit Angliæ Monasteria	176,10	1070
Wigheardus Romam consecrationis causa proficiscitur	40,12	667	cum Swegenno foedus firmat	177,33	1070
Wight— v. Wiht—			subjicit sibi Scotiam	181,22	1072
Wigingameræ castellum construitur	107,16	921	subjugat Cynomanniam	182,1	1073
à Danis obsidetur	108,4	921	transfretat	182,10	1074
Wiglafus fit Rex Merciorum	71,11	825	insidiatores debellat	183,6	1075
ab Ecgberhto expulsus restituitur	71,34	828	obsidet castellum Dol	183,33	1076
Wiht. v. Veda.			foedus ferit cum Francorum Rege	183,40	1077
Wihtburgæ corpus incorruptum reperitur	68,13	799	pugnat contra fil. suum Rotbertum	184,12	1079
Wihtgarus una cum Stufu venit			ducit exercitum in Walliã	184,25	1081
			terrarum per Angliam catalogum conficit	186,29	1085
			transfretat in Normanniam	187,17	1085
			ejus tyrannis	187,20	
			ejus in terris elocandis injustitia	188,24	

C H R O N O L O G I C U S .

invadit fines Regis Francorum		Regis terras in Normannia vexat	
	p.188, 146	1086	212,46 1105
moritur	189,12	1086	prehenditur 214,15 1106
ubi sepelitur	189,15		Willelmus Crispin in prælio contra
ejus testamentum	189,24		Henricum I. fugatur 214,18 1106
ejus vitæ ratio	189,30		terris privatur 217,10 1112
ejus imperium	190,36		Willelmus Mallet terris privatur
Willelmus fit Ep. Lunden	165,7	1048	216,19 1110
Willelmus fit Ep. Dunholm	179,14	1080	Willelmus Bainart terris priva-
Willelmus fit Ep. Elmhamensis	179,23		tur 216,19 1110
	186,26	1085	Willelmo, Henrici I. filio, Norman-
Willelmus II. Angliæ Rex	192,16	1086	ni jurant 218,42 1115
distribuit Ecclesiis nummos ob pa-			ducit uxorem filiam Comitis de
tris animam	192,28	1086	Angeou 221,26 1119
ab eo plurimi subditorum defi-			aquis demergitur 222,19 1120
ciunt	192,42	1087	Willelmus de Curboil fit Archiep.
eos debellat	194,10	1087	Cant. 225,10 1123
exagitat frat. Rodbeardum	196,6	1090	consecratur 225,29 1123
transit in Normanniam	196,39	1091	it Romam 225,37 1123
foedus facit cum fratre	196,41	1091	ægre Pallium adipiscitur 226,3 1123
foedus facit cum Melcolm R.	197,43	1091	it Romam cum Joanne de Creme
restaurat Carleolum	198,20	1092	229,30 1125
morbo corripitur	198,30	1093	indicit Synodum Londini 233,48 1129
ei cum Melcolmo ortæ discor-			moritur 241,26 1140
diæ	199,4	1093	Willelmus de Romare à Rege Hen-
transfretat	200,18	1094	rico deficit 226,39 1123
per Normann. prædas agit	200,36	1094	Willelmus, Rodberti fil. bellum ge-
redit in Angliam	201,43	1095	rit adversus Henricum R. 227,36
copias ducit adversus Northym-			fit Flandriæ Comes 230,49 1127
bræ Comitem	202,25	1095	duæ ejus uxores quæ 231,4
Tinemutham expugnat	202,31	1095	vulneratur 232,47 1128
copias ducit in Walliam	202,49	1095	in S. Berhtini Monasterio mori-
expugnat Bebbanburh	203,15	1095	tur 232,48 1128
emit Normanniam à fratre	204,26	1096	Willelmus de Waltuile fit Abbas
redit in Angliam	205,1	1097	de Burh 244,18 1154
ducit exercitum in Walliã	205,9	1097	Willelmus de Romare tenet castel-
transit in Normanniam	205,40	1097	lum de Lincoln contra Steph-
Cynomanniam subjugat	207,7	1099	num R. 241,36
Sagitta occiditur	207,25	1100	Wiltun diripitur 133,28 1003
ejus mores	207,31		Wina fit Ep. Winton. 39,10 660
Willelmus de Ou superatur simplici			Winburnense monasterium constru-
prælio	204,4	1096	tur 51,25
oculis ac testiculis privatur	204,9	1096	Wintancestræ Vetus Monasterium
Willelm de Aldari suspenditur	204,11	1096	construitur 31,26
Willelmus Giffard fit Episc. Winton.	208,18	1100	duæ Abbatæ construuntur 117,32
exulat	211,8	1103	Synodus celebratur 178,31 1071
moritur	234,25	1129	179,4 1075
Willelmus de Moretonn à Rege			oppidum tenetur à Regis Step-
Henr. I. deficit	212,19	1104	ni hostibus 242,6
			expugnatur 242,16

INDEX RERUM CHRONOLOGICUS.

Witba Longobardis præficatur		Wulfricus moritur	99,21	897	
<i>p.89, l.24</i>	887	Wulfricus occiditur	139,20	1010	
Withami castell. construitur	103,34	Wulfricus fit Abb.S.Augustini	158,5	1043	
Wocing Monasterium datur Eccle-		moritur	170,27	1061	
fiæ Medeshamstedenfi	62,6	Wulsttanus Diaconus moritur	117,22	963	
Worrus Præf. moritur	68,20	800	Wulfigus Abbas occiditur	150,10	1016
Wulfeah excæcatur	135,2	1006	Wulsttanus I. Archiep. Ebor. mori-		
Wulfgarus fit Abbas de Abbandune		tur	115,37	956	
moritur	126,13	989	Wulsttanus II. Archiep. Ebor. mori-		
	150,36	1016	tur	152,27	1023
Wulfgeatus honore privatur	135,1	1006	Wulsttanus Ep. Wigorn. mittitur		
Wulfheardus Danos vincit	73,16	837	Eboracum ad consecrandum Or-		
moritur	73,19	837	cadum Episcopum	179,10	1076
Wulfheardus occiditur	99,4	897	propugnat Wigorniam contra re-		
Wulhelmus fit Archiep. Cant.	111,7	925	belles	193,35	1087
it Romam	111,13	927	Wulstcetelus, Abbas Crulandenfis,		
Wulfherus fit Merciorum Rex	34,5	656	privatur Abbatia	179,22	1085
chartam concedit Ecclesiæ Medef-			Wulfwoldus, Abbas Ceortefigenfis,		
hamstedenfi	34,6		moritur	185,35	1084
prælio superatur à Cenwallo	39,14	661	Wyrtegeorn. v. Vortigernus.		
devastat Vectam Insulam	39,19	661			
pugnat contra Æscwinum	41,20	675	Y.		
moritur	41,22	675			
Wulfherus Ep. moritur	92,10	893	Ymma. v. Ælfgifa.		<i>A. D.</i>
Wulfherus interficitur	131,10	1001	Yricus fit Northymbrorum Rex		
Wulfnothus deficit à Rege Æthel-			<i>p.115, l.24</i>	952	
redo	137,12	1009	regno privatur	115,27	954
Wulfredus fit Archiep. Cant.	69,3	803	Yricus fit Comes Northymbrorum		
accipit Pallium	69,6	804	Northymbriæ præficatur	151,2	1017
it Romam	69,29	812	Yrlingus una cum Lotheno oras An-		
revertitur	69,34	813	gliæ maritimas vastat	158,33	1046
moritur	72,6	829	Ysopa Dux interficitur	101,29	905
Wulfredus Dux moritur	97,34				

F I N I S.

R E G U L Æ

AD INVESTIGANDAS
NOMINUM LOCORUM
ORIGINES.

N O M I N U M
Locorum & Virorum

IN HOC CHRONICO MEMORATORUM,
E X P L I C A T I O.

A L P H A B E T U M

ANGLO-SAXON. GOTHICUM.

fig. pot.	pot.	fig. pot.	pot.	fig. potestas.	potestas.
A	A	a	a	𐌰	a
B	B	b	b	𐌱	b
L	C	c	c	𐌲	g
D	D	d	d	𐌳	d
E	E	e	e	𐌴	e
F	F	f	f	𐌵	f
G	G	g	g	𐌶	
h	H	h	h	𐌷	h
I	I	i	i	𐌸 & I	i
K	K	k	k	𐌹	k
L	L	l	l	𐌺	l
M	M	m	m	𐌻	m
N	N	n	n	𐌼	n
O	O	o	o	𐌽	o
P	P	p	p	𐌾	p
R	R	r	r	𐌿	
S	S	s	s	𐍀	r
T	T	t	t	𐍁	f
Ð	TH	þ	th	𐍂	th
U	U	u	u	𐍃	t
V	W	v	w	𐍄	u
X	X	x	x	𐍅	
Y	Y	y	y	𐍆	w
Z	Z	z	z	𐍇	x
				𐍈	z

Respondet J consono in Gall. *jour*, vel literæ *p* in Angl. *your*.

Sonat quandoque ut *q*. quandoque ut *wh*, Anglorum, vel *quh* Scottorum.

In initio vocis valet *cw*; in medio fere *c*.

REGULÆ GENERALES

AD INVESTIGANDAS ORIGINES

NOMINUM LOCORUM.

Ab.

A B. in initiis nominum Locorum deducendum sæpenumero est per contractionem ab Abbot, *Abbas*; & indicio est vel ibi Monasterium antiquitus constituisse, vel saltem ad Abbatiam aliquam locum eum spectasse.

Ac. Ak.

Syllabæ initiales *ac. ak.* originem ducunt à *Sax. ac, quercus, robur.*

Ad. At.

Ad. at. in initio non videntur aliunde deduci quam à *S. æt, apud*, quod nominibus locorum præponere solebant Anglo-Saxones.

Al. Attle. Adle.

Syllabæ initiales *al. attle. adle.* contractæ videntur ex *Saxonico æpel, nobilis, egregius. Isl. adall, nobilis prosapia; edla & edal madur, nobilis, generosus; atl, genus, stemma, stirps;* ut *Adlestun*, contractæ pro *Æthelestun*. Quod si Syllaba *ing* harum aliquam sequatur, deducendæ sunt à *S. æpeling, nobilis, splendidus, inclutus*, ut *Allington, Adlington*; quæ certe olim scribebantur *Ethelingatun*.

Al. Ald. Au.

Syllabæ *al. ald.* in initiis videtur profluxisse ab *eald, vetustus*, ut *Alborough, Alderley, Alderminster*. Eiusdem originis videntur esse plurima in *au* incipientia, *l* pro more Normannorum in *u* liquefacto, ut, *Auborn* antiquitus fortasse *Albupn*, & *Aunton* in agro Wigornienfi scribitur etiam hodie *Aldington*.

Al. Hal.

Syllabæ *al. hal.* profluunt à *Sax. healle, aula, palatium. G. Alh, templum;* item *prætorium, basilica, vel aliud quodvis illustre ædificium.*

Ask. Ash. As.

Syllabæ initiales *ask. ash. as.* proveniunt à *S. ærc, fraxinus. Isl. askur, fraxinus*, sive generaliter *omnis arbor.*

Bam. Beam.

Bam. beam. indicant fere locum istum cui præponuntur *sylvestrem* fuisse: à *S. beam, trabs, stipes.*

Barrow.

Barrow sive terminale, sive per se positum, deducitur à *S. beappe, beapupe, nemus, lucus.* Nec, mea quidem opinione, aliunde petenda est Syllaba initialis *bar*, in *Barton*, &c. contractæ pro *Barrowton*. Quod si nonnulla hujus appellationis oppida arboribus hodie sint penitus nudata, animadvertendum est sylvas amplas, & olim & intra hanc etiam memoriam in agros, incolarum diligentia, conversas fuisse. Sin vero malit quispiam à *Sax. bap, aper, vel à bape, nudus*, syllabam hanc deducere, nihil repugno. *Barton* etiam, nec fortasse incommode, deduci potest à *Sax. bepe hordeum, & tun oppidum*; quo modo *barn* videtur profluxisse à *bepe hordeum, & epne casa, domus.*

Brad.

Brad in initio nominum locorum significat *latus, spatiosus, vastus*: à *Sax. bpad, Goth. BRAD, latus.*

Brig. Brix.

Brig (ut etiam fortasse *brix* in *Brixworth, Brixtoke*) profluit à *Sax. bpicg, pons*; Anglis Borealibus à *brigge*; sed Australibus, qui verba delicatius nimirum efferunt, à *bridge.*

Brun. Bran. Brown. Bourn. Burn.

Per Syllabas *brun. bran. brown. bourn. burn.* sive in initio sive in fine nominum locorum

fluvius designatur: à *Sax.* bopn. bounp. bpunna. bupna. *Goth.* **BRUNNA**. *Isl.* brunmir, fons. at brunna, adaquare. bryning, adaquatio. *Bran* autem idem plane significare ac *burn*, perspicuum est ex chartis quibusdam MSS. Cl. *Henr. Spelmanni*, quæ vocant *Leofricum* filium *Herewardi*, *Leofricum* de *Burne*, alias de *Brane*. Idem de *brun* & *braun* confirmant *Brunburh* in agro *Cestriensi* ad ripam fluminis *Merseii*, & *Braunston* in agro *Rutlandensi* ad ripam etiam fluminis situm.

Bur. Bour. Bor.

Syllabæ *bur. bour. bor.* in initiis nominum Locorum, deducendæ sunt à *Sax.* bup, *conclave*.

Burrow. Burh. Burg.

Syllabæ terminales *burrow. burh. burg.* &c. deducuntur à *S.* bupꝛ. býpꝛꝛ. *G.* **BARĠRS**. *Isl.* borg, urbs, civitas, arx, castrum, burgus, municipium, oppidum. Hæc autem, mea quidem sententia, defluerunt à *beopꝛ*. *Goth.* **BARĠR**. *Isl.* biarg, berg, rupes, saxum. bærg, jurvo. biarga, opitulari: oppida enim solebant antiquitus in locis eminentioribus ædificari. Unde est quod nostræ gentis Historiæ produnt, plurima per Angliam oppida insignia, quæ in vallibus hodie consistunt, primum super montes fuisse constructa; incolas autem aquarum inopia coactos in loca inferiora descendisse. De Britannorum oppidis idem affirmant *Cæsar* & *Tacitus*.

Bye. Bee.

Syllabæ finales *bye. bee.* fluxerunt à *Sax.* bý. býng. *Isl.* by, habitatio. *S.* býan. *Goth.* **BARĠAN**. *Isl.* bua, habitare.

Car. Char.

Syllaba initialis *car.* deducitur à Britannico *caer* urbs, civitas. Id quod in primis suadent quamplurima ejusmodi nomina apud *Cornwallos* & *Anglos Boreales*, quas quidem sedes *Britanni* omnium diutissime tuebantur. Ejusdem plane originis existimo esse Syllabam initialem *char.* litera (*b*) postposita literæ (*c*) ad morem *Normannorum*.

Caster. Chester.

Terminationes *caster. chester.* &c. ortæ sunt à *S.* ceaptes, urbs, civitas, oppidum, castrum, castellum. *Versteganus* ac post illum *Somnerus* opinantur *ceaptes* non esse vocabulum

pure *Saxonicum*, & quo usi sunt *Germani* ante suum in Angliam adventum, sed *Romanæ* originis, scilicet à *castrum*. Conjectura primo certe intuitu verisimilis; sed in qua me plane confirmavit *Burtoni Itinerarium*, ubi adnotatum est, ejusmodi solum locis adjectas esse terminationes *chester. ceaster. cæster.* &c. in quibus *castra* *Romani* olim construxerant.

Chip. Cheap. Chipping.

Chip. cheap. chipping. &c. testantur oppidum tunc cum nomen ei erat inditum, fuisse mercatorium: à *Sax.* cýpan, ceapan. *Isl.* ad kaup, emere, vendere, mercaturam facere; post (*c*) posita litera (*b*) ut *Chipham* contracte pro *Chippenham*: *Chipping Wiccomb, Chipping Norton, Chipping Camden, Chipping Sodbury*: & *Cheap-side* vicus ille præclarus *Londinensis*. Eandem originem agnoscere videntur *Suedorum* ac *Danorum* oppida in *copen* exeuntia; ut *Ny copen*, i. e. *new market*: ita etiam *Norcopen, Linco-pen, Fencopen*. Hinc item (ut id obiter mentionem) *chop* in phrasi ista satis vulgari *to chop and change*; & fortasse *shop*, officina.

Cliff. Clive.

Syllabæ *cliff. clive.* sive in initio sive in fine significant *clivum, rupem.* à *Sax.* cliꝛ, idem.

Cloe. Clow.

Syllabæ *cloe. clow.* deducuntur à *S.* clough rima, fissura ad clivum montis. Quo quidem, opinor, sensu *Boreales* hodie dicunt a *slough*.

Comb. Comp.

Comb. in fine, & *comp.* in initio nominum Locorum videntur indicare situm loci depressiorem; à *Brit.* *kum*, quod idem significat. Non aliunde autem quam ex *Britannico* petendam esse harum Syllabarum originem, suadent quamplurima ejus generis nomina oppidorum apud *Cornwallos* & *Devonienfes*, quo sedibus exutos *Britannos* salutis causa confugisse norunt omnes.

Cot. Cote. Coat.

Syllabæ *cot. cote. coat.* sive in initio nominum Locorum, sive in fine, *domunculam, casam, tugurium* significant; à *Sax.* cot, casa: unde *cot-ræta, casa habitator*; & apud *Boreales* a *shep-coat*, ovile.

Crag.

Crag. five in initio five in fine *rupem præruptam & eminentem* significat, estque Britannicæ originis: Britannis enim *crag* eodem sensu usurpatur. Hoc autem adnotatum in gratiam præsertim nostratium, apud quos loca plurima (nec scio an alibi ulla) hujus tum initii tum terminationis reperiuntur.

Den.

Nominibus Locorum adjecta erat Syllaba *den*, quoddam five in vallibus five in sylvis ea erant sita; *Saxonicum* enim *den* significat tum *vallē* tum *locum sylvestrem*. Hinc autem (ut observavit Cl. Somnerus) tot sunt hujus terminationis Locorum nomina in saltu Cantiano; *Tenterden, Biddenden, Bennenden, Marden, Smarden, &c.* Saltus enim iste olim incultus porcis glande querna saginandis erat præcipue designatus.

Der.

Quæ habent in initio *der*. ea loca antiquitus fuisse *ferarum* saltus tuto opinari licet; à *Sax.* *deop, fera*. Nisi celebri alicui fluvio adsideant; illa enim fortasse verisimilius deduci possunt à *Brit. dur*, aqua.

Er.

Syllaba *er*. in medio nominum Locorum contracta est ex *S. papa, habitatores, incolæ*; quod enim oppidum nos hodie dicimus *Canterbury*, Saxones vocarunt *Lant-papa-buph*. Eiusdem originis videtur esse terminale *er*. incolam cujusvis loci designans, ut, quos hodie dicimus *Londoners*, Saxones appellarunt *Lunden-papa*; *Marshers* (i. e. *paludum incolæ*) *Weyers-papa*. Nisi quis malit hanc terminationem deducere à *pep.* *Goth. VAIK, vir*; ut, *Lundenwer* contracte *Lundener, Londoner*.

Erne.

Syllabæ finales *erne. eron.* deducuntur à *Saxonicis epn. eapn. casa, locus secretior*. Hinc (ut id obiter adnotem) perspicui satis potest quam injuste accusantur nostrates, tanquam Linguæ Anglicanæ rudes & imperiti: vocant illi vasculum istud in quo atramentum ponimus *an ink-ern*. Omnino recte. Australes autem, Linguæ nimirum nostræ reformatores, vocant *an ink-horn*; & qui aliter, i. e. recte, vocabulum five efferunt five scribunt, ludibrio habentur.

Eye. Ea. Ee.

Syllabæ finales *eye. ea. ee.* sunt in triplici differentia. Vel enim profluunt 1. à *Sax. 17 insula* (liquefacto quod vulgo fit *z* in *y.*) ut *Ramsay, Mersey*. (Unde perspicuum est in *πρωτολογίζω* incidere hujus ævi homines, cum dicunt *Ramsay island, Mersey island, Isle of Fersey, &c.* si quidem litera terminalis (*y*) idem significat ac nostrum *island*.) Vel 2. à *S. ea, aqua, flumen, fluvius, amnis, torrens, rivus*. Vel 3. à *leaz, campus*, de quo infra in terminatione *Ley*.

Flet. Fleot. Flot.

Syllabæ *flet. fleot. flot.* in nominibus Locorum triplicem habent sensum pro triplici significatione vocabuli *Saxonici fleot* unde suam originem traxerunt. Illud autem significat 1. *æstuarium*, 2. *gurgitem*, 3. *sinum*. Secunda vocis significatione usi sunt qui canalem istum Lundenensem *the flet* appellarunt. Quæ vocabuli acceptatio vocibus hujus terminationis tribuenda sit, docebit loci natura; sin ea nulli trium respondeat, terminatio fortasse non incommode deduci potest à *Sax. flet, area, casa, domus*.

Gate.

Gate in Locorum nominibus significat *viā, semitam*; in quo sensu apud Boreales vox etiamnum usurpatur; Australibus autem significat *januam, portam*. *Isl. gata* est *via*.

Grave.

Grave Syllaba terminalis (ut in *Nyrgrave, Sowgrave, Notgrave*) profluit à *S. ɣræf, lucus, dumetum*. Item *spelunca, cavea*. *Goth. GRABAN* est *fodere*. *Alam. greban. Isl. grafā*. Eiusdem esse originis videtur *grave* in cognominibus: nisi ad illustrem aliquam & antiquam familiam pertineat, quod si constet, non inepte dici potest contractum esse ex *ɣeɣeɣa, Comes, Præses, Præpositus*; quo sensu *Hassie* Præfectus hodie vocatur *the Landgrave of Hesse*.

Ham.

Ham, five initiale five terminale, profluit à *Sax. ham, domus, prædium, villa*; Boreali *heam*; Australibus *home*.

Holme. Howme.

Syllabæ *holme. howme.* five per se positæ, (plurima enim per Angliam loca, præsertim apud

apud Boreales simpliciter vocantur **the Holmes**) sive cum alio conjunctæ, ut *Stepholme*, *Flatholme*; designant *planitiem herbida infularem*, sive in genere *quemvis locum aquis circumfusum*: à *Sax.* holm, *insula americana*. *Isl. hollmur*, *insula parva*. Quod si quædam hujus appellationis loca ejusmodi sitûs non sint, iis fortasse satis apte tribui potest alia vocis significatio, nempe, *collis*, *mons*, *clivus*.

Holt.

Syllaba *holt*. sive initialis, ut *Holton*, sive terminalis, ut *Cherry-holt*, *Apple-bolt*, *Buck-bolt*, certum indicium est locum antiquitus saltem sylvis abundasse; à *Sax.* holt, *sylva*. *Isl. holt*, *terra aspera & sterilis*. Nisi forte Syllaba initialis, ut in *Holton*, nonnunquam deducenda sit à *Sax.* hol. *Isl. hol*, *cavus*, *ca-verna*.

Hyrst. Hurst. Herst.

Syllabæ *hyrst*, *hurst*, *herst*. proveniunt à *Sax.* hýrþr, *sylva*, *saltus*. Hoc autem adnotatum præsertim in gratiam Cantianorum, Sufflexiensium, & Hamtunensium; apud quos pleraque sunt hujus terminationis loca. Nec plane mirum, si quidem ampla ea syllaba, *Andpedespeald* à *Saxonibus* dicta, per hos Comitatus extendebatur.

How. Hough.

Initiales Syllabæ *how*, *hough*. videntur indicare loci *situm demissiore*. In hoc certe sensu nosstrates utuntur vocabulo *how*, ut, *howgate*, *via demissa*, hominum scil. sive eorum pedibus, sive etiam curris multum trita. Videtur deduci à *Saxonico* heah, *altus*. Crediderim ego non aliunde petendam esse originem vocis *Holland* in Anglia & Germania, quasi dixeris *How-land*. Majorem certe veritatis speciem præ se fert hæc conjectura, quàm *Butleri* ista, à *Sax.* holt *sylva* & land *terra*, cui quidem neutrius loci natura, nisi forte per Antiphrasin, respondet, cum sint sylvarum omnino indiga.

Inge.

Inge in nominibus locorum designat *pratium*; à *S.* ing. *Isl.* einge, *pratium*; *Goth.* **VINGA** est *pascuum*; & (ut observavit Cl. *Hickesius*) pang vel pong *Cædmoni* est *campus*. *Prata* apud *A. Bor.* hodie dicuntur **the inges**.

Lade. Lode.

Lade, *lode*, significant *ostium fluvii*, & nonnunquam *trajectum*; (ut *Crekade*, *Lechlade*, *Framlade*, &c.) & proveniunt à *S.* lade, *purgatio*; *ladian*, *purgare*, *exonerare*; aquæ scil. ibi se sive in mare sive in majora quædam flumina exonerando, purgantur. Idcirco autem videtur Syllaba hæc esse *vadum* nominibus adjecta, quod impetu fluviorum *purgatæ* aquæ, ibi fere seniores conspiciuntur.

Ley. Lee. Leg. Lay.

Syllabæ *ley*, *lee*, *leg*, *lay*. &c. sive initiales sive finales, proveniunt à *Saxonico* leaz, *campus*, *pascuum*; litera (z) liquefacta.

Lowe. Loe.

Finales Syllabæ *lowe*, *loe*. deducuntur à *Sax.* hlæpe seu hleap, *agger*, *tumulus*, *acervus*: ut *Hundfloe*, *canum collis*, sive *collis venationibus aptus*. *Goth.* **HALIY** est *monumentum*; terra scilicet aggesta, pro ritu antiquo sepeliendi defunctorum corpora. Compluribus hujus terminationis nominibus *hill* adjici paulatim cœpit, ut *Linguzæ Saxonice* crevit imperitia.

Marsh. Mars. Mas.

Syllabæ *marsh*, *mars*, *mas*. profiunt à *Sax.* meþr, *palus*, *locus palustris* vel *paludosus*.

Mer. Mere.

Mer, *mere*. in nominibus Locorum, sive in principio, sive in medio, sive in fine, *locum paludosum* designant; à *Sax.* meþe, *palus*, *stagnum*, *lacus*. Unde in agro Cantabrigienti, Lincolnienti &c. reperiuntur loca quamplurima in *mere* exeuntia.

Over.

Over, sive in initio, sive in fine nominum Locorum, situm loci ad ripam alicujus fluminis fere indicat; à *Sax.* oþep, *oþpe*, *margo*, *ripa*; ut *Brownsover* in agro Warwicensi, i. e. *ripa fluminis*: *Over* agri Glocestrensis oppidum ad ripam Sabrinæ. Sin vero oppidum aliquod sit vicinum, cui præponitur *nether*, deducendum est illud *over* à *S.* uþep. *G.* **NEAR**, *super*, *superior*; ut *nether* à *n*þep, *deorsum*, *infra*.

Prest. Pres.

Prest, *Pres*. Syllabæ initiales, (ut in *Preston*, *Presbury*, &c.) deductæ esse videntur à *Sax.* pþeoþr,

þpeoꝛt, *presbyter, sacerdos*; rejecta litera o, quod plerumque fit, facilioris pronuntiationis causa. Ita quod olim scribebatur Deopaby, hodie vocatur *Derby*; quod olim *ƿeolud* hodie *Weland*.

Rig. Ridge.

Rig. ridge, Syllabæ terminales, (ut in *Lindridge, Coiberidge, Waldridge*) videntur designare *montem arcuatum*, & deduci à *Sax. hrige*. *Isl. hriggur, dorsum*; Anglis *Auftr. ridge, Bor. rigg*, ut, *the more rigg*, i. e. *montis jugum*.

Sel.

Sel denotat magnitudinem istius rei cui apponitur, ut, *Selun*, i. e. *magnum oppidum*. In hanc autem præcipue perductus sum sententiam, quòd insignem eam sylvam agri *Sumerfætensis*, vulgo hodie *Sehwood*, antiquitus *Sealpubu* dictam, *Afferius* interpretatur *magnam sylvam*: rel. etiam *Saxonicum* est *bonus, bene, satis*.

Shore.

Terminatio *shore* deducitur à Genitivo *Anglo-Saxonum ey & opa, ora*: ut *Cerdick-shore* Saxonice est *Leþdicer-opa*. Etsi enim non ignorem, *ƿcope* apud Saxonas *littus* significare, mallet tamen à Genitivo *ey & opa* terminationem hanc derivare, quod nunquam observarim usurpari *ƿcope* ad designandum loci cuiusvis nomen.

Stead.

Syllabæ terminales *stead. sted.* proveniunt à *S. ƿteb. ƿtyb. G. STAFS. STADS.* *Isl. stadur, locus*. Excipienda tamen sunt oppida fluviorum ripis adfidentia, ac portus, qui aptius fortasse deduci possunt à *Saxonico ƿtaðe, ripa, littus, statio navium, portus*. Unde *Houden stathes* in agro *Eboracensi*; & (ut observatum à *Cl. Somnero*) in portu *Hithensi* locus ille in quem naves appelluntur dicitur *the Stade*.

Stoke. Stoak.

Syllabæ *stoke. stoak.* compluribus Locorum nominibus adjectæ, profluunt fortasse à *S. ƿtocce, truncus, caudex, stipes*.

Stowe. Stoe.

Syllabæ *stowe. stoe.* five simpliciter, five in fine nominum Locorum, deducendæ sunt à *S. ƿtop, locus*; ut *Godstowe*, locus Deo dicatus,

Thorp. Throp. Threp. Trep. Trop.

Syllabæ *thorp. threp. throp.* five initiales sint five terminales, derivantur à *Saxonico þoppe, villa, vicus*. Eiusdem originis videntur esse terminationes *trep, trop*; ut *Adlestrop* contractum, opinor, est, causa *ewpwtas* ex *Adlestþorp*.

Tun. Ton.

Tun. ton. in fine nominum Locorum, deducenda sunt à *Sax. tun, sepes, vallum*; & in translatione *villa, vicus, oppidum, prædium, habitaculum*. Hoc autem, ni fallor, à *tun, mons*; quod oppida antiquitus in montibus fere ædificarunt; & quæ in *tun. ton.* hodie exeunt, *Saxonice* plerumque terminantur in *tun*.

Weald. Wald. Walt.

Syllabæ *weald. wald. walt.* five per se positæ, five in initio nominum Locorum, significant *sylvam, saltum, nemus*, à *pealb* idem. Nec dubium est quin loca istius appellationis, tunc saltem cum ea nomina iis indita erant, *sylvæ* abundarint.

Werth. Weorth. Wyrth.

Syllabæ *werth. weorth. wyrth.* five initiales five finales, profluunt à *S. peoꝛðig, prædium, platea, curia, villa*.

Wic. Wich.

Terminationes *wic. wich.* ut in *Dumwich, Harwich*, in triplici sunt differentia pro triplici significatione vocabuli *Saxonici* *wic*, unde deducuntur. Denotat autem illud 1. *Vicum*. 2. *Sinum, ripam, vel littus incurvum*. 3. *Castellum, propugnaculum*. *G. ƿeils* est *castellum, vicus*. Quo verò sentu vox hæc nominibus in *wic* vel *wich* exeuntibus tribuenda sit, non aliter cognosci potest, quam ex ejus loci natura, cujus originem investigamus.

Win.

Syllaba *win* in initio nominum Locorum videtur indicare, in illis insigne aliquod prælium fuisse commissum, aut victoriam partam: *Saxonicum* enim *win* est *prælium, pinnan contendere, superare*.

Wis.

Wis situm loci Occidentalem designat; eodem modo quo dicimus *Wisegothi*, i. e. Occidentales Gothi,

Wold.

Wold sive per se positum, (plurima enim loca vocantur *the wold, the wolds*) sive cum alio conjunctum, loci *planitiem* exprimit; à *Sax. wold, locus indigus sylvæ, planities.*

Wyr. Wert. Wyrd.

Syllabæ *wyr. wert. wyrd.* profluunt à *Sax. wýrt, herba, olus, aroma.* Unde (ut id obiter moncam) fortasse hodiernum *wort,*

quod fortasse rectius scribendum *wrote.*

¶ Notandum est in genere quamplurima esse Locorum nomina, quorum pars posterior est plane *Saxonica*, ut *burh, ley, bye, &c.* in quorum tamen parte priorè nulla vestigia deprehenduntur *Linguæ, sive Saxonice, sive Gothice, sive Islandicæ;* nec alibi quærenda sunt quam inter antiqua eis indita nomina vel à *Britannis, vel à Romanis.*

N O M I N U M L O C O R U M
Q U Æ
I n C H R O N I C O S A X O N I C O memorantur,
E X P L I C A T I O.

Literæ, quæ in hoc Glossario Historicorum nomina designant.

<p>B. <i>Beda</i> Al. <i>Alfredus M.</i> Al. <i>Afferus</i> Et. <i>Ethelwerdus</i> I. <i>Ingulphus</i> F. <i>Florentius</i> M. <i>Will. Malmesburiens.</i> Hunt. <i>Henr. Huntingdoniens.</i> D. <i>Sim. Dunelmensis</i> E. <i>Ethelredus, Abbas Rievallis</i></p>	}	claruit circa Ann.	}	<p>720 890 900 974 1109 1114 1140 1148 1164 1166</p>	<p>H. <i>Hagustaldensis Prior, Joannes</i> R. <i>Ricardus, Prior Hagustald.</i> G. <i>Gervasius</i> Hovd. <i>Hovdenus</i> B. <i>Bromtonus</i> S. <i>Stubbes</i> W. <i>Matt. Westmonasteriens.</i> T. <i>Thorn.</i> K. <i>Knihton</i></p>	}	claruit circa Ann.	}	<p>1180 1184 1200 1204 1330 1360 1377 1380 1395</p>
--	---	--------------------------	---	--	--	---	--------------------------	---	---

A Bban-dun. Abben-dun. p. 124, l. 9. 125, 31. 150, 38. 151, 22. 157, 20, 34. 158, 29. 161, 32, 33. 181, 20. 220, 29. i. e. *Abbatia mons sive oppidum. Abbandonia, F. Abbandune, E. Abbingdon, B. Abendon, Abyndon, K.* Nomen hoc paullatim induit, postquam Cissa, Occidentalium Saxonum Rex, Monasterium sive *Abbatiam* ibi construxerat. Quo autem nomine antea vocabatur, non ita liquidò constat. Vetus Liber *Abbandunensis*, quem laudat Cl. *Camdenus*, haud obscure videtur indicare, dictum fuisse antiquitus *Sheoverham*, mendose fortasse pro *Eleouerham*. (vid. infra *Lloferhou*.) Hodie corrupte (ut quidem omnia fere, sive locorum nomina, sive quotidiani usus vocabula,) *Abbington, Abbyndon*, in agro *Bercheriensis*.

Ace-manner ceap̄ter. 121, 25. *Acaman-ni civitas*, F. Sic dicta quasi *urbs hominum ægotantium*; à valetudinariorum ad thermas concursu. Hodie *Wathe* in agro *Sumur-særens*.

Ac-lea. 63, 16. 64, 33. 75, 3. *Aclech*. R. i. e. *Quercuum campus*. Per hoc nomen loca plane diversa in nostris Annalibus designan-

tur. *Æthelwulfi prælium cum Danis*, anno DCCCL. memoratum, non alibi commissum fuit, quam ubi hodie conspicitur *Dkeley*, in agri *Suthreienensis* parte *Suffexiensis* contermina; alibi certe Concilia annis DCCLXXXII. & DCCLXXXIX. celebrabantur. Nec tamen scio qua in parte Angliæ locus iste sit quærendus. Missio enim quòd in singulis penè gentis hujus Provinciis istius appellationis loca reperiuntur; desiderantur ea omnia quibus ad certam harum rerum cognitionem, tanquam filo, duci solemus. Altum quippe apud Historicos silentium de Rege qui Concilia indixit, de Episcopis qui interfuerunt, de Decretis, &c. Opinatur D. *Henr. Spelmannus* Concil. Tom. 1. p. 305. (quibus adductus argumentis, nescio) locum hunc situm esse in Episcopatu *Dunholmensi*, ubi duæ hodie istius nominis villæ reperiuntur, altera *Acle* simpliciter dicta, altera *Schole-Acle*.

Acran-mýnr̄ter. Æxan-mýnr̄ter. 59, 3. *Acfeminstet*, Hunt. Hodie *Arminster* in agro *Devoniensi*; ita dictum quod situm est ad ripam fluminis *Axi*.

S. *Ædmund*. 206, 25. 225, 41. vid. S. *Eadmunder býp̄r̄g*.

Æþpiner clif. p. 60, l. 7. i. e. (vertente Florentio) *Edwini clivus*. De hujus loci situ non ultra quicquam certi habeo, quam quod fuit in regno *Northymbrorum*; ubi tamen nulla (quod quidem ego scio) ejus nominis vestigia apparent, nisi *Eggecliff* in agro *Dunholmensi*, ad ripam fluminis *Tæg*, nonnihil ejusdem soni habeat. Crediderim certe hanc appellationem fuisse desumptam ab *Edwino*, qui Regum *Northymbrensium* primus fidem Christianam amplectebatur. Illud enim ævum solenne habuit, locos omnes in quibus viri eminenter religiosi ceciderunt, eorundem nominibus insignire. Quo certe casu nomen suum sortitum est *Dwestre* in agro *Salopiensi*; ita dictum, quòd ibi à Penda prælio superatus, atque interfectus fuerit *S. Oswaldus*. Locus autem pugnae, in qua occisus est *Edwinus*, vulgo ab Historicis vocatur *Hatfeld*; à Chronico nostro *Deðfelða*, quod vide.

Ægeley-býpuz. Ægley-býpuz. Ægeleybuph. Ægleybuph. 22, 8. 107, 32. *Aelesbury*, Hunt. *Eilesberi*, W. Hodie *Ailesbury* in agro *Buckinghamensi*.

Ægeley-þopð. Ægeley-þnep. Ægeleyþnæp. Ægley-þnep. 13, 20. 149, 32. *Eagelesford*, *Egelesthrep*, F. *Ilesford* (al. *Eilesford*), Hunt. Hodie *Ailesford* in agro *Cantiano*, ad ripam *Medweagi* fluminis.

Ægley-pupðe. 119, 7. Hodie *Eilesworth*, in agri *Northamtunensis* hundreda *Nassaburgh* dicta.

Ælfez-ée. Adelfez-ée. 60, 19. In regione quæ dicitur *Elfete*, F. De hoc loco, præter meram appellationem, nihil apud Historicos dictum reperio: adeoque nulla nos ejus situm quærentes prosequuntur auxilia, nisi nominum similitudo aliqua. Unum hoc fortasse conjectura assequi possumus, fuisse locum in regno *Northymbrorum*, quod ibi consecratus est *Pyhtwinus* in Episcopum *Hwiterensem*. Duo oppida sunt in agro *Eboracensi* *Adlingstet* dicta. Adjectum ée videtur testari locum hunc fuisse sedem Episcopalem; ut in *Limbyrþarna ée*, *Þagurþalber ée*.

Ælm. 36, 1. Oppidum in Insula *Eliensi* prope *Wishich*, hodie *Elm*.

Ærcer-bun. 32, 17. 39, 16. 81, 5. 135, 30. *fraxini mons*, vertente *Asterio*. *Eascesdune*, F. D. *Escendum*, D. *Eschedun*, *Eascesdune*, Hov. *Affchedon*, B. *Essesdune*, W. Hodie *Alton* prope *Wallingford* in agro *Bercheriensi*. Illud enim oppidum majores nostros *Ærcerbune* vocasse, perspicuum est ex Anno MVI. horum Annalium, p. 135. l. 30. Sunt autem qui contendunt prælii locum, anno DCCCLXXI. memoratum, eundem esse qui hodiernus *Alendon* in agro *Buckinghamensi*.

Ærc-tun. 119, 6. Oppidum hoc fuit in agro *Northamtunensi*, & si etiamnum superfit, hodie vocatur *Alton*. Plura sunt in isto agro ejus appellationis loca; quis autem ex illis, an etiam alius vetustate fortasse deletus, is est cujus meminit nostrum Chronicon, non ausim dicere.

Ærcfelð. 118, 37. Hodie *Castfeld* in agro *Northamtunensi*, ad primum circiter miliare à *Petroburgo*.

Ærtun. 36, 17. Plurium locorum nomen in agro *Northamtunensi*. Is, cujus mentio fit in nostris Annalibus, situs est ad Orientalem ripam fluvii *Weland*, & hodie *Caston* dicitur.

Æteþing-þtoce. 129, 31. *Tauistoke*, *Tauestoke*, F. *Tavistoe*, D. *Tavestok*, *Esingestoeche*, B. *Esingestoeche*, Hunt. *Thamstoke*, *Thauistoke*, W. Hodie *Tabestoke* in agro *Devoniensi*, ad ripam *Tavi* fluminis.

Æðandun. 85, 12. *Edendune*, Hunt. *Ethenduns*, W. Hodie *Eddington* in agri *Wiltunensis* parte Occidentali, prope *Westbury*.

Æðelþrihter minyterþ. 169, 26. S. *Ethelbrihtus* Orientalium Anglorum Rex, ab Offa Merciorum Rege infidiis apud *Sutton* in agro *Herefordensi* interfectus, clam in eodem agro apud *Marden* sepeliebatur. Inde corpus ejus à nobili quodam viro, nomine *Brihtfrido*, *Herefordiam* delatum est, atque ibi tumulatum; super quod *Milfridus*, Merciorum Rex, egregia Martyris sanctitate permotus, celebrem Ecclesiam construxit, & S. *Ethelbrihto* dicavit.

Æðelhun-iglonð. 43, 29. i. e. *Ethelbuni Insula*. Terræ portio quædam ab *Ethelbrihto* Ecclesie *Petroburgensi* concessa, alio

alio certe nomine hodie appellata; nec enim ulla vestigia antiqui nominis in iis partibus inveniuntur.

Ædelinga bene. p. 131, l. 5. Hodie, opinor, **Alton**, in plaga Comitatus *Hamtonensis Suffexiensis* finitima. In hac autem sum sententia cum quod hujusmodi antiquorum nominum contractiones sunt usitatissimæ, tum vero quod in nostris Annalibus dicuntur *Hamtonenses* Danis ibi hostiliter obviam venisse. Verisimile enim est populum istum in Danos impetum tunc fecisse, cum sui Comitatus limites attigerunt.

Ædelinga 187e. 85, 1, 21. *Æthelingæg*, Af. *Æthelingæige*, F. *Adelingia*, M. *Æthelingie*, Hunt. W. *Edelingebeie*, E. *Æthelyngheie*, B. i. e. *Nobilium insula*. Hodie **Æthelney** in agro *Sumursætens*.

Æfene. 33, 2. Plurium fluviorum in Anglia nomen. Nec mirum, si (quod observavit Cl. *Camdenus*) generali vocabulo omnia flumina *Britanniæ* Avon vocantur. Is, cujus meminit nostrum *Chronicon*, fontes aperit in agro *Wiltunensi*, indeque sese in agrum *Sumursætensem* recipiens, in ipsis agri istius limitibus, qua scilicet *Glocestrensi* adjungitur, se in *Sabrinam* exonerat. Hodie **Avon**.

Æfene-muð. 105, 26. *Avonæ ostium*; ubi sese exonerat in *Sabrinam*. v. *Æfene*.

S. Albane. 219, 16. 229, 35. *Verolanium*. Locus S. *Albani* Martyris natalibus, seu potius martyrio celeberrimus; ubi circa annum salutis dccxciii. Offa Merciorum Rex monasterium amplissimum in ejus memoriam construxit, unde & oppidum hodie **S. Albans** vocatur, in agro *Hertfordensi*.

Albemape. Albamap. 196, 15. 241, 10.

Albin. 203, 35.

Albepingle. 240, 30. Hodie **Oldwinkle**, in Comitatu *Northamtonensi*.

Alemannia. Alamanie. 64, 24. 242, 2. *Germania*.

Alucarnie. 211, 1. *Alvernia*. Regio Gallicæ perampla inter *Borboniensem*, *Lemovicensem*, & *Ruthinensem*, Provincias, ubi *Arverni* populi. Hodie *l'Auvergne*.

Ambperþýpi. 128, 9. *Ambresbury*, B. *Ambrasbury*, K. Hodie **Ambersbury** in agro *Wiltunensi* prope *Stone-henge*: ab Aur. *Am-*

brofo. In monte *Anbrii* qui nunc vulgo *Stanhenges*. Angl. Sacr. part. 2. p. 656.

Ancap-18. 36, 35. i. e. *Anachoritarum Insula*. Hodie **Thorney Isle** in agro *Cantabrigiensi*. Vide *Hist. Petroburg.* p. 5.

Andeþepa. 129, 7. *Andeafara*, D. *Ande-ver*, K. Hodie **Andover** in agro *Hamtonensi*.

Andþed. Andþedþ-leag. --lege. --leaga. 14, 21. 57, 1. 91, 32. *Andredesleige*, Hunt. Saltus quidam in Australibus *Cantii*, & Borealibus *Suffexiæ* partibus. Antiquitus autem *immanis* ea Sylva (sic enim fere ab Historicis vocatur) ab Australibus *Cantii* partibus per *Suffexiam* in *Hamtonensem* Comitatum extendebatur; cujus amplitudinem describunt nostri *Annales*, an. dccxciii. Ea pars quæ est in *Cantio* hodie vulgo dicitur **the Weald**, quod Saxonice significat *sylvam*, *saltum*. Vox deducenda est ab *Anderida*, Romanorum castro, de quo vide infra in *Andþedþ-cearþep*.

Andþedþ cearþep. 15, 2. *Andredescester*, Hunt. *Urbs* vel *arx* quædam in vel prope *sylvam Andred*. Romani, ut hanc oram contra Saxonas piratas tuerentur, numerum militum cum eorum Præfecto hic statuerunt. Certum est interim nullum sive oppidum sive castrum ejus nominis in *Britannia* hodie reperiri; adeo ut de ejus situ non una est omnium opinio. Plerique existimant *Newenden*, oppidum ad ripam fluminis *Rhoteri*, quod *Cantium* à *Suffexia* dividit, eundem habere situm quem olim *Anderida*; quam etiam partem amplexus est Cl. *Camdenus*. 1º, Quod incolæ vetustissimum illud esse oppidum ac portum asseverant. 2º, Quod ad *Andredesweald* (al. *Andredesleag* & *Andred*) cui nomen fecit, situm habet. 3º, Quod *Brittenden* i. e. *Britannorum vallem*, Saxones dixisse videntur; unde *Selbrittenden* toti *centuriæ* adjacenti nomen. Unde autem *Newenden*? Sub *Edwardo* 1. fratres *Carmelitæ* è *Carmelo Palæstinæ* recens profecti, hic *Monasteriolum* posuerunt, oppidumque statim enatum est; quod, propter oppidum vetus dirutum, *Newenden*, i. e. *novum in valle oppidum*, dici cœpit. Caput hoc est *sententiæ Camdenianæ*. Hanc autem conjecturam im-

probat Cl. *Sommerus* in Tractatu suo MS. *de Romanis portubus ac Castris in Cantio* (quem mecum pro sua humanitate communicavit *W. Kennettus*, ex Aula S. *Edmundi* A. M. rei antiquariæ peritissimus,) ob hanc præsertim rationem, quod spatio bene magno ab ora maritima disjunctum, ei usui minime infervire posset cui à Romanis destinabatur; quo minus scilicet in locis maritimis Saxones prædas agerent. Ad hæc, eum locum describens *Gildas* ponit in littore *Oceani ad meridiem*. Quibus permotus argumentis, mavult ille in agro *Suffexiensi*, apud oppidum *Pemsey*, collocari; quod cum sit maritimum, tum vero multa vetustatis vestigia in eo deprehendas, castelli in primis, lapidibus, qualibus uti solebant Romani, constructi. Nec minus ejus antiquitati testimonium præbet, quod Cl. *Usserius* inter urbes Britannicas *Caer Pensauelcoit* recensens, ejusdem fuisse sitûs existimat, qui hodie *Pemsey*, olim *Pen-veffell* & *Pevenfell* dictum. Quod & *coit* additum confirmat, (i. e. sylvæ,) arboribus enim ager *Suffexiensis* abundat. Fortasse etiam ponendum est castrum hoc ad portum *Hastingsensem*, partim quod legitur aliquando *Hærtingar ceartep*, (*ceartep* autem ut plurimum castrum denotat) partim quod ibi in colle edito ingentis cujusdam castelli rudera conspiciuntur.

Angel-cyn. Angel-cynney lond. p. 11, l. 17. 23, 19. 64, 18. 70, 8. 73, 5. 78, 28. 97, 23. 99, 30. 123, 39, 41. 124, 13, 23. 125, 6, 35. 129, 11. 131, 2. 133, 3. 134, 29. 136, 26, 33. 137, 5. 138, 10. 141, 32. 142, 3. 145, 1. 150, 14, 40. 151, 14. 204, 37. *Gens Anglorum*; qui accersitu *Vortigerni* in Britanniam venientes, ipsos postea Britannos sedibus abegerunt, & eorum terram occuparunt.

Angel-cynney rcole. 82, 36. 88, 22. i. e. *Anglicæ gentis schola*; quæ Romæ, sive ab *Offa Merciorum Rege*, sive alio quovis, eo consilio instaurata est, ut ibi juvenus *Anglicæ bonis literis* institueretur.

Angeli. Aneli. 225, 22. 231, 14, 34. 235, 40. 236, 12. Oppidum *Galliæ Aquitanicæ* præclarum, in finibus *Santonum*: hodie S. *Jean d' Angeli*.

Angeop. Angæp. Angou. 216, 40. 217, 9.

220, 35. 221, 31. 222, 11. 224, 15. 227, 10, 40. 230, 39, 43. 231, 5. 232, 10. 242, 3. 243, 7, 23. *Andegavia*. Regio *Galliæ*: hodie *Anjou*.

Angle. Anglar. v. Engle.

Angley-ege. 206, 33. *Anglesey*, K. *Mona antiquis*, (unde & *Anglo-Saxonibus* etiam *Mon-ege*, *Mæn-ige*, *Man-ige*, *Mann-ie*.) *Insula* tenui freto à *Comitatu Caernarvonensi* divisa, hodie vulgo *Anglesey* dicta, i. e. *Anglorum Insula*, quod nomen sortita est paulatim, postquam in *Anglorum potestatem* concefferat.

Antiochia. 4, 17. *Antiochia*.

Apulbpe. 92, 9. 93, 35. *Apoldore*, Eth. *Apulirea*, F. Hodie *Appledore* in agro *Cantiano*. Faceffant qui hujus oppidi nomen deductum esse opinantur à voce *Sax.* *apple-treope*, *malus*, cui generi arborum istius foli ingenium minime favet. Soli natura est *paludosa*, qualem majores nostri appellarunt *polder*, (cujus etiam nominis duo esse oppida in agro *Cantiano*, alterum inter paludes, alterum ad ripam fluminis situm, asserit *Sommerus*.) *Kilianus* certe in *Lexico* suo *Teutonico* vocem eam interpretatur *palus marina*, *pratium littorale*, *ager qui è fluvio aut mari eductus aggeribus obsepitur*. Quibus omnibus aptissime respondet nostrum *Appledore*, crebris utpote inundationibus vexari antiquitus solitum. Cui rei amplissimo sunt testimonio *Leges* quamplurimæ, de tuendis ac muniendis circa ea loca *wallis* (sive *ripis*) latæ. Commodissime idcirco deduci potest à *poldre*, cui æt (quod *Saxonibus* usitatum est) præfixo, crediderim ego *primarium oppidi nomen* fuisse *Ætpulbpe*, procedente autem tempore, rejecto τ, *Æpulbpe*, nostraque ætate *Appledore*.

Argentref. 200, 41. Oppidum *Galliæ*, in finibus *Biturigum* & *Lemovicorum*. Hodie *Argenton*. Est & aliud oppidum in *Normannia* ad ripam *Argenis* seu *Ornæ* fluvii, hodie *Argentan* dictum.

Armenia. (l. *Armonica*.) 1, 11. *Galliæ* pars ab Occidente, oræ maritimæ proxima, & à situ nomen sortita: *Armorica* enim est quasi ad mare. Cum *Anglorum* viribus oppressi erant *Britanni*, eorum pars huc se salutis

tis caussa contulit, unde *Britanni Armorica-
ni*. Hodie *Bretagne*.

Apundel. p. 205, l. 7. 2 10, 25. Hodie *Arun-
del* in agro *Suffexiensi*.

Appan. 149, 19. *Arewe*, F. Hovd. Vul-
garis opinio est, Saxonicum Appan esse idem
quod *Arrow* flumen in agro *Warwicensi*. Ne-
que quidem negari potest quin majores nostri
flumen illud *Warwicense* appellarint Appan:
certo interim certius est non id esse in quod
Dani, Merciam deprædaturi, naves suas ap-
pulisse in Annalibus nostris dicuntur. *Ar-
row* enim fluvius *Warwicensis* in agro *Wigor-
niensi* fontes aperiens, sese in *Avonam* statim
effundit, ripasque habet angustiores, quam
ut ex naviculas etiam recipere possint. Ad
hæc, *Tamesi* primum egressi sunt Dani, &
spolia navesque dicuntur in *Medewæge* retu-
lisse; ut satis constet quærendum esse hoc flu-
men non longe à *Tamesi*. Si de mea senten-
tia quærat, quod conjectura consequi pos-
sum, illud ponam; nihil interim certi sta-
tuens. Fluvius est ripis haud angustis, alveo-
que satis pleno, Comitatus *Suffolciensem* &
Essexiensem sejungens, *Orwel* hodie dictus.
Hunc suspicor antiquitus fuisse pronunciatum
Arwel, tum quod Saxonicum A sequentibus
sæculis transit in O, tum etiam quod oppi-
dum est ad ejus ripam situm, *Arwerton*
dictum; accedit quod *Harewich* ad oram
hujus fluminis, olim *Arwic*, non ut conjectat
Camd. *Herewic*, dici posset. Qui vero huic
conjecturæ minus favet, alteram audiat. For-
tasse pro *Sax.* into legendum est to, ut Ap-
pan non *fluvium* designet, sed oppidum ali-
quod ad ripam istius fluvii in quem Dani clas-
sem appulerunt. In antiquis profecto Exem-
plaribus ejusmodi errores crebro occurrunt.
Hoc qui concesserit, non (opinor) mihi lites
intendet si dixerim fluvium istum fuisse *Lee*,
& oppidum, idem quod hodiernum *Ware*.
Mutatio enim *Arwan* pro *Waran* facillima
est. Huic certe opinioni nonnihil fidei conciliat
quod temporibus Ælfredi Regis Dani per
Leam fluvium myoparonibus ad *Waram*
delati ibi propugnaculum construxerunt;
nec tamen ejus fidem minus elevat, quod
Ælfredus Rex, tribus effossis canalibus *Li-
gæ* aquas divertit, ut accolis per lon-

gum post tempus nulli pene usui fuerit.

Appandun. 150, 3. 151, 31. *Essendun*, L.
Affendun, S. Hovd. i. e. vertente Florent.
mons asini. Locus prælio inter Eadmundum
Regem & Canutum celeberrimus. Cl. *Cam-
denus* existimat eundem esse qui hodie *Ath-
dow* vocatur, in Boreali parte agri *Es-
sexiensi*. Nec dubium quin in isto agro sit
quærendus, cum perlique omnes harum re-
rum Scriptorum in eo pugnatum fuisse verbis
difertis asseverent. Sed an apud *Athdow*
dubium plane; si quidem quæ hodie loca eo
nomine appellantur, antiquitus fere *Ærcer-
bune* scribebantur. Crediderim ego (nisi
istud dixerit Vir Cl. peculiari aliqua ratio-
ne inductus) *Affington* potius, ejusdem a-
gri oppidum, prælii locum fuisse.

Ἅ. Augurτiner μῦντρη. Ἅ. Augurτiner
κύρις. 178, 35. 179, 30, 33. 192, 12. Mo-
nasterium à S. Augustino Monacho *Can-
tuarie* conditum. Hodie vulgo *Saint
Austins*.

Axan-muð. v. Exan-muð.

B.

Baccaneib. 48, 8. Nullus, quem quidem
scio, hujus appellationis locus in Anglia ho-
die invenitur. Nemini interim dubium esse
potest, quin in *Cantio* fuerit; cum nostri An-
nales diferte tradunt, eam solum ob causam
ibi Concilium fuisse celebratum, ut rebus
Ecclesiarum infra *Cantium* consuleretur: nec
quisquam sive Rex sive Episcopus ei inter-
fuit, præter Wihtredum *Cantianorum* Re-
gem, Archiepiscopum *Cantwarensis*, & E-
piscopum *Roffensem*. Quod oppidum sono
ad hoc proxime accedit est *Beckenham*,
in parte Occidentali *Cantii*, qua agro *Sur-
reien*si adjacet.

Baddanbýrig. 100, 5. Collis in quo ca-
stra metatus est Eadweardus Ælfredi fil. An.
DCCCXI. haud longe à *Winburna*; unde An-
nales nostri æt Baddanbýrig þið Vinburnan,
i. e. apud Baddanbyrig juxta Winburnam.
Hodie *Badbury* in agro *Dorsetensi*.

Babecanþýlla. 110, 31. *Badecanwella*, F.
Hodie *Bakewell* in agro *Derbiensi*.

Bæbbanbuph. v. Bebbanbuph.

Bæc. v. Bec.

Bæzepar. p.90, l.33. *Bojari, Bajoari, Bavari. The Bavarians.*

Bælyme. Bælærme. 210, 20. 212, 8. 213, 1, 11. 214, 1, 11, 18. 217, 14, 24. Oppidum Gallix in Belsia provincia, & agro *Perticensi*; hodie *Belesme*.

Bærnege. 183, 30. *Bernacum. Monast. ð Benedict. Diocel. Lexoviensis in Neustria.*

Bærnicar. v. Beopnicar.

Baur. 212, 40. Urbs Gallix Celticæ, in *Normannia*; Lat. *Baiocæ* five *Baiocum*: hodie *Bayeux*.

Baldepney lond. 158, 25. 159, 11. 161, 4. i. e. *Baldewini terra*: hodie *Flanders*. Sic autem appellata erat, quod ea ætate *Flandriæ* Comites *Baldewini* nomine (uti hodie Gallix Reges *Ludovici*) fere vocabantur.

Bappe. 119, 5. *Bearve, F. Barove, K.* Hodie, opinor, *Barow* in agro *Rutlandensi*.

Bappucryce. Bappucryce. v. Beappucryce.

Baring. 81, 24. *Basengas, F.* Hodie *Basing* in agro *Hamtonensi* prope *Basingstoke*.

Baðan-çerrep. Baðon. Baðe. Baðan. 22, 16. 102, 2. 122, 1. 143, 31. 192, 13. 193, 26. 226, 19. 235, 9. *Badecestre, Hunt.* Hodie *Bathe* in agro *Sumursætensi*, à *thermis* sic dicta.

Bavaria. 64, 24.

Beam-dune. 25, 25. *Collis stipitibus seu trabibus refertus.* Plurium locorum in Anglia nomen, quorum pleraque jam hodie corrupte appellantur *Bampton*. Illud hujus appellationis oppidum, quod nostri *Annales* memorant An. DCXI. situm esse arbitrator in agro *Devoniensi* qua *Sumursætensibus* adjacet, & vocari hodie *Bampton*. Cui in primis argumento est, quod narratur *Cynegilsum, West-Saxonum Regem*, ibi prælio dimicasse cum *Britannis*, quos in partes Angliæ Occidentales salutis causa confugisse notissimum est. *Camdenus* in agro *Dorsætensi* scribit *Beandun* (hodie *Wyndon*), ubi (*Camdeni* verba sunt) *Cynegilsus* anno DCXIV. ancipiti prælio *Britannos* vicit. Verum prælii locum perperam ibi positum esse existimo,

cùm quod omnia, quibus usi fumus, *Chronici Saxonici* exemplaria scribunt *Beambune*; tum vero, quod æque probabili conjectura colligi potest, apud *Bampton*, oppidum istud in agro *Devoniensi*, eos pugna fuisse congressos.

Beampleot. 93, 33. 94, 15, 19. *Beamstot, F. Beamsted, Hunt.* Hodie *South-Bemflete* in agri *Essxiensis* parte Australi.

Beapðanig. Baðanig. Beapðanig. Baðanig. 31, 16. 43, 29. 51, 11. 102, 11. *Barthoneig, F. Bardonig, Hovd. Berdenay, Bardene, B.* Hodie *Wardney* ad ripam fluminis *Witbam* in agro *Lincolniensi*. Locum hunc (ut id obiter moneam) eundem facit *Camdenus*, qui est *Bedæ Peartaneu*. Hujus verba in descriptione agri *Lincolniensis* hæc sunt: *Inde nobilis olim Cænobii Beardnea vel Peartaneu vulgo Wardney, &c.* Perperam omnino. Ipse enim *Ven. Bedæ Eccl. Hist. l. 3. c. 11.* diserte ea loca distinguit. Ejus verba sunt: *Denique tempore sequente, cum præfata Regina [Offrida] in eodem Monasterio [Beardana] moraretur, venit ad salutandam eam Abbatissa quædam venerabilis, quæ usque hodie superest, vocabulo Edilhilt, soror virorum sanctorum Edelvini & Aldewini, quorum prior Episcopus in Lindissi Provincia, secundus erat Abbas in Monasterio quod vocatur Peartaneu, à quo non longe & illa monasterium habebat.* Illud autem *Peartaneu*, quod aliud fortasse est quam hodiernum *Partney* in agro *Lincolniensi*.

Beappucryce. Beappucryce. Bappucryce. 78, 9. 135, 25. 138, 22. 141, 4. 206, 28. 207, 23. 211, 23. *Berrocscire, Af. Bearrucscire, Barrocscire, Bearrocscire, Barocessire, F. Berruchescire, M. Bearrucscire, Bercscire, Bercscire, Hunt. Barrocscire, D. Bearrucschire, Berkesfire, Hovd. Barocschire, Barcschire, Barkshire, B. Bercheria.* Hodie *Warkshire*. Ita vocatur à *Berroc sylva* ubi *buxus* abundantissime nascitur. Flor.

Bebbanbuph. Bæbbanbuph. Bæbbabuph. 19, 28. 31, 19. 127, 34. 199, 22. 202, 34. 37, 43. 203, 15. *Bebbanburc, F. Bebanburgh, Bebanburgh, Babanburch, Hunt. Babbanburch, Bebbanburc, D. Babanburch, R. Behhamburg, Hovd. Baenburg, L. Bamburgh, B.K.* vertente

vertente Beda, *Bebbæ castrum*: hodie **Bamborow** in provincia *Northymbrensum*.

Bec. Bæc. p. 180, l. 42. 198, 41. 241, 28. Galliæ Abbatia, in Ducatu *Normanniæ & Rotomagensi* Diœcesi, prope Riblam fluvium. Hodie *le bec Helouin*, quod ab *Helvino* fundata erat.

Beban-ƿopð. Beaban-ƿopð. Bedican-ƿopð. 22, 6. 105, 10. 106, 20. 107, 40. 121, 26. 140, 7. *Bedeford*, Hunt. L. *Bedforde*, *Bedeforde*, B. K. *Bedford*, B. W. Hodie **Bedford**, agri *Bedfordiensis* oppidum primum.

Beban-ƿopð-ƿcipe. Beaba-ƿopð-ƿcipe. 140, 44. 147, 36. *Bedefordſire*, Hov. *Beddefordſchire*, B. Comitatus *Bedfordiensis*. **Bedfordſhire**.

Bebanheafðe. 41, 22. *Bidanheafod*, F. Locus prælii inter Regem West-Saxonum, & Merciorum. Duabus rationibus in eam perducor sententiam ut existimem non aliud esse quàm hodiernum **Bedwin**, in agri *Wiltunensis* parte quæ *Bercheriensis* adjacet. 1º. quod par est credere eos prælio fuisse congressos haud longè à limitibus duorum regnorum. 2º. quod istius nominis pars posterior testari videtur insignem aliquam pugnam ibi commissam fuisse; pinnan enim Saxonice est *pugnare*, *prælio certare*.

Bedican-ƿopð. v. Beban-ƿopð.

Belmunt. 227, 14. Oppidum in Ducatu *Normanniæ* prope oram littoralem. Hodie **Beaumont**.

Benefica. 103, 29. Unus è tribus fluviis in agro *Hertfordensi*, inter quos Eadwardus Rex munimentum construxit An. dccccxiii. Inter *Heortford* & *Ware* duo fluvioli sese in *Lygeam* effundunt, qui alii esse non possunt quam *Memera* & *Benefica*. Uter vero illorum nomine *Memera*, uter *Benefica* nostris majoribus erat cognitus, non nisi levi quadam conjectura assequi possumus. Ad istius ripam cujus alveus est propius Occidentem, conspicitur villa vulgo **Bennington** nuncupata; hoc autem *Ben* in initio utriusque vocabuli nonnullo est argumento, fluvium oppido (quod in singulis Angliæ partibus factum videmus) nomen fecisse. Esto interim suum cuique iudicium.

Bennington. Bynrintun. Benefington.

22, 8. 61, 21. *Benefington*, Fl. *Benefintune*, Hunt. *Benetune*, Hovd. *Bensinton*, W. Hodie **Benſon** vel **Benſington** in agri *Oxonienſis* parte *Bercherienſi* finitima. Nisi quis malit esse idem quod hodiernum **Bennington** in agro *Heortfordensi*.

Beoƿeplic. 52, 9. *Beverli*, R. *Bewerliþ*, B. Hodie **Beberley** in agro *Eboracensi*.

Beopclea. 193, 27. 223, 35. *Beorckenlaum*, F. *Berchelai*, Hunt. *Barcheley*, B. *Berkeley*, K. Hodie **Barkley** in agro *Gloceſtr*.

Beopƿƿopð. 56, 12. *Beorbtford*, F. *Beorford*, W. i. e. *Collis ad vadum*. Hodie **Burford** in agro *Oxon*.

Beopnicar. 30, 2. 44, 26. *Bernicii*, M. Northymbrorum regnum divisum erat in *Deiros* & *Beornicios*. *Beorniciorum* regnum continebat quicquid interjectum est inter flumen *Tvedam*, & æstuarium vulgo dictum **the fryth of Edenburrow**.

Bepanbyrig. 20, 13. *Beranbyri*, Hunt. *Banbyry*, K. Hodie **Banbury** in agro *Oxon*.

S. Bephtines mynreþ. 232, 49. *S. Berhtini Monasterium*; aliter *Sithuense* dictum, juxta *Teroanum*, vulgo *Teroenne*, in *Artesia*. Hic S. Berhtinus primus Abbas erat.

Beſencun. 231, 36, 44. Urbs Galliæ *Lugdunenſis* in agro *Burgundiæ*; hodie *Beſanſon*.

Blair. 219, 26. 237, 43. Oppidum Galliæ Celticæ ad *Ligerim* fluvium; hodie **Blois**.

Boc-leben. 1, 9. *Latini*, *Romani*.

Bolhðe-geat. 177, 1. Hodie **Bulſtopkegate**; Janua ab Australi parte *Monasterii Petroburgensis*.

Boneual. 144, 25. Oppidulum Galliæ, in agro *Carnotensi*; hodie *Bonneval*.

Borenham. 159, 29. 164, 32. *Bosanham*, F. D. *Boseham*, Hovd. Hodie **Boſham** in agro *Suffexienſi*.

Bƿaban æ. 36, 6. i. e. *latus fluvius*. Hiſt. Eccl. *Petroburg*. *Bardanea*. Nullus est hodie (quem quidem novi) hujus appellationis fluvius; nec è multis qui sunt in agro *Cantabrigienſi* & vicinis, ſcio quis hic ſit. Si ullus ſub hoc nomine hodie reperitur, ſuſpicor vocari **Broadwater**.

Bƿaban.

Bpabanpelic. p. 105, 135. *Reoric*, F. Insula aliqua ad ostium *Sabrinæ* fluminis, inter Comitatus, *Sumursætensem* & *Maridunensem*. Eandem fuisse quam hodie dicimus *Stepholme*, plurima suadent. Primo enim Codex MS. quem *Cant.* dicimus, legit *Steopanpeolice*, mendose opinor pro *Steopanpeolice*. In huiusmodi quippe errorem facile incidere potuit quivis Librarius, (præsertim Literarum Saxoniarum rudis, quo in numero is erat qui Codicem illum descripsit,) ob similitudinem Literarum p & p. Deinde Chronicon Walliæ editum à D. *Powello*, Danorum itinera describens, dicit eos cibi inopia coactos in Australes Wallos transiisse de *Stepen* (Chronicon nostrum de *Bpabanpelic*.) secutus, opinor, *Henricum Huntingdoniensem*, cujus verba hæc sunt: *Et tunc manserunt in Insula Stepen cum magna miseria, ita quod cibus eis defecit, & multi fame mortui sunt*, &c. Accedit quod Cl. *Camdenus* asserit Insulam hanc *Britannice* dici *Reoric*. Quod si quispiam contendat hodiernum *Flatholme* antiquitus dictum fuisse *Bpabanpelic* vel *Bpabanperge* (i. e. *lata Insula*;) & *Stepholm* *Steopanpelic* vel *Steopanperge*, nihil repugno.

Bpabenfopd. 33, 2. Hodie **Bradford** in agro *Wiltunensi*; à lato *Avonæ* vado quod ibi conspicitur.

Bpamtun. 222, 42.

Bpauye. 216, 20. 217, 19. Fortasse idem quod *Brau*, pagus *Aquitaniæ* ad confluentiam *Durarii* fl. cum *Garumna*. Latinis *Ebromagum*; hodie *Bourg*.

Bpecenanmepe. 104, 20. *Bricenanmere*, F. *Brecanammere*, Hunt. *Bricenamere*, Hovd. *Britannemere*, B. Ad secundum circiter miliare à **Brecknock** in Wallia conspicitur **Brecknockmere**. Arx autem quam in nostris Annalibus *Æthelfleda* dicitur expugnasse, fuit, opinor, apud ipsum *Brecknock*. *Somnerus* scribit *Bpetenanmepe*, & existimat fuisse idem quod hodie **Welshpool**, in agro *Montgomeriensi*, sed quibus argumentis istam conjecturam adstruxerit, necio.

Bpædene. 101, 6. *Bradene*, F. Hodie **Bredon farrest** in agro *Wiltunensi*; ab *amplitudine* sic dicta.

Bpent-fopd. 149, 7, 27. *Brendeford*, Hunt. B. *Brenford*, D. i. e. *Brenti vadum*. Oppidum in agro *Middlesexiæ*, in sinu quodam ubi se in *Tamesin* effundit *Brent* fluvius. Hodie **Brentford** vel **Brainford**.

Bpeodune. 43, 25. Terræ portio *Ecclesiæ Medeshamstedensi* concessa ab *Æthelredo* Rege Merciorum, cujus nomen antiquum evanuit. Non longe distare à *Petroburgo*, constat ex Libro de *Swapham*, teste *Hist. Petroburg.*

Bpeodune. 53, 25. *Briudun*, in *Provincia Merciorum*, Bed. *Briudunum*, F. Chartas huic Monasterio concess. vide in *Hist. Petroburg.* p. 342. Hodie opinor **Breedon** in agro *Wigorniensis*: ibi enim est antiqua *Ecclesia*, nunc etiam amplis satis redditibus dotata.

Bpeten-lond. Bpÿten-lond. Bpÿton-lanb. 9, 26. 14, 16. 124, 25. *Britannia*. *Britannorum terra*.

Bpicÿtop. Bpÿtop. 193, 23. 230, 21. 241, 43. *Bricstowa*, F. *Brigestou*, *Bristou*, Hunt. *Brycstoue*, D. *Brikeftow*, *Bristohw*, Hovd. *Bristowe*, L. W. K. *Bristow*, K. i. e. *pontis locus*. Hodie **Bristow** in limitibus agrorum *Glocestrensis* & *Sumursætensis*.

Bpÿgge. Bpicge. 103, 24. 155, 13. 158, 25. 161, 5. 165, 23. 166, 2. 230, 9. *Brige*, D. *Briges*, Hovd. *Brugges*, *Brugge*, *Bruggenorth*, B. *Brigges*, W. Vocabulum hoc usurpatur in Saxonice Annalibus ad significandum 1º, *Brugas*, *Flandriæ* emporium celeberrimum; hodie *Bruges*. 2º, *Angliæ* castrum, quod (ut ait *Flor. Wigorn.*) situm est in Occidentali plaga *Sabrinæ* fluminis. Idem esse existimat *Camdenus* quod hodiernum **Bridgenorth**, in Comitatu *Salopiensi*, ab Occidentali parte *Sabrinæ* fluminis. Vulgo etiam hodie oppidum illud **Brigge** vocatur.

Bpÿttene. Bpÿtene. Bpetene. 1, 1, 12. 2, 6, 12, 18. 5, 2, 11. 7, 22. 8, 3. 10, 7. 11, 3, 6. 12, 4. 15, 9. 17, 23. 18, 9. 20, 10. 22, 32. 23, 13. 24, 2. 27, 9. 40, 6, 19. 46, 11. 114, 6. 123, 10. *Bpeton*, *Bpetonelonb*, Al. *Britannia*. De vocis Origine vide *Camden. Britann.* sub *Tit. Britannicæ Nomen*, & *Somneri Glossarium* in voce *Britannia*.

Brittar. **Brettar.** p.1, l.10,25. 12,3. 13,5,26,29. 18, 12,16,22. 20, 1,13. 22, 12,22. 90,22,23. 171,18. 182,33. 183, 22,35. *Britanni*; quo etiam nomine nonnunquam vocantur in his Annalibus *Armo-ricani*.

Brittarc. **Brýt.** 1,8. 15,4. 17,28,32. 113,35. 182,20. *Brito.* *Britannus*.

Britland. 170,41. 183,34. 186,4. 190, 41. 193,30. *Britannorum terra*; tum Wal-
lia tum Normannia.

Britpalat. 2,25. 7,26. 11,13. 12,11. 20,2. 22,6. 45,9. 57,6. *Britanni*.

Bpunanbuph. 112,12. *Brunford*, l. *Brumes-
burb*, *Brunesburib*, *Brunesburb*, *Bruneburb*,
Hunt. *Brunmanbyrg*, *Brunenburb*, Hovd. *Brunneburyb*, B. Prælii locus inter Athel-
stanum R. & Anlafum Danum, alioque. Hodie **Sford** prope **Bromeridge** in agro *Northumbrensi*, ut opinatur Camdenus. Cæ-
terum istius conjecturæ fides (si Florentio credendum sit) multum elevatur. Dicit ille Anlafum cum Constantino in *Humbrum* clas-
sem suam appulisse; cui (inquit) *Rex Ethel-
stanus fraterque suus Eadmundus*, in loco qui dicitur *Brunanburgh*, cum exercitu occurre-
runt. Ut longe verisimilius sit prælio de-
certatum fuisse vel in agro *Lincolniensi* vel *Eboracensi*, quam *Northumbrensi*, tam longe scil. disjuncto ab eo fluvio in quem naves di-
cuntur applicuisse. Oppidum est in agro *Ce-
strensi* hodie **Brunburh** dictum.

Brýtene &c. v. **Brýtene** ---

Buccingham. 106,4. *Bukingeham*, Hunt. *W. Bukyngham*, B. i. e. (interprete Camd.) *fagorum villa*; bucene enim Anglo-Saxonibus est *fagineus*. Oppidum primum agri *Buccinghamensis*; hodie vulgo **Buccingam**.

Buccingahamrcipe. 140,6,43. 147,35. *Ager Buccinghamensis*. Hodie **Buccingam-
shire**.

Bunna. **Buna.** 91,25. 204,29. *Bononia*. Hodie *Bulogne* in regno Galliarum.

Burgundia. 159,18. *Burgundie*.

Buper. 200,37.

Buph. **Bupch.** 38,32. 120,26. 127,17. 19. 144, 13,24. 156,40. 168,29. 172,39. 173,3,10. 174, 18,36. 176,22,38. 178, 4,7. 181,36,39. 206,27. 211,3,34. 214,

47. 218, 11,23. 219, 13,40. 227,11. 229, 45. 231,12. 232,6,15,32. 233,14. 235, 20,26,28. 236, 8,40,46. 237, 5,14,17. 244, 16,28. Hodie **Peterburrow** in agro *Northamtunensi*. Ecclesia hæc primum dicebatur *Medeshamstede*, (quod vide infr.) postquam vero Kenulfus, ejus loci Abbas, vallo circumdedit, *Burb* appellari incepit. Ita vulgus Historicorum. Videtur autem aliunde nomen traxisse, quoniam *Afferus*, (qui ante An. DCCCXCII. Chronicon suum scripsit, quo scil. Kenulfus Abbatiam cepit) ita appellat.

Bupne. 218,21.

Bupnepudu. 107,32. *Bermvode*, W. Hodie **Wernwood forrest** in agri *Buccingha-
mensis* parte *Oxonienfi* contermina.

Buttington. **Butdigington.** 95,4. *But-
dington*, Hunt. Oppidum (teste Flor. Wi-
gorn.) *in ripa Sabrinae fluminis situm*; & nostri Annales, *Butdigington on Sæpen
staðe*, i. e. *Butdigington ad ripam Sabrinae*. Hodie **Buttington**, cui è regione ad Oc-
cidentalem *Sabrinae* ripam objicitur *Welsh-
poole*. Oppidum id [Buttingtona] *ad mino-
rem ejusdem fluminis [Sabrinæ] ramum in
agro Glocestrensi situm est*, inquit D. Joh. Spelmannus in Vita *Ælfredi R.* In quo tamen agro nullum (quod quidem ego scio) ejus nominis oppidum ad *Sabrinae* ripam reperitur. Qui librum edidit, locum istum emendavit: *Potius* (inquit) *in agro Salopiensi, ibi enim Buttingtona est ad ipsam Sabrinam sita, ubi etiamnum munitiorum vestigia videri as-
serunt*. Est quidem vel in isto agro vel certe in ejus limitibus; sed secundum Spedi tabulas, atque etiam Somnerum, qui eas fortasse secutus est, pertinet ad agrum *Mont-
gomeriensem*.

Býpene-rtan. 163,25. Hodie **Beber-
ston** in agri *Glocestrensis* parte *Wiltunensi* contermina.

Býpintun. 61,21. v. **Bennington**:

Býptune. 173,6. *Burbtun*, Hovd. *Burton super Trent*, B. *Burton*, S. K. *Abbatia Byr-
tunensis*. Hodie **Burton**, ad ripam flumi-
nis *Trentæ*, in agro *Staffordienfi*.

Býpincun. 159,18. *Bisfontium*, Burgun-
diæ metropolis. Vulgo *Belfanjon*.

L.

Læpe. p. 50, l. 26. *Cere*, Hunt. Inter hunc locum & hæpe, Beorhtfrithus prælium commisit cum Pictis. Loca duo sunt in agro *Northymbrensi* deceni plus minus mille passuum invicem distantia, *Carehouse* & *Heefeld*, paulum ultra vallum Pictorum. Etsi non ausim affirmare ea olim fuisse dicta Læpe & hæpe, videtur tamen illud suadere tum nominum antiquorum & hodiernorum similitudo, tum etiam locorum situs. Circa limites enim Pictorum & Northymbrorum præliatum fuisse, non est cur dubitemus.

Cæsar Augusta. 62, 35. *Tarraconensis Hispaniæ* civitas clarissima: vulgò *Sarragosse*.

Lalne. 124, 14. Hodie *Caln* in agro *Wiltunensi*, ad ripam fluminis *Caln* situm.

Lampaine. 204, 13. *Campania* in Gallia: hodie *Champagne*.

Laninġamærpe. 140, 29. *Caningamerse*, D. Quam ob causam paludes istæ, ubicunque fuerint, ita appellarentur, nescio. Parum interim dubito quin satis commode collocari possint in agri *Sumursætensis* plaga maritima. Ibi enim reperitur Centuria *Cannington* dicta, in qua & oppidum est ejusdem nominis. Adjecto autem vocabulo mæpæc (quod apud Saxonas *paludem* significat, unde & nostrum *marsh*) satis convenire soli naturam non uno argumento colligi potest. Primum enim mari adsidet; deinde *paludes* finitimæ quædam sunt *Brentmarsh* dictæ; in ipsa denique hac provincia est locus *Stocklandmarsh* appellatus. His à me serius deprehensis, existimabam scriptum fuisse incuria Librarii Laninġamærpe pro Laninġamærpe, adeoque verendum duxi *Cantianas paludes*.

Lant-papa-burh. Lant-papa-býpnig. Lant-pape-bepi. 28, 34. 34, 2. 35, 16. 37, 34. 38, 26, 33. 40, 15. 42, 3. 27. 43, 37. 46, 3. 47, 16. 48, 15. 56, 21. 67, 3, 8. 74, 30. 80, 22. 90, 7, 28. 111, 7. 119, 33. 138, 14. 141, 16. 18. 142, 38. 152, 29, 32. 153, 23. 161, 28. 162, 19. 168, 27. 175, 29, 26. 176, 7. 178, 35. 179, 6, 20, 24, 31, 33, 40. 180, 8, 21, 25, 27, 28, 29, 38, 42, 43. 198, 39. 203, 40. 208,

4. 211, 16. 214, 46. 215, 35. 218, 2, 19, 31, 33. 219, 7. 221, 45. 222, 39. 223, 43. 224, 40. 225, 5, 30, 42. 226, 1, 4. 229, 12, 13, 31. 233, 49. 234, 18, 32. 235, 2. 241, 26. *Doruvemia*, Bed. Lantpapena burh, Al. *Canturbery*, K. *Urbs populi Cantiani*. Hodie *Canterbury*, agri *Cantiani* caput.

Lant-pape. 12, 16. 14, 35. 25, 28. 27, 10. 30, 27. 40, 1. 41, 10. 48, 2. 52, 17. 56, 1. 60, 1, 17. 66, 30. 69, 9. 70, 32. 71, 23. 73, 32. 76, 2. 78, 19. 100, 24. 127, 32. *Cantwari*. *The people of Kent*.

Lant-papa pice. 21, 1. 48, 6. 73, 13. 77, 29. *Cantwarorum regnum*. *The Kingdom of Kent*. Regnum hoc fundatum est ab Hengesto circa annum Christi ccclvii.

Lapiei (rectius secundum Cod. Cor. Lazici.) 89, 7. *Caziacum in Maternam*. Hodie *Chezy*.

Lapleol. 198, 22. *Karloil*, Hunt. *Cairleil*, D. *Karrel*, H. *Carlel*, R. *Hovd*. *Carleul*, L. *Caerliel*, *Carlyell*, *Karrell*, *Carlele*, *Carliull*, *Carliol*, *Karloil*, *Carlyl*, K. Hodie *Carlile* in agro *Cumbrensi*.

Lappum. 72, 21. 74, 4. Hodie *Charmouth* in agri *Dorsætensis* parte maritima, post (c) literam addito (h) ad morem Normannorum.

Lartpa. 119, 6. 120, 33. Hodie *Castor*, à parte Boreali fluminis *Nen* (hodie *Spyne*) dicti, in agro *Northamtunensi*. Oppidum etiam est in agro *Rutlandensi* quod hodie *Casterton* appellatur.

Cathenes. p. 1. inter Notas. Hodie *Cathnes* in extremis Scotiæ partibus, ad littus Germanici maris situm.

Lapum. 174, 39. 189, 15. 212, 40. *Caedomus*. Urbs Galliæ Celticæ præclara; hodie *Caen*.

Lealc-hýðe. 63, 31. *Cealtide*, Hunt. *Chalthurbe*, W. *Concilii locus*. *Sessionis locus* (inquit D. Henr. Spelmannus) cui hoc ascribitur *Concilium* varie apud Authores appellatur, *Chalchuth*, *Calchuth*, *Celchyth*, *Cealtide*, &c. ponitque eum Auctor *Antiqq. Britann. Eccl. in Northymbria*, *Hollinsbedus* vero rectius in regno *Merciorum*. Utinam locus aliquis idoneus in regno *Merciorum* reperiri posset, in quo celebratum hoc fuisse, atque

atque alia etiam Concilia diceremus. Nec enim quisquam facile sibi persuadere potest, Offam, Merciorum Regem, in regno Northymbrorum Concilium congregasse. Fieri tamen potuit ut Offa, privatis quibusdam rationibus nobisque incognitis adductus, de jure suo quasi cederet. Certe eorum conjecturæ quibus visum est in regno Northymbrorum locum hunc collocare, haud parum fidei conciliat 1°, Quod Northymbrorum nonnulli ibi celebratis Conciliis interfuerunt. 2°, Quod in agri *Lancastrensis* parte ea quæ *Cestrensi* adjacet, ejusdem nominis (cum leviori saltem mutatione quàm in locorum nominibus hodiernis fereprehendimus) oppidum conspicitur, scil. *Kelcebeth*. Et sane si Northymbris aliquid fuerit in istis Conciliis negotii, non est cur dubitemus quin locus conventui destinatus circa duorum regnorum limites constitit.

Learþen. Lærþen. p. 46, l. 7, 9. 60, 16. 63, 2. 120, 39. 178, 36. 179, 10, 23. 201, 21. 222, 22. 224, 31. 241, 30. Hæc appellatio in nostris Annalibus usurpatur ad designanda loca longe diversa. Pag. 46, l. 7, 9. 60, 16. 63, 2. significat *Eboracum*; p. 120, 39. *Wintoniam*: ob eandem omnino rationem. Dux enim istæ sedes Episcopales *West-Saxonum* Metropolis. P. 201, l. 20. 222, 22. denotat idem oppidum quod hodie dicimus *Chester, West-Chester*. Sax. *Legecearþen*, quod vide. Neque aliud per hoc vocabulum significatur p. 178, l. 36. 179, 10, 23. 224, 31. Etsi enim qui in istis locis memorantur fuerint Episcopi *Lichfeldenses*, ideo tamen ibi dicuntur Episcopi de *Cæster*, quod Petrus, Episcopus *Lichfeldensis*, eam sedem Episcopalem ad *Cæster* (hodie *Chester*) transtulit; unde (ut id obiter moneam) Episcopi *Lichfeldenses* ab Historicis subinde vocantur Episcopi *Cestrenses*; & iste Petrus in Saxonice Annalibus Episcopus *Licifeldensis* five *Cestrensis* appellatur.

Lebenac. 43, 26. Terræ portio quædam ab Æthelredo, Merciorum Rege, Ecclesiæ *Medeshamstedensi* concessa, cujus tamen

appellationis nulla hodie in istis partibus vestigiaprehendimus.

Lent. Lentlonb. 13, 29. 22, 1. 26, 8, 17. 29, 18. 44, 17. 46, 16, 23, 25, 27. 47, 22. 48, 20, 23, 27, 36. 52, 21. 69, 3. 70, 29. 74, 24. 78, 23. 87, 20. 91, 31. 97, 33. 102, 31. 108, 21. 128, 26. 138, 33. 139, 9. 146, 23. 149, 27. 163, 9. 194, 6. *Cantium. The County of Kent.*

Lentingar. Lentiscan. 101, 15. 130, 4. 141, 2. *Cantiani. The Inhabitants of Kent.*

Leopter-ige. Leopter-ege. 121, 1, 5. 185, 36. 216, 33. *Ceortesei*, Bedæ Cod. C. (Sed *Cerotesei*, W. *Certesei*, T.) *Certesie*, Hovd. L. W. i. e. *Creoti Insula*, Bed. Hodie *Chertsey* in agro *Surreiensi* ad ripam *Tamesis* fluminis.

Lepdicespord. 18, 2, 17. *Cerdicesforda in fluvio Avenæ*, Eth. *Certicesford*, Hunt. i. e. *Cerdici vadum*. Fluvii *Avenæ* vadum in Occidentali parte agri *Hamtonensis*, hodie *Charford*. *Hic enim* (inquit Camd.) *ille, [Cerdicus] collatis cum Britannis signis, ita eos fregit, ut non solum imperii sui fines protenderit, sed etiam facile bellum posteris tradiderit.*

Lepdicesleag. Lepdicesleah. 18, 23. i. e. *Cerdici campus*, à *Cerdico* ibi cum Britannis acie dimicante. Hodie (ut opinatur Cl. Somner.) *Chardley* in agro *Buccinghamensi*. Verum, si loci nomen aliquod huic sono affine repertum esset in regno *West-Saxonum*, mallet ibi collocare. *Cerdicus* enim & *Cynricus* octo ante annos quam apud *Lepdicesleag* cum Britannis dimicarunt, eosdem apud *Lepdicespord* (hodie *Charford* in agro *Hamtonensi*) acie superarant; Britanni autem, postquam Duces isti regno fuissent potiti, versus Occidentem quotidie paullatim sese receperunt.

Lepdicesopa. 15, 11. 18, 10. *Certicesfore*, Hunt. *Sardicesfore* quæ nunc vocatur *Gerne-muth*, B. i. e. *Cerdici litus*; ita dictum à *Cerdico* qui ibi naves ad terram applicuit. Antiquis *ostium Gariensis*, unde hodie *Par-mouth* in agro *Norfolciensi*; quod (ut observavit Camd.) olim ab Occidentali fluminis ripa stetit, donec conditum erat novum

hoc oppidum. Non desunt interim viri graves, qui opinantur Cerdicum naves suas appulisse in portum *Hamtonensem* (hodie **Southampton**,) & *Calsbot* in ipsa fluminis ora (quod existimat Camd. corruptum esse pro *Caldshore*) esse Saxonum *Lepdiceropa*. Hanc certe sententiam confirmat Matt. Westmonasteriensis collatus cum nostris Annalibus. Hi an. **DXIV**. referunt Stufum & Wihthgarum naves appulisse ad *Lepdiceropa*; eisdem in *Occidentali parte Britanniae applicuisse* dicit Mat. West.

Lice. p. 225, l. 13. *Chicce*, Hunt. *Chich*, L. Hodie **S. Olythe** in agro *Essexiensis*; sic dict. quod ibi in *S. Osthæ* (sive *Osgithæ*) memoriam, ædem sacram posuit Ricardus Episcopus *Lundenensis* circa An. **MCXX**. Camd.

Lingerdelf. 119, 18. i. e. *Regis fossa*. Itinere inter *Ramesiense* Monasterium & *Peterburrow* alluvionibus impedito, Canutus Rex viam magnis operibus constravit, quæ Historicis nostris dicitur *Kingsdelf*. Ita Camd. Quicumque is fuerit locus à nostris Historicis *Kingsdelf* appellatus, certum est *Canuti viam* per istud vocabulum in nostris Annalibus designari non posse. Charta enim, in qua hujus mentio fit, concessa erat Ecclesiæ *Medeshamstedensi* ab Eadgaro, longe ante Canuti tempora. Præterea terminatio *dælf* non *viam stratam* indicat, qualis fuit Canuti ista, sed *fossam*, quæ primum in isto solo paludoso ad exhauriendam vim magnam aquarum ducta fuisse videtur.

Lingerætun. *Lýningerætun*. 111, 6. 125, 7. *Kingstone*, B. i. e. *regia villa*. Hodie **Hyngston**. Plurium oppidorum per Angliam nomen; illis primum fere inditum, vel quod ibi Reges sedes suas posuerint, aut consecrati fuerint, aut etiam præclarum aliquod facinus obierint. Quod memorat Chronicon nostrum est in agro *Suthbreiensi*, ad ripam fluminis *Tamesis*.

Lippeceærteþ. *Licaærteþ*. *Liceærteþ*. 96, 15. 111, 6. 125, 7. *Cissaceaster*, F. *Cicestria*, F. Cont. *Cissacestre*, D. *Cissa*, de cuius nomine *Cicestria*, quam ipse fundavit, nomen sortita est, W. *Cissa* autem iste fuit Rex *Suthsaxonum* secundus. Hodie **Chichester** in agro *Suffexiensis*.

Cleucestria. *Cloecistria*. *Claudia*. 178, 37. 179, 4. 179, 22. *Glawornia*. **Glocester**. Scriptor istius Tractatus Latini, in quo horum nominum (ut & *Essicestriae* &c.) facta est mentio, videtur fuisse Monachus Normannicus, aut certe alius quispiam, nominum Anglicanorum haud satis peritus.

Elrætun. 132, 16. Idem, opinor, oppidum quod hodie in agri *Dorsætensis* parte *Sumursætensibus* contermina vocatur **Cliftun**, i. e. *Villa ad clivum sita*. Misso enim quod scriptio literæ *r* pro *f*, ob earum similitudinem, error est Librarii facillimus; Annalium nostrorum anno **MCI**. qui hujus oppidi meminit, Dani postquam Peonno villæ ignes admovissent, *Elrætun* incendisse dicuntur. Peonno autem hodie est **Den** in agro *Sumursætensi*, quod à **Cliftun** quatuor circiter mille passuum abest.

Elræpn. 139, 1. *Chiltern*, Hunt. *Cytern*, Hovd. Hodie **Chiltern hills** qui *Oxonensem* agrum à *Buccingbamenfi* determinant. In Chronico enim Saxonico An. **MIX**. Dani ex agro *Cantiano* dicuntur in *Oxonensem* transisse per *Elræpn*. *Per saltum qui dicitur Clitern*, F. Nec sane est cur quicquam dubitet, quin omnes ejusmodi montes crebris arboribus ea ætate vestirentur.

Elhue. 36, 16. Hodie **Clyff** in agro *Northamtunensi*, in sinu fluvioli qui in *Nersese* exonerat.

Elouerhoo. *Elouerhou*. 55, 13. 70, 19. *Clovesho*, G. T. Hodie fortasse **Abbyndon** in agro *Berberiensis*. Cujus quidem rei indicia haud obscura deprehenduntur in *Libro Abbandunensi*, quem laudat Camdenus. Primo enim, dubium non est quin locus ille alio nomine primum cognitus fuerit, nec antea *Abbandun* dici coeperit, quam ibi *Cissa* Rex *Abbatiam* construxerat. Secundo, disertis verbis tradit Liber iste, locum eum antiquitus *Sheovesham* fuisse appellatum, quod sive Librarii oscitantia, sive alio quovis casu, pro *Cleovesham* poni facile potuisse, inficias ibit nemo harum rerum mediocriter peritus. Tertio, Loci hujusce descriptioni optimè respondet Anglo-Saxonum *Abbandun*, præsertim si ejus titum spectes, in ipso scil. regni umbilico, unde locus eva-

dit in primis opportunus, in quo ad ardua regni negotia tractanda quotannis conveniatur. *Sbeorvesham* ita describit Liber Abbandunens. *Hic sedes Regia, hic, cum de regni præcipuis & arduis tractaretur negotiis, concursus fiebat populi.* Quoties etiam *Lloperhoo* occurrit in his Annalibus, ibi Concilium fuisse celebratum narratur. Imo decretum erat in Concilio *Herudfordiæ* celebrato, 24. die mensis Septembris, An. D. DCLXXIII. *Ut bis in anno Synodus congregetur: sed quia diversæ causæ impediunt, placuit omnibus in commune ut Calendis Augusti in loco qui appellatur Clafeshoh semel in anno congregetur.* Hæc certe, meo iudicio, fidem tantam huic conjecturæ afferunt, ut haud facile sanus quispiam, si modo *Libri Abbandunensis* auctoritatem admittat, in hac re hærerere possit.

Elunig. Elunni. Elunie. 221, 37. 231, 22, 28 43. 234, 36. 235, 22, 29, 32. 236, 10, 32, 34, 41. 237, 7. *Cluniacum.* Hodie *Clunyy* in Comitatu *Burgundiæ.*

Lolne. 93, 8. Fluvius in agro *Essexiensis*, cujus fons prorumpit in ejusdem agri parte Comitatu *Cantabrigiensi* contermina; nec longe à *Colcestria* (quod oppidum præterfluit) fluviolis quibusdam auctior in mare sese effundit. Hodie *Colne.*

Lolnecearter. 108, 23. 109, 16. Hodie *Colchester* in agro *Essexiensis*, ad ripam *Colne* fluvii.

Loluberbuph. 44, 32. *Urbs Coldana, & Coludi urbs, Bed.* *Hic S. Ebba* (uti Cl. Dugdal. ex veteri MS. Bibl. Bodl. adnotavit) *juste, sobrie ac pie vixit; an vero ibi Religionis cultum primo instituerit, an ab antecessorum studiis institutum invenerit, incertum.* Olim Prioratus de *Coldingham* dicebatur; Cella scil. Prioratûs *Dunholmensis.* Hodie *Coltingham*, in ea *Scotiæ* plaga quæ vulgo *the Marches* vocatur, à S. meapc *limes*, est enim ibi terminus inter *Scotiam* & *Angliam.*

Lopfer geate. 124, 20. *Cornesgeate, D. Cornesgate, Hovd. i. e. Corfi janua.* Est autem *Corfe* castrum vetustum in medio *Insulæ Durbecke* dictæ, in agro *Dorssetensi*; cui *geate* adjectum videtur indicare, *Ælfritham* *Eadwardo* Regi (qui hîc interfectus

dicitur) insidias struxisse in ipso castris vestibulo, sive via ad castrum ducente.

Lopnpealar. 91, 9. 129, 9. *Cornewayle, K. Cornwalli. Cornubiæ incolæ,* antiquitus (una cum *Devonien(s)ibus*) *Dammonii, Dunmonii, & Dammonii* dicti. Commodè admodum vox (ut conjectat *Camd.*) deducitur à *Brit. kernaw, corn, cornu; si quidem procurrentibus promontoriis veluti cornibus mari incumbit.* Proculdubio *Britannicæ* est originis; cum nulli non cognitum est, *Britannorum* partem (postquam gens ea à *Saxonibus* præliis compluribus fuisset superata) eo demum prælii dîi causa confugisse.

Lopham. 146, 37. Hodie *Cosham* in agro *Wiltunensi.*

Lorteyropb. 43, 27. Terræ portio ab *Æthelredo, Merciorum Rege, Ecclesiæ Medeshamstedensi* concessa. Nomen, opinor, antiquum amisit (ut omnia fere loca quæ in ista Charta memorantur) nisi dicendum sit esse idem quod hodiernum *Cosford* in agro *Warwicensi.*

Lotingham. 240, 28. Hodie *Cottingham* in agro *Northamtun.*

Louentpe. 173, 6. 235, 8. *Conventria* in Historiis nostris nonnunquam vocatur. Hodie *Cobentry* in agro *Warwicensi.*

Lpæccilade. Lpeccagelade. 101, 4. 147, 6. *Criccelade, F. Crickelad, F. W. Cricclad, D. Greglade quæ modo dicitur Kirkelade, Hovd. B. Crikelade, Hunt. Criklade, B.* Hodie *Cricklade* in agri *Wiltunensis* parte Boreali. Hujusce nominis inde originem petunt nonnulli, quod credunt ibi antiquitus Græcas literas floruisse. Unde *Bromptonus Historicus, p. 814. Secundum quosdam fuerunt duo studia in Anglia, unum de Latino, & aliud de Græco, quorum unum Græci posuerunt apud Greglade, quæ modo dicitur Kirkelade, & ibidem Linguam Græcam pro tempore docuerunt, &c.* Verum commentum istud merito tribuunt alii eorum imperitiæ, utpote qui ne linguam quidem vernaculam suam intellexerint. *Lpecca* enim Saxonice est *amnus, torrens in majorem fluvium labens, & labian purgare, exonerare;* unde non dubium est quin vocabulum profluxit; cum eo loci in fluvium *Tamesin* sese aquæ exonerant. Vide *Somneri Gloss.*

Gloss. ad calcem X. Script. in voce *Greglada*; & Ælfredi M. Vitam, p. 136, &c.

Λρεccanפורծ. Λρεccanפורծ. Λρεccanפורծ. p. 13, l. 27. *Creganford*, Hunt. i. e. *Crecca fluminis* (nunc *Craye*) *vadum*. Hodie **Crapford** in agro *Cantiano*.

Λρετα. 10, 26. *Creta*. *Crete*.

Λριδιαντun. 124, 5. *Cridiatum*, F. Hodie contracte **Kirton** in agro *Devoniensi*; sic dictum quid situm est ad ripam fluminis *Credeni*, (nunc *Credy*), quod se in *Iscam* exonerat. Hæc olim erat sedes Episcoporum *Devoniensium*.

Λριστερ cýpic. 152, 2. 161, 37. 170, 9. 173, 31. 179, 3. 180, 35. i. e. *Christi Ecclesia: Cantwariensis* scil. Ecclesia, quam Romanorum opere antiquitus factam, & in media urbe stantem, recuperavit S. Augustinus Monachus, & Christo dicavit.

Λρulanð. Λρoylanð. 119, 26. 173, 8. 183, 32. i. e. (interprete Ingulpho) *cruda & cænosa terra*. *Crowland*, B. hodie **Crowland** in agro *Lincoln*. Hic Monasterium construxit Rex Æthelbaldus Anno Christi DCCXVI.

Λυggevic. 35, 44. Loci nomen in Charta Wulpheri Regis Ecclesiæ *Medeshamstedensi* concessa, qui alio certe nomine hodie cognoscitur.

Λumbpa lanð. Λumep-lanð. 115, 4. 130, 28. *Cumbreland*, D. *Cumberland*, Hunt. H. Hovd. B. *Cumbrorum terra*. **The County of Cumberland**. Ita dici volunt nonnulli, quod sæviente Anglo-Saxone, Cambri diu hîc federunt. Verum opinatur Cl. Somnerus *Cambriam*, & *Cumber* in voce *Cumberland*, terræ utriusque qualitatem exprimere: denotare scil. *terram impeditam*, sive asperis & acuminatis montibus, sive paludibus & stagnis; quo sensu nos hodie dicimus **to cumber**. Potest etiam (ut idem existimat) deduci à *cam* Britannico, curvus, & *bro* terra, regio; seu *bre* mons. Vide Somneri Glossar. ad calcem X. Script. in voce *Cambria*.

Λunðoð. 86, 26. *ad monasterium quod dicitur Condath*, F. *Condatum super Scaldim in Belgio*. Vulgo *Conde sur l'Escaut*.

Λupboil. 225, 11. 237, 46. *Curbolium* in Galliiis.

Λραντα-pic. 74, 1. *Mendose pro Lant-pic*, quomodo legit Cod. *Laud. Cwenta-wic*, F. Idem quod *Lant-papa-buph*, hodie **Canterbury**, agri *Cantiani* urbs primaria.

Λρατþpicge. 97, 5, 15. (Bpicge legit Cod. *Cant.*) *Cantbridge*, Ethelw. *Quatbrig*, F. *Quantebridge*, W. *Quadrage*, Hunt. Hodie (ut opinatur Somnerus) **Cambridge** in agro *Glocestrensi* non longe à ripa fluminis *Cam* dicti, quod sese in *Sabrinam* effundit. Verum hujus conjecturæ fidem multum labefactat, quod hodiernum **Cambridge** duo plus minus mille passuum abest à *Sabrina* flumine; arx autem quam Dani ibi erexisse dicuntur, non alio consilio videtur fuisse constructa, quam ut hostes à transitu istius fluvii prohiberentur. Multa certe suadent Λρατþpicge non aliud esse quam hodiernum **Bridgenorth** in agro *Salopiensi*. Primo enim Codex quem *Cant.* dicimus, legit Bpicge; **Bridgenorth** autem hodie vulgo vocatur *Brigge*. 2°. Ad ripam *Sabrina* situm est. 3°. Ad primum milliare à **Bridgenorth** oppidum est hodie **Quatford**, & ad secundum, aliud **Quat** dictum; adeo ut verisimile est non longe inde abesse Λρατþpicge.

Λrichelmer-hleape. 135, 30. *Cwicelmeslawe*, F. *Cbichelmeslaue*, Hunt. *Cwichelme-low*, Hovd. i. e. *Cwichelmi agger*. Hodie **Cuckamsley hill**, in agro *Bercheriensi*. In qua appellatione (ut id obiter moneam) est manifesta *πυτολογία*, ex ignorantia Linguæ Saxonice profecta. Idcirco enim paullatim additum est **hill**, quod ignorabant Saxonice hleape significare *aggerem*, *tumulum*. Idem vitium observari potest in plerisque aliis Locorum nominibus.

Λýmener opa. 14, 18. i. e. *Cymeni littus*, qui ibi naves ad terram appulit. *Nunc nomen amisit, sed fuisse prope Wittering* [in agro *Suffexiensi*] *Charta Donationis quam Cedwalla Rex Ecclesiæ Selsiensi fecit, planissime convincit*. *Camd.*

Λýnemæpeפורծ. 68, 23. *Kimeresford*, F. i. e. *Regis præclarum vadum*. Non dubito quin idem sit quod hodiernum **Kempford**, in agri *Glocestrensi* plaga *Wiltunensi* finitima. Anno enim DCCC. quo hujus loci injecta est mentio, narratur Æthelhelmum è *Hwicciis*,

[i. e. *Glocestrensis* & locis vicinis] per hoc vadum transiisse, eique occurrisse. Weoxtanum cum Wilsætensibus. Hodiernum vero **Kempstord** situm est ad ripam fluminis, in ipsis finibus agrorum, *Glocestrensis* & *Wiltunensis*. Neque quenquam movere debet veteris ac novi nominis dissimilitudo, cum major in aliis compluribus reperitur, quæ tamen eundem omnino locum designare certissimum est.

Lynet. p. 135, l. 34. *Kenet*, F. D. *Keneta*, M. Hodie **Kennet** in agro *Wiltun*.

Lýningeſ clife. 62, 29. *Kyngesclife*, *Kyngesclife*, Hunt. Prælii locus inter Regem Northymbrorum & rebelles quosdam illius subditos, sed in qua parte istius regni fuerit, non reperio. Plurima sunt loca in regno Northymbricæ **Clifton** appellata.

Lýngeſ bælf. v. Lingeſ bælf.:

Lýningeſ tun. v. Lingeſ tun.:

Cynomannia. 170, 37. v. *Manſ* :

Lýppanham. 84, 22. 85, 36. *Cipenham*, Hunt. *Chipenham*, Hunt. B. i. e. *Villa mercatoria*; à cýppan, *mercari*, & ham *vicus*, *opidum*, *villa*. Hodie **Chipnam** in agro *Wiltunensis*.

Lýpncearſep. Lýpncearſep. 22, 15. 29, 5. 85, 36. 86, 3. 151, 29. *Cirrenceaſtre*, Af. *Cireceſtere*, Hunt. *Circeſtre*, L. B. *Antiquis Corinium & Durocornovium. Britannis* (inquit *Camd.*) *eſt Caer Cori, Caer Ceri*; unde & deductum nomen Saxonicum videtur. Verum mavult Cl. Somnerus petere à Sax. cýppan, *vertere*, *ſteſtere*; quod hinc viæ illæ Romanorum Conſulares tranſverſe ſe interſecarunt. Hodie **Citeter** in agro *Gloceſtr*.

Lýpicbýmſ. 104, 10. *Cereburib*, Hunt. *Cyrebroſ*, B. Hinc *Æthelfleda*, Merciorum Regina, caſtrum conſtruxit. Hodie, opinor, **Chirebury**, in agro *Salopiens*. Ibi ſcil. vadum eſt in ipsis limitibus agrorum, *Salopiens* & *Montgomerienſis*; adeoque opportunum ſatis quod contra Wallorum incurſiones muniretur. Opinatur D. Guil. Dugdalius eſſe idem quod hodiernum **Donks-Hirkby** in agro *Warwic*.

D.

Dæg-ſtan. Dægſtan. 24, 9. *Degſaſtan*, F. Hunt. i. e. *Degſæ lapis*, interprete Beda. Loci cujuſdam nomen in partibus Angliæ Borealibus. Parum dubito quin ſit idem qui hodie **Dauſton**, in agro *Cumberland*.

Dælpeobar. 2, 8. 24, 8. *Dalreudini*, Bed. *Dalpeabingar*, Al. i. e. *cohors hominum ſub Reoda*. Qui erant, & unde hoc nomen fortiti ſunt vide p. 2. l. 7. hujus Chronici.

Dænemeapce. Denmapce. 134, 31. 151, 18, 25. 152, 37. 154, 32. 174, 22. 176, 14. 177, 41. 178, 17. 182, 34. 183, 10, 27. 185, 40. 191, 41. 222, 9. *Denmercia*. **Denmark**. i. e. *Danorum fines*. Terminos enim vocarunt Anglo-Saxones meapcar. Unde illud *Garweni Douglaſii*

Dr of the Goddis quha maid the here arrife

At our marchis, miſknaſwing our eſtate.

Aut quis te ignarum noſtris Deus appulit oris?

S. Davib. 235, 11. Lat. *Menevia*. Hodie **The Biſhoprick of Saint Davids** in agro *Penbrochiens*. Ita dicta à S. Davide ejus loci Epifcopo, qui eo ſedem tranſtuliffe fertur.

Deapne pice. 29, 23. 32, 7. *Deirorum regnum*. Continebat quicquid regni Northymbrenſis interjectum erat inter flumina, *Humbrum & Tvedam*; Comitatus nempe *Eboracenſem, Lancaſtrenſem, Weſtmorlandiæ, Cumberlandiæ, Northymbriæ*, & Epifcopatum *Dunholmſem*. Vocabulum vulgo deducitur à *ferarum* copia; Sax. enim *deop* eſt *fera*.

Deſenar. Denar. 70, 21. 95, 9. 98, 18. 100, 21. 117, 9. 129, 22. 131, 17. *Devonienſes*. **The Inhabitants of Devonſhire**. Antiquis (una cum *Cornwallis*) *Dammonii, Dunmonii & Damnonii* dicebantur.

Deſenarſcýpe. Deſnarſcýpe. Deſnarſcýpe. 74, 19. 84, 31. 93, 24. 124, 4. 129, 19. 151, 7. 158, 12. 165, 10. *Deueneſſire, Daueneſſcýre*, Hunt. *Daveneshire*, Hovd. *Deveneshchire*, B. *Devenchire, Devenſchýre*, K. Comitatus *Devonienſis*. Hodie **Devonſhire**.

Dene.

Dene. Denar. Dænycan. Dænycen men. p.64, l.18. 72,22,34. 73,22,24. 74,5,13. 81, 1,5,25,32. 82,7. 86,15. 87,28. 88,36. 93,16. 96,19,28,33. 97,12. 98, 13,33,38. 99,7,8, 33. 100,24. 101,25,33. 102,22. 103,36. 110,12,14,37. 126,4,23. 130,9. 131,14. 132,14. 133,2. 135,6. 139,24. 151,18. 153, 6. 171,7. 177,21,34. 191,4. **Dani.** **The Danes.** Ita dicti in his Annalibus, qui Angliam tot annos divexarunt ac diriperunt.

Deomod. 195,39. *Deomedum*, F. *Demetia*. Walliæ pars Australis, continens agros *Maridunensem*, *Penbrochiensem*, & *Cardiganensem*. Non alium autem esse locum hunc, aperte constat ex verbis Henr. Hunt. *Et tunc [Dani] manserunt in Insula Stepen cum magna miseria, ita quod cibus eis defecit, & multi fame mortui sunt, ---- recesserunt ipsi in Deomodum.* Ut enim à *Stepholme* in Comitatum *Maridunensem* transitus est satis brevis, ita inde in Hiberniam (quo se contulisse dicuntur) trajectory commodissimus.

Deopaby. 106,15. 114,23. *Dereby*, *Derebi*, Hunt. *Derebi*, E. Hodie *Darby*, agri *Darbiensis* oppidum primarium, quodque toti Comitatu nomen præbet. Vox significat *ferarum habitaculum*; à *deop fera*, & *by habitatio*. Nisi quis malit deducere à *bi juxta* & Brit. *dur* aqua, quoniam ad ripam fluminis situm est.

Deopbyrcipe. 171,14. *Derbyshire*, B. *Ager Derbiensis*. *Derbyshire*.

Deopham. 22,15. 68,15. i. e. *ferarum habitaculum*. Plurimorum locorum in Anglia nomen, quorum duo in his Annalibus memorantur. Is, cujus mentio facta est An. DLXXVII. hodie vocatur *Durham* in agro *Glocestr*. Qui vero An. DCCXCIX. memoratur, *Wihburgæ* nempe sepultura celebris, hodie *Dereham* appellatur in agro *Norfolciensi*, à *Florent*. *Dirham* dictus. Ast *Durham*, agri *Dunholmensis* oppidum primarium, semper in hoc Chronico *Dunholm* dicitur.

-*Deperctope*. p. 1. inter notas.

Depar. 44,25. *Deiri*. **The Inhabitants of that Kingdom.** v. *Deapnepice*.

Depapuda. 46,10. *Ferarum sylva*. Ea nempe in qua constitit Monasterium *Bever-*

lacense. In his enim Annalibus dictum est, Johannem Archiep. *Ebor.* abdicato Archiepiscopatu, se contulisse ad Monasterium suum in *Depapuda*; notum autem est ac quod notissimum non aliud istud fuisse quam *Beverlacense*, in agro *Eboracensi*.

Depeuopd. 36,4. Locus hic memoratur in *Wultheri Charta* concessa Ecclesiæ *Medeshamstedensi*. Alio nescio quo nomine hodie cognoscitur.

Dic. 101,11. i. e. *fossa*. Videtur ea primum fuisse ducta ab Orientalibus Anglis ad prohibendos Mercios ab incursionibus; nominatim à S. Eadmundo, Merciorum Rege, si *Florentio* credimus. Is enim fossam hanc vocat *limitem S. Regis Edmundi*. Ad illam in agro *Cantabrigiensi* hodie consistunt *Kech*, *Burwell*, *Kirtling*, oppida.

Dipelin. 113,30. 178,43. 179,20. *Dive-line*, *Hovd*. *Eblana*. Hodie *Dublin*. Omnia fortasse à *Lifny* flumine, quod oppidum illud attingit.

Doderdopp. 118,37. Hodie *Dostrop* in agro *Northamtun*. mille passuum à *Petroburgo* ad Septentrionem.

Dol. 183,35. Urbs Galliæ in *Britannia* minore. Hodie *Dol*.

Dorpe. Dorpa. 162,20,22,23. 163,9. 167,1. 201,4. *Douere*, *Doure*, Hunt. *Dovere*, D. K. *Dovere*, *Hovd*. *Dover*, B. *Dovore*, T. *Dubris*. Hodie *Dover*, portus celebris in agro *Cantiano*. Nulli dubium est quin Anglo-Saxonum nomina *Dorpe* & *Dorpa* ab antiquo Romanorum vocabulo *Dubris* proflexerint. Unde vero *Dubris*? *Schedulæ* quædam MSS. Cl. *Somneri* de portibus *Cantianis*, duplicem de hac re conjecturam exhibent. Opinatur primum ille non à ratione abhorrere si quis deducat à Britannico *dyffrin*, vallis, quo quidem modo celebris ista vallis in Comitatu *Denbigiensi* vocatur *Dyffrin cluyd*, i. e. vallis inclusa, quippe quæ ab omni parte, præter Septentrionalem, montibus cingitur. Deinde, putat commode satis derivari posse à Britannico *dufr*, *dur*, sive *dyfr*, fluvius, (*Doverdwy* enim *Giraldus Cambrensis* in *Itinerario Walliæ* interpretatur *fluvium Dewæ*.) Utrique conjecturæ *Dubris* hujus natura admodum favet. Si
ejus

ejus situm inter duos *colles* eminentes respicias, locum obtinet prima; *sin fluvium* per oppidum decurrentem, & in mare se statim exonerantem, sese magna cum specie veri offert secunda. Utut se res illa habet; non possum non hîc adnotare, nonnullos rerum Anglicanarum Scriptores Saxonico Dopsæ male interpretari *Doroberniam*, (hodie *Cantebury*.) Tradunt nempe Eustacium, Comitum *Bononiensem*, maximas turbas in urbe *Cantwarensi* fecisse, dum domum de Anglia revertebatur; quas tamen Annales Saxonicæ (quibus, cum magna Antiquitatis speciem præ se ferunt, multum certe deferendum est) asserunt concitatas fuisse in Dopsæ, i. e. *Dubri*, nec Eustacium in urbe *Cantwarensi* mansisse, nisi ut se suosque cibus reficeret.

Domuc. p.68, l.10. *Domnoc*, Bed. *Domocceaptes*, Al. *Domoc*, G. Idem, opinor, oppidum quod Beda *Dunmoc* vocat, hodie *Dunwich*, in agri *Suffolciensis* ora maritima. Hanc certe conjecturam plurimum confirmat quod de Alfhuno Episcopo in his Annalibus traditur. Dicitur is diem obiisse apud *Sudbepi*, hodie *Sudbury* in agro *Suffolciensi*, & sepultum fuisse apud Domuc. Quo autem in loco illum credamus tumulatum, nisi in Ecclesia Cathedrali de *Dunwich*, cujus ipse erat Episcopus? præsertim cum in eodem agro mortem obivit. Ea fuit sedes East-Anglorum Episcoporum, quam ibi fixit Felix, postquam eos ad fidem Christianam convertisset; deinde à Bifo Episcopo in duas divisa est, adjecta *Elmbamensi*; utraque demum in unam coaluit circa An. Dom. dcccclv. Postea sedem ad *Thetfordiam* transtulit Herfastus, 22. Episcopus; & ad *Norwicum* Herbertus Lofinga, Episcopus 24.

Dopceceaptes. *Dopceaptes*. 30, 16, 19, 25. 97, 35. 121, 18. *Dorcinea*, (*Dorcic*, C.) Bed. *Dopceceaptes*, Al. *Dorecestre*, Hunt. *Dorchecestre*, L. *Dorkecestre*, B. *Dorcestre*, W. Hodie *Dorchester*, in agri *Oxon.* parte *Berberiensi* finitima. Fuit per multos annos celebris sede Episcopali, quam ibi constituit Birinus; sed, regnante Wilhelmo primo, eam Remigius *Lincolniam* transtulit, ne, quod *Canonibus* prohibetur (inquit *Camd.*) in tam modica civitate Episcopi nomen vilesceret.

Dope. 71, 30. Locum hunc esse in agro *Eboracensi* satis constat ex his Annalibus ad An. dcccxxvii. atque etiam ex Florentio Wigorn. cujus verba sunt: *Rex Occidentaliæ Saxonum Egbertus, expulso regno Wiglafo, regnum Merciorum suo subjecit imperio. Deinde suam movit expeditionem ultra Humbri flumen. Cui Northimbrenses in loco qui Dore vocatur occurrentes, &c. Quo autem nomine hodie vocatur, (antiquum enim exuisse certum est) ignoro.*

Dopnætay. *Dopnætay*. 74, 12. 129, 38. 146, 25. 165, 11. *Dorset*, *Dorfete*, B. Antiquis *Durotriges*, à Brit. *dwr* aqua, & *trig* incola. Quo etiam sensu Anglo-Saxonum *Dopnætay* (è voce Britannica & Saxonica compositum) dicitur à *dwr* seu *dur* aqua & *nætay* incolæ, quod à *pittan* incolere. *Eorum enim regio per 50. plus minus mille passuum mari Britannico obversa, ab occasu in ortum protensa jacet.* *Camd.* *The Inhabitants of Dorsetshire.*

Dopnitceaptes. 24, 25. *Dorobernia*. *Cantebury*. Deducit Somnerus à Brit. *dur* aqua, Sax. *pit*an *Optimates*, & *ceaptes* oppidum, urbs, ut sit ad aquam positum *Procerum sive Optimatum oppidum.*

Dpiffelba. 50, 3. *Dyrffeld*, St. Hodie *Driffeld* in agri *Eboracensis* parte quæ *Castriding* vocatur.

Dublinia. v. *Difelin*.

Dunertaple. 224, 13. *Dunstapola*, *Dunstapula*, F. C. *Dunstaple*, Hunt. *Dunstapell*, B. *Dunstapill*, K. Hodie *Dunstaple* in agro *Bedfordiensi*.

Dunholm. 181, 34. 184, 20. 193, 6, 44. 195, 35. 204, 1. 207, 5. 208, 33. 233, 6. *Dunhelm*, F. *Durem*, *Durham*, B. Hodie *Durham*, Episcopatus *Dunholmensis* oppidum primarium. v. *Deopham*.

€.

Eaderbýnig. 104, 6. *Edesbirb*, Hunt. *Edesbury*, B. Locus in quo *Æthelfleda* castrum construxit. Hodie (ut opinatur *Camdenus*) *Eddesbury* in agro *Cestriensi*, in saltu celebri *the Forrest of De la Mere*, in quo (inquit) suam urbem *Eadesbury* posuit

suit *Etbelfleda Mercia*, quæ exoleto jam nomine rudetum **the Chamber** in **the Forrest** vocatur. Nec dubium quin hic ponendus est locus, si modo **Wedsburrow** in agro *Staffordiensis*, non autem **Wardburrow** in agro *Oxonienſis*, sit Anglo-Saxonum *Ƴearobýrig*:

Eadmunderbýrig. S. *Ædmund*. p. 158, l. 30. 206, 25. 215, 7. 225, 41. i. e. S. *Eadmundi civitas*; ab *Eadmundi* Regis religiosissimi corpore huc translato sic dicta. Hodie vulgo **Wurp** in agro *Suffolciens*.

Eabulſer nærre. 168, 2. i. e. *Eadulſi Promontorium*: hodie **the Peſſe** in agro *Esſexienſi*.

Ealb-mýnrſter. 156, 26. 168, 39. 170, 33. i. e. *vetus Monasterium*, quod est *Wintoniæ*. Illud, opinor, quod S. *Suithinus*, xvii. iſtius ſedis Episcopus, construxit; atque **Ealb-mýnrſter** dici cœpit, postquam ibi *Eadweardus* senior Nip̄an mýnrſter (i. e. *novum Monasterium*) erexisset Anno Christi **cccciii**.

Ealb-Seaxe. 12, 14. 13, 2. 62, 38. 88, 7. 159, 8. i. e. *Antiqui Saxones*: ii scil. qui Saxoniam Germanicam incoluerunt, postquam Anglo-Saxones in hac terra ſedem poſuiſſent.

Eart-Lentingar. 138, 16. *Cantii Orientalis incolæ*.

Eart-Engle. **Eart-Englar**. **Eart-Englan**. 13, 5. 27, 8. 30, 21. 31, 7. 33, 14. 39, 4. 71, 3. 6, 24. 73, 31. 78, 29, 33. 80, 5. 86, 3. 87, 21. 88, 28. 90, 19. 92, 14, 15. 93, 21. 94, 36. 95, 22, 25. 96, 8. 97, 13, 20. 98, 20. 99, 16. 101, 2. 102, 5. 107, 34. 108, 2, 30. 109, 19, 21. 127, 12. 133, 36. 134, 21. 139, 17, 26. 140, 40. 143, 3. 150, 12. 151, 1. 155, 20. 157, 1. *Orientalis Angli*. **The Caſt-Angles**. Ab Anglo-Saxonibus incolis, & Orientali loci ſitu. Regnum autem Orientalium Anglorum continebat Comitatus *Northfolciæ*, *Suthfolciæ*, & *Cantabrigiæ*, cum Inſula *Elyenſi*. Quas provincias, una cum *Huntandunenſi*, antiquitus incolebant *Iceni*.

Eart-Fpancan. 90, 33. *Franci Orientales*. **The Caſtern Franks**.

Eart-Seaxe. **Eart-Sexar**. 13, 3. 24, 17. 68, 11. 70, 33. 93, 2. 94, 32. 95, 20. 96, 10.

97, 33. 100, 36. 103, 33. 108, 22. 109, 20. 128, 25. 138, 35. 140, 40. 149, 35. 150, 2. *Estſexe*, *Hovd. B. Effex*, *B. K. Orientales Saxones*: à Saxonibus incolis, & Orientali agri iſtius ſitu. Hodie **the County of Eſſex**. Agrum hunc, una cum *Middleſexienſi*, incolebant *Trinobantes*.

Eart-Seaxna rice. 73, 13. 77, 29. *Orientalium Saxonum regnum*. **The Kingdom of the Caſt-Saxons**. Regnum hoc continebat Comitatus *Effexiæ*, *Middleſexiæ*, *Hertfordiæ*que partem.

Saxan-cearſter. v. **Exancearſter**:

Ecgbýphſter rſtan. 85, 6. *Be eartan Sealpuda*, (aiunt hi *Annales*), i. e. *ab Oriente Sealwudæ*, hodie **Selwood** in agro *Sumurſetenſi*. Non alius, opinor, locus quam hodiernum **Brixton** circa limites Occidentales agri *Wiltun*. qua *Sumurſet*. est conterminus. Unde *Ecgbrichtſtonam perducti* (nobis hodie, ni fallor, *Brixtona*) *juxta ſaltum*, *Regi ſub ſignis conſtiterunt*. J. *Spelman*. *Vit. Regis Ælfredi*, p. 33.

Eſſerio. 6, 20. *Ephesus*.

Ege. 118, 38. 119, 8. Hodie **Eye** in agro *Northamtun*. prope **Peterburrow**.

Egyp̄ta. 3, 12. 5, 14. *Agyptus*.

Eglerpup̄de. v. **Æglerpup̄de**:

Egoneyham. 22, 8. *Ignesham*, *Eth. Eignesham*, *F. Aegnesham*, *Hunt. Egenesham*, *G. Hodie Entham* in agro *Oxon*.

Ellendun. 70, 24. *Ellandum*, i. e. *mons Eallæ*, *F. Hellendune*, *M. Elendune*, *Hunt*. Hodie, opinor, **Wilton** in agro *Wiltunenſi*. Cui certe conjecturæ ſatis teſtimonii præbent *Chartæ* laudatæ à *Cl. Camdeno*, in quibus diſerte dicitur -- *Weolſthanus Ellanduni Comes*, i. e. *Wiltoniæ*: & -- *Ellanduni* i. e. *Wiltoniæ Monasterium* poſuit.

Ely. **Ely**. 41, 14. 118, 6. 152, 21. 176, 17. 177, 20, 35. 181, 4, 8. 215, 8. *Ely*, *B. Hodie the Iſle of Ely*. Paluſtris iſtius regionis pars Auſtraliſ. An (ut tradit *Ven. Beda*) ita dicta fuerit quod anguillis abundarit, adeoque interpretanda *Anguillarum inſula*; an vero à Græco ἑλος, quod *paludem* ſignificat; an etiam ab *Helig Brit.* quod *ſalices* ſignificat, quarum plenæ fere ſunt ejuſmodi paluſtres regiões, incertum.

Embene.

Embene. p. 87, l. 6. *Ambianum ad Somum*.
Amiens in Picardy.

Engla pelsa. 80, 29. *Englesfeld*, Hovd.
Englesfelde, B. *Anglefeld*, W. i. e. *Anglorum*
campus. Hodie *Anglefeld* in agro *Berber-*
riensi, non procul à *Keding*. Ab insigni
aliqua, sive strage sive potius victoria, nomen
fortitus est; eâ fortasse in Annalibus hisce
memoratâ, quam à Danis reportavit *Æthel-*
wulfus, Comitatus *Berberiensis* Dux.

Engla land. *Ængla land*. *Engle-land*.
23, 27. 26, 22. 41, 34. 42, 5, 13, 40. 43, 8.
64, 6. 145, 19. 150, 9. 151, 27. 153, 11, 16, 23.
154, 6, 25. 155, 7, 29. 156, 24. 157, 28. 161,
14. 174, 39. 176, 12. 180, 5, 36. 181, 39. 182,
8, 29, 41. 183, 5, 7, 42. 184, 6. 185, 33, 44, 46.
186, 2, 32, 44. 187, 13, 47. 188, 8, 44. 189, 28,
43, 48. 190, 7, 11, 24, 37, 38, 42. 192, 14, 21,
32. 193, 8. 194, 42. 196, 27, 29, 41. 197, 8, 10,
16, 25, 32, 42. 199, 18. 206, 21. 207, 6. 208,
45. 209, 40, 44. 210, 1, 32. 212, 9. 214, 16, 40.
215, 21. 218, 15. 220, 45. 222, 2, 12. 223, 34.
224, 33. 225, 9. 226, 32. 227, 8, 46. 228, 18,
41, 43, 48. 229, 18. 230, 29, 32. 231, 8, 32, 45.
233, 13, 24, 39, 45. 234, 1, 4, 20, 43. 235, 23,
42. 236, 5, 38. 237, 36, 43. 238, 20. 241, 45.
242, 40. 243, 18, 28, 38. 244, 12. *Anglorum*
terra. *Anglia*. Cum Anglo-Saxonum Heptar-
chia in unius Egberhti ditionem concessisset
circa An. dccc. promulgato is edicto Engla
land vocari terram hanc iussit; ab *Anglis*
facta appellatione, qui ex tribus Germaniæ
populis Britanniam incolentibus erant for-
tissimi.

Engle. Englar. Angle. Anglar. 11, 17.
12, 9, 14. 13, 4. 14, 12. 23, 14. 114, 4, 18.
121, 33. 122, 24. 123, 32. 139, 13. 149, 26, 38.
151, 20. 156, 4. 197, 27. *Angli*. Germaniæ
populus, qui Vortigerno Britannorum Regi,
crebris Scotorum ac Piclorum incursionibus
exagitato, subsidio venerunt; Britannisque
postea suis sedibus exutis, terram hanc oc-
cuparunt.

Ænglisc. 1, 7. 25, 30. 31, 3. 47, 21. 99, 7.
110, 11, 14. 110, 37. 153, 6, 11. 171, 7. 172,
24. 182, 21. 194, 13, 19, 29. 195, 3, 26. 198,
27. 199, 34, 45. 200, 5. 201, 3. 202, 39. 210,
41. 230, 41. *Anglus*. *An English man*.

Coþen-pic. *Coþon-pic*. *Esþen-pic*. *Euþ-*

pic. *Coþen-pic* ceapþen. *Euþen-pic*. 7, 28.
28, 10. 32, 3. 43, 7, 42. 45, 18. 54, 31. 55, 10,
24. 60, 27, 31. 61, 11. 62, 25. 66, 22, 26. 79,
1, 10. 80, 2. 106, 39. 110, 24. 116, 1. 120, 1,
19. 121, 19. 127, 18. 147, 40. 170, 18. 171,
8. 172, 19. 174, 11, 28. 175, 9. 179, 11. 181,
32. 209, 5. 211, 13. 215, 24. 218, 4. 221, 43.
222, 35. 225, 45. 229, 32. 241, 11. *Eouer-*
wic, *Eouorwic*, *Euerwic*, Hunt. *Eouerwic*, D.
Eworwic, Hovd. *Eboracum*: quasi dicas ea-
upe-pic, i. e. *castrum ad vel secus aquam Ure*.
Somn. Antiquorum *Eboracum* sive *Eburac-*
um non aliunde deduci opinatur Camd.
quam ab *Uro* flumine, hodie *Osse*, ad cuius
ripam situm est. Hodie *Pork*, agri *Ebo-*
racensis oppidum primum.

Erendic. 35, 42. *Asendike*, I. Fossa quæ-
dam in agro *Cantabrigiensis*. Terminatio enim
hic indicat esse *fossam*; & Charta, Abbatix
Croylandensi concessa, eam vocat *Seweram* de
Asendyke; *Sewera* autem (teste Spelman.)
nihil aliud est quam *fossa in locis palustribus*
ducta ad aquas eliciendas. (Unde in paludi-
bus de *Romney*, qui sese in mare rivi exone-
rant, vocantur *the Sewers*; & viri, qui-
bus cura eorum purgandorum committitur,
a *Commission of Sewers*.) Fossa vero
hæc (ut ex *Ingulpho* discimus) erat terminus
Borealis Insulæ Croylandensis. Ejus verba
hæc sunt: *Et ipsa aqua de Asendyke est*
quinta aqua claudens ab illo loco Insulam præ-
dictam contra Aquilonem usque ad Aswictoft.
In *Aquilonari* istius *Insulæ* parte oppidum
hodie est, *Fesdike* vocatum, quod fortasse
ab hac fossa nomen traxit.

Esselcistria. 178, 35. Hodie *Creter*, in
agro *Devoniensi*. v. *Cleucestria*.

Ertun. 240, 28. Hodie, opinor, *Caston*
in agro *Leicestr*. qua *Northamtunensi* adjacet.

Euerham. 143, 1. 184, 1. *Eouesham*, F.
Heuesham, Hovd. *Euesham*, B. *Ewisham*, *Ewys-*
ham, *Evesham*, *Evesham*, K. Hodie *Eves-*
ham sive *Esam* in agro *Wigorniensis*.

Euþeur. *Euþeur*. 217, 11. 235, 11. *Ebu-*
rovicum. Hodie *Eureux* in *Normannia*.

Exan-ceapþen. *Eaxan-ceapþen*. *Exe-ce-*
þen. 83, 32. 84, 4, 10. 93, 26, 28. 94, 26.
96, 13. 133, 8. 238, 2. *Eaxancester*, F. *Exan-*
cestre, *Excestre*, Hovd. *Excester*, L. i. e. (ver-

rente Flor.) *Civitas Exæ*. Antiquis *Isca*, & *Isca Danmoniorum*. Hodie **Excester**, **Exe-ster**, in agro *Devoniensi* ad ripam *Isca* fluminis, Saxonibus *Ex* & *Exa* dicti.

Exan-muð. p. 132, l. 7. 160, 33. *Exam-muth*, Hunt. i. e. *Exæ ostium*. Hodie **Exmouth** in agro *Devoniensi*.

F.

Faupeyfelb. 244, 7. Hodie (ex consensu omnium Historicorum qui de Stephani Regis morte loquuntur) **Feverham** in agro *Cantiano*.

Feanbun. III, I. *Ferandune*, Hunt. *Farrandon*, B. i. e. *mons filiceus*. Hodie **Farrington** in agro *Berberiensi*.

Feanham. 93, 4. i. e. *Vicus filiceus*. Hodie **Farnham** in agro *Surreiensi*.

Feðanleaz. Feðanlea. 22, 23. *Fethanleah*, F. *Fedbalnea*, *Fedbanlea*, Hunt. *Fritthenleia*, W. Hodie, opinor, **Frethern** in agro *Glocestrensi*, ad ripam Orientalem fluminis *Sabrinæ*. Misso enim quod Mat. West. legit *Fritthenleia*, par omnino est credere, prælium istud cum Britannis, cujus mentio facta est in his Annalibus, circa limites Angliæ ac Walliæ, fluvium scil. *Sabrinæ*, fuisse commissum.

Fesepmuð. 35, 41. Locus in agro (ut videtur) *Lincolniensi*, cujus nomen antiquum exolevit; nec ulla ejus vestigia in iis partibus deprehenduntur.

Fis-bupgar. 146, 18. i. e. *Quinque civitates*: illæ, opinor, quas ereptas de manibus Danorum ab Eadmundo Rege, diserte memorant Annales nostri An. DCCCXLII. Unde etiam nomen traxisse verisimile est; quod scil. Rex ita prospera usus est fortuna, ut omnes uno anno in suam potestatem redegerit.

Fisbuphingar. 143, 8. *Fisburgenses*. Incolæ 5. civitatum. v. *Fisbupgar*.

Finchamræde. 206, 29. Hodie **Finchamsted** in agro *Berberiensi*.

Flandper. Flandpan. 183, 15. 145, 43. 204, 29. 209, 9. 211, 2. 216, 45. 220, 5, 35, 36, 38. 222, 5. 230, 45. 231, 11. 232, 47. *Flandria*. *Flandri*. Laurentius Noelus credit

Flanderland dici quasi *Fleondpa land*, i. e. *fugitivorum terra*, eo quod in istam regionem, desertam nempe & securam, sese recipere solebant utlagati. Quo etiam sensu incolæ *Flemings* dicebantur, fortasse à *þlyma profugus*, *vagabundus*, *exul*.

Abel lay flane upon the ground
Curst Cain flemit and vagabound.

David Lyndsey.

Nec profecto videtur Vir eruditus perperam iudicium fecisse; si quidem ex hisce Annalibus constat, utlagatos haud paucos eo se præsidii causa contulisse.

Flemisce. 184, 2. *Flamingi*. v. *Flandper*.

Florentie. 170, 15. *Florentia*, urbs Hætriciæ clarissima. Hodie *Florence*.

Folceſtan. 166, 33. *Folkstane*, *Felkeſtan*, *Folcaſtan*, T. i. e. (vertente Lambardo) *Lapis populi*. Hodie **Folkeſton**, in agro *Cantiano* oppidum maritimum, quod temporibus Romanorum floruisse numismata quotidie ibi inventa persuadent. *Camd.* Hoc in loco Guortimeri excidium ac monumentum poni mavult Somnerus (ut ex quibusdam illius Chartis MSS. didici) quam apud *Stonar* in Insula *Thanet*, ubi vulgo (& ab ipso etiam Camdeno, Ninii auctoritate fretum) statuitur. Ita enim Ninius de supremo Vortimeri seu Guortimeri contra Anglo-Saxonas prælio; --- *in campo juxta lapidem tituli, qui est super ripam Gallici maris*. De *Stonar*, de *Thanet* ne verbum unum. Adeo ut eam Camdeni aliorumque conjecturam hoc solo inniti constet, quod *Stonar* videtur apte satis respondere *tituli lapidi*. Verum *Stonar* corrupte scribitur pro *Estanore* & *Estanores*, ut dilucide apparet ex Charta concessa Abbatæ S. Augustini à Willelmo Conq.

--- *Ego Willelmus Rex Anglorum, &c. Sciat is quod ego volo & præcipio ut sanctus Augustinus & Abbas Wido firmiter & honorifice teneat omnes reſtitudines suas & consuetudines ad Estanores, tam in aqua quam in terra, &c.* Sub eo etiam nomine occurrit in Charta Willelmi Rufi, aliorumque, Henrici scil. primi, Stephani, Joannis. *Estanore* igitur nihil aliud est quam *Ora* sive *litus Australe*, (quo sensu loca in quæ naves suas primum appulerunt *Cerdicus* & *Cy-
menus*

menus dicuntur *Lepdicepora* & *Lymeneropora*.) His adductus rationibus suspicari se dicit Vir Cl. aliquo errore contigisse ut apud *Ninium lapidem tituli* legatur mendose pro *lapidem populi*; quod si concedatur, dubium non est quin locus idem fuerit, qui hodiernus **Folcstan.**

Folier. p.35, l.41. Locus aliquis circa limites agrorum, *Northamtonensis* & *Lincolniensis*, alio certe nomine hodie cognitus.

Fpancan. 62,38. 76, 19,24. 86,11. 87, 31. 89,10. 90,22. 178,20. 183,41. 196, 24,29. 215,1. *Franci.*

Fpance. 62,36. 188,49. 196,33. 200, 40. 201,9,14. 211,2. 215, 17,21. 216,39. 217,8. 219,24,28. 220, 3,5,34. 221, 16,21, 41. 222,12. 227, 10,15,40. 231,1,9. 233, 42. 234,43. 236,49. 243, 12,25. *Francia. France.*

Fpanc-land. v. *Fponc-land* :

Fpanc-pice. 186,4. *Francorum regnum.*

Fpencirc. 133,9. 167,28. 168,23. 176, 30. 177, 22,27. 184,22. 185,8. 192,44. 193,13. 195,26,39. 199,45. 200,5. 201,28. 210,41. 230,40. *Francus.*

Fpeopicbupne. 62,20.

Fperirc. *Fpuyan.* 88,9. 98,13. 99,4,5,6. *Frisii, Frisones.*

Fpomuδ. 129,36. 146,4. *Fromi ostium,* in agro *Dorsetensi*, ubi scil. se in sinum illum ad quem *Wote* oppidum adfidet, *Fromus* exonerat.

Fponc-land. *Fpanc-land.* 73,5. 86,7,11, 15. 106,32. 183,36. *Francorum terra.*

Fullanham. 85,39. 86,6. *Fullonham, Af. Fulenham, Hunt. Fulanham, D. Fullenham, B.* Hodie **Fulham** in agro *Middlesexensi*, ad ripam *Tamefis* fluminis.

G.

Garul-ropnd. 70,21. i.e. *vadum tributarium.* Hodie (opinor) **Camelford** in agro *Cornubiensi*, quod oppidum alicubi vocari *Gaffelford* asserit Camdenus. In hoc autem esse agro eo magis credendum est quod ibi Danos cum Wallis (quorum pars *Cornubiam* incoluit) praelium commisisse *Annales* nostri testantur.

Gallia. 9,28. 10,10. *Gallia. France.*

Galpalay. 2, 16,28. 32,21. 39,13. 47,26. *Gallia incolæ.* Galli fortasse *Armorici*, ea nempe *Britonum* pars, quæ, devicta ab Anglo-Saxonibus hac terra, in *Britanniam* *Armericanam* trajecit. v. *Yeallay* :

Gegnerbuph. 143,5. 145,24. *Geainesburh, Geignesburh, F. Gainsburh, Geinesburgh, Hunt. B. Gainesburh, D. W. Geagnesburi, Gainsburg, Hovd. Geagnesburcb, L. --- Ethelredi filiam Gainorum Comitis, Flor. An. DCCLXVIII. Hodie Gainsburrou* in agro *Lincolniensi.*

Gent. 86,7. *Gandavum.* *Flandriæ Metropolis.* Vulgo *Gand.*

Gepbopneδ. 184,15. *Gerboeth, F. Gerberei, Hunt.*

Gepmanie. 12,14. *Germania.*

Gepæbe. 181,25. Mendose, opinor, pro *Træbe, Tweda* fluvio, quo *Anglia* à *Scotia* longo spatio discluditur.

Gildene buph. 168,34. 173,13. i.e. *inaurata urbs. Peterburrou,* ita dictum quod *Leofricus Abbas* istud *Monasterium* auravit. v. *Chron. Sax. An. MLI.*

Gillinga. 148,33. *Gilligaham, Gillingaham, F. Gilingeham, G. Gillingham, Hovd. Gillyngham, B. Gillingam, K. Saltus & oppidi nomen in agro Dorsetensi. Hodie Gillingam, Gillingam-forrest.*

Glæstingabyrig. *Glercingabyrig.* *Glæstingbyri.* 47,5. 150,36. 154,17. 184,32. 225,40. 234,30. *Glastingabyrig, Eth. Glastingebirb, Glastinbirb, Hunt. Glastingberi, E.* Hodie **Glaffenbury** in agro *Sumursæteni.*

Glastingense cœnobium. 179, 12. **The Monastery of Glaffenbury.** Quam præclara de hujusce *Monasterii* antiquitate prædicantur, illud nempe à *Josepho Arimathensi* originem repetere, &c. omnibus notissimum est.

Gleapan-cærtep. *Gleape-cærtep.* *Glep-cærtep.* *Hou-cærtep.* 22,16. 105,15. 107, 6. 163,17. 186,21. 190,9. 198,31. 199,7. 200,9. 207,20. 223,25. 224,37. 227,30. 230, 21,37. 241, 18,38. 242,20. *Glæcestria, M. Glocestre, Glocestre, D. Gloucestre, Hunt. Hovd.* *Urbs* primaria agri *Glocestrensis*; hodie vulgo **Gloster.** Antiquis *Clevum & Glevum.*

Gleap-

Glēap-ceapſte rīpe. Glēp-ceapſte rīpe. p. 150, l. 17. 155, 24. 221, 34. 223, 38. *Ager Gloceſtrenſis. Gloſterſhire.* Comitatum hunc, una cum *Oxonienſi*, olim incolebant *Dobuni*.

Gotan. 11, 1. *Gothi. The Goths.*

Grætecop. 36, 5.

Grantabpſyge. Grantabpſice. Grantabpſige. 82, 14. 189, 25. 140, 1. *Grantabrigge, Hunt. Hovd. Grantabric, Granibebrige, Grantabryge, D. Grauntebrigge, Hovd.* Hodie **Cambridge**, agri *Cantabrigienſis* oppidum primarium.

Grantabpſygyr. 139, 17. 140, 42. *Grantabryge, Af. Cantebrigeſire, Hunt. Hovd. Grantabridgeſcire, Hunt. Cantebriggēſchire, B. Ager Cantabrigienſis. Cambridgeſhire.* Comitatum hunc, una cum *Norfolciēſi, Suffolciēſi, & Huntandunēſi*, incolebant olim *Iceni*.

Grēna-pic. Grēne-pic. 144, 6. 145, 40. 148, 21. *Grēnēwic, F. Hovd. Grēnēwic, Hunt. Grēnēwic, Hovd. Grēnēwic, B.* Hodie **Grēnwich** in agro *Cantiano*.

Grifſſiner geheald. 169, 23. i. e. *Griffini caſtellum.* Per hoc puto non deſignari certum loci nomen quod multo antea obtinuerat; ſed ideo tunc dictum *Grifſſiner geheald*, quod *Griffini* (qui eo tempore erat Rex Wallorum) ibi fuerit *Curia Regalis*. Hoc ſi admittatur, non alibi ponendus eſt locus quam in agro *Flintēſi* apud **Kutland caſtle**.

Grīpeſpic. 126, 18. 127, 25. 139, 13. *Grīpeſwic, D. Hovd. Grīpeſwic, G. Grīpeſwic, K.* Hodie **Grīpſwic** in agro *Norfolciēſi*.

D.

Dæſe. 50, 26. *Heve, Hunt.* Hodie fortalle **Hæfeld**, in agro *Northymbrenſi*. vid. *Læpe*.

Dæſtingar. 141, 3. 172, 29. 206, 19. *Hæſtinga, F. Haſtings, Hunt. Hovd. Haſtinge, Haſtinges, L.* Oppidi ac portus nomen, ab *Haſtingo* Danico pirata fortalle petitum: iſ enim ubi exſcenſionem prædabundus fecit, caſtella nonnunquam conſtruxit, teſte *Aſſero*. Ab hoc etiam latrone ea ætas *Danos* ſeu *Nor-*

mannos vocavit *Haſtingenſes*, ſub quo nomine sæpe occurrunt apud rerum *Anglicanarum* *Scriptores*. Hodie **Haſtings** in agro *Suffexienſi*, è v portubus, quos **Cinque ports** vocant, capitaneus. Forſan ab hæpſe, *æſtus maris*, inquit *Somn*.

Hagurſald. Hagurſald-éc. Hagurſald-ea. Hagurſaldberham. 45, 6, 19. 46, 5, 60. 29, 32. 63, 5. 64, 30. 69, 14. *Hæſtaldesbam, Hæſtaldesige, D. Hæſtaldesbam, Hæſtaldesbam, R. Hæſtaldesbam, G. Exſeldesbam, K.* Hodie **Herham**, in *Provincia Northymbrenſi*. In eo videntur deprehendi nonnulla veſtigia *Axelodumi* antiquorum. De hoc loco ita *Ricardus* Prior *Hagurſaldenſis*: *Eſt in Northymbrorum provincia haud procul à Tina flumine, ad Auſtrum ſita villa, nunc quidem modica & raro cultore habitata, ſed ut Antiquitatis veſtigia teſtantur, quondam ampla & magnifica. Hæc autem à rivulo ibi decurrente, & quandoque ad modum torrentis exuberante Hæſtild nomine, Hæſtoldesbam quaſi prædium Hæſtild vocatur.*

Hamtun. 104, 24. 106, 11. 107, 21. 109, 3. 125, 16. 128, 34. 140, 25. 171, 15, 25, 29. 201, 24. 242, 32. *Hamptune, Hunt.* Duorum oppidorum nomen; alterum hodie **Southampton**, alterum **Portsmouth**; utrumque agri ſui primarium. Illud ita dictum eſſe opinatur *Camdenus*, quod ſitum eſt ab *Australi* parte fluminis *Teſt* (olim *Anton*) appellati: hoc, quod poſitum eſt in *Boreali* ripa *Auſonæ* fluvii, ut ſit quaſi *Northafandon*, contracte **Portsmouth**. Quod ſi à fluviiſ iſtis nomen ſortita ſunt, cur non ita primum appellabantur? Certum enim eſt, utrumque oppidum multis ſeculis nomine *Hamtun*, ſine adjectionibus *Sud-* & *North-* cognitum fuiſſe. Crediderim ego non aliunde deducenda eſſe quam à *Sax. ham & tun*, tunc autem ad vitandam ſermonis ambiguitatem præpoſita fuiſſe **Port** & **South** (ab eorum ſitu,) poſtquam in oppida paulo celebriora excreviſſent, adeoque in ore omnium crebrius verſabantur.

Hamtun-ſcýpe. 56, 28. 78, 8. 85, 8. 97, 34. 128, 26. 129, 44. 131, 6. 133, 15. 135, 25. 138, 23. 141, 4. *Hantunſcýre, F. Hamteſbyre, M. K. Hamtoneſyre, Hantuneſyre, Hunt.*

Hunt. *Hamteshire, Suthamteschire*, B. An apud Saxonas *Hamtonryce* Provinciam *Northamtonensem* significarit, nescio; certe in his Annalibus solum Comitatum *Suthamtonensem* designat. Hujus pars Mediterranea ad *Belgas*, maritima ad *Regnos* antiquitus pertinebat.

Deabupeahg. p.46, l.19.

Deamrytebe. 211, 23. Oppidum aliquod in agro *Bercheriensis*; in quo tria sunt hodie *Hamsted* appellata.

Deanbyrig. 43, 26. Terræ portio quædam Ecclesiæ *Medeshamstedensi* concessa, non procul à *Swineshead* in agro *Huntandunensi*.

Deatfeld. Dæðfeld. 43, 13, 44, 35. *Hedfeld*, *Bed. Hatfeld*, Hunt. *Hethfeld*, G. L. *Hadfeld*, *Hatfeld*, B. Synodi locus, quam congregavit Theodorus Archiep. *Cant.* Hodie *Bishop's Hatfield*, in agro *Hertfordensi*.

Deledýpn. 62, 30. *Elarthon*, B. In qua parte regni Northymbrorum quærendus est hic locus, me omnino latet. Suspicio hodiernum nomen esse *Elerton*, cujus appellationis tria oppida sunt in agro *Eboracensi*.

Helmeanensis Episcopus. 179, 23. (mendose pro *Helmhamensis*) i. e. *Norvicensis*; ita dictus quod primum villa in agro *Norfolciensi*, hodie *North-Culham* dicta, erat istorum Episcoporum sedes. Willelmum istum, quem *Annales Sax.* vocant Episcopum *Helmeanensem*, appellat *Florent. Wigorn. Theotfordensem*; quod ad *Thetford* (*Sax. Deodþorð*) sedem istam Episcopalem transtulit *Herfastus*.

Hengerterþun. 72, 33. *Hengistuntune*, Hunt. i. e. *Hengisti mons* (vertent. *Mariano ac Florentio*;) *equorum collis* (interprete *Camdeno*.) Hodie *Hengiston-hill*, in agro *Cornubiensi*.

Deopt-þorð. Deopot-þorð. 41, 12. 103, 28, 38. *Herudford*, *Bed. Hertford*, B. K. *Hertfort*, W. i. e. *cervorum vadum*. Hodie *Hartford*, agri *Hertfordiensis* oppidum primum.

Deopt-þorð-ryce. 140, 43. *Hertfordshire*, *Hovd. Hertbefordeschire*, B. Comitatus

Hertfordiensis. Hartfordshire. Agrum hunc, ut & *Bedfordiensem* & *Buccinghamensem*, incolebant qui antiquitus dicebantur *Cattieu-chlani*.

Depe-þorð. 105, 14. 169, 27. 179, 21. 193, 28. i. e. (si è *Saxon. interpretes*) *exercitus vadum*. Hodie *Hereford*, oppidum agri *Herefordensis* primum. Posterius vocabuli membrum est à vado fluminis *Wyè*, ad cujus ripam situm est: in priori autem opinatur *Camdenus* deprehendi vestigia haud incerta oppidi, cujus in hoc tractu meminit *Antoninus*, quodque *Ariconium* vocat, hodie *Kenchester* ad tertium lapidem ab *Herefordia*.

Depe-þorð-ryce. 163, 20. *Ager Herefordiensis. Herefordshire.* Comitatum hunc, una cum *Radnorisiensi*, *Brecknokisiensi*, *Monumetensi* & *Glamorganensi* olim incoluerunt *Silures*.

Depeða land. 64, 13. Vox forte deducenda est à *Danico heradt pagus* (*Anglice à Lordship*) quorum plures hodie sunt in *Jutia*, *Hillers-herret*, *Witung-herret*, *Kiars-herret*. Ab horum aliquo proficisci possent tres naves in nostris Annalibus memoratæ. Fortasse etiam vox interpretanda est *prædonum* sive *piratarum terra*; copiarum quippe *Danorum* in hoc Chronico designantur fere per *hepe*, & *hepeð* nonnunquam usurpatur ad significandum *exercitum, copias*.

Deðfelda. 29, 12. *Headfeald*, F. *Hatfeld*, Hunt. *Hetfeld*, St. Prælii locus, in quo interfectus est *Edwinus Northymbrorum Rex*: hunc autem non alium esse arbitror quam *Hatfeld* in plaga Comitatus *Eboracensis Lincolnensi* finitima. In hanc vero trahor sententiam cum ex vocabulorum similitudine, tum vero quod verisimile est, prælium hoc *Edwini Northymbrorum*, cum *Penda Merciorum Rege*, commissum fuisse circa duorum regnorum limites.

Hibernia. 1, 15. 2, 5. 91, 1. 178, 43, 44. 179, 18, 21. *Ireland.* v. *Yplanbe*..

Hierusalem. 6, 4. 11, 24. 209, 10. 223, 11. 233, 19, 26, 29. *Hierosolyma.*

Hii. v. li.:

Hispanie. *Isypanie.* 62, 34. 191, 48. *Hispania.*

Млибapонд. p. 129, l. 28. *Lideforda*, F. *Lideford*, B. Hunt. i. e. *Lidæ vadum*. *Lida* autem fluvius à *Tamara*, (quo dirimuntur agri, *Cornubiensis* & *Devoniensis*) non longe ab ejus ostio excipitur.

Млодепинга. *Lohepeng*. 184, 23. 230, 6. *Lotharingia*. *Lorraine*.

Ночнепатун. 104, 27. *Hokenertune*, F. *Hocheneretune*, Hunt. *Hochemeretune*, B. Hodie *Hokenorton* in agro *Oxonienfi*.

Нолме. 100, 24. Hodie fortasse *Holmezwood* in agro *Suffexienfi*.

Нреопандун. *Hreopdun*. 59, 7. 82, 29. 83, 7, 13. *Hrepandun*, F. *Rependuna*, M. *Rependune*, Hunt. *Repadun*, *Reopedun*, D. *Repandum*, Hovd. *Repadune*, B. Hodie *Kepton* in agro *Derbienfi*.

Нрепингар. 43, 26. Terræ portio concessa Ecclesiæ *Medeshamstedensi* ab Æthelredo. Quo nomine hodie cognita est, nescio.

Нрипум. *Ripum*. 50, 19. 63, 30. *Hpyppætna cypic*, Al. (sed. sec. Cod. B. *Hreopætna cypic*.) *Hripun*, F. D. G. *Ripum*, D. H. G. *Rypon*, B. *Riponn*, B. S. Hodie *Hippon* in agro *Eboracensi*. Ibi constructum est Monasterium à Wilfrido *Eboracensi* Archiepiscopo, quod à Danis dirutum restauravit Odo Archiepiscopus *Cantwariensis*.

Нрофey-ceapтер. *Hprof-ceapтер*. *Hrove-cyтер*. *Roue-ceapтер*. *Roue-cerтер*. 24, 24. 27, 4. 29, 21. 32, 24. 33, 35. 35, 17. 37, 38. 44, 5. 47, 29. 48, 16. 52, 27. 53, 28. 55, 9. 68, 35. 74, 3. 87, 11. 94, 9. 97, 31. 125, 35. 130, 3. 170, 11. 194, 9, 22, 33. 195, 12, 28. 218, 3. 14. 225, 34. 228, 11. 235, 5, 13. 242, 20. *Rhovecestre*, F. *Rovecestria*, M. *Rouecestre*, *Rouecestre*, Hunt. *Rovecester*, D. i. e. verterente *Beda*, *Roffi civitas*; interprete autem *Somnero urbs vel arx tecta*; à Sax. *hprof culmen, tedum, laquear*, quod sita est inter montes utrinque eam occultentes, ut nisi proxime accedenti nullatenus appareat. Fortasse etiam à *prof, insignis, præstans*. Hodie *Rochester* in agro *Cantiano*. Antiquis *Durobrovæ*, *Duropravæ*; *Bedæ Durobrevis*, & inclinante imperio Romano (ut observat *Camd.*) *Roibis*; in quo vocabulo videtur conspici nonnihil hodierni nominis, addito (pro more Saxonum) *ceapтер, castellum*.

Dumberp. 71, 17. 78, 33. 114, 20. 127, 35. 172, 12, 18. 174, 27. 176, 14. 178, 15. Flumen illud insigne ac æstuarium agri *Eboracensis*.

Dulme. 200, 44.

Dunay. 11, 16. *Hummi*: populi qui quondam in *Scythia Europæa* super *Mæotim* paludem incoluere.

Dunbhoge. 228, 24. Oppidum in agro *Leicestrensi*; hodie, opinor, *Huncot* in *hundreda de Sparkenboe*.

Hungrie. 204, 33. *Hungaria*. *Hungary*.

Huntendune. *Huntandune*. *Huntendunepost*. 36, 9. 107, 33, 36. 109, 8. 119, 20. *Huntendune*, Hunt. *Huntadun*, R. *Huntendun*, Hovd. *Huntingdon*, B. *Huntyngdon*, K. i. e. *Venatorum mons*. Hodie *Huntindon*, agri *Huntandunensis* oppidum *primarium*.

Huntandunercype. 141, 1. 147, 36. *Huntedunescire*, Hunt. Hovd. *Huntyngdonshire*, B. *Ager Huntandunensis*. *Huntindonshire*. Comitatum hunc, una cum *Suffolciensi*, *Norfolciensi*, & *Cantabrigienfi*, incolabant olim *Iceni*; quorum appellationem (ut id obiter moneam) deducit *Camd.* à *Brit. Iken*, i. e. *cuneus*, qui loci formam repræsentat. Hanc conjecturam improbat D. *Henr. Spelmannus*, in quibusdam *Chartis MSS.* quos *Icenia* vocat: ejus verba hæc sunt; *Mallet ego ab Ise fluvio celeberrimo, Britannis Ichen, totam regionem brachiis longe divaricatis transfuentem, deducendos. Sic apud Asiaticos Indi ab Indo; apud Græcos Mæones à Mæonia; apud Scythas Alani ab Alano; apud Germanos Alsati ab Alsa; apud Gallos Sequani à Sequana, fluminibus. Sic & in ipsa Anglia, Derbienfes à Derwent; Lancastrenses à Lon (al. Lan.) Northymbrenses ab Humbro; & Wiltoniæ Comitatus à Guillo, ut Wigornienfis perhibet. Britanni autem, soliti sunt pro Græco σ, ch ponere, ut foch pro σs, i. e. sue; buch pro βs, i. e. bove: & sic Ichen pro Icen.*

Hpeallæge. 68, 3. *Walalege*, D. Hodie *Whaley*, in agri *Lancastrensis* parte Orientali.

Hpeppille. *Hpepepille*. 165, 5. *Werewella*, F. M. *Warewellense Monasterium*, F. C. *Warewella*, H. *Werewell*, B. *Warewell*, K. Locus Monasterii

Monasterii ab Ælfritha Regina constructi: hodie **Whorwell** in agro *Hantoniensi*.

Ἠπιτταρ. p.68, l.23. *Hwicci*. Fortasse à *pic sinus*, quod *Sabrinæ* ostium, maxime sinuosum illud; circumcoluere.

Ἠπιτ-σιπε. 131,9. Plurium oppidorum in Anglia nomen. Quod memorant hi *Annales*, est hodie **Whitchurch** in agro *Hantoniensi*.

Ἠπιτερνε. 21,18. 60,19. *Candida casa*, *Bed.* & post eum plerique omnes *Historici*: à *Sax.* Ἠπιτ *albus*, & epne *locus secretior*; quod ibi *Ninia* Ecclesiam de lapide candido & insolito, *Britonum* more, fecit. *Bed.* Hodie **Whitterne** in *Gallovidia*, *Scotiæ* Provincia.

Ἠπιτρανδ. 201,45. Hodie *Witsan*, oppidum maritimum in *Galliis*, prope *Calais*.

Ἠπιτλινγβερι. 240,29. Hodie **Arlingborow**, in agro *Northamtunensi*.

Ἠπιτε. 166,33. Unus è 5 portubus, quos **Cinque-ports** vulgo vocant. Hodie **Withe** seu **Wide** in agro *Cantiano*.

I.

Icanhoe. 33,8. Locus Monasterii à *S. Botulfo* constructi. Hodie, opinor, **Boston**, in agro *Lincolniensi*, quod antiquum nomen exuisse verisimile est, postquam *S. Botulfus* ibi Monasterium construxisset, novo à *Conditore* desumpto *Botulfeston*, contracte **Boston**.

Ible. Fluviolus, qui ex *sylva Shirewood* dicta, in agro *Notinghamensi*, scatet.

Iglea. 85, 11. i. e. *Campus Insularis*. *Æglea*, *As. Ecglea*, *F.* Locus aliquis inter *Ecgbrihtes rēan* (hodie **Brixton**), & *Æþandun* (hodie **Eddington**) in agro *Wiltunensi*. Nullum oppidum ejus nominis (quod quidem scio) in isto terræ tractu reperitur. Quod proxime accedit ad sonum, est **Clayhill**.

Ii. Dii. 21, 19, 21. 53,9. *Fona. Hy, Hu*, *Bed.* Insula inter *Scotiam* & *Ilam* insulam interjecta, quam *Picti* *Columbæ* ejusque sociis, ob propagatum inter eos *Evangelium*, dederunt, ut ibi Monasterium construerent. Hodie **Colmkill**, contracte pro **Columbkill**, i. e. *Columbæ* cella.

India. 86,32. *India*.

Iona. 89,8.

Jotay. Jutay. 12,15. 13,25. *Jutæ*. *Ilam Germaniæ* partem antiquitus incolebant, quæ *Danis* hodie *Futland* vocatur; & inter eos erant, qui communi nomine *Saxones* vocati, *Vortigerno* *Britannorum* Regi, crebris hostium incursionibus exagitato, auxilio venerunt. His, *Britannorum* gente sedibus exuta, obtigit *Cantium*, & *Veſta* Insula.

Ipcingafeld. 105,8,13. *Irchenefeld*, *B. W. Herinaccorum montem* interpretatur *Somnerus*. Fortasse ab *Ariconio* veteri oppido, cujus in hoc tractu meminit *Antoninus*, inquit *Camd.* Hodie **Archenfeld** in agro *Herefordensi*.

Irpanie. v. *Hypanie*.

Judea. 3, 19, 21. *Judæa*.

Judear. 4,2. 6,4. 240,38. *Judæi*.

K.

Kajum. v. *Lajum*.

Kant-papa-býnig. v. *Lant-papa-býnig*.

Ketepung. 119,6. Oppidum in agro *Northamtunensi*. Hodie **Kettering**.

Kiæperbuph. 196,45. Hodie **Cberburg** in *Normannia*.

Kýntlingtun. 124,1. *Kyrtlinege*, *F. Kir-ding*, *Hovd. Kerling*, *B.* In *East-Anglia* ponit *Flor. Wigorn.* *Ast* (inquit *Spelman*.) *hodie non reperio in tota East-Anglia villam ullam alicujus istorum nominis ---- in nomenclatore vero Cantabrigiensi agri villarum Kirtling exhibetur, & eandem esse censeo quæ hodie Katlage, sedes celebris Baronum de North.* Crediderim ego esse idem quod hodiernum **Kyrtlington** in agro *Oxonensi*. Nam 1º. De *þ* in *n* mutato laborandum non est, si quidem propter illarum similitudinem facile in errorem incidere potuit *Librarius* etiam diligens; & certis indiciiis compertum habeo, quisquis ille erat qui *Cod. Cant.* unde desumpta est ea pars, descripsit, fuisse *literarum Saxonicarum* penitus imperitum. 2º. Majoris adhuc in hac re momenti est, quod *Sidemannus* *Episcopus* ibi *vita defunctus*, apud *Abbandune* sepultus est. Verisimile enim est eos non alibi quam in celebri ali-

quo Monasterio, quod maxime vicinum erat, mortui Episcopi corpus tumulatu-
ros. Quod si in East-Anglia vitam finivit, cur non ad *Medeshamstede* delatum? Nec sane alia quævis ratio facile adduci potest cur ad *Abbandune* corpus humandum asportaretur, præter loci vicinitatem. Quid enim Sidemanno, *Devoniensi* Episcopo, cum Monasterio *Abbandunensi*?

L.

Lambhyðe. p. 156, l. 23. *Lambithe*, F. D. L. B. *Lambbitba*, F. C. *Lambee*, *Lambethe*, G. *Lambed*, *Lambeth*, T. i. e. (vertente Camdeno) portus sive navium statio lutea. Hodie *Lambeth*, in agro *Surreiensi* ad ripam *Tamesis*, sedes Archiepiscoporum *Cantwariensium*.

Lægecearþep. *Legacearþep*. *Ligcearþep*. 95, 28. 102, 7. 122, 18. 130, 31. 147, 33. *Legacestre*, B. *Britannis Caerlegion & Caerleon*. Nomen ejus Saxonicum significat *Legionis castra*; Legio enim vicesima *Victrix* ibi sedem accepit. Hodie *West-Chester*, *Chester*, agri *Cestrensis* oppidum primum.

Legeþcearþep. *Legþcearþep*. *Legopaþcearþep*. *Ligopaþcearþep*. *Lýgþcearþep*. 25, 8. 104, 25. 106, 37. 107, 21. 114, 22. *Leogereceaster*, *Leogecester*, F. *Liecestre*, E. *Leicestre*, Hovd. Hodie *Leicester*, agri *Leicestrensis* oppidum primum. *Dictum à flumine Leire olim, hodie Soare dicto, cui adfuerat*. Somn.

Læþcearþepþryþe. *Læðcearþepþryþe*. 194, 3. 228, 24. *Leicestreshire*, Hovd. *Leycestreschire*, B. *Ager Leicestrensis*. Hodie *Leicestershire*. Comitatum hunc, una cum *Northamptonensi*, *Rutlandensi*, *Lincolniensi*, *Nottinghamensi* & *Derbiensi*, incolebant olim *Coritani*.

Liceþfeld. 51, 10. 53, 27. 178, 36. *Lichfeld*, I. Hunt. T. *Licethfeld*, D. *Lichesfeld*, G. *Lichfelde*, B. *Lychefeld*, K. i. e. (ut nonnullis visum) *Cadaverum campus*; et si alii malunt interpretari *campum irriguum*, ab aqua qua in duas partes urbs divisa est: à Sax. *leccian*, *irrigare*. Hodie *Lichfeld* in agro *Staffordensi*.

Lidþicar. 88, 14. 105, 2. *Armoricani*. *The Inhabitants of little Brittain in France*.

Liga. 96, 21, 25. 103, 29, 39. *Luye*, Hunt. Fluvii nomen, qui fontes aperit in agri *Hertfordensis* parte quæ *Bedfordensi* adjacet, prope *Weatþamstede*; & Comitatus, *Middlesexiensis* atque *Essexiensis* dividens, alveo latis pleno in *Tamesin* effunditur non longe à *Greenwich*. Hodie vulgo *Læ*.

Ligcearþep. v. *Lægecearþep*.

Ligtun. *Legtun*. 104, 30. *Ligetune*, Hunt. --- *Quibus domum reversis, alius mox equitatus paratur, & in provinciam Heortfordensem versus Ligetun mittitur*. Flor. Nisi moveret *Florentii* auctoritas, cujus verba videntur indicare oppidum hoc esse in agro *Heortfordensi*, haud vereretur asseverare idem fuisse quod hodiernum *Laiton* in agri *Essexiensis* plaga *Middlesexiensis* finitima; quasi oppidum ad *Ligeam amnem*. Quo enim modo *Liga* flumen in *Lea* mutatur, eodem par est credere *Ligtun* in *Laiton* mutari potuisse. Fortasse etiam est *Leighton* in agro *Bedfordensi*: illud enim oppidum in via jacet transeuntibus ex agro *Northamptonensi* in *Heortfordensem*.

Limene muð. *Limine muð*. 91, 29. 93, 37. 97, 17. i. e. *Limeni fl. ostium*. *The mouth of the river Limene*. Situm est (juxta *Annales* nostros) in *Orientali* parte *Cantii* ad *Orientalem* partem magnæ *sylvæ* quæ *Andred* appellatur. Portum hunc eundem esse qui *Romanorum Lemanis*, (al. *Lemannis* sive *Lemavius*) existimant omnes. Cum vero nullum ejus nominis sive ostium, sive fluvius, hodie reperitur, de *Limeni* situ alii alia commentati sunt. Nonnulli apud *Hyth*, alii apud *West-hyth*, alii ad *Lym-bill* positum esse contendunt. Quibus missis, *Cl. Somneri* (viri cum in *Angliæ* totius, tum vero præcipue *Cantii* Antiquitatibus versatissimi) conjecturam, quam ex quibusdam ejus *MSS Chartis* didicimus, in medium proferre satis habebimus. Opinatur ille antiquum eum *Romanorum Lemanem*, *Saxonumque Limene muð*, non alium locum fuisse quam qui à nobis hodie vocatur *Þew-Komney*. Verum, inquires, qua adducti ratione *Anglo-Saxones*

Saxones portum eum Limene mu^o appellarunt, cum nullus ejusmodi fluvius sese eo loci in mare exonerat? Dubio huic obviam venit Somnerus, suamque sententiam, tribus rationibus propositis, tueri conatur. Probat enim 1°. Fuisse in *Cantio* fluvium qui vulgo *Limene* dicebatur. 2°. Ejus ostium fuisse apud oppidum *Romney*, aut ab eo non longe disjunctum. 3°. Qua ætate, quibusque modis cursum alio immutaverit, declarat. I. Fuisse in *Cantio* fluvium, qui *Limene* olim dicebatur, amplissimum testimonium perhibent Chartæ antiquæ in Archivis Ecclesiæ *Cantwarensis* reconditæ; Æthelberhti in primis, Wihtredi Regis Cantianorum filii, qui sub An. DCCCXXI. Mildredæ Abbatissæ de *Mynster*, in Insula *Thanet*, concessit *terram* (verba Chartæ habes) *unius aratri circa flumen Limenæ*: deinde Eadbrihti, qui An. DCCXLI. Ecclesiæ *Cantwarensi* concessit *capturam piscium quæ habetur in hostio fluminis cujus nomen est Limeneia*. Idem testatur Privilegium quoddam à Warnardo Presbytero concessum Monachis *Cantwarensibus* An. DCCCXXX. *Unum jugum* (verba Chartæ sunt) *quod jacet in Australi parte Limene, & ab incolis nominatur Lambeham*. II. Certis quibusdam indicis conjici posse arbitratur Vir doctissimus, ejus fluminis ostium fuisse apud *Romney*, aut ab eo non longe disjunctum. Fluvium enim *Rother* hodiernum, cursum huc ab *Apuldre* recta direxisse ante tempora Edw. I. testem habemus Camdenum. *Verum* (inquit) *regnante Edw. I. cum Oceanus ventorum violentia exasperatus hunc tractum aperuisset, lateque hominum, pecorum, ædificiorumque stragem dedisset; & Promhil viculo frequenti pessundato, etiam Rother qui hic prius se in Oceanum exoneravit, alveo emovit, ostiumque obstruxit, novo in mare aditu compendio per Rhiam aperto*. Neque alium fuisse quam *Limene* (etsi refragetur Camdenus) colligi potest 1°. Ex eo quod *Mersewari*, hujus loci incolæ (unde & *Romney-marsh*.) in *Domsday book* appellantur etiam *Limware*, & totus is terræ tractus *Limware best & Limware leth*, fortasse à Græco *λίμνη* quod idem significat; vocabulum scilicet utrumque *terras paludosas* designat.

2°. In antiquis quibusdam Regestis legitur *Parochia & Decanatus de Limne seu Limpne*, quod certe confirmat suprâ traditam vocis originem. 3°. *Limeni* fluvius (quisquis fuit ille) portum habuit capacissimum. Legimus enim An. DCCCXCIII. horum Annalium, *Danos in eum cœl. naves appulisse*: Sed nec minus capacem habuisse *Romney* inde aperte satis constat, quod ex Charta quadam Regis Offæ colligi potest portum istum tantum terrarum spatium occupasse, ut *Lydde* oppidum situm fuerit ad oram maritimam. III. Qua ætate, quibusque modis cursum alio immutaverit, quæ in loco supra laudato dixit Camdenus, satis indicant; si quidem, quod antea probatum, *Rother* fluvius prætergressus *Apuldre*, *Limeni* nomen olim suscepit. Fluvii autem beneficio portu destituto, quo scilicet facie marina purgaretur, paullatim se mare oppido subduxit, donec campestris illa planities (vulgo *Romney-marsh*) terræ adcrevisset.

Lincolne. Lindcylne. Lincolla. 28, 34. 114, 22. 198, 42. 224, 21, 23, 28. 225, 1. 226, 25, 46. 227, 2. 235, 7. 237, 10. 238, 23. 241, 33. *Lindocolina civitas*, Bed. Lindcolenecearcep, Al. *Lindicolina*, *Lindecolina*, F. *Lindocolin*, M. Prius vocabuli membrum deducitur à Brit. *blyn* palus, lacus, terra paludosa. *Camd.* Hodie *Lincoln*, agri *Lincolniensis* oppidum primarium.

Lincolnecyçe. Lincolnarcype. 147, 38. 171, 14. *Lincolnesire*, Hunt. *Lyncolneschire*, B. *Ager Lincolniensis*. *Lincolnshire*. Comitatum hunc, una cum *Northamptonensi*, *Leicestrensi*, *Rutlandensi* & *Nottinghamensi*, antiquitus incolebant *Coritani*.

Lindisfarpa éé. 63, 4, 9, 15. 65, 29. 68, 37. Lindisfarpena ea. Lindisfarpena (*Lindisfarpena* ea, Cot.) Al. *Lindisfarnensis Insula*. *Lindisfarne* si dicitur *Insula*, quæ à vulgo *Haligealand* appellatur. Flor. Hodie *Holy Island*; à reliquiis sanctissimorum virorum, qui ibi requiescunt; vel ob sanctorum Monachorum habitationem. Prior nominis pars ejusdem videtur esse originis cujus est *Lincolne*. Quod certe confirmat Bedæ istud: *Bis quotidie hæc instar Insulæ maris circumluitur undis, bis renudato littore contigua terræ redditur*.

Lindberige. Lindbirri. Linberre. p.44, l.28. 73,31. 82,25,29. 127,38. 143,7. 145,26,30. Linderege, Al. *Lindiffig*, Bed. Flor. *Lindsey*, *Lindessi*, Hunt. *Lyndeseye*, B. S. Hodie *Lyndsey* in agro *Lincolniensi*; à *blyn* Britannico, de quo vide *Lincolne*.

Lindbirpapar. 44,26. *Insulae Lindesensis incolæ*; papa enim Saxonice est *habitor, incolæ*.

Lobephac. 43,27.

Lohepeng. v. *Hoðepinga*.

Loðene. 197,42. 229,34. *Provincia Loidis*, F. *Loadicenis provincia*, B. Hodie *Scotorum Provincia*, vulgo *Louthane* dicta.

Longbearþna lond. 89,24. *Longobardorum terra*.

Longobarþi. 23,16. *Longobardi*.

Lufgearþ. 43,28.

Lumbarþige. 220,22.

Lundene. Lundone. Lundune. Lundenbýrig. Lundenbuph. 13,30. 26,26. 35,18. 37,39. 44,6. 53,26. 74,1,30. 82,20. 87,2. 88,35. 93,31. 94,6,8. 96,25. 97,8,11. 99,28. 103,18. 117,4,14. 126,33. 127,13. 128,12. 138,7,37. 139,6. 142,14,26. 143,22. 144,1. 147,15,20,28. 148,9,12,18,23. 149,4,14,18. 150,29,32. 251,16. 154,30. 156,32. 160,37. 161,10,31. 162,5,12. 164,10. 165,7. 166,5. 167,7,11,13. 168,9. 169,34. 178,34,43. 179,1,4,12,29. 183,43. 186,25. 188,40. 192,41. 201,26. 204,15. 206,5. 208,21,34. 210,11. 215,6. 217,42. 225,33. 229,23. 232,13. 234,7. 235,5. 237,44. 242,3. 243,42. 244,14. *Londonia*, Bed. *Lundencearþer*, Al. *London*, B. K. Hodie *London* in agro *Middlesexiensis*.

Lundenpic. 24,22. Vocabulum hoc in nostris Annalibus eidem notioni subjicitur ac *Lunden*, *Lundune*, &c. Anno enim DCIV. disertis verbis dicitur quòd *Æthelbyrhtus Mellitum* constituit *Episcopum de Lundenic*, i. e. *Lundonia*.

Luuain. Luuain. 223,2. 226,20. *Lovanium*, in *Galliis*. Hodie *Louvain*.

Lýgea. v. *Liza*.

Lýgeanbuph. 22,7. *Liganburh*, F. *Lienberig*, Hunt. *Lienberi*, West. Hodie (ut opinatur *Camdenus*, sonorum affinitate adductus) *Longborroth* in agro *Leicestrensi*.

Sed si rerum gestarum seriem respiciamus, sese cum majori specie veri offert *Leighton* in agro *Bedfordiensis*. *Cuthwulfus* enim postquam expugnasset *Lýgeanbuph*, alia etiam oppida, *Æglerbýrig* hodie *Ailesbury* in agro *Buccinghamensis*, & *Benningtun* hodie *Benfinton* in agro *Oxoniensi*, cepisse dicitur: à *Leighton* autem ad *Ailesbury*, indeque ad *Benfinton* via recta ducit. Nec sane credibile est ita *Cuthwulfum* itinera instituisse, ut à *Longburrow* ad *Ailesbury* transierit, nec tamen in tanta locorum distantia oppidum ullum oppugnarit.

Lýgeþearþer. v. *Lægeþearþer*.

Q.

Mælbun. 103,23. 106,29. 108,34. 126,21. 127,26. *Mealdune*, F. Hunt. B. Antiquis *Camalodunum*. Hodie *Waldon* in agro *Essexiensis*.

Mæn-ige. Manige. Man-cýn. Mann-ic. 130,33. 190,43. 207,8. 216,22,41. 217,9. *Mona*. Hodie *Anglesey*. v. *Angleþege*.

Mæplebeopge. 215,41. *Merleberga*, F. C. *Mearleasbeorge*, D. *Marleberge*, G. B. *Merleberge*, Hovd. B. K. Hodie *Warlborough* in agro *Wiltunensi*.

Mæþrige. v. *Mepþrige*.

Mæþe. 86,15. *Mosa*; fluvius insignis *Galliæ Belgicæ*; hodie vulgo *la Meuse*.

Mæþerne. 89,6,7. *Meaterne*, F. Nomen fluvii apud *Gallos*; hodie contracte *Marne*.

Mægerætaz. 150,6. *Magesætenses* (alias *Masegetenses*) dicti. *Incolæ Radnorie* & oppidorum vicinorum in agro *Radnorienis*. Opinatur *Camdenus Radnoriam veterem* fuisse *Magos*, urbem antiquorum. Certa hujus vocabuli vestigia deprehenduntur in *Maiseweth*, hodierno *Radnorie* nomine apud *Britannos*.

Maluering. 202,38. i. e. *malus vicinus*. Castellum nomen constructum à *Willelmo R.* prope *Bebbanbuph* (hodie *Hamburroth castle*.) in provincia *Northymbrensi*.

Man-cýn. v. *Mænige*.

Manigearþer. 110,20. *Mamerceaster*, F. *Mamecestre*, Hovd. Antiquis *Mancunium*; hodie *Manchester* in agro *Lancastrensi*.

Manr.

Manr. p.170, l.37. 182,3. 191,4. *Cenomania*; Gallorum provincia. Hodie *Maine*.

S. Martini. 170,26.

Mæpærfeb. 31,14. *Maserfelb*, Bed. Mæpærfeb, Al. secundum Cod. B. *Maxsefelde*, B. Hodie *Döwestre* sive *Döswaldstre*, in occiduo limite agri *Salopiensis*. Quod ei nomen fecit religiosus Rex *Oswaldus*, ibi à Penda interfectus.

Maðant. 189,3.

Mealbelmerbyrg. 146,13. *Maildulphi urbs*, Bed. (sed sec. C. & T.) *Maildubi urbs*. *Malbulsey buph*, Al. sec. Cod. C. (sed sec. B. *Albelmerbuph*, & sec. C. *Maldmejbuph*.) *Maidulphi urbs*, *Malmesbiri*, F. *Maldelmesburb*, M. *Malmesbires*, L. *Malmesbury*, B. Hodie *Malmsbury* in agro *Wiltunensi*; ita dictum postquam ibi *Maildulphus* quidam Scoto-Hibernus cœnobium ædificasset. Inter hujus discipulos floruit in primis *Aldelmus*, qui ejus successor designatus ibi Monasterium pulcherrimum construxit. Nomen igitur loci tum *Maildulphi* tum *Aldbelmi* aliquid continet, & ex utroque conflat.

Mearcar. v. Mýrce:

Mearcpeberbupnanrtebe. 14,31. i.e. (vertente Florentio) *rivus Mearcredi*. *Mercedesburne*, Hunt. West.

Medeyhamrtebe. 33,24. 34,7. 35,34. 36,14. 38,31. 41,29. 42,17,35. 43,24,38. 46,18. 61,23. 62,10. 75,9,14. 80,15. 118,14,35. 120,27. *Medeyhamrtybe*, Al. *Medeshamsfude*, F. *Medeshamburstede*, Hovd. Hodie *Peterburrow* in agro *Northamtunensi*; ita dictum, quod Monasterium ibi à Peada inceptum & à *Wulphero* perfectum, S. Petro consecratum est. De origine vocis *Medeyhamrtebe* vide *Medeypæl*:

Medeypæl. 33,26. Immensa quædam vorago olim in flumine quod *Petroburgum* præterluit; unde antiquitus oppidum istud *Medeyhamrtebe* dicebatur.

Medeyæge. 130,3. 149,24. *Medwæg*, Af. *Medweaig*, F. *Meadweag*, *Meadeweage*, *Medewei*, Hunt. *Meodewage*, *Medewage*, D. *Meodevege*, *Medwei*, Hovd. *Medewege*, *Medwey*, B. Hodie *Medway*, agri *Cantiani* fluvius. Britannice *Vaga* cui Saxones *Med* addiderunt. *Camd*.

Mellent. 221,4. 226,37. 227,13. *Castellum Normannia*.

Memepa. 103,28. Fluvii cujusdam nomen in agro *Heortfordensi*, qui in *Lygeam* (vulgo *Læ*) sese prope *Heortford* effundit; cujus tamen appellationis nulla hodie vestigia supersunt. Inter *Hartford* & *Ware* duo fluvii sese in *Lygeam* exonerant, nec alii plane esse possunt quam inter quos *Eadweardus* Rex An. DCCCCXIII. munimentum construxit, quorum alter *Memepa*, alter *Benefica* nuncupabatur. Uter vero *Memera* nomine antiquitus erat cognitus, nihil certi compertum habeo. v. *Benefica*:

Me pantun. Me petun. Me pedune. Me pendune. 57,12. 81,28. *Mereton*, F. *Meriton*, W. *Merton*, B. i.e. oppidum paludosum, sive etiam *insigne*, nam Sax. mepe est *palus*, *stagnum*; mæpe autem *insignis*, *celebris*. Quod memoratur An. DCCCLV. *Cynewulfi* morte *insigne*, est hodie *Mereton* in agro *Surriensi*, ad Occidentalem ripam *Vandalis* fluvii. Illud vero non minus celebre prælio inter *Æthelredum* ac *Danos*, cujus mentio facta est An. DCCCLXXI. collocatur fere ab Historicis in agro *Wiltunensi* apud *Merdon*. Contendunt autem alii esse *Meretun* in agri *Oxonienensis* parte *Buccinghamensi* finitima. Et sane haud pauca sunt quibus utramque opinionem speciose tuentur. Verum ego hanc meam non facio controversiam; sed rem totam curiosius expendendam illis relinquo, qui utriusque Comitatus Antiquitates submanibus habent.

Mepcar. v. Mýrcar:

Meperige. 96,12,19. i.e. *Palustris Insula*. *Mersseige*, Hunt. B. Hodie *Marley* in agro *Essexiensi*.

Me petun. v. Me pantun:

Me pyc. 66,30. i.e. *Paludes*, *terra paludosa*, *locus palustris*: vulgo hodie *the Marhes*. Locus autem hujus nominis, cujus mentio facta est in his Annalibus, est *Romney* in agro *Cantiano* atque incolæ circumvicini. *Me pyc* est contractum à *mepyc*, quod à mepe *palus*, *stagnum*, *lacus*.

Me pycparay. 73,30. *Viri palustres*; quales dicuntur *Romneiensis* agri *Cantiani*, & paludum *Lincolniensium* incolæ.

Michaelstope. p. i. inter notas. Hodie **S. Michael's mount** in agro *Cornubiensi*, in Orientali parte sinus *Mountsbaye* vulgo vocati. Saxones autem Michaelstope vocabant, quod ibi cella esset constructa alendis Monachis quibusdam, qui *S. Michaellem* eo monte apparuisse prodiderunt. *Camd.*

Middel Anglar. p. 13, l. 6. 33, 3. *Medii Angli*, sive *Angli Mediterranei*, quales erant fortasse *Warwicenses*, *Staffordenses*, &c. **the Inhabitants of middle England.** v. *Σταφφοβρυπε*.

Middel-Seaxe. 140, 41. *Middilsex*, B. i. e. *Medii Saxones*; quod inter Saxones Orientales, Occidentales, Australes, & regnum Merciorum intermedii fuerint. Hodie **the County of Middlesex.** Antiquitus hunc agrum, una cum *Essxiensi*, incolebant *Tri-nobantes*.

Middel-tun. 92, 8. 93, 35. 121, 1, 5. 167, 10. *Middletun*, Hovd. Oppidum illud hujus nominis Ann. *DCCCXCII*, *DCCCXCIV*, & *MLII*. memoratum, non aliud esse arbitror quam hodiernum **Middleton** in agro *Essxiensi*. Sunt etiam tria in *Cantio* oppida quæ **Milton** appellantur. Quod vero sub An. *DCCCCLXIV*. memoratur, è quo pulsi ab Eadgaro Rege Monachi dicuntur, opinor esse agri *Dorsætenfis*. Ibi enim hujus nominis locus est, ubi vetusti cœnobii parietes conspiciuntur, quod *Æthelstanus* Rex fundavit, ut fratris sui manes expiaret.

S. Miltrudæ Ecclesia. 179, 43. Ecclesia antiqua in civitate *Cantwarensi*; vulgo **S. Mildred Church.**

Monte Larrinur. 169, 36. Monasterium celebre in *Campania*, cui præfuit S. Benedictus.

Mopetoin. 212, 19, 45. 214, 2, 6, 12, 15. *Mortaigne* in *Normannia*.

Mundfopd. Munfopd. 226, 38, 44. 227, 17, 23, 28. De *Monteforti* in *Britannia Ar-morica*.

Muntzumni. 203, 2. Fortasse pro *Muntzumni* (vitio Librarii n pro p posito.) *Mungumerie*, Hunt. *Mongomery*, B. Hodie **Mongomery**, agri *Montgomeriensi* oppidum primarium.

Murt. 119, 26. Locus in Charta con-

cessa ab Eadgaro Ecclesiæ *Medeshamstedensi* memoratus, sed qui hodie, opinor, nomen antiquum amisit.

Mÿpce. Mÿncar. 13, 6. 33, 15. 35, 19. 37, 40. 38, 37. 42, 2, 3. 44, 16. 49, 39. 51, 9. 13, 53, 24. 55, 6, 14, 16. 56, 13. 59, 6. 61, 17. 65, 11, 33. 66, 4, 30, 33. 70, 10, 19. 71, 4, 7, 9, 16. 72, 11. 73, 3. 74, 32. 75, 30, 33. 76, 8. 79, 21, 23, 28, 31. 80, 5. 82, 22, 26, 38. 83, 17. 101, 3. 102, 12, 18, 29. 103, 4, 17, 21. 104, 1, 2. 106, 12. 107, 5, 9, 10. 108, 2. 110, 4, 3, 19. 111, 1, 5. 112, 30. 114, 19. 116, 2, 7. 123, 12. 135, 11. 136, 31. 147, 6. 149, 20, 35. 150, 27. 151, 2. *Mercii*; incolæ regni *Merciorum*. **The Inhabitants of the Kingdom of Mercia.**

N.

Næsse. 166, 39. *Generale Promontorium nomen*. Illud cujus meminit *Chronicon Sax.* hodie vulgo vocatur **the Nesse point** in agro *Cantiano*.

Narbona. 62, 36. in *Gallia Narbonensi*. *Natanleaz*. *Nazanleog*. *Nazanleot*. 18, 2. Hodie opinor **Natley** in agro *Hamptunensi*. Vox deducta esse putatur à Rege hujus nominis ibi interfecto. Crediderim potius ego Regis ibi interfecti nomen fuisse *Natan* vel *Nazan*, cui additum *leaz campus*, sive *leob regio*, facit ut vox significet *Natani campum seu regionem*.

Nen. 119, 17, 25. Fluvius agri *Northam-tunensis*, qui in Occidentali ejus parte fontes aperiens, per mediam pene Comitatus partem pleno fati alveo fluit. Hodie **Nyne**.

S. Neob. 237, 19. *S. Neoti fanum*, ita dictum à Neoto viro docto & sancto. Hodie **S. Nædes** in agro *Huntandunensi*.

Nipe-mÿnrter. 100, 31. 120, 40. 121, 3. 156, 29. 178, 32. i. e. *novum Monasterium*; quod *Wintoniæ* ab Eadweardo seniore constructum est Anno Salutis *DCCCCIII*. *Novum* autem idcirco dictum est, quod ibi multos ante annos S. *Swithunus* Monasterium posuisset; idque tunc *Calba mÿnrter* dici incœpit.

Nopmanbige. Nopmanbÿg. Nopmanbÿ. 83, 21. 111, 15. 154, 3, 6. 170, 37. 182, 11, 12, 30.

12,30. 184,14. 185,45. 186,1. 187,18,24. 188,48. 189,8,14,26. 190,21,25. 191,2. 193,4. 194,39. 195,21,38. 196,11,20,24,41. 197,14,22,30. 198,18. 200,10,25. 201,3,8,19. 202,1. 204,26. 205,3,41. 206,24,45. 209,8,11,23,39. 210,2,12. 211,18. 212,7,12,13,20,37,44. 213,13,16,17,44. 214,3,8,24,32,40. 215,16,22,28. 216,38. 217,7,12,22,35. 218,42,44. 219,22,24. 220,2,6,8,33,37. 221,20,29. 222,7,15,18. 226,32,35. 227,8,34,37,45. 228,41. 229,10. 230,2,32,35. 231,2. 232,9,45. 233,21. 235,11,18. 236,9. 237,33. 238,13. 243,5,13. Normannia. *Normandy*.

Nopðbuph. p. 35, 40. 36, 19. i. e. *Boreale oppidum*; fortasse ita dictum quòd à *Petroburgo* ad Boream situm est. Hodie *Portburgh* in agro *Northamptonensi*.

Nopðepna cýng. Noppna cýng. 90, 16. 172, 16, 21. *Norrenorum Rex*. Gentes quæ Angliam ante Conquestum infestabant generali vocabulo ab Historicis vocantur *Dani*, *Pagani*; *Norreni* etiam, quòd à partibus Borealibus venerunt.

Nopðfolc. 182, 22, 23. 186, 26. *Norfolk*, Hovd. Hodie *the County of Norfolk*.

Nopðhamtun. Nopðamtun. 193, 4. 213, 14. 223, 21. *Northampton*, D. K. *Northampton*, B. K. *Northampton*, K. Hodie *Northampton*, agri *Northamptonensis* oppidum primum. v. *hamtun*.

Nopðmannar. Nopðmen. 64, 13. 110, 38. *Normanni*, viri *Boreales*: generali nomine ita olim dicti qui oras nostras infestabant; quique vi & armis totum illum terræ tractum in Galliis occuparunt, qui inter *Sequanam* & *Ligerim* ad Oceanum interjacet, *Normannia* postea dictus à *Normannis* incolis; *Normanni* autem, quòd de plaga Septentrionali venerant.

Nopðmannerchor hundped. 119, 23. Hodie *Normancross-hundred* in agro *Huntingdonensi*.

Nopðmuð. 167, 7. Hodie, opinor, ostium *Medwagi* quod vocatur *the buoy in the Poudre*. Putarem esse *Northfordland* nisi muð adjiceretur, quod semper ostium designat.

Nopðan hýmbar. Nopðymbpan. Nopðymbpar. 13, 7. 19, 19. 23, 9. 24, 5, 9. 27, 7, 19. 30, 16. 31, 11. 37, 25. 40, 23. 51, 1. 52, 3, 26. 53, 13. 59, 23, 34. 60, 6. 61, 10. 62, 39. 64, 26. 65, 3, 13, 21, 35. 66, 8, 19. 69, 12. 71, 25, 30. 79, 1, 13. 82, 24. 83, 8, 13. 92, 10, 14. 93, 20. 94, 36. 95, 23. 97, 20. 98, 2. 100, 12. 102, 6, 26. 110, 21, 36. 114, 37. 115, 13, 23. 27. 116, 8. 127, 38. 143, 6. 147, 29, 39, 43. 148, 4. 151, 2. 171, 3. 174, 11. 184, 24. 199, 20. 202, 7, 22, 27. 203, 16. *Northymbri*. *The people of the kingdom of Northumberland*.

Nopðan-hýmbara land. Nopðymbpara land. 29, 16. 54, 24. 64, 21. 68, 2. 95, 8. 115, 18. 174, 7. 184, 8. *Northymborum terra*. Idem quod Nopðan-hýmbara pice. v. infra.

Nopðan-hýmbara pice. 20, 18. 30, 9. 31, 21. 54, 28. 60, 24. 115, 27. *Regnum Northymborum*. Continebat regna *Deirorum* & *Beorniciorum*; quicquid scilicet terrarum trans *Merseium*, atque *Humberum* (unde nomen sortitur) jacet ad Septentrionem, usque ad *Edenburgi* æstuarium, vulgo *the Fryth of Edenburrow*.

Nopðfeallar. Nopðfeal-cýn. 72, 3. 75, 32. 95, 2. 96, 1, 6. 105, 5. 110, 6, 7. 129, 22. *Boreales Walli*. *Borealiu Wallorum gens*. Saxones, quantum mihi observare licuit, non vulgarem istam & antiquam fatis Walliæ divisionem in *Australem*, *Borealem*, & *Porvys land*, secuti sunt. Universam autem trans *Sabrinam* regionem (inclusis *Herefordscira* & *Mommouthscira*, quæ hodie Comitatibus Angliæ annumerantur) communi nomine Nopðfealar sive Nopðfealana land appellasse videntur: fortasse quod *Cornwallos* ad meridiem habent. Anglo-Saxones vero nullam istius divisionis rationem habuisse fatis ex iis constat quæ horum Annalium An. dcccxcvii. & dcccxcviii. narrantur; Paganorum nempe seu Danorum exercitum in *Sabrinæ* ostium naves appulisse, & in *North-Wallis* prædas egisse. Ubi certe Northwalli, quos hodie vocant, intelligi non possunt, si quidem sunt omnium totius Walliæ ab ostio *Sabrinæ* distinctissimi.

Nopðpic. Nopht-pic. Nop-uuc. 133, 34. 134, 14. 182, 24. 183, 2, 23. 194, 1.

223,20. 235,9. 240,38. *Northwick*, F. *Norwyck*, M. K. *Norwic*, Hovd. i. e. *Aquilonaris sinus, castellum*, vel *vicus*: hæc enim omnia significat vocabulum Saxonicum ꝑic. In hoc vocabulo, opinor, denotat *castellum*, quoniam ad tertium inde milliare versus Austrum, aliud erat castrum Regium, quod etsi extinctum hodie tamen vocatur *Castor*.

Nop-ꝑeꝝe. Nop-ꝑæꝝe. p. 177, l. 40. *Norwegia*.

Nop-ꝑæꝝar. 153, 12, 18. *Norwegii*.

O.

Olanige. 150, 22. *Olanegæ*, F. D. Hovd. *Olney*, K. Hodie *the Eight*, insula in agro *Glocestrensi*, quam *Sabrinæ* fluminis aquæ se se diffidentes efficiunt.

Onzel-cyn. v. Anzel-cyn.

Opchadur. 5, 4. 179, 9.

Ottan-ꝑopb. 61, 17. *Ottaford*, F. *Otteford*, G. *Otanford*, *Otford*, B. Hodie *Oxford*, in agri *Cantiani* parte Occidentali, ad *Darenti* fluminis ripam Orientalem.

Ou. 196, 45. 201, 11, 22. 204, 5. Hodie Comitatus de *Oye*, vel *Ewe* juxta *Caletum*.

Oxna-ꝑopb. Oxne-ꝑopb. Oxona-ꝑopb. Oxene-ꝑopb. Oxen-ꝑopb. 103, 19. 111, 3. 139, 2. 143, 19. 146, 6. 151, 21. 154, 28. 155, 27. 238, 22. 242, 45. 244, 24. *Oxneforda*, *Oxeneforda*, F. *Oxeneford*, *Oxineford*, *Hunt. Oxeneford*, *Oxenmesford*, L. *Oxneford*, B. i. e. *boom vadum*. Hodie *Oxford*, oppidum agri *Oxonienſis* primum.

Oxna-ꝑopb-ꝑcýne. Oxen-ꝑopb-ꝑcýne. 140, 5, 41. *Oxinefordſchyre*, *Hunt. Oxnefordſchire*, B. *Ager Oxonienſis*. Hodie *Oxfordſhire*. Comitatum hunc ac *Glocestrenſem* incoluerunt olim *Dobuni*.

P.

Pacclade. 36, 7. In regione palustri, à Rege Wulphero donatâ Ecclesiæ *Petroburg*.

Papia. 90, 5. *Ticinum*; Insubrum oppidum. Gall. *Pauiæ*.

Pampilemia. 62, 34. *Pompelon*. *Pamplona*; caput regni *Navarræ* in *Hispania*.

Papir. 39, 12. 88, 33. 89, 5, 32. *Luſetia Pariſtorum*.

Payranham. 108, 45. Hodie *Paſſham* in agro *Northamtunensi*.

Partun. 118, 38. Hodie *Paſſon* in agro *Northamtunensi* prope *Peterburrow*.

Pathma. 6, 15. *Patmos Inſula*.

Peaclonb. 110, 31. Pars Occidentalis agri *Derbienſis*, collibus & montibus inſignis. Hodie *the Peak of Derbyſhire*.

Pedꝑida. Pedꝑeda. 39, 3. 94, 43. *Pederidan*, Eth. Fluvius in agro *Sumurſætensi*, hodie vulgo *Harret*, ad cujus ripam est oppidum *Hedderton* dictum.

Pedꝑidan muð. 74, 13. *Oſtium fluminis Pedredæ* prope *Huntſhill* in agro *Sumurſætensi*, ubi ſe in mare exonerat. Antiquis *Uzel-læ æſtuarium*.

Peitop. Peitou. 231, 13, 32. 233, 9. 243, 27. *Provincia Piſtavienſis*. Hodie *Poiſtou*.

Peiteum. 200, 42. *Incola Provinciæ Piſtavienſis*.

Pentecoſteꝝ caſtel. 167, 30. Caſtellum quod propugnavit *Osbernus* (cognomento *Pentecoſt*), poſteaſque, firmatâ inter *Eadwardum* Regem Comitemque *Godwinum* pace, dedit. Opinor autem illud, *Pentecoſteꝝ caſtel* in noſtris *Annalibus* idcirco tantum dici, quod eo tempore *Osbernus Pentecoſt* munivit, cùm interim alio aliquo nomine vocaretur.

Penphꝑteopt. p. 1. inter notas. 129, 25. *Penwiſtrit* (ad marg. al. *Penwithſtriſt*), *Hunt. Penwiſtric*, B. Hodie *the Lands end*, in agro *Cornubiensi*. Antiquis *Bolerium*, ſeu *Belerium*.

Peohtar. Pýhtar. Pýhtýc. 1, 9, 12. 11, 14. 12, 7. 21, 6. 23, 20, 26. 49, 30. 50, 25. 83, 11. *Pehtar*, Al. *Piſti*. Partium *Borealium* ultra *Northymbros* incolæ. *The Piſts*.

Peonna. Peonno. Peonnum. 39, 2. 132, 9, 16. 148, 33. *Penbo*, F. *Hunt. D. W. Pene*, M. *Penbou*, Hovd. Hodie *Pen* in agro *Sumurſætensi*; ubi in *Britannici nominis exitium & Danorum cladem Mars conſpiraffe videatur*, (inquit *Camd.*) Quam Cl. Viri observationem facile calculo comprobabit, qui annos ſingulos, quibus illius mentio in hiſce *Annalibus* facta eſt, conſulere dignabitur.

Peueneꝝea.

Peueneræa. Peſeneræa. Peſenræ. p. 160, l. II. 165, 32. 166, 29. 194, 36. 209, 30. Hodie **Peuſey** in agro *Suffexienſi*.

Peſycopa. 192, 13. Hodie **Peſſore** in agro *Wigornienſi*, ad ripam *Avonæ* fluvii; à *pyris nomine factò*. Camd.

Pincanheal. 64, 22. *Pincanbale*, F. *Wincenbale*, Hunt. *Wincanbeale*, *Phincanbal*, Hovd. *Pinchambalch*, S. *Finchale*, W. Varia hujus loci appellatio apud Hiſtoricos, non aliunde orta eſt quam ex ſimilitudine literarum Saxonicarum p. p. ꝑ. quæ ſive Librarios, qui ea deſcripſerant exemplaria quibus uſi ſunt Hiſtorici, ſive ipſos etiam rerum geſtarum Scriptores in errorem traxiſſe videtur. Hodie **Finckley** in agro *Dunholmienſi* ad ripam Orientalem fluminis *Were*.

Pinenden. 178, 37.

Port. 73, 22. In regione quæ vocatur *Port*, F. Non alium eſſe locum hunc quam *Portland* in agro *Dorſætenſi* hoc in primis ſuadet, quòd *Æthelhelmo* Duci (ut teſtantur *Annal. Sax. An. DCCCXXXVII.*) cum *Danorum* copiis prælio dimicanti in *Port*, auxilio ſubvenerint *Dorſætenſes*, quorum agro hodie adnectitur **Portland**.

Porteloca. 105, 31. 166, 19. i. e. *Portus clauſtrum*. Navium ſtatio in agro *Sumorſætenſi*; hodie **Portlock bay**.

Portermuð. 17, 26. 209, 33. 238, 40. 226, 29. *Portusmuð*, K. i. e. *Portæ oſtium*. Ibi enim *Portam* Saxonem cum filiis, duas naves ad terram appuliſſe tradunt Hiſtorici. Verum opinantur alii deducendum eſſe à Latino *Portus*, utpote qui antiquis *μῆρας λιμνὴ* vocaretur *ἡ δὲ ἐξ οὐλῶ*. Certum interim eſt hoc nunquam Majoribus noſtris in mentem veniſſe, qui muð illud addiderunt ad deſignandum *oſtium*; non enim dicimus *Portûs oſtium*, ſed fluminis. Hodie **Portsmouth** in agro *Hamtonenſi*.

Portland. 166, 16. Inſula quondam, nunc vero continenti adnexa, in agro *Dorſætenſi*. Hodie **Portland**.

Porterbyrþig. 39, 15. Hodie, opinor, **Pontesbury** in agro *Salopiienſi*.

Punt Albemep. 226, 43. *Pons Audomari*. Hodie *Ponteau de mer*, in *Normannia* Provincia, ad *Killam* fluvium.

Pruuterþlob. 57, 3. *Priutesflod*, F. *Priutesflade*, W. Hodie, opinor, **Þrebet**, in agro *Hamtonenſi*. Quam certe conjecturam confirmat *Lectio Codicis MS. Ben. Þrýþeterþloban*, & *Cant. Þrýþær*. (mendose proculdubio pro *Þrýþeter*) cùm quæ hodie per v, olim fere apud Saxonas per ꝑ ſcribebantur. Nec obſtat quod locum hunc fuiſſe in *Andþeþþealþ* diſerte dicunt noſtri *Annales*, ſi quidem veriſimile eſt ſylvam eam ampliſſimam ultra hunc locum ad Occidentem fuiſſe antiquitus extenſam.

Pulle. 204, 32. *Apulia*.

Puntþip. 222, 16. *Ponthieu* Comitatus in *Gallia Belg.*

R.

Raculþ. 40, 21. 47, 19. Hodie **Riculber** in agro *Cantiano* prope Inſulam *Thanet*. Antiquis *Regulbium*, caſtrum Romanorum. A quo quidem appellatur nonnunquam *Raculþceafter*, ut in *Charta Ealhmundi Regis Cantiani*, Anno *DCCCLXXXIV.* Ego *Ealhmundus Rex Cantia*, do tibi, *Wibrede*, honorabili *Abbati*, tuæque familiae degenti in loco qui dicitur *Raculþcefter*, terram 12. aratorum quæ dicitur *Sildunk*. Regnante autem Rege *Ecgþrihto* An. *DCLXIX.* conſtructum eſt ibi *Monafterium*; unde pro *Raculþcefter* appellatus eſt *Raculþmýnþer*.

Ræmþ. 159, 20. 221, 42. *Civitas Ræmorum*.

Ragþepilh. 35, 45.

Reading. Ræding. Reding. 80, 26, 34. 81, 36. 82, 20. 135, 26. 237, 37. Et *Redingum*, D. *Redings*, *Reding*, Hunt. *Reodinges*, Hovd. *Redinges*, B. Hodie **Ræding** in agro *Berberienſi*, ad ripam fluminis *Kennet*. A *Britannica* diſtione *Redin*, quæ filices denotat, quæ aſſatim hic proveniunt. Camd.

Ricapþer þice. 130, 35. *Normannia*; ita dicta à *Richardo* ejus Duce: quo modo etiam in his *Annalibus Flandria* sæpius dicitur *Balþepmer land*.

Rihala. 120, 34. Hodie **Ryall** in agro *Rutlandenſi*.

Rin. 89, 21. *Rbenus*. **The Rhine**.

Ripum. v. *Hripum*.

Rofeſcearſen. v. Dpoſeſcearſen.
 Rogingham. p. 240, l. 27. Hodie **Rocking-**
ham in agro *Northamtunenſi*.

Romane. 2, 10, 24. 10, 6. 11, 2. 22, 20.
 67, 32. *Romani*.

Rome. 4, 27. 5, 17. 8, 1. 11, 2, 13. 21, 17.
 36, 27, 29. 38, 15, 26. 40, 13. 41, 25. 42, 1,
 24, 29, 38. 43, 33. 46, 29. 47, 6. 50, 15, 21.
 52, 4, 31. 54, 12, 18. 63, 10. 64, 5. 68, 8, 12.
 69, 31. 75, 37. 76, 16. 77, 31. 82, 32. 86, 31.
 89, 34. 90, 2, 10, 14. 111, 14. 117, 17. 126, 15.
 129, 33. 152, 11. 153, 32. 156, 12. 161, 16,
 30, 35. 169, 6. 175, 22. 178, 25. 204, 21. 211,
 16. 219, 12. 222, 4. 225, 38. 226, 10. 228, 20.
 229, 8, 30. 231, 22. 234, 37, 38, 40. 240, 19.
Roma.

Romane. 241, 37. Castellum in *Normannia*.

Roðem. 227, 27. Rothomagus. *Roan*.

Rotomagus. 97. *Roan*.

Rugenope. 218, 38. Hodie **Koloner** in
 agro *Hamtunenſi*.

Rumcofa. 104, 12. *Rumcofa*, F. *Rum-*
couen, Hunt. i. e. *amplum* vel *augustum* *con-*
clave. Hodie **Kunckhorne** in agri *Cestren-*
ſis parte *Lancastrenſi* contermina.

Rumen ea. 165, 26. 166, 32. Hodie
Ronneſey in agro *Cantiano*.

Rumerige. 121, 30. 187, 30. i. e. *Ampla*
infula. Locus ab Eadgaro Rege velatis vir-
 ginibus conſecratus. Hodie **Rumſey** in agro
Hamtunenſi.

S.

Sæpene. 34, 38. 35, 1. 97, 5. 105, 5, 25.
 129, 20. *Sauerne*, Hunt. Hodie **the Se-**
vern. Secundum à *Tameſi* Britannia flum-
 en, cujus fontes exoriuntur in agro *Mont-*
gomerienſi; tranſit inde in Comitatus, *Sal-*
opiennſem, *Wigornienſem*, ac *Gloceſtrenſem*;
 tandemque ſe in fretum *Sabrinianum* exo-
 nerat.

Sæſ. 218, 29. 235, 12. *Sagium*, urbs *Sa-*
giennſis. Hodie *Sees* ad ripam *Olinæ* fluvii in
Normannia.

Sanblauda. 90, 21. *Locus* qui dicitur
Santlaudan, inter *Franciam* & *Armoricam* ſi-
 tum. Florent.

Sandpie. 74, 24. 127, 25. 135, 6. 137, 7.
 138, 13. 143, 2. 145, 36. 146, 22. 153, 24.
 156, 2. 157, 32. 158, 34. 160, 17. 165, 20, 27.
 166, 3. 167, 3. *Sanderwyche*, K. *Antiquis Ru-*
tupium. Hodie **Sandwich haben** in agro
Cantiano.

Sarraceni. 62, 35.

Sauenni. 231, 30.

Saxonia. 62, 34.

Scafterbýrig. Scafterbýrig. 125, 14.
 154, 23. *Sceftebyrig*, E. *Scafſesbyrig*, F. *Schaf-*
tesbirb, Hunt. *Schafſesbury*, B. W. *Schafte-*
byry, B. *Schafſisbury*, K. Hodie **Shafſes-**
bury in agro *Dorſætenſi*.

Scælpnemere. 36, 10, 13.

Scalb. 86, 26. *Scaldad*, F. *Belgii fluvius*;
 vulgo *Scheldt*.

Sceapige. Scepige. 72, 18. 76, 10. 149,
 27. 167, 8. *Scheapieg*, Af. *Sceapege*, F. *Scep-*
ige, *Scepeye*, D. *Sepeige*, Hunt. *Schepeye*, B. K.
 i. e. *Orvium infula*. Hodie **Sheppe Iſland**
 in agro *Cantiano*.

Sceobýrig. 94, 32. Hodie **South Sho-**
bery in agri *Esſexienſis* ora maritima, ad
Tameſis fluminis oſtium.

Sceopſtan. 148, 35. --- in *Wiccia*, in lo-
 co qui *Scearſtan* nominatur, F. *Scearſtan*, D.
Earſtam, Hovd. *Seorſtan*, B. i. e. (interprete
 Camd.) *Comitatus lapſi*. Putatur enim lapis
 eſſe terminalis qui quatuor Comitatus, *Oxo-*
nienſem, *Gloceſtrenſem*, *Wigornienſem*, & *War-*
wicennſem diſtinguit.

Scepreate. 103, 22. *Sceargete*, F. D.
 Hovd. *Scoriate*, Br. Hunt. i. e. *Via cautibus*
obſita.

Sceppcunr. 231, 27. Forte *Soiſſons*, *Sueſſio-*
num urbs.

Scipabupn. Scipebupn. 78, 1, 12. 79, 18.
 102, 16. 188, 4. *Schireburn*, M. *Syreburne*,
Scyreburne, Hunt. *Schirburn*, *Schirbourne*, B.
Schirebourne, S. *Schyburne*, K. i. e. *Limpidus*
 vel *clarus fons*. Hodie **Shirburn** in agro
Dorſætenſi.

Scotland. 111, 26. 153, 33. 172, 15. 174,
 2, 16. 181, 23. 182, 12. 184, 6. 197, 23, 26,
 35, 42. 199, 4, 16, 32. 206, 14. 208, 44. 215,
 9. 228, 13, 17. 230, 14. 233, 26. 238, 6. 241, 8.
Scotia.

Scotſar. 1, 16, 18. 2, 5, 15. 10, 20, 25.

21, 23. 23, 21. 24, 7, 14. 29, 2. 45, 12. 90, 35. 91, 13. 100, 29, 34, 35. 112, 18. 113, 8. 114, 5. 115, 14. 153, 33. 199, 32. 200, 1. 201, 38. 230, 14, 24, 37. *Scoti*; quo nomine apud Historicos nonnunquam appellantur Hiberni, ut & *Scotiæ* nomine vocatur Hibernia.

Scnobberþýrig. p. 130. l. 5. 147, 32. 210, 21. Hodie *Shroesbury* in agro *Salopiensi*.

Scnobberþýrig rcyne. Scnobbercyne. 136, 5. 201, 14. *Scropscire*, Hunt. *Salopshire*, B. *Schropshyre*, K. Ager *Salopiensis*. Hodie *Shropshire*. Comitatum hunc, una cum *Warwicensi*, *Wigorniensis*, *Staffordensis*, & *Cestrensis*, antiquitus incolabant *Cornavii*.

Scuffanhalch. 43, 27.

Scýþia. 1, 13. *Scythia*.

Scýttirc. 1, 9. 112, 25. *Scoticus*.

Sealpubu. 85, 5. 94, 43. *Sehwuda*, Al. *Selewode*, B. i. e. (interpret. *Aserio*, & *Flor*.) *Sylva magna*. Hodie *Selwood* in Orientali limite agri *Sumarsatensis*.

Seapþýrig. Seapobþýrig. Seapeberu. Sæperberu. 20, 2. 187, 10. 207, 16. 213, 41. 224, 20, 49. 225, 8, 28, 37. 226, 27, 34. 228, 42. 230, 19. 235, 7. 237, 9. 238, 22. *Sarbyria*, *Searesbyrig*, F. *Saresbiria*, F. C. *Salesbiria*, M. *Salesbirig*, *Salesbiri*, Hunt. *Searesbiri*, H. *Salesbiri*, *Saresbirie*, Hovd. *Salisbury*, *Salisbury*, K. Antiquis *Sorbiodunum*; unde & prius membrum nominis Saxonici *Seapþýrig*. Hodie *Old Salisbury* in agro *Wiltunensi*. Unde tempore *Richardi* primi demigrare cœperunt incolæ, sedesque, ob aquæ copiam, ad confluentes *Avenæ* & *Nadderi* ponere, ubi hodie conspicitur oppidum pulcherrimum *Salisbury* appellatum.

Seaxan. 13, 15. 25, 12. 88, 8. 90, 33. 114, 5. *Saxones*; quos (juventute *Britannica* crebris Romanorum delectibus exhausta) sibi in subsidium vocavit *Vortigernus* adversus *Pictos* ac *Scotos*. *Anglo-Saxones* vulgo appellantur, ad differentiam eorum quos in *Germania* reliquerunt, quique *Antiqui Saxones* fere apud *Historicos* vocantur.

Seccanbun. 59, 7. *Secandune*, B. i. e. *Prælii collis*: recce enim *Saxonibus* est *prælium*, & *bun mons, collis*. Hodie *Seckington* in agri *Warwicensis* plaga *Boreali*.

Seinter. 231, 40. *Saintes*, apud *Santonos* in *Gallia Aquitanica*.

Seletun. 62, 41. *Tria oppida* sunt in agri *Eboracensis* parte *Boreali* quæ *Silton* vocantur. Parum dubito quin horum unum aliquod sit *Saxonum Seletun*; sed quodnam illud sit plane nescio.

Sempigaham. 75, 11. Hodie, opinor, *Sempringham* in agro *Lincolniensi* prope *Fokingham*. Est etiam in agro *Rutlandensi* oppidum *Cuningham* appellatum.

Seoponbungar. 146, 9. i. e. *Septem urbes*; quarum quidem & situm, & nominis occasionem prorsus ignoro. In provincia *Northymbrensi* positos fuisse opinatur *Camdenus*. Illa certe appellatio iis adfixa videtur casu aliquo peculiari; sive quod eodem tempore fuerint constructæ, sive expugnatæ, sive contra hostes defensæ. v. *Fisbungar*.

Sexland. 214, 27. 230, 34. 234, 42. *Saxonia*.

Sicile. 234, 39. *Sicilia*.

Sihgene. Sigene. 39, 13. 88, 32. 89, 6. 90, 21. 97, 23. *Sequana*; *Galliæ fluvius*. Hodie contracte the *Seyne*.

Shopapond. 75, 14. Hodie *Sleford* in agro *Lincolniensi*.

Snabun. 203, 9. *Snowdon*, K. i. e. *nivosus mons*. Hodie *Snowdon hills* in agro *Caernarvonensi*.

Snotingaham. Snotengaham. 79, 21, 28. 110, 9. 111, 27. 114, 23. *Snotingham*, Hunt. *Notingham*, Hunt. W. *Nothingaham*, H. *Notingaham*, R. *Snotingeham*, G. *Notingam*, Hovd. *Notingeham*, L. G. *Notyngham*, B. Hodie *Notingham*, agri *Notinghamensis* oppidum primarium, quodque toti Comitatus nomen præbet.

Snotingahamrcype. 147, 39. 171, 14. *Notynghamshire*, B. Ager *Notinghamensis*. *Notinghamshire*. Comitatum hunc, una cum *Northamtonensi*, *Leicestrensi*, *Rutlandensi*, *Lincolniensi*, ac *Derbiensi*, antiquitus incolabant *Coritani*.

Socabyrig. 63, 8. *Socceburg*, *Sochasburg*, D. *Socaburgh*, S. Hoc loco consecratus est *Higbaldus* in Episcopum *Lindisfarnensem*: nescio an idem fuerit qui hodiernus *Socburne* in agro *Dunholmensi*.

Ἰτᾶρφορδ. p. 104, l. 5. *Stafford*, Hunt. B. K. Hodie **Stafford**, agri *Staffordiensis* oppidum, quod toti Comitatu nomen dedit.

Ἰτᾶρφορδρῑνε. 145, 32. *Staffordshire*, Hovd. Ager *Staffordiensis*. **Staffordshire**. Comitatum hunc, una cum *Warwicensi*, *Wigorniensis*, parte *Salopiensis*, & *Cestrensis* olim possidebant *Cornavii*. Apud Anglicarum rerum Scriptores nescio an subinde *Angli Mediterranei* vocentur.

Ἰτᾶνε. 127, 23. 139, 7. Hodie **Stanes** in agro *Middelsexiensi*, ad ripam *Tamesis*. Nomen vero accepit (inquit *Camd.*) à Saxo terminali, quod olim hic erectum erat ad designandam jurisdictionem quam civitas *Londinum* in flumine habet.

Ἰτᾶνγορδερβρῑγε. 172, 24. *Stanfordbrige*, F. *Stanfordbrige*, Hunt. *Stanfordbrige*, D. *Stanfordbrige*, L. *Stenefortbrugge*, K. Hodie **Stanfordbrige** al. **Battlebrige** in agro *Eboracensi*.

Ἰτᾶνερῑ. 240, 30. Hodie **Stanwick** in agro *Northamtunensi*.

Ἰτᾶνορδ. 36, 17, 18. 109, 36. 114, 23. 119, 8, 20. 147, 37. 106, 29. 232, 34. 242, 29. i. e. *vadum lapideum*. *Stamford*, S. K. *Stanforth*, K. Hodie **Stanford** in agro *Lincolniensi*, ad ripam fluminis *Wellandi*.

Ἰτᾶνκλεδπεᾶλλᾶρ. Ἰτᾶνκλεδπεᾶλλᾶρ. 83, 11. 110, 38, 39. *Stratduttenses*, Al. *Streargledwalli*, *Stratdutenses*, F. Britanni quidam, *Gallovidiæ* apud *Scotos* olim incolæ; sed frequentibus *Scotorum* & *Pictorum* incurfionibus lacessiti, in *Cambriam* concesserunt, & juxta flumen *Cluydam* sedes posuerunt; unde & nomen fortiti sunt, quod scil. stratum fluminis *Cluydæ* incoluerunt.

Ἰτᾶνερῑθεᾶλε. 45, 4. *Streanesbalb*, Bed. *Streonefhalh*, Al. *Streonesalb*, *Streoneshealh*, F. *Streanesbalb*, M. *Streneshal*, Hunt. *Streneshald*, i. e. *Sinus fari*, nunc *Witebi* appellatur. *Stroconeshalch*, D. *Streneshald*, B. *Streneshalc*, *Streneshalb*, W. i. e. (secundum *Bedam*) *Sinus fari*: secundum *Somnerum*, *Littoris angulus*; à *τρεονδ littus*, & *heal angulus*. Fortasse autem vocabuli pars posterior deducenda est à *Sax.* *heale aula*, *palatium*, *prætorium*, *basilica*. Certe *Ven.* *Beda* scribit *Streoneshalb*, & *Streaneshalch*; atque *Goth.* **AAH**

est *templum*. Hodie **Whitby** in agro *Eboracensi*. Hic constructum est Monasterium ab *Hilda*, foemina sanctissima, cui & ipsa prima præfuit.

Ἰτᾶνερῑνορδ. 43, 28. Terræ portio concessa *Ecclesiæ Medeshamstedensi* ab *Æthelredo* Rege. Nescio an idem sit quod hodiernum **Stratford upon Avon** in agro *Warwicensi*.

Ἰτᾶνεμῑδ. 87, 22. i. e. *Sturi ostium*; qui fluvius in agro *Suffolciensi* fontes aperiens, Comitatus *Essexiensem* & *Suffolciensem* dividit, & se in mare exonerat apud **Harwich**.

Ἰτᾶντεῑλε. 214, 16. *Stutavilla*, F.

Ἰτᾶνπᾶρῑταρ. *Sumoppræte*. *Sumæpprætar*. 74, 10. 84, 3, 7. 146, 26. 154, 16. 165, 10. 170, 24. *Sumerfet*, L. *Somerset*, B. *incola agri Sumursætensis*. Antiquis (una cum agri *Wiltunensis*, & *Hamtonensis* partis interioris incolis) *Belgæ* dicebantur.

Ἰτᾶνπᾶρῑτῑ. 54, 3. *Sumerton*, Hunt. *Somerton*, B. K. *Somertone*, W. Hodie **Summerton** in agro *Sumursætensis*.

Ἰτᾶνπᾶρῑτερῑνε. 223, 37. Ager *Sumursætensis*. **Summersetshire**.

Ἰτᾶννα. 87, 6. Hodie *Some*, fluvius *Picardiæ* in *Gallia*.

Ἰτᾶνδβερῑ. 68, 9. i. e. *Australis burgus*. Hodie **Sudbery** in agro *Suffolciensi* ad ripam *Borealem Stouri* fluminis.

Ἰτᾶνδ-ῑολκ. 182, 24. *Southfolc*, *Suffolk*, K. Pars *Australis East-Angliæ*, à situ ita dicta. Hodie **the County of Suffolk**.

Ἰτᾶνδ-ῑῑμβᾶρῑ. 31, 14. 49, 26, 34. *Incolæ Australis partis Humbri* fluminis, quo modo plagæ *Borealis* incolæ dicuntur *Northymbᾶr*:

Ἰτᾶνδ-ῑῑῑτᾶρ. 21, 15. *Austerales Picti*. Gens *Pictorum* partes *Boreales* ultra *Northymbriam* incoluit. De distinctione autem *Boreali* & *Australi* *Pictorum* audi *Ven.* *Bedam*: *Septentrionales Picti sunt, qui arduis montium jugis ab Australibus eorum regionibus sunt sequestrati*; *Austerales, qui intra eosdem montes sedes habent*.

Ἰτᾶνδῑrige. *Sudῑrie*. 52, 14. 70, 33. 73, 14. 75, 1. 76, 3. 77, 30. 108, 21. 141, 3. *Suth-rioa*, Bed. *sec. Cod. C.* *Suthereia*, T. *Sudrige*,

rige, W. Sutbregia, F. Sutbrie, Sudrei, Hunt. Surrie, Hovd. Suthereye, B. Ager Surreiensis. Hodie the County of Surrey. Comitatum hunc, una cum Suffexiensis, olim incolebant Regni.

Suð-ðeaxe. p. 13, l. 3. 25, 7. 39, 21. 52, 14, 15, 22. 61, 19. 70, 33. 71, 19. 73, 14. 96, 15. 97, 37. 128, 26. 129, 45. 138, 21. 141, 3. 155, 17. 158, 19. 170, 8, 10. *Australes Saxones.*

Suð-ðeaxna rice. 77, 30. *Australium Saxonum regnum.* Continebat duos Comitatus quos hodie vocamus **Suffex & Surrey**, quosque olim **Regni** tenuerunt.

Suð-ðeaxycia. 137, 16. *Australis Saxo; incola regni Australium Saxonum.*

Spanapic. 84, 8. Hodie **Swanwick** in agro **Hamtonensis**.

Spinerhæfæb. 43, 26. *Swynbened, Swynsbened, K.* Hodie **Swinshead** in agri **Huntandunensis** parte **Bedfordiensis** finitima.

Spaðeode. 153, 3. *Swecorum natio, Suecia, Suedia. Sweedland.*

Speon. 153, 7. *Suiones, Suedi. The Suedes.*

T.

Tamanpeopðege. Tamapeopðige. 104, 2. 107, 3. 110, 1, 3. *Tamewordina, F. Tameworde, D. Tamewrthe, Hunt. Tamesworthe, B. Thameworth, W.* Hodie **Tamworth** in agro **Staffordiensis**, à *Tame* fluvio, ad cuius ripam Orientalem situm est, & peopð prædium: quibus 1ge insula adjici videtur, quòd *Ankar* fluvius ibi se in *Tamam* transferim exonerat, adeoque insula figuram quandam efficit.

Tame. 121, 24. Hodie **Tame** in agri **Oxonienfis** plaga **Buckinghamensis** finitima.

Tamepmuð. 129, 27. i. e. ostium *Tamari* fluminis, quo dirimitur ager **Cornubiensis** à **Devonienfis**.

Tantun. 52, 12. Hodie **Taunton** in agro **Sumursetensis**.

Tegntun. 132, 4. Locus in agro **Devonienfis**; ita enim ad An. MI. testantur nostri **Annales**; sed è pluribus in isto agro hujus appellationis locis, quis sit nescio.

Temere. Tæmere. 2, 23. 70, 31. 74, 29, 33. 82, 11. 86, 1. 92, 7. 93, 2, 7. 94, 34, 36, 44.

96, 20. 101, 5. 130, 2. 136, 4. 138, 34, 36. 139, 4. 140, 2, 28. 141, 2. 143, 23, 29. 144, 10. 147, 6. 149, 26. 154, 29. 164, 12. 178, 16. 217, 41. Hodie à voce Saxonica **the Tems**. Latine *Tamisis*; ut vulgo creditur, à *Tamà* & *Iside* concurrentibus. Hanc vero conjecturam labefactat *Charta*, quæ tradit *Aldhelmo Abbati concessam fuisse terram illam de Orientali plaga fluminis, cujus vocabulum Temis, juxta vadum, qui appellatur Summerford. Monast. Angl. T. i. p. 50.* Vadum autem istud est in agro **Wiltun**.

Temerepob. 170, 35. 108, 12. 140, 8. Hodie **Temstord** in agro **Bedfordiensis**.

Tenerecþpai. 214, 6. *Temercebrei, F. in Normannia.*

Tenet. 74, 26. 76, 4. 78, 18. 121, 15. 159, 3. *Tanetos Insula, Bed. Tanet, Af. Tenet, D. Thenet, D. B. Taneth, Thanet, T.* Insula in agro **Cantiano**; hodie **Thanet Island**.

Thælpæle. 110, 17. *Tealweale, F. Thælwald, B.* Viculus ad ripam fluminis *Mersey*; hodie **Thelwel** in agro **Cestrenfis**.

Theodpob. Theotpob. 80, 6. 134, 8, 13. 139, 31. 200, 23. *Tedford, Hunt. B. Thedforde, W.* Antiquis **Sitomagus**. Hodie **Thetforde** ad ripam fluminis *Theoti*, in ipsis limitibus agrorum **Suffolciensis** & **Norfolciensis**.

Thopneie. 173, 9. i. e. *Spinarum Insula.* Hodie **Thorney** in agro **Cantabrigienfis**, & Orientali parte Insulæ **Eliensis**. Alius item locus, in Occidentali parte civitatis **Lundenensis**, olim *Thorneie* dicebatur; de quo *Willelmus Thorn* in suo **Chronico** sub An. DCVIII. hæc habet: *Circa hæc tempora quidam civis Londonienfis, ad instigationem quondam Regis Ethelberti, construxit Ecclesiam in honore sancti Petri Apostoli in Occidentali parte ejusdem urbis, in loco qui Thornie tunc dicebatur, & sonat quasi Spinarum insula, nunc autem dicitur Westmosterium.* Quod visum est hîc adnotare, ne illud minus animadversum nominis errorem cuivis crearet.

Thopp. 119, 8. Villa in agro **Northamptonensi** prope **Ketering**; hodie **Thorpe**.

Thpokonholt. 36, 2, 3. Hodie **Trokenhole** in agri **Cantabrigienfis** parte **Lincolniensis** finitima.

Tina. Tine. p. 83, l. 9. 184, 9. Nomen fluvii in provincia *Northymbrensi*; hodie **Tine**. Fontes aperit in ejusdem agri parte Occidentali, & compluribus rivulis auctior factus *Hagustaldum* (hodie *Hexham*) ac *Novocastrum* (hodie *Bewcastle*) præterlapsus, sese in mare tandem exonerat.

Tinanmuð. Tinemuð. 65, 17. 202, 41. *Tinemuðe*, M. D. Hovd. R. *Tymouth*, B. Hodie **Tinmouth** in agro *Northymbrensi*.

Toreceapcep. 107, 15, 23. 109, 1. Antiquis *Tripontium*. Hodie **Loceter** in agro *Northamtunenfi*.

Tonebryce. 194, 26. *Tonebricgia*, F. *Tonebruge*, Hunt. *Tonebryge*, D. *Tonebregge*, G. *Tonebrige*, Hovd. *Tonebrigge*, B. *Tunnebrugg*, *Tonebrig*, K. Hodie **Tunbridge** in agro *Cantiano*.

Tpeonta. Tpentā. 44, 30. 110, 3. 143, 4. 174, 32. *Treventa* (*Treenta*, C. *Trenta*, T. & W.) Bed. Tpentonypream, Al. *Trent*, B. Flumen nobilissimum quod in superiori parte Comitatus *Staffordiensis* è duobus vicinis fontibus effluit. Quamprimum agrum istum deserit, *Derbiensem* & *Leiceshensem* mediocri spatio partitus, se in *Notinghamensem* recipit; cujus oppidum primarium subluens, ad **Torksey** pleno satis alveo fluit; atque per partes Occidentales Comitatus *Lincolniensis* cursum dirigens, sese in *Humbrum* exonerat. Hodie **Trent**.

Tpeuepyp. 159, 19. Galliarum Belgicarum civitas præclara. Vulgo *Treves*.

Tupcepige. 82, 25. *Torchseige*, Hunt. *Torkesei*, Hovd. i. e. (Somnero interprete) *Lintrum insula*, à *tpoge linter*, & *ige insula*. Hodie **Torksey** in Insula *Lindesensfi*.

Tpeonea. Tpeoxnea. 100, 2. Emporiolum frequens; hodie ab æde Christo sacra, **Christ Church**; olim, quod inter amnes interpositum, *Twinamburne*, eodem plane sensu quo Italiarum *Interamna*. Hæc *Camd.* in descriptione agri *Hamtunenfi*. Certe vox Saxonica Tpeoxnea (quæ duplicem fluvium significat) antiquo isti nomini optime respondet; nec, mea quidem opinione, alibi quærendus est hic locus. Quod etiam confirmat *Winburnæ* (agri *Dorsætensis* oppidi) vicinitas: hæc enim duo, parvo temporis intervallo, dici-

tur *Æthelwaldus* in suam potestatem rede-
gisse.

U.

Vepcel. 161, 19. *Urbs Italiae Transpadanae*. Vulgo *Vercel en Piemont*.

Vepca. 196, 44. *Fiscumnum* in *Normannia*.

Undale. Undela. 50, 18, 118, 42. Hodie **Dundle** in agro *Northamtunenfi*.

Ura. Uura. 101, 11. 140, 6. 174, 32. *Use*, *Ise*, *Ose*, *Onse* apud Historicos promiscue nominatur. Plurium fluviorum in Anglia nomen. Qui in his Annalibus memoratur, fontes aperit in agri *Northamtunenfi* parte *Buccinghamensi* finitima; quem Comitatum percurrens, ut & *Bodfordiensem*, *Cantabrigiensem*, atque *Norfolciensem*, se tandem in mare exonerat prope **Kingslum**. Fluvii nomen (ut tradit D. Henr. Spelmannus in Chartis MSS. quas *Icenia* vocat) deductum est ab *Ise*, al. *Isee*, gentium Dea. Priscis quippe in more fuit, sylvas, montes, fluvios numinibus consecrare, eorumque appellare nominibus: Britanni vero præ Diis aliis *Cererem* & *Proserpinam* (quæ & *Isis* dicitur) coluerunt. Hinc infernales ritus & nocturna sacra. Hinc nox diem ducit, & per noctes dierum series, per Lunas mensium, per hyemes annorum numeratur. Cujus rei vestigia in hodierno sermone deprehendimus; dicimus enim **severnicht** (contracte **senicht**) i. e. *hebdomada*; & in Annalibus hisce xx. xxx. xl. *pintra* tot annos significant. Hinc est quod in nostris fluviiis celeberrimis crebrum *Isis* nomen; aliàs cœlebis, ut *Brigantum Isis*, *Icenorum Isis*, *Dobinorum Isis*: aliàs conjugis, ut, *Tham-isfi*.

V.

Væpnam. 124, 22. 125, 12. 217, 25. *Werham*, Al. F. Hunt. D. *Warram*, Hunt. *Warham*, W. B. Hodie **Warham** in agro *Dorsætensfi*.

Væpningcype. 147, 17. *Warwikesire*, Hovd. *Ager Warwicensis*. **Warwickshire**. Comitatum hunc, una cum *Wigorniensfi*, *Staffordiensfi*, *Salopiensis* parte *Cis-Sabrina*,

Sabrina, & Cestrensis, incolebant antiquitus Cornavii.

Ƴæpingpic. p. 104, l. 8. *Warrewicana Provincia, Waricensis Provincia, F. Warewic, Hunt. Hovd. Wyrengewyke, B. Warrewyeb, Warwyeb, Warwyk, K. A Brit. Guarth præsidium, Camd. à peping agger, pila, Somn. Hodie Warwick, agri waricensis oppidum primum.*

Ƴætellebupne. 43, 28.

Ƴætlingarþæt. 143, 9, 17. *Weatlingastreate, F. Wetlingastrete, F. D. Watlingastrate, Watlingstreet, Hunt. Watblingstrete, Watlingastrete, Watblingestrete, Hovd. Watlyngstrete, K. i. e. Strata quam filii Watlæ Regis ab Orientali mare usque ad Occidentale per Angliam straverunt. Flor. sed interprete Somnero, mendicorum via; à pæbla egenus, inops, mendicus, & Ƴtþæt via strata, agger itinerarius, platea; ab egenis scil. ut fieri affolet. mendicandi gratia frequentata; vel quòd liberrimus per eam, etiam mendicissimis, transitus pateat. De origine vide plura apud Somn. in suo Lexico. Via hæc erat una ex quatuor iis celeberrimis, totam Angliam à diversis plagis percurrentibus, admirando Romanorum opere constratis. **Watlingstreet.** In antiquo Eulogio Historiarum apud Jo. Lelandum, MS. Tom. 2. p. 355. ita hæc via describitur. *Secunda via principalis dicitur Watlingstrete, tendens ab Euro-Austro in Zephyrum Septentrionalem. Incipit enim à Dowaria, tendens per medium Cantiaë juxta London, per S. Albanum, Dunstaplum, Stratfordiam, Toucestriam, Littleburne, per montem Gilberti juxta Salopiam, deinde per Stratton, & per medium Walliaë usque Cardigan.**

Ƴagele. 40, 8.

S. Ƴalepi. 196, 13. *Abbatia S. Walerici in Picardia.*

Ƴaltun. 119, 7. i. e. *villa ad aggerem. Hodie Walton in agro Northamptonensi prope Peterburrow.*

Ƴaltuile. 240, 29. 244, 19.

Wasconia. 62, 36. *Citerioris Hispaniaë pars, qua in Gallicum & Britannicum Oceanum vergit, ad Pyrenæum posita. Vasconia. Gascony.*

Ƴateuile. 227, 15. *Hodie, opinor, Vatteuile ab Australi parte Sequanaë, prope ejus fluminis ostium.*

Ƴeallay. Ƴealay. 14, 2, 10, 11, 20, 31. 15, 12. 23, 20. 25, 9, 11, 14, 26. 39, 2. 50, 27. 55, 18. 56, 15. 70, 20. 72, 34. 104, 19. 105, 25. 114, 6. 165, 11. 184, 26. *Walli five Britanni, quos Anglo-Saxones de Germania huc adventi sedibus suis deturbarunt. Id nomen iis obtigisse super Germanorum in Angliam adventu; inter omnes fere convenit, quanquam diversis rationibus eandem opinionem tueantur. Contendunt alii Walch Germanis simpliciter peregrinum significare, indeque Britanos, alia scil. à Germanis & lingua & natione, Wallorum nomen fuisse adeptos. Alii Wallon Gallum dici Germanis asserunt, atque cum Germani Saxones huc venissent, & Britanos Gallice loqui audirent, eos Wallos, i. e. Gallos appellasse. Hanc autem sententiam improbat Cl. Somnerus: Non enim (inquit) vox ista Ƴealh pro Britanno à primo Saxonum in hanc Insulam adventu, nec per aliquod temporis spacium postea, donec scil. Britanni in universum eversi, & in extera loca fugati erant, inolevit, &c. Mavult ille deducere à S. peallan errare; & nomen istud Ƴealh tum demum Britannis fuisse inditum, cum ab Anglo-Saxonibus devicti, adeoque peregrinari coacti, pars in Walliam, i. e. Cambriam, pars in Cornubiam, pars in Scotiam, reliqui in Britanniam Armoricanam commigrarunt. Vide Cl. Somneri Glossar. in voce Wallicis.*

Ƴealh. Ƴælyc man. Ƴilyc. Ƴælyc. Ƴylyc. 1, 8. 14, 3. 75, 20. 99, 22. 163, 19, 32. 201, 27. 203, 1, 10. 205, 10, 16. 217, 32. 223, 8.

Ƴealon. Ƴalon. Ƴaler. 201, 29. 203, 1, 6. 204, 42. 205, 10. 217, 31. 219, 35. 223, 8. 225, 25, 40. *Wallia, inclusis Herefordscira & Monmouthscira.*

Ƴealingarþob. Ƴalingeþob. Ƴalingþob. 135, 28. 143, 30. 280, 11. 243, 5. *Walingforda, F. Walingford, Hunt. B. Hovd. Walingford, Hunt. Wallyngford, G. Wallyngfortb. Wallyngfort, K. Hodie Wallingford in agro Bercheriensis.*

Ƴealland. 156, 18. *Normannia. Edvardus enim qui dicitur de Ƴeallande venisse in nostris Annalibus, teste Florentio, de Normannia, ubi multis exulabat annis, venit Angliam.*

Ƴealdam. 132, 20. *Walteham, Hovd. l. altham,*

Waltham, G. B. K. i. e. *Sylvestris habitatio*; à *peald sylva*, & *ham domus, habitatio*. Locus in *Insula Veltensi*, alio (opinor) nomen hodie cognitus.

Ʊearþbýrigr. p. 104, l. 10. *Weadbyrig*, F. *Wardebirh*, Hunt. *Wardeburyh*, B. i. e. *Arx custodiæ causa posita*: *peapn* enim est *vigilia, custos*; & *býrigr castrum, arx*. Hodie fortasse *Ʊwardborow* in agro *Oxonienſi*. Sin vero *Weadbyrig* (ut habet *Florentius Wigorn.*) sit vera lectio, idem videtur esse locus quem vocat *Camdenus Weadesbyrig*; hodie *ƱWedsburrow* in agro *Staffordienſi*, præsertim si *Eaderbýrigr*, castrum aliud ab *Æthelfleda* constructum, non hîc sed in agro *Cestrenſi* sit ponendum.

Ʊearþ-Lentingar. 130, 11. Incolæ *Occidentalis plagæ Cantii*.

Ʊeceb. *Ʊecebport*. 105, 30. 126, 1. 129, 23. *Weceport*, Hunt. *Wesedport*, Hovd. *Weceport*, B. *Navium statio* in agro *Sumursætensî*; hodie *Ʊatchet*.

Ʊelmerrond. 36, 15, 16. *Wilmesford*, B. Hodie *ƱHalmsford* in agro *Northamtun.*

Ʊendel ræ. 88, 12. *Mare mediterraneum*. Forte à *S. pendan vertere*; unde nostrum *to winde*.

Ʊeolub. 109, 4. *Welund*, F. *Fluvius agri Northamtunensis*, hodie *ƱWeland*.

Ʊepham. v. *Ʊæpham*.

Ʊepmngtun. 119, 6. Hodie *ƱWarmington* in agro *Northamtun.* prope *Dundie*.

Ʊerrien. 238, 7.

Ʊertmoringa land. 121, 9. *Westmariland*, H. *Westmeriland*, R. Hovd. *Westmerland*, B.

Deduci nomen potest à loci ingenio (mop enim apud Anglo-Saxonas est *mons*,) & situ, jacet enim ea Provincia ab Occidua parte montium, qui medium regni *Northymbrenſis* continuis jugis occupant. Nisi cuivis verisimile visum sit, per illud *peþt* soli naturam indicari, *peþtene* enim Saxonice est *locus solitarius*, & *peþt desertus*.

Ʊertmýrteþ. *Ʊærtmýrteþ*. 155, 28. 171, 44. 172, 3, 34. 174, 19. 181, 40. 183, 18, 20, 29. 187, 7. 190, 8. 192, 19. 196, 39. 206, 10. 207, 3, 21. 208, 23. 209, 2, 15. 210, 17, 35. 211, 9, 43, 45. 213, 9. 214, 36, 38. 215, 13, 15, 30, 40. 220, 27. 221, 2. 223, 7. *West*

moſter, St. i. e. *Occidentale Monasterium*: de quo hæc habet *Ailredus Abbas Rievallis*: *Tempore quo Rex Aedelbertus qui regnavit in Cantia, prædicante beato Augustino, fidei sacramenta susceperat; nepos quoque ejus Sebertus qui Orientalibus Anglis præfuit, fidem eodem Episcopo Evangelizante suscepit. Hic Lundoniis, quæ regni sui Metropolis habebatur, intra muros Ecclesiam in honore Pauli beatissimi construens, Episcopali eam sede voluit esse sullimem. ---- Volens autem Rex utrique Apostolo se gratum præstare, in Occidentali parte ejusdem civitatis extra muros, in honore beati Petri monasterium insigne fundavit, multis illud donariis ornans & ditans possessionibus.*

Ʊert-Seaxe. *Ʊearþ-Seaxe*. *Ʊert-Sexar*. *West-Sexe*, B. 13, 1, 3. 16, 6, 13, 17. 18, 8, 18, 33. 20, 17. 23, 18. 25, 20. 27, 26. 28, 2. 32, 23. 41, 16. 47, 3. 55, 17, 34. 56, 5, 10, 14, 17, 27. 68, 7. 69, 30. 70, 22. 71, 21. 72, 29. 73, 4. 75, 3. 76, 9. 77, 2, 28. 79, 24, 27. 80, 26. 82, 3, 17. 83, 23. 84, 23, 31. 88, 4, 17, 33. 89, 33. 90, 1, 14. 102, 18. 103, 4. 107, 10. 108, 44. 109, 15. 112, 26. 116, 7. 135, 10. 136, 12. 140, 29. 146, 23, 37. 148, 30. 149, 12. 150, 26. 151, 1. 154, 34. 155, 1. *Occidentales Saxones*.

Ʊert-Seaxna land. 15, 19. 40, 27. 50, 11. 98, 3. 113, 33. *Occidentalium Saxonum terra*.

Ʊert-Seaxna rice. 18, 15. 31, 25. 44, 14. 52, 32. 55, 4. 56, 22. 63, 21. 68, 21. 73, 11. 78, 26. 128, 35. *Occidentalium Saxonum regnum*; quod includebat Comitatus, *Cornwalensem*, *Devonienſem*, *Dorſætensem*, *Sumursætensem*, *Wiltunenſem*, *Hamtunenſem* (hodie *Suthamtunenſem*) & *Bercherienſem*.

Ʊert-Ʊealar. 69, 38. 72, 28. i. e. *Occidentales Walli*: iidem qui hodie *Cornubienses*. Britones sedibus pulsi à Saxonibus, in *Cambriam*, *Cornubiam* & *Scotiam* secesserunt. *Cambri* *North-Ʊealar*, *Cornubienses* *Ʊert-Ʊealar*, qui in *Pictorum* terram fugerunt *Stæcledþealar* appellantur. *Ʊert-Ʊealar* vero esse *Cornwallos*, non autem trium istorum Comitatum incolas, qui (quod in Occidentali Walliæ parte siti sunt) *ƱWest-ƱWales* dicuntur, quosq; hodie dicimus *Ʊembrokeſhire*, *Carmarthenſhire*, *Cardiganſhire*; multis indicis compertum habeo. Ex horum enim *Annalium* Anno *DCCCXIII*. constat *Ʊert-*

ſealaf eſſe conterminos Saxonibus Occidentalibus, à quorum Rege Ecgberhto illorum terram fuiſſe devaſtatam ibi dicitur; ubi etiam ſubindicatur *ſeſt-ſealana* terram ab Oriente in Occidentem extendi. Et Anno DCCCXXXV. legimus pugnam fuiſſe commiſſam ab Ecgberhto cum Danis, qui in *ſeſt-ſealaf* naves appulerant, in loco diſto *Hengeter* dunc, hodie *Hinkesdown hill* in confiniis *Cornwalliæ* & *Devoniæ*. His accedat quod habet F. Wigorn. An. DCCCXXXV. Dani in Occidentaliſium Britonum terram, quæ Curualia (l. *Cornwallia*) vocatur, appulerunt.

ſeſtanpubu. p. 50, l. 8. *Occidentalis ſylva*. Hodie *Westwood* in agri *Wiltunensis* parte Occidua.

ſeſtanpubu. 85, 31. *Wædmor*, Af. *Weadmor*, F. *Wadmor*, W. Hodie *Wedmore* in agro *Sumurſætensi*.

ſeſtanpubu. 22, 2. Hodie *Wimbledon*, in agro *Surriensi* ad ripam Occidentalem *Vandalis* fluvioli.

ſeſtanpubu. 74, 19. *Wicgambeorg*, Af. *Wigganbeorb*, F. *Winbeorn*, Hunt. *Wincabeorb*, Annal. Melros. Hodie (opinor) *Wenbury* in agro *Devoniensi*.

ſeſtanpubu. 127, 18. *Wireceſtre*, Hunt. Hovd. Hodie *Worceſter*, agri iſtius urbs primaria. *Neſcio an à Wire, nemoroſo ſaltu adjuncto*. Camd. Hanc conjecturam ſibi non probari, mihi ſignificavit D. W. *Hopkinſius*, Eccleſiæ *Wigornienſis* Canonicus, Vir eruditione admodum præclara; cujus per totum hunc Librum opera uſus ſum ſingulari. Rationem ſuæ opinionis hanc aſſignat, quod *Wire* ſaltus à *Wigornia* duodecim prope millia paſſuum abeſt, adeoque ei nomen dare haud potuit. Putat autem veram vocis originem eſſe *ſeſtanpubu*, i. e. *Civitas Wiciorum*, qui eas partes incoluerunt: & *Wigornia* deduci ab antiquis loci iſtius appellationibus *ſeſtanpubu* - *ſeſtanpubu* - *ſeſtanpubu* - *ſeſtanpubu*. Latino vero nomine *Wigornia* (ut Vir idem me monuit) primus uſus eſt Joſephus Exoniensis in verſibus nonnullis, quibus alloquitur *Baldwinum*, Archiepiſcopum *Cantwarienſem*, non *Hubertum*, quod aſſerit Camdenus. Hodie *Worceſter*, contractum ex *ſeſtanpubu*, altero loci iſtius nomine Saxonico, litera *g* liquefaſta.

ſeſtanpubu. 155, 19, 23. 193, 31. 221, 35. 235, 8. *Wireceſtreſire*, Hunt. *Wireceſtreſire*, Hovd. *Wireceſtreſhire*, B. *Ager Wigornienſis*. *Worceſterſhire*. Provinciam hanc, ut & *Warwicienſem*, *Staffordienſem*, partem *Cis-Sabrinam Salopienſis*, & *Ceſtrenſem*, incolabant olim *Cornavii*. *Hwicii* etiam (ni fallor) dicebantur agri hujus ac vicinorum incolæ, per quos *Sabrina* curſum dirigit.

ſeſtanpubu. 107, 19. 108, 3. *Wiggemore*, B. *Wiggemore*, K. Hodie *Wiggemore* in agro *Herefordenſi*.

ſeſtanpubu. 12, 17. 18, 28. 19, 4. 37, 44. 39, 19, 25. 46, 16. 98, 17. 129, 43. 132, 19. 135, 21. 138, 20. *Witland*, Hunt. Antiquis *Veſta*, *Veſtis*: hodie *the Iſle of Wight*. Vide D. H. *Spelmani* Gloſſar. in voce *Guti*.

ſeſtanpubu. 18, 29. 19, 15. *Witgaraburhg*, Af. *Witgaresburch*, Hunt. *Witgaraburhg*, D. i. e. *Witgari caſtellum*: huic enim & *Stuſſo Veſtenſem* Inſulam datam fuiſſe à *Cerdico* & *Cynrico*, horum Annalium Annus DXXXIV. teſtatur. Hodie *Caresbrook caſtle* in Inſula *Veſtenſi*. Quod quidem vocabulum videtur contractum eſſe à vocis Saxonice parte poſteriori -- *garaburhg*:

ſeſtanpubu. 12, 16. 39, 20. *Veſta incolæ*. *Iſle of Wight men*.

ſeſtanpubu. 68, 25, 27. 85, 8. *Incolæ agri Wiltunensis*.

ſeſtanpubu. 82, 6. 117, 10. 133, 20. --- *in monte qui dicitur Wiltun, qui eſt in meridiana ripa fluminis Guilon, de quo flumine totus ille pagus nominatur*. Flor. Hodie *Wilton*.

ſeſtanpubu. 80, 21. 99, 25. 128, 7. 133, 14. 134, 36. 141, 5. 146, 25. *Wiltuſcira*, F. *Wiltuſchire*, M. B. *Wiltuſire*, Hunt. Hovd. *Wiltuſhire*, B. *Ager Wiltunensis*. *Wiltuſhire*. Antiquis hujus Comitatus incolæ (una cum *Sumurſætensibus*, & *Hamtunensis* parte interiori) *Belgæ* vocabantur.

ſeſtanpubu. 51, 25. 82, 1. 100, 2, 15. 117, 12. Antiquis *Vindogladia*; è cujus ſyllaba prima, & voce Saxonica *bun* *riovus* fit *ſeſtanpubu*. Nonnunquam occurrit *Winburnminſter*, (*Winburnbamminſter*, Hunt. *ſeſtanpubu* *minſter*, Sax.) à Monasterio, quod ibi Virginibus conſtruxit *Cuthburga*. v. Chron. Sax. An. DCCXVIII.

Finbleroppa. Finbleroupe. Finbleropa. p. 170, l. 35. 202, 21. 203, 32. 204, 1. 205, 8. 212, 36. 214, 36. 215, 42. 217, 29. 222, 43. 230, 11, 27. Windlesbora, F. C. Winlesores, M. Windlesbores, Winlesbores, Hunt. Hovd. Windesbores, Windesoure, Hovd. Windlesores, Windlesores, Winlesores, G. Windesoure, Wyndesore, B. Windesour, Wyndosor, K. Hodie **Windsor**, in agri *Bercheriensis* parte Orientali; à pindan torquere, contorquere; & opa littus; quippe situm est in sinu *Tamesis* flexuoso. Quod autem nonnunquam scribitur Finbleroppa, & Finbleroupe, id deducendum esse vocabulum suadet ab oppe *ripa*; quod paulatim liquefactum fuit in oupe, indeque in opa.

Fincearcep. Fincearcep. Fincearcep. Fincearcep. 31, 22. 49, 37. 53, 24. 55, 21. 56, 20. 59, 3. 76, 25. 78, 6. 97, 38. 99, 14. 100, 32. 102, 10, 14. 111, 4, 19. 112, 1, 4. 115, 21. 117, 26, 34. 120, 24, 28. 125, 23, 30. 127, 33. 135, 38. 143, 21. 154, 13, 24, 38. 156, 27. 157, 4. 158, 22. 161, 1. 168, 39. 178, 32. 179, 4, 25. 183, 16, 31. 187, 5. 190, 8. 192, 19. 202, 16. 205, 5. 206, 24. 207, 20, 30. 208, 5, 19. 209, 19. 210, 18. 211, 14, 44. 215, 14. 225, 35. 226, 23. 228, 49. 232, 15. 234, 26. 235, 6. 242, 6, 13. 243, 42. Winchester, I. Wincestre, Hunt. K. Wynchestre, K. Antiquis *Venta Belgarum*. Hodie **Winchester** in agro *Hantoniensi*.

Finpoxeld. 33, 12. Prope **Ledes** in agro *Eboracensi*. *Camd.* Nomen autem illud sortitus est locus ab insigni eo sive prælio, sive victoria quam *Oswius Northumber* à *Penda Mercio* retulit; Sax. enim pinnan significat & prælio decertare, & vincere.

Finpheale. 95, 28. 96, 1. *Wirbale*, W. *Chersonesus* in agro *Cestrensi*. Hodie **Wirhall**.

Finphec. 36, 1. Hodie **Wisbich**, in limitibus agrorum *Cantabrigiensis* & *Norfolciensis*.

Finpene. 60, 14. v. *Hyptene*.

Fintham. 103, 35. Hodie **Witham** in agro *Essexiensi*.

Finpingtun. 119, 7. Hodie **Wirington** in agro *Northamtun.* prope **Peterburrow**.

Finpelmæne. 36, 11. 119, 14, 22, 28. Lacus in agro *Cantabrigiensis*. Hodie **Witlemere**.

Finpincar. 62, 9, 15. Hodie **Wocing** in agro *Surreiensi*.

Finpnebeorge. Finpnebeoph. 22, 33. 51, 1.

Wobnesberghe, E. *Wodnesbeorb*, F. *Wodnesbirne*, Hunt. *Wodnesbirch*, W. Hodie **Wodnesburgh** in agro *Wiltun.* Viculus fossæ cuidam admirandæ adfidens, quæ *Wodnesbich* appellatur, & totam eam regionem transversa interfecat.

Finpnebeorge. 224, 16. 226, 22. *Wodestoke*, F. C. K. *Wodstoc*, Hunt. *Wudestocke*, Hovd. *Wudestoc*, L. *Wodestoke*, B. Hodie **Wodstock** in agro *Oxonienfi*.

Finpnebeorge. 219, 18. Forte **Wodiam** in agro *Hantoniensi*.

Finpnebeorge. v. *Ura*.

Finpnebeorge. 14, 2. i. e. (vertente Flor.) *Wippedi tranatorium.* Ipse [Hengistus] multos Principum suorum & gentis amisit, & quandam magnum Principem qui vocatur *Wipped*, ex cuius nomine locum belli illius *Wippedesflede* vocavit. H. Hunt. *Hist. L. 2.* Hodie **Wippedstæt** in agro *Cantiano*.

Y.

Ybepnia. v. *Hibepnia*.

Yppinefleot. 12, 5. 0

Ypcingapeld. v. *Ipcingapeld*.

Yplande. 106, 1. 164, 36. 166, 18. 177, 40. 191, 6. *Hibernia*.

Yrepa. 165, 23.

Yttingapond. 102, 4. *Thitingaford*, Hovd. *Ichyngford*, B. *Ittingeford*, W. Nullus, quem quidem scio, hujusce nominis locus hodie in Anglia reperitur. Est **Thicford** & **Itford** in agro *Buccinghamensi*. Verum opinor ego in eo telluris tractu constitisse, quem postea *Willelmus Conq.* oppidis excisis, incolisque ejectis, in ferarum saltum convertit, quemque hodie **Newforrest** vocamus in agro *Hantoniensi*. Hoc enim suadet cum nominum nonnulla similitudo, (antiquitus enim *Itene* forresta vocabatur) tum fœderis ratio quod ibi percussum fuisse dicunt nostri *Annales*. Illud nempe multis precibus ab *Eadwardo R.* Dani impetrarunt, adeoque verisimile non est Regem ad id confirmandum regni sui fines excedere voluisse. Nostræ interim in hac parte inscitæ venia merito debetur, cum probabile est nullum hujus nominis locum ab ipsius *Conquestoris* ævo comparuisse; nisi forte **Itorde** prope **Christ Church** in agro *Hamtonensi* nonnihil antiqui nominis præ se ferat.

REGULÆ GENERALES

AD INVESTIGANDAS ORIGINES

NOMINUM VIRORUM,

in hoc Chronico memoratorum.

Æd. Ead. Eo.

Syllabæ initiales Æd. Ead. Eo. deducuntur à Sax. eadiz. Goth. **ANDARS**, *felix, faustus, beatus*: ut, Eadric, *beatum regnum*: Eadrike, *prospera victoria*. Islandicum *audur* est *opulentia*. Possunt etiam non incommode derivari à Sax. eað, *facilis, comis, lenis*. Verum à *Vestegano* hac in parte omnino dissentio. Contendit ille syllabam initialem *Ed.* in nominibus *Edward, Edgar, Edwin*, &c. deducendam esse ab antiquo vocabulo *ead* jusjurandum. Primò autem vocabulum istud nullibi significat *jusjurandum*, quod per monosyllabum að Anglo-Saxones semper designarunt. Quod vero adnotavit ille, pronunciari crassius apud Boreales *eatb*, id quidem verissimum est. Sed quid veteribus Saxonibus cum hodiernis, sive Australibus sive Borealibus? Nullius esse potest in hac re momenti ista Borealium pronunciatio, nisi constaret eisdem Saxonas qui scripserunt *Eadpeapb, Eadgar, &c.* per eað etiam sive eab *jusjurandum* expressisse; cum tamen contrarium omnino manifestum est. Nisi quis credat Anglo-Saxonas Virorum nomina derivasse ab iis vocabulis, quæ multos post annos invaluerunt.

Æl. Al. Alh.

Syllabæ initiales Æl. Al. Alh. profluxerunt à Sax. eal, G. **ALLAS**, *omnis, totus*; ut Ælfræd, *totus pax, sive paci omnino deditus*: Alpic, *regnum univrsum*: Alhpeb, *omne consilium*.

Ærc.

Syllabam initialem Ærc. deducere non audeo à Sax. ærc, *fraxinus*; quod Patres nostri soliti sunt nomina Virorum ex iis tantum vo-

cabulis componere, quæ eminentiam quandam ac majestatem exprefferunt. Mallem petere ab ærcā *disquisitio*, ut scil. virum *curiosum*, & ad regni negotia tractanda accommodatum exprimat. Sed quod maxime mihi placet, est ærcā poëticum, de quo tamen non ultra quicquam cognovi, quam quod cum *tip*, *imperium, dominatus*, conjunctum, *Dei* titulus est, adeoque magnificum aliquod significat.

Æþel. Ægel. Aþe.

Æþel initiale (ut in Æþelbepht, Æþelpeb,) est vocabulum Saxonicum, & significat *nobilis, egregius*. Ejusdem originis videtur esse Ægel. Nam S. Æthelberhtus, Cantwarorum Rex illustis, (quem Annales Saxonici fere appellant Æþelbyht vel Æþelbepht,) eorundem p. 20. l. 8. vocatur etiam Ægelbepht. Nescio an huc etiam reducendum sit initiale Aþe. quoniam Æthelwulfus, p. 77. l. 36. vocatur Aþepulþ:

Alch.

Syllaba initialis Alch. (ut in Alchpeb) derivatur à Saxonico ælc *omnis*. Litera autem (h) intermedia, etsi ad morem Normannorum seu Gallorum poni videatur; (ii enim post c literam, h fere statuunt,) revera tamen Normannica non est; ea quippe Virorum nomina longe ante Normannorum tempora invaluerunt: sed referenda est ad genium linguæ Saxonice, quæ hoc habet sibi peculiare, ut aspirationem consonantibus præponat; sic hlaþ, loaf: hnut, nitt: hpæfn, raven.

An.

An. Syllaba initialis videtur profluxisse à Sax. an *unus, solus, solum*; ut Anþryht, *unice* (sive *præ cæteris*) *clarus*. Eandem originem videtur habere Ean. ut Eanbalb *solus animosus*,

mosus, i. e. eminenter. *Caſpīð ſolus* (i. e. eminenter) *pacificus*.

Beopn.

Syllaba initialis Beopn (ut in Beopnmoð, Beopnpeð, Beopnpulſ) eſt vox Saxonum poëtica, ac designat *Primum, Principem, Patricium, Satrapam*.

Beophſ. Bpiht. Bepht. Bÿpht.

Syllabæ Beophſ. Bpiht. Bepht. Bÿpht. ſive initiales (ut in Beophſpalð, Bpihtſpic,) ſive terminales (ut in Æþelbepht, Ancenbpiht,) deducuntur à Sax. beophſ, Goth. **𐌲𐌿𐌺𐌹𐌸**, Ill. *biartur, clarus, lucidus, splendidus, manifestus*.

Buph.

Syllaba finalis buph, in Lpenbuph, Luðbuph, &c. eſt vocabulum Saxonicum, ſignificans *arcem, caſtrum*, ac videtur profluxiſſe à S. beopſ, G. **𐌲𐌿𐌺𐌹**, Ill. *biorg, collis*. beopſan, **𐌲𐌿𐌺𐌹𐌺𐌹**, *ſervare, cuſtodire, tueri*. Adeo ut Lpenbuph ſit *mulier in qua eſt præſidium*. Luðbuph, *cognitum præſidium*.

Len.

Syllaba initialis Len. derivatur à Sax. cene, *belliger, magnanimus, ferox*.

Leol.

Leol. in initio nominum Virorum videtur idem ſignificare ac S. ceol *navis*, & boni omnis cauſſa iis fuiſſe præpoſitum, ut ſcil. infantem in navali laude clarum fore prædicerent. Quod vero vocabulum Leol non autem Scip uſurparunt, id non à nominis dignitate quicquam detrahit. Eſt enim hodiernum **𐌺𐌹𐌺**, quod à Saxonico ceol defluxit, diminutivum ſit, ac *naviculam* denotet; ejus tamen ætatis ceol videtur expreſſiſſe navigium quod habebant capaciſſimum, nec quicquam diſcrepaſſe ab iis quæ ſcipaſ vocarunt. Willelmus quippe Malmesburienſis, Saxonum ingreſſum deſcribens, dicit *Germani tribus longis navibus, quas illi Ciulas (ad marg. al. Ceolas) vocant, Britanniam allabuntur*. At Annales noſtri ea navigia, quæ Germanos huc advexerunt, ſcipaſ appellant.

Luð.

Syllaba initialis Luð. derivatur à Sax. cuþa, cuð. G. **𐌺𐌹𐌺𐌺𐌺** quod à **𐌺𐌹𐌺𐌺𐌹** ſcire. Ill. *funna, notus, cognitus*: ut, Luðpeð, *cognitus conſilio*: Luðbuph, *cognita præſidio*: Luðpine, *cognitus victoria*.

Lÿne. Lÿn.

Syllabæ initiales Lÿne. Lÿn. deducuntur à Sax. cÿne *regalis, regius*. Fortaſſe etiam à kÿnne *genus, progenies*. G. **𐌺𐌹𐌺**. Ill. *ſÿn*. ut Lÿnebalð commodè fatiſ interpretari poſſumus *genere animoſum*; Lÿnebpiht *genere clarum*.

Ɔad. v. Æð.

Ɔan. v. An.

Ɔcſ.

Ɔcſ. Syllaba initialis ſit à Saxonico ece *æternus*. Poſteſt etiam deduci à Sax. ecſe *acies*. Nullo autem modo poſſum iis aſſentire, qui deducunt ab ece *dolor*; non enim ita mali omnis vocabula in componendis Virorum nominibus uſurparunt unquam noſtri Majores. Neque etiam probo originem iſtam à Verſteſgano traditam; provenire ſcil. ab *eab*. Eſt enim negare non poſſum quin iſtud vocabulum in quibuſdam Saxonix partibus *legem* ſignificet, (imo ita rem eſſe exiſtimo propter aſſinitatem quam habet cum Saxonico *ælex*;) tantum autem abeſt à veritate iſtud cui ſua conjectura innititur, antiquam ſcil. nominis hujus ſcriptionem fuiſſe *Eabberiht*, ut falſum eſſe teſtentur non tantum Annales antiquiſſimi, ſed nummi etiam Saxonici. Verum viro erudito venia debetur. Ea enim ætas magna librorum Saxonorum inopia laboravit, quibus deſtituti, turpiter ſæpe hallucinati ſunt ſummi etiam Viri.

Ɔpe. v. Hepe.

Ɔepð. Ɔopð.

Syllabæ finales Ɔepð. Ɔopð. derivantur à Saxonico Ɔÿpð *exercitus*; Ɔepðe. Ɔop. *ivit*, à Ɔapan *ire*.

Ɔpeð. Ɔpeoð. Ɔpeð. Ɔpið.

Ɔpeð. Ɔpeoð. Ɔpeð. Ɔpið. Syllabæ ſive initiales, ſive terminales, profluunt à Sax. Ɔpÿð. Ɔpeðe. Ill. *ſrydur, pax*. Ɔryð etiam Iſlandicum eſt *elegans, venuſtus*: & Ɔrade, *informatio, doctrina*; Ɔroodur, *eruditus*; Goth. **𐌺𐌹𐌺𐌹**, *ſapiens*.

Ɔap.

Syllaba terminalis Ɔap eſt vox Saxonica, ſignificans *telum, jaculum, arma*; ut ÆþelƆap *armis nobilis*: ƆadƆap *armis felix*. Quæ vocabula nunquam (ut tamen conjectat Verſteſganus) ÆþelƆapð, ƆadƆapð, ſcribebantur. Luð.

Guð.

Syllaba initialis Guð est vocabulum Saxonum, & significat *bellum*.

Heapþ.

Heapþ syllaba five initialis (ut Heapþbeþht) five finalis (ut Lÿneheapþ) est vox pure Saxonica, & significat *custodem, pastorem*.

Helm. Elm.

Helm syllaba finalis in lingua Saxonica significat *galeam, sertum*. Eiusdem originis est elm in Æþelm, Æþelm, abjecta aspiratione, facilioris pronunciationis causa.

Hepe. Epe.

Hepe syllaba five initialis (ut in Hepeþeþð, Hepeþapþ,) five terminalis (ut in Æþelhepe, Siþhepe,) est vocabulum Saxonum, significans *exercitum, copias*. Ab eodem derivatur finale epe, abjecta paulatim litera h tanquam inutili. Kyne. v. Lÿne.

Leob.

Leob, syllaba initialis, significat apud Saxonas *gentem, populum*; ita ut Leobþalþ designet *populi gubernatorem*.

mæp. meþ.

Mæp. meþ. syllabæ finales (ut in Ælmæp, Æþelmeþ,) deducuntur à Saxonico mæpe *in signis, præstans, magnus, celebris, clarus*. Unde phrasis nostra vulgaris *he's a mere foal*, h. e. *Vir est insigniter fatuus*. Nisi forte mere in hac locutione sit à Latino *merus*.

mob.

Syllaba finalis mob est vox Saxonica significans *mentem, animum, spiritum*; ita Æþelmob est *mens nobilis*: Beopnmod *excelsus animus*. Gothice **MOÐ** est *ira*.

mund.

Mund syllaba finalis (ut in Æþelmund, Alchmund,) apud Saxonas significat *pacem, præsidium, tutelam*. Qua voce manifestum est majores nostros usos fuisse in compositione nominum Virorum; non autem mund, os, ut opinatur Versteganus. Etsi enim mund apud Belgas, & **MUNDUS** etiam apud Gothos os significet, certissimum tamen est, eosdem eos qui Eadmund, Æþelmund scripserunt, latinum vocabulum os, per muð, non autem per mundu expressisse.

Noð.

Noð five initiale (ut in Noðelm) five finale

(ut in Æþelnoð) videtur derivari à Saxonico not, note, *munus, ministerium, officium*.

Opþ.

Opþ. Syllaba initialis (ut in Opþhelm, Opþþyht,) apud Saxonas significat *aciem, acumen*. Unde Chaucerus

He striketh him upon his speres orde.

Or etiam apud Islandos significat *telum, jaculum*.

Red. Ræð.

Syllabæ peð. pæð. (nunc initiales nunc terminales) apud Saxonas significant *consilium, consultationem, sententiam*.

pic.

Ric finale est vox Saxonica significans *regnum, imperium*. Goth. **REIKS** est *Princeps*. Ill. **ryfe** *regno*.

Si. Siþe.

Si. Siþe. syllabæ aliquando initiales, aliquando finales, significant *victoriam, palmam*; ut Siþeþuht *victoria insignis*, Siþhepe *exercitus victoriosus*. Ill. figur est *victoria*. Sax. **riþon triumphus**.

þtan.

þtan. syllaba semper finalis, videtur esse signum gradus superlativi, ut Æþelþtan contracte pro Æþeleþtan ab Æþel *nobilis*, æþeleþe *nobilior*, & in superlativo communiter æþeleþt *nobilissimus*. Verum nos docuit Cl. *Hickesius* in Grammatica sua Anglo-Saxonica, literam (a) apponi Adjectivis, &c. demonstrative & Emphatice sumtis. V. Cap. iv. *De Adjectivis*. Dup. Ðop.

Dup. Ðop. syllabæ initiales videntur ideo usurpari in compositione nominum Saxonorum, quod Ðop erat unus è Saxonum antiquorum Numinibus, cui dicatus est hebdomadæ dies quintus.

Ulþ. ʒulþ.

Ulþ. ʒulþ. syllabæ nunc initiales nunc finales, deducuntur à Saxonico ulþ *auxilium, præsidium*. ʒalþ. ʒolþ.

ʒalþ syllaba five initialis five terminalis, est vox Saxonica, ac significat *potestatem, potentiam, dominium, imperium*. þalþend *dominus*. þalþan *imperare*. Eiusdem originis videtur esse syllaba þolþ. Non enim credibile est Majores nostros posuisse vocem hanc in nominibus Virorum, ut significat *locum sylvæ indigum, planitiem*.

ʒeapþ.

ƿeapb.

ƿeapb. syllaba tum initialis tum finalis, significat apud Saxonas *vigiliam, custodiam*. ƿeapban *vigilare, servare, tueri*.

ƿiȝ. ƿiȝe.

ƿiȝ. ƿiȝe. apud Saxonas significat *bellum, prælium*. Mallem autem deducere syllabam terminalem Nominum Virorum à S. ƿiȝa *heros, Semideus*.

ƿiht.

ƿiht significat *fortem, agilem*. Unde *Chaucerus*

*She could eke wrastle by very might,
With anie yong man, were he never
so wight.*

ƿine. ƿin.

ƿine. ƿin. (syllabæ nunc initiales, nunc terminales) dupliciter in nominibus Virorum accipi possunt. ƿin enim Saxonibus est *prælium, fortitudo*. G. **VINNAN** est *patis, tolerare*. Ill. *vinna laborare*. ƿine autem est *charus, dilectus*. Utraque significatio sibi locum in nominibus Virorum merito vindicare potest.

INDEX NOMINUM VIRO RUM

qui in CHRONICO SAXONICO memorantur.

- A** Bon pag. 38, lin. 3.
 Acca 50,22. 54,4,22. 101,23.
 Adam 77,24.
 Adrianus 7,2. 44,3. 64,5. 65,32.
 Æbbe 99,4.
 Ædric 136,30.
 Ædwine. v. Eadwine.
 Æfic 132,34. 139,21.
 Ægelric 170,9. 174,18. 178,11. 181,31.
 Ægelwine 174,20. 181,6,13,20.
 Ægelwic 184,1.
 Ægthan 24,7.
 Ælfgar 117,9.
 Ælfgete 151,7.
 Ælfgiue, Ælgiue 115,34. 154,37. 155,4,8.
 156,20. 165,16.
 Ælfeag, Ælfeach, Ælfeah 112,3. 115,21.
 125,26. 127,33. 129,3. 134,26,34. 141,
 19,21. 142,37. 152,31.
 Ælfelm 135,3. 155,4.
 Ælthere, Ælfere 120,9. 123,34. 125,10,20.
 Ælthun 142,24. 144,14.
 Ælfled 65,18.
 Ælfred. (Ita fere in nummis antiquis, non-
 nunquam etiam ÆLFRED) 17,5,7. 75,36.
 77,31,34. 79,24. 80,33. 81,4,14,23,27.
 82,2,4,11. 83,16. 84,8,27,36. 86,17,28,31.
 87,14,20. 88,23,28,34. 89,33. 90,2,3,11,
 15,18,35. 91,9. 92,15,20. 99,30. 100,22.
 180,6.
 Ælfric 30,1. 125,20,32. 127,1,5. 128,4,7.
 129,32. 133,17. 134,25. 150,11. 152,28.
 155,20.
 Ælffi 120,31.
 Ælffige, Ælfige 131,11. 144,12,23. 154,12.
 Ælfftan 120,7. 127,2. 158,9,15.
 Ælfweard 111,2.
 Ælfwine 44,29. 154,13. 158,21. 159,23.
 Ælfword 141,21.
 Ælhmund 38,4.
 Ælle 14,15,30. 15,1. 20,17,20. 22,28. 27,
 8. 71,19. 79,6.
 Ælmær 141,18,23. 149,1.
 Ælc 13,23,26. 14,1,9,36.
 Ælcwige 127,3.
 Ælcwine 16,11. 41,15,21. 44,12.
 Æthelbald 62,27.
 Æthelard 67,2,7,28. 68,6. 69,2.
 Æthelbald, Æthelbold 17,2. 38,4. 51,12,
 14. 53,4. 54,2. 55,6,13,16. 56,13. 59,6.
 75,2. 77,27,31,39.
 Æthelbriht, Æthelberht, Æthelbyrht 17,
 4. 20,26. 21,27. 24,19,20,21. 25,28. 39,9,
 11. 40,28. 48,10. 56,2. 60,1,31. 62,24. 63,
 1. 65,10,12. 66,22. 67,39. 71,22. 77,28.
 78,2,11,26.
 Æthelburg, Æthelburh 29,17. 52,11.
 Ætheldryth 41,13. 44,32. 118,6.
 Æthelferth 24,8,11. 41,2,3. 45,26,27.
 Æthelfryth 23,8. 25,7. 27,6,11. 30,2. 99,5.
 Æthel-

Æthelflæd p. 103, l. 20. 104, 1, 19. 106, 12.
 108, 34.
 Æthelgar 120, 9. 121, 3. 126, 7.
 Æthelheard 16, 19. 52, 32. 53, 3. 55, 2. 65, 2.
 66, 7. 75, 26.
 Æthelhelm 73, 21. 89, 32.
 Æthelhere, Æthelere 33, 14. 99, 5.
 Æthelhun 56, 6.
 Æthelic 230, 32.
 Æthelm 94, 39. 99, 25.
 Æthelmer 143, 32.
 Æthelmund 68, 22.
 Æthelnoth 94, 40. 152, 1, 10, 31.
 Æthelred. (ÆDELRED etiam reperitur
 in nummis antiquis.) 34, 13. 35, 13. 36, 44.
 37, 31. 41, 23. 42, 1, 7. 43, 10. 44, 3, 16, 31.
 49, 28, 38. 51, 11. 61, 12. 62, 32. 65, 5, 17,
 35. 118, 20. 125, 4. 128, 9. 129, 7. 131, 20.
 143, 28. 145, 2, 19, 28. 146, 26. 148, 12. 151,
 11. 156, 17.
 Æthelric 22, 29. 23, 10. 41, 3. 45, 27. 155, 17.
 Æthelfig 150, 13, 38. 151, 21. 170, 32.
 Æthelstan. (ÆDLSTAN etiam videmus
 in nummis antiquis.) 17, 9. 73, 12. 74, 21.
 86, 30. 90, 17. 111, 11, 25. 112, 7. 114, 10,
 15. 139, 19. 157, 33. 158, 28.
 Æthelfwyth 90, 2.
 Æthelward 129, 4. 131, 7. 150, 13.
 Æthelwine 120, 10. 126, 29. 151, 23.
 Æthelwold. v. Athelwold.
 Æthelword 151, 5, 30.
 Æthelwulf 74, 3. 75, 1, 30, 36. 76, 19, 21, 26.
 77, 26. 78, 9. 80, 28, 37. 81, 2. 88, 4, 17.
 Æthered 78, 25. 79, 24. 80, 21, 33. 81, 3, 12,
 23, 26, 38. 89, 2. 90, 5. 94, 13, 21, 39. 100,
 20. 103, 16. 107, 8.
 Ætheric 154, 19.
 Æthestan 111, 4.
 Ætla 11, 16.
 Agatho 41, 26, 35. 43, 6.
 Agmund 102, 13.
 Aidan 32, 27.
 Ailnodus 179, 12.
 Albanus 8, 28.
 Alchmund 63, 4.
 Alchred 64, 31.
 Aldberht 64, 28.
 Aldfrith 45, 24.
 Aldhelm 50, 7, 12, 13.
 Aldulf 52, 29. 53, 28. 118, 27. 120, 16.

Aldwine 53, 27.
 Alein 230, 38.
 Alexander 6, 30. 176, 4. 178, 25, 31. 215, 10.
 226, 26. 228, 13. 229, 33. 235, 6. 238, 23.
 Alfun 68, 8.
 Alfwold, Alwold 62, 31. 63, 10. 64, 25.
 Alhhim 75, 25.
 Alhred 60, 23. 61, 11.
 Aloc 19, 22, 23.
 Alric 68, 4.
 Alweo 51, 14.
 Alwold. v. Alfwold.
 Amalri 227, 16.
 Ambrosius 202, 14.
 Anbryht 60, 11.
 Andreas 4, 5. 35, 20. 117, 27. 140, 24. 150,
 33. 228, 22. 234, 14. 235, 15. 237, 32.
 Angeltheow 28, 20. 59, 19, 20.
 Angenwit 19, 22.
 Anlaf 103, 11. 113, 2, 7, 21. 114, 29, 32. 115,
 1, 17, 24. 128, 11. 129, 3, 5, 9.
 Anna 31, 7. 33, 6, 14.
 Ansealm, Anselm 180, 42. 198, 40. 203, 37.
 205, 34. 208, 37. 209, 3. 210, 37. 211, 15:
 215, 34. 219, 11, 12. 225, 41. 229, 27.
 Antipater 3, 18.
 Antonius 7, 12. 180, 37.
 Anwind 83, 12.
 Arcenbryht 40, 1. 48, 9.
 Archelaus 3, 10.
 Arnwi 15, 1. 168, 28, 32.
 Affer 102, 15.
 Athelwald, Æthelwold 39, 21. 54, 21, 24.
 59, 34. 65, 5. 72, 1. 87, 8. 90, 7. 99, 37. 100,
 6, 33. 101, 1, 26. 117, 24. 118, 13. 119, 5.
 120, 4. 123, 37. 125, 24.
 Augustinus 23, 13. 24, 1, 15. 25, 10. 26, 18,
 19, 20. 64, 8. 115, 9. 158, 7, 15. 159, 28. 170,
 35. 178, 35. 179, 30, 33. 180, 4, 17, 24.
 Athelis 222, 44.
 Athelmod 117, 17.
 Athewulf 77, 36.
 Athulf 99, 31. 100, 26. 120, 7.
 Audoenus 235, 11.
 Avitianus 9, 7.
 Aurelius 7, 13.

B.

Bachfæg, Bagsæg 81, 7, 9, 14.
 Badewulf, Badwulf 65, 7. 66, 23.
 Bældæg 15, 17. 19, 24. 20, 7. 23, 26. 77, 13.
 Bai-

- Bainard p.204, l.5. 216,21.
 Baldwin, Balduin 155,11. 164,34. 171,39.
 178,18. 206,25. 216,46. 222,5. 238,2,4.
 Balred 70,30.
 Bartholomeus 87,1.
 Basse 40,21.
 Basset 228,23.
 Baffianus 7,28.
 Beaw 77,18.
 Beda 54,9.
 Bedwig 77,21.
 Benedictus 14,25. 18,4. 23,16. 152,12.
 170,4,16. 190,1.
 Benefing 103,10.
 Beocca 89,35.
 Beonne 61,24. 62,4,13.
 Beonoc 19,23.
 Beorhtfrith 50,24.
 Beorhtwald 47,17,25,29. 48,15. 52,28. 53,
 20. 134,35. 158,2.
 Beorhtwulf. (Sed nummi antiqui BERHT-
 VVLF.) 74,31. 97,33.
 Beorn 64,40. 139,33. 160,15,16.
 Beornmod 68,34.
 Beornoth 101,28.
 Beornred 59,9,11.
 Beornwulf 70,18. 71,7. 97,37.
 Berht 49,31.
 Berhtinus 232,49.
 Bernard 225,36,39. 235,10.
 Bieda 17,24.
 Blecca 28,28.
 Bloet 224,21.
 Boniface 28,30.
 Bosa 44,25. 46,7. 62,29.
 Botulf 33,7.
 Botwine 63,30.
 Brand 15,16. 19,23,24. 20,6,7. 23,25. 77,
 13. 173,15.
 Bregowine, Bregwine 59,31. 60,9.
 Brian 230,38.
 Bricius 133,3.
 Briht--v. Beorht--
 Briht 45,13.
 Brihteh 155,19.
 Brihtelm 28,1.
 Brihtric 16,27. 63,21. 64,10. 68,19. 73,
 3,7. 137,14,24.
 Brihtnoth 118,8. 120,20. 126,20. 127,27.
 Brocmail 25,15.
- Brordan 38,4. 62,7.
 Burhelm 70,18.
 Burhred. (Sed nummi antiqui BVRG-
 RED.) 75,22,29. 76,8. 79,22. 82,30.
 Byrhtfige 101,28.
 Byrine 30,4,7,15,24. 32,22.
 Byrnstan 111,19,29.
- C.
- C. v. K. .
 Cada 45,31.
 Caduugaun 205,19.
 Cainion 77,24.
 Calixtus 221,40. 228,20.
 Cameleac 105,7.
 Ceadda 40,8.
 Ceadwalla, Cadwalla 16,15. 29,11,15. 45,
 28,29. 46,1,15,17,26. 46,28.
 Ceawlin 15,24. 20,12,16. 21,26,27. 22,11,
 21,24. 23,1,7. 45,31. 47,10. 53,5. 71,21.
 77,8.
 Celestinus 10,21. 24,30.
 Celm 16,35. 17,1.
 Cenbyrht 39,17. 45,30.
 Cenferth 41,17.
 Cenfus 41,16,17,21.
 Cenred 16,36,37,38. 47,8. 49,33,40. 50,
 15,16. 51,6,9. 75,24. 77,6.
 Centwine 16,14. 44,14. 45,9.
 Cenwalth 16,7,8. 31,24,26. 32,9,12,15.
 33,1. 39,1,10,14. 41,7.
 Cenwulf 66,29. 70,10. 101,21.
 Ceol 15,26. 25,21.
 Ceolburh 69,9.
 Ceolmund 97,32.
 Ceolnoth 72,12,15. 80,20.
 Ceolred 50,14,33. 63,14. 75,9,23.
 Ceolric 23,1.
 Ceolwald 16,38. 47,8,9. 77,7.
 Ceolwulf 16,2,4. 23,17. 25,6. 41,18. 44,
 16. 52,14,16. 54,18. 60,16. 62,3. 66,1,27.
 70,11,15. 82,37. 84,18.
 Ceorl. (Nummi antiqui CARLUS.) 74,17.
 Cerdic 15,9,13. 16,3,12,18,20,22,24,26,
 28. 17,2,11. 18,14,21,27,32. 20,4,5. 23,
 22. 41,19. 45,32. 47,11. 59,5. 63,24.
 77,9,10.
 Cireneius 69,32.
 Ciricius 104,17.
 Cissa 14,17. 15,1.
 Clapa 158,17.

Claudius p.5, l.1,10.
 Cledauc 110,6.
 Clemens 6,23. 115,31.
 Cnebbā 22,3. 28,10. 59,18.
 Cnut 143,16. 144,37. 145,23,32. 146,21,
 36. 147,4,31,34. 148,3,11. 149,8,16,27.
 150,40. 151,8,20,24,27. 152,7,9,36. 153,
 5,10,15,21,31. 154,22. 155,3,9,33. 156,
 27. 161,2. 171,27. 183,12. 185,39,43.
 191,45. 222,9.
 Cola 132,9.
 Colman 40,3.
 Columban 21,5,11,23. 180,14.
 Commail 22,13.
 Condidan 22,13.
 Constantinus 113,13.
 Cornelius 8,21.
 Creoda 17,1. 59,17. 77,9.
 Crispin 214,19. 217,12.
 Cristien 176,17.
 Cristina 187,28.
 Cryda 23,8. 28,18.
 Cumbran 57,4.
 Cutha 21,26. 22,21,23. 23,21. 25,21,22.
 45,31. 53,16. 77,7.
 Cuthbald 38,39. 42,9. 44,7.
 Cuthberht. (Nummi antiqui CUD-
 BERHT.) 45,16. 55,8,14. 59,28. 61,26.
 Cuthburh 16,36. 51,24,25.
 Cuthgils 41,17,18.
 Cuthred 16,21. 30,25. 32,16,17. 39,17. 55,
 3,17. 56,5,10,14,17. 69,8. 151,7.
 Cuthwine 16,39. 22,11. 47,10. 53,5,16,
 17. 77,7,8.
 Cuthwulf 16,38,39. 22,5.
 Cwenburh 16,37. 51,24.
 Cwihelm 23,7. 25,24. 27,26. 29,4. 30,18.
 32,18. 39,17.
 Cymen 14,6.
 Cynebald 53,4. 63,3.
 Cynebriht 68,7.
 Cynegils 16,4,9,14. 25,19,21,24. 29,4. 30,
 14. 31,29. 32,18. 44,15. 47,9.
 Cyneheard 56,18. 57,9. 63,18.
 Cyneweard 121,5. 123,12.
 Cynewold, Cynewald 28,18,19. 59,17.
 Cynewulf 16,25. 52,5. 54,22. 56,25. 57,1,
 5. 59,1. 61,20. 62,30. 63,4,19.
 Cynric 15,10,23. 17,1,11. 18,14,21,27.
 19,1,32. 20,3,12. 23,22. 25,22. 41,18,

19,45,32. 47,11. 55,33. 77,8,9.
 Cyrillus 10,31.
 D.
 Dagobert 51,2.
 Damafus 9,23.
 Danihel 50,10,12. 52,3. 53,26. 55,20,27.
 Dauid 228,14. 230,14,28. 238,6. 240,8.
 Denulf 102,9.
 Deus-dedit 34,1,17. 35,15. 37,24,35. 38,
 10,21. 40,10. 118,25.
 Diocletianus 8,7.
 Dionysius 18,24. 27,21.
 Dolfin 198,23.
 Domitianus 6,12.
 Donatus 179,20.
 Donnaldus 179,19.
 Dubslane 91,11.
 Dudda 72,24.
 Dudoc 159,22.
 Duduc 170,24.
 Dun 55,9.
 Dunecan 199,30. 201,38.
 Dunstan 111,6. 115,35. 117,2,7. 119,33.
 124,7,15. 125,10. 126,5.

E.

Eadbald, Eadbold 26,1. 27,1. 29,19. 30,
 27. 48,9. 66,2.
 Eadberht 38,1. 52,20. 54,19,26. 56,1. 59,
 23. 61,3. 66,5. 67,32. 70,12.
 Eadburg 64,11.
 Eadgar 17,18,21. 116,2,6. 118,1,32. 120,
 38. 121,14,32. 122,24. 123,6,36. 150,35.
 173,17,38. 174,10,25. 182,12. 187,24.
 197,20. 198,2,10,18. 199,8. 206,13,17.
 214,20. 215,9.
 Eadgith 183,15.
 Eadhed 44,27.
 Eadhelm 53,18.
 Eadmund 17,11. 80,7,10. 112,9,14. 114,3,
 17,28,36. 115,3,8,34. 121,29. 122,13.
 146,14,29,31. 147,11,28. 148,9,19,24.
 149,2,25. 150,18,26,34.
 Eadnoth 142,24. 150,10. 161,6.
 Eadric 137,14. 138,30. 142,2. 146,7,28,
 34. 147,5. 148,37. 149,31. 150,4,19. 151,
 2,3.
 Eadfige 132,10. 155,21. 156,11. 157,7,17.
 158,32. 161,24.
 Eadulf 97,36. 110,35. 132,38.
 Eadweard. (EADWARD etiam & EDWARD
 U u &

- & EDƳERD conspiciuntur in nummis antiquis.) p. 17, 1, 7, 20, 99, 36. 100, 27, 101, 8. 102, 4, 17, 27. 103, 17, 26, 31. 105, 10, 106, 20, 28, 33. 107, 14. 108, 10, 43. 109, 6, 11, 15, 35. 110, 15, 27, 40. 114, 28. 123, 6. 124, 6, 19. 125, 12. 144, 14. 145, 7. 155, 10. 156, 16, 31. 157, 3, 37. 159, 21, 27. 161, 16, 27. 165, 16. 168, 13. 169, 31. 171, 21, 46. 183, 19. 187, 25. 199, 24. 208, 45.
- Eadwic 115, 33.
 Eadwig 17, 15. 116, 5. 139, 21. 151, 7, 9.
 Eadwine 24, 4. 27, 8, 27. 28, 5, 23. 29, 10, 17. 30, 1, 13. 71, 25. 125, 31. 126, 12. 171, 16. 172, 12, 20. 181, 1, 4.
 Eadwold 101, 20, 22.
 Eafa 16, 35. 77, 1.
 Ealbyrht 52, 23.
 Ealchere 74, 22.
 Ealchstan 74, 11. 79, 17.
 Ealdbriht 52, 13.
 Ealdferth 50, 1. 51, 6, 27.
 Ealdred 161, 17. 170, 19. 172, 35.
 Ealdulf 62, 29. 127, 17.
 Ealheard 97, 35.
 Ealhere 76, 2.
 Ealhmund 16, 34. 60, 32. 63, 25, 26. 76, 27.
 Ealhstan 70, 78.
 Ealhswithe 100, 27. 101, 35.
 Eanbald 63, 2, 11. 65, 9. 66, 22, 24. 67, 38.
 Eanberht 69, 14.
 Eanfled 27, 31. 28, 4.
 Eanfrith, Eanfrid 27, 12. 30, 3.
 Eanwulf 15, 16. 74, 19.
 Eapa 51, 14, 15. 59, 16.
 Eardwulf 66, 18. 69, 12.
 Earnulf 89, 11, 16, 20. 90, 31.
 Eata 44, 25. 54, 27, 29. 61, 3.
 Ecga 62, 30.
 Ecgbriht 16, 29. 33, 34. 40, 2, 12, 20. 41, 10. 48, 8. 51, 16. 53, 8. 54, 8, 11, 29. 60, 26. 63, 26, 27. 68, 20, 38. 69, 37. 70, 22, 25. 71, 4, 15, 28, 29. 72, 3, 19, 29. 73, 1, 9, 11. 76, 27. 104, 14.
 Ecgferth, Ecgverth, Egverth 40, 25. 44, 23, 30. 45, 12, 15. 22, 25. 59, 13. 62, 2. 64, 3. 66, 3, 9.
 Ecgrith 49, 28. 50, 20.
 Ecgulf 97, 38.
 Ecwald 53, 17, 18.
 Egbalth 46, 20.
- Egelberht 20, 8.
 Eglaf 153, 2.
 Elesa 15, 13, 14. 20, 4. 23, 23. 77, 10.
 Eleuther 7, 30. 8, 13.
 Elfrinus 179, 40.
 Elias 207, 8. 216, 22.
 Enoh 77, 23.
 Enos 77, 24.
 Eoda 204, 13.
 Eohric 101, 26.
 Eomer 27, 25. 28, 20. 59, 19.
 Eoppa 16, 35. 19, 20. 37, 42. 39, 23. 41, 4. 45, 28. 53, 19. 77, 1.
 Eormenic 20, 8. 25, 30.
 Eorpwald 29, 8.
 Eourard 235, 9.
 Eowils 103, 8.
 Ercenberht 30, 29.
 Ercongota 31, 5.
 Ermenred 30, 29. 31, 8.
 Ernulf 214, 45. 218, 9. 225, 34. 228, 10.
 Efa 19, 21.
 Efla 15, 14. 20, 4. 23, 23. 77, 10.
 Eugénius 240, 20.
 Eunomius 9, 23.
 Eustace, Eustatius 162, 15, 29. 163, 3, 10. 195, 19. 209, 9, 42. 243, 11.
- F.
- Faramundus 10, 17.
 Farinmail 21, 14.
 Farits 220, 29.
 Felix 30, 20.
 Feologild 72, 7, 14.
 Fergan 230, 38.
 Finn 19, 26. 77, 16.
 Florentinus 144, 26, 30.
 Forthere 27, 28. 50, 13. 54, 16.
 Forthred 69, 4.
 Fræna 81, 8. 128, 2.
 Freawine 15, 15. 20, 5. 23, 24. 77, 12, 5.
 Freothogar 15, 15, 16. 20, 6. 23, 24, 25. 77, 12.
 Freotholaf 19, 25.
 Frethegis 38, 5.
 Fritheberht 60, 29.
 Fritchegift 128, 2.
 Fritchestan 102, 13. 111, 23.
 Fritchewald, Frithuwald 60, 14. 77, 14.
 Frithowulf, Frithuwulf 19, 25, 26. 20, 26. 77, 15.
 Froda 113, 12.

Frythogith p.54, l.17.

Fulk 227,39.

G.

Gaius 2,10. 4,23.

Geata 19,27. 77,17.

Gelasius 221,13,36.

Georgius 148,15.

Gerent 50,27.

Gerueis 227,17,22,26. 230,8. 233,40.

Geza 7,30.

Giffard 208,20. 211,10. 225,35,43. 234,26.

Girard 211,12. 215,23.

Gifo 170,25.

Giwis, Gewis 15,14. 20,5. 28,23. 77,11.

Goda 126,3.

Godefreith 226,19. 235,9.

Godrun 83,12. 85,21. 90,15.

Godun 47,26.

Godwine 125,26. 128,2. 131,11. 137,16.

141,22. 150,11. 154,33. 155,1. 157,21,28.

160,5,15. 163,8,23,39. 164,15,31. 165,22,

30,34. 166,1,9. 168,12,25,38. 169,21.

170,26.

Godwulf 19,26,27. 77,16.

Gordianus 25,4.

Gosfrith, Gosfreith, Gosfrei 193,6,21. 204,

5. 230,40.

Gratianus 9,20,29.

Gregorius 14,27. 21,3. 23,3,5,12,30. 25,2.

64,7. 115,22. 234,29.

Griffin 169,25. 170,44. 205,20.

Grymkytel 155,22. 158,18.

Gryth 172,33.

Gundulfus 129,6.

Gunner 121,8.

Guthferth 102,12,13. 115,2.

Guthfrith 111,12.

Guthlac 50,31.

Gyric 117,23.

H.

Hacun 183,12.

Hælfwin 107,12.

Hæsten 92,6. 93,34,38. 94,10,5.

Hamalri 226,38.

Hardacnut. (Sed nummi antiqui HARÐA-

LNVT.) 154,32,37. 155,10. 156,18,22.

165,17.

Hareld 81,18.

Harold 115,25. 154,31. 155,3,26. 156,1.

159,32. 160,7,9,10. 163,24. 165,13. 166,

17. 168,16. 169,1,4. 170,38,44. 171,19,

24. 172,3,16,30. 180,28.

Hathra 77,20.

Heabyrht 69,10.

Heaca 170,7.

Headda 118,19.

Heahmund 81,34.

Heahstan 99,27.

Healdene 81,7,10. 83,7,33.

Hearnic, Heantig, Heanri, Henri 169,28.

170,22. 189,29. 201,17,47. 208,18,38.

209,14,17. 210,17. 211,8,21,42. 212,8,35.

213,9. 214,48. 215,11,13,27,39. 216,23,

36. 217,7,21,28. 218,41. 219,16,25. 220,

2,10,33. 221,15,23,28. 222,14,17,41. 223,

20. 224,13. 225,21. 227,8. 228,40. 230,

2,6,15,26. 231,7,11,18. 232,45. 233,8.

234,28,29,43. 235,6,13,17,19. 236,4,7,

24. 237,3,4,24. 238,17. 241,19. 242,1,6.

243,24,26,35.

Hearberht 62,28.

Heardberht 68,4.

Hedde 44,13. 49,35.

Hengest 12,2. 13,8,18,22,25. 14,1,9. 133,31.

Herbeard 200,22.

Herebryht 73,27.

Hereferth 72,23.

Herefrith 38,2.

Hereman 158,4. 161,17. 184,2.

Heremod 77,19.

Hereward 106,24. 181,15.

Hermostus 179,3,4.

Herodes 3,7,9,18,20. 4,29,30. 11,26.

Higbald 50,29. 63,8. 66,23. 68,36.

Higebriht 62,3. 64,2.

Higwais 80,13.

Hild 45,3.

Hlothhere 40,26. 46,2.

Hlothwig, Hlowig 87,34. 88,14,15,18.

Honorius 28,29,32. 29,1,19. 30,7. 33,9.

228,20. 229,36. 234,34.

Horfa 12,2. 13,9,18,21.

Howel 110,6.

Hroald 105,3,17.

Hrothulf 89,21.

Huda 76,3.

Hugo 133,10. 194,2. 201,34. 203,3. 206,

32. 226,38,44. 227,17,22,23,26,27. 230,

8,11. 233,20,40,41. 240,29.

Hunberht 79,7.

Hunferth p. 55, l. 21. 56, 19.

Hwala 77, 20.

Hygbaid 50, 29.

I.

Jacobus 4, 6, 28, 31. 5, 19.

Janbyrht 60, 21. 63, 32. 64, 34.

Jared 77, 23.

Icel 28, 19. 59, 18, 19.

Ida 19, 18, 20. 20, 18. 23, 10. 41, 4. 45, 28.
53, 19.

Jehmarc 154, 2.

Jeothwel 110, 7.

Jeruman 35, 19. 37, 39.

Ignatius 6, 27.

Immine 37, 44.

Ine 16, 36. 47, 3, 8. 48, 3. 50, 26, 33. 51, 22.

52, 5, 12, 14, 21, 30. 77, 2.

Ingild 16, 36. 51, 22. 77, 2.

Ingin 19, 21, 22.

Ingwald 53, 24.

Innocentius 10, 1.

Inwære 84, 30.

Joannes 4, 6, 28. 6, 14, 19. 11, 22. 27, 23.

46, 4, 6. 52, 7. 179, 30. 218, 29, 35. 219, 13.

220, 21. 221, 11. 225, 22, 42. 229, 8, 45. 231,
14, 34. 235, 3, 12. 236, 16, 35.

Itermon 77, 19.

Ithamar 33, 35. 34, 17. 37, 38.

Judas 43, 3. 125, 29. 171, 25.

Judoc 101, 32.

Julius 2, 10. 11, 8.

Justus 24, 16, 23. 27, 3, 18. 28, 31.

Juthytta 88, 16.

K.

Karl, Karolus 61, 5. 62, 34. 64, 24. 68, 28.

69, 25, 27, 32. 76, 19. 88, 3, 10, 14, 15, 19, 20.

89, 10. 222, 8.

Kenulf 120, 23. 127, 19. 135, 4.

Kyneburg 34, 15. 35, 14, 36, 45. 37, 33. 43,
19. 120, 32.

Kyneswith 34, 15. 35, 14. 36, 45. 37, 33.
43, 19. 120, 33.

Kynfige 170, 18.

L.

Lamech 77, 23.

Landfranc, Lanfranc 174, 38. 175, 11, 15,

16, 22, 29. 178, 25, 30, 37. 179, 10, 5, 17, 32,
36. 180, 1, 5, 11, 14, 16, 40. 192, 19. 195, 43.

Laurentius 26, 8, 16. 211, 29. 229, 38.

Leo 11, 10. 67, 4, 15, 32. 68, 29, 30. 69, 35.

70, 1. 159, 17. 169, 6.

Leodwald 53, 17. 54, 28.

Leofric 131, 9. 154, 28. 158, 12. 163, 37.

165, 12. 168, 33. 169, 37. 172, 38. 173, 7.

Leoffige 132, 28, 33.

Leofwine 131, 10. 139, 20. 141, 22. 151, 5.

152, 20. 172, 23. 177, 25.

Lifing 142, 38. 152, 1. 155, 23. 158, 11.

Lilla 27, 28.

Lindiffe 28, 26.

Lofang 200, 22.

Lothen 158, 34.

Lothewis, Lothwi 74, 6. 215, 19. 219, 28.

227, 10.

Lucas 5, 8. 221, 40.

Lucius 8, 3.

Lucumon 99, 3.

Ludecan. (Nummi antiqui LVDICA.) 71, 9.

M.

Maccbethu 91, 11.

Macedonius 9, 22.

Mægla 17, 24.

Mælbæthe 154, 2.

Mælcolm 154, 1. 174, 2.

Mælinmun 91, 12.

Mærleswægen 173, 38.

Mahald 208, 43. 221, 2, 18.

Mahtild 185, 28.

Malalabel 77, 23.

Malculm 115, 5.

Malduit 240, 27.

Mallet 216, 20.

Mamertus 15, 5.

Manna 108, 15.

Marcus 5, 13, 21. 7, 12.

Margareta 174, 4. 199, 27. 206, 18. 208, 44.

Marie, Maria 36, 3. 49, 7. 124, 8. 128, 12.

141, 14. 146, 17. 163, 18. 174, 21. 183, 44.

184, 7. 188, 48. 189, 15. 222, 33. 224, 30.

226, 21. 227, 13. 229, 24. 240, 4.

Marinus 80, 27.

Martæl 230, 40.

Martianus 11, 27.

Martinus 11, 20. 21, 19. 88, 22. 103, 26.

106, 21. 109, 14. 121, 24. 135, 20. 138, 32.

152, 7. 196, 5. 205, 41. 207, 11. 208, 46.

217, 45. 237, 19. 240, 8. 244, 17.

Mathias 211, 33.

Matufalem 77, 23.

Mauricius 22, 9. 179, 24. 186, 24. 208, 29.

215, 5.

Maximus p. 9, l. 25, 32.
 Melcolm, Malcolm 181, 28. 184, 6. 197,
 26, 40. 198, 4. 199, 15, 23, 33, 35, 36. 206,
 17. 208, 43.
 Mellirus 24, 16, 22. 26, 25, 27. 27, 2, 16.
 Merehwit 154, 6.
 Merwala 34, 14.
 Michael 59, 32. 141, 15. 145, 42. 172, 29.
 192, 20. 197, 37. 203, 6. 205, 26. 206, 12,
 36. 207, 10. 208, 36. 210, 5, 34. 211, 36. 214,
 9. 221, 32. 229, 31. 230, 4, 13. 234, 7, 29.
 Mildred 61, 7.
 Mol 59, 34. 60, 6. 61, 13.
 Moræl, Moreal 199, 22. 203, 19, 21.
 Morkere, Morcære 146, 8, 19. 171, 11, 23.
 172, 20. 181, 2, 3, 14.
 Moyfes 10, 26.
 Muca 70, 18.
 Mul 45, 32. 46, 16, 24. 48, 5.
 N.
 Nafana 148, 2.
 Natanleod, Nazaleod 17, 33.
 Nero 5, 10.
 Nestorius 10, 31.
 Nicephorus 69, 25.
 Nicolaus 9, 14. 170, 14. 173, 35. 181, 42.
 234, 47.
 Niel 109, 30.
 Ninna 21, 16.
 Noe 77, 22.
 Normannus 108, 35.
 Northman 151, 4.
 Nothelm 54, 13. 55, 7.
 O.
 Oega 53, 18, 19.
 Oda 89, 23.
 Odda 165, 9, 21.
 Odo, Oda 117, 6. 179, 32. 148, 28. 190, 20.
 193, 5. 194, 5, 22, 27. 195, 31.
 Offa 27, 13. 28, 21. 50, 15. 59, 11, 14, 20.
 61, 21, 22, 23. 62, 1, 6. 64, 1, 11. 65, 11, 33.
 73, 2.
 Ohter, Ohtor 103, 9. 105, 3, 18.
 Olaf 153, 13, 17.
 Ordbyrht 121, 4.
 Ordhelm 95, 16.
 Ordulf 129, 29.
 Osbearn, Osbern 81, 18. 174, 24. 176, 18.
 178, 34. 179, 18. 182, 19.
 Osbryht 79, 4.

Ofcytel 83, 12. 101, 29. 121, 17.
 Osferth 103, 12.
 Osfrith 29, 14.
 Ofgot 158, 17.
 Oslac 22, 3. 27, 12. 120, 11. 121, 10. 123,
 21, 38.
 Oslaf 27, 12.
 Osmod 59, 16. 72, 24.
 Osmond 207, 16.
 Ofred 50, 4. 51, 3.
 Ofric 29, 24. 32, 7. 51, 7. 53, 13. 58, 7. 74,
 11. 78, 8.
 Ofstrithe 44, 2. 49, 27.
 Oulf 59, 24.
 Oswald, Ofwold 27, 12. 30, 8, 16. 31, 11, 20.
 33, 20. 53, 3, 4, 10. 102, 11.
 Ofweo 40, 23. 41, 2. 45, 26.
 Ofwi 34, 11, 26. 37, 25. 139, 20.
 Ofwin 27, 12. 32, 6, 25. 33, 20. 60, 7.
 Ofwio 71, 27.
 Ofwiu 31, 21. 40, 12.
 Ofwudu 27, 12.
 Othulf 103, 10.
 Ottuel 222, 22.

P.

Palladius 10, 19.
 Pallig 131, 18.
 Paschalis 70, 6. 219, 7. 221, 11.
 Passflambard 233, 5.
 Patricius 10, 23. 178, 43.
 Paulinus 24, 3. 27, 18, 32. 28, 13, 24, 25, 30,
 33. 29, 16, 34. 32, 1. 169, 33.
 Paulus 4, 13. 5, 16, 24. 8, 22. 35, 24. 117, 14.
 124, 11. 126, 16. 142, 28. 188, 40.
 Peada 33, 4, 18, 33. 34, 4, 10, 26. 41, 28. 43, 18.
 Peccerth 224, 32.
 Pelagius 9, 33.
 Penda 28, 15, 17. 29, 5, 11, 15. 31, 14. 33, 11,
 19. 34, 5. 39, 6, 16, 24. 41, 20. 49, 38.
 Peter, Petrus 4, 5, 16, 26. 5, 24. 6, 18. 8, 22.
 26, 11. 28, 12. 31, 23. 33, 23. 34, 29. 35,
 24, 30. 36, 21, 28. 38, 28, 29. 42, 12, 36.
 43, 20, 23, 30. 46, 18, 31. 47, 2. 62, 11, 19.
 77, 5. 107, 7. 118, 34. 119, 6, 13, 41. 120,
 36. 144, 33. 161, 36. 162, 1. 173, 5. 178,
 37. 179, 10, 28. 181, 37. 226, 15. 234, 36.
 240, 16.
 Philippus 3, 20. 4, 6. 170, 22. 189, 1. 196,
 23, 29. 215, 17. 216, 20. 217, 13.
 Pilatus 4, 1, 20.

Pipinus p. 50, l. 32.

Pippene 88, 20.

Plegemund. (In nummis antiquis PLEſ-
MUND.) 90, 26. 110, 23.

Port 17, 23.

Priscianus 18, 25.

Pufa 62, 13.

Putta 44, 4.

Pyhtwine, Pehtwine 60, 19. 62, 22.

R.

Randolf, Randulf 233, 5. 241, 29. 242, 28.

Rannulf 203, 4. 208, 33. 210, 10.

Raulf 165, 20. 182, 18, 19, 21, 38. 216, 2.
219, 7. 223, 42. 228, 23.

Regnold, Regenold, Regenald, Regnald
110, 24, 35. 114, 31. 115, 2.

Reoda 2, 7.

Reodwald, Rædwald 27, 7. 71, 24.

Ricard, Ricardus 114, 33. 129, 13. 132, 37.
144, 12, 20. 151, 12. 152, 34. 156, 21. 215,
7. 222, 21.

Ricola 24, 19.

Rodbert, Rotberd, Rotbeard, Rodbriht,
Rodbyrd 152, 35. 154, 3. 161, 27. 167, 27,
31. 168, 22. 174, 5. 178, 21. 179, 18, 23. 184,
13. 185, 42, 43. 186, 36. 189, 25. 193, 3, 22.
194, 40. 196, 10, 20, 32. 197, 33. 198, 2, 13,
41. 199, 20. 200, 10, 27. 202, 3, 7. 203, 16,
31. 204, 24, 30. 206, 34. 209, 7, 8, 10, 23, 29,
43. 210, 14, 20, 31. 211, 18. 212, 7, 8, 38. 213,
1, 11, 15. 214, 1, 8, 11, 16, 18. 215, 6. 216, 45.
217, 14, 24. 221, 4. 224, 31. 226, 34. 227, 37,
43. 230, 18, 20, 36. 241, 18, 38. 242, 8, 19.

Rodia 83, 20.

Roger 182, 26, 31, 35. 183, 7. 193, 11, 45. 195,
19. 200, 42. 210, 22. 224, 19. 225, 35. 228,
47. 230, 19. 235, 7, 8. 238, 22, 24.

Romanus 27, 5.

Rothulf 161, 34.

S.

Sæbald 20, 22, 23.

Sæbyrht 24, 18.

Sæfugl 20, 22.

Saxulf 33, 28. 34, 11, 23. 35, 32. 36, 41. 37,
27, 44. 38, 21, 38. 41, 28. 42, 4, 9, 40. 43, 44.
46, 22. 50, 3.

Sceafa 77, 21.

Sceldwea 77, 18.

Scotlandus 178, 35.

Sed 77, 24.

Sefred 225, 40.

Selred 55, 30.

Sergius 26, 30.

Severus 7, 21.

Sexburh, Seaxburh 16, 9. 31, 5. 41, 8.

Sibbi 37, 29.

Sicga 65, 30.

Sideman 124, 2.

Sidroc 80, 32.

Siga 64, 27.

Sigear 20, 24, 25.

Sigebriht 16, 23. 56, 22, 26. 57, 10. 101, 22.

Sigeferth 117, 10. 146, 7, 12, 19. 235, 10.

Sigegeat 20, 23.

Sigeric 128, 7.

Sighelm, Sigelm 86, 30. 101, 20.

Sighere 37, 28.

Sihtric 109, 29. 115, 1.

Silvester 9, 6.

Simon 6, 18. 125, 29. 171, 25. 235, 7.

Siric 68, 11. 126, 14, 26. 127, 32.

Siward 157, 19, 34. 158, 32. 163, 37. 169,
12, 22. 170, 10. 181, 7.

Siwulf 101, 19, 22.

Spearhafoc, Sparhafoc 158, 29. 161, 32.
162, 2. 165, 5.

Stephanus, Stephne 4, 14. 70, 3, 5. 158, 8.

169, 35. 170, 4. 189, 16. 237, 43. 238, 13, 20.
239, 19. 240, 37. 241, 18. 242, 7. 244, 6.

Stigand 151, 35. 157, 10. 158, 23. 167, 23.
168, 26. 170, 6, 8, 33. 192, 11.

Stuf 18, 11. 19, 3.

Swæfdæg 20, 24.

Swegen, Swægn 128, 11. 133, 26, 33. 143, 1,

29, 35. 144, 3, 21, 34. 145, 23, 32. 158, 25.
159, 28. 160, 13, 21, 26. 161, 3, 13. 163, 20,
23. 164, 14, 31. 174, 23. 176, 13. 177, 33.
183, 12, 27. 185, 40.

Swifneh 91, 12.

Swithulf 97, 31.

Swithun 78, 15.

Sydroc 81, 16, 17.

Sylvia 25, 5.

Syxtus 7, 4.

T.

Tædbald 219, 26.

Tætwa 77, 17.

Tatwine 53, 23. 54, 8.

Telephorus 7, 8.

Teobald 241, 27.

Theobald p.24, l.II.
 Theodorus 38,34. 40,17. 41,1. 42,2,8,39.
 43,11,36. 44,35. 45,16. 46,22. 47,14.
 Theodosius 10,13.
 Thincferth 59,15.
 Thomas 86,32. 175,8,19,22,25. 176,6.
 178,28. 179,7,11,14. 209,5. 215,25. 218,
 4. 221,6.
 Thored 121,8.
 Thorod 172,2.
 Thunor 31,9.
 Thurcytel 106,7,31. 121,25. 139,23. 148,2.
 Thurferth 102,11. 109,2.
 Thurstan 184,33. 225,45. 229,32.
 Tibba 120,34.
 Tiberius 3,24.
 Tidfrith 68,10.
 Tilberht 63,6.
 Titus 6,3,7,12.
 Tobias 47,29. 48,16. 52,27.
 Toglos 108,15.
 Tøstig 160,8. 169,22. 170,39. 171,5,37.
 172,11,17,26.
 Trumbriht 45,6,20.
 Trumwine 45,7.
 Tuda 35,20. 37,40. 40,7.
 Tunberht 75,23.
 Turolf 176,27,36. 177,26. 178,7. 206,27.
 Turstein 218,5. 221,43. 222,35.

U.

Valentinianus 9,30,31. 11,28.
 Valentinus 156,29.
 Vespasianus 6,1,3.
 Ufegcat 135,2.
 Uhtred 143,6. 147,29,40. 148,5.
 Victor 8,12. 169,9,34.
 Victricius 10,1.
 Virgilius 100,29.
 Vithele 183,29.
 Ulf 153,2. 161,7,19. 167,32.
 Ulfkytel 133,36. 134,8,18. 139,14. 150,12.
 Unlaf 127,22.
 Urbanus 203,38. 204,19. 233,32.
 Uscfrea 20,20.
 Vulricus 178,32.

W.

Wæbheard 47,22.
 Wægdæg 20,15.
 Wærburh 63,14.
 Wærmund 28,21. 59,20,21.

Walcelin 206,24.
 Walchere 184,20.
 Waldhere 44,5.
 Waleram, Walaram 226,37,43. 227,13,
 22,25,34. 230,8. 233,39,42.
 Walkelmus 180,27.
 Waltear, Walter 170,20. 202,35,41.
 Waltheof 174,25. 176,10. 182,26. 183,8,31.
 Warner 218,34.
 Wecta 13,10,11.
 Weoxtan 68,24.
 Werhtred 75,26.
 Westercalcna 20,21,22.
 Wido 179,30,32. 180,4,24,35.
 Wig 15,14,15. 20,5. 23,24. 77,11.
 Wigbryht 69,30.
 Wigen 72,23.
 Wigheard 40,13.
 Wiglaf 71,11,34.
 Wihtburge 68,13.
 Wihtgar 19,4,14. 67,6.
 Wihtgils 13,9,10.
 Wihtlæg 28,22.
 Wihtred 28,6,8,13,29. 47,22. 52,17. 56,
 2. 60,2. 75,25.
 Wilberht 38,2.
 Wilfrith, Wilferth 35,20. 37,4. 39,24. 40,
 8. 41,25. 43,7,42. 44,22. 46,6,8. 50,18,
 22. 55,23.
 Wilgis 20,21.
 Wilhelm, Willelm 111,15. 154,5. 165,7.
 170,37. 172,11,28,33. 173,20. 174,6,12,
 33. 177,33. 178,19. 179,15,23,27. 181,9,
 22,29,38. 182,1,7,11,17,18. 183,14,25,
 36,41. 184,12,15,17. 185,29,44. 186,26.
 187,47. 188,48. 189,7,27,36. 192,14,16.
 193,6. 196,28,38. 197,25,30,43. 198,7,
 21,31. 199,6,38. 200,7. 201,11,16,44.
 203,49. 204,1,5,11. 205,1. 206,19,23,44.
 207,18,27. 208,20,41. 211,10. 212,19,46.
 214,11,19. 216,20,21. 217,12. 218,45.
 221,27. 222,21. 223,14. 225,11,34. 226,
 39. 227,34,44. 229,12,31. 230,44. 231,
 2,4. 234,18,26,32. 235,3,5,15. 237,46.
 240,27. 241,6,10,25,36. 244,19.
 Wina 35,18. 37,39. 39,10.
 Winfrid 38,36.
 Wipped 14,6.
 Witgar 18,11.
 Witha 89,24.

- Witta p. 13, l. 10.
 Wiverth 58, 8.
 Wlencing 14, 17.
 Woden 13, 11. 15, 17. 19, 24. 20, 7. 25, 26.
 69, 17. 77, 14.
 Worr 68, 20.
 Wulfgar 126, 13. 150, 37.
 Wulfgeate 135, 1.
 Wulfheah 135, 2.
 Wulfheard. (VULFHĒARD nummi anti-
 qui.) 70, 28. 73, 16, 20. 99, 4.
 Wulfhelm 111, 7, 13.
 Wulfhere, Wulfere 35, 12, 31. 37, 17, 20,
 42. 38, 9, 20. 39, 16, 19, 22, 24. 41, 20, 23, 28.
 43, 18. 92, 10. 118, 20. 131, 11.
 Wulfnoth 137, 15, 26, 32.
 Wulfred. (VULFRED in nummis anti-
 quis.) 69, 3, 6, 29, 34. 72, 6. 75, 10, 13. 97,
 34.
 Wulfric 99, 21. 139, 20. 158, 6. 159, 22.
 170, 31.
 Wulfstan, Wulstan 117, 22. 152, 27. 161, 1.
 162, 4. 179, 10, 17. 193, 36.
 Wulfstcetelus 179, 22.
 Wulfuold 185, 36.
 Wybba, Wyba 28, 17, 18. 51, 15. 59, 17.
 Wyrtheorne 12, 2. 13, 19.
 Y.
 Yffe 20, 20.
 Ymma 156, 20. 165, 16.
 Yric 115, 25. 148, 4. 151, 2.
 Yrling 158, 35.
 Ysopa 101, 29.
 Yware 176, 31.

Addenda & Emendanda.

PAG. 2. lin. 26. færrtenum, adde inter notas *Lege færrtenum. p. 21. l. 8. be non-*
dum monum, nescio an rectius vertenda ex aquilonari parte montium. p. 26. l. 10.
leg. ad eum. p. 31. l. 17. celebrata. p. 41. l. 24. fui regni. p. 43. l. 40. violaverint.
p. 65. l. 28. Ecclesiam. p. 66. l. 31. usque ad paludes. p. 67. l. 5. ad Dei. p. 74. l. 11.
post Sumurfætensibus pone (;). p. 92. l. 28. à quibus. p. 102. l. 12. Mercia. p. 123. l. 39.
γευτοδ. p. 127. l. 12. dele de. p. 134. l. 24. pro ibi lege ipsi. p. 135. l. 22. quorum.
p. 136. l. 33. dele fieri. p. 137. l. 21. ælc yre. p. 140. l. 26. quod quidem oppidum.
p. 141. l. 11. γαφολε. l. 23. Ælmærum. p. 148. l. 25. beðicoðon. p. 151. l. 24. Dep
com. p. 162. l. 15. ad Regem. p. 168. l. 22. & alibi lege utlagati. p. 170. l. 33. ad Stig
gandum. l. 40. terrestri exercitu. p. 176. l. 16. pro se lege illum. p. 193. l. 21. instruxit
quam optime posset. p. 200. l. 32. omnem. p. 209. l. 20. nobilissimus. p. 220. l. 31.
hunc. p. 226. l. 15. dimisit eum. p. 230. l. 35. suum. — In Indice pro Antonius lege
Antonius. — In Appendice, p. 9. l. 9. pro 974. lege 1090.

F I N I S.

Cleaned & Oiled

September 56

